REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

BILTEN SUDSKE PRAKSE 2013

Volume II

Izdavač:

Ustavni sud Republike Kosovo

Uređivački odbor:

Prof. Dr. Enver Hasani, Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Ivan Čukalović, Zamenik predsednika Ustavnog suda
Prof. Dr. Snežana Botušarova, Sudija Ustavnog suda
G. Almiro Rodrigues, Sudija Ustavnog suda
Dr. Arbëresha Raça-Shala, Generalni sekretar Ustavnog suda

Saradnici:

Gospodin Volkmar Theobald, Menadžer projekta, GIZ Gospođa Pranvera Ejupi-Hajzeraj, Koordinator projekta, GIZ Gospodin Lavdim Krasniqi, Pravni ekspert
Gospodin Fatos Xhelili, Pravni ekspert
Premium Consulting

© 2014 Ustavni sud Kosova

Autorska prava:

Nijedan deo ovog izdanja ne sme se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili bilo kog skladišta informacija i sistema za preuzimanje, bez prethodnog pismenog odobrenja Ustavnog suda Republike Kosovo i Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), osim ako nije izričito dozvoljeno kopiranje od strane nadležnog autorskim pravima.

Napomena:

Prema članu 116.4 Ustava Republike Kosova, odluke Ustavnog suda Kosova objavljuju se u Službenom glasniku Republike Kosova, što je primarni izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj Bilten ne zamenjuje primarni izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju sukoba ili nedoslednosti između odluka objavljenih u ovom Biltenu i odlukama objavljenim u Službenom listu Republike Kosovo, prednost ima.

Svrha sažetka odluka je da obezbedi opšti činjenično i pravno pregled predmeta i kratak rezime o odlukama Ustavnog suda. Pregled odluka i presuda je sačinila "Projekat pravne reforme" sprovodi Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), i kao takav, ne mogu zameniti odluke Ustavnog suda niti predstavljaju stvarni oblik odluka / presuda Ustavnog suda

Published by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

BILTEN SUDSKE PRAKSE 2013

USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVA

Ovaj Bilten je omogućen u okviru "Projekta Pravna reforma", sproveden od strane Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, uz podršku Saveznog Ministarstva za Ekonomsku Saradnju i Razvoj Nemačke (BMZ).

Satražaj:

Br.1. KI 27/12, KI31/12, KI 32/12 i KI33/12, Mykyreme Hoxha, Merita Hoxha, Mërgim Hoxha i Blerim Hoxha, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Peći, C. br. 90/03, od 09.01.2008. god., i presude Okružnog suda u Peći, AC.br. 313/2010 od 09.11.2011. god. 14

Br.2. KI 51/12, Sahit Sylejmani, datum 11 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluka Sudskog saveta Kosova, br. 4/2013 i br. 32/2013, od 4. januara 2013. god., odnosno od 25. januara 2013. god. 24

Br.3. KI 62/13, Tahir Morina, datum 11 Jul 2013- Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda u Prištini Rev.br.49/2010 od 01.februara 2013 god 32

Br.4. KI 52/12, Adije Iliri, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god. 40

Br.5. KI 137/12, Ata Ibishi, i ostali,datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu, Gž.br.99/2010, od 5. juna 2012. god. 71

Br.6. KI 128/12, Shaban Hoxha, datum 12 Jul 2013- Zahtev za Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 316/2011, od 14. juna 2012. god. 77

Br.7. KI 60/13, Bujar Shatri, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti postupaka redovnih sudova protiv g. Bujar Shatri 84

Br.8. KI 39/13, Bardhyl Krasniqi,datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja bivšeg Okružnog suda u Prizrenu, KA. br. 31/2012, od 14. marta 2012. god., i rešenja KA. br. 31/2012, od 20. marta 2012. god. 91

Br.9. KI 35/13, Sali Shala, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, Pkl. br. 189/2012. 100

Br.10. KI 12/13, Fatime Thaqi, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, A br. 1330/2012, od 27. decembra 2012. god. 106

Br.11. KI 09/12,Lavdërije Telaku, datum 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Rev.I. br.481 /2009 od 18. oktobra 2011. god. i presude

Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac.br. 79/2011 od 24. novembra 2011. god. 114

Br.12. KI 26/13, Vahide Bajrami, datum 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 1107/2012 od 05. novembra 2012. godine 123

Br.13. KI 30/13, Fatmir Metahysa, datum 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, Ac. br. 527/12, od 14. novembra 2012. god., i presude Opštinskog suda u Đakovici, C. br. 276/11, od 14. juna 2012. god. 130

Br.14. KI 44/13, Latif Latifaj, datum 16 Jul 2013- Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev.br. 19/2010, od 21. januara 2013. god. 138

Br.15. KI 63/13, Safet Voca, 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti Uslova Posebne komore Vrhovnog suda upućena podnosiocima žalbe da obezbede prevod svih dokumenata na engleskom jeziku. 146

Br.16. KI 52/13, Halil Studenica, datum 17 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Peći Ac.br. 69/2012, od 12. aprila 2012 god. 153

Br.17. KI 57/13, Hajzer Beqiri, datum 17 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda, ASC.-11-0035, od 23. novembra 2012. god. 159

Br.18. KI 136/12, Dušanka Petrovići 26 drugih, datum 18 Jul 2013-Ocena ustavnosti Presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008 od 9. avgusta 2012. god 165

Br.19. KI 105/11, Bajro Aljimi, datum 23 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 78/2008, od 2. marta 2011. god. 171

Br.20. KI 120/12, Vahide Braha, datum 23 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1419/2011, od 17. jula 2012. god. i obaveštenja javnog tužioca, KMLC. br. 81/12, od 9. avgusta 2012. god. 180

Br.21. KI 15/13, Muharrem Ademi, datum 26 Jul 2013- Ocena ustavnosti neizvršenja presude Opštinskog suda u Prištini, Pl. br. 4492/92, od 3. septembra 1996. god. 188

Br.22. KI 40/13, Ymer Bajrami, datum 29. Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 389/2012, od 23. novembra 2012. god. 195

Br.23. KI 46/13, KI 47/13, KI 48/13 i KI 68/13, Naim Morina, Bukurije Drançolli, Avdi Imeri i Genc Shala, datum 30 Jul 2013-Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1421/2011, od 4. decembra 2012. god., rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1373/2011, od 4. decembra 2012. god., rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1372/11, od 6. decembra 2012. god. i rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1371/11, od 7. decembra 2012. god. 203

Br.24. KI 80/12, Sali Pepshi, datum 02 Avgust 2013- Ocena ustavnosti neizvršenja rešenja Okružnog suda u Peći, Ac. br. 164/2011, od 5. jula 2011. god. 214

Br.25. KI 112/12, Adem Meta, datum 02 Avgust 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda, Ac. br. 61/12, od 13. februara 2012. god. .. 227

Br.26. KI 16/13, Armand Morina direktor ”Morina films”, datum 07 Avgust 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog privrednog Suda u Prištini II C. br. 13/2011 od 28. februara 2012. godine 241

Br.27. KI 58/12, KI 66/12, i KI 94/12, Selatin Gashi, Halit Azemi i grupa opštinskih savetnika SO Vitina,datum 28 Avgust 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti odluka opštine Mitrovice, Gnjilana i Vitine o uslovljavanju građana na pristup opštinskim uslugama plaćanjem obaveza prema javnim preduzećima..... 247

Br.28. KO 95/13, Visar Ymeri i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 09 Septembar 2013- Ocena ustavnosti Zakona br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora 260

Br.29. KO 108/13 Albulena Haxhiu i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosova, datum 09 September 2013- Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-209, o amnestiji..... 289

Br.30. KO 118/13, Albana Fetoshi i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 09 September 2013- Ocena ustavnosti Zakona, br.

04/L-201, o izmenama i dopunama Zakona, br. 04/L-165, o budžetu Republike Kosovo za 2013. godinu 394

Br.31. KI 23/10, Jovica Gadžić, datum 20 September 2013- Ocena ustavnosti odluke opštine Prizren, br. 04/4-351-114 od 23. marta 2001. god. 407

Br.32. KI 71/13, Sadije Tërbunja, datum 11 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosova, ASC-11-0069, od 22. aprila 2013. god 417

Br.33. KI 124/13, NLB Priština (AD) sa sedištem u Prištini, datum 11 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 335/2013, od 2. maja 2013. god. i zahtev za uvođenje privremene mere 423

Br.34. KI 127/13, Valdet Sutaj, datum 11 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, Ac. br. 3544/12, od 3. maja 2013. god. 437

Br.35. KI 129/13, Daut Çejku, datum 11 Oktobar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Pml. br. 83/2012, od 19. juna 2013. god. 448

Br.36. KI 53/13, NTH „Alba Oil“, datum 18. Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Ac. br. 160/2011, od 13. novembra 2012. god. i obaveštenja državnog tužioca, KMLC. br. 139/12, od 25. januara 2013. god. 461

Br.37. KI 25/13, Qazim Dragusha, datum 18 Oktobar 2013- Zahtev za razmatranje parničnog postupka koji stoji nerešen pred Opštinskim sudom u Prištini C. br. 358/08 (odugovlačenje postupka) 468

Br.38. KI 87/13, Fatmire Azemi, datum 18 Oktobar 2013-Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god. 476

Br.39. KI 24/13, Gani Visoka i Ismail Zhitia, datum 21 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-11-0035, od 23. novembra 2012. god. 484

Br.40. KI 36/13, Mursel Kosumi, datum 21 Oktobar 2013-Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 120/2012, od 29. novembra 2012. god. 493

Br.41. KI 135/12, Svetozar Nikolić, datum 21 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 36/2010, od 12. septembra 2012. god 502

Br.42. KI 74/13, Shefqet Hasimi, datum 05 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Mlc. br. 6/2012, od 16. aprila 2013. god. 515

Br.43. KI 91/13, Shpend Zajmi, Avni Kryeziu i 19 drugih, datum 05 November 2013- Ocena ustavnosti odluka br. 681, od 15. marta 2012. god., odnosno br. 338, od 1. februara 2013. god., Rektorata Univerziteta u Prištini 521

Br.44. KI 50/13, Aziz Mazreku, Zekë Mazreku i Hajriz Mazreku, datum 14 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 164/2009, od 11. decembra 2012. god. 527

Br.45. KI 32/13, Januz Januzi, datum 14 November 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 329/2010, od 19. decembra 2012 god 536

Br.46. KI 53/11, KI 25/12, KI 100/12 i KI 49/13, Isa Grajqevci, Fehmi Ajvazi, Musli Nuhiu i Ramadan Imeri, datum 14 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 196/2009, od 23. juna 2009. god.; Rev. br. 111/2009, od 2. juna 2009. god.; Rev. br. 370/2008, od 23. februara 2009. god. i Rev. br. 264/2008, od 10. decembra 2009. god. 543

Br.47. KI 64/13, Fane Bytyqi, datum 21 Novembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Kosovske energetske korporacije (u daljem tekstu: KEK) br. 192, od 19. novembra. 2007. god. 558

Br.48. KI 103/13, Mazllum Zena, datum 21 Novembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 297/2010, od 2. maja 2013. god. i presude Okružnog suda u Peći, AC. br. 73/2009, od 28. juna 2010. god. 564

Br.49. KI 70/13, Asllan Bahtiri, datum 21 November 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P.br.529/2008 od01 decembra 2010 godine 574

Br.50. KI 84/13, Gani Sopaj, Ahmet Sopaj i Nazmije Sopaj, datum 21 Novembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 294/2010, od 10. aprila 2013. god. 579

Br.51. KI 126/13, Shaqir Vula, datum 21 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 293/2012, od 17. maja 2013. god. 586

Br.52. KI 142/13, Fadil Maloku, datum 21 Novembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti odluke predsednice Republike Kosovo, br. 686-2013, od 6. septembra 2013. god. 594

Br.53. KI 69/13, Hysen Muqa, datum 26 Novembar.2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god. 599

Br.54. KI 73/13, KI 102/13, KI 105/13, KI 106/13, KI 113/13, KI 117/13, KI 130/13, Hamdi Ademi i 6 drugih, datum 26 Novembar 2013- Ocena ustavnosti odluke ASC-11-0069 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova od 22. aprila 2013. god. i presude SCEL-09-0001 Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda, od 10. juna 2011. god. 604

Br.55. KI 80/13, Raim Gashi, datum 26 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Pml. no. 33/2013, od 30. aprila 2013. god. 612

Br.56. KI 67/13, Shaqir Prevetica, datum 26 Novembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 228/2012 od 12. marta 2013. god. 618

Br.57. KI 86/13, Malush Krusha, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 157/2011, od 04. aprila 2013. god 626

Br.58. KI 93/13, Mustafë Osmani, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju 633

Br.59. KI 58/13, Sadik Bislimi, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Uroševcu, C. br. 6/2008, od 5. novembra 2012. god.; rešenja Opštinskog suda u Uroševcu, C. br. 364/2009, od 19. decembra 2012. god. i rešenja Osnovnog suda u Uroševcu, C. br. 534/10, od 15. marta 2013. god. 639

Br.60. KI 81/13, Kosovska agencija za privatizaciju, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore

Vrhovnog suda Republike Kosovo, DHPGJS. br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god. 646

Br.61. KI 28/12, Fehmi Ymeri, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 200/2010, od 10. janura 2010. god. 658

Br.62. KI 79/12, Tanasko Đorđević i ostali, datum 06 Decembar 2013-Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, MIc Rev. 377/2009, od 8. maja 2012. god. 664

Br.63. KI 122/13, Rizah Llumnica, datum 06.Decembar 2013 –Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 12/2011, od 8. aprila 2013. god. 672

Br.64. KI 17/13, Bujar Bukoshi, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 562/12 od 8. oktobra 2012. god. 679

Br.65. KO 08/13, Opština Klina, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Upravnog veća Vrhovnog suda Kosova, A. br. 811/2006, od 14. marta 2007. god. i petnaest (15) drugih odluka i zahtev za uvođenje privremene mere 684

Br.66. KI 85/13, NTHQD „Driloni Comerce“, datum 12 Decembar 2013- Oena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. E. br. 4/2010, od 21. januara 2013. god. 694

Br.67. KI 183/13, Kosovska Agencija za Privatizaciju, datum 12 Decembar 2013- ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo, DHPGJS. br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god. i zahtev za uvođenje privremene mere 699

Br.68. KI 10/12, Rasim Kozmaqi, datum 12 Decembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 297/2011, od 19. decembra 2011. god. 708

Br.69. KI 23/12, Fehmi Krasniqi, datum 12 Decembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 317/2011, od 19. decembra 2011. god. 714

Br.70. KI 06/13, Sylejman Mustafa, datum 12 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god. 721

Br.71. KI 192/13, Hatixhe Avdyli, datum 12. Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 11/2013, od 23. jula 2013. god. 729

Br.72. KI 82/13, Ekrem Musliu, datum 17 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 212/2011, od 15. aprila 2013. god. 735

Br.73. KI 132/13, Muharrem Shabani, datum 17 Decembar 2013- Ocenu ustavnosti odluku Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju 743

Br.74. KI 111/13, Ajshe Leka, datum 17 Decembar 2013- Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 250/2012 od 07. juna 2013 godine 749

Br.75. KI 99/13, Liman Maloku, datum 17 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god. 758

Br.76. KO 115/13, Ardian Gjini i jedanaest drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 17 Decembar 2013- Ocena ustavnosti zaključka br. 04-P-170 predsedništva Skupštine Republike Kosovo od 22. jula 2013. god. 766

Br.77. KI 109/13, Nurije Salihu, datum 19 Decembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova, Ac. br. 1717/2012, od 22. aprila 2013. god. 776

Br.78. KI 116/13, Isni Thaçi, datum 19 Decembar 2013– Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, PML. br. 91/2013, od 21. juna 2013. god. 783

Br.79. KI 88/13, Nazmi Mustafi, datum 24 Decembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Apelacionog suda Kosova K.P./K.V. nr-186/2013 od01. juna 2013. godine. 793

Br.80. KI 101/13, Veton Berisha, datum 24 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008, od 9. avgusta 2012. god..... 801

Br.81. KI 119/13, Milija Mirković, datum 26 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-11-0003-A0001 od 16 maja 2013. godine 808

Br.82. KI 42/13, Shahire Beqiraj, datum 26 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 170/2010, od 7. februara 2013. god. 815

Br.83. KI 98/13, Muharrem Alija, datum 26 Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god 822

Br.84. KI 97/13, Tahir Bytyqi, datum 26 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude:Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 13/2013 od 30. aprila 2013. god. 831

Br.85. KI 54/13, Gani Alidema, datum 27 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 177/2010, od 8. januara 2013. godine 840

Br.86. KI 151/13, Sitkije Morina, datum 27 Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 176/2012, od 18. aprila 2013. god. 846

Br.87. KI 79/13, Sokol Haziraj, datum 27 Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. Mlc. br. 217/2010, od 15. aprila 2013. god. i presude Okružnog suda Ac.br.240/2010, od 14. maja 2010. god. 856

Br.88. KI 100/13, Selim Hajra, datum 27 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 29/2009, od 25. januara 2012. god. 864

Br.89. KI 159/13, Ferat Neziri, datum 30 Decembar 2013 -Ocenu ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju 872

Indeks pravnih pojmova.....878

Indeks članovima ustava.....893

KI 27/12, KI31/12, KI 32/12 i KI33/12, Mykyreme Hoxha, Merita Hoxha, Mërgim Hoxha i Blerim Hoxha, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Peći, C. br. 90/03, od 09.01.2008. god., i presude Okružnog suda u Peći, AC.br. 313/2010 od 09.11.2011. god.

Slučajevi br. KI 27/12, KI31/12, KI 32/12 i KI33/12, odluka od 21. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, iscrpljivanje pravnih lekova, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, imovinski spor.

Podnosioci zahteva su podneli odvojene zahteve. Imajući u vidu da je predmet spora isti u svim zahtevima i osporeni pravni akt je isti, odlukom predsednika i zasnovano na Poslovniku o radu, ovi zahtevu su spojeni u jedan.

Podnosioci su podneli njihove zahteve, na osnovu člana 113.7 Ustava Kosova, navodeći da presuda Opštinskog suda, C. br. 90/03 od 09.01.2008. god. i presuda Okružnog suda, AC br. 313/2010 od 09.11.2011. god. krše njihova prava garantovana članom 3 [Jednakost pred zakonom], članom 7 [Vrednosti], članom 16 [Premoć Ustava], članom 21 [Opšta načela], članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23 [Ljudsko dostojanstvo], članom 24 [Jednakost pred zakonom], članom 25 [Pravo na život], članom 26 [Pravo na lični integritet], članom 27 [Zabrana mučenja, surovog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 41 [Pravo na pristup javnim dokumentima], članom 46 [Zaštita imovine] i članom 54 [Sudska zaštita prava] u vezi sa članom 102 [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i njihova prava garantovana članom 1 [Obaveza poštovanja ljudskih prava], članom 2 [Pravo na život], članom 3 [Zabrana mučenja], članom 6.1 [Pravo na pravično suđenje], članom 8 [Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života], članom 10 [Sloboda izražavanja], članom 13 [Pravo na delotvorni pravni lek], članom 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 1 Protokola br. 1 EKLJP; članom 2, članom 3 i članom 4 Protokola br. 7 EKLJP, u vezi sa članom 1 Protokola br. 12 EKLJP.

Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjenicama ili zakonskim greškama (zakonitost) navodno počinjenih od strane redovnih sudova, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštićena prava i slobode (ustavnost). Dakle, sud ne deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova.

Stoga, podnosioci zahteva nisu uspeli da dokazu zašto i kako su redovni sudovi prekršili njihova prava garantovana Ustavom i shodno tome, sud je odlučio da je zahtev neprihvatljiv, jer je očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučajevima br. KI 27/12, KI31/12, KI 32/12 and KI33/12
Podnosioci
Mykyreme Hoxha, Merita Hoxha, Mërgim Hoxha i Blerim Hoxha
Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Peći, C. 90/03 od 09.01.2008, i presude Okružnog suda u Peći, AC br. 313/2010 od 09.11.2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Mykyreme Hoxha, Merita Hoxha, Mërgim Hoxha i Blerim Hoxha sa prebivalištem u Peći.

Osporena odluka

2. Osporene odluke su: presuda Opštinskog suda C. 90/03 od 09.01.2008. god. i presuda Okružnog suda AC br. 313/2010 od 09.11.2011. god., koje su dostavljene podnosiocima zahteva 25. novembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva su podneli odvojene zahteve Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") dana 19. marta 2012. god., 26. marta 2012. god. (dva), i 27. marta 2012., god. odnosno, navodeći da presuda Opštinskog suda C. 90/03 od 09.01.2008., god. i presuda Okružnog suda AC br. 313/2010 od 09.11.2011. god. krše njihova prava garantovana članom 3 [Jednakost pred Zakonom]; članom 7 [Vrednosti]; članom 16 [Premoć Ustava]; članom 21 [Opšta Načela]; članom 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata]; članom 23 [Ljudsko Dostojanstvo]; članom 24

[Jednakost pred Zakonom]; članom 25 [Pravo na Život]; članom 26 [Pravo na Lični Integritet]; članom 27 [Zabrana Mučenja, Surovog Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja]; članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]; članom 41 [Pravo na Pristup Javnim Dokumentima]; članom 46 [Zaštita Imovine] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] u vezi sa članom 102 [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav") i njihova prava garantovana članom 1 [Obaveza poštovanja ljudskih prava]; članom 2 [Pravo na život]; članom 3 [Zabrana mučenja]; članom 6.1 [Pravo na pravično suđenje]; članom 8 [Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života]; članom 10 [Sloboda izražavanja]; članom 13 [Pravo na delotvorni pravni lek]; članom 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: "EKLJP") i članom 1 Protokola br. 1 EKLJP; članom 2, članom 3 i članom 4 Protokola br. 7 EKLJP u vezi sa članom 1 Protokola br. 12 EKLJP.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15 januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon") i pravilu 56. Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu „Poslovnik o Radu").

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. marta 2012. god., prvi podnosilac, Mykyreme Hoxha, je podnela Zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud").

6. Dana 26. marta 2012. god., drugi i treći podnosioci, Merita Hoxha i Mërgim Hoxha, su podneli svoje zahteve Sudu.

7. Dana 27. marta 2012., god. četvrti podnosilac, Blerim Hoxha, je podneo svoj zahtev Sudu.

8. Odlukom predsednika (br. GJR. 27/12 od 11. aprila 2012. god.) sudija Robert Carolan je imenovan za sudiju izvestioca za slučaj KI 27/12. Istog dana, odlukom br. KSH. 27/12, predsednik je imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

9. Odlukom predsednika (br. GJR. 31/12 od 23. aprila 2012. god.) Gjyljeta Mushkolaj je imenovana kao sudija izvestilac za slučaj KI 31/12. Istog dana, odlukom br. KSH. 31/12, predsednik je imenovao veće za

razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova, Ivan Čukalović i Iliriana Islami.

10. Odlukom predsednika (br. GJR. 32/12 od 23. aprila 2012. god.) Almiro Rodrigues je imenovan kao sudija izvestilac za slučaj KI 32/12. Istog dana, odlukom br. KSH. 32/12, predsednik je imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan, EnverHasani i KadriKryeziu.

11. Odlukom predsednika (br. GJR. 33/12 od 23. aprila 2012. god.) Altay Suroy je imenovan kao sudija izvestilac za slučaj KI 33/12. Istog dana, odlukom br. KSH. 33/12, predsednik je imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović, Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

12. Dana 24. aprila 2012. god., podnosioci su podneli Sudu dodatna dokumenta, uglavnom zapisnike sa razmatranja u redovnim sudovima, koji su prema podnosiocima važni da bi dokazali svoje navode.

13. Dana 18. maja 2012. god., Ustavni sud je preko dopisa obavestio podnosioce zahteva da su njihovi zahtevi registrovani. Istog dana, Sud je tražio od podnosioca Mykereme Hoxha da podnese dodatna dokumenta, koji do danas nisu dostavljeni.

14. Dana 4. jula 2012. god., u skladu sa pravilom 37.1 Poslovniku o radu, nalogom predsednika (br. Urdh. KI. 27/12 KI. 31/12 KI. 32/12 KI. 33/12) predmeti su spojeni u jedan predmet, gde je imenovan sudija izvestilac iz KI. 27/12 i veća za razmatranje je bilo iz KI 37/12.

15. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom GJR. 35/12 imenovao novo veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Ivan Čukalović je imenovan da zameni sudiju Gjyljeta Mushkolaj, pošto je njen mandat kao sudija Ustavnog suda istekao 26. juna 2012. god., i Kadri Kryeziu, je imenovan da zameni sudiju Iliriana Islami, jer je njen mandat u Sudu istekao 26. juna 2012. god.

16. Dana 21. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

17. Dana 26. oktobra 1986. god. M.H. (pokojni suprug prvog podnosioca zahteva i pokojni otac drugih podnosilaca zahteva), i H.D., oboje sa prebivalištem u Peći, su sklopili ugovor o kupovini nepokretnosti od

0.68 m². Ovaj ugovor je overen u Opštinskom sudu u Peći 10. novembra 1986. god.

18. Dana 11. oktobra 1996. god. H.D., je preko svog advokata podneo tužbu Opštinskom sudu u Peći radi potvrđivanja vlasništva protiv tuženog M.H. navodeći da su se oni zapravo složili da spoje nepokretnu imovinu kako bi zajedno sagradili objekat, međutim, navela je da nije znala da je ona u stvari potpisala ugovor o kupovini, kojim se vlasništvo isključivo prenosi M.H.

19. Dana 16. septembra 1997. god., tuženi M.H. je podneo protiv-tužbu protiv H.D.

20. Dana 11. oktobra 2002. god., M.H. , je preminuo.

21. Dana 11. marta 2003. god., pravni zastupnik H.D. je podneo predlog tražeći od Opštinskog suda u Peći da nastavi postupak protiv naslednika pokojnog M.H. odnosno podnosilaca zahteva.

22. Dana 9. januara 2008. god. Opštinski sud Peći je doneo presudu C. br. 90/03, kojom:

I. POTVRĐUJE da je H.D. iz Peći vlasnik stana koji se sastoji od dve sobe, kuhinje, predsoblja, kupatila, terase, u korisnoj površini od 46.35 m2, podruma u površini od 7.77 m2, ulaz u prizemlje u površini od 5.72 m2 i stepenice za prvi sprat i podrum u površini od 12.64 m2, koji je deo zajedničke izgradnje.

II. OBAVEZUJE Mikereme Hoxha, Mërgim Hoxha, Blerim Hoxha, Merita Hoxha, A. R., rođena Hoxha i Sh.Gj., rođena Hoxha, kao zakoniti naslednici prvog reda pokojnog M.H., iz Peći, da priznaju pravo svojine H.D. što je i potvrđeno u tački I izreke ove presude i da dozvoli promene u registru prava na nepokretnost u Opštinskoj katastarskoj kancelariji u Peći, tako da se ovo pravo registruje na ime H.D. i da plate sudske troškove u iznosu od 4.005 evra, sve to u roku od 15 dana od dana kada je ova presuda postala konačna, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

III. ODBIJA KAO NEOSNOVANU tužbu Mikereme Hoxha, Mërgim Hoxha, Blerim Hoxha, Merita Hoxha, A.R., rođena Hoxha i Sh. Gj., rođena Hoxha, kao zakoniti naslednici prvog

reda pokojnog M.H. iz Peći, preko koje su tražili da se obaveže H.D. iz Peći da vrati M.H. iz Peći sporni stan.

23. Opštinski sud u Peći je dalje u presudi C. br. 90/03, obrazložio da:

"...nakon procene dokaza, sud je uveren da je u stvari, između H.D. i M.H. oboje iz Peći, postojao stvarni, usmeni dogovor o zajedničkoj izgradnji. Bez obzira na činjenicu da u ovom slučaju ne postoji pismeni dogovor, a da postoji ugovor o kupovini, Sud zaključuje da je ugovor o zajedničkoj izgradnji bio istinita i stvarna namera, kao što je regulisano u skladu sa članom 28. Zakona o obligacionim odnosima, prema kome "Volja za zaključivanjem ugovora može se izjaviti rečima, uobičajenim znacima ili drugim ponašanjem iz koga se sa sigurnošću može zaključiti o njenom postojanju". Sud je zaključio da ugovor o kupoprodaji ne može opstati kao realan ugovor u ovom slučaju, pošto je potvrđeno da je isti, sakrio pravu želju i nameru ugovorenih strana".

24. Dana 24. maja 2008. god., podnosioci zahteva su uložili žalbu Okružnom sudu u Peći protiv presude C. br. 90/03, Opštinskog suda u Peći, tražeći njeno poništenje, zbog:

"...

- *Bitnih povreda odredaba Evropske konvencije za ljudska prava;*
- *Pogrešne procene činjeničnog stanja;*
- *Bitnih povreda odredaba Zakona o parničnom postupku;*
- *Bitnih povreda odredaba materijalnog prava".*

25. Dana 9. novembra 2011. god. Okružni sud u Peći je doneo presudu Ac. br. 313/2010 i dostavio je podnosiocima dana 25. novembra 2011. god., odbijajući žalbu podnosilaca kao neosnovanu i potvrdio je presudu C. br. 90/03 Opštinskog suda u Peći.

Navodi podnosilaca

26. Podnosioci zahteva navode da su i Opštinski sud u Peći i Okružni sud u Peći, tokom sprovođenja postupaka i procene činjenica slučaja, izazvali brojna kršenja osnovnih prava i sloboda, i to:

- Člana 3 [[Jednakost pred Zakonom];
- Člana 7 [Vrednosti];

- Člana 16 [Premoć Ustava];
- Člana 21 [Opšta Načela];
- Člana 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata];
- Člana 23 [Ljudsko Dostojanstvo];
- Člana 24 [Jednakost pred Zakonom];
- Člana 25 [Pravo na Život];
- Člana 26 [[Pravo na Lični Integritet];
- Člana 27 [Zabrana Mučenja, Surovog Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja];
- Člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje];
- Člana 41 [Pravo na Pristup Javnim Dokumentima];
- Člana 46 [Zaštita Imovine] i
- Člana 54 [Sudska Zaštita Prava] u vezi sa
- Člana 102 [Opšta Načela Sudskog Sistema]

Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav") i njihova prava garantovana:

- Člana 1 [Obaveza poštovanja ljudskih prava];
- Člana 2 [Pravo na život];
- Člana 3 [Zabrana mučenja];
- Člana 6.1 [Pravo na pravično suđenje];
- Člana 8 [Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života];
- Člana 10 [Sloboda izražavanja];
- Člana 13 [Pravo na delotvorni pravni lek];
- Člana 14 [Zabrana diskriminacije]

Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: "EKLJP") i

- Člana 1 Protokola br. 1 EKLJP;
- Člana 2, člana 3 i člana 4 Protokola br. 7 EKLJP u vezi sa članom 1 Protokola br. 12 EKLJP.

27. U tom smislu, podnosioci zahteva su tražili od suda da proglasi nevažećom presudu C. br. 90/03 Opštinskog suda u Peći, presudu Ac. br. 313/2010 Okružnog suda u Peći i presudu C. br. 4/2010 Vrhovnog suda Kosovo, koja nikad nije podneta sudu, uprkos činjenici da se to tražilo od podnosilaca zahteva.

28. Shodno tome, podnosioci zahteva su tražili od suda da vrati predmet na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Peći.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

29. Kao prvo, Sud ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i u Poslovniku o radu. Sud smatra da su podnosioci zahteva opravdali svoj zahtev relevantnim činjenicama i jasnom vezom sa navedenim kršenjima; izričito su osporili Presudu kao konkretan akt javnog organa, predmet razmatranja; jasno su istakli pravno sredstvo koje traže; i priložili su različite odluke i druge prateće informacije i dokumenta.

30. Međutim, ispitivanjem kriterijuma prihvatljivosti zahteva, Sud primećuje da pravilo36 (1.c) Poslovnika o radu, predviđa:

"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

i pravilo 36 (2.a), koje naglašava:

„(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: a) da zahtev nije prima facie opravdan"

31. Sud takođe podseća da je 18. maja 2012 god. , u pismu su podnosioci zahteva traženo da dostavi presudu Vrhovnog suda , u skladu sa pravilom 36 (4) i pravilo 36 (5) , koji naglašavaju :

„(4) U slučaju da zahtev upućen Sudu nije upotpunjen ili ne sadrži informacije potrebne za vođenje postupka, Sud od podnosioca zahteva može da traži da isti izvrši neophodne ispravke u roku od 30 dana.

(5) Ako podnosilac zahteva, bez opravdanja, ne izvrši neophodne ispravke roku iz stava 5. ovog člana, nastavlja se obrada zahteva."

32. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjenicama ili zakonskim greškama (zakonitost) navodno počinjenih od strane redovnih sudova, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštićena prava i slobode (ustavnost). Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relativne propise kako procesnog, tako i materijalnog prava (*vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud o ljudskim pravima [ECHR] 1999-1).*

33. Sve u svemu, Sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak generalno gledano u celini, održani

na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (*vidi, Izveštaj Evropske Komisije za Ljudska Prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva Zahtev br. 13071/87 odobren 10. jula 1991. god).*

34. U stvari, podnosioci zahteva nisu potkrepili zahtev na ustavnim osnovama i nisu pružili dokaze da su njihova prava i slobode prekršene od strane redovnih sudova. Stoga, Ustavni sud ne može da zaključi da su relativni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (*vidi, mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP, Odluka o prihvatljivosti Zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).*

35. Stoga, podnosioci zahteva nisu uspeli da dokažu zašto i kako su redovni sudovi prekršili njihova prava garantovana Ustavom. Sud primećuje da presuda C. br. 90/03 Opštinskog suda u Peći i presuda of Peja Ac. br. 313/2010 Okružnog suda u Peći su dobro argumentovane i obrazložene.

36. Iz toga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv, jer je očigledno neosnovan u skladu sa pravilima 36 (1.c) 36 (4) i 36 (5) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud Republike Kosovo u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36 Poslovnika o radu, u sednicu 5. jula 2013. god. Jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 51/12, Sahit Sylejmani, datum 11 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluka Sudskog saveta Kosova, br. 4/2013 i br. 32/2013, od 4. januara 2013. god., odnosno od 25. januara 2013. god.

Slučaj KI 51/12, odluka od 8. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava, pravo na rad i obavljanje profesije, sudska zaštita prava

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosilac je između ostalog naveo da odluke Sudskog saveta Kosova, u vezi sa visinom njegove plate kao predsednika Posebne komore Vrhovnog suda Kosova nisu zasnovane na zakonu, i kao takve povređuju njegovo ustavno pravo na rad i obavljanje profesije. Podnosilac je takođe tražio da Sud iznese pravno mišljenje u vezi sa visinom njegove plate kao predsednika Posebne komore Vrhovnog suda Kosova.

Sud je zaključio da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva, što se tiče odluka Sudskog saveta Kosova u vezi sa visinom njegove plate. Dok, što se tiče pravnog mišljenja, Sud ističe da je sporno da li podnosilac zahteva može da podnese takav zahtev za savetodavno mišljenje kao individualna stranka, podnošenjem zahteva na osnovu člana 113.7 Ustava. Zbog iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 47.2 Zakona i pravilu 36 (1) a) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI51/12
Podnosilac
Sahit Sylejmani
Ocena ustavnosti odluka Sudskog saveta Kosova, nos. 4/2013 i 32/2013, od 4. januara 2013. god. odnosno 25. januara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Sahit Sylejmani, predsednik Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo (u daljem tekstu: PKVS), sa sedištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost odluka Sudskog saveta Kosovo (u daljem tekstu: SSK), nos. 4/2013 i 32/2013 od 4. januara 2013. god., odnosno 25. januara 2013. god. Podnosilac zahteva takođe osporava sadržaj obaveštenja Sekretarijata Sudskog saveta Kosovo nos. 01 120-413 i 09-031-56, od 29. marta 2012. god., odnosno 2. maja 2012. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava, članovi 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu (u daljem testu: Poslovnik).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva se odnosi na tri pitanja: (i) da li nivo ličnog dohotka predsednika PKVS treba da bude jednak, na osnovu zakona, sa nivoom ličnog dohotka lokalnog sudije PKVS, (ii) ako za to postoji pravni osnov na osnovu Zakona o sudovima, ili ako postoji neki drugi pravni osnov iz drugog važećeg zakona koji uređujelične dohotke u javnom sektoru, koji predviđa da je lični dohodak predsednika PKVS veći (zbog dodatnih odgovornosti svojstvena zvanju) u odnosu na lične dohotke lokalnog sudije PKVS, i (iii) da li postoji pravni osnov za trenutno određenje SSK-a, na osnovu kojeg je lični dohodak predsednika PKVS jednak ličnom dohotku predsednika ogranka Vrhovnog suda Kosova, što u stvari podrazumeva lični dohodak lokalnog sudije PKVS.

5. Dana 4. januara 2013. god., SSK je odlukom br. 4/2013 odredio da je plata predsednika PKVS (podnosioca zahteva) 5 % veća od plate lokalnog sudije PKVS. Međutim, podnosilac zahteva navodi da povećanje od 5% njegove plate treba biti isplaćeno retroaktivno, imajući u obzir period od kada je preuzeo dužnost kao predsednik PKVS, koji počinje od 18. januara 2012. god.

Postupak pred sudom

6. Dana 11. maja 2012. god., podnosilac zahteva je podneo Zahtev Sudu. Istog dana, Sud je tražio od podnosioca zahteva da popuni obrazac zahteva.

7. Dana 22. maja 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Robert Carolan kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

8. Dana 23. maja 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o upisu Zahteva. Istog dana Sud je obavestio SSK o upisu zahteva.

9. Dana 24. maja 2013. god., predsednik je odlukom (br. KSH.KI-51/12) imenovao sudije Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu kao članove veća za razmatranje, nakon što je mandat sudija Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami kao sudije Suda završen.

10. Dana 28. maja 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu dodatnu dokumentaciju.

11. Dana 21. juna 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica, koji su dokazani dokumentima dostavljenim od strane podnosioca zahteva.

12. Dana 18. januara 2012. god., podnosilac zahteva je imenovan za predsednika PKVS.

13. Dana 5. marta 2012. god., podnosilac zahteva je podneo SSK zahtev sa pitanjima vezanim za nivo ličnog dohotka predsednika PKVS u odnosu na lične dohotke predsednika Vrhovnog suda Kosova, predsednika ogranaka Vrhovnog suda i lokalnih sudija PKVS.

14. Dana 29. marta 2012. god., pravno odeljenje Sekretarijata SSK je obaveštenjem br. 01 120-413 obavestilo podnosioca zahteva da njegov zahtev o nivou njegovog ličnog dohotka nema fiksni pravni osnov i da je na osnovu navedenog obaveštenja SSK na sastanku od 23. marta 2012. god., utvrdio da je sadašnji lični dohodak predsednika PKVS (podnosioca zahteva) jednak sa ličnim dohocima predsednika drugih ogranka Vrhovnog suda Kosova, koji prema SSK takođe imaju dodatne nadležnosti, a plaćaju se kao sudije Vrhovnog suda.

15. Dana 2. aprila 2012. god., podnosilac zahteva je ponovio svoj zahtev SSK kako bi još jednom razmotrio pitanje njegovog ličnog dohotka i da dozvole razliku u ličnim dohocima između lokalnog sudije PKVS i predsednika PKVS (podnosioca zahteva), *„imajući u vidu da postoji pravni osnov na osnovu člana 29. Zakona o sudovima".*

16. Dana 2. maja 2012. god., pravno odeljenje Sekretarijata SSK je uručilo podnosiocu zahteva obaveštenje br. 9-031-56 kojim ga obaveštava da je njegovo pitanje ponovo razmotreno na sednici SSK održanoj 23. aprila 2012. god., na kojem je SSK ostao pri svom prethodnom određenju da lični dohodak predsednika PKVS ostane na sadašnjem nivou očekujući restrukturiranje sudova i određivanje razlika u platama odgovarajućim zakonom.

17. Dana 4. januara 2013. god., odlukom br. 4/2013 vezano za osnovnu platu i dodatne isplate, SSK je odredio da će predsednik PKVS-a (podnosilac zahteva) da prima 5 % veću platu od plata sudija PKVS. U drugoj srodnoj odluci br. 32/2013 od 25. januara 2013. god., SSK je odredio da odluka br .04/2013 od 4. januara 2013. god. ima retroaktivno dejstvo od 1. januara 2013. god., što isključuje prethodni period koji počinje od 18. januara 2012. god. datum kada je podnosilac zahteva preuzeo dužnost predsednika PKVS .

18. Dana 6. marta 2013. god., Sekretarijat SSK je obaveštenjem ref. 03 - 33 obavestio podnosioca zahteva da odluka SSK-a od 4. januara 2013. god. ne pruža retroaktivno plaćanje, stoga njegov zahtev nije ostvariv.

19. Dana 28. maja 2013, podnosilac zahteva je obavestio Sud da se on i dalje pridržava svom zahtevu podnetog 11. maja 2012. god.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da s obzirom na obim odgovornosti predsednika PKVS, ne postoje praktični i pravni osnovi da lični dohodak predsednika PKVS bude jednak ličnim dohocima sudija PKVS, ili drugih predsednika ogranaka u okviru organizacione strukture Vrhovnog suda Kosova.

21. Podnosilac zahteva navodi da drugi ogranci Vrhovnog suda nemaju organizacione i funkcionalne osobine koje su mu poverene od strane PKVS, čime se podrazumeva da njegov lični dohodak ne bi trebalo da bude na istom nivou sa ličnim dohocima predsednika ostalih ogranaka Vrhovnog suda, ili drugih sudija PKVS.

22. Podnosilac zahteva tvrdi: "*.....izgleda da je neosporna činjenica da kosovski zakonodavac kada je usvojio zakon o sudovima, nije smatrao za potrebno da uređuje visinu ličnog dohotka Predsednika PKVS-a sa članom 29 zakona za sudove tako da je ovaj visoki sudski položaj ostao neuređen*".

23. Podnosilac zahteva tvrdi da pravno odeljenje Sekretarijata SSK-a u svojim obaveštenjima ne pominje striktni rok i kako će pitanje ličnog dohotka predsednika PKVS biti regulisano, i na osnovu kog zakona, i da li će predsedniku PKVS-a (podnosiocu zahteva), ako bude promena u platama, biti isplaćena razlika ličnog dohotka od dana kada je preuzeo dužnost, tj. od 18. januara 2012. god.

24. Podnosilac zahteva tvrdi da pravo na odgovarajući lični dohodak srazmerno položaju je ustavom garantovano pravo, članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, te i međunarodnim pravnim instrumentima.

25. Podnosilac zahteva navodi da njegova povećana plata treba da njemu bude isplaćena retroaktivno, tj. počevši od 18 januara 2012. god., dana kada je podnosilac zahteva preuzeo dužnost predsednika PKVS.

26. Štaviše, podnosilac zahteva traži da Sud pruži svoje pravno mišljenje o sledećim pitanjima:

- Da li visina ličnog dohotka predsednika PKVS treba biti ista na osnovu zakona, sa visinom ličnog dohotka lokalnog sudije PKVS?

- Da li postoji pravni osnov u Zakonu o sudovima, ili u nekom drugom primenjivom zakonu koji uređuje javne lične dohotke, koji predviđa da lični dohodak predsednika PKVS bude veći (zbog dodatnih odgovornosti svojstvenih položaju) od ličnog dohotka lokalnog sudije PKVS?

- Da li postoji pravni osnov za trenutno određivanje SSK, prema kome je lični dohodak predsednika PKVS ekvivalentan sa ličnim dohotkom predsednika jednog ogranka Vrhovnog Suda, koji je isti kao lični dohodak lokalnog sudije PKVS?

Ocena prihvatljivosti

27. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud najpre treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

28. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

29. Sud se takođe poziva na član 14.1 Zakona br. 03/L-199 o sudovima koji se u potpunosti primenjuje od 1. januara 2013. god., a koji glasi.

> *"Departman za administrativna pitanja Osnovnog suda sudi i odlučuje u administrativnim konfliktima prema tužbama protiv administrativnim završnim akata i za druga pitanja koja su utvrđena ovim zakonom".*

30. Na osnovu dostavljene dokumentacije, jasno je da podnosilac zahteva nije pokrenuo upravni spor na osnovu važećeg zakona na Kosovu, a samim tim nije iskoristio sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava.

31. Razlog za pravilo iscrpljenosti je da priušti organima vlasti, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili da isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorno pravno sredstvo za povredu ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava *(videti Rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI- 41/09, od 21. januara 2010. god. i vidi, mutatis mutandis, ESLjP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, Odluka od 28. jula 1999. god.)*

32. Sud je odlučio na sličan način dana 18. maja 2011. god., u Rešenju o neprihvatljivosti u Slučaju broj 114 / 10, podnosilac zahteva Vahide Badivuku - Ocena ustavnosti obaveštenja Sudskog saveta Kosova o ponovnom imenovanju sudija i tužilaca, br. 01/118-713, od 27. oktobra 2010. god.

33. U gore navedenom Rešenju o neprihvatljivost, Sud je dalje obrazložio:

> *„Što se tiče ovog Zahteva, Ustavni sud je ustanovio da je Sudski savet Kosova Obaveštenjem br. 01/118-713 od 29. oktobra 2010. god. obavestio podnosioca zahteva da je njena funkcija tužioca prestala 27. oktobra 2010. god.“*
>
> *Sudski savet Kosova je objavljivanje ovog obaveštenja očigledno zasnovao na članu 150. Ustava i članu 2. St. 11. i 16. i članu 14. stavu 2. Administrativnog naređenja br. 2008/02 ne navodeći druge razloge za razrešenje podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva nikada nije uložila žalbu na obaveštenje.*
>
> *U odnosu na ovo, Sud naglašava da može da odlučuje o prihvatljivosti zahteva samo u slučajevima kada podnosilac zahteva ukaze da je on/ona iscrpela sva raspoloživa pravna sredstva prema primenljivom zakonu.*
>
> *U ovom slučaju, Ustavni sud je ustanovio da podnosilac zahteva nije iznela nijedan prima facie dokaz i činjenice koje ukazuju da je ona iscrpela sva efektivna pravna sredstva prema zakonima Kosova kako bi Sud mogao da nastavi sa njenim tvrdnjama u vezi sa ustavnošću obaveštenja br. 01/118-713 od 27. oktobra 2010. god., saglasno članu 6. [Zahtev za preispitivanje] AN-a br. 2008/02...“*

34. Što se tiče zahteva podnosioca za tumačenje pravne osnove u vezi sa njegovom platom, Sud smatra da je sporno da li podnosilac zahteva

može da se podnese zahtev za savetodavno mišljenje kao individualna stranka, podnošenjem zahteva na osnovu člana 113.7 Ustava.

35. Iz toga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) a) Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013. god. jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 62/13, Tahir Morina, datum 11 Jul 2013- Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda u Prištini Rev.br.49/2010 od 01.februara 2013 god

Predmet KI 62/13, odluka od 25. juna 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda.

Podnosilac zahteva je dana 23. aprila 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova.
Podnosilac zahteva navodi da su mu povređena prava iz člana 31. Ustava (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) u vezi sa članom 358. stav 5. 362-370. i posebno člana 371. Krivičnog Zakona Kosovo (u daljem tekstu: KZK).

Odlukom predsednika (br. GJR.62/13, od 29. aprila 2013 god.), sudija Kadri Kryeziuje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika Br.KSH.KI 62/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues,Ivan Čukalović i Enver Hasani.

Sud je tokom razmatranja dokumentacije koju je dostavio podnosilac zahteva, nije mogao doći do zaključka da su postupci KSIP i regularnih sudova bili nepravični ili arbitrarni.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je odlučio da slučaj proglasi očigledno neosnovanim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI62/13
Podnosilac
Tahir Morina
Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda u Prištini Rev.br.49/2010 od 01.februara 2013 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Tahir Morina,iz sela Glabare, (u daljem tekstu "podnosilac zahteva"), koga zastupa advokat Xhafer Maloku iz Kline.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda u Prištini Rev.br. 49/2010 od 01. februara 2013 god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud") od 23. aprila 2013 god., je utvrđivanje prava vlasništva nad imovinom koja je predmet ugovora zaključenog dana 21. novembra 2002 god.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav") članu 21.4 , članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u

daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu „Poslovnik o Radu“).

Postupak pred Sudom

5. Dana 23. aprila 2013 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, i isti je registrovan pod brojem KI62/13.

6. Odlukom predsednika sudija Kadri Kryeziuje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues, Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 25. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

8. Dana 21. novembra 2002 god., podnosilac zahteva, u svojstvu kupca sklapa kupoprodajni ugovor sa V.R., koji je u ugovoru naznačen kao prodavac nepokretnosti, koga na osnovu punomoćja Vr.br. 3842/2002, od 18. novembra 2002 god., koje je overeno u Osnovnom sudu u Ulcinju (Republika Grna Gora), zastupa B.M.

9. Tim ugovorom, podnosilac stiče pravo vlasništva nad imovinom prodavca, i to nad nepokretnosti koja je u posedovnom listu registrovana pod brojem 791, kao katastarska parcela br. 533 KZ Klina, kao i pravo prenosa vlasništva na svoje ime.

10. Istog dana, podnosilac isplaćuje ugovorenu cenu prodavcu V.R., u iznosu od 200.000,00 euro, i pri tome u Odelenju za katastar u Klini vrši upis nepokretnosti koja je predmet ugovora na svoje ime.

11. V.R., osporava validnost ugovora zaključenog dana 21. novembra 2002 god., i nepoznatog dana podnosi zahtev za povraćaj imovine Komisiji za imovinsko stambene zahteve u Prištini (u daljem tekstu: „KSIP“).

12. Takođe, nepoznatog dana V.R., pokreće i krivični postupak u Osnovnom sudu u Ulcinju zbog prevare, kao i građansku tužbu Opštinskom sudu u Klini u cilju povraćaja posedovane imovine.

Postupak pred KSIP

13. Dana 18. juna 2005 god., KSIP je u prvostepenom postupku na osnovu dostupnih spisa u predmetu i mišljenja grafologa o autentičnosti potpisa

kojim je potpisano punomoćje [Vr.br. 3842/2002] od18. novembra 2002 god., i kupoprodajni ugovor koji je potpisan dana 21. novembra 2002 god., izdaje nalog da se licu V.R., izvrši povraćaj imovine, uz istovremeno isterivanje druge strane (podnosioca).

14. Dana 31. oktobra 2005 god., podnosilac u zakonskom roku ulaže žalbu na prvostepenu odluku KSIP od 18. juna 2005 god.

15. Dana 08. juna 2007 god., u drugostepenom postupku po žalbi podnosica KSIP donosi odluku da se zahtev podnosioca za ponovno razmatranje prvostepene odluke od 18. juna 2005 god., odbije i da se završni nalog donese kao predhodni.

Krivični postupak pred Osnovnim sudom u Ulcinju (Republika Crna Gora)

16. Dana 17. aprila 2007 god., Osnovno državno tužilaštvo u Ulcinju podiže optužnicu pred Osnovnim sudom u Ulcinju protiv okrivljenih, podnosioca zahteva i M.B., iz Glogovca, državljana Republike Kosovo, zbog krivičnog dela iz člana 207. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RCCG (Falsifikovanje isprave), i krivičnog dela iz člana 209. stava 1. KZ RCG (Navođenje na overavanje neistinitog sadržaja).

17. Dana 09. februara 2012 god., Osnovni sud u Ulcinju donosi presudu [K. br. 185/08]. U izreci presude Sud konstatuje *"da je tokom izvođena dokaza i saslušanja svedoka kao i mišljenja sudskog veštaka grafologa utvrđeno da je lični dokumenat koji glasi na ime V.R., sa brojem 31854, izdatog od SUP-a Klina a koji je prilikom overe punomoćja u Osnovnom sudu u Ulcinju korišćen kao pravi, predstavlja lažnu javnu ispravu, da ista nije izdata od SUP-a Klina, što je potvrđeno iz dopisa MUP-a Republike Srbije br. 205-325/11 od 13. aprila 2011 god. Sud je ovaj dokaz ocenio kao verodostojan jer je isti izdat od strane nadležnog organa koji je potvrdio da lična karta serijskog broja CP61221811, registarskog broja 31854, nije autentična, i ista nije izdata od strane OUP-a Klina na ime V.R."*

18. Sud takođe navodi: "*da je nesumljivo utvrđeno da je lice koje je dana 18. novembra 2002 god., u Osnovnom sudu u Ulcinju overilo punomoćje na ime V.R., koristilo lažnu ličnu ispravu, registracionog broja 31854, a što je Sud utvrdio uvidom u knjigu overe, ali da u postupku nije utvrđeno da je to lice bilo podnosilac zahteva ili M.T."*

19. Shodno tome, Osnovni sud u Ulcinju presudom [K. br. 185/08] od 09. februara 2012. god., okrivljene, podnosioca zahteva i M.B., oslobađa od

optužbe, jer nije dokazano da su učinili krivično delo za koje su optuženi, dok oštećenog V.R., Sud upućuje da svoj imovinsko-pravni zahtev ostvari u parničnom postupku.

20. Dana 05. jula 2012. god., Viši sud u Podgorici po žalbi Osnovnog državnog tužilaštva u Ulcinju protiv presude Osnovnog suda u Ulcinju [K.br 185/2008] od 09. februara 2012 god., donosi presudu [Kz br. 1027/2012], kojom se žalba tužilaštava odbija, a potvrđuje se presuda Osnovnog suda [K.br 185/2008] u Ulcinju od 09. februara 2012. god.

Postupak povodom poništenja kupoprodajnog ugovora [1478/2002]pred Opštinskim sudom u Klini

21. Dana 02. aprila 2009 god., Opštinski sud u Klini presudom [C.br. 48/2004], poništava i proglašava nevažećim kupoprodajni ugovor broj 1478/2002 od 21. novembra 2002, u kome su kao ugovorne stane naznačene podnosilac zahteva i V.R.

22. Sud je u izreci presude navodi "*da tuženi (podnosilac) odustane od posedovanja i da se udalji od nepokretnosti koja je u posedovnom listu registrovana pod brojem 791. kao katastarska parcela br. 533 KZ Klina, u roku od 15 dana od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja*"

23. Takođe, Sud je naložio katastarskoj kancelariji Opštine Klina da izvrši promene u katastarskim knjigama u skladu sa presudom uz registraciju parcele na ime tužioca, odnosno V.R.

24. Podnosilac zahteva je nepoznatog dana uložio žalbu protiv Opštinskog suda u Klini (žalba podnosioca zahteva ne postoji u spisima predmeta, ali su kao osnov za stav 23 korišćeni navodi iz presude Vrhovnog suda).

25. Nepoznatog dana, drugostepeni sud je odbacio žalbu podnosioca i potvrdio je prvostepenu presudu (presuda drugostepenog suda ne postoji u spisima predmeta, ali su kao osnov za stav 24 korišćeni navodi iz presude Vrhovnog suda).

26. Dana 19. marta 2013 god., podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu.

27. Dana 01. februara 2013. god., Vrhovni sud donosi presudu [Rev.br. 49/2010], kojom se zahtev za reviziju podnosioca odbija kao neosnovan.

Navodi podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva navodi da su mu povređena prava iz člana 31. Ustava (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje) u vezi sa članom 358. stav 5. 362-370. i posebno člana 371. Krivičnog Zakona Kosovo (u daljem tekstu: KZK).

29. Podnosilac zahteva, takođe navodi *„da nije jasno ko je u postupku pred KSIP uradio grafološko veštaćenje, ali se kaže da je to uradio jedan privatni grafolog u Bugarskoj. Nije urađeno po sudskoj praksi gde bi se primenili uslovi odgovora interaktivnim pitanjima zainteresovanih strana, nego da je to urađeno na jedan drugi način koji ne ispunjava uslove i standarde jednog sudskog veštaćenja prema kriterijuma iz člana 371. KZK-a.“*

30. Podnosilac zahteva navodi da u postupku pred KSIP nije lično prisustvovao kao pravi vlasnik, niti je on ovlastio drugo lice da ga zastupa u prvostepenom i u drugostepenom postupku pred KSIP.

31. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sa sledećim zahtevom:

“Da Sud utvrdi da su u postupku pred KSIP i redovnim sudovima tuženoj strani (podnosiocu) prekršena sledeća ustavna prava:

a) Jednakost pred Zakonom– član 24. Ustava, jer podnosiocu nije data mogućnost da učestvuje u postupku pred KSIP, a u kome se raspravljalo o njegovoj imovini. Da su svi dokazi upotrebljeni protiv njega, i da je postupak favorizovao njegovog protivnika V.R.
b) Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje– član 31. Ustava, jer je glavni dokaz (veštačenje grafologa) izveden na nestručan način u postupku koji nije bio sudski“

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. *Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.*

33. *U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:*

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

34. *Iako je podnosilac zahteva naveo da su mu odlukama redovnih sudova i odlukom KSIP povređena prava garantovana ustavom i zakonima Republike Kosova, isti nije dostavio nijedan relevantan dokaz ili činjenicu koja ukazuje da je Komisiji za imovinsko stambene zahteve ili sudski organi prekršili neko od njegovih ustavom zagarantovanih prava (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).*

35. *Sud navodi da na osnovu člana 1.2 Uredbe UNMIK-a 1999/23 predviđeno je da Komisija (KSIP) ima jurisdikciju za odlučivanje:*

„Zahtevi fizičkih lica koji su bili vlasnici, posednici ili koji su imali pravo stanovanja u stambenu imovinu, pre dana 24. marta 1999. godine, a koja sada uživaju posedovanje imovine i kada imovina nije preneta dobrovoljno.“

36. Ova jurisdikcija je razjašnjena u Uredbi UNMIK-a 2000/60, kao što sledi*:*
„2.5 Svaka izbeglica ili raseljeno lice, sa pravom na imovinu, uživa pravo povratka njegove imovine ili da nju uživa u skladu sa zakonom i u skladu sa ovim pravilnikom.
2.6 Svako lice sa pravom na imovinu, dana 24. marta 1999. godine, koje je izgubilo posedovanje na tu imovinu i nije odustao dobrovoljno od prava na imovinu, ima pravo da dobije odluku od Komisiju za ponovno posedovanje imovine...“

37. Što se tiče konkretnog slučaja, Sud navodi da se sa odlukama KSIP-a bavio u slučaju *KI 104/10, i da je 29. aprila 2012 god., doneo presudu AGJ221/12, u kojoj stoji: „Po mišljenju suda, odluku KSIP-a od 15. jula 2006. god., treba smatrati kao pravosnažnu koja je postala res judicata kada je overena od strane zapisničara KSIP-a septembra 2006. god., kao što se potvrđuje pismom potvrđivanja od 7. maja 2008. god., koje je KSIP poslao podnosiocu zahteva. Ovim pismom potvrđeno je podnosiocu zahteva da je postupak u vezi sa njegovim zahtevom prenet Upravi za stambena i imovinska pitanja u skladu sa članom 1. stavom 2. UNMIK /Uredbe/1999/23 i da je isti okončan, dok su pravna sredstva koja su bila na raspolaganju strankama u skladu sa odredbama UNMIK /Uredbe/2000/60 iscrpljena.” (vidi, mutatis mutandis u slučaju Draža Arsić, Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Gnjilanu Gž hr. 78/2010 od 7. juna 2010 godine).”*

38. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova.

Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis García Ruiz protiv Španije *[VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).*

39. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje *(vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).*

40. Međutim, nakon razmatranja dokumentacije koju je dostavio podnosilac zahteva, Ustavni sud ne može doći do zaključka da su postupci KSIP i regularnih sudova bili nepravični ili arbitrarni *(vidi mutatis mutandis Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa u članom 113.7 ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. (2) b) Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013 god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 52/12, Adije Iliri, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god.

Predmet KI 52/12, presuda od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravilno i nepristrasno suđenje, povreda individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podnela zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući odluku Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god., jer ni podnosilac zahteva, a ni javni tužilac nisu bili pozvani da učestvuju u postupku. Konkretno, podnosilac zahteva tvrdi da je "odlukom Okružnog suda u Prizrenu I.A.Gj. br. 2/2009 -16 od 19.01.2010. god., i iz zapisnika sa glavne rasprave, nesumnjivo proizilazi da podnosilac zahteva i okružni javni tužilac u Prizrenu nisu bili pozvani da učestvuju na suđenju, i pored toga što je njihovo prisustvo bilo obavezno u skladu sa odredbama člana 4.2 Uredbe UNMIK -a br. 2004/29 o zaštiti od međunarodne otmice dece. Ova Uredba je zasnovana isključivo na Konvenciji o građanskim aspektima međunarodne otmice deteta od 25.10.1980. god."

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je zaključio da je podnosilac zahteva ispunila proceduralne uslove prihvatljivosti.

Što se tiče osnovanosti zahteva, Sud smatra da je prisustvo njenog supruga i njegovog advokata u postupku pred Okružnim sudom u Prizrenu, stavio podnosioca zahteva u nepovoljniji položaj vis-à-vis sa njenim suprugom, jer ona nije bila u mogućnosti da predstavi argumente i dokaze i da ospori podnesak svog supruga tokom postupka. Štaviše, Sud smatra da samim tim što podnosilac zahteva nije prisustvovala sudskim postupcima, ona nije imala mogućnost da opovrgne izjave svog supruga i drugih zainteresovanih stranaka i bila je lišena mogućnosti da ubedi Okružni sud da deca treba da se vrate svom prebivalištu u Austriji u skladu sa Haškom konvencijom. Po mišljenju podnosioca zahteva, ova situacija predstavlja povredu njenog prava na pravično suđenje.

PRESUDE
u
slučaju br. KI 52/12
Podnosilac
Adije Iliri
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa. Adije Iliri, sa stalnim prebivalištem u Austriji, predstavljena od strane g. Alberta Islami, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda, Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011., koja joj je uručena 14. januara 2012 god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti, od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), gorenavedene odluke Vrhovnog suda, kojom su, navodno, povređena njena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 11. maja 2012 god., podnosilac zahteva podneo je zahtev Sudu.

6. Dana 17. maja 2012 god., Vrhovni sud je obavešten o zahtevu.

7. Dana 4. jula 2012 god., predsednik suda je, odlukom br. GJR.KI-52/12, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik suda je, odlukom br.KSH.KI-52/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 25. jula 2012. god., Sud je zatražio dodatne informacije od podnosioca zahteva, koju je on dostavio 31. jula 2012. god.

9. Istog dana, zahtev je saopšten Ministarstvu pravde.

10. Takođe istog dana, Sud je zatražio dodatne informacije od Okružnog suda u Prizrenu, koji je odgovorio 7. avgusta 2012. god., da *"nakon pregleda spisa predmeta, zaključili smo da poziv za učestvovanje na sednici od 13.07.2009. god., nije dostavljen gđi Adije Iliri."*

11. Dana, 18. oktobra 2012. god., Sud je većao o slučaju i odlučio da to odloži za sledeću sednicu. Ključno pitanje o kome se diskutovalo je bilo to da li je postojala odluka austrijskih vlasti o starateljstvu podnosioca zahteva nad decom. Međutim, na osnovu dostavljenih dokumenata, očigledno takva odluka ne postoji.

12. Dana, 5. jula 2013. god. Sud je većao i glasao o meritumu slučaja.

Pregled činjenica

13. Podnosilac zahteva zaključila je brak1995. godine u Studenčanu, Kosovo, i 1998. godine preselila se sa suprugom u Austriju, gde je rođeno njihovo troje dece. Roditelji i deca, svi poseduju austrijsko i kosovsko državljanstvo, i imaju dozvolu stalnog boravka u Fischerstrasse u Ried im Innkreis u Austriji.

14. U februaru 2009. god., nakon nastalih bračnih problema, podnosilac zahteva i njen suprug su zajedno sa decom išli u posetu porodici na Kosovo. Početkom marta 2009. godine, kako izgleda, podnosilac zahteva je primorana da ostane sa svojim roditeljima, dok su njen suprug i deca ostali u kući njegovih roditelja.

15. Dana 3. marta 2009. god., suprug podnosioca zahteva se vratio u Ried im Innkreis u Austriji, kako bi odjavio dozvole za stalni boravak. Dana 19. marta 2009. god., on je kako izgleda odjavio sebe i decu.

16. U nemogućnost da ostvari svoja roditeljska prava, podnosilac zahteva je otputovala nazad u Austriju, kako bi pokrenula postupak za povraćaj svoje dece.

17. Dana 26. marta 2009. god., na sednici Okružnog suda u Ried im Innkreis, Austrija, podnosilac zahteva je dala izjavu o dešavanjima i zahtevala od Suda da joj da starateljstvo nad njeno troje maloletne dece.

18. Kao što je i navedeno u protokolu sednice suda od 26. marta 2009. god., podnosilac zahteva je izjavila, *inter alia*:

> *["...]*
> *U januaru ove godine, roditelji supruga su iz Kosova došli kod nas u posetu u Ried im Innkreis. Oni su videli da postoji napetost između mene i mog partnera, oca moje dece, i mislili su da, ako ja odem sa njima na Kosovo na odmor, kako bi se smirila, naš odnos bi se popravio. Dana 26.02.2009. godine, bilo je planirano da putujemo na Kosovo, a u stvari mi smo putovali 27.02.2009. godine, autobusom na Kosovo, gde sam ja sa sobom povela svoje dve ćerke G. i D.*
>
> *Sledećeg dana – bez ikakvog nagoveštaja – došao je moj suprug zajedno sa našim sinom. Ja sam bila iznenađena, jer je sa sobom poneo sve stvari , dečije igračke i dečiju odeću. On mi je rekao da bi od sada ja trebala da zauvek ostanem na Kosovu. Na kraju smo se dogovorili da A., naš sin, počne sa pohađanjem škole na albanskom, a da ćemo mi nakon leta videti gde ćemo ostati.*
>
> *Dana 02.03.2009. godine, ja sam htela da posetim moju porodicu i otišla sam zajedno sa svoje troje dece i sa svekrom. Negde posle 2 sata ponovo se svekar vratio da me uzme zajedno sa decom. On mi je rekao da se moj muž želi pozdraviti sa decom, jer želi da se vrati u Austriju. Zbog tog razloga smo se ponovo*

vratili kod suprugovih roditelja. Moj suprug je zatim uzeo decu i rekao mi je da želi da im kupi poklone. Ja sam čekala decu kod suprugovih roditelja.

Nakon nekog vremena, moj svekar, dever i jedan rođak moga supruga rekli su mi da se spremim, da polazimo, da nemam više nikog svog kod njih, ni svog supruga ni decu.

Od tog trenutka nisam više videla svoju decu.

Posle toga sam imala jake psihičke probleme; jedan mi je lekar prepisao lekove i dao mi infuziju. Nakon toga suprugovi roditelji su hteli da se celo ovo pitanje reši prema albanskoj tradiciji. Ja sam se plašila da će deca ostati sa ocem, i pošto se ništa nije promenilo nabolje tokom tih 14 dana, ja sam odlučila da se vratim u Austriju i da se borim za svoju decu.

Koliko sam ja obaveštena, deca i dalje borave u kući suprugovih roditelja.

U međuvremenu moj suprug je ponovo bio u Austriji i izdao je stan u Fischerstrase. On je nas, mene i decu, odjavio odatle.

[...]
Moj muž je ispisao našeg starijeg sina iz škole u Austriji i upisao je G. i A., u školu na Kosovu.

[...]

Ja verujem, da bi za decu bilo najbolje da se ona što pre vrate u Austriju. Ona su rođena u Austriji i ovde su društveno integrisana.

[...]

19. Protokol Okružnog suda u Ried im Innkreis je dalje naveo da je Okružni sud informisao podnosioca zahteva da bi, na osnovu telefonskog razgovora sa Ministarstvom pravde Austrijske Federacije, zahtev za povraćaj, po Haškoj konvenciji o građanskim aspektima međunarodne otmice deteta (pre i posle: Haškoj konvenciji), bio besmislen, pošto Kosovo nije stranka u toj konvenciji.

20. Prema protokolu, podnosilac zahteva je takođe obavešten od strane Okružnog suda da je telefonski razgovor sa Federalnom ministarstvom

inostranih poslova razjasnio da intervencija od strane Ministarstva inostranih poslova nije moguća, kada otac ima dvojno državljanstvo. Pošto su pravna sredstva oskudna, jedino podnošenje zahteva za, u svakom slučaju, privremeni transfer starateljstva bi bio moguć.

21. Protokol dalje navodi da, kao posledica, podnosilac zahteva je podneo austrijskom okružnom sudu zahtev da joj se da starateljstvo nad njeno troje maloletne dece, A., G. i D.

22. Dana 21. aprila 2009. god., austrijski Okružni sud je sazvao sednicu, gde je informisao podnosioca zahteva da, prema informacijama koje su obezbeđene od strane ministarstva za evropske i inostrane poslove, 15. aprila 2009., god., u konkretnom slučaju starateljstva dece, bilo bi moguće podneti zahtev po Haškoj konvenciji.

23. Kao što je i navedeno u Protokolu, Okružni sud je onda asistirao podnosiocu zahteva, u vezi sa njenim zahtevom za povraćaj dece, da kompletira formular preporučen od strane Haške konferencije [Konvencija]. Protokol je potpisan od sudije i predstavnika austrijsko ministarstvo pravde.

24. Dopisom od 25. maja 2009. austrijsko ministarstvo pravde, postupajući u svojstvu austrijske centralne vlasti, po Haškoj konvenciji, podneo zahtev (br. BMJ-C935.233/0001-I 10/2009) Ministarstvu Pravde Kosova za vraćanje dece koja, veruje se, borave sa ocem. Austrijsko ministarstvo pravde utvrdilo je da "roditelji, koji su oboje građani Austrije, još venčani i po članu 144. austrijskog građanskog zakonika, imaju zajedničko starateljstvo nad decom."

25. Dana 5. juna 2009. god., Ministrastvo pravde Kosova je napisalo suprugu podnosioca zahteva da dobrovoljno vrati decu podnosiocu zahteva, shodno stavu (c) člana 3. [Opšti postupci] UNMIK-ove Uredbe br. 2004/29 o zaštiti od međunarodne otmice dece, od 5. avgusta 2004. god. (u daljem tekstu: UNMIK-ova Uredba br. 2004/29). Međutim, nije bilo nikakvog odgovora.

26. Dana 26. juna 2009. god., Ministarstvo pravde Kosova je po zahtevu (br. MBJ-C935-233/0001-I 10-2009) Ministarstva pravde Austrije podnelo zahtev Okružnom sudu u Prizrenu zahtevajući od ovog poslednjeg da izda nalog kojim bi se obezbedio povraćaj dece u Austriju, u skladu sa čl. 4.1. i čl. 3.3(c) UNMIK-ove Uredbe br. 2004/29.

27. Ministarstvo pravde Kosova je meseca januara zahtevalo od Okružnog suda da pokrene sudski postupak na osnovu člana 4.4.1. Haške konvencije koja je primenjiva i na Kosovu, shodno članu 145. Ustava.

28. Dana 2. jula 2009. god., predsedavajući sudija Okružnog suda u Prizrenu je obavestio glavnog okružnog javnog tužilaca o zahtevu Ministarstva pravde Republike Kosovo, na osnovu zahteva Ministarstva pravde Republike Austrije, da preduzmu mere o međunarodnoj otmici maloletne dece A., G. i D., otete od njihovog oca A.I.

29. U skladu sa članom 4.2. UNMIK Uredbe 2004/29, predsedavajući sudija Okružnog suda je takođe dostavio glavnom okružnom javnom tužiocu kopiju zahteva Ministarstva pravde Republike Kosovo, zajedno sa svim drugim spisima, kako bi tužilac preduzeo sve potrebne mere u okviru svojih nadležnosti predviđene Uredbom, i obavestio Sud o tome, kako bi se omogućilo ovom poslednjem donošenje odluka i naloga u smislu ovog člana.

30. Istog dana, predsedavajući sudija Okružnog suda u Prizrenu je obavestio komandira policijske stanice u Prizrenu da je na zahtev Ministarstva pravde Kosova u slučaju otmice dece zakazana rasprava, za 9. juli 2009. god., i zahtevao od njega da dostavi suprugu podnosioca zahteva poziv za tu raspravu.

31. Dana 9. jula 2009. god., Okružni sud u Prizrenu održao je raspravu, u vezi sa zahtevom za pravnu pomoć u slučaju otmice, u prisustvu muža podnosioca zahteva koji je imao ovlašćenog zastupnika iz Suve Reke, kao predstavnika u ovom slučaju. Iz zapisnika sa rasprave se vidi da je muž podnosioca zahteva, kao tuženi, saslušan u vezi sa predmetom ovog slučaja otmice.

32. Dana 13. jula 2009. god., rasprava Okružnog suda u Prizrenu se nastavila u prisustvu supruga podnosioca zahteva, koji je, prema zapisniku sa rasprave, dostavio kao dokaz, *inter alia*, Protokol Okružnog suda u Ried im Innkreis, Austrija, u kome se nalazila i izjava podnosioca zahteva data tom Sudu.

33. Istog dana, Okružni sud u Prizrenu, doneo je odluku br. I. Agj. br.2/2009-16, kojom se odija zahtev Ministarstva pravde Kosova, smatrajući da *"[...] Na osnovu ovih dokaza koji su podneti, sud je ocenio da u ovom slučaju u smislu Haške konvencije o građanskim aspektima međunarodne otmice deteta, 1991. godine i Uredbe UNMIK- a 2004/29 u koju su ugrađena načela navedene Konvencije, ne radi se o otmici deteta [...], pošto je otac doveo decu iz Austrije na Kosovo na zakonit*

način i nije se sakrivao od državnih vlasti, budući da se odmah odazvao nakon formalnog poziva suda i komunicirao je sa relevantnim organom Republike Austrije, što se vidi i prema pismu koje je uputio Okružnom sudu u Reid imm Innkreis u Republici Austriji."

34. Po svemu sudeći, protiv odluke Okružnog suda u Prizrenu nije se žalilo Ministarstvo pravde, nego je javni tužilac Kosova uložio zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv te odluke.

35. Dana 10. novembra 2009. god., Vrhovni sud je, odlukom Mlc. br. 19/2009, utvrdio da je zahtev za zaštitu zakonitosti bio osnovan i stoga poništio odluku Okružnog suda u Prizrenu, vraćajući slučaj sudu prve instance na ponovno suđenje. Vrhovni sud je smatrao da *"[...] pobijena odluka je kontradiktorna [...]* i to *[...] zahtev za zaštitu zakonitosti s pravom navodi da osporena odluka sadrži suštinske povrede odredba parničnog postupka iz člana 182.1. n Zakona o parničnom postupku, koje se sastoje u nedostatku razloga za presudne činjenice, ali i dati razlozi su u suprotnosti između sebe, kao i sa dokazima spisa predmeta. Prilikom ponovnog suđenja slučaja, sud druge instance je obavezan da izbegava gorenavedene povrede i da razmatra druge tvrdnje iz zahteva za zaštitu zakonitosti."*

36. Dana 19. januara 2010. god., Okružni sud u Prizrenu je, odlukom I. Agj. br. 2/2009-16, ponovno presudio po zahtevu Ministarstva pravde Kosova od 26. juna 2009. god., na osnovu zahteva Ministarstva pravde Republike Austrije za povraćaj maloletne dece, ali je odbio taj zahtev još jednom. Kao deo dokaza, sud je, *inter alia*, pročitao Protokol Okružnog suda Ried im Innkreis koji sadrži i izjavu podnosioca zahteva kao i izveštaje koje je dostavio Centar za socijani rad u Suvoj Reci.

37. Okružni sud u Prizrenu je obrazložio da *"bez obzira na odredbe navedenog člana* [člana 3. Haške konvencije]*, sud nije dužan da naloži povraćaj dece u smislu člana 13. tačka (b) kada postoji ozbiljna opasnost da bi povraćaj izložio dete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi ili ga na drugi način doveo u nepovoljan položaj. Na osnovu činjenice da su deca od prekida bračne zajednice pod staranjem oca [...] i da su isti stvorili emotivnu vezu sa ocem i da isti pohađaju škole na Kosovu u ovom slučaju postoji ozbiljna opasnost da će povraćaj dece uticati negativno na njihov psihički i emotivni razvoj."*

38. Okružni sud se pozvao na nalaze potvrde izdate od Centra za socijalni rad u Suvoj Reci, pozivajući se na problematični bračni odnos između podnosioca zahteva i njenog supruga i brakorazvodni postupak pokrenut od strane supruga. U potvrdi je navedeno da su deca pod

negom i obrazovanjem oca koji živi sa svojim roditeljima i da je majka dece daleko u Austriji.

39. Dana 3. februara 2010. god., Ministarstvo pravde Kosova je napisalo državnom tužiocu tražeći od njega *"[...] da preduzme neophodne mere u skladu sa primenjivim zakonima Kosova, i uloži žalbu Vrhovnom sudu Kosova, preko Okružnog suda u Prizrenu, kako bi preinačio odluku br. I. Agj. br. 2/2009 donetu od strane Okružnog suda u Prizrenu, 19. januara 2010. god."*

40. Ministarstvo pravde je, i*nter alia,* navelo da Okružni sud u Prizrenu [...] je odbio zahtev austrijskih vlasti za vraćanje *maloletne* dece [...] iz sledećih razloga:

> *"Prema oceni Okružnog suda u Prizrenu nezavisno od odredaba člana 3. Konvencije o građanskim aspektima međunarodne otmice deteta, Sud nije obavezan da naredi vraćanje dece na osnovu člana 13. tačka (r) jer postoji ozbiljna opasnost da povraćaj dece izloži decu psihičkim ili fizičkim povredama ili da dovede decu u nepodnošljivu situaciju. Polazeći od činjenice da su deca od prekida bračne zajednice pod negom svog oca A.I., i da su ostvarila jednu jaku emocionalnu vezu sa ocem i da ista pohađaju školu na Kosovu, postoji ozbiljan rizik da će povraćaj dece negativno uticati na dečiji psihički i emotivni razvoj.*
>
> *Odluka doneta od strane Okružnog suda u Prizrenu je u suprotnosti sa svrhom i ciljem Konvencije koja jasno određuje da je cilj Konvencije da obezbedi brz i siguran povraćaj bespravno udaljene dece u državu iz koje su deca udaljena, u ovom slučaju u državu Austriju. Štaviše, svrha i cilj Konvencije je da obezbedi da se starateljska prava i kontakti u saglasnosti sa zakonima država ugovornica, efikasno poštuju u državama u kojima je ova Konvencija primenjiva.*
>
> *Štaviše, odluka Okružnog suda u Prizrenu, tokom odlučivanja, nije ispravno ocenila član 3. Konvencije koja jasno određuje kriterijume po kojima se razmatra odvođenje ili zadržavanje dece. G. A.I. je delovao u suprotnosti sa članom 3. Konvencije, kada je kršio starateljska prava data jednoj osobi, u ovom slučaju gđi. Adije Iliri, prema zakonu države u kojoj su deca bila stalno naseljena pre udaljavanja ili držanja. Neosporivo je da stalno prebivalište oboje, g. A.I. kao i gđe. Adije Iliri, bila država Austrija i da su oboje zajedno imali starateljstvo nad njihovom maloletnom decom.*

Takođe, u skladu sa ovim, član 12. Konvencije kaže da "ako je dete nezakonito odvedeno ili zadržano u smislu člana 3, a na dan početka postupka pred sudskim ili upravnim organom države ugovornice u kojoj se dete nalazi proteklo je manje od godinu dana od dana nezakonitog odvođenja ili zadržavanja, odnosni nadležni organ će naložiti hitan povraćaj deteta".

Ministarstvo pravde je takođe skrenulo pažnju glavnom tužiocu na činjenicu da član 13.(3) Haške Konvencije, predviđa da: *"Prilikom razmatranja okolnosti pomenutih u ovom članu, sudski i upravni organ će uzeti u obzir podatke koji se odnose na socijalno poreklo deteta dobijene od centralnog izvršnog organa ili nekog drugog nadležnog organa države u kojoj se nalazi mesto stalnog boravka deteta".* Po mišljenju Ministarstva, Okružni sud u Prizrenu je na osnovu činjenica koje sadrži izveštaj Centra za socijalni rad u Suvoj Reci, od 15. decembra 2009. god., zaključio da su deca pod negom oca, dok, u ovom slučaju, takav izveštaj bi trebalo da pruži država u kojoj deca imaju stalno prebivalište, i.e. Austrija, a ne Centar za socijalni rad u Suvoj Reci.

41. Prema tome, glavni tužilac je uložio zahtev za zaštitu zakonitosti pri Vrhovnom sudu, navodeći da je Okružni sud pogrešno primenio Konvenciju o građanskim aspektima međunarodne otmice dece. On je predložio Vrhovnom sudu poništenje osporene odluke i vraćanje slučaja na ponovno suđenje.

42. Dana 10. juna 2010. god., Vrhovni sud je, odlukom Mlc. 2/2010, odbio zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrdio odluku Okružnog suda u Prizrenu. Prema Vrhovnom sudu, iz spisa predmeta proizilazi da je otac pokrenuo brakorazvodnu parnicu i da su deca, dovedena na Kosovo uz saglasnost majke, sada zbrinuta od strane oca u Studenčanu, opština Suva Reka.

43. Vrhovni sud je prihvatio kao pravičnu i zakonitu odluku Okružnog suda, kojom je odbio zahtev Ministarstva pravde Republike Kosovo, od 26. juna 2009. god., na osnovu zahteva Ministarstva pravde Republike Austrije za povraćaj dece njihovoj majci u Austriji, i priznao, u celini, obrazloženje i činjenične zaključke Okružnog suda. Po mišljenju Vrhovnog suda, pravni stav Okružnog suda je smatran pravičnim, iz razloga da je prethodno bilo potvrđeno da bi povraćaj dece pod starateljstvo njihove majke u Austriji predstavljao realnu opasnost da će deca pretrpeti psihičko oštećenje njihovim dovođenjem u nepovoljnu situaciju, pošto su oni sada već više od godinu dana na Kosovu i bolje su se upoznali sa sredinom u kojoj žive i pohađaju školu. Štaviše, prema

Vrhovnom sudu, odlučnost najstarijeg deteta, koje je sada napunilo deset godina, da se ne vrate majci i ostanu sa njom u Austriji, bi trebalo uzeti u obzir.

44. Vrhovni sud je zaključio da, iz gorenavedenih razloga, takođe je razmatrano da, u skladu sa članom 1.3. Haške Konvencije, Okružni sud u Prizrenu nije bio obavezan da naloži povraćaj dece. Štaviše, pošto se u međuvremenu, nakon vraćanja dece na Kosovo, pokrenuta je brakorazvodna parnica, i na kraju bi se odlučilo kome od roditelja će biti poverena deca i kakav bi bio kontakt sa roditeljem kome nisu poverena deca.

45. Nakon toga, advokat majke je uložio predlog za ponavljanje postupka pred Vrhovnim sudom, koji je rešen od jednog sudije, 23. avgusta 2011. god. Advokat je izjavio da na sednici za razmatranje zahteva Ministarstva pravde za povraćaj dece, ni majci ni tužiocu nisu pružene mogućnosti da učestvuju i da odluka [Okružnog suda] predstavlja povredu parničnog postupka.

46. Međutim, Vrhovni sud je, odlukom (PPC.br. 33/2011) odbio kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za ponavljanje postupka pred Okružnim sudom u Prizrenu (I. Agj. br. 2/2009-16 od 19. januara 2010. god.). Vrhovni sud je utvrdio da nije bilo novih činjenica niti dokaza da bi se dozvolilo ponavljanje postupka. Štaviše, Vrhovni sud je utvrdio da *"neosporiva je činjenica da majka dece [...] sa prebivalištem u Austriji, gde je i pokrenula postupak za povraćaj maloletne dece, i u postupku rešavanja zahteva Ministarstva pravde za povraćaj dece njihove majke [...], strane u postupku su Ministarstvo pravde i tuženi* [suprug podnosioca zahteva] *koji su prisustvovali u postupku, prema tome ovaj sud nalazi da ne pozivajući je da prisustvuje sednici, sud prve instance nije delovao nezakonito. Što se tiče tvrdnje pomenute u predlogu za ponavljanje postupka, da Sud prve instance nije pozvao nadležnog javnog tužioca da prisustvuje, Vrhovni sud nalazi da nije obavezno prisustvovanje tužioca sednici gde se saslušava tuženi, pošto nijedna odredba UNMIK-ove Uredbe 2004/29* o zaštiti od međunarodne otmice dece*, ili Haške konvencije o građanskim aspektima međunarodne otmice dece* [predviđa ovo]. *[Prema tome Vrhovni sud nalazi da neprisustvovanje tužioca ovoj sednici ne predstavlja suštinsku povredu postupka u kome je doneta osporena odluka."*

47. Vrhovni sud je zaključio da "s obzirom da u predlogu za ponavljanje postupka *nema novih činjenica niti dokaza koji bi mogli dovesti do povoljnije konačne odluke, ako su te činjenice i dokazi bili korišćeni u prethodnom postupku, bili predstavljeni [...], ovaj sud smatra da nema*

valjanih razloga za ponavljanje tog postupka i da, prema tome, predlog za ponavljanje postupka [pred Okružnim sudom] *je neosnovan.*"

48. Prema tome, podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv ove odluke Vrhovnog suda.

49. Dana 8. decembra 2011. god., Vrhovni sud je, odlukom Ac. br. 95/2011, odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, smatrajući da je Vrhovni sud u svojoj odluci od 23. avgusta 2011. god. *"[...] ispravno odbio zahtev za ponavljanje postupka, jer nije bilo novih dokaza niti činjenica na osnovu kojih bi se donela drugačija i povoljnija odluka od one u prvom postupku".*

Tvrdnje podnosioca zahteva

50. Podnosilac zahteva tvrdi da odluke Okružnog suda u Prizrenu (I. Agj. br. 2/2009 od 19. januara 2010. god.), Vrhovnog suda (PPC. br. 33/2011 od 23. avgusta 2011. god.) i Vrhovnog suda (Ac. br. 95/2011 od 8. decembra 2011. god.) su donete u suprotnosti sa članom 31. [Pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 6. (Pravično suđenje) EKLJP, jer niti podnosilac zahteva niti javni tužilac nisu pozvani da prisustvuju u postupku. Podnosilac zahteva posebno tvrdi da *"odlukom Okružnog suda u Prizrenu I.A.Gj. br. 2/2009 -16 od 19.01.2010 i iz zapisnika glavnog saslušanja nesumnjivo rezultira da podnosilac zahteva i okružni javni tužilac u Prizrenu nisu ni pozvani niti su prisustvovali suđenju, iako je njihovo prisustvo bilo obavezno, u skladu sa članom 4.2. Uredbe UNMIK-a br. 2004/29 o zaštiti od međunarodne otmice dece. Ova Uredba se izričito zasniva na Konvenciji o građanskim aspektima međunarodne otmice dece od 25.10.1980."*

51. Podnosilac zaheva dalje tvrdi da *"odredbom člana 4.2. Uredbe je predviđeno da okružni javni tužilac, gde se nalazi dete, je nadležan da preduzme pravne mere u ime podnosioca zahteva. Ali, ni njoj (u svojstvu nadzornika ili staratelja svoje dece u skladu sa članom 1, § 1, tačka c) Uredbe) ni Okružnom javnom tužiocu (član 4, § 1, stav 2. Uredbe) nije omogućeno prisustvovanje glavnom saslušanju u skladu sa ovom Uredbom i članom 31. Ustava Republike Kosovo i članom 6. stavom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama."*

52. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da, u skladu sa članom 4.2. Uredbe UNMIK-a 2004/29, *"Okružni sud koji ima jurisdikciju na teritoriji gde je otkriveno da se dete nalazi prosleđuje zahtev do Okružnog javnog*

tužioca. Okružni javni tužilac je nadležan da deluje prema zahtevu u ime podnosioca zahteva."

Prihvatljivost zahteva

53. Kako bi bio u mogućnosti da presudi po zahtevu podnosioca, Sud mora unapred da oceni da li podnosilac ispunjava sve uslove za prihvatljivost, koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

54. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac ovlašćena stranka u smislu člana 113.7. Ustava, navodeći da "*pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršene od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpljena sva zakonska pravna sredstva.*" U tom smislu, zahtev je podnet sudu od strane pojedinca. Stoga je podnosilac ovlašćena stranka, i ima pravo da podnese ovaj slučaj sudu u skladu sa članom 113.7. Ustava.

55. Pored toga, Vrhovni sud se smatra kao sud poslednje instance koji treba da presudi slučaj podnosioca. Kao rezultat toga, Sud takođe utvrđuje da je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju po zakonima Kosova.

56. Štaviše, podnosilac, u skladu sa članom 49. Zakona, mora podneti zahtev u roku od 4 meseca nakon donošenja konačne sudske odluke. Dana 8. decembra 2011. god., Vrhovni sud je doneo odluku Ac. br. 95/2011, dok je podnosilac primio odluku dana 14. januara 2012. god. Podnosilac je podneo zahtev sudu dana 11. maja 2012. god., stoga je podnosilac ispoštovao potrebne rokove za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.

57. Konačno, član 48. Zakona utvrđuje: *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi koja to prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilaac želi da ospori."* U ovom slučaju, Sud navodi da podnosilac osporava odluku Vrhovnog suda, Ac. br. 95/2011, kojom su, navodno, povređena njena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.Stoga, podnosilac je ispunila i taj uslov.

58. Pošto je podnosilac ovlašćena stranka, ona je ispoštovala sve potrebne rokove za podnošenje zahteva sudu, iscrpela je sva pravna sredstva i precizno pojasnila navodno prekršena prava i slobode, uključujući i odluku koja je predmet osporavanja. Sud je utvrdio da je podnosilac ispunio sve potrebne uslove za prihvatljivost.

59. Pošto je podnosilac ispunio proceduralne uslove za prihvatljivost, Sud treba da ispita meritum žalbe podnosioca.

Ustavna ocena zahteva

60. Sud primećuje da se podnosilac zahteva izričito žali da su njena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP povređena od strane Okružnog suda u Prizrenu, pošto isti nije pozvao javnog tužioca u Prizren i nju na sudsku rapravu od 19. januara 2010. god., gde je odlukom I.Agj.br. 2/2009-16 odbijen zahtev Ministarstva pravde Republike Kosovo, na osnovu zahteva Ministarstva pravde Republike Austrije, za povraćaj maloletne dece u mesto njihovog boravka u Austriji.

61. Podnosilac zahteva isto tako se žali na odluke PPC.br. 33/2011, od 23. avgusta 2011. god., i A.c.br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god., Vrhovnog suda Kosova, kojima je predlog njenog advokata za ponavljanje postupka pred Okružnim sudom u Prizrenu, kako bi ona i javni tužilac prisustvovali tom postupku, a kasnije i žalba, odbijeni prvi put od strane Vrhovnog suda.

62. U pogledu žalbi podnosioca zahteva, Sud će, prema toma, utvrditi da li su Okružni sud u Prizren i Vrhovni sud, primenjivanjem odredaba Uredbe UNMIK-a 2004/29 i Haške konvencije, pružile podnosiocu zahteva garancije predviđene članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

63. U tom pogledu, Sud primećuje da, kada je odbio predlog podnosioca zahteva za ponavljanje postupka pred Okružnim sudom, Vrhovni sud je utvrdio u svojoj odluci od 23. avgusta 2011. god., da nije sporno da u postupku rešavanja o zahtevu Ministarstva pravde za povraćaj dece podnosiocu zahteva, strane u postupku su Ministarstvo pravde i tuženi [suprug podnosioca zahteva], koji su učestvovali u postupku. Po mišljenju Vrhovnog suda, nepozivanjem podnosioca zahteva da prisustvuje sednici, Okružni sud nije delovao nezakonito.

64. Štaviše, Vrhovni sud je takođe utvrdio da nije obavezno prisustvo javnog tužioca na sednici gde je saslušan tuženi (suprug podnosioca zahteva), pošto nijedna odredba Uredbe UNMIK-a 2004/29 niti Haške konvencije to ne predviđaju.

65. Što se tiče nalaza Vrhovnog suda, Sud se neće baviti pitanjem da li je Okružni sud bio u pravu kada je utvrdio ko su bile strane u postupku pred Okružnim sudom niti da li bi trebalo pozvati javnog tužioca u

postupku pred tim sudom. Kao što je i gore navedeno, Sud neće razmatrati da li su, u okolnostima ovog slučaja, povređena prava podnosioca zahteva pod članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, pošto joj nije bilo omogućeno prisustvovanje u ponovljenom postupku.

66. Sud primećuje da je ponovljeni postupak pred Okružnim sudom u Prizrenu bio pokrenut zahtevom Ministarstva pravde Kosova, u skladu sa stavom 3.(d) člana 3. [Opšti postupci] Uredbe UNMIK-a 2004/29, prema kome Ministarstvo pravde, na osnovu primljene "inostrane prijave" u skladu sa Haške Konvencije, preduzeće sve potrebne mere da bi obezbedio brzi povraćaj deteta [...], *inter alia*, pokretanjem institucije sudskih postupaka s ciljem da se ostvari povraćaj deteta [...]. "Inostrana prijava" poslata od strane Ministarstva pravde Austrije, kao centralna vlast prebivališta dece, nakon zahteva podnosioca za pomoć u obezbeđivanju povratka dece na osnovu člana 8. Haške konvencije.

67. S tim u vezi, Sud primećuje da ni Uredba UNMIK-a 2004/29 niti Haška konvencija izričito ne predviđaju da bi u sudskom postupku u vezi sa otmicom dece oba roditelja trebalo da imaju pravo prisustvovanja. Jedino član 4.(2) Uredbe UNMIK-a 2004/29 naglašava da "*okružni javni tužilac je nadležan da deluje prema zahtevu u ime podnosioca zahteva*."

68. U svakom slučaju, kako izgleda zahtev podneska, posebno, iz odluke Vrhovnog suda od 23. avgusta 2011. god., javni tužilac nije bio prisutan u postupku kada je saslušan suprug podnosioca zahteva. Štaviše, Vrhovni sud je takođe našao da odsustvo tužioca ne čini suštinsku povredu postupka u kome je doneta osporena odluka.

69. Prema tome, Sud smatra da je nezamislivo da je, u konkretnom slučaju, Okružni sud u svojim nalazima od 19. januara 2010. god., zaključio, a da nije pozvao podnosioca zahteva da prisustvuje u postupku, i da nije bio obavezan da naredi povraćaj dece, u skladu sa članom 13. (b) Haške konvencije, jer je postojala ozbiljna opasnost da ih povraćaj izloži fizičkim i psihičkim povredama ili bi stavio decu u nepodnošljivu situaciju.

70. Iako se po zapisniku Okružnog suda u Prizrenu vidi da Protokol Okružnog suda u Ried im Innkreis, koji sadrži i zahtev podnosioca zahteva za povraćaj dece, je pročitan, u zapisniku je takođe pomenuto da su suprug podnosioca zahteva, kao i njegov advokat bili prisutni na saslušanju, gde je bivši izjavio da nije bilo u pitanju otmica dece i da bi njihov povraćaj podnosiocu u Austriji imao ozbiljnih posledica po decu, pošto su oni pohađali školu i da su dobri đaci, dok podnosilac zahteva

živi u Austriji. Suprug je takođe izjavio da su deca stvorila jake emotivne veze sa njim i da bi odluka Okružnog suda uticala na njihov fizički i emotivni razvoj.

71. U ovakvim okolnostima, Sud primećuje da, odsustvovanjem u gorenavedenom sudskom postupku, podnosilac zahteva nije imala mogućnost da opovrgne izjave njenog supruga i drugih zainteresovanih strana i da je bila lišena mogućnosti da ubedi Okružni sud da bi trebalo vratiti decu u njihovo mesto boravka u Austriji ,shodno Haškoj konvenciji. Po mišljenju podnosioca zahteva, ova situacija je predstavljala kršenje njenih prava na pravično suđenje.

72. Sud naglašava da, prema sudskoj praksi Strazbura, jedan od aspekta prava na na pravično suđenje je načelo jednakosti oružja, što podrazumeva da svaka strana treba imatu razumnu mogućnost da predstavi svoj slučaj pod uslovima koji je ne stavljaju u značajno nepovoljan položaj vis-à-vis svog protivnika (vidi*, inter alia, Dombo Beheer N.V. protiv Holandije,* zahtev br. 14448/88, presuda ESLJP, od 27. oktobra 1993).

73. Što se tiče ovog konkretnog slučaja, Sud je mišljenja da prisustvo supruga i njegovog advokata u postupku pred Okružnim sudom u Prizrenu stavlja podnosioca zahteva u značajno nepovoljan položaj vis-à-vis svog supruga, jer ona nije bila u mogućnosti da predstavi svoje argumente i dokaze i ospori podneske svog supruga tokom postupka (vidi, *inter alia*, slučaj KI 103/10, Shaban Mustafa – ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 406/2008 od 3. septembra 2010. god., presuda od 20. marta 2012. god. i slučaj KI 108/10, Fadil Selmanaj – ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 170/2009 od 25. septembra 2009. god.).

74. Kao posledicu, Vrhovni sud bi trebalo da dozvoli zahtev advokata podnosioca zahteva za ponavljanje postupka pred Okružnim sudom u Prizrenu, umesto da odbije taj zahtev odlukom od 23. avgusta 2011. god., i žalbu podnosioca protiv te odluke 8. decembra 2011. god.

75. U ovim okolnostima, Sud nalazi da su povređena prava podnosioca zahteva na pravično suđenje, zagarantovana članom 31. Ustava i članom 6. (1) EKLJP.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (1) Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 56. Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. Da PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Da UTVRDI da je bilo povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP;

III. Da PROGLASI nevažećim odluke Vrhovnog suda Kosova PPC. br. 33/2011, od 23. avgusta 2011. god., i Ac.br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god.;

IV. Da NALOŽI Okružnom sudu u Prizrenu da ponovi postupke od 9. i 13. jula 2009. god. i da pozove podnosioca zahteva da prisustvuje u ovim postupcima;

V. Da OSTANE posvećen ovom pitanju u očekivanju sprovođenja tog naloga;

VI. Da NALOŽI da se ova presuda dostavi strankama i, u skladu sa članom 20.4. Zakona, da se objavi u Službenom listu;

VII. Da PROGLASI da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

Slučaj br. KI52/12
Podnosilac
Adije Iliri
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god.
Podudarno mišljenje
sudije Almira Rodriguesa

Uvod

1. Pozdravljam presudu Ustavnog suda, kojom su proglašene nevažeće odluke Vrhovnog suda Kosova PPC.br.33/2011, od 23. avgusta 2011. god. i Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god., i naloženo Okružnom sudu u Prizrenu da ponovi postupke od 9. i 13. jula 2009. god. i da pozove podnosioca zahteva da prisustvuje tim postupcima.

2. Međutim, uz dužno poštovanje, ja se ne slažem sa obrazloženjem koje je ovom prilikom iskoristio Sud. U nastavku, ja ću nabrojati posebne razloge zašto se ja ne slažem sa obrazloženjem po mišljenju Suda.

3. U stvari, dve isprepletane odluke Vrhovnog suda se ocenjuju ovde: odluka Mlc. br. 2/2010, od 10. juna 2010. god., kojom se potvrđuje odluka I. Agj. br. 2/2009/16 Okružnog suda u Prizrenu, od 19. januara 2010. god. i odluka Ac. ao. 95/2011 od 8. decembra 2011. god., kojom se odbija kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za ponavljanje postupka u slučaju I.Agj.br.2/2009/16 Okružnog suda u Prizrenu,od 19. januara 2010. god. Sve u svemu, ove dve odluke Vrhovnog suda su donete u vezi sa jednom istom odlukom I. Agj. br. 2/2009/16 Okružnog suda u Prizrenu, od 19. januara 2010. god. i jedna odluka ne može se videti bez druge, pošto su logično međusobno zavisne.

4. U stvari, nalog Ustavnog suda Okružnom sudu u Prizrenu da ponovi postupke od 9. i 13. jula 2009. god. i da pozove podnosioca zahteva da prisustvuje tim postupcima, nije u skladu sa pravnim posledicama proglašenja nevažećim odluke Vrhovnog suda Kosova PPC.br.33/2011, od 23. avgusta 2011. god. i A.c.br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god.

5. Štaviše, pravilo 74. (1.) Poslovnika o radu Suda utvrđuje da:

> *U slučaju da je Podnesak predat u skladu sa članom 113.7 Ustava, ukoliko Sud zaključi da je Sud doneo odluku koja krši Ustav, on će takvu odluku poništiti i istu vratiti sudu koji je doneo na ponovno razmatranje u skladu sa presudom Suda.*

6. Po mom mišljenju, Sud je prevazišao svoje nadležnosti kada je zaključio nalogom za Okružni sud "da ponovi postupke od 9. i 13. jula 2009. god. i da pozove podnosioca zahteva da prisustvuje ovim postupcima". *Ustavni sud bi trebalo da bude ograničen i da "proglasi takvu odluku nevažećom i vrati odluku sudu koji je i doneo* [Vrhovnom sudu] *na ponovno razmatranje u skladu sa presudom* [Ustavnog] *Suda".* Do Vrhovnog suda je da ponovno razmatra svoju presudu u skladu sa presudom Ustavnog suda.

7. Istina je da u skladu sa načelima pravičnog suđenja, organ koji donosi odluke kvalifikuje se kao „tribunal" samo ukoliko, pre donošenja svoje odluke, pruža svim stranama mogućnost da predstave svoje mišljenje.

8. Međutim, u interesu proceduralne efikasnosti, posebno u tim slučajevima koji zahtevaju brze odluke, postoje pojednostavljeni postupci koji su u početku unilateralni: na primer, privremene ili zaštitne mere ili, u ovom konkretnom slučaju, hitno izvršenje zahteva.

9. U takvim slučajevima, sudija odlučuje ili samo na osnovu navoda tužioca ili organa gonjenja, ukoliko ovi navodi imaju makar jedan *fumus boni iuris* i da su dovoljno ubedljivi, ili na osnovu neposredno izvršnih sudskih odluka. U ovom slučaju odluka je samo privremena i zainteresovane strane mogu pokrenuti odgovarajuće postupke pred nadležnim sudovima kako bi je izdvojili; ali, u tom slučaju, postupci postaju kontradiktorni. To je sve radi poštovanja uslova iz člana 6.(1) EKLJP.

10. Cilj mog podudarnog mišljenja je da ispitam ove dve odluke Vrhovnog suda, kako bi izvukao zakonske posledice.

11. Ja sam svestan toga da, da bi došao do oblasti ustavnosti, što je i srž nadležnosti Ustavnog suda, kad tad moram proći kroz oblast zakonitosti. Ipak, to se dešava samo u cilju boljeg objašnjenja mog mišljenja o suštinskim ustavnim aspektima slučaja.

12. S tim u vezi, ja ću navesti sažetak odgovarajućih i relevantnih činjenica u vezi sa svakom odlukom, naznačiti primenjivi zakon, oceniti ove činjenice u svetlu primenjivog zakona i izvući zaključak.

Odluka Vrhovnog suda Mlc. br. 2/2010 od 10. juna 2010. god.

13. Vrhovni sud je, odlukom Mlc. br. 2/2010, odbio zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane javnog tužioca i potvrdio odluku I. Agj. br.

2/2009/16, Okružnog suda u Prizrenu, od 19. januara 2010. god., kojom je zaključeno da *"sud nije obavezan da naredi povratak dece"*.

Pregled odgovarajućih i relevantnih činjenica

14. Podnosilac zahteva Adije Iliri živela je zajedno sa svojim suprugom i troje dece u Austriji, Fischerstrasse 5/11, 4910 Ried in Innkreis, sve do njihovog dolaska na Kosovo, kada se ona vratila u Austriju bez svoje dece i supruga, koji su ostali zajedno na Kosovu.

15. Posle februara 2009. god., podnosiocu zahteva je u stvari negirano pravo pristupa deci od strane njenog supruga, i nije bila u stanje da vrši svoje roditeljske obaveze jer je njen suprug zadržao decu da žive sa njim na Kosovu.

16. Dana 21. aprila 2009. god., podnosilac zahteva je podneo Okružnom sudu u Austriji zahtev za povratak dece u mesto stalnog boravka. Po tom zahtevu, Okružni sud u Austriji je pokrenuo odgovarajući postupak da bi obezbedio povratak dece.

17. Sledstveno, 25. maja 2009. god., Ministarstvo pravde Austrijske Federacije, kao centralna vlast, shodno Haškoj konvenciji od 25. oktobra 1980. god. o građansko-pravnim aspektima međunarodne otmice dece (u daljem tekstu: Konvencija o otmici), je podnelo zahtev (br. MBJ-C935-233/0001-I 10-2009) Ministarstvu pravde Republike Kosovo za povratak troje maloletne dece podnosioca zahteva u mesto njihovog stalnog boravka.

18. Dana 26. juna 2009. god., Ministarstvo pravde Republike Kosovo, na zahtev Ministarstva pravde Austrijske Federacije, uložilo je zahtev Okružnom sudu u Prizrenu zahtevajući od ovog poslednjeg da izda nalog kako bi obezbedio povratak dece u mesto njihovo stalnog boravka u Austriji.

19. Dana 2. jula 2009. god., Okružni sud je obavestio Okružnog javnog tužioca o zahtevu Ministarstva pravde Republike Kosovo i zahtevao od Okružnog javnog tužioca *"da deluje prema zahtevu u ime podnosioca zahteva"*, u skladu sa članom 4. (2) Uredbe UNMIK–a br. 2004/29 o zaštiti od međunarodne otmice dece (u daljem tekstu: Uredba UNMIK-a).

20. Dana 19. januara 2010. god., Okružni sud [I.Agj.br.2/2009-16] je odbio zahtev, navodeći da

> *"U navedenom slučaju po oceni Okružnog suda bez obzira na odredbe člana [člana 3. Haške konvencije], sud nije dužan da naloži povratak dece u smislu člana 13. tačka (b) kada postoji ozbiljna opasnost da bi povratak izložio dete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi ili bi ga na drugi način doveo u nepovoljan položaj".*

21. Dana 10. juna 2010. god., Vrhovni sud je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od strane javnog tužioca i potvrdio odluku Okružnog suda u Prizrenu, smatrajuću da *"Okružni sud u Prizren nije obavezan da naredi povratak dece ".*

Primenjivi zakon

22. Član 22. Ustava utvrđuje da:

> *Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji Republike Kosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija:*
>
> *(...)*
>
> *(2) Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokoli iste;*
>
> *(...)*
>
> *(7) Konvencija o pravima deteta.*

23. Član 50. Ustava utvrđuje da:

> 1. *Deca imaju pravo na zaštitu i brigu koja je neophodna za njihovo blagostanje.*
>
> 2. *Vanbračna deca imaju jednaka prava kao i deca rođena u braku.*
>
> 3. *Svako dete ima pravo da bude zaštićeno od nasilja, zlostavljanja i eksploatacije.*

4. Sve radnje koje se tiče deteta, preduzete od strane državnih javnih ili privatnih institucija, moraju biti u najboljem interesu deteta.

5. Svako dete uživa pravo na redovne lične i neposredne kontakte sa oba roditelja, osim ako neka nadležna institucija smatra da je to u suprotnosti sa najboljim interesima deteta.

24. Član 53. Ustava utvrđuje da

Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

25. Uredba UNMIK-a uzela u obzir*"načela i ciljeve Konvencije o civilnim aspektima međunarodne otmice dece od 25. oktobra 1980. god."i priznala „potrebu da deca budu zaštićena od štetnih efekata nedela odvođenja ili zadržavanja i radi uspostavljanja postupaka u cilju obezbeđenja brzog povratka nezakonito odvedene i zadržane dece i obezbeđenja da prava starateljstva i pristupa budu delotvorno poštovana"* (Uvod, stavovi 3. i 4).

26. Štaviše, za potrebe Uredbe UNMIK-a, *"Konvencija" podrazumeva Konvenciju o civilnim aspektima međunarodne otmice dece od 25. oktobra 1980. god."* Pored toga, član 1 a) navodi da *"sve radnje shodno ovoj uredbi koje se odnose na zahtev treba da budu preduzete u skladu sa Konvencijom."*

27. S druge strane, Uredba UNMIK-a se primenjuje u članu 145. Ustava koji utvrđuje da

(...)

2. Primenljivi zakon na dan stupanja na snagu ovog Ustava nastavlja da se sprovodi, dok god je u saglasnosti sa ovim Ustavom, i dok god se ne ukine, zameni ili izmeni u saglasnosti sa ovim Ustavom.

28. Pored toga, Konvencija o otmici ima za cilj

"da obezbedi brz povratak nezakonito odvedene i zadržane dece u bilo koju državu ugovornicu" (član 1., tačka a).

29. Konvencija o otmici takođe predviđa uklanjanje podsticaja roditelja da otmu dete u povoljnijem nadležnosti kao i sprečavanje posledica nezakonito odvedene dece iz svojih domova.

30. U tom cilju, član 7. (f) Konvencije o otmici predviđa

> *"Centralne vlasti će sarađivati međusobno i unapređivati saradnju među nadležnim organima u zemljama ugovornicama kako bi obezbedili brzo vraćanje dece".*

31. Posebno, centralne vlasti se obavezuju da preduzmu sve potrebne mere za

> *"pokretanje ili olakšanje institucijama pokretanje sudskog ili upravnog postupka radi obezbeđenja povratka deteta. "*

Ocena

32. Kao što je i gore navedeno, Vrhovni sud je zaključio da

> *"neosporiva je činjenica da majka dece [...] sa prebivalištem u Austriji*[...] *pokrenula postupak za povratak maloletne dece [...].*

33. Prema tome, neosporivo je da predmetna stvar pred Vrhovnim sudom bi trebalo da bude "postupak za povratak maloletne dece" u mesto njihovog stalnog boravka.

34. Međutim, Vrhovni sud je potvrdio odluku Okružnog suda kojom je utvrđeno da "*sud nije obavezan da naredi povratak dece, u skladu sa članom 13. (b) Haške konvencije, jer postojala je ozbiljna opasnost da ih povratak izloži fizičkim i psihičkim povredama ili bi stavio decu u nepodnošljivu situaciju.*"

35. Odobrenje i potvrđenje tog zaključka je protiv prava dece da se vrate u mesto njihovog stalnog boravka i onemogućava Konvenciju o otmici da ostvari svoj glavni cilj.

36. Ustavni sud je već potvrdio to razmatranje kada je slično utvrdio da *"redovni sudovi na Kosovu nisu nadležni da ocene meritum te odluke [inostranog suda]; oni su nadležni samo da izvrše odluku [inostranog suda], u skladu sa članom 3. (1.1) Konvencije o građansko-pravnim aspektima međunarodne otmice dece".* (Vidi odluku od10. decembra 2012. god., u slučaju br. KI 126/12, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Mlc. br. 21/2012, od 8. Novembra 2012.)

37. Odluka I. Agj. br. 2/2009/16 Okružnog suda u Prizrenu, koja je potvrđena od strane Vrhovnog suda, povredila je Konvenciju o otmici kada je, pozivajući se na član 13. tačka (b) iste Konvencije, jednostavno zaključila da *"Okružni sud u Prizrenu nije bio obavezan da naloži povratak dece "*.

38. U stvari, osnovna namera Konvencije o otmici je da ostvari povratak dece u mesto njihovog „stalnog boravka". Ako postoje vanredne okolnosti, koje ukazuju da je povratak izrazito nepovoljan, onda treba uzeti u obzir druge proceduralne uslove, kao što je i predviđeno zakonskim odredbama UNMIK-ove Uredbe i Konvencije o otmici.

39. Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) je zaključio da *"promena relevantnih činjenica može izuzetno opravdati neizvršenje konačnog naloga za povratak, ali mora se uveriti da ova promena nije bila izazvana propustom države da preduzme sve opravdane mere. (...) Sud je našao da [inostrane] vlasti nisu uspele da brzo preduzmu sve potrebne mere koje bi mogle biti očekivane od njih kako bi izvršile nalog za povratak (...).* (Vidi slučaj Sylvester protiv Austrije, podnesci br. 36812/97 i 40104/98, 24. aprila 2003. god.).

40. Štaviše, efikasno i efektivna primena Konvencije o otmici zahteva uverenost državnih vlasti da je država stalnog boravka deteta u principu u najboljem položaju da odlučuje o pitanju starateljstva i pristupa, koji nisu predmetna stvar postupka o nalogu za povratak dece.

41. S tim u vezi, ESLJP takođe našao da je država "trebalo da preduzme ili da se postarala da preduzme sve privremene mere, uključujući i vansudske mere, koje bi pomogle sprečavanju *"dalje povrede dece ili predrasude prema interesovanim stranama". Međutim, vlasti nisu preduzele takve mere nego su se ograničile na zastupanje podnosioca zahteva pred sudovima [inostranim sudovima kojima se šalje zahtev]. Prema tome, Sud smatra da vlasti nisu uspele da ispune sve obaveze sa člana 7. Haške konvencije"*. (Vidi slučaj Monory protiv Mađarske i Rumunije, podnesak br. 71099/01, 5. aprila 2005. god.)

42. Štaviše, proceduralno pravo deteta na brz povratak u mesto njegovog stalnog boravka, ima za cilj obezbeđenje prava deteta na efektivan način, kao što je i uspostavljeno Konvencijom o pravima deteta, da budu zaštićena od nasilja u porodici, da znaju i budu *zbrinuta od svojih roditelja, da ne budu izdvojena od svojih roditelja protiv njihove volje i da održavaju lične veze i direktan kontakt* sa oba roditelja na stalnoj osnovi.

43. Uredba UNMIK-a i Konvencija o otmici uspostavljaju nadležni sud koji će da izvrši nalog za obezbeđivanje brzog povratka dece. Član 4.1. UNMIK-ove Uredbe predviđa da

> *"Okružni sud koji ima jurisdikciju na teritoriji gde je otkriveno da se dete nalazi je nadležan da razmotri zahtev, da donosi odluke i naređenja koja se odnose na ovaj zahtev i da izvrši ovakve odluke i naređenja."*

44. Prema tome, Okružni sud u Prizrenu je zakonom uspostavljen *tribunal koji naređuje brz povratak dece u mesto njihovog stalnog boravka*. "Zakonom osnovan" takođe znači "osnovan saglasno zakonu". Prema tome, uslov utvrđen članom 6. EKLJP je povređen ako tribunal ne funkcioniše u skladu sa određenim pravilima koja to regulišu. (vidi *Zand protiv Austrije, br*. 7360/76, 15 DR 70 at 80 (1978) Com Rep).

Zaključak

45. U ovakvim okolnostima, Vrhovni sud je odlukom Mlc. br. 2/2010 od 10. juna 2010. god., potvrdio odluku I. Agj. br. 2/2009/16 Okružnog suda u Prizrenu, od 19. januara 2010. god., ali nije naložio neposredan povratak dece u mesto njihovog stalnog boravka, povredio je prava dece na brz povratak u mesto njihovog stalnog boravka, kao što je i garantovano Ustavom Kosova, Uredbom UNMIK-a i Konvencijom o otmici, i pravo nadležnog suda uspostavljenim zakonom, i saglasno zakonu, da bi naložio povratak dece u mesto njihovog stalnog boravka.

Odluka Ac. br. 95/2011 od 8. decembra 2011. god., kojom je odbijen kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za ponavljanje postupka

46. Vrhovni sud je odlukom Ac. br. 95/2011, *"odbio kao neosnovanu žalbu pravnog zastupnika dece – majke Adije Iliri, sa prebivalištem u Austriji – uloženu protiv odluke Vrhovnog suda Kosova PPC.br.33/11 od 23.08.2011"*. S druge strane, odlukom PPC.br.33/11 donetom od strane Vrhovnog suda odbijen je kao neosnovan predlog pravnog zastupnika majke dece – *Adije Iliri, sa prebivalištem u Austriji – za ponavljanje postupka okončanog odlukom Okružnog suda u Prizrenu I.Agj.br.2/2009 -16 od 19.01.2010*. Tom odlukom Okružnog suda u Prizrenu zaključeno je da " *sud nije bio obavezan da naloži povratak dece "*.

47. Obe konačne odluke Vrhovnog suda Mlc. br. 2/2010 od 10. juna 2010. god. i Ac. br. 95/2011 od 8. decembra 2011. god. donete su u vezi sa

istom odlukom Okružnog suda u Prizrenu I.Agj.br.2/2009/16, od 19.01.2010, i u istoj predmetnoj stvari naložio povratak dece.

48. Dalje, treba navesti da je Vrhovni sud u obema odlukama potvrdio da podnosilac zahteva "*majka Adije Iliri, sa prebivalištem u Austriji", nije delovala u svoje ime nego kao "pravni zastupnik svoje dece".*

Pregled odgovarajućih i relevantnih činjenica

49. Dana 19, januara 2010. god., Okružni sud (odlukom I. Agj. br. 2/2009/16) odbio zahtev Ministarstva pravde Kosova, uz obrazloženje da *"činjenica da su deca od razvoda pod staranjem oca [...] i da su ista stvorila emotivnu vezu sa ocem, i da isti pohađaju škole na Kosovu, u ovom slučaju postoji ozbiljna opasnost da će povratak dece uticati negativno na njihov psihički i emotivni razvoj. "*

50. Dana 10. juna 2010. god., Vrhovni sud je (odlukom Mlc. br. 2/2010), odbio zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrdio obrazloženje i odluku Okružnog suda u Prizrenu.

51. Dana 23. avgusta 2011. god., Vrhovni sud (odlukom PPC. br. 33/2011), odlučio da

> *"nadležni javni tužilac nije pozvan da prisustvuje od strane suda prve instance" i*
>
> *"na štetu [podnosioca zahteva], ne pozivajući je da učestvuje na sednici, sud prve instance nije napravio nikakvu nezakonitu radnju".*

52. Dana 8. decembra 2011. god., Vrhovni sud (odlukom Ac. br. 95/2011) odbijanjem žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane, utvrdio je da njegova odluka PPC. br. 33/2011, od 23. avgusta 2011. god., *"[...] ispravno odbio zahtev za ponavljanje postupka, jer nije bilo novih dokaza niti činjenica na osnovu kojih bi se donela drugačija i povoljnija odluka od one u prvom postupku."*

53. Dana 7. avgusta 2012, Okružni sud u Prizrenu je obavestio Ustavni sud da "*poziv da prisustvuje sednici od 13.07.2009, nije poslat gđi Adije Iliri".*

54. U zaključku, neosporivo je da javni tužilac i podnosilac zahteva nisu bili prisutni u postupcima u kojima je Okružni sud doneo odluku I. Agj. br. 2/2009/16, od 19. januara 2010. god., odluka koja je potvrđena

osporenom odlukom Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god., Vrhovnog suda.

Primenjivi zakon

55. Član 31. Ustava utvrđuje da:

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih ovlašćenja.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

56. Član 54. Ustava takođe predviđa da:

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

57. Član 9. Konvencije o pravima deteta utvrđuje da:

1. Strane ugovornice će obezbediti da dete ne bude odvojeno od svojih roditelja protiv njihove volje, osim kada nadležne vlasti, uz sudski nadzor, odrede (...) da je takvo odvajanje neophodno u najboljem interesu deteta. Takva odluka može biti neophodna u određenom slučaju, kao (...)roditelji žive odvojeno pa se mora doneti odluka o mestu stanovanja deteta.

2. U svakom postupku koji proizilazi iz stava 1 ovog člana, sve zainteresovane strane imaće mogućnost da učestvuju u postupku i da iznesu svoje mišljenje.

58. Član 13. (3) Konvencije o otmici, predviđa da:

"pri razmatranju okolnosti spomenutih u ovom članu, sudski i upravni organ uzet će u obzir podatke koji se odnose na socijalno poreklo deteta dobijene od centralne izvršne vlasti ili nekog drugog nadležnog organa države u kojoj je mesto stalnog boravka deteta".

59. Član 1. (b) UNMIK-ove Uredbe definiše da:

"zahtev" znači zahtev ukoliko shodno Konvenciji za pomoć u obezbeđivanju povratka deteta koje je navodno bilo nezakonito uklonjeno ili zadržano u okviru značenja člana 3. Konvencije ili da se naprave aranžmani za organizovanje ili obezbeđivanje delotvornog uživanja prava prisutna shodno Konvenciji.

60. Član 4. (1. i 2) UNMIK-ove Uredbe takođe predviđa da:

Okružni sud koji ima jurisdikciju na teritoriji gde je otkriveno da se dete nalazi je nadležan da razmotri zahtev, da donosi odluke i naređenja koja se odnose na ovaj zahtev i da izvrši ovakve odluke i naređenja.

Okružni sud koji ima jurisdikciju na teritoriji gde je otkriveno da se dete nalazi prosleđuje zahtev do okružnog javnog tužioca. Okružni javni tužilac je nadležan da deluje prema zahtevu u ime podnosioca zahteva.

61. Pored toga, član 5. (2) UNMIK-ove Uredbe takođe predviđa da:

Sudski postupak se sprovodi u skladu sa važećim Zakonom o postupku bez prava na osporavanje osim ukoliko nije drugačije predviđeno ovom odredbom ili Konvencijom.

62. Konačno, član 8. UNMIK-ove Uredbe predviđa da:

Ova Uredba ima prvenstvo nad svakom odredbom važećeg zakona koja nije u skladu s njom.

63. Član 6. (1) Evropske Konvencije navodi da

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama [...] ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.

Ocena

64. Treba podsetiti da predmetna stvar o kojoj se sudi u postupku je *"postupak povratka maloletne dece",* što znači izvršenje zahteva austrijskih vlasti. Međutim, predmetna stvar se neprimereno pretvorila u odlučivanje o meritumu starateljstva i pristupa deci.

65. U stvari, Okružni sud je odbio nalog za povratak dece u mesto njihovog stalnog boravka, jer *"u konkretnom slučaju postoji ozbiljna opasnost da bi povratak dece imao negativan uticaj na psihički i fizički razvoj dece"*. Vrhovni sud je potvrdio to obrazloženje i odluku. Štaviše, Vrhovni sud je utvrdio da nadležni javni tužilac nije bio pozvan da prisustvuje i da sud prve instance nije napravio nezakonitu radnju ne pozivajući podnosioca zahteva da prisustvuje sednici.

66. U tom slučaju, proceduralno pravo na pravično suđenje podnosioca zahteva, kao *"pravnog zastupnika dece",* ima za cilj da obezbedi prava dece da se vrate u mesto njihovog stalnog boravka, kao što je ustanovljeno od strane austrijskih vlasti. Podnosilac zahteva deluje u ime dece, u skladu sa njenim roditeljskim obavezama.

67. Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka Vrhovnog suda Ac. br. 95/2011, od 8. decembra 2011. god., kojom je odbijen kao neosnovan zahtev podnosioca za ponavljanje postupka, doneta u suprotnosti sa članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

68. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da niti podnosilac zahteva (kao čuvar i staratelj dece) a ni javni tužilac (kao nadležan da deluje u ime podnosioca zahteva) nisu bili pozvani da prisustvuju, i da ona u stvari nije prisustvovala postupku.

69. Podnosilac zahteva zaključuje da nije dobila "pravičnu raspravu", u smislu člana 31. Ustava i člana 6. (1) Evropske konvencije.

70. Vrhovni sud je potvrdio sve gorenavedene činjenice.

71. S druge strane, u skladu sa članom 4. (2) UNMIK-ove Uredbe:

> *"javni tužilac je nadležan da deluje po zahtevu u ime podnosioca zahteva"*.

72. Međutim, pošto je postupak o povratku postao postupak o meritumu starateljstva nad decom, podnosilac zahteva je postala strana sopstvenih prava, i njeno prisustvovanje je postalo obavezujuće tokom celog postupka.

73. Ipak, Vrhovni sud je potvrdio nalaze Okružnog suda i zaključio da *"ne pozivajući je da prisustvuje sednici, sud prve instance nije napravio nezakonitu radnju"*.

74. Prema tome, osporena odluka je povredila prava podnosioca zahteva zagarantovana članom 31. Ustava i članom 6. (1) Evropske konvencije.

75. Pravo na pravično suđenje je opšte upućivanje na kompleks prava i načela, uključujući i jednakost oružja. Pojam "jednakost oružja", kako je navedeno u presudi, podrazumeva da svi koji su strana u postupku dobiće razumnu mogućnost da predstave svoj slučaj Sudu pod uslovima koji ih neće staviti u nepovoljan položaj *vis-à-vis* svog protivnika.

76. Ovaj zaključak je potvrđen od strane ESLJP koji je u sličnim slučajevima smatrao da član 6. ne zahteva uvek pravo na javnu raspravu i prisustvovanje bez obzira na prirodu pitanja o kome se odlučuje. (Vidi, *između ostalog*, Fejde protiv Švedske, podnesak 12631/87, presuda od 29. oktobra 1991. god.). predmetna stvar postupka pred Okružnim sudom u Prizrenu je izvršenje naloga za povratak dece u mesto njihovog stalog boravka, zahtevano od austrijskih vlasti. Samo izvršenje naloga za povratak dece ne zahteva prisustvo podnosioca zahteva .

77. Međutim, treba uzeti u obzir celinu postupka u domaćem pravnom poretku i način na koji su zapravo predstavljeni i zaštićeni interesi podnosioca zahteva pred Okružnim sudom u Prizrenu i Vrhovnim sudom, posebno u svetlu prirode pitanja o kome je odlučeno. (Vidi, *između ostalog*, Helmers protiv Švedske, podnesak br. 11826/85, presuda od 29. oktobra 1991. god.). Pitanje o kome je, u stvari, odlučeno od strane Okružnog suda u Prizrenu bilo je starateljstvo nad decom. Tada su roditeljska prava podnosioca zahteva postala centralna. Prema tome, podnosilac zahteva ima pravo da prisustvuje i da dobije mogućnost da predstavi svoj slučaj Sudu, pod uslovima koji ga ne stavljaju u nepovoljan položaj.

78. Prema tome, značaj ovog prava je taj da načela sudske rasprave o njenom slučaju ne samo da služe za svrhe objašnjenja činjenične osnove odluke nego i obezbeđuju poštovanje ljudskih prava u takvim situacijama, u kojima podnosiocu zahteva treba pružiti mogućnost da sam iznese činjenične i pravne argumente.

79. ESLJP je smatrao da "strana treba biti pozvana na sudsku raspravu na takav način da ne samo da bude upoznata sa datumom i mestom rasprave nego i da ima dovoljno vremena da pripremi svoj slučaj i prisustvuje sudskoj raspravi." (*Vidi mutatis mutandis* Gusak protiv Rusije, 7. juni 2011. god., podnesak br. 28956/05, stav 27).

Zaključak

80. U ovim okolnostima, podnosiocu zahteva nije pružena mogućnost da predstavi svoje argumente, da dostavi zahteve pred redovnim sudovima i da predstavi svoje stavove o činjenicama pre no što je doneta odluka.

81. Sledstveno, njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje pred zakonom osnovanim sudom, kao što je i zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP, je povređeno.

Opšti zaključak

82. Ukratko, povreda načela jednakosti oružja je posledica prve originalne povrede prava na zakonom osnovanim sudom, napravljeno do strane sudova koji nisu naložili povratak dece.

83. Iz svih ovih razloga, Ustavni sud, uz gorenavedenu rezervu, trebalo je da naloži Okružnom sudu u Prizrenu da izvrši zahtev austrijskih vlasti o povratku dece u mesto njihovog stalnog boravka.

84. Sve u svemu, na Vrhovnom sudu je da razmotri svoje presude u saglasnosti sa presudom Ustavnog suda.

Almiro Rodrigues
Sudija

KI 137/12, Ata Ibishi, i ostali,datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu, Gž.br.99/2010, od 5. juna 2012. god.

Slučaj KI 137/12, odluka od 25. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, iscrpljivanje pravnih sredstava, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, imovinski spor.

Podnosioci su podneli zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da je presuda Okružnog suda u Prizrenu povredila njihova proceduralna i materijalna prava, garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, obzirom da, prema navodima podnosilaca, Okružni sud u Prizrenu nije tretirao njihovu žalbu na pravi način, već je samo dao opštu ocenu bez realnog i zasnovanog obrazloženja, bez logičnog sadržaja o odbijanju žalbe podnosilaca i usvajanja prvostepene presude.

Sud primećuje da podnosioci zahteva u svom podnesku nisu potkrepili na bilo koji način zašto smatraju da pravna sredstva navedena u Zakonu br. 03/L-006 o parničnom postupku ne bi bila na raspolaganju, i ako bi bila na raspolaganju, ne bi bila delotvorna, i stoga, nije potrebno da budu iscrpljena, i apstraktni navod da dostupna pravna sredstva nisu delotvorna, ne zadovoljava uslov iscrpljenosti pravnih sredstava.

Stoga, sud je proglasio zahtev neprihvatljivim zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI137/12
Podnosioci
Ata Ibiši i drugi
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu Gž. Br. 99/2010 od 5. Juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Ata Ibiši, Šefki Ibishi, Sejdi Ibiši, Ramadan Ibiši i Ajša Sadiku iz sela Mlika, Opština Dragaš.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Okružnog suda u Prizrenu, Gž. br. 99/2010 od 5. juna 2012. god., koja je podnosiocima zahteva uručena dana 28. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da je Okružni sud u Prizrenu svojom presudom Gž. br. 99/2010 od 5. juna 2012. god., proceduralno i materijalno povredio njihova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu „Ustav“) u vezi sa članom 6.1 [Pravo na pravično suđenje] Evropske Konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu „ESLJP“) u vezi sa članom 1 Protokola 1 EKLJP.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu "zakon"), i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

5. Dana 31. decembra 2012. god., podnosioci zahteva su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu "sud").

6. Dana 14. januara 2013. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI 137/12 imenovao sudiju Snezhana Botusharova za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH.KI-137/12 imenovao veće za razmatranje u sastavu od sudije Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

7. Dana 27. februara 2013. god., Sud je obavestio podnosioce zahteva da je zahtev registrovan i zatražio je od podnosilaca zahteva da popune zvanični obrazac zahteva. Podnosioci zahteva nisu odgovorili na ovaj zahtev sve do dana većanja.

8. Dana 27. marta 2013. god., Ustavni sud je poslao dopis Opštinskom sudu u Prizrenu, tražeći da mu se dostavi povratnica, kako bi dokazali datum kada su podnosioci zahteva primili presudu Gž. br. 99/2010 Okružnog suda u Prizrenu, od 5. decembra 2012. god.

9. Dana 4. aprila 2012. god., Sud je primio dopis od Opštinskog suda u Prizrenu, u čijem prilogu je bila kopija povratnice, kojom je potvrđen datum uručenja presude podnosiocima zahteva.

10. Dana 25. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

11. Neutvrđenog dana podnosioci zahteva podneli su tužbu Opštinskom sudu u Dragašu, kojom su tražili da se utvrdi vlasništvo na površini od 4,83 m², koja je maja meseca 2007. god. ograđena od strane drugog lica R.S., i pripojena katastarskoj parceli br. 632, koja prema podnosiocima zahteva pripada njima, odnosno da je deo katastarske parcele broj 631.

12. Dana 12. januara 2010. god., Opštinski sud u Dragašu usvojio je presudu P. br. 43/07, kojom je tužbu podnosilaca zahteva odbio kao neosnovanu. U obrazloženju presude navodi sledeće: *"Sud u ovoj pravnoj stvari je*

izveo dokaze i to izvršio uvid lica mesta od strane suda u prisustvu veštaka geodezije ing. M.H. i X.I., izvršio čitanje i konstatacije njihovih nalaza kao i saslušao u svojstvu svedoka iste, izvršio uvid sastavljene skice od samih angažovanih veštaka, kao i saslušanje svedoka S. I., izvršen je i uvid u kopiju plana izdatog od strane Direkcije za katastar i geodeziju od 13.11.2006. god., tako da je celokupnom procenom svih ovih izvedenih dokaza jednog po jednog i u međusobnoj vezi sa ostalim dokazima i utvrđenih činjenica, i u smislu odredaba iz čl. 8 ZPP-a, odlučio je kao u izreci ove presude..”

13. Neutvrđenog dana, podnosioci zahteva su podneli žalbu Okružnom sudu u Prizrenu, na presudu P. br. 43/07, Opštinskog suda u Dragašu.

14. Dana 12. januara 2010. god., Okružni sud u Prizrenu je usvojio presudu Gž. Br. 99/2010, kojom je odbio žalbu podnosilaca zahteva kao neosnovanu, i potvrdio presudu P. br. 43/07, Opštinskog suda u Dragašu, usvojenu dana 12. januara 2010. god.

Navodi podnosilaca zahteva

15. Podnosioci zahteva tvrde da je presuda Okružnog suda prekršila prava zagarantovana Ustavom i EKLJP, odnosno članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. stav 1 [Pravo na pravično suđenje] ESLJP u vezi sa članom 1 Protokola 1 EKLJP.

16. Prema podnosiocima zahteva „kršenje njihovih prava je posledica delovanja prvostepenog suda-Opštinskog suda u Dragašu, koji nije uspeo da sačuva nepristrasnost tokom ovog postupka na štetu podnosilaca zahteva, a takođe je pogrešno primenio odredbe materijalnog prava.“

17. Štaviše, podnosioci zahteva tvrde da je „Opštinski sud odbio da razmotri dokaze predstavljene od strane podnosilaca zahteva, koji bi dokazali važne činjenice vezane za imovinski spor o kome je reč“.

18. Pored toga, podnosioci zahteva navode da Okružni sud u Prizrenu nije tretirao njihovu žalbu na pravi način, već je „samo dao opštu ocenu bez realnog i zasnovanog obrazloženja, bez logičnog sadržaja o odbijanju žalbe podnosilaca i usvajanja prvostepene presude.“

Prihvatljivost zahteva

19. Sud naglašava, da bi on bio u mogućnosti da presudi o žalbi podnosilaca, neophodno je da prvo proveri da li su podnosioci zahteva ispunili uslove

prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

20. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. Zakona o Ustavnom sudu, koji predviđa:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog."

21. Sud primećuje da je zahtev podnet sudu poštom 3 (tri) dana nakon isteka roka. Međutim, imajući u vidu da je prvi radni dan nakon roka bio 31. decembar 2012. god., dan kada je podnet zahtev, Sud smatra da je zahtev podnet u skladu sa članom 49. Zakona.

22. Štaviše, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

„ Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

i na član 47.2 Zakona koji predviđa:

"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."

23. U tom pogledu, Sud primećuje da načelo supsidijarnosti zahteva da podnosioci zahteva iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava ili, ako ih ima, da ispravi takvo kršenje fundamentalnog prava.

24. Sud želi da naglasi da je razlog za pravilo iscrpljenosti da priušti organima vlasti, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili da isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorno pravno sredstvo za povredu ustavnih prava (videti, mutatis mutandis, ESLJP Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.). Međutim, nije neophodno da ustavna prava budu eksplicitno istaknuta u predmetnom postupku. Sve dok je pitanje izneto implicitno ili u suštini, iscrpljenost pravnih lekova je zadovoljeno (videti, mutatis mutandis, ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004. god.)

25. U ovom slučaju, Sud primećuje da podnosioci zahteva u svom podnesku, nisu potkrepili na bilo koji način, zašto smatraju da pravna sredstva navedena u Zakonu br. 03/L-006 o parničnom postupku, ne bi bili na raspolaganju, i ako bi i bili na raspolaganju, ne bi bili delotvorna, i stoga, nije potrebno da budu iscrpljena (videti mutatis mutandis Ahmet Arifaj protiv Opštine Klina- KI23/09, Rešenje o neprihvatljivosti od 20. aprila 2010. god.). Podnosioci zahteva, međutim, trebaju prvo pokušati da traže pomoć putem dostupnih pravnih lekova, pre zaključenja da takvi lekovi nisu delotvorni. Apstraktni navod da dostupna pravna sredstva nisu delotvorna, ne zadovoljava uslov iscrpljenosti (videti Tmava i drugi protiv Ministarstva za transport i telekomunikacije, KI-17/10, Rešenje o neprihvatljivosti od 15. oktobra 2010. god.)

26. Stoga, podnosioci zahteva nisu iscrpeli sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećem zakonu, kako je predviđeno članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa u članom 113.7 ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. (1) a) Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013 god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 128/12, Shaban Hoxha, datum 12 Jul 2013- Zahtev za Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 316/2011, od 14. juna 2012. god.

Slučaj KI 128/12, rešenje o neprihvatljivosti od 8. jula 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom presudom povređena sledeća prava garantovana Ustavom Republike Kosovo: član 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], član 24 [Jednakost pred Zakonom] i član 6. Evropske konvencije za ljudska prava (Pravo na pravično suđenje).

Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da ga je Vrhovni sud, donoseći reviziju na njegov zahtev, doveo u nejednak položaj pred zakonom, jer je u identičnom slučaju sa njegovim, doneo presudu Rev. br. 152/2009 od 12. aprila2010. god., kojom je usvojio reviziju navedenog podnosioca zahteva, dok je njegovu reviziju odbio.

U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije "na dovoljan način potkrepio njegovu tvrdnju". Podnosilac nije podneo zahtev na zakonit način i ne može da se zaključi da je zahtev osnovan, stoga Sud, u skladu sa pravilom 36, stav 2, tačka c i d, nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan i odbija zahtev kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI128/12
Podnosilac
Shaban Hoxha
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 316/2011, od 14. juna 2012. god.

STAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shaban Hoxha (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz Prištine, sa prebivalištem u Prištini, ul. "Nazim Gafurri", br. 13.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je presuda Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 316/2011, od 14. juna 2012. god., koju je, u obrascu Suda, stranka naglasila da je primila 4. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Osnovno pitanje predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), dana 6. decembra 2012. god., je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 316/2011, od 14. juna 2012. god., kojom je podnosiocu zahteva odbijena revizija podneta protiv presude Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 784/2009, od 11. marta 2011. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava; član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god.; i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

5. Dana 10. decembra 2012. god., podnosilac je podneo kompletirani zahtev Sudu i isti je registrovan u Sudu pod br. KI128/12.

6. Dana 14. januara 2013. god., odlukom GJ. R. KI128/12, predsednik Suda je imenovao, zamenika predsednika, prof. dr Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao i veće za razmatranje, u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući) i Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu (članovi).

7. Dana 25. marta 2013. god., Ustavni Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 17. juna 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 23. oktobra 2003. god., Energetska korporacija Kosova(u daljem tekstu: EKK) - Penzijski fond, je doneo odluku br. 171/29 u vezi sa zahtevom za penziju koji je namenjen podnosiocu g. Shabanu Hoxhi, na osnovu kojeg se g. Hoxhi odobrava zahtev za prevremenu penziju u KEK-u i to prema kategoriji "B", i sve to u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/35 i u skladu sa Statutom Penzijskog fonda EKK-a.

10. U gorenavedenoj odluci je utvrđeno da će isplata penzije za g. Hoxhu početi od 1. novembra 2003. god. i da će se okončati 1. decembra 2008. god., dok će visina penzije iznositi 105,00 € mesečno. U odluci se, takođe, naglašava da stranka nezadovoljna odlukom, može da uloži žalbu u roku od 15 dana i ona se može uputiti KEK-u- „Komisiji za razmatranje sporova", preko uprave Penzijskog fonda.

11. Iz dokumentacije koju je podneo podnosilac zajedno sa zahtevom, Sud nalazi da protiv odluke Penzionog fonda KEK-a ,nije uložena žalba.

12. Nakon 1. decembra 2008. god., EKK je prekinuo plaćanje penzije g. Shabanu Hoxhi i ova činjenica se konstatuje iz presude Opštinskog suda u Prištini, CI. br. 437/2008.

13. Dana 26. marta 2009. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu CI. br. 437/2008, kojom je odbio tužbeni zahtev g. Shabana Hoxhe iz Prištine, gde je on tražio da Sud obaveže tuženu EKK da mu isplati penziju prema odluci br. 171/129, od 23. oktobra 2003. god., počev od 1. decembra 2008. god. pa sve dok postoje uslovi za njenu isplatu.

14. U obrazloženju ove presude, Opštinski sud u Prištini je između ostalog konstatovao:

> *"Između stranaka nije bila sporna činjenica da je tužilac ostvario dopunsku penziju od 60 meseci, u mesečnom iznosu od 105 evra, a nije bila sporna ni činjenica da je posle 60 meseci tužiocu prestala ova isplata, odnosno zaključno sa danom 1.12.2008. godine". Sud je, takođe konstatovao da je "potvrđena činjenica da je tužena u potpunosti ispunila obaveze prema tužiocu, predviđene odlukom za penzionisanje tužioca" i da „tužbeni zahtev tužioca za nastavljanje isplate penzije i nakon datuma 1.12.2008. godine proizilazi neosnovan, stoga je i odlučio da isti odbije kao takav".*

15. Dana 11. marta 2011. god., Okružni sud u Prištini je doneo presudu Ac. br. 784/2009 kojom je odbio kao neosnovanu žalbu g. Shabana Hoxhe, sa obrazloženjem da *"prema konstataciji ovog suda zaključak prvostepenog suda je pravedan i zahtev tužioca je neosnovan. Prvostepena presuda je zasnovana na pravednom i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju iz kojeg je usledila i pravedna primena materijalnog prava".*

16. Dana 14. juna 2012. god., Vrhovni sud Kosova, odlučujući prema zahtevu podnosioca, je doneo presudu rev. 316/2011, kojom je odbio kao neosnovanu reviziju podnetu od strane podnosioca protiv presude Okružnog suda u Prištini.

17. U obrazloženju presude, Vrhovni sud je naglasio: *"Vrhovni sud Kosova, polazeći od takvog stanja stvari, je našao da su sudovi nižih stepena pravilno sprovodili materijalno pravo kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan".*

18. Konačno, dana 10. decembra 2012. god., nezadovoljan sudskim odlukama, g. Hoxha je podneo zahtev Ustavnom sudu.

Navodi podnosioca o ustavnim kršenjima

19. Podnosilac zahteva navodi da su mu, osporenom presudom, kršena sledeća prava garantovana Ustavom Republike Kosovo: član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], član 24. [Jednakost pred zakonom] i član 6. Evropske konvencije za ljudska prava (Pravo na pravično suđenje).

20. Podnosilac zahteva, takođe, navodi da ga je Vrhovni sud Kosova, donoseći reviziju po njegovom zahtevu, postavio u nejednak položaj pred zakonom, zato što je u jednom identičnom slučaju sa njegovim, doneo presudu rev. br. 152/2009, od 12. aprila 2010. god., kojom je ovaj sud odobrio reviziju tog podnosioca, a odbio je reviziju podnetu s njegove strane.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

22. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.1. Ustava (Jurisdikcija i ovlašćene strane), gde se predviđa:

    "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

23. Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, gde se određuje:

    "(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

    c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan".

24. Pozivajući se na zahtev podnosioca i navodna kršenja ustavnih prava, Ustavni sud konstatuje da je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom i onih koje je imao na raspolaganju, i zahtev je takođe podnet u zakonskom roku predviđenom članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, stoga, u ovim okolnostima, Sud će razmotriti osnovanost navodnih ustavnih kršenja onako kako je predstavio podnosilac u zahtevu.

25. U tom smislu, Sud naglašava da Ustavni sud nije sud činjenica i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje činjeničnog stanja na pravilan i potpun način u punoj nadležnosti redovnih sudova, kao u ovom slučaju

Vrhovnog suda, odbijajući reviziju tužioca ili Okružnog suda u Prištini, odbijajući žalbu žalioca i, da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima, pa stoga, ne može da deluje kao sud četvrtog stepena (vidi, *mutatis mutandis,* i.a.., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R. J. D, 1996-IV, stav 65).

26. Prosta činjenica da se podnosioci zahteva ne slaže ishodom slučaja ne može da im služi kao pravo da podnesu argumentovani zahtev za povredu člana 31. Ustava ili člana 6. EKLJP (Vidi, *mutatis mutandis*, presuda ESLJP, Zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god., ili TengerakisprotivKipra,br.35698/03, odluka od 9. novembra 2006. god., §74).

27. Podnosilac zahteva nije podneo nijedan validan argument kojim bi potkrepio njegove navode o kršenju člana 49. Ustava i, osim navoda da je imao zakonitu odluku za penziju i zahtev da se nastavi sa isplatom te penzije, nije obrazložio kako mu je prekršeno pravo garantovano Ustavom. Pored toga, redovni sudovi, u redovnim i zakonskim postupcima, su konstatovali da su bili u potpunosti ispunjene sve obaveze koje proizilaze iz odluke tužene EKK i to u korist tužioca g. Hoxhe. U stvari, podnosilac zahteva nije ni osporio postupke i proces u celini, već je osporio konačni ishod sudskog postupka, koji nije bio povoljan za njega.

28. Štaviše, kako bi se neka presuda ili rešenje javnog organa proglasilo neustavnim, podnosilac zahteva bi trebalo da dokaže *prima facie* pred Ustavnim sudom da će "odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj kršenja zahteva za pravično suđenje, i ako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno arbitrarnom" (vidi, ESLJPJ, Khamidov protiv Rusije, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175).

29. Ustavni sud u presudi Vrhovnog suda rev. 316/2011, od 14. juna 2012. god., nije našao elemente proizvoljnosti ili navodnog kršenja ljudskih prava, kao što je naveo podnosilac zahteva.

30. Što se tiče navoda o kršenju prava garantovanog članom 24. Ustava [Jednakost pred zakonom], za koje podnosilac zahteva navodi da je prekršeno, argumentujući to činjenicom da je Vrhovni sud u identičnom slučaju doneo drugačiju presudu, Sud konstatuje da je u slučaju koji je naveo podnosilac, sproveden sudski postupak bio suštinski drugačiji.

31. U stvari, u slučaju podnosioca Z. B. (za koji se navodi da je identičan), takođe jedan od penzionera EKK-a, Opštinski i Okružni sud su odlučili u korist podnosioca Z. B, dok, nakon revizije podnete od strane EKK-a, Vrhovni sud je (rev. br. 152/2009, od 12. aprila 2010. god.),odobrio kao osnovanu reviziju EKK-a,dakle, kao osnovanu reviziju tužene stranke a ne tužioca, te u ovim okolnostima Sud ne može da konstatuje da je bilo kršenje člana 24. Ustava.

32. Sud, takođe, naglašava da podnosilac zahteva nije podneo u svojstvu dokaza akt individualnog sporazuma sklopljenog između njega i EKK-a, kao što su to podneli podnosioci zahteva iz grupe zaposlenih EKK-a, takođe, bivši penzioneri ove kompanije, u kome se naglašava da će im se penzije isplaćivati "sve do osnivanja i funkcionisanja Fonda za penzijsko invalidsko osiguranje Kosova" (vidi presude Ustavnog suda od 23. juna 2010. god., podnete od strane g. Imera Ibrahimija i 48 drugih, i podnosioca g. Ganija Prokshija i 15 drugih), već je imao odluku za penziju na tačno određeno vreme koju je primio i nije je osporio, stoga Sud nije našao argumente da ovaj zahtev razmatra kao gorepomenute slučajeve ovog Suda koje su podnele grupe bivših zaposlenih EKK-a.

33. U ovim okolnostima, podnosilac žalbe „nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju" i nije podneo zahtev na zakonit način i ne može da se konstatuje da je zahtev osnovan, stoga Sud, u skladu sa pravilom 36. stavom 2, tačkom c) i tačkom d), nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan i sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i u saglasnosti sa pravilom 56.2. Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 60/13, Bujar Shatri, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti postupaka redovnih sudova protiv g. Bujar Shatri

Predmet KI 60/13, rešenje o neprihvatljivosti od 19. juna 2013. god.

Ključne reči: neotkrivanje identiteta, neiscrpljenje, pravo na privatnost, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova tvrdeći da *"U dosijeu krivičnog predmeta, koji je zatvoren i postao konačan presudom Opštinskog suda od 18. decembra 2012 god., nedostaje sudski nalog pretpretresnog sudije, tj. nalog za prisluškivanje telefonskih poziva i SMS-a, što vodi do kršenja prava na privatnost pojedinca preko nezakonitog presretanja telekomunikacija, pravo koje je garantovano članom 36. Ustava Kosova."* Štaviše, podnosilac zahteva traži od suda da ne otkrije njegov identitet, jer je službeno lice.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva za navodnu povredu njegovih prava na privatnost. Što se tiče zahteva podnosioca da se njegov identitet ne otkrije, Sud je odbio kao neosnovan, jer nije pružena prateća dokumentacija i informacije o razlozima podnosioca da se njegov identitet otkrije.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI60/13
Podnosilac
Bujar Shatri
Ocena ustavnosti redovnog sudskog postupka protiv Bujar Shatri

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Bujar Shatri (u daljem tekstu: Podnosilac), sa prebivalištem u Prizrenu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava redovan sudski postupak protiv njega koji je pokrenut od strane Opštinskog javnog tužioca sa optužnicom od 12. novembra 2008 god., i narednu sudsku odluku koja je doneta.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da su: *"Član 36. tačka 3 Ustava, član 12. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i član 8. Međunarodne konvencije o ljudskim pravima prekršeni u redovnom sudskom postupku protiv g. Bujar Shatri, od strane Okružnog suda u Prištini Odlukom Ap. br. 159/2011, od 28. decembra 2011. god., kao i od strane Državnog tužioca".*

4. Osim toga, podnosilac zahteva traži da Sud ne otkrije njegov identitet zato što je službeno lice.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

6. Dana 18. aprila 2013 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 29. aprila 2013 god., predsednik Ustavnog suda je Odlukom br. GJR. KI-60/13, imenovao sudiju Snezhana Botusharova kao sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH. KI-60/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

8. Dana 14. maja 2013 god., Osnovni sud u Prištini i Kancelarija državnog tužioca su obavešteni u vezi sa zahtevom.

9. Dana 19. juna 2013 god., veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 25. januara 2008 god., Carinska služba UNMIK-a je podnela Policiji zahtev za istragu krivičnih dela počinjenih od strane carinskih službenika. Ovaj slučaj je pokrenut zbog sumnji koje su proizašle iz presretanja telekomunikacija u drugom krivičnom predmetu.

11. Dana 11. septembra 2008 god., Policija je podnela Okružnom javnom tužiocu krivičnu prijavu, pored ostalih, i protiv podnosioca zahteva zbog sumnje da je počinio krivično delo iz člana 339 (Zloupotreba službenog položaja), člana 25 (Pomaganje) i člana 304 (Neprijavljivanje krivičnog dela ili izvršioca) Privremenog Krivičnog Zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK).

12. Dana 12. novembra 2008 god., Opštinski javni tužilac je podigao optužnicu (5710-15/2008) u Opštinskom sudu u Prištini protiv podnosioca za izvršenje krivičnog dela iz člana 304 (Neprijavljivanje krivičnog dela ili počinioca) PKZK.

13. Dana 10. februara 2009 god., Opštinski sud u Prištini je potvrdio optužnicu Opštinskog javnog tužioca (Odluka KA. br. 394/08).

14. Dana 29. marta 2011. god., Opštinski sud u Prištini (Odluka P. br. 496/2009) je doneo odluku o prihvatljivosti i neprihvatljivosti dokaza.

15. Dana 16. maja 2011 god., Opštinski sud u Prištini (Presuda P. br. 496/2009) je oslobodio podnosioca zahteva krivične prijave, zato što krivična prijava nije potkrepljena dokazima.

16. Dana 14. juna 2011 god., Opštinski javni tužilac je uložio žalbu protiv presude Opštinskog suda u Prištini od 16. maja 2011.god., Okružnom sudu u Prištini.

17. Dana 28. decembra 2011 god., Okružni sud u Prištini (Odluka Ap. br. 159/2011) je odobrio žalbu Opštinskog javnog tužioca i poništio je presudu Opštinskog suda od 16. maja 2011 god., i vratio je predmet Opštinskom sudu u Prištini na ponovno suđenje. Okružni sud u Prištini je našao da *"osporena presuda za sada ne stoji jer sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka predviđene članom 403. stav 2, tačka 1.2. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova [...], jer ne sadrži razloge o ključnim činjenicama, izneti razlozi su nejasni, a zaključak prvostepenog suda na osnovu izvedenih dokaza i dokaza koje je on proglasio neprihvatljivim, sad za sada nije održiv."*

18. Dana 17. septembra 2012 god., podnosilac zahteva je dostavio dopis predsedniku Vrhovnog suda i predsedniku Okružnog suda u Prištini žaleći se da su njegova ljudska prava i slobode prekršena zato što je Okružni sud u Prištini, *"[...] sudsko veće donelo jednu protivpravnu odluku da proglasi kao prihvatljive transkripte sa sadržajem SMS koje se smatraju kao telefonska komunikacija, a nedostaje sudski nalog pretpretsnog sudije za meru "presretanje telekomunikacija" prema članu 258. stav 2 podstav 4 Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova. Veoma je jasno po važećem zakonu da se sadržaj telefonskih poruka (SMS) ne može smatrati kao sadržan u "listi telefonskih poziva i SMS -a". Sadržaj SMS se smatra komunikacijom, čije presretanje se treba pribaviti sudskim nalogom prema članu 258. stav 2 podstav 4 Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova. Ova sudska odluka je u potpunoj suprotnosti takođe i sa Poglavljem II Ustava Republike Kosova, jer je članom 36. tačka 3 Ustava garantovano pojedinačno pravo na privatnost lica, citiram "Tajnost pisama, telefonskih razgovora i drugih sredstava opštenja je neotuđivo pravo. Ovo pravo se može uskratiti samo privremeno i na osnovu odluke suda, ako je to neophodno za vođenje krivičnog postupka ili zaštitu zemlje, na*

zakonom propisan način." Da bi povreda bila još drastičnija u spisima predmeta osim što nedostaje sudski nalog pretpretresnog sudije u spisima predmeta za mene - sa prebivalištem u Prizrenu, ne postoji nijedan nalog za registraciju telefonskih razgovora i sms-a ni od strane tužioca slučaja, što još više povećava moju zabrinutost za nezakonito presretanje komunikacija i povrede privatnosti."

19. Dana 18. septembra 2012 god., predsednik Vrhovnog suda je odgovorio podnosiocu zahteva, navodeći da *"[...] sada mi, kao Vrhovni sud, ne možemo ni da se umešamo a ni da komentarišemo sudske odluke sudova nižih stepena. [...] međutim, vi treba da sačekate okončanje pravnog postupka koji je zasada još uvek u toku"*.

20. Dana 25. oktobra 2012 god., Opštinski sud u Prištini (Presuda P. br. 1786/2012) je u ponovljenom postupku oslobodio podnosioca zahteva krivične prijave, zato što krivične prijave nisu potkrepljene dokazima. Podnosilac zahteva navodi da je ova Presuda postala konačna 18. decembra 2012 god.

21. Pored toga, nisu pružena prateća dokumenta koja bi obrazložila da se podnosiocu ne otkrije njegov identitet.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac navodi da *"U dosijeu krivičnog predmeta, koji je zatvoren i postao konačan presudom Opštinskog suda od 18. decembra 2012 god., nedostaje sudski nalog pretpretresnog sudije, tj. nalog za prisluškivanje telefonskih poziva i SMS-a, štovodi do kršenja prava na privatnost pojedinca preko nezakonitog presretanja telekomunikacija, pravo koje je garantovano članom 36. Ustava Kosova."*

Prihvatljivost zahteva

23. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da sudi u vezi sa žalbom podnosilaca, potrebno je da prvo ispita da li su oni ispunili uslove prihvatljivosti određene Ustavom, i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku.

24. U tom smislu, Sud primećuje da član 113.1 i član 113.7 Ustava predviđa:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. (...)*

> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

i član 47.2 Zakona, koji predviđa: *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*

25. U tom smislu, Sud primećuje da načelo supsidijarnosti nalaže da podnosioci zahteva iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili ukoliko postoji, da isprave kršenje osnovnog prava.

26. Sud želi da naglasi da je obrazloženje pravila iscrpljena pravnih sredstava to da se omogući navedenim organima, uključujući i sudove, mogućnost sprečavanja i ispravljanja navodne povrede Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasno pravno sredstvo protiv povrede ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis, ESLJP*, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.). Međutim, nije neophodno da ustavna prava budu eksplicitno istaknuta u odnosnim postupcima. Sve dok je pitanje izneto implicitno ili u materiji, iscrpljivanje svih pravnih lekova je zadovoljeno. (vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004 god.).

27. U ovom slučaju, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima povoljnu presudu od strane Opštinskog suda Prištine koja ga oslobađa od krivične prijave. Međutim, podnosilac traži da Ustavni sud donese odluku o tome da li je pravo na privatnost podnosioca bilo prekršeno. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo raspoloživa pravna sredstva za navode o kršenjima njegove privatnosti.

28. Stoga, podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećem zakonu, kako je predviđeno članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona.

29. Što se tiče zahteva podnosioca, da se njegov identitet ne otkrije, Sud je odbio kao neosnovan, jer nije pružena prateća dokumentacija i informacije o razlozima podnosioca da se njegov identitet otkrije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 4 jula 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA SE ODBIJE zahtev podnosioca za neotkrivanje identiteta;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

V. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 39/13, Bardhyl Krasniqi,datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja bivšeg Okružnog suda u Prizrenu, KA. br. 31/2012, od 14. marta 2012. god., i rešenja KA. br. 31/2012, od 20. marta 2012. god.

Slučaj br. KI 39/13, odluka od 19. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, krivični postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kršenje krivičnog zakona, očigledno neosnovan zahtev.

Podnosilac zahteva navodi da mu je bivši Okružni sud u Prizrenu, rešenjem KA. br. 31/2012 od 14. marta 2012. god., prekršio prava garantovana članom 31 Ustava. Podnosilac dalje navodi da je sudski organ, pomenutim rešenjem izvršio kršenje krivičnog zakona, i kršenje njegovih osnovnih prava, optužujući ga i držeći ga nepravedno u pritvoru za krivično delo *teško ubistvo u saizvršenju*, iz člana 147, stav 1, tačka 4 KZK. Podnosilac je u zahtevu naveo da Sud nije bio nepristrasan, zbog porodičnih veza između tužioca i veštaka sudske medicine sa žrtvom.

Sud je ovom prilikom razmotrio pitanje koje je u vezi sa pretpretresnim postupkom i sa glavnim pretresom u slučaju. Prvenstveno, Sud je zaključio da podnosilac zahteva nijednim dokazom ne pokazuje kako i zašto je bivši Okružni sud povredio njegova osnovna prava i slobode garantovana Ustavom. Što se tiče glavnog pretresa u slučaju, Sud je zaključio da je zahtev preuranjen, jer se očekuje odluka redovnih sudova. Stoga, u skladu sa načelom subsidiariteta, podnosilac zahteva je obavezan da iscrpi sva delotvorna pravna sredstva propisana zakonom, u skladu sa zahtevima člana 113.7 Ustava. Zahtev je proglašen kao u potpunosti neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI39/13
Podnosilac
Bardhyl Krasniqi
Ocena ustavnosti Rešenja bivšeg Okružnog suda u Prizrenu KA.br. 31/2012, od 14. marta 2012. god. i Rešenja KA.br. 31/2012, od 20. marta 2012 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bardhyl Krasniqi, iz sela Dejna, Opština Orahovac.

Osporena odluka

2. Osporena sudska odluka je Rešenje bivšeg Okružnog suda u Prizrenu (KA.br. 31/2012) od 14. marta 2012. god i Rešenje (KA.br. 31/2012) od 20. marta 2012., koje su mu, kako navodi podnosilac, uručene dana 13. aprila 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar Zahteva je ocena ustavnosti Rešenja bivšeg Okružnog suda u Prizrenu (KA.br. 31/2012) od 14. marta 2012. god., i Rešenja (KA.br. 31/2012) od 20. marta 2012. god. Podnosilac zahteva navodi da su mu ovim rešenjima prekršena njegova prava na pravedno i nepristrasno suđenje.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); članu 47.1 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, br. 03/L-121, od 15 januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); i na pravilu 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 14 marta 2013. god., podnosilac je podneo Zahtev u Sudu.

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues (član) i Prof. dr Enver Hasani (član).

7. Dana 3. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o upisu Zahteva i tražio da podnese dokumenta radi kompletiranja Zahteva.

8. Dana 12. aprila 2013. god., Ustavni sud je tražio da Osnovni sud u Prizrenu, podnese kompletne dosijee predmeta podnosioca zahteva, uključujući: optužnicu Okružnog javnog tužioca (PP.br. 239/2011) od 20. februara 2002, god. i odluke svih sudskih stepena.

9. Dana 23. aprila 2013. god., Sud je primio dopis I.GJA.br.1/13-61, od 18. aprila 2013. god., od Osnovnog suda u Prizrenu, kojim se obaveštava Ustavni sud da su spisi predmeta (P.br. 61/12) podnosioca preneti Osnovnom sudu u Đakovici, prema predmetnoj nadležnosti.

10. Dana 13. maja 2013. god., Osnovni sud u Đakovici, je dostavio kompletne spise predmeta podnosioca, u skladu sa zahtevom Suda.

11. Dana 19. juna 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu da oglasi Zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

12. Dana 20. februara 2012. god. Okružni javni tužilac u Prizrenu je podigao optužnicu (PP. Br. 239/2011) protiv podnosioca zahteva i njegovog brata g. Halil Krasniqi, optužujući ih za ubistvo i pomaganje u izvršenju ubistva iz člana 146. u vezi sa članom 25. Privremenog krivičnog zakona Kosova (PKZK).

13. Dana 14. marta 2012. god., bivši Okružni sud u Prizrenu (KA.br. 31/12) je utvrdio optužnicu, protiv podnosioca i g. Halil Krasniqi. Podnosilac zahteva i g. Halil Krasniqi su se izjasnili da nisu krivi za krivično delo. U završnom delu Rešenja u vezi potvrđivanja optužbe, Sud je naveo:

> *„Pošto je sudija za potvrđivanje optužnice zaključila da ne postoje okolnosti o odbacivanju optužnice i prestanku krivičnog postupka protiv optuženih za krivična dela za koja se terete, kao što je predviđeno u članu 316. stav 1-3 Privremenog krivičnog zakona Kosova (PKZK), i optužnica sadrži dovoljne dokaze koji opravdavaju osnovanu sumnju da su optuženi izvršili krivična dela za koja se optužuju, stoga je istu utvrdio. Prema tome, sud je odlučio kao u izreci ovog rešenja, u skladu sa članom 316. stav 4 i članu 318. stav 1, tačka 1 i stav 2 PZKPK-a".*

14. Dana 20. marta 2012. god., bivši Okružni sud u Prizrenu je doneo Rešenje KA.br. 31/12, kojim je preinačio svoje prethodno Rešenje (KA. 31/12) od 14. marta 2012. god., u uvodnom delu, uklanjajući krivična dela ubistva iz člana 146. KZK-a i pomaganju u ubistvu, iz člana 146. u vezi člana 52. KZK-a, i zamenjuje ih za krivično delo izvršeno u saizvršenju teškog ubistva iz člana 147. stav 1, tačka 4, u vezi člana 23. KZK-a. Sud opravdava ovu izmenu rešenja na sledeći način:

> *„Rešenjem ovog Suda KA.br. 31/12, od 14.03.2012. god., potvrđena je optužnica protiv optuženih Halil Krasniqi i Bradhyl Krasniqi [...], jer su oni u saizvršenju izvršili krivično delo teškog ubistva iz člana 147. stav 1, tačka 4 u vezi člana 23. KZK-a. Sudija za potvrđivanje optužnice je ustanovila da tokom sastavljanja rešenja, učinjen je propust i to u uvodnom delu, izreka i obrazloženje, gde umesto zabeleženih krivičnih dela ubistvo iz člana 146. KZK-a i pomaganje u ubistvu, iz člana 146. u vezi člana 25. KZK-a, treba da stoji samo, krivično delo izvršeno u saizvršenju teškog ubistva iz člana 147. stav 1, tačka 4, u vezi člana 23 KZK-a".*

15. Dana 20. aprila 2012. god., branilac podnosioca zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) protiv Rešenja bivšeg Okružnog suda (P.br. 61/12) od 20. aprila 2012. god., u vezi produženja pritvora /potvrđivanja i preinačavanja optužnice/ protiv podnosioca i njegovog brata, g. Halil Krasniqi.

16. Dana 23. aprila 2012. god., bivši Okružni sud Prizrena, Vrhovnom sudu je dostavio spise predmeta P.br. 61/12, u vezi optuženih.

17. Dana 19. decembra 2012. god., Vrhovni sud je Rešenjem P.br. 300/2012 odbacio kao neosnovanu žalbu branioca izjavljenu protiv Rešenja bivšeg Okružnog suda Prizrena P.br. 61/2012, od 20. aprila 2012. god.
18. Dana 19. decembra 2012. god., bivši Okružni sud u Prizrenu (Rešenje, P.br. 61/2012) doneo je odluku o produženju pritvora, kako se kaže u Rešenju, još za 2 (dva) meseca, do 21. februara 2013. god.

19. Dana 14. februara 2013. god., Državni tužilac, odnosno Odeljenje za teške zločine, u skladu sa članom 193. stav 1 Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK) i člana 187. stav 1, podstav 1.1, 1.2, tačka 1.2.1, 1.2.3 ZKPK-a, podneo je Zahtev o produženju pritvora protiv podnosioca i njegovog brata g. Halil Krasniqi.

20. Dana 19. februara 2013. god., Osnovni sud u Đakovici, Rešenjem P.br. 61/12 PZ1, od 19. aprila 2013. god., optuženima: Halil Krasniqi i podnosiocu zahteva, produžava pritvor od 21. februara 2013. god. do 21. aprila 2013. god.

21. Dana 19. aprila 2013. god., Osnovni sud u ĐakoviciRešenjem P.br. 61/12 PZ1, od 19. aprila 2013 god., podnosiocu i optuženom g. Halil Krasniqi, produžava pritvor od 21. aprila do 21. juna 2013. god.

22. Izgleda da glavni pretres u krivičnom predmetu protiv podnosioca još uvek nije počeo.

Navodipodnosioca zahteva

23. Podnosilac zahteva navodi da mu je bivši Okružni sud u Prizrenu, Rešenjem KA.br. 31/2012, od 14. marta 2012. god. i kao što je preinačeno 20. marta 2012. god., prekršio ustavna prava garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

24. Podnosilac navodi da je sudski organ, pomenutim rešenjem izvršio kršenje krivičnog zakona i kršenje njegovih osnovnih prava, optužujući i držeći njega nepravedno u pritvoru za krivično delo „teško ubistvo u saizvršenju“ iz člana 147. stav 1, tačka 4 KZK-a. On navodi da sud nije nepristrasan, zbog porodičnih veza između Tužioca i veštaka sudske medicine sa žrtvom navodnog ubistva.

Prihvatljivost zahteva

25. Sud, kako bi bio u stanju da presudi o zahtevu podnosioca, prvo treba da proveri, da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti

predviđene Ustavom, onako kako je dalje navedeno u Zakonu i Poslovniku o radu Suda.

26. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113. stav 1 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] koji utvrđuje da:

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
> *[...]*
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

27. Član 47 (2) Zakona o Ustavnom sudu, takođe utvrđuje da:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*

28. Sud se takođe poziva na član 48. Zakona, koji predviđa da:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

29. Štaviše, pravilo 36 (1) (a) i (c) Poslovnika predviđa da:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> *a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke,*
>
> *b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili*
>
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.*

30. Sud, iz spisa predmeta, primećuje da podnosilac zahteva osporava odluke bivšeg Okružnog suda u Prizrenu, kojima on navodi da su mu povređena njegova ustavom zagarantovana prava iz člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]. On dalje navodi da je bivši Okružni sud u Prizrenu, rešenjem KA.br. 31/12, od 20. marta 2012. god., izvršio povredu krivičnog zakona i povredu njegovih osnovnih prava, zbog

nepravednog optuživanja i njegovog držanja u pritvoru za krivično delo, teško ubistvo u saizvršenju, iz člana 147. stav 1, tačka 4 KZK-a. On navodi da sud nije nepristrasan.

U vezi sa pretpretresnim postupkom

31. Ustavni sud primećuje da podnosilac zahteva, nijednim dokazom ne pokazuje, kako i zašto, je bivši Okružni sud u Prizrenu, povredio njegova osnovna prava i slobode garantovana Ustavom.

32. Što se tiče navoda o povredi krivičnog zakona od strane bivšeg Okružnog suda u Prizrenu, Sud smatra da ti navodi mogu biti iz oblasti zakonitosti. Pod jurisdikcijom redovnih sudova je da primenjuju odgovarajuće odredbe zakona, u svetl okolnosti slučaja, u konkretnom slučaju, sa težinom krivičnog dela kojim se tereti.

33. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36 (1.c) Poslovnika koji utvrđuje:

„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan“.

34. Ustavni sud navodi da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitosti), navodno počinjenih od strane redovnih sudova, sve dok oni ne povređuju prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

35. Stoga, Sud ne treba da postupa kao sud četvrtog stepena, u konkretnom slučaju, kada razmatra odluke donete od redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i sprovode određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz vs. Spain [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud o ljudskim pravima [ESLjP] 1999-I).

36. Ustavni sud ne može smatrati da su odgovarajući postupci bivšeg Okružnog suda, bili na neki način nepravični ili arbitrarni (vidi *mutatis mutandis,* Shub vs. Lithuanija, odluka ESLjP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30 juna 2009).

37. Međutim, podnosilac zahteva ne objašnjava zašto i kako su njemu povređena prava, on ne potkrepljuje navod *prima facie* na ustavnoj osnovi i nije ponudio dokaze koji bi pokazali da su njegova prava i slobode zagarantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6 EKLjP povređena od bivšeg Okružnog suda u

Prizrenu. Podnosilac zahteva nije potkrepio svoje navode da su Tužilac i veštak sudske medicine bili u rodbinskim vezama sa žrtvom zločina za koje je on optužen, niti je podnosilac zahteva pokazao kako su navodni porodični odnosi mogli da utiču na presudu bivšeg Okružnog suda u Prizrenu.

U vezi glavnog pretresa predmeta

38. Sud primećuje da, podnosilac zahteva, osporeno rešenje bivšeg Okružnog suda u Prizrenu (KA.br. 31/2012) od 20. marta 2012. god., primio dana 12. aprila 2012. god. Ustavni sud je primio spise predmeta podnosioca, dana 27. aprila 2013. god., kojom prilikom je i saznao da je podnosiocu produžen pritvor, nekoliko puta, prethodno od bivšeg Okružnog suda u Prizrenu, zatim od Osnovnog suda u Đakovici(rešenje, P.br. 61/12 PZ1, od 19. aprila 2013. god.), od 21. aprila do 21. juna 2013. god.

39. Nakon 13. maja 2013. god., Ustavni sud, ne poseduje nijednu informaciju u vezi glavnog pretresa slučaja. Prema tome, pošto je slučaj podnosioca još uvek u predpretresnoj fazi postupka i podnosilac zahteva će i dalje imati mnogo prilika da iznese svoje navode o pristrasnosti u okviru postupka glavnog pretresa, sa ove tačke gledišta, Sud, smatra da je zahtev prevremen. Kao takav, postavlja se pitanje da li je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstava na raspolaganju.

40. U skladu sa načelom subsidiariteta, Sud smatra da je podnosilac zahteva dužan da iscrpi sva pravna sredstva utvrđena zakonom, kako se predviđa u članu 113 (7) Ustava i u drugim zakonskim odredbama, koje su prethodno pomenute.

41. U stvari, cilj pravila iscrpljivanja je da redovnim sudovima pruži mogućnost ispravljanja navodnih povreda Ustava. Pravilo iscrpljivanja je funkcionalno povezano sa karakterom subsidiariteta proceduralnog okvira Ustavne pravde. (Vidi, *mutatis mutandis* Selmouni protiv Francuske [GCl, § 74; Kudla protiv Poljske [GCl, § 152; Andrashik i ostali protiv Slovačke [dec.]).

42. Načelo subsidariteta zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako ima povrede, da se takva povreda osnovnih prava ispravi. Inače, podnosilac zahteva je odgovoran kada se njegov slučaj proglasi neprihvatljivim od Ustavnog suda, ako ne iskoristi redovne postupke ili ako ne iznosi povrede Ustava u redovnom postupku. Taj neuspeh će se razumeti kao odustajanje od prava za dalje suprotstavljanje navedenog

kršenja. (Vidi, Rešenje u slučaju KI 07/09, Deme Kurbogaj i Besnik Kurbogaj, ocena Presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07, od 24. novembra 2008. god., stav 18).

43. Kada god se osporava jedna odluka na osnovu jednog pravnog stava koji je neprihvatljiv sa stajališta osnovnih ljudskih prava i sloboda, sudovima koji su doneli odluku, treba pružiti mogućnost ponovnog razmatranja osporene odluke. To znači da, svaki put, kada se pretpostavi kršenje ljudskih prava, ne znači da ova pretpostavka stigne u Ustavni sud, pre prethodnog razmatranja od redovnih sudova.

44. Prema tome, Sud nalazi da, podnosilac zahteva niti je izgradio niti je dokazao jedan slučaj *prima facie,* bilo na osnovu zasluga ili prihvatljivosti Zahteva.

45. Iz gore navedenih razloga, Sud zaključuje da zahtev podnosioca u vezi pretpretresnog postupka potvrđivanja optužnice, u skladu sa pravilom 36.1, tačka (c), Poslovnika, smatra se očigledno neosnovanim.

46. U celosti, Sud zaključuje da je Zahtev podnosioca neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36.1 (c) i pravilom 56 (2) Poslovnika, dana 8. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 35/13, Sali Shala, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, Pkl. br. 189/2012.

Predmet KI 35/13, rešenje o neprihvatljivsoti od 17. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac g. Sali Shala, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo osporavajući presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pkl. br. 189/2012 od 26. decembra 2012. god., jer je navodno bila doneta uz povredu njegovih prava garantovanih članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i članom 6 ESLJP, jer su navodno presude Okružnog suda u Peći i Vrhovnog suda u suprotnosti sa načelom *reformatio in pejus* "[...] *niko ne može biti oštećen svojom žalbom, ne može imati neprilike zbog svoje žalbe, kao što se dogodilo u konkretnom slučaju"*.

Što se tiče prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije uspeo da pruži dokaze da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni. Dakle, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI35/13
Podnosilac
Sali Shala
Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pkl. br. 189/2012.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g. Sali Shala (u daljem tekstu: podnosilac), sa prebivalištem u selu Lipovec, opština Đakovica.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava Presudu Vrhovnog suda, Pkl. br. 189/2012, od 26. decembra 2012. god., koja je uručena podnosiocu neodređenog dana.

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da su njegova prava iz člana 21 [Opšta Načela], člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i člana 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLjP) prekršena.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republičke Kosovo od 15. januara 2009. god. (u

daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 11. marta 2013. god., podnosilac je podneo Zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik Ustavnog suda je Odlukom br. GJR.KI-35/13, imenovao sudiju Arta Rama-Hajrizi kao sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik Ustavnog suda, Odlukom br. KSH.KI-35/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudije Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 29. marta 2013. god., Vrhovni sud Republike Kosovo je obavešten u vezi sa Zahtevom.

8. Dana 29. marta 2013. god., Sud je tražio od podnosioca da podnese sledeća dodatna dokumenta:

    a. Presudu Opštinskog suda u Đakovici, P. br. 263/09, od 9. marta 2011. god.;

    b. Presudu Opštinskog suda u Đakovici, P. br. 263/09, od 10. maja 2011. god.;

    c. Presudu Okružnog suda u Peći, Ap. br. 60/11, od 21. decembra 2011. god.;

    d. Presudu Vrhovnog suda, Api. br. 3/2012, od 23. septembra 2012. god.

9. Dana 18. aprila 2013. god., podnosilac je odgovorio Sudu tako što je podneo dodatna dokumenta.

10. Dana 3. juna 2013. god. predsednik Ustavnog suda je Odlukom br. GJR.KI-35/13 zamenio sudiju Arta Rama-Hajrizi sudijom Ivan Čukalović za sudiju izvestioca.

11. Dana 17. juna 2013. god. veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 9. marta 2011. god., Opštinski sud u Đakovici (Presuda P. br. 263/09) je proglasio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela krađe iz člana 252. stav 1 Privremenog Krivičnog Zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK) i kaznio novčanom kaznom u iznosu od 300 evra. Podnosilac zahteva je u skladu sa pravnom poukom iz Presude podneo prigovor protiv Presude Opštinskog suda u Đakovici.

13. Dana 10. maja 2011. god., Opštinski sud u Đakovici (Presuda P. br. 263/09) je oslobodio podnosioca od optužbe zato što nije dokazano da je podnosilac zahteva počinio krivično delo. Opštinski javni tužilac je uložio žalbu protiv ove Presude Okružnom sudu u Peći.

14. Dana 15. novembra 2011. god., Okružni sud u Peći (Presuda Ap. br. 60/11) je odobrio žalbu Opštinskog javnog tužioca i proglasio podnosioca zahteva krivim da je počinio krivično delo krađa iz člana 252. stav 1 PKZK, kažnjavajući ga novcanom kaznom od 1.200 evra. Podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv ove Presude Vrhovnom sudu.

15. Dana 23. avgusta 2012. god., Vrhovni sud (Presuda Api. br. 3/2012) je odbio žalbu podnosioca i utvrdio je Presudu Okružnog suda u Peći. I Državni tužilac i podnosilac su podneli zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv Presude Okružnog suda u Peći, Ap. br. 60/11 od 15. novembra 2011. god., i protiv Presude Vrhovnog suda, Api. br. 3/2012 od 23. avgusta 2012. god.

16. Dana 26. decembra 2012. god., Vrhovni sud (Presuda Pkl. br. 189/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti, kako Državnog tužioca, tako i podnosioca. Vrhovni sud je našao da: *"Okružni sud u Peći, delujući prema žalbi Javnog tužioca, presudom Ap. br. 60/2011 od 15. novembra 2011. god. je preinačio žalbenu Presudu, tako da je optuženog Sali Shala proglasio krivim za krivično delo krađa predviđeno u članu 252. Stav 1 PKZK i osudio ga sa iznosom od 1.200 € (hiljadu i dvesta evra). Prema članu 480. Privremenog Zakonika o krivičnom postupku Kosova u ovakvim situacijama, sudovi nisu vezani načelom reformatio in peiuss i ovo odstupanje od ovog načela važi kako za prvostepeni sud, tako i za drugostepeni sud, jer, ako bi prvostepeni sud umesto novčane kazne optuženom, nakon prigovora, izrekao kaznu zatvora i protiv ove presude se žalio Javni tužilac, drugostepeni sud ne bi bio ograničen nijednom zakonskom odredbom da optuženom nametne oštriju kaznu. Ista situacija bi važila i kada bi sud izrekao veću novčanu kaznu, a drugostepeni sud bi u slučaju žalbe Javnog tužioca imao priliku da mu još više poveća novčanu kaznu u*

okviru minimuma i maksimuma. Ako bi u slučaju razmatranja, prvostepeni sud mogao da mu izrekne i kaznu zatvorom, zašto onda drugostepeni sud ne ne bi mogao da mu izrekne istu vrstu kazne, ali u većem iznosu, kao što je delovao u ovom slučaju, jer u jednom pogledu, u ovom slučaju, drugostepeni sud je legalno preuzeo ulogu prvostepenog suda. Dakle, navodi Državnog tužioca i branioca osuđenog, da je izvršeno kršenje načela reformatio in peiuss, nisu potkrepljeni zakonom."

Navodi podnosioca

17. Podnosilac zahteva navodi da su presude Okružnog suda u Peći i Vrhovnog suda u suprotnosti sa *načelom reformatio in pejus "[...] niko ne može biti oštećen svojom žalbom, ne može imati neprilike zbog svoje žalbe, kao što se dogodilo u konkretnom slučaju."*

18. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da su njegova prava iz člana 21 [Opšta Načela], člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i člana 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLjP prekršena.

Prihvatljivost zahteva

19. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

20. U tom smislu, Sud primećuje da, za slučaj *prima facie* na osnovu zahteva o prihvatljivosti, podnosilac mora da pokaže da postupci pred Vrhovnim sudom, gledano u celini, nisu sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje i da su počinjena druga kršenja od strane Vrhovnog suda.

21. Stoga, Sud se poziva na pravilo 36 (1.c) Poslovnika o radu koje predviđa da *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

22. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjenicama ili zakonskim greškama (zakonitost) koje je navodno počinio Vrhovni sud, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti Ustavom zaštićena prava i slobode (ustavnost).

23. Stoga, nije dužnost Suda da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i da primenjuju propise procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

24. U stvari, podnosilac nije potkrepio *prima facie* navod na ustavnim osnovama i nije pružio dokaz ukazujući da su njegova prava i slobode prekršena od strane Vrhovnog suda. Vrhovni sud je pružio podnosiocu dobro obrazloženu presudu tumačeći načelo*reformatio in pejus* i objašnjavajući zašto ovo načelone može da se primeni u slučaju podnosioca, odnosno Okružni sud je delovao i odlučio po žalbi Opštinskog javnog tužioca, a ne po žalbi podnosioca.

25. Stoga, Sud ne može da zaključi da su relevantni postupci u Vrhovnom sudu bili nepravični ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, ESLjP Odluka o neprihvatljivosti Zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

26. Dakle, podnosilac zahteva nije dokazao *prima facie* zašto i kako je Vrhovni sud prekršio njegova prava garantovana Ustavom i EKLjP. Stoga, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36 (1.c) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 8. jula. 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 12/13, Fatime Thaqi, datum 12 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, A br. 1330/2012, od 27. decembra 2012. god.

Slučaj KI 12/13, Rešenje o neprihvatljivosti, od 8. jula 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom presudom prekršena sledeća ljudska prava zaštićena Ustavom: član 24 [Jednakost pred zakonom], član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima [Pravo na pravično suđenje].

Pozivajući se na zahtev podnosioca i na prava zagarantovana Ustavom, za koje se navodi da su prekršena, Sud konstatuje: U članu 51 Ustava [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] stavu 2, jasno je predviđeno: "*Osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom.”*

Ustavni sud je, razmatrajući navode podnosioca zahteva o kršenju člana 24 Ustava [Jednakost pred zakonom], konstatovao da pred ovim sudom podnosilac nije podneo činjenice koje bi potvrdile njegove navode, jer u stvari, osim njegove konstatacije da je on ispunio uslove za penziju, nije pružio dokaze o tome kako je on nejednako tretiran pred zakonom i nasuprot kojih lica je on pred upravnim i sudskim organima tretiran kao nejednak.

U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije "u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju", nije podneo zahtev na zakonit način i na osnovu gore navedenog, Sud nalazi da u skladu sa pravilom 36, stavom 2 tačkama c) i d) zahtev mora da odbije kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 12/13
Podnosilac
Fatime Thaqi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
A br. 1330/2012 od 27.12.2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Fatime Thaqi iz sela Lapušnik, opština Glogovac.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je presuda Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1330/2012 od 27. decembra 2012. god., koju je podnosilac zahteva primio 16. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar slučaja podnetog 4. februara 2013. god. u Ustavnom sudu Republike Kosovo je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 1330/2012 od 27. decembra 2012. god. kojom je Vrhovni sud odbio tužbu podnosioca zahteva za ocenu zakonitosti rešenja Ministarstva rada i socijalne zaštite br. 506-406. od 20.06.2012. god. u postupku upravnog spora.

Navodna kršenja Ustavom zagarantovanih prava

4. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenom presudom kršena sledeća ljudska prava zaštićena Ustavom:

   a). član 24. [Jednakost pred zakonom]

   b). član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

   c) član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Pravo na pravično suđenje)

Pravni osnov

5. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 16. decembra 2009. god. stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i član 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Žalba podnosioca

6. Podnosilac zahteva je naveo da su mu lekarske komisije Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) na nezakonit način odbile "pravo na penziju za osobe sa ograničenim sposobnostima" i pored toga što je on ispunio uslove za takvu penziju, dok je Vrhovni sud Kosova, odbijajući njegovu tužbu u postupku upravnog spora, takođe izvršio isto kršenje, zato što, prema podnosiocu zahteva, on ima stalne ograničene sposobnosti za rad i to je dokazao i lekarskom dokumentacijom.

Postupak pred Sudom

7. Dana 4 februara 2013. god. Ustavni sud je primio zahtev gđe Fatime Thaqi i registrovao ga pod br. KI 12/13.

8. Dana 26. februara 2013. god. odlukom GJR 12/13 predsednik Suda je imenovao sudiju prof. dr Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući) i Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi, kao članovi Veća, dok je naknadnom odlukom predsednika sudija Arta Rama-Hajrizi zamenjena predsednikom Suda prof. dr Enverom Hasanijem u svojstvu člana Veća za razmatranje.

9. Dana 12. marta 2013. god., Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova i zastupnika podnosioca zahteva.

10. Dana 15. maja 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 27. decembra 2004. god. gđa Fatime Thaqi iz sela Lapušnik, opština Glogovac, je podnela zahtev Ministarstvu rada i socijalne zaštite – Odeljenje penzijske administracije (u daljem tekstu: MRSZ-DPA) Kosova, preko koga je od ove institucije tražila priznavanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

12. Dana 1. novembra 2005. god., MRSZ-DPA je donelo odluku br. dosijea 5064068, kojom je odobrilo njen zahtev za penziju, obavestivši je da ona uživa pravo na penziju od 40 evra mesečno, dok će za prethodne mesece ostvariti iznos od 200 evra.

13. U ovoj odluci je takođe naglašeno da će gđa Thaqi ”biti pozvana na ponovno razmatranje“ ove odluke nakon tri godine od dana odobravanja odluke o penziji. U odluci, a i u pravnoj pouci je navedeno da “je žalba protiv ove odluke dozvoljena u roku od 14 dana od dana obaveštavanja o donetoj odluci“ i to u Savetu za žalbe ovog ministarstva.

14. Dana 14. decembra 2011. god., Lekarska komisija za ponovno razmatranje pri MRSZ je donela “Odluku nakon ponovne procene“ koja nosi isti broj dosijea 5064068 i koja je posvećena gđi Fatime Thaqi u kojoj se naglašava da je ”Vaš zahtev za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima ODBIJEN“ konstatujući istovremeno da kod podnosioca zahteva ”ne postoji trajna i potpuna ograničena sposobnost“ što samim tim podrazumeva da joj odobrena penzija odlukom od 1. novembra 2005. god. od dana 14. decembra 2011. god. gđi Fatime Thaqi nije više isplaćivana.

15. Dana 20. juna 2012. god., Savet za žalbe za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima pri MRSZ je doneo rešenje sa br. dosijea 5064068 kojim je odbio žalbu gđe Fatime Thaqi i istovremeno je konstatovao da je odluka prvog stepena ”u potpunosti u skladu sa Zakonom br. 2003/23”.

16. U obrazloženju ovog rešenja se navodi da je lekarska komisija prvog stepena pravilno i potpuno konstatovala činjenično stanje, kao i činjenicu da kandidat nije ispunio uslove iz člana 3. Zakona 2003/23, kao i činjenicu da je Komisija drugog stepena, sastavljena od lekarskih

specijalista odgovarajućih oblasti, analizirala kompletnu zdravstvenu dokumentaciju podnosioca i da je konstatovala isto stanje kao u izreci odluke prvog stepena.

17. Dana 27. decembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova, odlučujući po tužbi gđe Thaqi u postupku upravnog spora je doneo presudu A. br. 1330 kojom je tužbu podnetu od strane gđe Thaqi ODBIO.

18. U obrazloženju svoje presude, Vrhovni sud je naglasio "da je tužena pravilno primenila materijalno pravo kada je konstatovala da tužilac nije ispunio uslove predviđene članom 3. Zakona o Penzijama Lica sa Ograničenim Sposobnostima" i da su takođe lekarske komisije, sastavljene od lekarskih specijalista relevantnih oblasti, bez sumnje pravilno potvrdile zdravstveno stanje tužioca, stoga Vrhovni sud iz navoda u tužbi ne nalazi dokaze da je trebalo drugačije da odluči ili da su odluke MRSZ nezakonite.

19. Dana 4. februara 2013. god. podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu, prilažući i otpusnicu iz Kliničkog univerzitetskog centra Kosova (KUC) iz koje se može videti da je on lečen u ovom centru od 15. janura 2013. god. do 24. januara 2013. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

21. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.1. Ustava (Jurisdikcija i ovlašćene strane) koji određuje:

> *„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".*

22. Sud, takođe uzima u obzir:

Pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se navodi:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

23. Pozivajući se na zahtev podnosioca i na prava zagarantovana Ustavom, za koje se navodi da su prekršena, Sud konstatuje:

24. Učlanu 51. Ustava [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu]stavu 2. jasno jepredviđeno: „*Osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom*.“

25. Iz pravnog definisanja člana 51. Ustava, jasno se može videti da se socijalna zaštita za “ograničene sposobnosti, nezaposlenost i starost“ reguliše Zakonom, u konkretnom slučaju pitanje penzije za ograničene sposobnosti je regulisano Zakonom BR. 2003/23 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu usvojenom u Skupštini Kosova 6. novembra 2003. god.

26. Procedure za podnošenje zahteve i ispunjavanje uslova za uživanje ovog prava su predviđena ovim zakonom, kao i pravo na žalbu odluka kada stranke nisu zadovoljne odlukama u vezi sa njihovim zahtevom.

27. Upravne komisije pri MRSZ su prilikom donošenja odluke od 14. decembra 2011. god. i rešenja od 20. juna 2012. god., delovale upravo u skladu sa odredbama ovog zakona, štaviše Vrhovni sud ih je za vreme razmatranja njihove zakonitosti u postupcima upravnog spora svojom konačnom presudom A. br. 1330 od 27. decembra 2012. god. ocenio kao potpuno zakonite i osnovane.

28. Ustavni sud je, razmatrajući navode podnosioca zahteva o kršenju člana 24. Ustava [Jednakost pred zakonom], konstatovao da pred ovim sudom podnosilac nije podneo činjenice koje bi potvrdile njegove navode, jer u stvari, osim njegove konstatacije da je on ispunio uslove za penziju, nije pružio dokaze o tome kako je on nejednako tretiran pred zakonom i nasuprot kojih lica je on pred upravnim i sudskim organima tretiran kao nejednak.

29. Što se tiče navoda u vezi sa kršenjima člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP (Pravično i nepristrasno suđenje), Ustavni sud ponovo nije našao činjenice koje bi dokazale osnovani navod o kršenju ovih odredaba, jer osim što se pominje ista činjenica o ispunjavanju uslova za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima, podnosilac zahteva nijednom činjenicom nije argumentovao nepravilnosti postupaka, bilo pred lekarskim komisijama, kao upravnim organima koji su odlučili na osnovu zakona, bilo pred Vrhovnim sudom u postupku upravnog spora.

30. Ustavni sud nije sud činjenica i ovom prilikom želi da naglasi da konstatacija pravilnog i potpunog činjeničnog stanja je puna nadležnost redovnih sudova, a u ovom slučaju i upravnih organa i njegova uloga je samo da obezbedi usaglašenost sa pravima koja se garantuju Ustavom, stoga ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“, (vidi *mutatis mutandis,* i.a.., Akdivar protiv Turske od 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).

31. Ustavni sud ima supsidijarnu ulogu u poređenju sa redovnim domaćim sudskim sistemima, pa i upravnim, i poželjno je da nacionalni sudovi ili nadležni administrativni organi nadležni za efektivno donošenje odluka prvo imaju priliku da odluče o pitanjima usaglašenosti unutrašnjeg prava sa Ustavom (vidi odluku ESLJP -*A, B i C protiv Irske* [VK], § 142).

32. Prosta činjenica da je podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja, ne može da im posluži kao pravo da pokrene argumentovan zahtev o kršenju člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda ESLJP zahtev br. *5503/02,* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.

33. Ustavni sud je na iste uslove i okolnosti odlučio i u slučaju KI101/11 kada je doneo rešenje o neprihvatljivosti, odbijajući zahtev podnet pred njim kao očigledno neosnovan.

34. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije „u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju“,nije podneo zahtev na zakonit način i na osnovu gorenavedenog, Sud nalazi da u skladu sa pravilom 36. stavom 2 tačkama c) i d) zahtev mora da odbije kao očigledno neosnovan i

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i u saglasnosti sa pravilom 56.2. Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prod. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 09/12,Lavdërije Telaku, datum 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Rev.I. br.481 /2009 od 18. oktobra 2011. god. i presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Ac.br. 79/2011 od 24. novembra 2011. god.

Slučaj KI 09/12, odluka od 25. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, Rešenje o neprihvatljivosti, porodični spor

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su rešenjem Vrhovnog suda, Rev.I. br. 481/2009 i presudom Vrhovnog suda, Ac.br. 79/2011, koji su u vezi sa porodičnim sporom, prekršena njena prava garantovana Ustavom. Podnosilac zahteva tvrdi da su posledice ovih odluka dovele do kršenja prava garantovanih Ustavom Republike Kosovo, ne navodeći specifično koja prava.

Sud primećuje da je podnosilac u zahtevu naveo da je u presudama i rešenjima redovnih sudova došlo do kršenja Zakona o porodici, odnosno odredaba o obezbeđenju stanovanja. Međutim, podnosilac nije naveo koji su mu to konkretni članovi Ustava ili Zakona povređeni odlukama sudova.

Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao Apelacioni sud ili četvorostepeni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje.

Obzirom da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže zašto i na koji način su redovni sudovi prekršili njena prava zagarantovana Ustavom, sud je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI09/12
Podnosilac
Lavdërije Telaku
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Rev.I.br. 481/2012 od 18. oktobra 2011 god., i presude Vrhovnog suda Ac.br 79/2011 od 24 novembra 2011 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Lavdërije Telakuiz Prizrena, (u daljem tekstu "podnosilac zahteva").

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje Vrhovnog suda Rev.br.I. 481/2012 od 18. oktobra 2011 god., i presudu Vrhovnog suda u Prištini Ac.br 79/2011, od 24. novembra 2011 god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Rev.I no 841/2009 od 18. oktobra 2011 god., i presude Vrhovnog suda Ac.no.79/2011 od 24.novembra 2011 god., povodom porodičnog spora. Podnosilac tvrdi da su odluke sudova dovele do kršenja njenih prava koja su garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav"), ne navodeći specifično koja prava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 Ustava, Članu 47. zakona 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.,(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 28. Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu „Poslovnik o Radu“).

Postupak pred Sudom

5. Dana 31. januara 2012 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, i isti je registrovan pod brojem KI09/12.

6. Dana 01. februara 2012 god., podnosilac zahteva je obavešten o registraciji zahteva i zatraženo je od njega da dostavi dodatnu dokumentaciju radi dopune zahteva.

7. Dana 21. februara 2012 god., predsednik je odlukom GJR. 09/12 imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik je odlukom KSH 09/12 imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Ilirijana Islami.

8. Dana 02. jula 2012 god., predsednik je odlukom GJR. 09/12 imenovao novo Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu je imenovan umesto Gjyljeta Mushkolaj, kojoj je 26. juna 2012 god., istekao mandat sudije Ustavnog suda, i Arta Rama-Hajrizi imenovana je umesto sudije Ilirijane Islami, kojoj je takođe istekao mandat 26. juna 2012 god.

9. Dana 05. septembra 2012 god., od podnosioca je zatraženo da dostavi dodatnu dokumentaciju koja se odnosi na određene odluke redovnih sudova u vezi slučaja.

10. Dana 14. septembra 2012 god., podnosilac je je dostavio sudu tražena dokumenta.

11. Dana 25. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 07. februara 1992 god., podnosilac zahteva je stupio u brak sa A.T., iz Prizrena, i iz ove bračne veze supružnici imaju troje dece.

13. Zbog pogoršanja odnosa u porodici, 2004 god., supružnici kreću sa odvojenim životom,

14. Nepoznatog dana bračni drug podnosioca A.T., podnosi zahtev za razvod braka.

Postupak povodom rešenja Vrhovnog suda Rev.I. no 481/2009, u kojoj je podnosilac zahteva predstavljen kao tužilac

15. 15. marta 2007 god., Opštinski sud u Prizrenu donosi presudu C.br.21/2007, kojom usvaja tužbeni zahtev lica E.T., L.T., F.T., koja se javljaju u svojstvu maloletnih tužitelja, koje predstavlja zakonski predstavnik (podnosilac zahteva).

16. U izreci presude Sud odobrava potraživanja maloletnih tužitelja, i nalaže optuženom A.T., „*dana ime alimentacije plati po 150 €, za maloletne tužitelje ili ukupno 450 €, i to zakonskom predstavniku maloletnih (podnosiocu zahteva) za svaki mesec do 5 sledećih meseci počev od 19.01.2007 god., [...] a u buduće sve dok postoje zakonski uslovi ili dok se navedena odluka ne izmeni.*“

17. Nepoznatog dana A.T., ulaže žalbu na presudu Opštinskog suda [C.br.21/2007]

18. Dana 15. juna 2007 god., Okružni sud u Prizrenu donosi presudu [Ac.br.241/2007], kojom delimično odobrava žalbene navode i vrši izmenu presude Opštinskog suda [C.br.21/2007].

19. Sud u izreci presude navodi: „*Obavezuje se optuženi A. T., iz Prizrena da u ime doprinosa za ishranu maloletnih tužitelja [...] u ime alimentacije da plati po 80 € mesečno, ukupno 240 €, i ta isplata treba da se izvrši zakonskoj predstavnici, majci, maloletnih tužitelja, i to do 5 u mesecu narednog meseca od dana 19.01.2007. god. od dana podnošenja tužbe sve dok postoje zakonski uslovi ili se navedena presuda ne izmeni.*“

20. Dana 30. januara 2008 god., podnosilac je Opštinskom sudu u Prizrenu podneo zahtev za hitnu zaštitu, tražeći da ovaj Sud „ naredi odgovornom licu da na ime mesečne rente plati 100 € zaštićenoj strani“

21. Dana 30. januara 2008 god., Opštinski sud u Prizrenu donosi rešenje [C.br.865/07] kojim odobrava zahtev i izdaje nalog za hitnu zaštitu zaštićenih strana.

22. Sud u rešenju naređuje optuženom A.T., da zaštićenim strankama plaća mesečnu stanarinu u iznosu od 100 €, i to počev od 12. decembra 2005 god., „[...]“, kao i da nalog za htnu zaštitu stupa na snagu odmah i da žalba ne zaustavlja njegovo izvršenje.

23. Dana 27. marta 2008 god., dužnik A.T., ulaže prigovor protiv rešenja C.nr.865/07, o dozvoli izvršenja.

24. Dana 19.maja 2008 god., Opštinski sud u Prizrenu donosi rešenje E.br 95/08 kojim prigovor dužnika A.T., odbija kao neosnovan.

25. Dana 01. decembra 2008 god., odlučujući po žalbi tuženog A.T., koja je podneta protiv rešenja Opštinskog suda u Prizrenu [C.br.865/07] od 30. januara 2008 god., donosi rešenje [AC.br.105/08], kojim poništava rešenje Opštinskog suda u Prizrenu [C.br.865/07] od 30. januara 2008 god., i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

26. Sud je u izreci svoje odluke naveo *„da je Okružni sud utvrdio da činjenično stanje nije pravedno i na potpuni način utvrđeno, što je prouzrokovalo i pogrešnu primenu materijalnog prava“*.

27. Dana 19.maja 2009 god., Opštinski sud u Prizrenu u ponovljenom postupku donosi rešenje C.br.874/2008, kojim odbija zahtev zaštićene stranke (podnosioca), o izdavanju naloga za hitnu zaštitu. Istovremeno sud je odbacio zahtev podnosioca da koristi deo kuće u kojoj su živeli zajedno dok su bili u braku.

28. U izreci rešenja sud navodi: *„da Prvostepeni sud odbacuje zahtev zaštićene stranke za izdavanjem naloga za hitnu zaštitu iz razloga što je Okružni sud u Prizrenu presudom Ac.br.241/2007 od 15. juna 2007 god., naložio licu A.T., da na ime alimentacije isplaćuje deci po 80 €, mesečno.“[...]“ ...na osnovu procene sud ne nalazi razlog da izda nalog putem kojeg bi se odgovorno lice obavezalo da isplaćuje kiriju... „*

29. Nepoznatog dana podnosilac ulaže žalbu na rešenje Opštinskog suda C.br.874/2008 od 19.maja 2009 god., zbog povredbe odredaba parničnog postupka.

30. Dana 02. septembra 2009 god., Okružni sud u Prizrenu donosi rešenje ac.br.323/2009, kojim žalbu podnosioca odbija kao neosnovanu i potvrđuje rešenje Opštinskog suda u Prizrenu C.br.874/2008 od 19.maja 2009 god.

31. Sud u rešenju navodi da nije našao da je tokom postupka došlo do apsolutne povrede odredaba parničnog postupka, jer u žalbi se na poseban način ne ukazuje na konkretne povrede odredaba postupka.

32. Nepoznatog dana podnosilac ulaže zahtev za reviziju rešenja Okružnog suda Ac.br.323/2009, od 02.septembra 2009 god.

33. Dana 18.oktobra 2011 god., Vrhovni sud donosi rešenje Rev. I.br. 484/2009, kojim zahtev podnosioca odbija kao neosnovan.

34. U obrazloženju svoje odliuke Vrhovni sud je naveo da;

„Prvostepeni sud je nakon razmatranja dokaza i saslušanja predstavnika centra za Socijalni rad u Prizrenu, dokazao da radnje optuženog ne predstavljaju kršenje porodičnog prava kako je predviđeno članom 2.1.j Unmik uredbe 2003/12.“

[...]

„Drugostepeni sud u žalbenom postupku je u potpunosti potvrdio činjenično i pravno obrazloženje prvostepenog suda, odbijajući kao neosnovanu žalbu zaštićene strane i potvrdio prvostepenu odluku suda.“

Postupak povodom presude Vrhovnog suda Ac.br. 79/2011, u kojoj se podnosilac javlja kao optuženi

35. Dana 09.juna 2011 god., Okružni sud u Prizrenu donosi presudu C.br.45/2011, kojom se brak tužioca A.T., i tužene (podnosioca) razrešava razvodom.

36. Sud u presudi odbija tužbeni zahtev tužene (podnosioca) za alimentacijom u iznosu od 250 €, a zahtev za boravak u porodičnoj kući tužioca ili isplaćivanje kirija za boravak sud proglašava neosnovanim.

37. Kao pravni osnov svoje odluke Sud navodi: *„da je zahtev tužene sud odbio iz razloga što tužilac nema kuću na svoje ime „[...]“, i sa obzirom*

da je bez posla i da trenutno ne ostvaruje prihode nije u stanju da plaća kiriju.“

38. Nepoznatog dana podnosilac ulaže žalbu na presudu Okružnog suda u Prizrenu C.br.45/2011 od 09.juna 2011 god.

39. Dana 24.novembra 2011 god., Vrhovni sud donosi presudu [Ac.br.79/2011]., kojom žalbu podnosioca odbija kao neosnovanu i potvrđuje presudu Okružnog suda u Prizrenu C.br.45/2011 od 09.juna 2011 god.

40. U obrazloženju presude Vrhovni sud je naveo: *„Prvostepeni sud je na osnovu činjeničnog stanja pravilno primenio materijalno pravo kada je odbio zahtev optuženog za stanovanje u kući tužioca, ili da on plaća kiriju za nju [...] . Okružni sud je razmotrio sve činjenice i utvrdio da tužilac ne može biti obavezan za plaćanje alimentacije ili stanovanja, jer nije zaposlen, i ne ostvaruje prihod iz drugih izvora „*

Tvrdnje podnosioca zahteva

41. Podnosilac zahteva tvrdi da je tokom postupka došlo do kršenja prava garantovanih Ustavom. Međutim ona nije precizirala nijednu ustavnu odredbu

42. Takođe, podnosilac navodi da je tokom postupaka redovnih sudova došlo do povrede odredbi porodičnog zakona koje se odnosi na stanovanje.

43. Podnosilac dalje navodi da ju je bivši muž izbacio iz kuće, a kasnije joj nije dozvolio da se vrati.

44. *Podnosilac od Ustavnog suda traži :*

„Poništenje spornih presuda, kao i odobravanje potraživanja u podnetim tužbama“

Ocena prihvatljivosti zahteva

45. *Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.*

46. *U tom smislu, Sud se poziva na član 113.1 i 113.7 Ustava koji predviđa:*

1. "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu nazakonit način."

7. „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

i Član 48. Zakona, kaže;

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

47. Sud primećuje da je podnosilac u zahtevu naveo da je u presudama i rešenjima sudova došlo do kršenja Zakona o porodici, odredaba o obezbeđenju stanovanja, međutim podnosilac nije naveo koji su mu to konkretni članovi Ustava ili Zakona povređeni odlukama sudova.

48. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

49. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

50. Međutim, nakon razmatranja dokumentacije koju je dostavio podnosilac zahteva Ustavni sud ne može doći do zaključka da su postupci sudova bili nepravični ili uprljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

51. Stoga podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže zašto i na koji način su redovni sudovi prekršili njegova prava zagarantovana ustavom . Sud konstatuje da je rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev i br. 481/2009 od 18. oktobra 2011, i presude Vrhovnog suda Kosova Ac. Br. 79/2011 od 24. novembra 2011 su pravicna i dobro obrazlozena.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa članom 113.7 ustava, Članom 20 i 48 zakona, i Pravilom 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013 god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 26/13, Vahide Bajrami, datum 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 1107/2012 od 05. novembra 2012. godine

Predmet 26/13, odluka od 17. juna 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilac zahteva je dana 04. marta 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevao ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova.

Podnosilac u zahtevu je tvrdio da su mu presudom narušena sledeći članovi Ustava Kosova: Član 51[Pravo na Zdravstvenu i Socijalnu Zaštitu], član 1 [Ograničenje Države], član 21[Opšta Načela], član 21, 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], član 23 [Ljudsko Dostojanstvo], član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 54 [Sudska Zaštita Prava], kao i sledeći članovi Evropske konvencije o ljudskim pravima i to: član 1 [Obaveza postovanja ljudskih prava], član 6 [Pravo na pravično suđenje] i član 13 [Pravo na delotvorni pravni lek].

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 26/13, od 22. marta 2013), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca, istog dana odlukom predsednika KSH 26/13, imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio i dokazao svoje navode u smislu ustavnog kršenja njegovih prava od strane Vrhovnog suda. Pored toga, Sud primećuje da su presude i odluke Opštinskog i Okružnog kao i Vrhovnog suda dobro argumentovane i obrazložene i ne pokazuju nikakvu proizvoljnost.

Uzimajući u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici 17. juna 2013 god., zaključio da je zahtev neprihvatljiv jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI26/13
Podnosilac
Vahide Bajrami
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
A. br. 1107/2012 od 05. novembra 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Vahide Bajrami iz sela Donja Dumnica, Opština Vučitrn.
2.

Osporena odluka

3. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova A. br. 1107/2012 od 05. novembra 2012. Godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je presuda Vrhovnog suda Kosova A. br. 1107/2012 od 05. novembra 2012. godine, kojom je odbijen zahtev podnosioca zahteva da joj se prizna pravo na penziju lica sa potpunom ili stalnom ograničenom sposobnošću..

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 04. marta 2013. godine, podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

7. Dana 29. marta 2013. godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova, da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti odluka po predmetu br. KI-26-13.

8. Dana 17. juna 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Ivan Čukalović, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy(predsedavajući), Snezhana Botusharovai Enver Hasani, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosiocu zahteva je od strane Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ) – Departmana penziske administacije Kosova (u daljem tekstu DPAK) priznato pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima na period od pet godine i to od 2004. godine do 2009. godine, koje je produženo na tri godine i to u periodu od 2009 do 2012 godine.

10. 2012 godine nakon isteka trogodišnjeg perioda u kojem je uživala pravo na penziju lica sa ograničenim sposobnostima, podnosilac zahteva je pozvana na ponovno ocenjivane od strane lekarske komisije MRSZ DPAK.

11. Dana 17. maja 2012 je nakon ponovne ocene lekarske komisije, MRSZ – DPAK odlukom br. 5010360, odbila zahtev podnosioca zahteva za pravo na penziju lica sa potpunom ili stalnom ograničenom sposobnošću.

12. Dana 29. juna 2012. Godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu na odluku MRSZ –DPAK br. 5010360 od 17. maja 2012. godine.

13. Dana 14. avgusta 2013 žalbeno veće za penzije lica sa ograničenim sposobnostima MRSZ – DPAK je odbilo zahtev podnosioca zahteva da joj se prizna pravo na penziju za lica sa potpunom ili stalnom ograničenom sposobnošću i potvrdio odluku MRSZ – DPAK br. 5010360 od 17. maja 2012. godine.

14. Dana 27. septembra 2012 godine, protiv odluku žalbenog veća za penzije lica sa ograničenim sposobnostimaMRSZ – DPAK –br. 5010360

od 14. avgusta 2012. godine, podnosilac zahteva podnosi tužbu Vrhovnom sudu Kosova.

15. Dana 05. novembar 2012. Godine, Vrhovni sud Kosova presudom (Ac. br. 1107/2012) odbija tužbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem:

> *"U skladu sa pomenutom odredbom [Člana 3.2 zakona br. 2003/23 o penzijama lica sa ograničenim sposobnostima (ZPLOS)], u postupku donošenja osporenog rešenja, obezbeđene su ocene i mišljenja nadležnih komisija. Te komisije koje se sastoje od specijalista odgovarajućih oblasti, nakon ocene lekarske dokumentacijei neposrednog razmatranja rezultata od strane prvostepene komisije, našle su da kod tužioca ne postoji potpuna i stalna ograničena sposobnost. "*
>
> *"Mišljenja komisija su jasna, dovoljno obrazložene i iznele su osnovu za donošenje osporenog rešenja, međutim u izreci tužbe one nisu dovedene u sumnju."*
>
> *"Imajući u vidu da su lekarske komisije ovlašćene zakonom, utvrdile da kod tužioca ne postoji potpuna i stalna ograničena sposobnost, da prvostepeni organ i tužena, u postupku koji je prethodio donošenju napadnutog rešenja, poštovali odredbe pravnog postupka, Sud je konstatovao da je tužena, odbijajući tužbu tužioca, primenio na pravedan način materijalno pravo kada je konstatovao da tužilac nije ispunio predviđene kriterijume iz člana 3 ZPLOS, za sticanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima..."*

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog suda A br. 1107/2012 od 05. novembra 2012 godine., prekršeni sledeći članovi Ustava Kosova: član 51 *[Pravo na Zdravstvenu i Socijalnu Zaštitu], član 1 [Ograničenje Države], član 21[Opšta Načela], član 21, 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], član 23 [Ljudsko Dostojanstvo], član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 54 [Sudska Zaštita Prava], kao i sledeći članovi Evropske konvencije o ljudskim pravima i to: član 1 [Obaveza postovanja ljudskih prava], član 6 [Pravo na pravično suđenje] i član 13 [Pravo na delotvorni pravni lek].*

17. Podnosilac zahteva takođe traži od Ustavnog Suda:

"...preko ovog zahteva traži od Ustavnog suda da razmatra sve iznošene činjenice i da presudu A.br.1107/2012 Vrhovnog suda, proglasi nezakonitom i da vrati na ponovno razmatranje..."

18. Na kraju podnosilac zahteva predlaže Ustavnom sudu Kosova da:

"... Zbog ne javne održane sednice od strane Vrhovnog suda, moje pravo nije mogao da zaštiti niko, tako da ovom prilikom smatram da su iscrpljena pravna sredstva za ostvarivanje moga prava i verujem da postoji osnova da se moj slučaj razmatra u Ustavnom sudu..."

Relevantne zakonske odredbe važeće u vreme donošenja presude Vrhovnog suda

19. Zakona o upravnom sporovima

Član 34. (1) predviđa sledeće**:**

"O upravnim sporovima sud rešava u nejavnoj sednici."

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

21. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

"Podnosilac zahteva je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

22. Podnosilac zahteva ne navodi tačan datum prijema odluke Vrhovnog suda (A. br. 1107/2012) od 05. novembra 2012 godine ali se iz pregleda spisa vidi da je podnesak podnosioca zahteva podnet je Ustavnom sudu 04. marta 2013, dok je poslednja odluka u vezi sa ovim slučajem odluka Vrhovnog suda Kosva (A. br. 1107/2012) od 05. novembra 2012 godine. Stoga, Sud zaključuje da je podnesak podnet blagovemeno u skladu sa članom 49. Zakona.

23. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače

zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su njena prava povređena *"...Zbog ne javne održane sednice od strane Vrhovnog suda, moje pravo nije mogao da zaštiti niko... "*

25. Iz gore citiranih zakonskih odredbi zakona o upravnim sporovima br. 537 koji je bio važeći zakon u vreme donošenja osporene presude Vrhovnog suda, jasno se vidi da Vrhovni sud o upravnim sporovima rešava u nejavnoj sednici.

26. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Lekarskim Komisijama prvog i drugog stepena, MRSZ –DPAK i Vrhovnim sudom Kosova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

27. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način član 24 Ustava i član 6 [ESLjP] podržavaju njen zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

28. Konačno, Sud nalazi da uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

29. Kao posledica toga zahtev je očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) pravilnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava"*.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7., članom 48. Zakona i pravilom 36. (2.b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 15. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 30/13, Fatmir Metahysa, datum 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, Ac. br. 527/12, od 14. novembra 2012. god., i presude Opštinskog suda u Đakovici, C. br. 276/11, od 14. juna 2012. god.

Slučaj KI 30/13, odluka od 8. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na rad, pravo na delotvorni pravni lek.

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 20 Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosilac je između ostalog naveo da su odluke redovnih sudove nezakonite, jer je njegov slučaj pogrešno razmotren i činjenično stanje nije potpuno utvrđeno.

Sud naglašava da je pitanje tumačenja zakona i činjenica stvar nadležnosti, autonomije i prerogativa redovnih sudova. Dalje, Sud je naveo da činjenica da podnosilac nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da mu posluži kao pravo da pokrene argumentovani zahtev o kršenju ustavnih odredbi. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 20 Zakona i pravilu 36 (1) c) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI30/13
Podnosilac
Fatmir Metahysa
Ocena ustavnosti Presude Okružnog suda u Peći, Ac. br. 527/12, od 14. novembra 2012. god., i Presude Opštinskog suda u Đakovici, C. br. 276/11, od 14. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fatmir Metahysa, sa prebivalištem u Đakovici.

Osporena odluka

2. Presuda Opštinskog suda u Đakovici, C. br. 276/11, od 14. juna 2012. god., i Presuda Okružnog suda u Peći, Ac. br. 527/12, od 14. novembra 2012. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); i pravilo 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je pravo podnosioca zahteva i obaveza njegovog poslodavca, PTK a.d., u Prištini, ogranak u Đakovici (u daljem tekstu: Poslodavac), da podnosiocu nadoknadi razliku u mesečnoj plati za

položaj montera I i specijalnog tehničara, odnosno razliku u mesečnoj plati između petog i sedmog stepena kategorizacije plata.

Postupak pred sudom

5. Dana 7. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 22. marta 2013. god., predsednik je Odlukom br. GJR. KI30/13, imenovao sudiju Altay Suroy kao sudiju izvestioca. Istoga dana, predsednik je Odlukom br. KSH. KI30/13, imenovao veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani (članovi).

7. Dana 3. aprila 2013. god., podnosilac je obavešten o registraciji zahteva. Istog dana, Opštinski sud u Đakovici i Okružni sud u Peći su obavešteni u vezi sa registracijom zahteva.

8. Dana 14. juna 2013. god. veće za razmatranje je većao izveštaj sudije izvestioca i predložio sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica, kao što su registrovane prema dokumentima podnetim od strane podnosioca

9. Dana 4. jula 2003. god., podnosilac zahteva je za vreme obavljanja radnih dužnosti kao monter I, pretrpeo teške telesne povrede i, kao posledica toga, on je raspoređen od strane njegovog poslodavca na novi položaj, kao Specijalista tehničar. Razlika u mesečnim platama između ova dva položaja je iznosila 190.88 €.

10. Dana 9. jula 2009. god., Komisija za žalbe poslodavca je Odlukom br. 01-3659/09, odobrio zahtev podnosioca za njegovu re-sistematizaciju sa položaja montera I na položaj Specijalnog tehničara i za nadoknadu na retroaktivni način za vreme koje je podnosilac zahteva zakonski bio angažovan kao monter I, kada je u stvari obavljao poslove Specijalnog tehničara.

11. Dana 1. decembra 2010. god., poslodavac i podnosilac su sklopili ugovor o radu na neodređeno vreme. Navedeni ugovor je, između ostalog, određivao da će podnosilac obavljati dužnosti kao monter I u jedinici Telekoma Kosova i da se podnosiocu određuje plata na osnovu visine 5-og stepena.

12. Dana 6. decembra 2010. god., Izvršni direktor poslodavca je Odlukom br. 01-5975, re-sistematizovao podnosioca na novi radni položaj, prilikom čega je odredio da podnosilac obavlja radne dužnosti Specijalnog tehničara i da mu se određuje plata na osnovu visine stepena 5.

13. Dana 14. juna 2012. god., Opštinski sud u Đakovici je Presudom C. br. 276/11, odredio:

> *„I. ODBIJA se tužbeni zahtev tužioca Fatmir Metahyse (podnosilac) iz Đakovice, kojim je tražio da se OBAVEŽE tužena Pošta i Telekomunikacije Kosova – A.D. u Prištini, ogranak u Đakovici, da tužiocu određenom na poslovima i radnim zadacima Specijalni tehničar u Đakovici u ime ličnih mesečnih primanja plati prema visini 7-og stepena u visini od 908,01 Evra i da mu nadoknadi razliku ličnih primanja ostvarenih u ime primanja za obavljene poslove i radne zadatke montera I (5-i stepen) za svaki mesec po 190,88 Evra, počev od 15.07.2008. god. pa sve do 01.01.2012. god. što dostiže ukupan iznos bruto od 9.509, 74 Evra, kao i da nadoknadi troškove postupka u iznosu od 519,48 Evra i sve ovo u roku od 7 dana od momenta kada presuda postane pravosnažna, pod pretnjom nasilnog izvršenja, kao NEOSNOVAN".*

14. U Presudi C. br. 276/11, od 14. juna 2012. god., Opštinski sud u Đakovici je, između ostalog, obrazložio da Odluka br. 01-5975 od 6. decembra 2010. god. doneta od strane Izvršnog direktora poslodavca *„nije osporena na zakonski predviđen način, stoga, proizilazi da se sa istom složio"*, odnosno Opštinski sud u Đakovici je konstatovao da podnosilac zahteva nije tražio sudsku zaštitu unutar zakonskih rokova određenih članom 78 i članom 79. Zakona o radu, br. 03/L-212.

15. Dana 14. novembra 2012. god., Okružni sud u Peći je Presudom Ac. br. 527/12, utvrdio Presudu Opštinskog suda u Đakovici, C. br. 276/11, od 14. juna 2012. god., dok je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu.

Navodi podnosioca

16. Podnosilac zahteva navodi da su prekršena njegova osnovna prava koja proizilaze iz radnog odnosa, jer mu nije nadoknađena razlika u plati za položaj monter I i položaj Specijalnog tehničara.

17. Podnosilac zahteva navodi da su odluke redovnih sudova protivzakonite, jer je njegov predmet razmotren na pogrešan način i činjenično stanje je utvrđeno na nepotpun način.

18. Podnosilac zahteva navodi da je na osnovu člana 87. Zakona o radu, podneo tužbeni zahtev redovnim sudovima unutar zakonskih rokova, dok su se isti pogrešno zasnovali na članovima 78 i 79. Zakona o radu kada su utvrdili da je tužbeni zahtev podnosioca zastareo, dakle, predstavljen je kao van roka.

19. Štaviše, podnosilac zahteva predlaže Sudu da zaštiti ustavnost i zakonitost na osnovu člana 113.7 Ustava; u članovima: 46, 47, 48 i 49. Zakona; kao i u članu 13 [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava (u daljem tekstu: EKLjP).

Ocena prihvatljivosti

20. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

21. Sud se poziva na član 113.7 Ustava:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

22. Sud se takođe poziva na pravilo 36 (1) c) Poslovnika o radu:

> "*Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> *...c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan".*

23. U ovom slučaju, Sud primećuje da su redovni sudovi razmotrili navede podnosioca zahteva i odbili su njegovu žalbu o novčanoj nadoknadi kao neblagovremenu na osnovu odgovarajućih odredbi Zakona o radu.

24. Sud, takođe, primećuje da se podnosilac zahteva žali da su redovni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo i da su izvršili proceduralne greške kada su konstatovali da je njegova žalba neblagovremena.

25. Sud naglašava da je pitanje tumačenja zakona i činjenica stvar nadležnosti, autonomije i prerogativa redovnih sudova; dok u ovom predmetu, zahtev podnosioca pokreće pitanje činjenica i zakonitosti, koje su zapravo pitanje izvorne nadležnosti redovnih sudova i ne pokreće pitanje ustavnosti.

26. Sud naglašava da iscrpljenje pravnih sredstava ne podrazumeva samo praćenje formalno-zakonskih postupaka, već i pokretanje ustavnih pitanja pred samim redovnim sudovima, kako bi podnosioci dobili pravičan ustavni postupak i da istovremeno omogući redovnim sudovima da odluče u skladu sa ustavnim normama (*Član 102.5 Ustava).*

27. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustva. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek protiv kršenja ustavnih prava. Ovo je jedan važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava. *(Vidi, Rešenje o neprihvatljivosti: AAB-RIINVEST D.O.O., Priština, protiv Vlade Republike Kosovo, KI41/09, od 21. januara 2010. god.; i vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25 803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).*

28. Dana 29. januara 2013. god. Sud je na sličan način razradio pravilo iscrpljenja pravnih sredstava i subsidarnog karaktera Ustava u Odluci o zahtevu za privremenu meru i u Rešenju o neprihvatljivosti u Slučaju br. KI139/12 – podnosilac, Besnik Asllani, Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pkl. br. 111/2012 od 30. novembra 2012. god.

29. U slučaju br. KI139/12 u vezi sa principom iscrpljenja pravnih sredstava i subsidarnog karaktera Ustava, Sud je obrazložio:

> *„Načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustav, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnog prava. Stoga, veoma je verovatno da se slučaj podnosioca zahteva proglasi neprihvatljivim od strane Ustavnog suda, kada isti propušta da iskoristi redovne postupke ili propušta da prijavi kršenje Ustava u redovnim postupcima. Takvo propuštanje će se shvatiti kao odricanje od prava na dalje poricanje povrede i na žalbu. (Vidi Rešenje u Slučaju br. KI07/09, Demë KURBOGAJ i Besnik KURBOGAJ, ocena*

ustavnosti Presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. god. stav 18).

Uvek kada se osporava odluka na osnovu pravne pozicije koja je neprihvatljiva sa tačke gledišta ljudskih prava i osnovnih sloboda, redovnim sudovima koji su doneli odluku treba da se pruži mogućnost da preispitaju osporenu odluku. To znači da, svaki put kada se navodi povreda ljudskih prava, ta povreda ne može kao pravilo da stigne u Ustavni sud pre nego sto se razmatra od strane redovnih sudova.

...

U praksi, ništa nije sprečilo podnosioca zahteva da se žali pred Okružnim i Vrhovnim sudom o navodnoj povredi prava na pravično suđenje. Ako bi ovi sudovi uzeli u obzir povredu i ako bi ispitali istu, završilo bi se sve; ako sudovi ne bi ispravili povredu ili ako je ne bi razmotrili, podnosilac zahteva bi ispunio uslov za iscrpljenje svih pravnih sredstava u smislu da bi se ovim sudovima dozvolila mogućnost da isprave navodnu povredu".

30. Ustavni sud nije sud za otkrivanje činjenica. Ustavni sud i ovim povodom želi da naglasi da je utvrđivanje pravilnog i potpunog činjeničnog stanja u punoj nadležnosti redovnih sudova i da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi saglasnost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim zakonskim instrumentima, stoga on ne može da postupi kao „sud četvrtog stepena" *(Vidi mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996 – IV, stav 65).*

31. Štaviše, zahtev ne ukazuje da su redovni sudovi postupali proizvoljno i nepravično. Nije dužnost Ustavnog suda da izmeni svoju ocenu činjenica sa onim u redovnim sudovima. Kao opšte pravilo, dužnost je redovnih sudova da ocene dokaze koji se nalaze pred njima. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da su postupci u redovnim sudovima bili pravični u svojoj celini, uključujući i način na koji su dobijeni ti dokazi (*Vidi, Presuda ESLjP, Zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, stav 3, od 10. jula 1991. god.*).

32. Prosta činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja ne može da mu služi kao pravo da pokrene argumentovani zahtev o kršenju ustavnih odredbi *(Vidi, mutatis mutandis, Presuda ESLjP,*

Zahtev br. 5503/02, Mezotur Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005. god.).

33. U ovim okolnostima, podnosilac nije potkrepio dokazima svoje navode, a ni kršenje člana 13 [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLjP, jer predstavljene činjenice ni na koji način ne ukazuju na to da su mu redovni sudovi uskratili prava garantovana Ustavom.

34. Shodno tome, zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1) c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 44/13, Latif Latifaj, datum 16 Jul 2013- Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev.br. 19/2010, od 21. januara 2013. god.

Predmet KI 44/13, rešenje o neprihvatljivosti od 25. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, povreda individualnih prava i sloboda.

Podnosilac, g. Latif Latifaj, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev.br. 19/2010 od 21. januara 2013. god. (kao i presudu Okružnog suda u Gnjilanu Ac.br. 50/2009 i presudu Opštinskog suda u Gnjilanu, C.br. 244/2007 od 10. novembra 2008. god.), kao pristrasnu, nepravičnu i proizvoljnu, jer je predmet već jednom presuđen pravosnažnom odlukom Opštinskog suda u Gnjilanu.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije podneo dokaz da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni. Dakle, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI44/13
Podnosilac
Latif Latifaj
Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda, Rev.br.19/2010, od 21. januara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Latif Latifaj zastupljen od strane Halil Ilazi, advokat (podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev.br.19/2010, od 21. januara 2013. god., koja mu je uručena 5. februara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da Presuda Vrhovnog suda Kosova Rev.br.19/2010 od 21. januara 2013. god. (kao i presuda Okružnog suda u Gnjilanu Ac.br.50/2009 i Presuda Opštinskog suda u Gnjilanu C.br. 244/2007 od 10. novembra 2008. god.), je pristrasna, nepravična i proizvoljna zbog kršenja člana 31.1 i 2 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 46.3 [Zaštita Imovine], člana 54 [Sudska Zaštita Prava], člana 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i člana 6. stav 1 Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i tačke 1 Protokola I ove Konvencije (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu113.7 Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 29. marta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Zahtev Sudu.

6. Dana 16. aprila 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Altay Suroy kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 10. maja 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud u vezi sa registracijom zahteva.

8. Dana 25. juna 2013. god. Veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 25. oktobra 2003. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu u Opštinskom sudu u Gnjilanu radi utvrđivanja svojine nepokretnosti i poništenja ugovora o kupoprodaji nepokretnosti između tuženih, H.I. i Q.A., sklopljenog 2002. god.

10. Dana 17. marta 2004. god., Opštinski sud u Gnjilanu (C.br. 560/03) je presudom utvrdio da je ugovor sklopljen između Q.A. i H.I *"NIŠTAVAN"* i da je kao takav *"bez pravnog dejstva"*. U isto vreme je ova odluka obavezala tuženogQ.A. da "mu preda u posedovanje" katastarsku parcelu iz spora. Na osnovu ove presude, podnosilac zahteva je spornu parcelu preveo na svoje ime. Opštinski sud u Gnjilanu je odlučio po predmetu u odsustvu tuženih, koji su uredno pozvani za razmatranje, a svoje odsustvo nisu opravdali. Ova presuda je postala pravosnažna Odluka dana 21. maja 2004. god. i izvršna dana 7. jula 2004. god.

11. Dana 18. oktobra 2005. god., Q.A. je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Gnjilanu protiv podnosioca zahteva radi utvrđivanja svojine sporne nepokretnosti na osnovu kupoprodaje 1986. godine i dobiti na zastarelost.

12. U odgovoru datom u ovom tužbenom zahtevu, podnosilac zahteva je tražio da se ovo pitanje smatra presuđenim (*res judicata*) pravosnažnom presudom prema članu 333. stav 2 Zakona o parničnom postupku istog suda sa br. C.br.560/03. On je, takođe osporio pravni osnov sticanja vlasništva prema dobiti na zastarelost u kom slučaju se nije ispunio vremenski rok gde se traži 20 godina i činjenice da se stvar nije savesno držala, pošto mu tuženi nisu dali mogućnost prenosa nepokretnosti.

13. Dana 21. novembra 2006. god., Opštinski sud u Gnjilanu (Presuda C. br. 515/2005) je odobrio tužbeni zahtev, utvrđujući da je tužilac *"na osnovu kupoprodaje 1986. god. i na osnovu dobiti sa zastarevanjem vlasnik sporne katastarske parcele*. Sud takođe, obavezuje *"tužene da ovo pravo priznaju tužiocu i da se uzdržavaju i poštuju da tužilac ovu nepokretnost na osnovu presude registruje na svoje ime"*.Opštinski sud u Gnjilanu je konstatovao daQ.A. je kupio spornu nepokretnost 30. oktobra 1986. god. *"na osnovu usmenog ugovora, odnosno ručno pisanog"* od majke podnosioca zahteva i da je novac za plaćanje parcele platio u visini od 15,000.00 švajcarskih franaka prema sporazumu i odmah je stupio u faktičko posedovanje i korišćenje koju je od onda, pa do nakon 2000. godine posedovao i koristio bez ikakvog ometanja. Opštinski sud u Gnjilanu je takođe konstatovao da je 2002. godine, Q.A., kao faktički vlasnik i u cilju prenosa vlasništva, sklopio ugovor o kupoprodaji overen u Opštinskom sudu u Gnjilanu dana 19. jula 2002. god. sa br. Vr.br. 1774/2002 sporne parcele sa H.I. pošto je ova parcela bila navedena na njeno ime. Opštinski sud u Gnjilanu jeu vezi sa navodom podnosioca zahteva da je predmet već presuđen, odlučio da ovo nije presuđeno pitanje, zato što su predmet pitanja i tuženi u tužbenom zahtevu drugačiji od navedenog slučaja.

14. Dana 23. decembra 2006. god., podnosilac zahteva ulaže žalbu Okružnom sudu u Gnjilanu protiv Presude Opštinskog suda od 21. novembra 2006. god., zbog bitnih kršenja parničnog postupka, pogrešne i nepotpune primene činjeničnog stanja, kao i pogrešne primene materijalnog prava, predlažući da se ista presuda preinači ili poništi.

15. Dana 14. marta 2007. god., Okružni sud (Rešenje Ac.br. 33/2007) poništava presudu Opštinskog suda C.br. 515/2005 vraćajući je na ponovno odlučivanje sa obrazloženjem da presuda sadrži *"bitno kršenje iz člana 354. stav 2 tačka 13 ZPP"* i pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja. Okružni sud, odlučujući po ovoj žalbi, nije smatrao za shodno da pitanje treba da se smatra kao već presuđenim.

16. Dana 10. novembra 2008. god., Opštinski sud u Gnjilanu (Presuda C.br. 244/2007) je još jednom odobrio tužbeni zahtev tužioca Q.A. protiv

podnosioca zahteva. Sud smatra da je tužilac "stekao pravo na vlasništvo prema kupoprodaji (od 1986. godine) pošto su se među strankama ispunile međusobne obaveze prema ručno pisanom ugovoru o kupoprodaji nepokretnosti i ovaj ugovor je prema članu 73. Zakona o obavezama punovažan", ali, ne prema dobiti na zastarelost. U isto vreme, sud smatra da se *"ova sporna stvar ne može tretirati kao presuđena stvar, na osnovu člana 333. stav 2 ZPP-a, iz razloga što je u pravnoj stvari suđenoj na osnovu pravosnažne presude stranka u postupku bio tuženi kao tužilac, i sada tužilac, sa H.I. kao tuženi, i pravni osnov je bio poništenje ugovora, dok u ovoj pravnoj stvari osim tužioca i tuženog imamo još dva ostala tužena, koji uopšte nisu obuhvaćeni u prethodni postupak, a nakon toga u ovoj pravnoj stvari se radi o pravnom osnovu utvrđivanja vlasništva po osnovu kupoprodaje i dobiti od zastare"*.

17. Dana 27. decembra 2008. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv Presude Opštinskog suda u Gnjilanu C.br. 244/2007, zbog 1) bitnog kršena odredaba parničnog postupka; 2) pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja; 3) pogrešne primene materijalnog prava. *Inter alia*, podnosilac zahteva u svojoj žalbi smatra da ovo pitanje treba da se razmatra kao već presuđeno, jer Q.A. nije posedovala parcelu u roku od 20 godina savesno i da u ovom slučaju nije ispunjen *"ni pravni osnov (iustus titullus), ni način sticanja (modus aquiredi) vlasništva, koje uslove treba (obavezno) kumulativno ispuniti Q.A. da bi stekao vlasništvo nad spornom parcelom"*.

18. Dana 28. septembra 2009. god., Okružni sud u Gnjilanu (Presuda Ac.br. 50/2009) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioc zahteva, potvrđujući tako Presudu Opštinskog suda C.br. 244/07 i nije ponovio argumente ove presude, pošto je činjenično stanje pravilno i na potpun način utvrđeno i na osnovu toga je i potvrđeno da je tužilac vlasnik na osnovu kupoprodaje sporne nepokretnosti. Protiv ove presude, podnosilac zahteva izjavljuje reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

19. Dana 21. januara 2013. god., Vrhovni sud Kosova (Presuda Rev.br. 19/2010) je odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva protiv Presude Okružnog suda u Gnjilanu Ac.br. 50/2009. Vrhovni sud je našao *„da je drugostepeni sud utvrđujući činjenično stanje na pravilan i potpun način, pravilno primenio odredbe parničnog postupka, i materijalno pravo, kada je zaključio da je tužbeni zahtev tužioca osnovan. Presuda drugostepenog suda sadrži dovoljno razloga o relevantnim činjenicama, za pravično suđenje ovog pravnog spora".Inter alia*, sud konstatuje da se ne radi o presuđenom pitanju i da nije postojala pogrešna primena materijalnog prava i da je tužilac,

bez sumnje, vlasnik sporne nepokretnosti na osnovu ugovora sklopljenog u ručno pisanom obliku 1986. godine koji je u potpunosti ispunjen.

Navodi podnosioca

20. Podnosilac zahteva navodi da je Presuda Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 19/2010 od 21. januara 2013. god. kao i Presuda Okružnog suda u Gnjilanu Ac.br. 50/2009 od 28. septembra 2009. god. i presuda Opštinskog suda u Gnjilanu C.br. 244/2007 od 10. oktobra 2008. god. pristrasna, nepravična i proizvoljna.

21. Podnosilac zahteva navodi da je spor u vezi sa spornom parcelom već jednom presuđen pavosnažnom odlukom Opštinskog suda u Gnjilanu C.br. 560/03 od 17. marta 2004. god. čineći NIŠTAVNIM ugovor između Q.A. i H.I. kao i tražeći predaju katastarske parcele, koja je predata podnosiocu zahteva u izvršnom postupku.

22. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud Kosova, presudom Rev.br. 19/2010 od 21. januara 2013. god. kao i Okružni sud presudom Ac.br. 50/2009, na pristrasan i proizvoljan način primio presude i argumente koji su konstatovani u presudi Opštinskog suda C.br. 244/2007.

23. Podnosilac zahteva navodi da su mu u ovom slučaju negirana njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo i konkretno, iz člana 31.1 i 2 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 46.3 [Zaštita Imovine], člana 54 [Sudska Zaštita Prava], člana 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], kao i člana 6. stav 1 Evropske Konvencije o ljudskim pravima i člana 1. stav 1 Protokola I ove Konvencije.

Prihvatljivost zahteva

24. Sud primećuje da kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

25. Član 113. 1 Ustava određuje opšti okvir zakonski uslova kako bi zahtev bio prihvatljiv. On predviđa sledeće:

> "1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".

26. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu, takođe određuje da:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

27. Štaviše, pravilo 36 (2) Poslovnika o radu predviđa da:

> *"Sud odbacuje zahtev kao ocigledno neosnovan kada zakljuci:*
>
> *[...], ili*
>
> *(b) b) da iznete Cinjenice ni na koji nacin ne opravdavaju tvrdnju o krsenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...],*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.*

28. Sud je upozorava da nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili kao sud četvrtog stepena, u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i sprovode odgovarajuća pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [DHM], br. 30544/96, stav 28, Evropski Sud za Ljudska Prava [ESLJP] 1999-I).

29. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak generalno gledano u celini, održan na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, između ostalih, Izveštaj Evropske Komisije za Ljudska Prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva Zahtev br. 13071/87 odobren 10. jula 1991. god.).

30. U predstavljenom slučaju, podnosiocu zahteva je pruženo dovoljno mogućnosti da predstavi svoj slučaj i da ospori tumačenje odredbi zakona koje on smatra kao pogrešnim u Opštinskom sudu i potvrđenim u Okružnom sudu i Vrhovnom sudu tokom žalbenog postupka. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije našao da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni, pristrasni ili proizvoljni. (vidi: *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

31. Sud primećuje da je podnosilac zahteva pokrenuo pitanje *res judicata,* dakle već presuđenog pitanja tokom razmatranja ovog slučaja na opštinskom nivou, ali i tokom žalbenog postupka na svim stepenima. Svi stepeni su utvrdili da se u ovom slučaju ne radi o takvom slučaju.

32. Pored toga, Sud smatra da u zahtevu ne postoji ništa što ukazuje da je slučaju nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki način bili nepravični da bi se mogli smatrati kršenjem prava garantovanih Ustavom ili Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i njenim Protokolima koji su direktno primenjivi na Kosovu. Prosta činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom slučaja ne može da mu služi kao pravo da podnese zahtev prihvatljiv za povredu člana 31.1 i 2; člana 46.3; člana 54; člana 22 kao i člana 6.1; člana 1.1 Protokola 1 ESLjP (vidi Memetoviq protiv Vrhovnog suda Kosova KI 50/10, 21. mart 2011. god. *vidi, mutatis mutandis, Presudu ESLjP, Zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda 26. jula 2005. god.).*

33. Stoga, Ustavni sud smatra da su navodi podnosioca zahteva očigledno neosnovani u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 48. Zakona, pravilom 36 (2) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 8 jula. 2013. god., Jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 63/13, Safet Voca, 16 Jul 2013- Ocena ustavnosti Uslova Posebne komore Vrhovnog suda upućena podnosiocima žalbe da obezbede prevod svih dokumenata na engleskom jeziku.

Slučaj KI 63/13, rešenje o neprihvatljivosti od 15. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neovlašćena stranka. Odbijanje zahteva za privremene mere.

Podnosilac zahteva tvrdi da odredba sadržana u članu 25 (8) Aneksa Zakona o Posebnoj komori, kojom se zahteva od podnosioca žalbe da dostave prevode svih dokumenata na engleskom jeziku i odluka u vezi sa njihovom žalbom, je u suprotnosti sa ustavnim određivanjem službenih jezika na Kosovu.

Podnosilac zahteva tvrdi da uslov da se obezbedi prevod svih dokumenata na engleskom jeziku predstavlja diskriminaciju na jezičkoj osnovi svih građana Kosova, prilikom podnošenja žalbe Posebnoj komori Vrhovnog suda, i u suprotnosti je sa članom 24 (2) Ustava.

Podnosilac zahteva takođe zahteva da, u skladu sa članom 116 (2) Ustava, Sud naloži privremenu obustavu primene uslova da se obezbedi prevod na engleskom jeziku, kao što je sadržan u članu 25 (8) Aneksa Zakona o Posebnoj komori, do donošenja konačne odluke o zahtevu od strane Suda.

U vezi sa pravom podnosioca da podnese zahtev prema članu 113. (7) Ustava, Sud smatra da podnosilac zahteva nije precizirao koja su njegova lična prava i slobode povređene, niti se poziva na bilo koju konkretnu radnju ili odluku javne vlasti kojom su povređena njegova osnovna prava.

Prema tome, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana da zatraži privremenu obustavu primene člana 25. (8) Aneksa Zakona o Posebnoj komori. Iz tog razloga, zahtev podnosioca za privremenu meru iz člana 116. (2) Ustava treba biti odbijen.

U zaključku, Sud nalazi da zahtev nije podnet na zakonit način od strane ovlašćenog lica, u smislu člana 113. (1) Ustava, i treba biti odbijen kao neprihvatljiv jer podnosilac zahteva nije ovlašćena strana i odbio je zahtev za privremene mere.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 63/13
Podnosilac
Safet Voca
Ocena ustavnosti uslova Posebne komore Vrhovnog suda za podnosica žalbe da obezbede prevod svih dokumenata na engleskom jeziku

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Safet Voca, predsednik ogranka Advokatske komore u Mitrovici. Podnosioca zahteva zastupa Kapllan Baruti, advokat sa sedištem u Mitrovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava uslov Posebne komore Vrhovnog suda da podnosioci žalbe Posebnoj komori obezbede prevod na engleskom jeziku svih dokumenata koji se odnose na njihove žalbe, na osnovu Zakona br. 04/L-033 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Zakon o Posebnoj komori). Ovaj uslov naveden je u članu 25. (8) Poslovnika o radu Posebne komore, u Aneksu Zakona o Posebnoj komori.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da uslov da se dostavi prevod svih dokumenata na engleskom jeziku predstavlja kršenje Ustava Republike Kosovo. Podnosilac zahteva se poziva na član 5. (1) o službenim jezicima na Kosovu, član 16. (1) i (4) Premoć Ustava i navodi da ovaj uslov vrši

diskriminaciju na jezičkoj osnovi, u suprotnosti sa članom 24. (2) Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. (7) Ustava, na članovima 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 28, 29. i 30. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 23. aprila 2013. god., podnosilac zahteva podneo je zahtev Sudu.

6. Dana 29. aprila 2013. god., predsednik je odlukom br. KSH. KI63/13 imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca i imenovao je Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 13. maja 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva, i zatražio od podnosioca zahteva da dostavi uredno popunjeni obrazac zajedno sa kopijama svih relevantnih odluka javnih vlasti.

8. Dana 16. maja 2013. god., podnosilac zahteva je podneo popunjeni obrazac.

9. Dana 17. juna 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca, kao zamena za sudiju Artu Rama-Hajrizi.

10. Dana 20. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i izneo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja

11. Dana 23. aprila 2013. god, podnosilac zahteva je uputio dopis Ustavnom sudu zahtevajući ocenu ustavnosti uslova Posebne komore Vrhovnog suda za podnosioce žalbe da dostave prevode svih dokumenata na engleskom jeziku i odluka u vezi sa njihovom žalbom.

12. Izgleda da podnosilac zahteva nije bio strana u nekom pravnom postupku niti je pokrenuo ikakav pravni ili drugi postupak u vezi sa ovim zahtevom.

13. Član 25. (8) Aneksa Zakona o Posebnoj komori predviđa:

> *"Podnesci i prateća dokumentacija se mogu podneti ili na albanskom ili na srpskom jeziku i treba da budu propraćeni prevodom na engleski jezik. Troškove takvog prevoda snosi lice ili stranka koja podnosi takve podneske ili dokumenat.*

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosilaca zahteva

14. Podnosilac zahteva tvrdi da odredba sadržana u članu 25. (8) Aneksa Zakona o Posebnoj komori, kojom se zahteva od podnosioca žalbe da dostave prevode svih dokumenata na engleskom jeziku i odluka u vezi sa njihovom žalbom, je u suprotnosti sa ustavnim određivanjem službenih jezika na Kosovu.

15. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da "*prema odredbi člana 5. stav 1. Ustava, službeni jezici u Republici Kosovo su albanski i srpski. Član 16. stav 1. predviđa da zakoni i ostali pravni akti moraju biti u saglasnosti sa ovim Ustavom, dok stav 4. iste odredbe nalaže da se svako lice i organ Republike Kosovo obavezuje da poštuje odredbe Ustava.*"

16. Podnosilac zahteva ističe da član 102. (3) Ustava predviđa da *"sudovi sude na osnovu Ustava i zakona."*

17. Štaviše, član 2. (1) Zakona o upotrebi jezika (Zakon br. 02/L-37) propisuje da *"albanski i srpski i njihovi alfabeti su službeni jezici na Kosovu i imaju ravnopravan status u Kosovskim institucijama"* i član 2. (2) navodi da *"sva lica imaju jednaka prava što se tiče upotrebe službenih jezika u Kosovskim institucijama"*.

18. Konačno, član 12. (1) Zakona o upotrebi jezika predviđa: *"Službeni jezici se upotrebljavaju ravnopravno u sudskim procesima."*

19. Podnosilac zahteva tvrdi da uslov da se obezbedi prevod svih dokumenata na engleskom jeziku predstavlja diskriminaciju na jezičkoj osnovi svih građana Kosova prilikom podnošenja žalbe Posebnoj komori Vrhovnog suda, i u suprotnosti je sa članom 24. (2) Ustava.

20. Podnosilac zahteva u svom zahtevu ukazuje da su njegovi argumenti i primedbe opšte prirode i karaktera, i da se on ne poziva na neki određeni slučaj ili zbir postupaka.

21. Podnosilac zahteva takođe zahteva da, u skladu sa članom 116. (2) Ustava, Sud naloži privremenu obustavu primene uslova da se obezbedi

prevod na engleskom jeziku, kao što je sadržan u članu 25. (8) Aneksa zakona o Posebnoj komori, do donošenja konačne odluke o zahtevu od strane Suda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi bio u mogućnosti da presudi zahtev podnosioca, Sud mora unapred da oceni da li podnosilac ispunjava sve uslove za prihvatljivost, koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

23. Sud treba posebno da utvrdi da li je podnosilac zahteva ispunio uslove iz člana 113. (1) Ustava i člana 47. (1) Zakona i pravila 36. (3) (c) Poslovnika o radu.

24. Sud se poziva na član 113. (1) I (7) Ustava, koji utvrđuje:

> *"1.Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način"* .
>
> [...]
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom..."*

25. Član 47. (1) Zakona predviđa:

> *"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ."*

26. Štaviše, pravilo 36. (3) (c) Poslovnika o radu propisuje da:

> *"3. Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *[...]*
>
> *c) kada je zahtev podnelo neovlašćeno lice;*
>
> *[...]"*

27. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da se on ne poziva ni na koji slučaj ili zbir postupaka, već da su njegovi komentari i argumenti opšte prirode i karaktera.

28. Sud dalje primećuje da podnosilac zahteva ne pruža informacije u vezi sa bilo kojim pravnim ili drugim postupkom ili radnjama u vezi sa njegovim žalbama.

29. U vezi sa pravom podnosioca da podnese zahtev prema članu 113. (7) Ustava, Sud smatra da podnosilac zahteva nije precizirao koja su njegova lična prava i slobode povređene, niti se poziva na bilo koju konkretnu radnju ili odluku javne vlasti kojom su povređena njegova osnovna prava.

30. U suštini Sud smatra da je podnosilac zahteva zahtevao savetodavno mišljenje, ili ocenu ustavnosti odredba iz člana 25. (8) Aneksa zakona o Posebnoj komori u apstraktu.

31. U ovakvim okolnostima, Sud nalazi da, prema članu 113.(1) Ustava u vezi sa pravilom 36. (3) (c) Poslovnika o radu, podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da zahteva ocenu ustavnosti zakonskih odredaba.

32. Prema tome, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana da zatraži privremenu obustavu primene člana 25. (8) Aneksa Zakona o Posebnoj komori. Iz tog razloga, zahtev podnosioca za privremenu meru iz člana 116. (2) Ustava treba biti odbijen.

33. U zaključku, Sud nalazi da zahtev nije podnet na zakonit način od strane ovlašćenog lica, u smislu člana 113. (1) Ustava, i treba biti odbijen kao neprihvatljiv jer podnosilac zahteva nije ovlašćena strana.

34. Sledstveno, iz gorenavedenih razloga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113. (1) Ustava, članovima 46. i 47. (1) Zakona i pravilom 36. (3) (c) Poslovnika o radu, Sud je dana 15. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 52/13, Halil Studenica, datum 17 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Peći Ac.br. 69/2012, od 12. aprila 2012 god.

Predmet KI 52/13, odluka od 19. juna 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti odluke Okružnog suda.

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda.

Podnosilac zahteva je dana 08. aprila 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti odluke Okružnog suda

Podnosilac je u zahtevu naveo da je načelo jednakosti pred zakonom (član 3. Ustava), kao i načelo nepristrasnosti od strane suda (član 31. Ustava) prekršeno netačnim iznošenjem činjenica, posebno od strane sudija drugostepenog veća.

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 52/13), od 16. aprila 2013. god., sudija Almiro Rodrigues je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika (br. KSH. KI 52/13), imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da je zahtev podnet nakon roka od četiri meseca predviđen članom 49. Zakona o Ustavnom sudu.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je utvrdio da podnosilac nije podneo Zahtev na zakonit način, jer je podnet van roka i zahtev je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaj br. KI52/13
Podnosilac
Halil Studenica
Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Peći
Ac.br. 69/2012, od 12. aprila 2012 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Halil Studenica iz Peći (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga pred Ustavnim sudom zastupa advokat Abdylaziz Daci iz Peći.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava Odluku Okružnog suda u Peći Ac.br. 69/2012 od 12. aprila 2012. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 05. juna 2012. god.

Predmetna stvar

3. *Podnosilac zahteva navodi da osporena Odluka krši načelo jednakosti pred zakonom (član 3. Ustava), kao i pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava).*

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i članu 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15 januara 2009.god.(u daljem tekstu:

„Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 08. aprila 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 10. aprila 2013 god., Sud je obavestio podnosioca da je Zahtev registrovan sa oznakom KI52/13, i ujedno tražio od podnosioca da Sudu dostavi Zahtev u obrascu koja je propisana Poslovnikom o radu Suda.

7. Dana 16. aprila 2013. god. predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues kao sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

8. Dana 25. aprila 2013. god., podnosilac je podneo Zahtev u traženom obrascu.

9. Dana 19. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Dana 12. marta 2003. god., Opštinski sud u Peći donosi konačnu i izvršnu Odluku [C.br. 404/02], kojom je potvrđeno da dužnik ometa poverioca (podnosioca zahteva) u slobodnom korišćenju puta, koji je registrovan kao katastarska parcela br. 1571/4.

11. U Odluci, Sud je dalje naredio dužniku da prekine sve radnje koje ometaju poverioca u slobodnom korišćenju puta, kao i da poveriocu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 780 evra, a sve to u roku od 8 dana od dana donošenja odluke pod pretnjom prinudnog izvršenja.

12. Dana 28. jula 2003. god, podnosilac podnosi predlog za izvršenje odluke Opštinskom sudu u Peći.

13. *Dana 14. novembra 2011. god., Opštinski sud u Peći [Odluka [E.br. 558/11], odbija predlog podnosioca za izvršenje Odluke kao neprihvatljiv, jer je van zakonskog roka i obustavlja postupke.*

14. *Neodređenog dana, podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Peći protiv Odluke Opštinskog suda [E. br. 558/11].*

15. *Dana 12. aprila 2012. god. Okružni sud u Peći je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu.*

16. *Sud u izreci navodi da: „Prvostepeni sud je našao da je predlog za izvršenje podnet 08. septembra 2003. god., što se jasno vidi na osnovu pečata prijema, kada je dozvoljeno prinudno izvršenje pod br. E-91/2003. U spisima predmeta se takođe nalazi i kopija predloga za izvršenje od 26. 07. 2003. god., međutim isti ne sadrži pečat prijema suda. "[...] "Na osnovu ovog proverenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je odlučio kao što je bliže objašnjeno u izreci osporenog rešenja i u skladu sa odredbama člana 391. tačka (f) Zakona o parničnom postupku i članu 482. ZPP, kao i članu 68. Zakona o izvršnom postupku. U skladu sa tim, pravni stav prvostepenog suda je u potpunosti odobren od strane Okružnog suda".*

17. Dana 19. februara 2013. god. podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Državnom tužiocu Kosovo.

18. Dana 25. februara 2013. god. Državni tužilac Kosova je odbio zahtev podnosioca zato što su „svi zakonski *rokovi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti od strane Državnog tužioca istekli".*

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da je načelo jednakosti pred zakonom (član 3. Ustava), kao i načelo nepristrasnosti od strane suda (član 31. Ustava) prekršeno netačnim iznošenjem činjenica, posebno od strane sudija drugostepenog veća.

20. *Podnosilac navodi „da neko vrši prevaru, zloupotrebljavajući službenu dužnost, a vide se i nosioci korupcije. Podnosilac navodi „da se zbog svega ovoga obratio predsednicima dva suda pokušavajući da otkloni sve vidljive nedostatke. Čekajuci ih, prošao je rok za podnošenje predloga Republičkom tužiocu."*

21. *Podnosilac u zahtevu traži od Suda:„da zaključi da su rešenja sada bivšeg Opštinskog suda u Peći E.br. 558/11 od 14. novembra 2011. god., kao i Rešenje Okružnog suda u Peći Ac.br. 69/2012 od 12. aprila 2012. god., protivzakonita i protivustavna."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost

koji su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

23. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.1. Ustava koji određuje da:

"*Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".*

24. Sud takođe uzima u obzir član 49. Zakona, koji propisuje da:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)"

25. Sud naglašava da pravni kriterijum o usaglašenosti roka od četiri meseca za podnošenje zahteva ima za cilj da promoviše princip pravne sigurnosti i da osigura stranke da će se predmeti koji su u nadležnosti Ustavnog suda razmotriti u razumnom roku, te i da štiti organe i druga zainteresovana lica da ne budu u situaciji neizvesnosti za duži vremenski period (*vidi: mutatis mutandis P.M. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 6638/03 od 24. avgusta 2004. god.).*

26. Sud primećuje da je Državni tužilac Kosova odbio zahtev za zaštitu zakonitosti, jer su svi zakonski rokovi istekli. Sud dalje primećuje da je osporena odluka od 12. aprila 2012. god. a da je podnosiocu dostavljena 5. juna 2012. god. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 08. aprila 2013. god. Dakle, zahtev je podnet nakon roka od četiri meseca predviđen članom 49. Zakona o Ustavnom sudu.

27. Pod ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost što se tiče roka u kojem zahtev treba da se podnese Ustavnom sudu.

28. Dakle, podnosilac nije podneo Zahtev na zakonit način, jer je podnet van roka i zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.1. Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36.1.b. Poslovnika o radu, dana 08. juli 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 57/13, Hajzer Beqiri, datum 17 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda, ASC.-11-0035, od 23. novembra 2012. god.

Slučaj KI57/13, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva navodi da je "konačna odluka... diskriminatorna prema meni, jer je sud trebalo da razmotri stvarno stanje u našem sistemu zdravstvene zaštite i pacijenti da bi zakazali glavne usluge (termine) u državnim bolnicama moraju da čekaju duže vreme zbog velikog broja pacijenata, baš u vreme kada je trebalo izjaviti žalbu na rešenje suda, zakazao sam koronarografiju srca u UCCK..."

Podnosilac zahteva tvrdi da su član 24 [Jednakost pred zakonom] i član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava navodno prekršeni od strane Posebne komore. Stoga, sud zaključuje da zahtev nije podnet sudu na zakonit način, na osnovu člana 113.1 Ustava, člana 48 Zakona i pravila 36 (1) c) i (2) d) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaj br. KI57/13
Podnosilac
Hajzer Beqiri
Ocena ustavnosti Presude Posebne komore Vrhovnog suda ASC.-11-0035 od 23. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Hajzer Beqiri (podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu ASC-11-0035 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (Posebna komora), od 23. novembra 2012. god**.** koja je prema podnosiocu zahteva, njemu uručena 11. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da je *"konačna odluka… diskriminatorna prema meni, jer je sud trebao da razmotri stvarno stanje u našem sistemu zdravstvene zaštite i pacijenti da bi zakazali glavne usluge u državnim bolnicama moraju da čekaju duže vreme zbog velikog broja pacijenata, baš u vreme kada je trebalo izjaviti žalbu na rešenje suda, zakazao sam koronarografiju srca u UCCK…"*

4. Podnosilac zahteva tvrdi da su član 24 [Jednakost Pred Zakonom] i član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava navodno prekršena od strane Posebne komore.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 46, 47, 48 i 49 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu, Zakon), i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 17. aprila 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Zahtev Sudu.

7. Dana 29. aprila 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama – Hajrizi.

8. Dana 13. maja 2013. god., Sekretarijat je obavestio podnosioca zahteva, Posebnu komoru i Kosovsku agenciju za privatizaciju (KPA) o zahtevu.

9. Dana 20. juna 2013. god. nakon što je većalo izveštaj sudije izvestioca, veće za razmatranje je preporučio Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 23. novembra 2012. god., Žalbeno veće Posebne komore Kosova je donelo osporenu Presudu (ASC - 11 - 0035) i odbacilo žalbu podnosioca zahteva protiv konačne liste radnika za sticanje prava na 20% deo prihoda od privatizacije DP "Ramiz Sadiku" u Prištini kao neblagovremenu.

11. Žalbeno veće je obrazložilo da je *"Sudsko veće ispravno ocenilo žalbuprotiv konačne liste, koju je on podneo nakon 27. marta 2009. god., koja je bila neblagovremena. Sudsko veće je došlo do zaključka da žalilac nije uspeo da pruži valjano obrazloženje zbog nepoštovanja zakonskog roka jer lekarski dokazi se ne podudaraju sa vremenom zakonskog roka žalbe.... Zbog ovog razloga i na osnovu razloga iznetih u pravnom obrazloženju, Žalbeno veće je odbilo žalbukao neosnovanu. "*

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva navodi da, iako je on predočio lekarske dokaze u svojoj žalbi Posebnoj komori, njegova žalba je odbijena. On tvrdi da je u to vreme morao da obavi lekarski pregled za koji je trebao da čeka skoro godinu dana i, prema tome, on je propustio priliku da podnese žalbu Posebnoj komori na vreme.

13. Podnosilac zahteva traži od Suda da *"poništi gore navedenu odluku i da naredi nadležnim organima da donesu odluku zasnovanu na zaslugama."*

Prihvatljivost zahteva

14. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

15. Sud se poziva na član 113 (1) Ustava koji utvrđuje da:

> *„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane odnele sudu na zakonit način".*

16. Sud uzima u obzir član 48. Zakona o Ustavnom sudu koji predviđa da:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

17. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36 (2) Poslovnika koji predviđa da:

> *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"*

18. Ustavni sud podseća da, po Ustavu, nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili pravu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Posebne komore na Kosovu, osim i ukoliko su povređena prava i sloboda zaštićena Konvencijom (ustavnost).

19. Prema tome, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava

(vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [VV], br. 30544 / 96., stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I, vidi Rešenje o neprihvatljivosti u Slučaju br. 70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda, A. br 983 / 08 od 7. februara 2011. god.).

20. U tom smislu, Ustavni sud primećuje da je podnosilac zahteva iskoristio sva pravna sredstva propisana Zakonom o parničnom postupku, podnošenjem žalbe na Presudu sudskog veća Posebne komore i da je Žalbeno veće Posebne komore uzelo u obzir i ustvari odgovorilo na njegovu žalbu po pitanju zakona.

21. Stoga, Sud smatra da ne postoji ništa u Zahtevu što ukazuje da je slučaju nedostajala nepristrasnost ili da je postupak bio na neki drugi način nepravičan (vidi, *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, ESLjP Odluka o prihvatljivosti br. zahteva 17064 /06 od 30. juna 2009. god.).

22. U zaključku, podnosilac zahteva niti je izgradio slučaj na kršenju bilo kojih njegovih prava garantovanih Ustavom niti je podneo bilo koji *prima facie* dokaz o takvom kršenju (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, ESLjP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 53363 / 99 od 31. maja 2005. god.).

23. Sledi da je Zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 1. (c) Poslovnika o radu, koji predviđa da *"Sud može da rešava zahteve samo kada: c) zahtev nije očigledno neosnovan."*

24. Prema tome, Sud nalazi da Zahtev nije podnet sudu na zakonit način, u skladu sa članom 113 (1) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika o radu i kao takav je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika o radu, dana 15. jula 2013.god., jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 136/12, Dušanka Petrovići 26 drugih, datum 18 Jul 2013-Ocena ustavnosti Presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008 od 9. avgusta 2012. god

Slučaj KI 136/12, rešenje od 18. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev podnet van roka, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosioci zahteva u zahtevu podnetom 28. decembra 2012. god., traže "ocenu ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-000S, ASC-09-0007, ASC09-0008 od 9. avgusta 2012. god., sa predlogom da Ustavni sud nakon razmatranja zahteva i obezbeđivanja potrebnih dokumenata od strane Posebne komore Vrhovnog suda, utvrdi da je Ustav Kosova povređen, i to: član 31, i da se kao posledica toga skinu sa snage osporene presude i da se predmet vrati na ponovno suđenje ili da se zahtev usvoji i preinače osporene odluke, tako da se u konačnoj listi zaposlenih D. P. "Metohija-Rugova" iz Peći, uključe gore navedeni zaposleni i da im se omogući pravo na naknadu od 20% od privatizacije preduzeća."

Sud zaključuje da zahtev nije podnet u vremenskom roku u skladu sa članom 49. Zakona, zato sto zastupnik podnosioca zahteva navodi da su presudu od 9. avgusta 2012. god. ASC-09-0005- ASC-09-0007- ASC-09-0008 Posebne komore Vrhovnog suda primili 24. avgusta 2012. god.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI136/12
Podnosilac
Dušanka Petrovići 26 drugih
Ocena ustavnosti Presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008 od 9. avgusta 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija, i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Dušanka Petrović
2. Vulkić Vuko
3. Mirjana Jovanović,
4. Gutić Snežana
5. Dobrila Bogićević,
6. Babović Dušanka,
7. Janković Vladan
8. Jozović Irena
9. Cadenovic Dragana
10. Bosković Liljana
11. Lekić Dragoljub
12. Vojislav Bojović
13. Dušica Lakićević
14. Vladislav Lakićević
15. Darmanović Valentina
16. Kuć Zorica
17. Lekić Marina
18. Dasić Dragan
19. Bagaš Marina
20. Nadica Martinović
21. Banjević Veljko
22. Karać Biljana
23. Sekulović Batrić
24. Radić Darko
25. Verica Aleksić
26. Stanija Krstić
27. Zdravković Janko

1. Navedena lica su zaposleni D.P “Metohija - Rugova” iz Peći, zastupljeni od strane advokata Dejan A. Vasić iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je Presuda Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008 od 9. avgusta 2012. god., za koju podnosilac izjavljuje da je primio 24. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva navode da su im Presudom Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008 od 9. avgusta 2012. god., prekršena prava garantovana Ustavom Republike Kosova član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], pošto su podnosioci zahteva uklonjeni sa konačne liste sastavljene od strane Kosovske Agencije za Privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), prilikom privatizacije preduzeća i na taj način je podnosiocima zahteva uskraćeno pravo nadoknade na 20% sredstava nakon privatizacije preduzeća.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. janura 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 28. decembra 2012. god., zastupnik podnosilaca zahteva je podneo Zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 14. januara 2013. god., odlukom GJR 136/12 predsednik Suda je imenovao sudiju izvestioca, sudiju Ivan Čukalović. Istog dana je predsednik suda imenovao veće za razmatranje u sastavu: Almiro Rodriges (predsedavajući) i sudija Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu članovi.

7. Dana 28. januara 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva u vezi sa registracijom zahteva, od koga je, takođe tražio da popuni zvanični obrazac Suda za registraciju zahteva.

8. Dana 28. januara 2013. god., Ustavni sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova i KAP u vezi sa registracijom zahteva.

9. Dana 7. februara 2013. god., pravni zastupnik podnosilaca zahteva je podneo Ustavnom sudu zvanični obrazac Suda o registraciji zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosioci zahteva su bili zaposleni u D. P “Metohija- Rugova” iz Peći.

11. Privatizacijom D. P "Metohija- Rugova" iz Peći, podnosioci zahteva su se nalazili na listi koju je sastavila KAP za nadoknadu 20% sredstava od privatizacije Preduzeća.

12. Protiv liste sastavljene od strane KAP, jedna grupa zaposlenih je uložila žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda.

13. Dana 6. februara 2009. god., Posebna komora Vrhovnog suda, postupajući na osnovu žalbe izjavljene od strane drugih zaposlenih koji osporavaju pravo podnosioca za njihovo uključenje u koračanoj listi, je donela Presudu SCEL-08-0003, pri čemu je delimično odobrila žalbu, uklanjajući sa konačne liste podnosioce zahteva.

14. Dana 9. avgusta 2012. god., Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda, postupajući na osnovu žalbe uložene od strane zastupnika podnosilaca zahteva je donelo Presudu ASC-09-0005- ASC-09-0007- ASC-09-0008, kojom je odbio žalbu podnosilaca zahteva sa obrazloženjem da ne ispunjavaju uslove predviđene članom 60.2 Administrativnog Uputstva UNMIK-a 2008/6.

Navodi podnosilaca

15. Podnosioci zahteva su u zahtevu podnetom 28. decembra 2012. god. tražili "*ocenu ustavnosti Presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008 od 9. avgusta 2012. god., sa predlogom da Ustavni sud, nakon razmatranja zahteva i obezbeđivanja potrebnih dokumenata od strane Posebne komore Vrhovnog suda, utvrdi da je prekršen Ustav Kosova, i to član 31., i da kao posledicu toga STAVI VAN SNAGE osporene presude i da predmet vrati na ponovno suđenje ili da usvoji zahtev i da PREINAČI osporenu odluku, tako da se u konačnoj listi zaposlenih D.P. "Metohija-Rugova" iz Peći uključe gore navedeni zaposleni i da se njima dozvoli pravo na nadoknadu od 20% od privatizacije preduzeća*".

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

16. Kako bi bio u stanju da sudi u vezi sa zahtevom podnosilaca, Ustavni sud prvo treba da ispita da li su oni ispunili uslove prihvatljivosti određene Ustavom, i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku.

17. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.1 Ustava koji predviđa:

> *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način"*

18. Što se tiče zahteva podnosilaca, Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa:

> "*Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog*".

19. Kako bi utvrdio činjenicu da li su podnosioci zahteva podneli zahtev u roku od četiri meseca, Sud se poziva na vreme prijema poslednje odluke podnosilaca zahteva, kao i na dan podnošenja zahteva Ustavnom sudu.

20. Na osnovu podnetih dokumenata, Sud primećuje da zahtev nije podnet u vremenskom roku u skladu sa članom 49. Zakona, zato što zastupnik podnosioca zahteva navodi da su Presudu od 9. avgusta 2012. god. ASC-09-0005- ASC-09-0007- ASC-09-0008 Posebne komore Vrhovnog suda primili 24. avgusta 2012. god.

21. Sud dalje primećuje da je podnosilac svoj zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda podneo 28. decembra 2012. god., što znači da je zahtev podnet 4 dana van roka određenog zakonom.

22 Na osnovu onoga što je gore navedeno, proizilazi da je zahtev neblagovremen.

23 Stoga, zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv, zbog nepoštovanja zakonskog roka određenog članom 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36.1 (b) Poslovnika o radu, na ročištu održanom 18. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 105/11, Bajro Aljimi, datum 23 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 78/2008, od 2. marta 2011. god.

Slučaj KI105/11, odluka od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, ljudsko dostojanstvo, zaštita imovine, univerzalna deklaracija, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 78/2008 od 02. marta 2011. godine, navodeći da: "*na osnovu člana 54. Ustava Republike Kosovo, svako uživa pravo sudske zaštite u slučaju kršenja ili poricanja nekog zagarantovanog prava ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efektivna zakonska sredstva ako se utvrdi da je neko takvo pravo prekršeno".* Tako, na osnovu ovoga podnosilac podnosi ovaj zahtev pri Ustavnom sudu Republike Kosovo kojim zahteva:*a) zaštitu ljudskih prava zbog kršenja zagarantovanih ljudskih prava Ustavom i domaćim zakonima i b) za kršenje ljudskih prava zaštićena međunarodnim sporazumima i instrumentima neposredno primenjivim u Republici Kosovo."*

Nakon razmatranja postupaka pred navedenim sudovima u celini, Ustavni sud ne može da smatra da su relevantni postupci u Vrhovnom sudu na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP - odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.). Ustavni sud naglašava da nije četvrtostepeni sud, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova.

Konačno, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost, jer podnosilac nije uspeo da dokaze da je osporena odluka povredila njegova prava i slobode zagarantovane Ustavom.

Stoga, Sud nalazi da je ovaj zahtev neprihvatljiv jer je očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI105/11
Podnosilac
Bajro Aljimi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova rev. br. 78/2008, od 2. marta 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bajro Aljimi, iz sela Grnčare, Opština Prizren.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 78/2008, od 2. marta 2011. god., (dostavljena podnosiocu dana 18. aprila 2011. god.) kojom je preinačena presuda Okružnog suda u Prizrenu i odbijen zahtev podnosioca o povratku u posedovanje njegove imovine koju je poklonio otac podnosioca zahteva na osnovu ugovora o poklonu zaključenog dana 2. decembra 1969. god. između Mustafe Aljimija, iz sela Grnčare, kao poklonodavca, sa jedne strane i Opštine Prizren, kao poklonoprimca, sa druge strane.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 78/2008, od 2. marta 2011. god., uz navođenje da su na osnovu člana 54. Ustava kršeni članovi 23, 24. i 46. Ustava Republike Kosova, kao i član 17. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravama (u daljem tekstu: UDLJP) i član 1. Protokola br. 1 Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 22. Zakona o Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28 Poslovnika Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 1. avgusta 2011. god., Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 23. avgusta 2011. god., predsednik Ustavnog suda je (odluka: br. GJR. 105/11, od 23. avgusta 2011. god.), imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika, br. KSH.105/11, imenovano je Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), prof. dr Enver Hasani i prof. dr Gjyljeta Mushkolaj.

7. Dana 12. oktobra 2011. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Opštinski sud u Prizrenu, Okružni sud u Prizrenu i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ocene ustavnosti ocene ustavnosti osporene odluke od strane podnosioca zahteva i da je slučaj zaveden u odgovarajući registar Suda pod br. KI105/11.

8. Dana 19. oktobra 2011. god., Okružni sud u Prizrenu u svom odgovoru je istakao da mišljenje u vezi sa ovim slučajem je dao u donetoj presudi i da ne želi dalje izjašnjavanje.

9. Dana 14. novembra 2012. god., odlukom predsednika (br. KSH. 117/11, od 14. novembra 2012. god.), sudija Ivan Čukalović je imenovan za člana Veća za razmatranje umesto sudije Gjyljete Mushkolaj, kojoj je 26. juna 2012. god. istekao mandat na položaju sudije u Ustavnom sudu.

10. Dana 5. jula 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 2. decembra 1969. god., zaključen je ugovor o poklonu između Mustafe Aljima, iz sela Grnčare, kao poklonodavca, sa jedne strane, i Opštine Prizren, kao poklonoprimca, sa druge strane, prema kome je poklonodavac poklonio poklonoprimcu katastarsku parcelu br. 5248 u

K.Z. „Kečišlak“, njiva VII klase, u površini od 8.88.05 ha, upisane u posedovni list br. 8418 K.Z. Prizren.

12. Ova parcela prema ovom ugovoru prešla je u društveno vlasništvo na ime Skupštine opštine Prizren po posedovnom listu 8418 K.Z. Prizren.

13. Bivši vlasnik gore opisane nepokretne imovine je preminuo 26. marta 1987. godine i od svojih zakonskih naslednika iza sebe je ostavio sinove: Iljaza, Bajra i Izeta Aljimija, kao i suprugu Ćazimu Aljimi, rođenu Maksuti, koja je preminula 12. juna 2007, god. (imena trećih lica su navedena radi lakšeg čitanja od strane Suda u rešenju će stajati samo inicijali).

14. Naslednici sada pokojnog Mustafe Aljimija pri Opštinskom sudu u Prizrenu tužbom su pokrenuli postupak poništenja ugovora i vraćanja nepokretne imovine, zbog toga što su smatrali dado potpisivanja ugovora o poklonu je došlo pod uticajem pretnje da poklonodavcu neće biti omogućeno da se njegova deca školuju i zaposle, kao i da će slediti i druge nasilne mere prema njemu.

15. Opštinski sud u Prizrenu, nakon razmatranja dokaza donosi presudu C.br.563/07 od 19. oktobra 2007. god., kojom prihvata tužbu i tužbeni zahtev tužilaca i utvrđuje da ugovor o poklonu nepokretnosti Leg.br.1787/69 od 2. decembra 1969. god. sklopljen između Mustafe Aljimija, iz sela Grnčare, Opština Prizren, kao poklonodavca, sa jedne strane, i Opštine Prizren, kao poklonoprimca, sa druge strane je bio nevažeći.

16. Okružni sud u Prizrenu je, rešavajući po žalbi podnetoj od strane Opštine Prizren protiv presude Opštinskog suda u Prizrenu, doneo presudu Ac.br.534/2007, od 16. januara 2008. god., kojom je odbio kao neosnovanu žalbu Opštine Prizren i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prizrenu C.br.563/07 od 19. oktobra 2007. god.

17. Nakon donošenja presude Okružnog suda u Prizrenu, podnosilac zahteva zajedno sa svojom braćom podnosi zahtev Katastarskoj opštinskoj kancelariji u Prizrenu radi prenosa vlasništva sa dosadašnjeg vlasnika, SO Prizren, na nove vlasnike Ilijaza Aljimija, Bajra Aljimija i Izeta Aljimija. Opštinska katastarska kancelarija u Prizrenu nakon ovoga donosi rešenje br. 027 br.219/B od 07. februara 2008. god., kojim prihvata zahtev i dozvoljava katastarske izmene, na osnovu kojih se sada podnosilac zahteva zajedno sa svojom braćom registruju kao novi vlasnici i dobijaju uverenje o vlasničkim pravima UL-71813068-12596.

18. Podnosilac zahteva, nakon njegovog upisa i upisa njegove braće kao vlasnika katastarske parcele P.br.-71813068-05248-0, sklapa ugovor sa Arbnorom Vrmicom o prodaji ove nepokretne imovine, tako da podnosilac zahteva i njegova braća, s jedne strane, kao prodavci, i Arbnor Vrmica, s druge strane, kao kupac, dana 03. marta 2008. godine sklapaju ugovor o kupoprodaji nepokretnosti, Leg.br.1233/2008 od 05. marta 2008. godine, upisane kao katastarska parcela P.br. P.br.-71813068-05248-0 za kupoprodajnu cenu u visini od 60.000,00€ (šesdeset hiljada evra).

19. U međuvremenu, Opština Prizren je protiv presude Okružnog suda u Prizrenu AC.br.53412007 od 16. januara 2008, god., podnela reviziju u Vrhovnom sudu Kosova, kao vanredno pravno sredstvo.

20. Vrhovni sud Kosova, Presudom rev. br. 78/2008 od 2. marta 2011. god. je prihvatio reviziju i meritorno odlučio o predmetu tako što: „*PREINAČUJE SE presuda Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 534/2007 od 16. januara 2008. god. i presuda Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 563/2007 od 19. oktobra 2007. god., tako što se ODBIJA kao neosnovan tužbeni zahtev tužilaca (ovde podnosioca zahteva) da se potvrdi da je ništavan ugovor o poklonu sklopljen između Mustafe Aljimija bivši iz Sela Grnčare, kao poklonodavac, s jedne strane, i Opštine Prizren, kao poklonoprimac, s druge strane, overen pri Opštinskom sudu u Prizrenu, Vr. br. 1787/1969, od 01.12.1969 god.*" navodeći u obrazloženju između ostalog i sledeće:

> *"Utvrđena činjenica je da za ugovor o poklonu, sklopljen dana 02.11.1969 god., kao što proizilazi iz fotokopije ugovora koja se nalazi u spisima predmeta, ne mogu se primeniti u konkretnom slučaju odredbe Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu: ZOO) koji je stupio na snagu dana 01.10.1979. god. i odredbe člana 1106. ovog zakona, neće se primeniti u obligacionim odnosima koji su sastavljeni pre stupanja na snagu ovog zakona."*
>
> *"Činjenica da je ugovorena strana poklonila svoje zemljište pod pritiskom tadašnjih opštinskih aktivista, kao što je ustanovio prvostepeni sud, ne dokazuje da je takav ugovor apsolutno ništavan, jer, po proceni ovog suda, pomenuta pretnja nije bila takve prirode da bi mogla predstavljati ozbiljnu opasnost za život, telo ili neku značajnu vrednost ugovorene strane. Za pretnju deci ugovorene strane da će biti ometana u pohađanju školovanja i zapošljavanju mogla je da se traži pravna zaštita pri nadležnim organima predviđenom zakonskom procedurom. I ako bi se pretpostavilo da je nedostajalo izražavanje volje ugovorene strane*

zbog pretnje (tekst je nečitljiv) ili prevare, prema opštim odredbama civilnog prava, takav ugovor bi bio relativno nevažeći i da ništavost ugovora zbog takvih razloga može se zahtevati u roku od jedne godine, od dana prijema na znanje razloga opasnosti, prestanka razloga pretnje, dok takvo pravo gubi objektivan rok prelaskom vremena od tri godine."

"Zbog činjenice da su prošli svi rokovi za zahtevanje relativne ništavosti ugovora koji rokovi su prekluzivni, u konkretnom slučaju ne može se zahtevati ništavost ugovora nakon isteka roka od 40 godina, kao što su učinili tužioci u konkretnom slučaju."

Tvrdnje podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova rev. br. 78/2008 od 02. marta 2011. godine, navodeći da: *„na osnovu člana 54. Ustava Republike Kosova, svako uživa pravo sudske zaštite u slučaju kršenja ili poricanja nekog zagarantovanog prava ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efektivna zakonska sredstva ako se utvrdi da je neko takvo pravo prekršeno. Tako, na osnovu ovoga podnosilac podnosi ovaj zahtev pri Ustavnom sudu Republike Kosova kojim zahteva:"* Dakle, na osnovu ovoga, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, zahtevajući:

„a) zaštitu ljudskih prava zbog kršenja zagarantovanih ljudskih prava Ustavom i domaćim zakonima i"

„b) za kršenje ljudskih prava zaštićena međunarodnim sporazumima i instrumentima neposredno primenjivim u Republici Kosova."

22. Podnosilac zahteva navodi članove 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred zakonom] i 46. [Zaštita imovine] Ustava koji garantuju ljudska prava. Kao i član 17. UDLJP i član 1Protokola br. 1. EKLJPkojima je predviđeno da svako fizičko ili pravno lice ima pravo uživanja svoje imovine i niko se ne može lišiti svoje imovine.

Prihvatljivost zahteva

23. Podnosilac zahteva navodi da član 23. [Ljudsko dostojanstvo]; član 24. [Jednakost pred zakonom]; član 46. [Zaštita imovine]; i član 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Kosova su osnova za njegov podnesak.

24. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost, predviđene Ustavom kao što se dalje preciziraju u Zakonu i u Poslovniku o radu.

25. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113. stav 1. i 7. Ustava koji utvrđuje:

„1. Ustavni sud odlučuje samo o podnetim slučajevima pred Sudom na zakonit način od ovlašćene strane.“

26. Sud se takođe poziva na član 48. Zakona koji predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

27. Štaviše, pravilo 36. (1) c), i (2) a) i b) Poslovnika o radu, predviđa:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava“.

28. Sud, u ovom konkretnom slučaju, primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda kojom navodi da su mu povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom i međunarodnim instrumentima, kao posledica pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primene zakona od strane Vrhovnog suda.

29. Nakon razmatranja postupaka pred navedenim sudovima u celini, Ustavni sud ne može da smatra da su relevantni postupci u Vrhovnom sudu na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

30. Ustavni sud naglašava da nije četvrtostepeni sud, prilikom razmatranja odluka donetih od strane nižih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava. [ESLJP] 1999-I).

31. Podnosilac zahteva nije podneo ikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ni na koji način ne podržava svoj zahtev da svoja prava zagarantovane članovima 23, 24, 46. i 54. Ustava.

32. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane nižih sudova, ne navodeći jasno na koji način su te odluke prekršile njegova ustavna prava.

33. Stoga, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost, niti po osnovi merituma niti po prihvatljivosti zahteva, jer podnosilac nije uspeo da dokaže da je osporena odluka povredila njegova prava i slobode zagarantovane Ustavom.

34. Sve u svemu, Sud nalazi da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i stoga neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 36.2. (a) i (b) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (1) Ustava, i u skladu sa pravilom 36.3. (a) i (b) Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013. godine, većinom glasova,

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku strankama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.(4) Zakona; i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 120/12, Vahide Braha, datum 23 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1419/2011, od 17. jula 2012. god. i obaveštenja javnog tužioca, KMLC. br. 81/12, od 9. avgusta 2012. god.

Slučaj KI 120/12, odluka od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za zaštitu zakonitosti, nadležnost i ovlašćene strane, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravna sredstva, imovinski spor, pravno zastupanje.

Podnosilac zahteva je advokat iz Prištine, koja je zastupala klijenta u redovnim sudovima u Prištini. Zbog osporavanja načina dostavljanja sudske odluke, od strane podnosioca, ona je zatražila zaštitu zakonitosti od javnog tužioca, i taj zahtev je odbijen.

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da osporena odluka Okružnog suda u Prištini i obaveštenje javnog tužioca povređuju njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje [član 31] i njeno pravo na pravno sredstvo [član 32] Ustava.

Sud primećuje da podnosilac nije strana u postupku, već samo pravni zastupnik jedne od strana, što znači da deluje u ime drugog lica, na koga se odluka javnog organa odnosi. Podnosilac je podneo zahtev sudu u svoje ime, navodeći da je došlo do kršenja njenih ličnih Ustavnih prava, ona nije podnela zahtev u ime svog klijenta, i nije navela da je došlo do kršenja prava njenog klijenta.

Stoga, sud zaključuje da se podnosilac ne može smatrati ovlašćenom stranom u skladu sa članom 113.7 Ustava, obzirom da njoj kao pojedincu, njena Ustavom zagarantovana prava nisu prekršena od strane javnih organa.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI120/12
Podnosilac
Vahide Braha
Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1419/2011, od 17. jula 2012. god. i obaveštenja javnog tužioca, KMLC. Br. 81/12 od 9. avgusta 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa. Vahide Braha, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu "Podnosilac zahteva")

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva izričito u zahtevu osporava odluku Okružnog suda u Prištini, Ac. Br. 1419/2011, od 17. jula 2012. god., i obaveštenje javnog tužioca, KMLC. Br. 81/12, od 9. avgusta 2012., god., koji su podnosiocu zahteva kao pravnom zastupniku njenog klijenta uručeni neodređenog datuma.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da osporena odluka i obaveštenje javnog tužioca povređuju njeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (Član 31 Ustava) i njeno pravo na pravno sredstvo (član 32 Ustava).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav"), član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: "Zakon"), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupak pred sudom

5. Dana 11. novembra 2012. god. podnosilac zahteva podnela je zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 4. decembra 2012. god. predsednik suda je odlukom br. GJR. KI 120/12, imenovao sudiju Snezhana Botusharova za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik suda je odlukom Br. KSH. KO. 97/12 imenovao veće za razmatranje u sastavu od sudije Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

7. Dana 31. januara 2013 god. Sud je obavestio podnosioca zahteva i Osnovni sud u Prištini da je zahtev primljen i upisan pod brojem KI120/12.

8. Dana 5. jula 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 8. maja 2009 god., podnosilac zahteva je ovlašćen pismenim punomoćjem da zastupa J.H., iz Prištine u predmetu u vezi sa ukidanjem ugovora pred Opštinskim sudom u Prištini .

10. Dana 11. juna 2009. god., Opštinski sud u Prištini je usvojio presudu C. Br. 1266/07, kojom je odbijen kao očigledno neosnovan zahtev tužioca J. H., iz Prištine, koga je zastupala podnosilac zahteva. Ova presuda je izrečena podnosiocu zahteva, kao pravnom zastupniku tužioca 6. jula 2009 god.

11. Dana 22. jula 2009 ,podnosilac zahteva je podneo žalbu Okružnom sudu u Prištini u ime svog klijenta protiv presude Opštinskog suda [C. Br . 1266 / 07] od 11. juna 2009., na osnovu člana 181.1 Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu : ZPP) .

12. Dana 29. decembra 2012. god Okružni sud u prištini usvojio je odluku Ac. Br. 1167/2009, kojom je odbijena žalba podneta od strane podnosioca zahteva, kao pravni zastupnik J.H., na presudu Opštinskog

suda [C. br. 1266/07], od 11. novembra 2009. god. Okružni sud je u obrazloženju svoje odluke naveo: *„Iz spisa predmeta proizilazi da je osporena presuda prvostepenog suda, uručena zastupniku tužioca, adv. Vahide Brahi dana 06.07.2009. godine, što se vidi iz pošiljke pod br. 30, a zastupnik tužioca je podnela žalbu prvostepenom sudu dana 22.07.2009. godine, što znači da je žalba podneta nakon predviđenog zakonskog roka.“*

13. Dana 25. januara 2011, podnosilac zahteva kao pravni zastupnik njenog klijenta, dostavio je Opštinskom sudu predlog da se predmet vrati u prethodno stanje , tvrdeći da *" ona nije dobila presudu prvostepenog suda u skladu sa zakonskim propisima koji proizilazi iz člana 107 , 110 i 111 ZKP "* .

14. Dana 26. aprila 2011 , Opštinski sud u Prištini prosledio je predlog Okružnom sudu u Prištini .

15. Dana 31. maja 2011. god. Okružni sud u Prištini usvojio je zahtev podnosioca zahteva i naložio je prvostepenom sudu *“trebate delovati u pravcu uklanjanja proceduralnih dilema, koje proizilaze od samog predloga zastupnika tužioca ...“*

16. Dana 5. oktobra 2011, na zahtev Okružnog suda u Prištini ,Opštinski sud je održao javnu raspravu u kojoj je razjašnjeno pitanje uručivanja presude Opštinskog suda u Prištini [C. Br . 1266 / 07].

17. Istog datuma, Opštinski sud u Prištini usvojio je odluku C. br. 1266/07, kojom je odbijen zahtev podnosioca zahteva da se predmet vrati na prethodno stanje, pošto je podnet nakon roka. U svojoj odluci Opštinski sud u Prištini je naveo da kao prvostepeni sud delujući po nalogu drugostepenog suda, preduzeo sve mere postupka i potvrdio je da *„Advokat nije imala nikakvu primedbu u vezi sa načinom prijema presude i nije obavestila sud o načinu prijema presude, već je ista podnela žalbu protiv presude prvostepenog suda koju je sudu predala dana 22.07.2009. godine bez pominjanja pitanja prijema presude navodeći da žalbu podnosi u zakonskom roku.“*

18. Neodređenog dana, podnosilac zahteva, u svojstvu advokata klijenta, podnela je žalbu na odluku Opštinskog suda [C. br. 1266/07] od 5. oktobra 2011. god.

19. Dana 17. jula 2012. god. Okružni sud u Prištini usvojio je odluku Ac. Br. 1419/2011, kojom je odbijena žalba podnosioca zahteva kao nedopuštena. U svojoj odluci Okružni sud je naveo da *„veće Okružnog*

suda je razmotrilo žalbu u skladu sa odredbama člana 208 vezano za član 194 Zakona o parničnom postupku i na osnovu žalbenih navoda je utvrdilo da je žalba nedozvoljena...Pošto veće smatra da je žalba podneta na odluku na koju nije dozvoljena žalba. Na osnovu člana 196 ZPP veće dolazi do zaključka da je žalba nedozvoljiva.“

20. Neutvrđenog dana ,podnosilac zahteva u svojstvu advokata klijenta podnela je predlog Kancelariji glavnog državnog tužioca u kome je tražila zaštitu zakonitosti .

21. Dana 9. avgusta 2012. god., državni tužilac je usvojio obaveštenje KMLC br. 81/12 kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva za zaštitu zakonitosti protiv konačne odluke Opštinskog suda u Prištini [C. br. 1266/07] od 5. oktobra 2011. god i odluke drugostepenog suda, Okružnog suda u Prištini [Ac. br. 1419/2011], od 17. jula 2012. god. navodeći da *"državni tužilac nije našao nikakav pravni osnov da traži zaštitu zakonitosti "*

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi dasu *„prvostepeni i drugostepeni sud prilikom donošenja svojih odluka počinili povrede osnovnih ljudskih prava garantovanih članovima 31 i 32 Ustava, članom 13 (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP)- pravo na žalbu. Sudija koji je obrađivao ovaj predmet, nije bio nepristrasan kao što se traži članom 6.1 Konvencije, već je bio pristrasan.“*

23. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da je *„Okružni sud u donošenju svoje odluke kao drugostepeni sud, kada je naveo da strana nije imala pravo na žalbu, bio pod uticajem prvostepenog suda, i takođe nije razmotrio spise predmeta i razloge žalbe.“*

24. Podnosilac zahteva obraća se Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

„Zahtevam da Ustavni Sud izvrši procenu i pravno tumačenje pravično i tačno o tome da li ima ili ne povrede Ustava, Zakona o parničnom postupku, Evropske Konvencije ljudskih prava, u pogledu propisa o primopredaji odluka strankama u postupku, kako je predviđeno ovim zakonom, i mogućnosti da se predmet vrati na prethodno stanje“.

Prihvatljivost zahteva

25. Kako bi mogao da rešava zahtev podnosioca zahteva, Sud treba najpre da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

26. U tom pogledu, Sud se poziva na član 113 (1), koji utvrđuje da *„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način“*.

i član 113. 7 Ustava zakona koji predviđa:

“113.7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

27. Sud se takođe poziva na član 48 Zakona o Sudu, koji predviđa „u *svom zahtevu, podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”*

28. U tom smislu, Sud primećuje da su pojedinci ovlašćeni da mogu da pokrenu povrede od strane javnih organa njihovih individualnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. Delo ili propust u pitanju mora neposredno da utiče na podnosioca zahteva (videti Amuur protiv Francuske, presuda u slučaju br. 19776/92, od 25. juna 1996. god.)

29. U ovom slučaju, sud primećuje da podnosilac zahteva nije strana u postupku, već pravni zastupnik jedne od strana, što znači da deluje u ime drugog lica na koga se odluka javnog organa odnosi. To je u konktrtnom slučaju tužilac J.H., koji je klijent podnosioca. Podnosilac je podneo zahtev u svoje ime navodeći da je došlo do kršenja njenih licnih Ustavnih prava, ona nije podnela zahtev u ime svog klijenta, i nije navela da je došlo do kršenja prava svoga klijenta. Podnosilac, kao što je gore navedeno, ne pojavljuje se kao strana u redovnim postupcima pred sudovima u smislu zakonskih propisa. Ona je profesionalac koji bi trebao da brani proceduralna prava svoga klijenta, poštovajući pravne kriterijume i da u zakonskom roku ulaže žalbe, pošto je ona ovlašćena od strane svog klijenta.

30. Prema tome, Sud zaključuje da se podnosilac zahteva ne može smatrati ovlašćenom stranom u skladu sa Članom 113 stav 7. Ustava, kao pojedincu njena Ustavom zagarantovana prava i slobode nisu kršena od strane javnih organa.

31. Međutim, čak i ako bi podnosilac imao ovlašćenje da zastupa klijenta pred Ustavnim sudom, i da deluje u ime klijenta kao pravni zastupnik, što ovde nije slučaj, ona nije opravdala tvrdnje o kršenju u svom zahtevu. Pretpostavljajući da je podnosilac tvrdio da su odluke redovnih sudova rezultirale kršenjem prava njenog klijenta, kao što su garantovana Ustavom i Evropskom konvencijom za ljudska prava, ona nije predstavila nijedan dokaz ili relevantnu činjenicu da dokaže da su "upravni ili sudski organi prekršili bilo koje od njenih/njegovih prava, zagarantovanih Ustavom " (videti Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP o prihvatljivosti u slučaju br. 53363, od 31. maja 2005. god.

32. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak u skladu sa Ustavom da deluje kao apelacioni sud, ili sud četvrte instance, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila oba proceduralnog i materijalnog prava (videti, mutatis mutandis, Garcia protiv Španske (GC), br. 30544/96, stav 28 ESLJP 1999-I).

33. Ustavni sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način i postupak uopšte gledano, u celini, sprovedeni tako da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (videti, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, app. Br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.)

34. Međutim, po razmatranju dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, Ustavni sud ne nalazi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (videti mutatis mutandis, zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Slovačke Republike, ESLJP Odluka od 31. maja 2005. god.)

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa članom 113. 1 i 113.7 Ustava, članovima 20 i 48 Zakona i pravilu 36. (2) b) Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013 god.

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv, jednoglasno;

II. DA UTVRDI da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka, većinom glasova;

III. DA UTVRDI da zahtev je očigledno neosnovan, većinom glasova;

IV. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 15/13, Muharrem Ademi, datum 26 Jul 2013- Ocena ustavnosti neizvršenja presude Opštinskog suda u Prištini, Pl. br. 4492/92, od 3. septembra 1996. god.

Slučaj KI 15/13, rešenje od 20. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava, rešenje o neprihvatjivosti.

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 5. februara 2013. god. traži od Ustavnog suda Republike Kosovo ocenu ustavnosti neizvršenja presude Opštinskog suda u Prištini, Pl. br. 4492/92, od 3. septembra 1996. god. u vezi sa, *inter alia*, naknadom plate podnosioca koju je on zaradio u periodu nezakonitog otpuštanja iz "Studentskog centra" u Prištini.

Sud je zaključio da zahtev ne ispunjava uslove člana 113.7 Ustava, člana 47.2 Zakona i pravila 36 (1) (a) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI15/13
Podnosilac
Muharrem Ademi
Ocena ustavnosti neizvršenja Presude Opštinskog suda u Prištini, Pl. br. 4492/92, od 3. septembra 1996. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Muharrem Ademi sa prebivalištem u Prištini, zastupljen od strane Beqir Abdiu, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava neizvršenje Presude Opštinskog suda u Prištini, Pl. br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda postala konačna 22. novembra 1996. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) navodnog neizvršenja Presude Opštinskog suda u Prištini,Pl. br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god. u vezi sa, *inter alia*, naknadom plate podnosioca zahteva koju je on zaradio u periodu nezakonitog otpuštanja iz “Studentskog Centra” u Prištini.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava; članovima 46, 47, 48 i 49. Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 5. februara 2013. god., podnosilac je podneo Zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 26. februara 2013. god., predsednik Suda je imenovao sudiju Robert Carolan kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova(predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi, dok je naknadnom odlukom predsednika, sudija Arta Rama-Hajrizi zamenjena predsednikom Suda prof. dr Enverom Hasanijem u svojstvu člana Veća za razmatranje.

7. Dana 18. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Opštinski sud u Prištini o registraciji Zahteva.

8. Dana 4. juna 2013. god., traženo je od advokata podnosioca zahteva da podnese uredno potpisano ovlašćenje.

9. Dana 20. juna 2013. god. nakon što je većalo izveštaj sudije izvestioca, veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica

10. Činjenice zahteva se mogu sažeti na sledeći način.

11. Dana 3. septembra 1996. god., Opštinski sud u Prištini je doneo Presudu Pl. br. 4492/92 kojom je tužba podnosioca zahteva usvojena i Odluka Direktora tuženog (Studentski centar u Prištini) od 3. marta 1992. god., u vezi sa prekidom radnog odnosa podnosioca, je poništena kao nezakonita. Dalje je navedeno *"[T]uženi je dužan da vrati tužioca u radni odnos na na položaju koje odgovora njegovom radnom odnosu... sa svim pravima iz radnog odnosa..."*

12. Presuda Opštinskog suda u Prištini (Pl. br. 4492/92) je postala konačna 22. novembra 1996. god., pošto je Okružni sud u Prištini odbio žalbu tužene svojom presudom Gž.br. 902/96 kao neosnovanu.

13. Podnosilac zahteva navodi da je 8. februara 1997. god., nakon prijema presude Okružnog suda, podneo dva zahteva za izvršenje Presude Pl. br. 4492/92. Prvi zahtev se odnosi na ponovno vraćanje podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto, i prema podnosiocu, zahtev je registrovan pod br. I-2-29/97. Drugi zahtev se odnosi na naknadu njegovih ličnih dohotka i registrovan je pod br. I-2-30/97. Izgleda da, prema podnosiocu zahteva, Opštinski sud nije nikad doneo nikakvu odluku i da nikad nije usvojio zahtev podnosioca za izvršenje presude.

14. Nakon skoro tri godine i posle zahteva podnosioca od 29. decembra 1999. god., Studentski Centar u Prištini je doneo Rešenje br. 93.2 od 30. decembra 1999. god. dozvoljavajući podnosiocu "*neplaćeno odsustvou tajanju od 12 meseci zbog njegovog putovanja u inostranstvu...do 31. decembra 2000. god....*" *U gore pomenutom Rešenju je dalje navedeno* " *nakon isteka roka privremenog boravkau inostranstvu... gore navedena osoba [odnosno, podnosilac] se može prijaviti u ovom Centru u roku od 30 dana radi nastavljanja svog rada*."

15. Nije jasno da li se podnosilac zahteva vratio na radno mesto u propisanom roku.

16. Dana 13. oktobra 2006. god., nakon skoro sedam godina od kada je Rešenje o neplaćenom odsustvu doneto, podnosilac je podneo pismeni zahtev administratoru i predsedniku Opštinskog suda u Prištini tražeći izvršenje Presude Opštinskog suda Pl. br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god.

17. Manje od dve nedelje nakon toga, odnosno 26. oktobra 2006. god., podnosilac zahteva je podneo Opštinskom sudu u Prištini novi Predlog za izvršenje konačne presude Pl. br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god., tražeći naknadu svog ličnog dohotka.

18. Istog dana, odnosno 26. oktobra 2006. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini, takođe tražeći naknadu ličnog dohotka iz radnog odnosa. U ovoj tužbi, podnosilac zahteva je tražio od Suda da nakon finansijskog veštačenja donese presudu i da "*utvrdi pravo tužioca[odnosno podnosioca] za naknadu ličnog dohotka za period od 3. marta 1992. god. do 21. decembra 1999. god.*"

19. Tužena stranka (Studentski Centar u Prištini) je podnela prigovor na tužbu podnosioca navodeći, *inter alia*, da je zahtev podnosioca podnet nakon isteka zakonskog roka. Štaviše, navedeno je da Studentski Centar koji postoji nakon rata nije onaj isti koji je postojao pre rata i samim tim

ne postoji pasivna legitimnost u vezi sa novim Studentskim Centrom u Prištini.

20. Podnosilac zahteva navodi da je 22. juna 2007. god., Opštinski sud u Prištini doneo presudu Cl. br. 363/06 i odbio je tužbu podnosioca zahteva od 26. oktobra 2006. god. Dana 17. januara 2008. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv gore navedene presude Okružnom sudu u Prištini. Izgleda da je, prema podnosiocu zahteva, 6. aprila 2009. god. Okružni sud u Prištini odobrio njegovu žalbu i vratio predmet Opštinskom sudu u Prištini. Međutim, gore navedene presude nisu podnete od strane podnosioca zahteva.

21. Dana 14. februara 2012. god. Opštinski sud u Prištini je doneo Presudu C. br. 1055/09, i odbio tužbu podnosioca zahteva za naknadu ličnog dohotka kao neosnovanu. U obrazloženju te presude je, *inter alia*, navedeno "*...dobro jepoznata činjenica da je Studentski centar nakon rata uključen kao organizacioni deo Univerziteta u Prištini, koji se kao takav finansira od strane Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije na Kosovu, koji je formiran kao deo privremene uprave Kosova, oslanjajući se na odredbe donete od strane UNMIK-a. Iz ovog utvrđenog činjeničnog stanja, nakon ocenjivanja izvedenih dokaza sud je zaključio da tuženom nedostaje pasivni legitimitet kako bi bio stranka u postupku...*"

22. Dana 29. februara 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv presude Opštinskog suda u Prištini od 14. februara 2012. god. Okružnom sudu u Prištini.

23. Izgleda da žalbeni postupak pred Okružnim sudom još uvek nije okončan.

Navodi podnosioca

24. Podnosilac zahteva navodi da navodnim neizvršenjem Presude Opštinskog suda u Prištini Pl. br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god. njegova prava na pravično suđenje garantovana članom 31. Ustava u vezi sa članom 6 i 13. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija) su prekršena.

25. Podnosilac zahteva, takođe navodi da je došlo do kršenja njegovih imovinskih prava garantovanih članom 1 Protokola br. 1 Konvencije.

26. Podnosilac zahteva smatra da je došlo do kršenja "*pravnog principa, prema kome niko nema prava, uključujući i Sud, da ponovo odlučuje o predmetu koji je rešen konačnom presudom*."

27. Podnosilac zahteva, takođe navodi da je došlo do kršenja "*osnovnog principa pravne sigurnosti građana u pogledu izvršenja konačnih odluka suda, princip da 'niko nije iznad zakona"*.

28. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da poništi presudu Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 1055/2099 od 14. februara 2012. god. pošto on navodi da je gore navedena presuda neustavna i konačno, on predlaže Ustavnom sudu da naloži Opštinskom sudu u Prištini da izvrši Presudu Pl.br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

29. Sud primećuje da, iako se podnosilac zahteva žali protiv navodnog neizvršenja Presude Opštinskog suda u Prištini Pl.br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god. on takođe traži da Sud "*poništi presudu Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 1055/2099 od 14. februara 2012.god.*"

30. Sud dalje primećuje da, na osnovu činjenica predmeta i navoda podnosioca zahteva, postoje dve povezane grupe postupka o kojima se podnosilac zahteva žali. Oba postupka su bila pokrenuta od strane podnosioca zahteva i oba se odnose na naknadu za neplaćene plate nakon nezakonitog otpuštanja.

31. Dok se prva grupa postupaka se odnosi na izvršenje Presude Opštinskog suda u Prištini Pl.br. 4492/92 od 3. septembra 1996. god. koja je navodno bila pokrenuta 8. februara 1997. god.

32. Naredna grupa postupaka se odnosi na nerešene postupke u Okružnom sudu u Prištini nakon žalbe podnosioca protiv presude Opštinskog suda u Prištini C.br. 1055/09 od 14. februara 2012. god.

33. Što se tiče naredne grupe postupaka, Sud primećuje da žalbeni postupak pred Okružnim sudom još uvek nije rešen.

34. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih*

organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

35. Osim toga, član 47 (2) Zakona, takođe propisuje da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."

36. Kao što je gore navedeno, predmet podnosioca zahteva je nerešen u Okružnom sudu u Prištini.

37. Stoga proizilazi, da podnosilac zahteva nije uspeo da iscrpi sva pravna sredstava koja su mu bila na raspolaganju.

38. Dakle, pod okolnostima nerešenog predmeta u Okružnom sudu, Ustavni sud nije u mogućnosti da nastavi sa daljom ocenom prihvatljivosti Zahteva. Iz toga proizilazi da je Zahtev preuranjen.

Zaključak

39. Shodno tome, Sud nalazi da Zahtev ne ispunjava uslove iz člana 113 (7) Ustava, člana 47 (2) Zakona i pravila 36 (1) (a) Poslovnika o radu i kao takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 47 (2) Zakona i pravilom 36 (1) (a) Poslovnika o radu, jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 40/13, Ymer Bajrami, datum 29. Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 389/2012, od 23. novembra 2012. god.

KI40/13, rešenje o neprihvatljivosti od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva navodi da je rešenje Okružnog suda (Ac. br. 389/2012) od 23. novembra 2012. god. prekršilo njegova prava garantovana članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo jer je, kako se navodi od strane podnosioca zahteva, izvršni postupak u vezi sa isplatom naknade zarade za period od 1. decembra 2001. god. do 1. januara 2006. god. obustavljen.

Podnosilac zahteva navodi povredu člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, a on je već bio vraćen na prethodno radno mesto i traži samo da uživa pravo na svoju zaradu.

Sud smatra da činjenice podnete od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoj navod.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI40/13
Podnosilac
Ymer Bajrami
Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 389/2012 od 23. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Ymer Bajrami (u daljem tekstu: podnosilac), sa prebivalištem u selu Orlane, opština Podujevo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Okružnog suda, Ac. br. 389/2012, od 23. novembra 2012. god. Ova odluka je dostavljena podnosiocu 18. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da je rešenje Okružnog suda (Ac. br. 389/2012) od 23. novembra 2012. god. prekršila njegova prava garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) jer je, kako se navodi od strane podnosioca, izvršni postupak u vezi sa isplatom naknade zarade obustavljen.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, na članovima 20. i 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara

2009. god.(u daljem tekstu: Zakon), i na pravilu 56.2. Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 18. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik je imenovao zamenika predsednika Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca.

7. Dana 2. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Osnovni sud u Prištini u vezi sa registracijom zahteva.

8. Dana 5. jula 2013. god., Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Enver Hasani je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica, kao što su dostavljene od strane podnosioca zahteva

9. Prema dokumentima priloženim zahtevu, na osnovu presude Opštinskog suda u Prištini, Cl. br. 72/05, od 3. jula 2006. god., Privatno trgovinsko preduzeće *"Ital-Kosova"* u Prištini je bilo dužno da vrati podnosioca na njegovo prethodno radno mesto ili na poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi i njegovim radnim sposobnostima, i da ispuni sve obaveze iz ugovora o radu od 1. decembra 2001. god.

10. Dana 11. oktobra 2006. god., podnosilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini navodeći da je tuženi, naime Privatno trgovinsko preduzeće *"Ital-Kosova"* u Prištini, vratio podnosioca na radno mesto, ali mu nije isplatio nadoknadu za neisplaćene plate.

11. Dana 23. januara 2007. god., Opštinski sud je u svojoj presudi Cl. br. 336/06, usvojio tužbu podnosioca, i na osnovu finansijskog veštačenja naloženog od strane Suda, odlučio je da obaveže Privatno trgovinsko preduzeće *"Ital-Kosova"* u Prištini da obezbedi nadoknadu neisplaćenih plata za period od 1. decembra 2001. god. do 1. januara 2006. god. u iznosu od 13.143,00 evra plus navedena kamata.

12. Dana 14. januara 2009. god., podnosilac je podneo zahtev Opštinskom sudu u Prištini za izvršenje prethodne presude Opštinskog suda Cl. br. 336/06, od 23. januara 2007. god.

13. Dana 29. aprila 2011. god., Opštinski sud u Prištini (E 19/09) je odlučio da izvrši presudu Cl. br. 336/06 od 23. januara 2007. god. i obavezao je Privatno trgovinsko preduzeće *"Ital-Kosova"* u Prištini da plati podnosiocu iznos od 13.143,00 EVRA plus navedenu kamatu.

14. Međutim, dana 13. aprila 2012. god., Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje za prekid izvršnog postupka E. br. 19/09 od 29. aprila 2011. god.

15. Opštinski sud u Prištini je obrazložio svoje rešenje o prekidu izvršnog postupka, pozivajući se na dopis od 6. aprila 2012. god. Kosovske agencije za registraciju biznisa (br. 379) obaveštavajući Sud da je dužnik, naime Privatno trgovinsko preduzeće "*Ital-Kosova"* u Prištini, prestao da vrši poslovnu delatnost. Stoga je Opštinski sud u Prištini, u skladu sa članom 22. Zakona o izvršenju u vezi sa članom 277, stavom 1. (c) Zakona o parničnom postupku, odlučio da poništi izvršni postupak.

16. Dana 20. aprila 2012. god., podnosilac je protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini E. br. 19/09 od 13. aprila 2012. god., uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini.

17. Dana 23. novembra 2012. god., Okružni sud u Prištini je svojim rešenjem Ac. br. 389/2012 odbio žalbu podnosioca i potvrdio je rešenje Opštinskog suda E. br. 19/09 od 13. aprila 2012. god.

18. U svoje rešenje, Okružni sud se takođe poziva na dopis Kosovske agencije za privatizaciju od 24. marta 2010. god., koji potvrđuje da zaposleni koji su imali radni odnos sa Privatnim trgovinskim preduzećem *"Ital-Kosova"* u Prištini do 18. juna 2007. god., a nisu u penziji, nastavljaju da uživaju status zaposlenog u Društvenom preduzeću IMN-Kosova. Na osnovu spisa predmeta, deo IMN Kosova je prodat za formiranje Privatnog trgovinskog preduzeća *"Ital-Kosova"* u Prištini. Nakon zatvaranja Privatnog trgovinskog preduzeća *"Ital-Kosova"* u Prištini, njegova imovina i obaveze su pridodate Društvenom preduzeću IMN-Kosova, kojim sada upravlja Kosovska agencija za privatizaciju.

19. U isto rešenje, Okružni sud u Prištini je našao da [...] *"nigde se u spisima predmeta ne može naći Predlog za izvršenje protiv Društvenog*

preduzeća IMN Kosova." Stoga je Sud zaključio da ne može da deluje izvan predloga za izvršenje.

Navodi podnosioca

20. Podnosilac navodi da je njegovo pravo na rad i obavljanje profesije, garantovano članom 49. Ustava, prekršeno.

21. Podnosilac zahteva dalje traži da uživa svoje pravo da prima zaradu, kao što mu je dodeljeno konačnom presudom Opštinskog suda (Cl. No. 336/06) od 23. januara 2007. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i dodatno obrazložene Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

23. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa uslovima iz člana 113.7. Ustava.

24. Član 113. stav 7. Ustava predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

U vezi sa ovim zahtevom, Sud primećuje da je podnosilac fizičko lice i da je ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava.

25. Sud, takođe, mora da utvrdi da li je podnosilac, u skladu sa zahtevima člana 113. (7) Ustava i člana 47. (2) Zakona iscrpeo sva pravna sredstva. U ovom slučaju, konačna odluka o predmetu podnosioca je odluka Okružnog suda u Prištini Ac. br. 389/2012 od 23. novembra 2012. god. Kao rezultat toga, podnosilac je pokazao da je iscrpeo sva pravna sredstava na raspolaganju prema primenjivim zakonima.

26. Podnosilac takođe treba da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa predmeta se može videti da je odluka Okružnog suda u Prištini Ac. br.

389/2012 od 23. novembra 2012. god. dostavljena podnosiocu 18. decembra 2012. god., a podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu 18. marta 2013. god., što znači da je zahtev podnet u roku od četiri meseca, kao što je to propisano Zakonom i Poslovnikom o radu.

27. U vezi sa zahtevom, Sud, takođe uzima u obzir i pravilo 36.2. Poslovnika o radu, koji predviđa:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...], ili*
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,*
> *[...], ili*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"*

28. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost u skladu sa Ustavom da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (Vidi,*mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999 god., stav 28, vidi takođe *slučaj br. KI 70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

29. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, održan na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (Vidi, *inter alia*, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.).

30. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje pruženo u Odluci Okružnog suda u Prištini E. br. 19/09 od 13. aprila 2012. god. jasno i, nakon razmatranja postupka u celini, Sud nije ustanovio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću. (Vidi,*mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, rešenje od 30. juna 2009. god.).

31. Osim toga, podnosilac zahteva navodi kršenje člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, a on je već bio vraćen na prethodno radno mesto i traži samo da uživa pravo na svoju zaradu, kao što mu je dodeljeno konačnom presudom Opštinskog suda (Cl. br. 336/06) od 23. januara 2007. god.

32. Konačno, pozivajući se na slučajeve presuđene od strane Suda o obustavi postupka izvršenja, a posebno u vezi saslučajem Nezavisnog sindikata radnika IMK Fabrika čelika u Uroševcu, protiv odluke C. br. 340/2001 Opštinskog suda u Uroševcu (presuda od 17. decembra 2010. god.), Sud smatra da se na osnovu podnetih dokumenata i okončanog postupka, ovaj zahtev razlikuje od gorenavedenog slučaja iz sledećih razloga:

Prvo, Opštinski sud je svojim rešenjem E. br. 19/09 od 29. aprila 2011. god. odlučio da poništi izvršni postupak, jer je Privatno trgovinsko preduzeće Ital Kosova u Prištini prestalo da obavlja svoje poslovne aktivnosti. Navedenu odluku je utvrdio Okružni sud u Prištini u svoje rešenje Ac. br. 389/2012 od 23. novembra 2012. god.

Drugo, Okružni sud je u navedeno rešenje jasno utvrdio da nakon zatvaranja Privatnog trgovinskog preduzeća *"Ital-Kosova"* u Prištini, pri čemu su se njegova sredstva i obaveze stopila u Društveno preduzeće IMN-Kosova, kojim sada upravlja Kosovska agencija za privatizaciju, podnosilac nije podneo predlog za izvršenje protiv naslednika Privatnog trgovinskog preduzeća *"Ital-Kosova"* u Prištini, odnosno Društvenog preduzeća IMN-Kosova, zaključujući da ono ne može da deluje van predloga za izvršenje.

33. Zbog svih gorenavedenih razloga, Sud smatra da činjenice podnete od strane podnosioca ni na koji način ne opravdavaju kršenje ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoj navod.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 36.2. i 56.2. Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013. godine, jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. (4) Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. dr. Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr. Enver Hasani

KI 46/13, KI 47/13, KI 48/13 i KI 68/13, Naim Morina, Bukurije Drançolli, Avdi Imeri i Genc Shala, datum 30 Jul 2013-Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1421/2011, od 4. decembra 2012. god., rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1373/2011, od 4. decembra 2012. god., rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1372/11, od 6. decembra 2012. god. i rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1371/11, od 7. decembra 2012. god.

KI46/13, KI47/13, KI48/13 i KI68/13, rešenje o neprihvatljivosti od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, vraćanje na prethodno radno mesto, očigledno neosnovan, neprihvatljiv zahtev

Podnosioci zahteva u svojim zahtevima podnetim Sudu zahtevaju vraćanje na svoja prethodna radna mesta, uključujući i finansijsku nadoknadu u skladu sa presudama Opštinskog suda i Okružnog suda, izmenjenih presudama Vrhovnog suda, od 18. decembra 2008. god.

Podnosioci zahteva (KI46/13, KI47/13 i KI48/13) navode kršenje člana 46 [Zaštita imovine], člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije], kao i člana 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, bez ikakve dalje razrade.

Podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) dalje navodi povredu člana 24 [Jednakost pred zakonom], člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, člana 6 (Pravo na pravično suđenje) i član 14 (Zabrana diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosilaca zahteva ni na koji način ne opravdavaju navode kršenja ustavnih prava, te da podnosioci zahteva nisu dovoljno potkrepili svoje tvrdnje.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučajevima br. KI46/13, KI47/13, KI48/13 i KI68/13
Podnosioci
Naim Morina, Bukurije Drançolli, Avdi Imeri i Genc Shala
Ocena ustavnosti
rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1421/2011 od 4. decembra 2012. god., rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br.

1373/2011 od 4. decembra 2012. god., rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1372/11 od 6. decembra 2012. god. i rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1371/11 od 7. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Zahteve su podneli Naim Morina, Bukurije Drançolli, Avdi Imeri i Genc Shala (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), svi sa prebivalištem u Prištini.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva, Naim Morina, KI46/13 osporava rešenje Okružnog suda u Prištini Ac . br . 1421/2011 od 4. decembra 2012. god., koju podnosilac zahteva tvrdi da je dobio 17. januara 2013. god.

3. Podnosilac zahteva, Bukurije Drançolli, KI47/13 osporava rešenje Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1373/2011 od 4. decembra 2012. god. Podnosilac zahteva tvrdi da je ovu odluku dobila 5. marta 2013. god.

4. Podnosilac zahteva, Avdi Imeri, KI48/13 osporava rešenje Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1372/11 od 6. decembra 2012. god., koju podnosilac zahteva tvrdi da je dobio 5. marta 2013. god.

5. Podnosilac zahteva, Genc Shala, KI68/13 osporava rešenje Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1371/11 od 7. decembra 2012. god. Podnosilac zahteva tvrdi da je ovu odluku dobio 6. marta 2013. god.

Predmetna stvar

6. Podnosioci zahteva u svojim zahtevima podnetih Sudu zahtevaju vraćanje na svoja prethodna radna mesta, uključujući i finansijsku nadoknadu u skladu sa presudama Opštinskog suda i Okružnog suda izmenjenih presudama Vrhovnog suda od 18. decembra 2008. god.

Pravni osnov

7. Zahtevi su zasnovani na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona br 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 37 i 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupci pred Ustavnim sudom

8. Dana 3. aprila 2013. god., podnosioci zahteva Naim Morina (KI46/13), Bukurije Drançolli (KI47/13) i Avdi Imeri (KI48/13) pojedinačno su dostavili svoje zahteve Sudu.

9. Dana 16. aprila 2013. god. predsednik je imenovao sudiju Snežana Botusharova za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

10. Dana 16. aprila 2013. god. u skladu sa pravilom 37.1 Poslovnika, predsednik je naložio spajanje zahteva KI47/13 i KI48/13 sa zahtevom KI46/13. god. Ovim nalogom odlučeno je da sudija izvestilac i sastav veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno odlukom predsednika o imenovanju sudije izvestioca i veća za razmatranje od 16. aprila 2013. god.

11. Dana 10. maja 2013. god. Sud je obavestio podnosioce zahteva i Osnovni sud o upisu zahteva i spajanju zahteva.

12. Dana 13. maja 2013. god. podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) je podneo svoj zahtev Sudu.

13. Dana 14. maja 2013. god. u skladu sa pravilom 37.1 Poslovnika, predsednik je naložio spajanje zahteva KI68/13 sa zahtevom KI46/13 , KI47/13 i KI48/13. Tim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno odlukom predsednika o imenovanju sudije izvestioca i veća za razmatranje od 16. aprila 2013. god.

14. Dana 17. maja 2013. god. Sud je obavestio podnosioce zahteva i Osnovni sud o upisu zahteva KI68/13 i spajanje zahteva KI68/13 sa zahtevima KI46/13, KI47/13 i KI48/13.

15. Dana 5. jula 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

16. Podnosioci zahteva imali su radni odnos na neodređeno vreme sa Javnim stambenim preduzećem. Radni odnos podnosilaca zahteva sa Javnim stambenim preduzećem započeo je u sledećim godinama: podnosilac zahteva, Naim Morina (KI46/13) u 1985. god., podnosilac zahteva, Bukurije Drançolli (KI47/13) u 1981. god., podnosilac zahteva, Avdi Imeri (KI48/13) u 1979. god. i podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) u 1980. god.

17. Na osnovu priložene dokumentacije, počev od 11. septembra 2001. god. do 5. januara 2006. god., ugovori sa Javnim stambenim preduzećem potpisivani su svake godine.

18. Dana 5. januara 2006. god., poslodavac, odnosno Javno stambeno preduzeće ponudio je podnosiocima zahteva da potpišu ugovore za određeni period od jednog (1) meseca (1. januara 2006. god. - 31. januara 2006. god.)

19. Shodno tome, podnosilac zahteva, Naim Morina (KI46/13) prvobitno je potpisao ugovor, ali je 11. januara 2006. god. zatražio pravno preispitivanje ugovora. Podnosioci zahteva, Bukurije Drançolli (KI47/13) i Avdi Imeri (KI48/13), takođe su prvobitno potpisali ponuđene ugovore, a 11. januara 2006. god. zatražili povlačenje svojih potpisa kao nevažeće. Podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) odbio je da potpiše ponuđeni ugovor.

20. Dana 20. januara 2006. god., nakon obaveštenja od strane poslodavca, podnosioci zahteva Bukurije Drançolli (KI47/13) i Avdi Imeri (KI48/13) obavešteni su da se zahtev za povlačenje njihovih potpisa smatra kao odbijanje da potpišu ponuđene ugovore sa posledicom prestanaka radnog odnosa između njih i Javnog stambenog preduzeća.

21. Istog dana, nakon obaveštenja od strane poslodavca, podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) obavešten je da je kao rezultat njegovog odbijanja da potpiše ponuđeni ugovor, radni odnos između njega i Javnog stambenog preduzeća prekinut.

22. Dana 1. februara 2006. god., nakon obaveštenja od strane poslodavca, podnosilac zahteva, Naim Morina (KI46/13) obavešten je da je potpisani ugovor o radu između njega i Javnog stambenog preduzeća istekao 31. januara 2006. god., i da ugovor više neće biti produžen.

23. Dana 3. marta 2006. god., nakon žalbe podnosilaca zahteva podnete Izvršnoj agenciji Inspektorata rada pri Ministarstvu rada i socijalne zaštite, Agencija je donela odluku, tražeći od Javnog stambenog preduzeća da razmotri obaveštenje o prestanku radnog odnosa kao nevažeći.

24. Dana 20. marta 2006. god., Izvršna agencija Inspektorata rada pri Ministarstvu za rad i socijalnu zaštitu je takođe donela rešenje kojim je tražila od Javnog stambenog preduzeća da obustavi izvršenje obaveštenja o prestanku radnog odnosa za radnike Javnog stambenog preduzeća.

25. U međuvremenu, podnosioci zahteva su pojedinačno podneli tužbe Opštinskom sudu u Prištini.

26. Dana 14. aprila 2006. god., Opštinski sud u Prištini je presudom Cl. br. 17/2006 odlučio da usvoji tužbu podnosioca zahteva, Genc Shala (KI68/13) kao osnovanu i da poništi kao nezakonito obaveštenje br. 01-100/1 od 20. januara 2006. god. o prestanku radnog odnosa između podnosioca zahteva i Javnog stambenog preduzeća. Opštinski sud je dalje obavezao Javno stambeno preduzeće da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto sa svim pravima iz radnog odnosa, od 1. januara 2006. god. do dana povraćaja na radno mesto, uključujući i naknadu određenih troškova postupka.

27. Dana 10. maja 2006. god., Opštinski sud u Prištini je presudom Cl. br. 21/2006 odlučio da usvoji tužbu podnosioca zahteva, Avdi Imeri (KI48/13) kao osnovanu i da poništi obaveštenje br. 01-99/1-50 od 20.

januara 2006. god. o prestanku radnog odnosa između podnosioca zahteva i Javnog stambenog preduzeća kao protivpravno. Opštinski sud je dalje obavezao Javno stambeno preduzeće da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto u roku od osam (8) dana od dana pravosnažnosti presude, uključujući i naknadu određenih troškova postupka.

28. Dana 17. maja 2006. god., Opštinski sud u Prištini je presudom Cl. br. 18/06 odlučio da usvoji tužbu podnosioca zahteva, Naim Morina (KI46/13) kao osnovanu i da poništi obaveštenje br. 01-153/1 od 1. februara 2006. god. o prestanku radnog odnosa između podnosioca zahteva i Javnog stambenog preduzeća kao protivpravno. Opštinski sud je dalje obavezao Javno stambeno preduzeće da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto, ili bilo koji drugi položaj koji odgovara njegovoj stručnoj spremi, sa svim pravima iz radnog odnosa od 1. februara 2006. god. do dana povraćaja na radnom mestu, uključujući i naknadu određenih troškova postupka.

29. Dana 24. maja 2006. god., Opštinski sud u Prištini je presudom Cl. br. 19/06 odlučio da usvoji tužbu podnosioca zahteva, Bukurije Drançolli (KI47/13) kao osnovanu i da poništi ugovor o radu od 30. decembra 2005. god. kao protivpravan, te i da poništi obaveštenje br. 01-99/3 od 20. januara 2006. god. o prestanku radnog odnosa između podnosioca zahteva i Javnog stambenog preduzeća. Opštinski sud je dalje obavezao Javno stambeno preduzeće da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto sa svim pravima iz radnog odnosa, od 11. januara 2006. god. do dana povraćaja na radnom mestu, uključujući i naknadu određenih troškova postupaka.

30. Na navedene presude Opštinskog suda u Prištini, Javno stambeno preduzeće je izjavilo žalbu Okružnom sudu u Prištini.

31. Okružni sud u Prištini u svojoj presudi Ac. br. 736/06 od 28. februara 2007. god. (Naim Morina KI46/13), presudi Ac. br. 691/06 od 28. februara 2007. god. (Bukurije Drançolli KI47/13), presudi Ac. br. 802/2006 od 12. marta 2007. god. (Avdi Imeri KI48/13) i presudi Ac. br. 620/06 od 8. februara 2007. god. (Genc Shala KI68/13) odlučio da odbije žalbe Javnog stambenog preduzeća kao neosnovane i utvrdio je presude Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 18/06 od 17. maja 2006. god. (KI46/13), Cl. br. 19/06 od 24. maja 2006. god. (KI47/13), presudu Cl. br. 21/2006 od 10. maja 2006. god. (KI48/13) i Cl. br. 17/2006 od 14. aprila 2006. god. (KI68/13).

32. Neodređenog dana, Javno stambeno preduzeće je podnelo reviziju Vrhovnom sudu Kosova zbog navodno esencijalnih povreda Zakona o parničnom postupku uz predlog da se ponište presude Opštinskog i Okružnog suda u Prištini.

33. Dana 18. decembra 2008. god.,Vrhovni sud Kosova je doneo presude Rev. I. br. 31/2008 (Naim Morina, KI46/13), Rev I. br. 29/2008 (Bukurije Drançolli, KI47/13), Rev I. br. 28/2008 (Avdi Imeri, KI48/13) i Rev. I. br. 32/2008 (Genc Shala, KI68/13), u kojima je odlučio da usvoji revizije podnete od strane Javnog stambenog preduzeća kao osnovane i da poništi presude donete od strane Opštinskog suda i Okružnog suda u Prištini i dalje da odbije tužbe koje su podneli Podnosioci zahteva kao neosnovane.

34. Vrhovni sud Kosova u svojim gore navedenim presudama je našao da su OpštinsKIi Okružni sud u Prištini pogrešno primenili odredbe materijalnog prava.

35. Vrhovni sud je dalje naveo da je Javno stambeno preduzeće obavestilo podnosioce zahteva o prestanku radnog odnosa pre isteka ugovora, čime je postupao u skladu sa Osnovnim zakonom o radu na Kosovu i zaključio je da je nedostajala volja za nastavak radnog odnosa sa podnosiocima zahteva od strane Javnog stambenog preduzeća u svojstvu poslodavca.

36. Dana 30. aprila 2009. god., podnosioci zahteva, zastupljeni od strane njihovog pravnog zastupnika, na presude Opštinskog suda pojedinačno su podneli predloge za ponavljanje postupka u Okružnom sudu u Prištini. Podnosioci zahteva su podneli predloge za ponavljanje postupka protiv presuda Opštinskog suda zbog izmena izvršenih navedenim presudama Vrhovnog suda od 18. decembra 2008. god.

37. Okružni sud u Prištini je u svojim pojedinačnim rešenjima Ac. br. 648/2009 od 24. oktobra 2011. god. (Naim Morina, KI46/13), Ac. br. 649/2009 od 16. septembra 2011. god. (Bukurije Drançolli, KI47/13), Ac. br. 651/2009 od 25. oktobra 2010. god. (Avdi Imeri, KI48/13) i AC. br. 650/2009 od 10. septembra 2011. god. (Genc Shala, KI68/13) odbacio predlog za ponavljanje postupka kao neblagovremeni.

38. Okružni sud u Prištini obrazložio je svoja rešenja da odbije predloge za ponavljanje postupaka pozivajući se na član 234. Zakona o parničnom postupku, koji predviđa da se predlog za ponavljanje postupka podnosi u roku od trideset (30) dana od dana kada je stranKIuručena pravosnažna odluka. Okružni sud je pozivajući se na spise predmeta

našao da su četiri gore navedene presude Vrhovnog suda od 18. decembra 2008. god. uručene pravnom zastupniku podnosilaca zahteva dana 26. januara 2009. god., dok su predlozi za ponavljanje postupka podneti 30. aprila 2009. god., što znači da zahtevi nisu podneti u zakonom propisanom roku.

39. Protiv rešenja Okružnog suda, podnosioci zahteva su pojedinačno izjavili žalbe Okružnom sudu u Prištini, tvrdeći da ih je njihov pravni zastupnik obavestio o presudama Vrhovnog suda dana 2. aprila 2009. god.

40. Okružni sud u Prištini je u svojim rešenjima Ac. br. 1421/2011 od 4. decembra 2012. god. (Naim Morina , KI46/13), Ac. br. 1373/2011 od 4. decembra 2012. god. (Bukurije Drançolli, KI47/13), Ac. br. 1372/11 od 6. decembra 2012. god. (Avdi Imeri, KI48/13) i Ac. br. 1371/2011 od 7. decembra 2012. god. (Genc Shala, KI68/13) odlučio da odbije žalbe podnosilaca zahteva kao neosnovane i potvrdio je rešenja Okružnog suda.

41. Okružni sud u Prištini, u svim svojim gore pomenutim rešenjima, pozivajući se na odredbe Zakona o parničnom postupku, naveo je da procesne radnje preduzete od strane pravnog zastupnika unutar granica svojih ovlašćenja smatraju se radnjama same stranke i takve radnje obuhvataju prijem pisama i sudskih odluka.

42. U zaključku, Okružni sud je potvrdio da su predlozi za ponavljanje postupka bili neblagovremeni.

Navodi podnosilaca zahteva

43. Podnosioci zahteva, Naim Morina, Bukurije Drançolli i Avdi Imeri (KI46/13, KI47/13 i KI48/13) navode kršenje člana 46 [Zaštita imovine], člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] i člana 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, bez ikakve dalje razrade.

44. Isti Podnosioci zahteva dalje zahtevaju od Ustavnog suda vraćanje na njihova prethodna radna mesta, uključujući i finansijsku naknadu.

45. Podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) traži od Ustavnog suda ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. I. br. 32/2008 od 18. decembra 2008. god. i rešenja Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1371/2011 od 7. decembra 2012. god. On dalje zahteva da se gore navedena presuda i rešenje „[...] *proglase ništavnim, da se stvar vrati Osnovnom sudu na ponovno suđenje, i u skladu sa odlukom o meritumu Ustavnog suda da odluči o potpunom izvršenju presude*

Opštinskog suda, CI. br. 17/2006 i presude Okružnog suda, Ac. br. 620/2006".

46. Podnosilac zahteva, Genc Shala (KI68/13) dalje navodi povredu člana 24 [Jednakost pred zakonom], člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, člana 6 [Pravo na pravično suđenje] i član 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Ocena prihvatljivosti zahteva

47. Pre svega, kako bi bio u mogućnosti da reši zahteve podnosilaca zahteva, Sud treba najpre da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili sve uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

48. Sud se poziva na član 113. stav 1 i 7 Ustava, koji predviđa da:

> *1. "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> [...]
>
> *24 Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*
>
> Sud smatra da su podnosioci zahteva fizička lica i da su ovlašćene strane u skladu sa članom 113.7 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava.

49. Sud takođe utvrđuje da li su podnosioci zahteva, u skladu sa uslovima člana 113 (7) Ustava i člana 47 (2) Zakona iscrpeli sva pravna sredstva. U ovim slučajevima, Sud smatra da su podnosioci zahteva su pokazali da su iscrpeli sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećim zakonima.

50. Podnosioci zahteva trebaju, takođe, da dokažu da su ispunili uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa predmeta se može videti da su zahtevi podneti u roku od četiri (4) meseci, kao što je propisano Zakonom i Poslovnikom o radu.

51. U odnosu na zahteve, Sud takođe uzima u obzir pravilo 36.2 Poslovnika, koji predviđa:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...], ili*
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
> *[...], ili*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"*

52. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije*, br 30544/96., ESLJP, Presuda od 21. januara 1999. god. stav 28 - i vidi Slučaj br. *KI70/11, podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

53. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način i postupci uopšte, gledano u celini, sprovedeni na takav način da su podnosioci zahteva imali pravično suđenje (vidi, između ostalog, *Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*,br. 13071/87,Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, zahtev od 10. jula 1991. god.).

54. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje izneto u poslednjim rešenjima donetih od strane Okružnog suda u Prištini jasno i nakon razmatranja celog postupka, Sud je utvrdio da postupak pred Vrhovnim sudom nije bio nepravičan i proizvoljan (vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije, br. 17064/06,* Odluka ESLjP od 30. juna 2009. god.). Pored toga, presude Vrhovnog suda od 18. decembra, 2008. god. su jasne i dobro obrazložene.

55. Osim toga, podnosioci zahteva nisu dostavili nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njihovih prava iz Ustava (vidi, *Vanek protiv Slovačke Republik*e, ESLjP, br. 53363/99 Odluka od 31. maja 2005. god.). Podnosioci zahteva ne preciziraju kako članovi 24, 31, 46, 49 i 54 Ustava podržavaju njihov zahtev, kao što je propisano članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

56. Iz svih gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosilaca zahteva ni na koji način ne opravdavaju navode

kršenja ustavnih prava, te da podnosioci zahteva nisu dovoljno potkrepili svoje tvrdnje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36.2 i 56.2 Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013. god., jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 80/12, Sali Pepshi, datum 02 Avgust 2013- Ocena ustavnosti neizvršenja rešenja Okružnog suda u Peći, Ac. br. 164/2011, od 5. jula 2011. god.

Slučaj KI 80/12, presuda od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, prihvatljiv zahtev, povreda člana 31, 32 Ustava i člana 6 u vezi sa članom 13. EKLJP.

Podnosilac zahteva tvrdi da su neizvršenjem sudskih odluka od strane institucije za zapošljavanje, Opštine Junik, povređena njegova prava garantovana Ustavom i međunarodnom konvencijom: član 31. Ustava [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]; i član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima [Pravo na Pravično Suđenje].

Sud nalazi da neizvršenje sudskih odluka od strane opštinskih nadležnih organa Republike Kosova i neuspeh da obezbede delotvorne mehanizme u pogledu sprovođenja odluka određenih vlasti i sudova predstavlja kršenje člana 31. Ustava, kao i člana 6. u vezi sa članom 13. EKLjP.

PRESUDA
u
Slučaju br. KI80/12
Podnosilac
Sali Pepshi
Ocena ustavnosti neizvršenja rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 164/2011, od 5. jula 2011. god.

STAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sali Pepshi sa prebivalištem u Juniku.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava neizvršenje rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 164/2011, koje je podnosilac zahteva primio dana 15. jula 2011. god.; rešenja Opštinskog suda u Dečanima E. br. 648/2010 od 18. aprila 2011. god., i odluke Nezavisnog nadzornog odbora Republike Kosovo (u daljem tekstu: NNO), br. 02 (67) 2010 od 11. maja 2010. god., od strane opštine Junik.

Predmetna stvar

3. Zahtev podnosioca zahteva se odnosi na njegovu žalbu za nesprovođenje upravne odluke NNOK i sudskih odluka u izvršnom postupku od strane opštine Junik, za povratak podnosioca zahteva na radnom mestu, u skladu sa ovim odlukama koje su donete u njegovu korist.

Pravni osnov

4. Član 113. 7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona i pravilo 56 (1) Poslovnika.

Postupak pred sudom

5. Dana 3. septembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. oktobra 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI80/12, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom br. KSH. 80/12, predsednik je imenovao veće za razmatranje u sastavu od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu (član) i Arta Rama Hajrizi (član).

7. Dana 1. novembra 2012. god. Sud je obavestio podnosioca zahteva, opštinu Junik, NNO i Okružni sud u Peći o upisu zahteva u odgovarajućem registru Suda.

8. Dana 6. novembra 2012. god. Sud je zatražio od podnosioca zahteva i opštine Junik da u roku od 15 dana dostave Sekretarijatu Suda odluku o razrešenju podnosioca zahteva, izdatu od strane opštine Junik.

9. Dana 13. novembra 2012. god, Sud je tražio od opštinskog suda u Dečanima, da u roku od 15 dana dostavi Sudu kompletan dosije predmeta E. br. 648/2010.

10. Dana 19. novembra 2012. god. opština Junik je podnela Sudu odluku o razrešenju podnosioca zahteva.

11. Dana 22. novembra 2012. god. opština Junik, pozivajući se na dopis Suda od 1. novembra 2012. god. je podnela Sekretarijatu Suda odgovor koji se odnosi na opravdanje opštine Junik u vezi sa neizvršenjem tačke 2 odluke NNO br. 02 (67) 2010. god., od 11. maja 2010. god.

12. Dana 7. decembra 2012. god. Opštinski sud u Dečanima je dostavio Sudu kompletan dosije predmeta E. br. 648/2010.

13. Dana 18. marta 2013. god. Sud je tražio od Osnovnog suda u Peći i opštine Junik da u roku od 15 dana obavesti Sud o poslednjim

postupcima Osnovnog suda o primeni odluke NNO br. 02 (67) 2010, od 11. maja 2010. god. i rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 164/2011.

14. Dana 02. aprila 2013. god. Sud je tražio od podnosioca zahteva da u roku od 15 dana obavesti Sud u vezi sa tim da li mu je izvršena novčana nadoknada za period kada je njegov ugovor bio na snazi i da li je podnosilac zahteva preduzeo neko delovanje nakon donošenja rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 164/2011 u pogledu sprovođenja ovog rešenja.

15. Dana 08. aprila 2013. god. opština Junik je dostavila Sekretarijatu Suda svoj odgovor u vezi sa podnetim zahtevom od strane Suda 18. marta 2013. god.

16. Dana 10. aprila 2013. god. podnosilac zahteva je dostavio Sudu odgovor na zahtev podnet od strane Suda 02. aprila 2013. god.

Pregled činjenica

17. Podnosilac zahteva je od 1. oktobra 2009. god., radio kao vozač u opštini Junik u svojstvu državnog službenika, prema ugovoru o radu br. 22/1 od 1. oktobra 2009. god., izdatog od strane opštine Junik, sve do prekida radnog odnosa. Podnosilac je imao ugovor o radu u trajanju do 1. oktobra 2010. god. sa mogućnošću produženja.

18. Na osnovu dopisa u predmetu od strane podnosioca od 10. februara 2010. god., podnosilac zahteva izjavljuje da su ga pozvali u kancelariju predsednika opštine Junik dana 5. februara 2010. god., i saopštili su mu da je otpušten, bez nekog obrazloženja. U ovom dopisu, podnosilac traži od predsednika opštine Junik razjašnjenje u pisanom obliku u vezi sa razrešenjem.

19. Dana 8. februara 2010. god., na osnovu odluke br. 01/07, podnosiocu zahteva se prekida radni odnos u Skupštini opštine Junik, sa obrazloženjem da je postojao nedostatak formalnog godišnjeg ocenjivanja i nedostatak ocenjivanja probnog perioda.

20. Dana 12. aprila 2010. god. podnosilac zahteva je podneo žalbu NNO protiv odluke o razrešenju, tražeći od NNO da obaveže organ za zapošljavanje da razmotri slučaj i da ga vrati u radni odnos u skladu sa ugovorom o radu kao vozača u opštini Junik.

21. Dana 11. maja 2010. god, NNO, na osnovu spisa predmeta i drugih pravnih akata koji su na snazi, doneo je odluku br. 02 (67) 2010 i usvojio je kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva, i poništio je odluku opštine Junik br. 01/07 od 8. februara 2010. god., o prestanku radnog odnosa. Ovom odlukom, NNO je obavezao organ za zapošljavanje da u roku od 15 dana od dana prijema odluke vrati podnosioca zahteva na radnom mestu, kao vozača, i da omogući podnosiocu ostvarivanje svih prava iz radnog odnosa u skladu sa ugovorom o radu br. 22/1 od 1. oktobra 2009. god.

22. Dana 27. maja 2010. god., podnosilac je obavestio NNO da se odluka 02 (67) 2010 od 11. maja 2010. god., usvojena od strane ovog organa, ne sprovodi od strane opštine Junik.

23. Dana 8. juna 2010. god., NNO je obavestio predsednika Skupštine Republike Kosovo u vezi sa nesprovođenjem odluke ovog organa.

24. Dana 19. novembra 2010. god. Opštinski sud u Dečanima je doneo Rešenje E. br. 648/2010 kojim je dozvolio izvršenje na osnovu izvršnog naslova odluke Nezavisnog Nadzornog Odbora Kosova 02(67)2010 od 11.05.2010 god .Na osnovu ovog izvršnog naslova sud je usvojio predlog podnosioca sledeće sadržine“ ukida se odluka Opštine Junik o prekidu radnog odnosa ,obavezuje se organ zaposlenja da u roku od 15 dana od prijema rešenja,omogući podnosiocu uživanje svih iz radnog odnosa u skladu sa ugovorom o radu br 22/1 od 1.10.2009.god.

25. Dana 10. maja 2011. god. NNO se obratio predsedniku Skupštine Republike Kosovo i tražio je od istog da proširi svoj autoritet u okviru zaduženih nadležnosti kao predsednik Skupštine Republike Kosovo, da odgovorna lica institucije za zapošljavanje ispoštuju i sprovedu odluku NNO za povratak na radno mesto podnosioca zahteva g. Pepshi.

26. Dana 5. jula 2011. god. Okružni sud u Peći, postupajući po žalbi, podnetoj od strane dužnika - Opštine Junik, doneo je rešenje AC. br. 164/2011, kojim je odbacio žalbu kao neosnovanu, potvrđujući tako prvostepeno rešenje E. br. 648/2010, od 18. aprila 2011. god.

27. Dana 12. februara 2012. god. Kancelarija predsednika opštine Junik je donela odluku br. 01/2, pozivajući se na odluku NNO br. 02 (67) 2010 od 11. maja 2010. god., gde se navodi da će podnosiocu zahteva biti nadoknađeni lični dohoci od dana prestanka radnog odnosa u skladu sa odlukom br. 2/67 od 11. maja 2010. god., do isteka ugovora, 1. oktobra

2010. god., međutim, pošto ugovor više nije valjan, isti nije više relevantan, odnosno ne proizvodi nikakvo pravno dejstvo.

28. Dana 10 aprila 2013. god. podnosilac zahteva je odgovorio na podignuta pitanja Suda i naglasio je da nije primio materijalnu nadoknadu od momenta kada je udaljen sa posla i da je nakon donošenja rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 164/2011 pokušao da to uradi i tražio je to od nadležnih organa opštine Junik, međutim nije naišao na razumevanje.

Navodi podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva tvrdi da su neizvršenjem sudskih odluka od strane institucije za zapošljavanje, Opštine Junik, povređena njegova prava garantovana Ustavom i međunarodnom konvencijom:

a. Član 31 Ustava [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]; i

b. Član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima [Pravo na Pravično Suđenje].

Relevantne zakonske odredbe koje se odnose na procedure za izvršenje upravnih i sudskih odluka

Zakon o izvršnom postupku (br. 03/L-008)

30. U Republici Kosovo, zakonska pravila, primenjivi postupci i sigurnost odluka se regulišu Zakonom o izvršnom postupku (Zakon br. 03/L-008).

„Član 1 [*Sadržina zakona]*

1.1 Ovim zakonom uređuju se pravila sudskog postupka po kome se ostvaruju
potraživanja na osnovu izvršnih naslova (postupak izvršenja), ako posebnim zakonomnije drugačije određeno.

1.2 Odredbe ovog zakona primenjuju se i na izvršenje odluke donete u upravnompostupku i prkršajnom postupku kojim je određana novčana obaveza, osim ako je za takvo izvršenje zakonom predviđena nadležnost drugog organa.

Član 24 [Izvršni naslov]

„Izvršni naslovi“ su:

a) izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje, ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije;

c) overena izvršna isprava;

d) druga isprava koja je zakonom priznata kao izvršna isprava;

Član 26 [Izvršnost odluke]

“Odluka donesena u upravnom postupku je izvršna, ako je postala takva prema pravilima kojimima je uređen taj postupak”.

Član 294 [Nadoknada plate u slučaju vraćanja radnika na posao]

„Predlagač izvršenja koji je podneo predlog za vračanje na posao, ima pravo da traži da sud donese rešenje kojim će odrediti da je dužnik obavezan da tom radniku isplati na ime plate mesečne iznose koji su postale dospelim od dana pravosnažnosti odluke do dana vračanja na posao. Istim rešenjem sud određuje izvršenje za ostvarivanje određenih mesečnih iznosa”.

Zakon br. 03/L-192 o NNO

„Član 13 [Odluka Odbora]

Odluka Odbora predstavlja pravosanžnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog ruiovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.

Član 14 [Pravo na žalbu]

Protiv odluke Odbora , nezadovoljna strana koja smatra da odluka Odbora nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u roku od trideset (30) dana od dana kada joj je uručena odluka. Pokretnaje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora.

Član 15 [Postupak u slučaju nesprovodjenja odluke odbora]

a) Nesprovodjenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosovo.

b) Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predvidjen u članu 13 ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, traba da pismeno obavesti Premijera i neposrednog nadredjenog odgovornog lica za izvršenje.

c) Obaveštenje iz podstava 2 ovog člana smatra se kao zahtev za pokretanje diciplinskog i materijalnog postupka protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predvidjenim Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosova.

d) Sranka može, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, početi postupka izvršenja u opštinskom sudu prema Zakonu o izvršnom postupku protiv lica i institucije odgovorne za izvršenje, u vezi materijalne i nematerijalne štete koje su prozrokavne ovom odlukom. Ako nadležni sud odluči da radniku (licu), koji je osporio to neizvršenje (neizvršenje odluke), nadoknadi iznos plata, troškove postupka i ostale moguće troškove, odgovorno lice institucije snosi i materijanu odgovornost za štetu koju je naneo instituciji prema zakonu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Kako bi mogao da sudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

32. Sud treba da ispita da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, prema članu 113.7 Ustava, koji navodi: "*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna*

sredstva, regulisanim zakonom". U tom smislu, Sud primećuje da je zahtev podnet Sudu od strane pojedinca. Stoga, podnosilac je ovlašćena stranka, ima pravo da pokrene ovaj predmet Sudu prema članu 113. 7 Ustava.

33. Sud, takođe, utvrđuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva, pošto se Okružni sud u Peći smatra „sudom poslednjeg stepena koji rešava pitanja koja se odnose na izvršenje". Kao posledica toga, podnosilac je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema zakonu Kosova.

34. Pored toga, što se tiče uslova da je podnosilac trebalo da podnese zahtev unutar 4 meseca nakon prijema sudkse pravosnažne odluke u vezi sa slučajem, Sud utvrđuje da situacija neizvršenja rešenja Okružnog suda u Peći Ac. br. 164/2011 od 5. jula 2011. god.; rešenjaOpštinskog suda u Dečanu E. br. 648/2010 od 18. aprila 2011. god.; i odluke NNO br. 02 (67) 2010 od 11. maja 2010. god.; od strane opštine Junik „se nastavlja i danas" (*vidi Slučaj KI50/12 ponosioc Viktor Marku- presuda Ustavnog suda od 16. jula 2012. god.).*

35. Koncept «neprekidna situacija» pokazuje određeno stanje koje rezultira od neprekidnih izvršenih postupaka države u njeno ime, gde su žrtve podnosioci. *»(Iordache protiv Rumunije, zahtev 6817/02, presuda od 14.10.2008. god.).*

36. U tom pravcu, Sud ocenjuje da pitanje koje treba da se razmatra u ovom slučaju, je da li istek roka od 4 meseca od dana prijema posledenje sudske odluke (15. jul 2011. god.) predstavlja potpunu prepreku za podnošenje zahteva Sudu ili je neprekidna situacija koja još uvek postoji i eventualno sadrži povredu Ustava sve dok je odluka NNO i sudska rešenja na snazi a nespovodjenje istih traje i danas.

37. Sud smatra da vremenski rok od 4 meseca određen članom 49. Zakona o Ustavnom sudu u vezi sa pojedinačnim zahtevima treba fleksibilno da se primeni i u slučajevima koji su kao posledice proizveli neprekidnu situaciju, a koja može da rezultira stalnim ustavnim povredama na štetu podnosioca zahteva, rok od 4 meseca ne može da predstavlja prepreku za meritorno odlučivanje ovakvog zahteva podnetog Sudu

38. Pored toga, Sud utvrđuje da je podnosilac ispunio uslove iz člana 48. Zakona: *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*. U tom pravcu, Sud primećuje da podnosilac

navodi povredu člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i člana 6 Evropske konvencije.

39. Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivost.

Ocena ustavnosti zahteva

40. Pošto je podnosilac zahteva ispunio sve proceduralne uslove prihvatljivosti, Sud treba razmatrati osnovanost zahteva na osnovu merituma.

41. Što se tiče podnete dokumentacije podnosioca, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne osporava nijednu odluku javnih organa, pošto su sve te odluke donete u njegovu korist, počev od odluke NNO pa do odluke Okružnog suda u Peći. Predmetna stvar zahteva podnosioca se odnosi na neizvršenje odluke NNO i sudskih odluka od strane organa opštine Junik.

42. Sud primećuje da je 11. maja 2010. god., NNO usvojio žalbu podnosioca br. 02 (67) 2010, poništio je odluku o prekidu radnog odnosa i tražio je od organa za zapošljavanje da unutar roka od 15 dana od dana prijema odluke, omogući podnosiocu ostvarivanje svih prava koja proizlaze iz radnog odnosa. NNO je dalje utvrdio da odluku NNO treba da primeni opština Junik i direktor za administraciju i osoblje opštine.

43. Pored toga, Sud primećuje da je 19. novembra 2010. god. Opštinski sud u Dečanu usvojio predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNO i obavezao je dužnika, odnosno predsednika opštine Junik da preduzme sve potrebne mere da vrati podnosioca na njegovo prethodno radno mesto sa svim pravima koja proizilaze iz radnog odnosa (odluka E. br. 648/2010). Ova odluka je potvrđena i od strane Okružnog suda u Peći (Ac. br. 164/2011).

44. Sud je u odnosu na gore navedeno, našao da podnosilac zahteva iako je prema svim upravnim i sudskim odlukama stekao pravo prekršeno od strane organa za zapošljavanje, on nije uspeo da ostvari stečeno pravo.

45. Neuspeh u preduzimanju konkretnih mera za izvršenje konačnih sudskih odluka od strane bilo koje opštine nije u skladu sa uslovima člana 124.6 Ustava, koji jasno određuje da:

„Opštine su dužne da poštuju Ustavnost, zakone i sprovode sudske odluke".

46. Što se tiče razjašnjenja pozicije i nadležnosti NNO, Sud smatra da je NNO nezavisna institucija, osnovana zakonom u skladu sa članom 101.2 Ustava. Stoga, sve obgovornosti koje proizlaze iz ove instutucije u vezi sa pitanjima koja su u nadležnosti ove institucije, proizvode pravne efekte za druge određene institucije, gde je status zaposelnih regulisan Zakonom o civilnoj službi Republike Kosovo. Odluka ove institucije predstavlja pravosnažnu upravnu odluku i, kao takvu je treba sprovoditi od strane nadležnog suda, na predlog za izvršenje od strane poverioca u pogledu ostavrivanja prava stečenih upravnim postupkom.

47. Član 6 ESLjP se takođe primenjuje i u upravnim fazama sudskog postupka, odnosno je unutar okvira „Prava na pravično suđenje", pravo koje je garantovano članom 31. Ustava. Dakle, proizilazi da neizvršenje odluke NNO, kao i neizvršenje sudskih odluka u ovom slučaju, spada u delokrug člana 6 Konvencije i samim tim predstavalja njegovu povredu.

48. Pored toga, Sud se poziva na član 54. Ustava, koji ukazuje na činjenicu da:

„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno".

49. Ustavni sud naglašava da nezadovoljna stranka ima pravo na pokretanje sudskog postupka ukoliko ne uspe da ostvari stečeno pravo, predviđeno članom 31. Ustava Republike Kosova, i članom 6. u vezi sa članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Bilo bi besmisleno, ako bi pravni sistem Republike Kosovo dozvolio da konačna sudska odluka ostane nedelotvorna i na štetu stranke. Tumačenje gore navedenih članova isključivo se odnosi na pristup sudu. Stoga, nedelotvornost postupka i nesprovođenje odluka proizvode efekte koji dovode do situacije koje nisu u skladu sa vladavinom prava, načelom koje su vlasti Kosova dužne da poštuju (*Vidi, odluka ESLjP u Slučaju Romashov protiv Ukrajine, podnesak br. 67534/01, presuda od 27. jula 2004. god.).*

50. Sud je mišljenja da, izvršenje odluke donete od strane jednog suda, treba posmatrati kao sastavni deo prava na pravično suđenje, pravo koje je zagarantovano gore navedenim članovima (*vidi: slučaj Hornsby protiv*

Grčke, presuda od 19. marta 1997. god., izveštaji 1997-II, str. 510., stay 40.). U ovom konkretnom slučaju, podnosioca zahteva ne bi trebalo lišiti koristi od konačne odluke, koja je doneta u njegovom interesu. Nijedan organ ne može opravdati nesprovođenje odluka u cilju dobijanja ponovnog razmatranja i preispitivanja slučaja *(vidi, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, stav 72, ESLjP 2002-VII).* Stoga su nadležne vlasti dužne sa organizuju efikasnije sisteme sprovođenja odluka, koji su efikasniji u zakonskom i praktičnom smislu, kao i to da treba obezbediti sprovođenje u razumnom roku, bez nepotrebnih odlaganja (*vidi, Pecevi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembar 2008. god.).*

51. Konačno, ovaj Sud nalazi da neizvršenje sudskih odluka od strane opštinskih nadležnih organa Republike Kosova i neuspeh da obezbede delotvorne mehanizme u pogledu sprovođenja odluka određenih vlasti i sudova predstavlja kršenje člana 31. Ustava, kao i člana 6. u vezi sa članom 13. EKLjP.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 56 (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 5. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Da je došlo do povrede članova 31, 32 Ustava i člana 6 u vezi sa članom 13. EKLjP;

III. Da konačna i izvršna odluka NNO-a, odluka br. 02 (67) 2010, od 11. maja 2010. god., i rešenje Okružnog suda u Peći, Ac. br. 164/2011 od 5. jula 2011. god., rešenje Opštinskog suda u Dečanu E. br. 648/2010 od 18. aprila 2011. god. moraju biti izvršene od strane nadležnih organa, naročito, opštine Junik;

IV. U skladu sa pravilom 63 (5) Poslovnika o radu, Opština Junik će podneti Ustavnom sudu informacije o preduzetim merama za izvršenje ove presude Ustavnog suda;

V. Ova presuda će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

VI. Ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 112/12, Adem Meta, datum 02 Avgust 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda, Ac. br. 61/12, od 13. februara 2012. god.

KI112/12, presuda od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravno sredstvo, sudska zaštita prava, Nezavisni nadzorni odbor (NNO), prihvatljiv zahtev.

Podnosilac zahteva trazi ostvarivanje prava na povratak na svoje radno mesto i primenu u potpunosti odluke Nezavisnog nadzornog odbora, te takođe trazi poništenje rešenja Opštinskog suda u Srbici i Okružnog suda u Mitrovici u delu kojim njegov zahtev za povratak na radno mesto nije usvojen.

Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem Okružnog suda, Ac. br. 61/12 od 13. februara 2012. god. povređena njegova prava, zagarantovana članom 21 [Opšta načela]; članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; članom 32 [Pravo na pravno sredstvo]; članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije]; i članom 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, kao članom 6 [Pravo na pravično suđenje] i članom 13 [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP).

Sud smatra da izvršenje konačne i obavezujuće odluke NNO treba da se smatra sastavnim delom prava na pravično suđenje, pravo koje je garantovano članom 31 Ustava i članom 6 EKLJP.

Sud primećuje da nepostojanje pravnih sredstava ili efektivnih mehanizama, koji omogućavaju obavezu odgovarajućih organa za blagovremeno izvršenje odluke NNO, pokreće pitanja prava na efikasno pravno sredstvo, kao sto je garantovano članom 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] Ustava. Na osnovu ovih odredaba svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Na samom kraju, Sud nalazi da neizvršenje u potpunosti odluke NNOK od strane redovnih sudova i neuspeh nadležnih organa Republike Kosovo da obezbede efikasne mehanizme kojima bi se obezbeđivalo sprovođenje odgovarajućih odluka relevantnih organa i sudskih odluka, čini kršenje članova 31, 32 i 54 Ustava i člana 6 u vezi sa članom 13 EKLJP.

PRESUDA
u
Slučaju br. KI112/12
Podnosilac
Adem Meta
Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Mitrovici, Ac. br. 61/12 od 13. februara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Adem Meta (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Srbici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Okružnog suda u Mitrovici, Ac. br. 61/12, od 13. februara 2012. god., koja je podnosiocu dostavljena dana 22. februara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ostvarivanje prava na povratak na svoje radno mesto i primenu u potpunosti odluke Nezavisnog nadzornog odbora Kosova (u daljem tekstu: NNOK), te takođe traži poništenje rešenja Opštinskog suda u Srbici (br. 0242/2011) i Okružnog suda u Mitrovici (Ac. br. 61/12), u delu kojim njegov zahtev za povratak na radno mesto nije usvojen.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56, tačka 1, Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 7. novembra 2012. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 4. decembra 2012. god. Predsednik je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 13. decembra 2012. god. Sud je obavestio podnosioca zahteva, NNOK, Opštinu Srbica i Okružni sud u Mitrovici o registrovanom zahtevu.

8. Dana 14. marta 2013. god. Sud je od podnosioca zahteva tražio dodatne informacije u vezi preduzetih radnji od strane podnosioca zahteva i odgovarajućih institucija u vezi sa primenom odluke NNOK-a br. A 02/200/2011 od 13. septembra 2011. god. i rešenja Ac. br. 61/12 od 13. februara 2012. god. Okružnog suda u Mitrovici.

9. Dana 19. marta 2013. god. podnosilac zahteva je Sudu dodatno podneo; 1. Obaveštenje NNOK- a o neizvršenju odluke NNOK-a, uručene Premijeru Republike Kosovo dana 24. oktobra 2011. god.; 2. Obaveštenje NNOK-a u vezi sa neizvršenjem odluke NNOK-a uručene Predsedniku Skupštine Republike Kosova dana 24. oktobra 2011. god.; 3. Izveštaj sa preporukama Narodnog advokata uručen predsedniku opštine Srbica dana 5. novembra 2012. god.; i 4. Odgovor Predsednika opštine na izveštaj Narodnog advokata od 8. novembra 2012. god.

10. Dana 5. jula 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica, kao što su dostavljene od strane podnosioca zahteva

11. Dana 10. maja 2011. god., šef osoblja Kancelarije predsednika opštine Srbica, doneo je odluku br. 118/347 o ukidanju radnog mesta stručnog zvaničnika Istorijske arhive u Direkciji za kulturu, omladinu i sport Opštine Srbice, funkcija koja je obavljena od strane podnosioca zahteva.

Odluka šefa osoblja, između ostalog, se zasniva i na odluci o reformi opštinske uprave br. 02-112-333, potpisane od strane Predsednika opštine Srbica, dana 5. maja 2011. god., kojom je predviđeno ukidanje radnog mesta stručnog zvaničnika Istorijske arhive u Direkciji za kulturu, omladinu i sport.

12. Dana 9. juna 2011. god. podnosilac zahteva je uložio žalbu Komisiji za rešavanje sporova i žalbi Opštine Srbica (br. 118-639).

13. Prema dokumentaciji koja je priložena uz zahtev, o žalbi podnosioca zahteva, Komisija za rešavanje sporova i žalbi Opštine Srbica, nije donela nikakvu odluku.

14. Dana 8. avgusta 2011. god. podnosilac zahteva je izjavio žalbu NNOK (br. 02/200/2011), navodeći da je odluka o ukidanju radnog mesta doneta u suprotnosti sa odredbama upravnog postupka, odredbama Zakona o civilnoj službi Republike Kosova br. 03/L-149 i Uredbom o unutrašnjoj organizaciji Opštine Srbica, te i pogrešnom primenom materijalnog prava. Podnosilac zahteva traži njegov povratak na radno mesto i naknadu plate, počev od 1. maja 2011. god. do dana izvršenja odluke.

15. Dana 13. septembra 2011. god. NNO (odluka br. A 02/200/2011) usvojio je žalbu podnosioca zahteva, poništio odluku br. 118/347 o ukidanju radnog mesta, donetu od strane šefa osoblja Kancelarije predsednika opštine Srbice i naložio Opštinskoj upravi u Srbici da u roku od 15 dana od dana prijema odluke, podnosioca zahteva vrati na njegovo radno mesto sa svim pravima i obavezama koje proističu iz radnog odnosa, uključujući i retroaktivnu naknadu mesečnih plata. NNO je dalje naveo da odluku NNO treba da sprovede predsednik opštinske uprave u Srbici i šef odeljenja.

16. Dana 11. oktobra 2011. god., podnosilac zahteva je podneo Opštinskom sudu u Srbici zahtev za izvršenje odluke NNOK-a.

17. Dana 24. oktobra 2011. god. NNOK je obavestio Predsednika Skupštine i Premijera o nesprovođenju odluke NNOK-a od strane poslodavnog organa.

18. Dana 8. novembra 2011. god. Opštinski sud u Srbici (rešenje br. 0242/2011) je odbio predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke o povratku na radno mesto i usvojio je samo predlog o naknadi plata. Opštinski sud je obrazložio da *"[...] odluka Nezavisnog nadzornog*

odbora o Civilnoj službi Kosova o povratku na radno mesto, nije izvršni naslov“.

19. Dana 24. decembra 2011. god. podnosilac zahteva je uložio žalbu na rešenje Opštinskog suda Okružnom sudu u Mitrovici (Ac. br. 61/12).

20. Dana 13. februara 2012. god. Okružni sud u Mitrovici je rešenjem Ac. br. 61/12, odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio u potpunosti rešenje br. 0242/2011 Opštinskog suda u Srbici. Okružni sud je zaključio da je izvršenje odluke o povratku na radno mesto, obaveza odgovarajuće institucije, a u slučaju neispunjenja ove obaveze, onda je Kancelarija premijera odgovorna za njeno izvršenje.

21. Dana 5. novembra 2012. god., Narodni advokat je dostavio Gradonačelniku opštine Srbice izveštaj sa preporukama za preduzimanje mera za sprovođenje odluke A 02/200/2011 od 13. septembra 2011. god. NNOK-a. U izveštaju Narodnog advokata se smatra da [...] *“Nesprovođenje konačne upravne odluke NNOKS od strane opštine Srbica predstavlja kršenje ljudskih prava i smanjuje poverenje građana u sprovođenju pravde i vladavinu zakona. “[...]* i preporučujeSkupštini opštini Srbica da preduzme neposredne mere za povratak podnosioca zahteva na njegovo radno mesto, bez daljih odlaganja i u skladu sa odlukom NNOK- a.

22. Dana 12. novembra 2012. god. gradonačelnik opštine Srbica je odgovorio instituciji Narodnog advokata, s obaveštenjem da je odluka NNOK-a doneta na jednostran način, pošto organ za zapošljavanje nije bio upoznat sa žalbom i gore navedenom odlukom, čime je onemogućeno drugoj stranki da podnese činjenice.

Navodi podnosioca zahteva

23. Kao što je već gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem Okružnog suda, Ac. br. 61/12 od 13. februara 2012. god. povređena njegova prava, zagarantovana članom 21.[Opšta načela]; članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; članom 32. [Pravo na pravno sredstvo]; članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije]; i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); kao i njegova prava iz člana 6. [Pravo na pravično suđenje] i člana 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

24. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da poništi rešenja Opštinskog suda u Srbici (br. 0242/2011 od 8. novembra 2011. god.) i

Okružnog suda u Mitrovici (Ac. br. 61/12 od 13. februara 2012. god.), u delu u kojem njegov zahtev za povratak na radno mesto nije usvojen.

Relevantne zakonske odredbe koje se odnose na procedure za izvršenje upravnih i sudskih odluka

Zakon o izvršnom postupku (Zakon br. 03/L-008)

25. [Sadržina zakona]

"1.1 *Ovim zakonom uređuju se pravila sudskog postupka po kome se ostvaruju potraživanja na osnovu izvršnih naslova (postupak izvršenja), ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.*

1.2. Odredbe ovog zakona primenjuju se i na izvršenje odluke donete u upravnom postupku i prekršajnom postupku kojim je određena novčana obaveza, osim ako je za takvo izvršenje zakonom predviđena nadležnost drugog organa."

26. Član 24. stav 1. [Izvršni naslov]

"Izvršni naslovi su:

a) izvršna odluka suda i izvršno sudsko poravnanje;

b) izvršna odluka doneta u upravnom postupku i administrativno poravnanje, ako se radi o novčanoj obavezi i ukoliko zakonom nije predviđeno drugačije;

c) overena izvršna isprava;

d) druga isprava koja je zakonom priznata kao izvršna isprava;"

27. Član 26. stav 3. [Izvršnost odluke]

"Odluka donesena u upravnom postupku je izvršna, ako je postala takva prema pravilima kojima je uređen taj postupak.

28. Član 294. stav 1. [Nadoknada plate u slučaju vraćanja radnika na posao]

"Predlagač izvršenja koji je podneo predlog za vraćanje na posao, ima pravo da traži da sud donese rešenje kojim će odrediti da je dužnik obavezan da tom radniku isplati na ime plate mesečne iznose koji su postali dospelim od dana pravosnažnosti odluke do

dana vraćanja na posao. Istim rešenjem sud određuje izvršenje za ostvarivanje određenih mesečnih iznosa.

Zakon br. 03/L-192 o nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova

29. Član 13. [Odluka Odbora]

"Odluka Odbora predstavlja administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke."

30. Član 14. [Pravo na žalbu]

"Protiv odluke Odbora, nezadovoljna strana koja smatra da odluka Odbora nije zakonita, može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom, u roku od trideset (30) dana od dana kada je joj je uručena odluka. Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Odbora."

31. Član 15. [Postupak u slučaju nesprovođenja odluke Odbora]

"Nesprovođenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosova."

1. *Ako odgovorno lice institucije ne izvršava odluku Odbora u roku koji je predviđen u članu 13 ovog zakona, Odbor u roku od petnaest (15) dana od dana kada je istekao rok za izvršenje, treba da pismeno obavesti Premijera i neposrednog nadređenog odgovornog lica za izvršenje."*

2. *Obaveštenje iz podstava 2 ovog člana smatra se kao zahtev za pokretanje disciplinskog i materijalnog postupka protiv odgovornog lica za izvršenje, koji se vodi u skladu sa odredbama predviđenim Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosova.*

3. *Stranka može, u roku od trideset (30) dana od dana isteka roka za izvršenje, pokrenuti postupak izvršenja u opštinskom sudu prema Zakonu o izvršnom postupku protiv lica i institucije odgovornih za izvršenje, u vezi materijalne i nematerijalne štete koje su prouzrokovane ovom odlukom.*

Ako nadležni sud odluči da radniku (licu), koji je osporio to neizvršenje (neizvršenje odluke), nadoknadi iznos plata, troškove postupka i ostale moguće troškove, odgovorno lice institucije snosi i materijalnu odgovornost za štetu koju je naneo instituciji prema zakonu.“

4. *Odbor treba pismeno da obavesti i Skupštinu Republike Kosova o odlukama koje nisu izvršene.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Pre svega, Sud ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

33. Sud najpre treba da oceni da li je podnosilac zahteva ovlašćena strana da podnese zahtev Sudu, u skladu sa uslovima utvrđenim članom 113.7 Ustava.

Član 113. stav 7 Ustava propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

34. Sud smatra da je podnosilac zahteva fizičko lice, i da je ovlašćena strana u skladu sa članom 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava.

35. Sud takođe treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva, u skladu sa zahtevima člana 113. (7) Ustava, kao i člana 47. (2) Zakona, iscrpeo sva pravna sredstva. Podnosilac zahteva je iscrpeo pravne lekove u okviru institucije zapošljavanja i svojom žalbom NNOK, čija je odluka konačna u upravnom postupku. Takođe, on je iskoristio i poslednji pravni lek u izvršnom postupku, koji je u ovom slučaju rešenje Ac. br. 61/12 Okružnog suda u Mitrovici, od 13. februara 2012. god. na koju nije dozvoljeno izjavljivanje žalbe. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je iscrpeo sve pravne lekove na raspolaganju prema važećem zakonodavstvu.

36. U vezi sa kriterijumom, prema kojem bi trebalo da je podnosilac zahteva podneo zahtev u roku od 4 meseca nakon donošenja pravosnažne sudske odluke u vezi sa ovim slučajem, Sud utvrđuje da se situacija neizvršenja NNOK odluke o povratku na radno mesto od strane

Okružnog suda u Mitrovici (rešenje Ac. br. 61/12, od 13. februara 2012. god.) nastavlja i danas. Slična situacija neizvršenja odluka Suda i NNOK se pojavila u velikom broju drugih predmeta pred Ustavim sudom, u kojima je Sud utvrdio da postojanje trajnog stanja, a onda neprimenjivost utvrđenog roka (Vidi, slučaj br. *KI08/09, podnosilac zahteva Samostalni sindikat zaposlenih Fabrike čelika IMK Uroševac* – Presuda od 17. decembra 2010. god. i slučaj *KI 50/12, podnosilac zahteva Agush Llolluni* – Presuda od 16. jula 2012. god.). Dakle, činjenica da podnosilac zahteva nije podneo zahtev u roku od četiri (4) meseca od konačne odluke suda smatra se nerelevantnom zbog trajnog stanja. Taj izuzetak je jasno uspostavljen u praksi Evropskog suda za ljudska prava.

37. Sud dalje primećuje da podnosilac zahteva osporava propust nesprovođenja odluke NNOK-a u potpunosti od strane nadležnih sudova. Stoga, kriterijum za podnošenje zahteva u roku od četiri meseca ne važi u slučaju neizvršenja odluke od strane javnog organa (Vidi, *mutatis mutandis,Iatridis protiv Grčke*, br. 59483/00, ESLJP, Presuda od 19. oktobra 2000. god.).ESLjP izričito primećuje u sličnoj situaciji koja proizilazi iz slučaja Iatridis protiv Grčke, da se pravilo roka ne primenjuje kada postoji odbijanje izvršne vlasti u skladu sa određenom odlukom.

38. Što se tiče ispunjenosti kriterijuma navedenog u članu 48. Zakona, koji predviđa da *„podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“,* Sud primećuje da je podnosilac zahteva naglasio koja su mu prava, garantovana Ustavom i drugim aktima, povređena, navodeći rešenja Opštinskog suda (br. 0242/2011 od 8. novembra 2011. god.) u Srbici i Okružnog suda u Mitrovici (Ac. br. 61/12 od 13. februara 2012. god.), kao akte javnog organa, koje osporava.

39. S obzirom da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i iscrpeo je sva pravna sredstva, da je ispunio uslov za podnošenje zahteva Sudu u zakonom predviđenom roku, kao rezultat trajnog stanja, kao i toga da je on jasno objasnio navodnu povredu prava i sloboda, uključujući rešenja, koje osporava, Sud nalazi da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti.

Ocena materijalno pravnog aspekta zahteva

40. Pošto je podnosilac zahteva ispunio procesne uslove prihvatljivosti, Sud razmatra meritum zahteva podnosioca.

I. vezi sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje

41. Podnosilac zahteva se žali da je njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava bilo prekršeno.

42. Član 31.1 Ustava utvrđuje:

> *„Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih ovlašćenja“.*

43. Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava rešenje AC. br. 61/12 Okružnog suda u Mitrovici od 13. februara 2012. god. dok je potvrđena rešenje E. Nr. 0242/2011 Opštinskog suda u Srbici od 8. novembra 2011. god., kojom je odbijen predlog podnosioca zahteva za izvršenje odluke NNOK o njegovom vraćanju na radno mesto, pri čemu je usvojen samo predlog o naknadi plata.

44. Sud primećuje da je 13. septembra 2011. god., NNOK (odlukom br. A 02/200/ 2011) usvojio žalbu podnosioca zahteva i naložio Opštinskoj administraciji Srbice da u roku od 15 dana od dana primanja odluke, vrati podnosioca zahteva na njegovo radno mesto sa svim pravima i obavezama iz radnog odnosa, uključujući retroaktivnu nadoknadu mesečnih plata. U odluci NNOK se navodi da:

> “*Odluka Odbora predstavlja administrativnu konačnu odluku i izvršava se od strane visokog upravnog zvaničnika ili odgovorne osobe institucije koja je donela prvu odluku protiv stranke“.*

45. U tom smislu, Sud podseća da je NNOK nezavisni organ osnovan zakonom, u skladu sa članom 101.2 Ustava. Stoga, sve obaveze koje proizlaze iz odluka ovog organa po pitanjima koja spadaju u nadležnost ovog organa, proizvode pravna dejstva za ostale odgovarajuće institucije u kojima se status zaposlenih uređuje Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosovo. Odluka NNOK je konačna i obavezajuća te uložena žalba protiv odluke NNOK ne zaustavlja izvršenje odluke NNOK (Vidi Slučaj KI 129/11 Viktor Marku –Presudu od 17. jula 2012. god.).

46. Dana 13. februara 2012. god. Okružni sud u Mitrovici je (rešenjem AC. br. 61/12), potvrdio rešenje E. br. 0242/2011 Opštinskog suda u Srbici od 8. novembra 2011. god. o izvršenju odluke NNOK samo u pogledu dela koji se odnosi na nadoknadu plata. Okružni sud u Mitrovici je dodao da u skladu sa članom 24. [Izvršni naslov] Zakona br. 03/L-008 o izvršnom postupku, deo izvršenja povratka podnosioca zahteva na radno mesto je obaveza odgovornih osoba odgovarajućih institucija i u

slučaju neizvršenja ove obaveze odgovorna je Kancelarija Premijera Kosova za izvršenje odluke koja se odnosi na povratak na radno mesto.

47. Na osnovu gore navedenih činjenica, Sud primećuje da u cilju izvršenja odluke NNOK, podnosilac zahteva se potrudio da iskoristi sva sredstva na raspolaganju u skladu sa zakonima na snazi, međutim uprkos njegovom naporu, odluka NNOK nije sprovedena od strane nadležnih organa opštine Srbica, a ni od strane nadležnih sudova, što se tiče dela izvršenja odluke o njegovom povratku na radno mesto.

48. Sud primećuje da se član 6. EKLJP takođe primenjuje na upravne postupke, koji spadaju u okviru "*Prava na Pravično i Nepristrasno Suđenje",* pravo koje je takođe garantovano članom 31. Ustava.

49. Sud smatra da izvršenje konačne i obavezujuće odluke treba da se smatra sastavnim delom prava na pravično suđenje, pravo koje je garantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP. Gore navedeno načelo ima još veći značaj u okviru upravnog postupka povodom nekog spora, čiji je rezultat od posebnog značaja za građanska prava stranke u sporu. (*Vidi, mutatis mutandis Hornsby protiv Grčke, br. 18357/91, Presuda od 19. marta 1997. god., stavovi 40-41).*

II. Što se tiče prava na efikasno pravno sredstvo

50. Podnosilac zahteva se takođe žali da je pravo na efikasno pravno sredstvo garantovano članom 32. i 54. Ustava prekršeno.

51. Član 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] utvrđuje da:

> *„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način".*

52. Takođe član 54. [Sudska Zaštita Prava] utvrđuje da:

> *„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno".*

53. Pored toga, član 13. EKLjP navodi da:

> *„Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim*

vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu".

54. Sud primećuje da nepostojanje pravnih sredstava ili efektivnih mehanizama, koji omogućavaju obavezu odgovarajućih organa za blagovremeno izvršenje odluke NNO, pokreće pitanja prava na efikasno pravno sredstvo, kao što je garantovano članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava u vezi sa članom 13. ESLjP. Na osnovu ovih odredaba svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način (Vidi, *mutatis mutandis, Voytenko protiv Ukrajine*, br. 18966/02, Presuda od 29. juna 2004. god., stavovi 46-48).

55. Štaviše, nadležni organi su obavezni da osnuju sistem za sprovođenje odluka, koji je efektivan kako u zakonskom, tako i u praktičnom smislu, i koji obezbeđuje njihovo sprovođenje u razumnom roku bez nepotrebnih odugovlačenja (vidi Slučaj *KI 50/12, podnosilac zahteva Agush Lolluni* – Presuda od 16. jula 2012. god. i takođe vidi, *Pecevi protiv bivše-Republike Jugoslavije Makedonije*, br. 21839/03, Presuda ESLJP od 6. novembra 2008. god.).

56. Sud se još jednom poziva na član 54. Ustava. S tim u vezi, Ustavni sud primećuje da bilo bi besmisleno ukoliko bi pravni sistem Republike Kosovo dozvolio da jedna konačna sudska odluka ostane neefektivna na štetu jedne stranke. Tumačenje gore navedenih članova ima veze sa pristupom suda i zaštitom od strane suda. Dakle, neefikasnost postupaka i neizvršenje odluka proizvodi efekte koji dovode do situacija koje nisu u skladu sa načelom vladavine zakona, koje je jasno potvrđeno u sudskoj praksi ESLjP a koje su vlasti Kosova obavezni da poštuju (vidi, *mutatis mutandis, Romashov protiv Ukrajine*,br. 67534/01, Presuda od 27. jula 2004. god.).

III. U vezi sa članovima 21. i 49. Ustava

57. Podnosilac zahteva takođe navodi povredu člana 21. i 49. Ustava.

58. Član 21. Ustava propisuje opšte principe koji se odnose na osnovna prava i slobode garantovane u Poglavlju II Ustava. On predviđa:

„Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo".

„Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom“.

„Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih“.

„Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva“.

59. Član 49. Ustava utvrđuje da:

1. Garantuje se pravo na rad.
2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.

60. Sud smatra da navedeno kršenje prava na rad nije relevantno u ovom slučaju, a neizvršenje u potpunosti odluke NNOK je pitanje koje spada u okviru prava garantovanih članovima 31. 32. i 54. Ustava u vezi sa članovima 6. i 13. ESLjP.

61. Konačno, Sud ne smatra da je potrebno da se i dalje bavi navodnim povredama članova 21. i 49. Ustava, posebno jer je utvrdio kršenje relevantnih članova 31. 32. i 54. Ustava i članova 6. i 13. Evropske Konvencije.

IV. Zaključak

62. Na samom kraju, Sud nalazi da neizvršenje u potpunosti odluke NNOK od strane redovnih sudova i neuspeh nadležnih organa Republike Kosovo da obezbede efikasne mehanizme kojima bi se obezbeđivalo sprovođenje odgovarajućih odluka relevantnih organa i sudskih odluka, čini kršenje članova 31. 32. i 54. Ustava i članova 6. i 13. EKLJP. Prema tome, prava na pravično suđenje i efektivno pravno sredstvo, garantovana gore navedenim članovima, su povređena i konačna odluka NNOK-a treba da se izvrši u celini, dok iz razloga navedenih u članovima 60. i 61. ove Presude, Sud smatra nepotrebno da se bavi navodima o kršenju članova 21. i 49. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56. (1) Poslovnika o radu, u svom zasedanju, 5. Jula 2013. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. Da PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. Da UTVRDI da je bilo povrede članova 31., 32. i 54 Ustava, u vezi sa članova 6. i 13. EKLJP;

III. Da UTVRDI da je nepotrebno razmatranje navoda o kršenju članova 21. i 49. Ustava;

IV. DA VRATI rešenje Ac. br. 06/12 od 13. februara 2012. god. Okružnog suda u Mitrovici na ponovno razmatranje Osnovnom sudu u Mitrovici – Ogranak u Srbici, shodno ovoj Presudi;

V. Da NALOŽI Osnovnom sudu u Mitrovici– Ogranak u Srbici, shodno pravilu 63. (5) Poslovnika o radu, da dostavi Ustavnom sudu informacije o preduzetim merama za sprovođenje ove Presude Ustavnog suda;

VI. Da se ova Odluka DOSTAVI strankama;

VII. Da OBJAVI ovu Odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4. Zakona;

VIII. Da PROGLASI da ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 16/13, Armand Morina direktor ”Morina films”, datum 07 Avgust 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog privrednog Suda u Prištini II C. br. 13/2011 od 28. februara 2012. godine

Predmet 16/13, odluka od 14. juna 2013 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Okružnog suda.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilac zahteva je dana 28. septembra 2012. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevao ocenu ustavnosti presude Okružnog privrednog suda u Prištini.
Podnosilac zahteva ne navodi konkretno koji su članovi Ustava povređeni ovom presudom.

Dana 16. aprila 2013 godine, podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom “da se slučaj KI 16-13 povuće do konačne odluke apelaciong suda.”
Odlukom predsednika (br. GJR. KI 16/13, od 14. februara 2013), sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca, istog dana odlukom predsednika KSH 16/13, imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da ne postoje posebne okolnosti u pogledu ljudskih prava koje bi zehtevale dalje razmatranje zahteva i shodno tome donelo doluku o skidanju sa liste.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova na sednici 14. juna 2013 god., nije našao razloga da odlućuje po ovom zahtevu. Stoga podnesak se povlači sa liste.

ODLUKA O SKIDANJU SA LISTE
u
slučaju br. KI-16/13
Podnosilac
Armand Morina direktor ”Morina films” iz Prištine
Ocena ustavnosti presude Okružnog privrednog Suda u Prištini II C. br. 13/2011 od 28. februara 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu

Enver Hasani, Predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Armand Morina iz Prištine direktor ”Morina Films” iz Prištine.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva je 28. Septembra 2012 god., podneo zahtev za ocenu ustavnosti presude Okružnog privrednog Suda u Prištini II C. 13/2011 od 28. Februara 2012 god. Međutim podnosilac zahteva ne navodi konkretno koji su članovi Ustava povređeni ovom presudom.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilima 32 i 56. 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

4. Podnosilac zahteva je dana 20. septembra 2012. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu, „Sud“).

5. Dana 25. marta 2013 godine, Ustavni sud je zatražio od podnosioca da navede status njegovog predmeta kod redovnih Sudova te da precizira koji su konkretno članovi Ustava povređeni u njegovom slučaju.

6. Dana 16. aprila 2013 godine, podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom *"da se slučaj KI 16-13 od 20. Septembra 2012 godine, povuće privremeno do konačne odluke apelaciong suda."*

7. Dana 14. juna 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Altay Suroy, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan(predsedavajući), Ivan Čukalović i.Enver Hasani, iznelo je Sudu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosilac zahteva, kao autor filmskog projekta *"Mysafir në sofër",* je bio u pregovorima sa Ministarstvom kulture, omladine i sporta (u daljem tekstu, MKOS) o potencijalnom finasiranju ovog projekta od strane MKOS.

9. Na sednicama održanim 27 septembra i 04 oktobra 2006 godine., MKOS je u načelu podržala ovaj projekat.

10. Dana 09. oktobra 2006 godine, MKOS informiše podnosioca zahteva da će podržati filmski projekat *"Mysafir në sofër"*.

11. Dana 30. Januara 2007 godine, MKOS pristupa potpisivanja ugovora sa podnosiocem zahteva kojim određuje obaveze obe stranke u realizaciji ovog projekta i određuje se iznos.

12. Dana 19. Septembra 2008 godine, MKOS potpisuje aneks ugovora sa podnosiocem zahteva kojim potvđuije spremnost Ministarstva u ispunjavanju obaveza, koje su MKOS i podosilac zahteva predvideli za realizaciju prve faze filmskog projekta *"Mysafir në sofër"*.

13. Dana 20. oktobra 2008 godine, MKOS prenosi sredstva koja se namenjuju za realizaciju prve faze filmskog projekta*"Mysafir në sofër"*.

14. Dana 15. aprila 2010 godine, Stalni sekretar u MKOS-a je formirao komisiju od 4 člana radi provere toka realizacije preojekta *"Mysafir në sofër"*.

15. Dana 30. juna 2010 godine, odeljenje unutrašnje revizije MKOS-a je izvršilo reviziju dokumentacije u vezi sa filmskim projektom *"Mysafir në sofër"*.

16. Dana 27. avgusta 2010 godine, MKOS obaveštava podnosioca zahteva da je na osnovu podataka dobijenih revizijom MKOS kao i iz izveštaja komisije MKOS-a odlučeno da Ministarstvo u daljem finasiranju ne podrži projekat *"Mysafir në sofër"* i da zahteva od podnosioca zahteva da vrati sredstva koja su namenjna za prvu fazu ovog projekta.

17. U međuvremenu, MKOS podnosi tužbu Okružnom privrednom sudu u Prištini sa tužbenim zahtevom da podnosioc zahteva (Morina Films) *"vrati sredstva subvencije dobijene za realizaciju filmskog projekta*

18. Dana 28. februara 2012 godine, Okružni privredni Sud u Prištini donosi presudu (II.C.br.13/2011) usvajajući kao osnovan zahtev MKOS-a i obavezuje podnosioca zahteva da MKOS-u vrati sredstva subvencije,uključujući propisanu zakonsku kamatu i troškove parničnog postupka.

19. Dana 21. maja 2012 godine, podnosilac zahteva ulaže žalbu na presudu Okružnog privrednog suda u Prištini.

20. Dana 22. avgusta 2012 Okružni privredni sud u Prištini odbija kao zakasnelu žalbu podnosioca zahteva.

21. Podnosilac zahteva je ulažio žalbu Vrhovnom sudu Kosova protiv rešenja Okružnog privrednog suda u Prištini, navodeći da je uložio žalbu u zakonskom roku i predlažući da Vrhovni sud Kosova napadnuto rešenje poništi.

22. Podnosioca zahteva je obavestio Sud da je postupak pred Vrhovnim sudom je još u toku.

Prihvatljivosti zahteva

23. Uslovi za prihvatljivost su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih*

organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

25. Kao što je navedeno gore, postupak pred Vrhovnim sudom još u toku tako da podnosilac zahteva nije još uvek iscrpeo sva redovna pravna sredstva i zahtev je preuranjen. Prema tome, podnosilac zahtev ima pravo da podnese novi zahtev Ustavnom sudu za ocenu ustavnosti konačne odluke Vrhovnog suda u roku predviđenim Zakonom.

26. Nadalje, da bi bio u mogućnosti da odluči po zahtevu podnosioca da povuče zahtev, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene pravilom 32. Poslovniku o radu.

27. Pravilo 32. Poslovnika o radu Ustavog Suda, u delu koji se na ovo odnosi, predviđa sledeće:

(1) Strana moze povući podneti podnesak iIi odgovor u bilo koje vreme, ali ne više od nedelju dana pre početka rasprave ili u bilo koje vreme pre nego što Sud donese odluku bez održavanja rasprave.

(2) Bez obzira na povlačenje podneska, Sud moze odrediti donošenje odluke o podnesku.[...]"

28. Sud uzimajući u obzir gore navedenom spletu okolnosti nije našao razloga da odlućuje po ovom zahtevu. Stoga podnesak se povlači sa liste:

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 23. Zakona, i Pravilu 32 Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 14 juna 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. Da skine sa liste podneti zahtev;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama;

III. Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 58/12, KI 66/12, i KI 94/12, Selatin Gashi, Halit Azemi i grupa opštinskih savetnika SO Vitina,datum 28 Avgust 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti odluka opštine Mitrovice, Gnjilana i Vitine o uslovljavanju građana na pristup opštinskim uslugama plaćanjem obaveza prema javnim preduzećima

KI58, KI66 i KI94/12, odluka o povlačenju zahteva sa liste od 2. avgusta 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, odluka o povlačenju zahteva sa liste.

Podnosioci zahteva tvrde da su im odlukama Skupština opština povređena sledeća ljudska prava: član 21.1, član 24 (1) i 124 (6) Ustava, dva podnosioca nisu naveli nijednu ustavnu odredbu, već su naglasili da su povređena ljudska prava prilikom pribavljanja ličnih dokumenata.

Dana 3. decembra 2012. god., Sud je održao raspravu na kojoj su učestvovali i saslušani podnosioci zahteva.

Dana 30. aprila 2013. god., opština Gnjilane je zvanično obavestila Ustavni sud da je na održanoj sednici 23. aprila 2013. god., donela odluku o stavljanju van snage odluke o ograničavanju pružanja usluga plaćanjem računa za smeće i vodu, dostavljajući preko elektronske zvanične pošte kopiju odluke 01 br. 16-35734 od 23. aprila 2013. god.

Sud smatra da donošenje odluka od strane Skupština opština za skidanje sa snage prethodnih odluka za ograničavanje u pružanju određenih administrativnih usluga u dotičnim opštinama iz kojih dolaze podnosioci zahteva i preko kojih se navode povrede ljudskih prava, za vreme dok su ovi zahtevi bili na razmatranju u Sudu, ali nikako pre nego što je Sud doneo konačnu odluku, govori da se položaj podnosilaca zahteva značajno promenio i da zahtev sada nema opravdanje, dok je cilj koji su tražili da postignu u celosti je postignut. U tom smislu, Sud smatra da nema više merituma da bi se nastavilo sa razmatranjem ovog predmeta i odlučio je da zahtev povuče sa liste u skladu sa pravilom 32.4 Poslovnika o radu.

ODLUKA O POVLAČENJU ZAHTEVA SA LISTE
u
Slučajevima KI 58,66 i 94/12
Selatin Gashi, Halit Azemi i grupa opštinskih savetnika SO Vitina
Zahtev za ocenu ustavnosti odluka opštine Mitrovice, Gnjilana i Vitine o uslovljavanju građana na pristup opštinskim uslugama plaćanjem obaveza prema javnim preduzećima

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Selatin Gashi iz sela Busi opštine Mitrovica, Halit Azemi stanovnik kod 'Trga nezavisnosti" grada Gnjilana i grupa opštinskih savetnika Skupštine Opštine Vitine.

Osporene odluke

2. Osporene odluke javnih organa su:

   1) Odluke Skupštine Opštine – Mitrovica br. 02/06-22557/8 od 26.04.2012. god., i odluka br. 02/06-3401/5 od 07.07.2011. god. o uslovljavanju građana i preduzeća sa sedištem u SO - Mitrovica na pristup opštinskih usluga sa potvrdom plaćanja obaveza prema KRV "Mitrovica" i KRO "Uniteti",

   2) Odluka SO Gnjilane 01 br. 16/10608 od 24.06.2011. god., o ograničavanju opštinskih usluga uz plaćanje računa za vodu i otpad i važi za sva pravna i fizička lica opštine Gnjilana, i

   3) Odluka 01/013/1355 od 29.07.2011. god., SO - Vitina o uslovljavanju pružanja određenih opštinskih usluga uz plaćanje

računa za vodu i otpad, koja takođe važi za sva pravna i fizika lica opštine Vitina.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar podnetog pitanja u Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) dana 15.06.2012. god. (Ki 58/12), dana 09.07.2012. god. (Ki 66/12) i dana 24.12.2012. god. KI 94/12) je ocena ustavnosti odluka Skupština Opština Mitrovica, Gnjilana i Vitine kojima se uslovljavaju pravna i fizička lica ovih Opština da određene opštinske usluge navedene u odlukama ne uživaju od strane određenih opštinskih službi ako prethodno ne predstave kao potvrdu račune za izvršenje obaveza prema određenim javnim preduzećima navedenih u odlukama i to prema: KRV ”Mitrovica” i KRO ”Uniteti” u SO -Mitrovica, prema javnim nadležnim preduzećima za vodu i otpad u SO -Gnjilane (nisu navedena imena u odluci) i KRO ”Higijena ” AD - Gnjilane i KRV ‘Hidromorava” DA - Gnjilane (SO-Vitina).

Navedne povrede prava garantovanih Ustavom

4. Podnosioci zahteva su naveli da su im odlukama Skupština Opština navedenih u drugom stavu ove odluke, povređena ljudska prava na sledeći način:

   a) Član 21.1, član 24(1) i 124 (6) Ustava (g. Selatin Gashi zahtev KI 58/12).

   b) g. Halit Azemi (zahtev Ki 66/12) nije naveo nijednu ustavnu odredbu, ali je naglasio da su prekršena ljudska prava prilikom dobijanja ličnih dokumenata.

   c) i pravni savetnici SO - Vitina su priložili osporenu odluku, tražeći njegovu ocenu ustavnosti ne precizirajući druge detalje.

Pravni osnov

5. Član 113.7 u vezi sa članom 21.4 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., i pravila 53 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak u Ustavnom sudu po hronološkom redu prema predmetima

Slučaj ki 58/12

6. Dana 1. juna 2012. god., Sud je preko pošte primio zahtev od strane g. Selatin Gashi, kojim je tražio od Suda da ”oceni ustavnost memoranduma zaključenog 24. aprila 2012. god., između SO Mitrovice, s jedne strane, Regionalnog vodovoda, kao i preduzeća za upravljanje otpadom “Uniteti” s druge strane“.

7. Dana 4. juna 2012. god., Sud je obavestio podnosioca prvog zahteva g. Selatin Gashi u vezi sa postupkom upisa predmeta, tražeći od njega i dodatnu dokumentaciju, dok je 15.06.2012. god., prvi podnosilac, g. Selatin Gashi, podneo popunjen zahtev Ustavnom sudu, prilažući i osporene odluke opštine Mitrovica. Zahtev je upisan u Sudu pod br. KI 58/12.

8. Dana 21. avgusta 2012. god., Sud je obavestio Skupštinu Opštinu Mitrovice i Ministarstvo administracije lokalne samouprave o upisu zahteva i od istih je tražio da podnesu svoje komentare u vezi sa ovim pitanjem, međutim, opština Mitrovice nije odgovorila na zahtev Suda.

9. Dana 16. oktobra 2012. god., g. Selatin Gashi je podneo Sudu dodatni materijal kojim se navodi da se dokaže status “žrtve” u predmetu koji je podneo Ustavnom sudu kao posledica opštinskih odluka koje on osporava.

Slučaj Ki 66/12

10. Dana 3. jula 2012. god., Sud je preko pošte primio zahtev od strane advokata g. Halit Azemi, kojim je on tražio od Suda ”da Ustavni sud odluku opštine Gnjilana od 24.06.2011. god., proglasi nedozvoljenom i nezakonitom“.

11. Dana 4. jula 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva da on treba da popuni zahtev i standardni obrazac Suda za individualne zahteve u sudu. Dana 13 jula 2012. god., g. Halit Azemi iz Gnjilana je podneo popunjen zahtev Ustavnom sudu i isti je upisan pod br. KI 66/12.

12. Dana 29. oktobra 2012. god., Sud je preko pošte primio pismeni odgovor od strane opštine Gnjilana u kome se objašnjavaju razlozi donošenja odluke koja se osporava od strane podnosioca zahteva i ovom odgovoru su priložili relevantnu dokumentaciju koja je bila osnov za donošenje odluke Skupštine Opštine za uslovljavanje pristupa određenim uslugama opštinske administracije.

Slučaj ki 94/12

13. Dana 24. septembra 2012. god., Sud je primio preko pošte zahtev od strane trećeg podnosioca – grupe opštinskih savetnika LDK iz SO – Vitina, kojim su tražili: ”Preko ovog dopisa se obraćamo Ustavnom sudu za ocenu zakonitosti odluke br. 01-013/1395 donete na sednici održanoj 21.04.2011. god,”.

14. Dana 15. oktobra 2012. god., Ustavni sud je obavestio opštinu Vitine i podnosioce zahteva “Grupu savetnika LDK u SO -Vitina” u vezi sa upisom zahteva i istovremeno je od obe stranke tražio da Sudu podnesu svu potrebnu dokumentaciju za ocenu zahteva, uključujući i osporene odluke, kao i prepisku sa Ministarstvom administracije lokalne samouprave u vezi sa ovim predmetom, ali Sud nije primio nikakv odgovor u traženom roku od nijedne stranke.

15. Dana 31. avgusta 2012. god., Ministarstvo administracije lokalne samouprave je odgovorilo, izjavljujući da je upoznat o uslovljavanju građana u nekim opštinama na Kosovu i zajedno sa odgovorom je priložilo i objašnjavajući dopis za predsednike opština u kome se ova uslovljavanja ocenjuju kao nezakonita, dodajući da opštine nemaju zakonsku nadležnost da uslovljavaju građane da izvršavaju svoje obaveze prema javnim preduzećima.

16. Dana 11. oktobra 2012. god., predsednik Suda je doneo odluku za spajanje predmeta KI 58/12, Ki 66/12 i KI 94/12 u jedan predmet, pošto imaju isti predmet razmatranja i odlučio je da se sudija Arta Rama imenuje za sudiju izvestioca, a da se veće za razmatranje sastavi od: Almiro Rodrigues, predsedavajući, Alltay Suroy i zamenik predsednika Suda Ivan Čukalović sudija.

17. Dana 18. oktobra 2012. god., veće za razmatranje, nakon većanja izveštaja, predložio je Sudu u punom sastavu da se, uzimajući u obzir potrebu za dalje objašnjenje ovog predmeta od strane parničara, objašnjavanje zakonskog položaja MALS, kao i javni interes, zakaže rasprava za ovo pitanje koje je premet razmatranja u Sudu i ova preporuka je jednoglasno izglasana, istovremeno je zakazano da se javna rasprava održi 3. decembar 2012. god.

Pregled činjenica

18. Dana26.04.2012. god., Skupština Opštine Mitrovice je donela odluku br. 02/06-22557/8 i dana 07.07.2011. god., odluku br. 02/06-3401/5 o uslovljavanju građana i preduzeća sa sedištem u SO - Mitrovica u

pristupu opštinskim uslugama sa potvrdom da su izvršili obaveze prema KRV ”Mitrovica” i KRO ”Uniteti”.

19. Odluke su imale sledeći sadržaj:

“1. Ovom odlukom se „USLOVLJAVAJU“ sva preduzeća da prilikom prijavljivanja za dozvolu za registraciju njihovih preduzeća obezbede dokaz (potvrdu) da su obavili svoje obaveze (dugove) prema KRV ”MITROVICA” a. d”.

“2. USLOVLJAVAJU se porodična domaćinstva da prilikom registracije vozila, dozvole za izgradnju i prenosa imovine, treba da obezbede dokaz (potvrdu) da su obavila svoje obaveze (dugove) prema KRV ’MITROVICA”.

20. Druga odluka je prve dve tačke imala potpuno identične, samo umesto KRV ”MITROVICA” obaveze je trebalo obaviti prema KRO ”UNITETI”.

21. Dana 24.06.2011. god., Skupština Opštine Gnjilana je donela odluku br. 01 br. 16/10608 od 24.06.2011. god., o ograničavanju usluga opštine plaćanjem računa za otpad i vodu.

22. Ova odluka je ponovo izglasana u istom obliku i sadržaju i u decembru 2012. godine.

23. Što se tiče osporenog pitanja, odluka je imala sledeći sadržaj:

Član 1

“1. Ova odluka određuje vrste opštinskih usluga koje se ograničavaju od strane organa opštinske administracije opštine Gnjilane zbog neplaćanja računa za otpad i vodu“.

Član 2

“2 Ograničavanje pružanja opštinskih usluga podrazumeva ne pružanje određene usluge od strane Odeljenja opštinske administracije prema fizičkom i pravnom licu, sve do ne ispunjenja obaveza prema istoj“.

Član 4

Tačka 4. ”Taksu za motorna vozila“

24. Podnosilac zahteva g. Halit Azemi se obratio i Ministarstvu administracije lokalne samouprave (u daljem tekstu: MALS) dana 01.12.2011. god., ali prema njegovom navodu, on nije odbio odgovor.

25. Dana 29.07.2011. god., Skupština Opštine Vitine je donela odluku 01/013/1355 o uslovljavanju pružanja određenih opštinskih usluga uz plaćanje računa za otpad i vodu, koja važi za sva fizička i pravna lica opštine Vitina.

26. Što se tiče osporenog pitanja, odluka je imala sledeći sadržaj:

II

"Ograničavanje pružanja određenih opštinskih usluga, podrazumeva nepružanje (neizvršavanje) usluga od strane odeljenja opštinske uprave prema pravnim subjektima (fizička i pravna lica) sve do ispunjenja, odnosno sve do delimične isplate dugova prema KRO "HIGJENA" AD Gnjilane i KRV "HIDROMORAVA" AD Gnjilane, za obavljene usluge prema ovim preduzećima".

V.

Stav (1)

"Ograničenje usluge za fizička i pravna lica korisnika usluga prema uslovima iz tačke 4 ove odluke, će se sprovesti i obuhvatiti:

Tačka 4."taksu za motorna vozila"

27. Dana 20.06.2012. god., MALS je dostavio objašnjavajući dopis svim predsednicima opština Kosova i u poslednjoj tački ovog objašnjavajućeg dopisa, odlučno je odredio da uslovljavanje opština za pristup opštinskim uslugama sa izvršenjem obaveza prema javnim preduzećima "nema pravni osnov i kao takvo ne treba da se primenjuje".

28. MALS u ovom dopisu dalje objašnjava da prema članu 128. Zakona 02/L123 o poslovnim društvima, kao i prema Zakonu 03/L 087 o akcionarskim društvima, koji predviđa da je deoničarsko društvo odgovorno za sve svoje dugove i ostale obaveze sa celokupnom svojom imovinom i nijedno lice nije odgovorno za obaveze deoničarskog društva".

29. Dana 08.08.2012. god., zahtevom za ocenu zakonitosti odluke opštine Vitina br. 01-013/1395 (odluka o uslovljavanju građana i pravnih lica),

MALS je tražio od opštine Vitina da gore navedenu odluku harmonizuje sa zakonodavstvom na snazi u roku od 30 dana, jer je u postojećem obliku nezakonita.

30. Dana 21. avgusta 2012. god., Savet za zaštitu ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: SZLjPS), uslovljavanja koja su nametnuta od strane pojedinih opština Kosova za dobijanje određenih opštinskih usluga uz plaćanje obaveza prema javnim preduzećima i deoničarskim društvima, je ocenio kao povredu ljudskih prava i povredu člana 29. Univerzalne deklaracije za ljudska prava, naglašavajući da ”Član 29. Univerzalne deklaracije za ljudska prava, tačnije tačka 2 izričito navodi da: “U vršenju svojih prava i sloboda, svako se može podvrgnuti samo onim ograničenjima koja su predviđena zakonom...“.

Javna rasprava

31. Dana 3. decembra 2012. god., Sud je održao javnu raspravu na kojoj su prisustvovale i saslušane sledeće stranke:

a) Podnosioci zahteva g. Selatin Gashi, g. Halit Azemi, dok podnosilac zahteva Ki 94/12 (savetnici LDK - SO Vitina), nije prisustvovao iako je bio uredno pozvan.

b) Suprotstavljene strane, opština Mitrovica zastupljena sa punomoćjem od strane g. Rrustem Musa, opština Gnjilane zastupljena sa punomoćjem od strane g. Bardhosh Dalipi i opština Vitina zastupljena sa punomoćjem od strane g. Agim Sylejmani. z. Agim Sani

c) Ministarstvo administracije lokalne samouprave u svojstvu zainteresovane strane, zastupljeno od strane g. Besim Murtezani.
d) Institucija Narodnog advokata u svojstvu zainteresovane strane, zastupljena od strane g. Isa Hasani.

e) Savet za zaštitu ljudskih prava i sloboda, u svojstvu zainteresovane strane zastupljen od strane g. Behxhet Shala.

Izjave stranaka na raspravi

32. G. Selatin Gashi je na javnoj raspravi između ostalog izjavio: ”da je odluka Skupštine povredila njegova osnovna prava i prava ostalih građana, a posebno onih koji koriste motorna vozila, i da je njemu ove godine kao posledica ove odluke trebalo da registruje svoje vozilo na ime prijatelja sa prebivalištem u selu koji nema obaveze prema vodovodu i

javnom preduzeću za otpad i da sada svoje lično vozilo upravlja sa punomoćjem druge osobe na čije je ime registrovao vozilo“.

33. G. Halit Azemi je izjavio da je ”Odlukom opštine Gnjilana izvršena povreda osnovnih prava građana opštine Gnjilane, a posebno člana 55. Ustava. On je takođe naglasio da je od jula ove godine preduzeće Higijena privatizovano“.

34. Zastupnik SO Mitrovica g. Musa je izjavio ”da prilikom prijema objašnjavajućeg dopisa od strane MALS o nezakonitosti odluka Skupština Opština u vezi sa uslovljavanjem, on je insistirao da se one skinu sa snage i konačno, Skupština Opštine je donela odluku br. 02/06-4896/11 od 30.10. 2012. god., kojom je skinula sa snage odluku o uslovljavanju građana“ što je i predmet razmatranja na ovoj javnoj raspravi, predstavljajući Sudu i kopiju odluke. On je takođe naglasio da se slaže sa konstatacijom stranaka da je odluka opštine bila nezakonita i da je on lično glasao protiv odluke“.

35. Zastupnik opštine Gnjilane je naglasio da on u celosti ostaje pri pismenom odgovoru koji je opština Gnjilane dostavila Ustavnom sudu dana 29. oktobra 2012. god. Dok na pitanje podnosioca zahteva g. Azemi zašto opština nije skinula sa snage svoju odluku nakon dopisa MALS, on je odgovorio “to je sigurno pitanje vremena i odluka će se skinuti sa snage“.

36. Zastupnik opštine Vitina je izjavio: ”da u vreme kada je doneta odluka o uslovljavanju, na snazi je bio drugi zakon, a sada postoji novi zakon o javnim preduzećima i da su nakon dopisa MALS, skinuli ovu odluke sa snage“.

37. Zastupnik MALS je izjavio da je ”pravni stav MALS u vezi sa odlukama o uslovljavanju građana sa plaćanjem računa javnim preduzećima saopšten predsednicima opština objašnjavajućim dopisom od dana..., kada je jasno navedeno da ove odluke nemaju pravni osnov“ i pored toga „smatramo da nisu ni demokratske i da dotiču oblast ljudskih prava“.

38. Zastupnik Narodnog advokata je izjavio: ”Uslovljavanje građana na ograničavanje usluga u samo nekoliko opština, stavlja ove građane u neravnopravni položaj u odnosu na građane drugih opština, gde se ova ograničenja nisu primenila i stavlja ih u nejednak položaj pred zakonom. Zastupnik INA je takođe naglasio da “ograničavanje građana u nekoliko opština na način na koji je učinjen, je neprihvatljiv i krši i umanjuje ljudska prava“.

39. Zastupnik SZLjPS, na javnoj raspravi je izjavio ”da ove odluke imaju veze sa flagrantnim povredama ljudskih prava, i da je naša javna reakcija u vezi sa ovim pitanjem dala potreban efekat i da je reakcija MALS bila veoma brza kada je dostavio objašnjavajući dopis za predsednike opština“.

Pregled činjenica nakon rasprave

40. Dana 30. aprila 2013. god., opština Gnjilana je zvanično obavestila Ustavni sud da je na sednici održanoj 23. aprila 2013. god., donela odluku o skidanju sa snage odluke za ograničavanje pružanja usluga sa plaćanjem računa za otpad i vodu“, dostavljajući preko zvanične elektronske pošte kopiju odluke 01 br. 16-35734 od 23 .04.2013. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva i merituma

41. Kako bi bio u stanju da sudi u vezi sa zahtevom podnosilaca, Sud u načelu prethodno ocenjuje da li su oni ispunili uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, i dalje navedeni u Zakonu i u Poslovniku o radu Suda.

42. S tim u vezi, Sud uvek uzima u obzir član 112.1 Ustava, koji predviđa:

1. ‘Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.”

i,

član 113.7 Ustava kada ocenjuje individualne zahteve, koji određuje da:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im
garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

43. Sud ovom prilikom uzima u obzir i pravilo 32. Poslovnika o radu, koje određuje da:

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.

44. Svestan odluke SO Vitine od 3. oktobra 2012. god., "O stavljanju van snage odluke br. 01-13/1395 od 09.08.2011. god.", odluke SO - Mitrovice br. 02/06-4896/11 od 30.10.2012. god., kojom je skinuo sa snage odluku o uslovljavanju građana i odluke SO – Gnjilana odluke 01 br. 16-35734 od 23 .04.2013. god., kojom je takođe skinuta sa snage odluka ove opštine o ograničavanju određenih administrativnih usluga za građane opštine Gnjilana i svestan posledica ovih odluka u konačnom statusu podnetih zahteva na razmatranje pred ovim Sudom, podsećajući na svoju sudsku praksu u prethodnim identičnim predmetima (vidi između ostalog: slučaj br. KI 11/09 Ustavnog suda podnosioca Tomë Krasniqi od 07.06.2011. god.) Sud ne nalazi opravdanim da oceni ispunjavanje potpunih formalnih uslova prihvatljivosti u vezi sa slučajevima KI 58, KI 66 i KI 94/12.

45. Sud smatra da donošenje odluka od strane Skupština Opština za skidanje sa snage prethodnih odluka za ograničavanje u pružanju administrativnih određenih usluga u dotičnim opštinama iz kojih dolaze podnosioci zahteva, i preko kojih se navode povrede ljudskih prava, za vreme dok su ove odluke bile na razmatranju u Sudu, ali nikako pre nego što je Sud doneo pravosnažnu odluku, govori da se položaj podnosilaca zahteva značajno promenio i da zahtev sada nema opravdanje, dok je cilj koji su tražili da postignu u celosti je postignut. U tom smislu, Sud smatra da nema više merituma da bi se nastavilo sa razmatranjem ovog predmeta i ovakvo obrazloženje je Sud već jasno izrazio i u odluci KI 63/12 od 10. decembra 2012. god., (vidi odluku o povlačenju sa liste Ustavnog suda Ki 63/12 podnosioca zahteva, poslanik g.đa. Alma Lama i 10 drugih poslanika od 10.12.2012. god.)

46. Međutim, Sud ima nadležnost i obavezu da reši ovo pitanje, posebno s obzirom na svoj Poslovnik o radu.

47. U stvari, pravilo 32 (4) Poslovnika o radu Ustavnog suda navodi da Sud može da odbije podnesak onda kada zaključi da su navodi bez predmeta razmatranja ili kada ne predstavlja predmet ili spor. Ovo pravilo u relevantnom delu predviđa sledeće:

Pravilo 32
Povlačenje podneska ili odgovora

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.

(5) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti strane u postupku o povlačenju odluke Suda u slučajevima povučenih podnesaka i o bilo kojoj odluci o odbijanju podneska pre donošenja konačne odluke.

48. Isto tako, Evropska konvencija za ljudska prava, koja se prema članu 22. stav 1 tačka 2 Ustava Kosova direktno primenjuje u Republici Kosovo, u relevantnom delu predviđa sledeće:

Član 37. 'Skidanje predstavki"

1. Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da skine predstavku sa liste predmeta ako se na temelju okolnosti može zaključiti'

a. da podnositelj predstavke ne namerava da dalje učestvuje u postupku; ili

b. da je predmet razrešen; ili

c. da iz svakog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti sa

ispitivanjem predstavke.

49. Kao opšti proceduralni princip, Sud ne treba da donosi odluke za slučajeve gde predmet ne postoji i kada slučaj ostane bez predmeta razmatranja. Sudovi se ne bave hipotetičkim ili akademskim slučajevima. Ovo je svetski prihvaćen princip o ponašanju sudova i analogan je principu sudske uzdržanosti.

50. Štaviše, Sud je sada već utvrdio (u slučaju 11/09, odluka od 30. maja 2011. god., stav 46 podnosioca zahteva Tomë Krasniqi) da "Pojam bez predmeta razmatranja je vrlo dobro poznat pravni pojam. Ovaj pojam se može pojaviti u slučaju kada se jedno apstraktno ili hipotetičko pitanje pojavi pred Sudom za odlučivanje. Postoje dobri razlozi da se jedan sud ne bavi hipotetičkim situacijama, bez pravog, neposrednog ili konkretnog pitanja za koje treba da se odluči". U stvari, bilo koju odluku da Sud donese sada u pogledu eventualne osnovanosti zahteva, odluka neće imati praktičan efekat.

51. Uzimajući u obzir odluke Skupština Opština o skidanju sa snage odluka kojima se građani opština Mitrovice, Gnjilana i Vitine bili ograničeni u uživanju određenih opštinskih usluga u ovim opštinama, Sud smatra da podnosioci zahteva sada nemaju slučaj ili nerešen spor u vezi sa ustavnošću ovih odluka i pitanje je zapravo bez predmeta razmatranja. Stoga

IZ TIH RAZLOGA

Na osnovu člana 20. Zakona o Ustavnom sudu, pravila 32 (4) Poslovnika o radu, jednoglasno, dana 5. jula 2013. god.:

ODLUČUJE

I. DA POVUČE zahtev sa liste u skladu sa pravilom 32.4 Poslovnika o radu.

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.4 Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr. Enver Hasani

KO 95/13, Visar Ymeri i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 09 Septembar 2013- Ocena ustavnosti Zakona br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora

Slučaj KO 95/13, presuda od 2. septembra 2013. god.

Ključne reči: Zahtev poslanika Skupštine Republike Kosovo

Podnosioci zahteva podneli su Sudu zahtev za ocenu ustavnosti samog osporenog Zakona o ratifikaciji, jer Prvi međunarodni sporazum pripojen Zakonu o ratifikaciji sadrži 15 tačaka u vezi sa osnivanjem asocijacije/zajednice opština na severu što navodno krši Ustav na sledeći način:

- Tačke 1. i 6. povređuju član 1.1. Ustava, jer oni predviđaju neodvojivost i jedinstvenost države Kosova;
- Tačka 1. povređuje član 3.1. Ustava, u skladu sa kojim je Republika Kosova multietničko društvo, kao i načela izražena u članu 123.3. Ustava koji se odnosi na načela lokalne samouprave;
- Tačka 3. povređuje član 1.1. Ustava koji kvalifikuje Kosovo kao jedinstvenu državu;
- Tačka 4. povređuje ustavna načela predviđena članovima 123. i 124. Ustava i takođe prekoračuje načela člana 2. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi (u daljem tekstu: EPLSU);

- Tačka 6. povređuje član 1.1. Ustava koji se odnosi na kvalifikaciju Republike Kosovo kao jedinstvene države;
- Tačka 7. povređuje opšta ustavna načela koja se odnose na bezbednosni sektor, kao što je i predviđeno članom 125.2. Ustava;
- Tačka 9. povređuje član 3.1. (multietnička kvalifikacija Republike Kosovo) i članove 125.2. i 24.2. Ustava;
- Tačka 10. povređuje članove 102.2. i 24.1. Ustava i član 6. EKLJP u vezi sa članovima 13. i 14. EKLJP;
- Tačka 11. povređuje član 139.1. Ustava;
- Tačka 14. povređuje član 2.2. u vezi sa članom 20.1. Ustava.

Sud zaključuje da nije u njegovoj nadležnosti *ratione materiae* da razmatra ustavnost Prvog međunarodnog sporazuma. Sledstveno tome, odbija se zahtev podnosilaca zahteva za razmatranje ustavnosti Prvog međunarodnog sporazuma.

Ustavni sud je zahtev proglasio prihvatljivim, jednoglasno proglasio da je postupak sleđen prilikom usvajanja Zakona, br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa izmedu Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora kompatibilan sa Ustavom Republike Kosovo i većinom glasova odbacuje zahtev podnosilaca zahteva za ocenu Prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora, jer je *ratione materiae* van nadležnosti Suda;

PRESUDA
u
slučaju br. KO 95/13
podnosioci
Visar Ymeri i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Visar Ymeri, Albin Kurti, Glauk Konjufca, Rexhep Selimi, Afrim Kasolli, Liburn Aliu, Albulena Haxhiu, Albana Gashi, Florin Krasniqi, Emin Gërbeshi, Albana Fetoshi i Agim Kuleta, svi poslanici Skupštine Republike Kosovo. Podnosioci zahteva su ovlastili g. Visara Ymerija da ih predstavlja pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

Osporeni zakon

2. Podnosioci zahteva osporavaju Zakon, br. 04/L-199, oratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora (u daljem tekstu: Zakon o ratifikaciji), koji je usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština), 27. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahtevaju ocenu ustavnosti i zakonitosti Zakona o ratifikaciji, koji je usvojen od strane Skupštine odlukom br. 04-V-638 od 27. juna 2013. god.

Pravni osnov

4. Član 113.5 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 42. i 43. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovood 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 4. jula 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Sudu.

6. Dana 4. jula 2013. god., predsednik Ustavnog suda je, odlukom br. GJR.KO.95/13, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je, odlukom br.KSH.KO.95/13, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 5. jula 2013. god., podnosioci zahteva su podneli prepravljeni zahtev shodno pravilu 31.1. Poslovnika o radu, koji predviđa: *"U bilo koje vreme pre nego što sudija izvestilac podnese svoj izveštaj, strana koja je podnela podnesak ili odgovor, ili Sud kada deluje po službenoj dužnosti, može dostaviti Sekretarijatu prepravljenu pismenu ili grešku u brojkama navedenu u materijalu koji je podnet."* Podnosioci zahteva su prepravili stranicu 17. zahteva, pod rimskim brojem VI (Izjava o traženom rešavanju) brisanjem člana 113.2, pravila 54. i 55. Poslovnika o radu. Podnosioci zahteva su takođe dostavili i sledeća dodatna dokumenta Sudu: Ovlašćenje, potpise i fotokopije ličnih karata poslanika koji su podneli zahtev.

8. Dana 9. jula 2013. god., Sud je obavestio predsednika Skupštine i Vladu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada) o zahtevu podnetom Sudu od strane podnosilaca zahteva i tražio od njih da dostave svoje komentare i dokumente koje oni smatraju potrebnim u vezi sa zahtevom.

9. Dana 9. jula 2013. god., predsednik Ustavnog suda Republike Kosovo je informisao predsednicu Republike Kosovo o zahtevu podnetom Sudu od strane podnosilaca zahteva.

10. Dana 18. jula 2013. god., Sud je, od predsednika Skupštine, primio sledeća dokumenta:

    a. Konačan izveštaj rada Komisije za zakonodavstvo od 17. juna 2013. god. o Nacrtu Zakona o ratifikaciji.

    b. Transkript plenarnih sednica Skupštine, od 27. juna 2013. god. i 4. jula 2013. god.

    c. Zapisnik plenarnih sednica Skupštine, od 27. juna 2013. god. i 4. jula 2013. god.

    d. Registar elektronskog glasanja.

    e. Odluku Skupštine, od 27. juna 2013. god., o usvajanju Zakona, br. 04/L-199, o ratifikaciji (odluka br. 04-V-638).

    f. Odluku (br. 01/132) Vlade *"Usvajanje Nacrta zakona o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora."*

    g. Zakon o ratifikaciji.

    h. Prvi međunarodni sporazum o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije (u daljem tekstu: Prvi međunarodni sporazum).

    i. Plan implementacije ovog ugovora (u daljem tekstu: Plan implementacije).

11. Sud nije primio bilo kakve komentare ni od Skupštine niti od Vlade.

12. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj koji je pripremila sudija izvestilac, sudija Snezhana Botusharova i preporučila Sudu u punom sastavu.

13. Dana 2. septembra 2013. god., Sud je većao i glasao o zahtevu.

Pregled činjenica

14. Dana 18. oktobra 2012. god., Skupština je na predlog parlamentarnih grupa: Demokratske partije Kosova (PDK), Alijanse za budućnost Kosova (AAK), Koalicije za novo Kosovo (KKR), Samostalne liberalne

stranke (SLS) i grupe 6+, usvojila Rezoluciju, br. 04-R-08, o normalizaciji odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije (objavljeno na veb stranici Skupštine). Prema ovoj Rezoluciji:

a. *„Skupština Republike Kosovo podržava proces rešavanja problema između dve nezavisne i suverene države, Kosova i Srbije, u interesu normalizacije odnosa među njima, poboljšanja života građana i promocije evropske agende za obe zemlje i za region."*

b. *"[...] dijalog i njegovi rezultati treba da budu u skladu sa suverenitetom Kosova, međunarodnim subjektivitetom, teritorijalnim integritetom i unutrašnjem regulisanju - jedinstvenom ustavnom poretku Kosova."*

c. *"[...] Skupština Republike Kosova ovlašćuje Vladu Republike Kosovo da vodi ovaj proces, uz učešće potrebnih Komisija Skupštine Kosova [...]".*

d. *"[...] postignuti sporazumi kao rezultat dijaloga biće ratifikovani u Skupštini Republike Kosovo."*

15. Dana 22. aprila 2013. god., tokom vanredne sednice koju je zahtevao premijer, Skupština je usvojila Rezoluciju br. 04-R-10, o davanju saglasnosti potpisivanju Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije (objavljenom na veb stranici Skupštine). Prema ovoj Rezoluciji:

a. *"Skupština Republike Kosova izražava podršku i daje saglasnost za potpisivanje Prvog sporazuma o normalizaciju odnosa između Republike Kosova i Republike Srbije [...]";*

b. *"[...] Skupština Kosova podržava obaveze sadržane u ovom Sporazumu [...]"*

16. Dana 28. maja 2013. god., Vlada je usvojila odluku br. 01/132 *"usvajanje Nacrt zakona o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu* normalizaciju *odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora."* Pored toga, u skladu sa ovom odlukom, generalni sekretar Kancelarije premijera prosledio je Nacrt zakon Skupštini za razmatranje i usvajanje.

17. Istog dana, predsednik Skupštine je prosledio svim poslanicima Skupštine Nacrt zakona *o ratifikaciji*. Štaviše, Komisija za zakonodavstvo je zadužena da razmatra ovaj Nacrt zakona i da podnese Skupštini izveštaj sa preporukama.

18. Dana 24. juna 2013. god., Komisija za zakonodavstvo je dostavila poslanicima Skupštine preporuku da Skupština treba da razmotri i usvoji Nacrt zakon o *ratifikaciji*. Ova komisija je predložila tri amandmana na ovaj Zakon:

    a. Amandman 1.: *"U naslovu Nacrta zakona, reči "I PLAN IMPLEMENTACIJE OVOG SPORAZUMA", brišu se.*;

    b. Amandman 2.: Član 1. Nacrta zakona preformuliše se i glasi *"član 1. – Cilj, Ovaj Zakon ratifikuje Prvi međunarodni sporazum koji uređuje normalizaciju odnosa Republike Kosovo i Republike Srbije, parafiran 19. aprila 2013. god. od strane premijera Republike Kosovo i premijera Republike Srbije, usvojen od strane Vlade Republike Kosovo 22. aprila 2013. god., Odluka br.01/126 i od strane Skupštine Republike Kosovo 22. aprila 2013. god., Rezolucija Br.04-R-10."*;

    c. Amandman 3.: član 2. Nacrta Zakona, preformuliše se i glasi *"član 2. - Delokrug, delokrug ovog Zakona je Prvi međunarodni sporazum koji uređuje normalizaciju odnosa Republike Kosovo i Republike Srbije i sastavni je deo ovog zakona. Ovaj Zakon će se sprovoditi od strane Republike Kosovo, uz pomoć Evropske unije (EU), Snaga organizacije severno-atlantskog traktata na Kosovu (KFOR) i Organizacije za bezbednost i saradnju u Evropi (OEBS)."*

19. Dana 27. juna 2013. god., Skupština je održala plenarnu sednicu, kojom prilikom je izglasan i usvojen Zakon, br. 04/L-199, o ratifikaciji. Predloženi amandmani od strane Komisije za zakonodavstvo nisu usvojeni. Prema registru elektronskog glasanja i transkriptu Skupštine, od prisutnih poslanika, 84 su glasala za, 3 su bila protiv i 1 uzdržan.

20. Istog dana, predsednik Skupštine (odlukom br. 04-V-638) u skladu sa članom 65.1. [Nadležnosti Skupštine] Ustava, koji predviđa da: *"Skupština Republike Kosovo; (1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte;"* i članom 18. [Ratifikacija međunarodnih sporazuma] Ustava i pravilom 60. [Ratifikacija međunarodnih sporazuma] Poslovnika Skupštine *"usvaja Zakon br. 04/L-199 o r*atifikaciji p*rvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju*

odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije." Štaviše, u skladu sa tačkom 2. ove odluke, *"Zakon se dostavlja za proglašenje predsednici Republike Kosova."*

Argumenti predstavljeni od strane podnosilaca zahteva

Što se tiče proceduralnog aspekta zahteva

21. Podnosioci zahteva podneli su Sudu zahtev za ocenu ustavnosti osporenog Zakona, pošto oni smatraju da Zakon o ratifikaciji i Prvi međunarodni sporazum pripojen Zakonu nisu usvojeni u saglasnosti sa zakonskim procedurama, kako u Vladi, tako i kada se time bavila Skupština. Podnosioci zahteva navode tri proceduralna kršenja:

    a) Postupak koji je prilikom usvajanja Nacrta zakona o ratifikaciji od strane Vlade povredio članove 5. i 11.1. Zakona o međunarodnim ugovorima, pošto Nacrt zakona nije dostavljen na razmatranje i drugim agencijama i ministarstvima;

    b) Postupak koji je sledio od strane Vlade prilikom podnošenja Nacrta Zakona Skupštini povredio je članove 54.1.b i 60.2 Poslovnika Skupštine, pošto Nacrt zakon nije propraćen između ostalog Deklaracijom o budžetskim implikacijama; i

    c) Postupak koji je sledio prilikom usvajanja Nacrta zakona u Skupštini povredio je članove 60.3. i 54.1. Poslovnika Skupštine, kao i posebna pravila Priloga 2. Poslovnika o radu, pošto Nacrt zakona nikada nije dostavljen raznim komisijama Skupštine za razmatranje.

22. Podnosioci zahteva tvrde da postupak koji je sledio od strane Vlade prilikom usvajanja Zakona o ratifikaciji povredio je članove 5. i 11.1. Zakona o međunarodnim ugovorima (Zakon br. 04/L-52). Podnosioci zahteva prvo objašnjavaju rezerve u međunarodnom pravu i u vezi sa time, se pozivaju na član 3.1.9. Zakona o međunarodnim ugovorima, koji predviđa da, *"Rezerva - jednostrana izjava koju daje nadležni državni organ prilikom potpisivanja, potvrđivanja, pristupanja ili usvajanja ugovora, čiji je cilj da isključi ili izmeni pravno dejstvo odredbe na koju je stavljena."* S obzirom da kosovski zakoni na snazi predviđaju instrument rezerve, oni smatraju da za svaki sporazum između Republike Kosovo i bilo kog međunarodnog subjekta treba uzeti u obzir član 11. ovog Zakona, prema kojem u svakom slučaju kada su u pitanju međunarodni ugovori koji imaju implikacije na unutrašnje

zakonodavstvo, nadležne institucije treba da pripreme dokument koji objašnjava te implikacije.

23. Podnosioci se dalje pozivaju na član 11.1. Zakona koji glasi: "*Ako budu stavljene bilo koje rezerve odnosno izjave na međunarodni ugovor, nadležno ministarstvo ili državna agencija dužni su da ih prijave relevantnim ministarstvima i vladinim agencijama u proceduri revizije shodno članu 5 ovog Zakona*." dok stav 2. utvrđuje da: "*Nadležno ministarstvo ili državna agencija dužni su da unesu tekst tih rezervi ili izjava u nacrt zakona Republike Kosovo o potvrđivanju međunarodnog ugovora ili u nacrt dekreta predsednika Republike Kosovo o potvrđivanju međunarodnog ugovora, i da se potrude da obezbede prevod tih rezervi ili izjava na dotičnom stranom jeziku.*"

24. Po mišljenju podnosilaca zahteva, tekst nacrta Prvog međunarodnog sporazuma trebalo je proslediti agencijama, ministarstvima relevantnih oblasti na razmatranje, u skladu sa članom 5. Zakona.

25. Podnosioci zahteva, dalje, tvrde da postupak koji je sledio od strane Vlade prilikom podnošenja Nacrta zakona Skupštini povredio je članove 54.1.b i 60.2. Poslovnika Skupštine. Podnosioci zahteva, takođe, se pozivaju na član 54. [*Uslovi za podnošenje nacrta zakona]*, stav 1. Poslovnika Skupštine, prema kome nacrt zakona, koji se podnosi u Skupštini, mora da sadrži:

a) Dopis objašnjenja o objektivima koje zakon ima za cilj da realizuje, o usaglašavanju sa važećim zakonodavstvom i obrazloženje odredbi zakona.

b) Deklaraciju o budžetskim implikacijama u prvoj i narednim godinama.

c) Deklaraciju o približavanju i usklađivanju sa zakonodavstvom Evropske unije, uz tabelu upoređivanja sa aktima na koje se poziva.

26. Podnosioci zahteva tvrde da je Vlada prosledila Nacrt zakona o ratifikaciji, dok taj sadrži samo dopis objašnjenja, ali ne i važnu Deklaraciju o budžetskim implikacijama kao što je i predviđeno članom 54.1.b i financijsku deklaraciju, kao što je i zahtevano članom 60.2. Poslovnika Skupštine. Po njihovom mišljenju, pošto tačke 7. i 10. Sporazuma predviđaju integraciju bezbednosnih i pravosudnih paralelnih struktura, nema sumnje da ovaj Sporazum ima budžetskih implikacija.

27. Dalje, podnosioci zahteva tvrde da je postupak sproveden prilikom usvajanja Nacrta Zakona o ratifikaciji od strane Skupštine povredio članove 60.3 i 54.1 Poslovnika Skupštine. Oni citiraju član 60.3. Poslovnika Skupštine, koji predviđa da *"Procesiranje nacrta zakona o ratifikaciji je posebno i podleže samo jednom razmatranju*." To podrazumeva da, budući da se radi o posebnom postupku i isključuje drugo razmatranje nacrta zakona, potrebno je razvijati postupak u stalnim i funkcionalnim komisijama, pre nego što se glasa na plenarnoj sednici Skupštine gde bi trebalo da se usvoji nacrt Zakona o ratifikaciji.

28. Podnosioci zahteva tvrde da nacrt Zakona o ratifikaciji nije prošao kroz postupak razmatranja u stalnim komisijama za budžet i finansije i za spoljne poslove i na osnovu člana 54.1. Poslovnika, trebalo je biti razmatran od strane funkcionalne komisije kao vodeće komisije kao i od strane Komisija za zakonodavstvo i pravosuđe, budžet i finansije, evropske integracije, ljudska prava, polnu ravnopravnost, nestala lica i peticije, prava i interese zajednica i povratak, kao glavne komisije.

29. Oni dalje tvrde da, skupštinska Komisija za zakonodavstvo, kada je razmatrala nacrt Zakona o ratifikaciji, nikada nije razmatrala ustavnost i zakonitost onoga što je sada ratifikovani zakon. Pored toga, uzimajući u obzir njene odgovornosti predviđene u Prilogu 2, tačka 3. Poslovnika Skupštine, koji glasi: " *Analizira i ocenjuje usaglašenost akata koje usvaja Skupština Kosova sa Ustavom", i " Razmatra nacrte zakona sa aspekta ustavnosti i zakonitosti*", Komisija je odbila takvo razmatranje, uprkos činjenice da je ovo pitanje deo njenih glavnih odgovornosti.

30. Podnosioci zahteva dodaju da u Prilogu 2., tački 5. [Komisija za spoljne poslove] Poslovnika Skupštine dve tačke, posebno, definišu dužnosti ove Komisije, naime: "*Ratifikaciju u bloku ili odvojeno, postojećih traktata, koje Kosovo želi da potpisuje*", i " *Praćenje pregovora vođenih od Vlade za njeno zajedničko učešće u novim traktatima i pokreće debatu za njihovu ratifikaciju."*

31. Što se tiče prve tačke, oni tvrde da to ističe ratifikaciju sporazuma postojećih traktata koje Kosovo želi da potpisuje i, stoga, aludiraju na razmatranje od strane Komisije pre nego što bilo koji državni organ preduzme inicijativu da sklopi neki međunarodni sporazum. Cilj prvog stava je da se uvek dobije mišljenje Komisije za spoljne poslove pre nego što Kosovo sklopi neki sporazum.

32. Što se tiče druge gorenavedene tačke, podnosioci zahteva smatraju da Komisija za spoljne poslove ima pravo da pokrene debate u Skupštini o postupku pre ratifikacije koji, po njihovom mišljenju, je sličan anglo-

saksonskom sistemu provere-balansa, pri čemu zakonodavne i izvršne vlasti u procesu donošenja odluka su balansirani naspram državnih radnji u međunarodnim odnosima. Oni naglašavaju da pravila Poslovnika Skupštine su pravila sa posebnim pravnim klasifikacijama u pravnoj hijerarhiji, jer su formalni izvor Ustava i kao takva su obavezujuća i imaju premoć nad zakonom.

33. Podnosioci zahteva zaključuju da je Vlada, u suprotnosti sa Poslovnikom Skupštine, zanemarila Komisiju za spoljne poslove.

Što se tiče suštinskog aspekta zahteva:

34. Podnosioci zahteva podneli su Sudu zahtev za ocenu ustavnosti samog osporenog Zakona o ratifikaciji, jer Prvi međunarodni sporazum pripojen Zakonu o ratifikaciji sadrži 15 tačaka u vezi sa osnivanjem asocijacije/zajednice opština na severu što navodno krši Ustav na sledeći način:

a. Tačke 1. i 6. povređuju član 1.1. Ustava, jer oni predviđaju neodvojivost i jedinstvenost države Kosova;
b. Tačka 1. povređuje član 3.1. Ustava, u skladu sa kojim je Republika Kosova multietničko društvo, kao i načela izražena u članu 123.3. Ustava koji se odnosi na načela lokalne samouprave;
c. Tačka 3. povređuje član 1.1. Ustava koji kvalifikuje Kosovo kao jedinstvenu državu;
d. Tačka 4. povređuje ustavna načela predviđena članovima 123. i 124. Ustava i takođe prekoračuje načela člana 2. Evropske povelje o lokalnoj samoupravi (u daljem tekstu: EPLSU);
e. Tačka 6. povređuje član 1.1. Ustava koji se odnosi na kvalifikaciju Republike Kosovo kao jedinstvene države;
f. Tačka 7. povređuje opšta ustavna načela koja se odnose na bezbednosni sektor, kao što je i predviđeno članom 125.2. Ustava;
g. Tačka 9. povređuje član 3.1. (multietnička kvalifikacija Republike Kosovo) i članove 125.2. i 24.2. Ustava;
h. Tačka 10. povređuje članove 102.2. i 24.1. Ustava i član 6. EKLJP u vezi sa članovima 13. i 14. EKLJP;
i. Tačka 11. povređuje član 139.1. Ustava;
j. Tačka 14. povređuje član 2.2. u vezi sa članom 20.1. Ustava.

Rešavanje koju traže podnosioci zahteva:

35. Podnosioci zahteva zahtevaju od Suda da proglasi da, prilikom usvajanja Zakona o ratifikaciji i samom ratifikacijom *Prvog međunarodnog sporazuma*:

A. Vlada je povredila proceduralna pravila sadržana u članu 11. [Rezerve i izjave] u vezi sa članom 5. [Proceduralno razmatranje nacrta međunarodnih ugovora] Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim ugovorima;

B. Vlada i Skupština su povredili proceduralna pravila sadržana u Poglavlju XIII [Zakonodavna procedura] Poslovnika Skupštine:
(1) član 54 [Uslovi za podnošenje nacrta Zakona], stav 1;
(2) član 57 [Razmatranje nacrta zakona o komisijama], stav 1; i
(3) član 60 [Ratifikacija međunarodnih sporazuma], stav 2; kao i

Prilog br. 2 [Delokrug rada i odgovornosti parlamentarnih komisija] Poslovnika Skupštine:
(1) Tačka 3 [Komisija za zakonodavstvo i sudska pitanja] i
(2) Tačka 5 [Komisija za spoljne poslove] Poslovnika Skupštine i

C. Osporeni Zakon i Prilog 1. ovog Zakona povređuju sledeće članove Ustava:

Poglavlje I [Osnovne odredbe]:
(1) Član 1. [Ograničenja države], stav 1;
(2) Član 2. [Suverenitet], stav 2;
(3) Član 3. [Jednakost pred zakonom], stav 1;
(4) Član 20. [Prenošenje suverenosti], stav 1;

Poglavlje VII [Pravosudni sistem]:
(1) Član 102 [Opšta načela sudskog sistema], stav 2;

Poglavlje X [Lokalna samouprava i teritorijalna organizacija]:
(1) Član 123. [Opšta načela], stav 3;
(2) Član 124. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave];

Poglavlje XI [Bezbednosni sektor]:

(1) Član 125. [Osnovne odredbe], stav 2;

Poglavlje XII [Nezavisne institucije]:
(1) Član 139. [Centralna izborna komisija], stav 1.

36. Podnosioci zahteva konačno zahtevaju od Suda da odluči da je osporeni Zakon nevažeći.

Ocena prihvatljivosti zahteva

37. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosilaca zahteva, Sud prvo mora da proveri da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, dalje navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

38. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.1. Ustava, koji predviđa da *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."*

39. Što se tiče uslova, Sud primećuje da podnosioci zahteva su podneli svoj zahtev u skladu sa članom 113.5. Ustava koji predviđa sledeće:

> "*Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja.*" [Srpska verzija se razlikuje od engleske i albanske verzije]

40. U vezi sa tim, Sud primećuje da, kada je neki zakon ili akt Skupštine na razmatranju, na osnovu člana 113.5. Ustava, postupak ocenjivanja će biti suspenzivne prirode, što znači da će biti zabranjeno objavljivanje zakona, sve dok Sud ne donese konačnu odluku o slučaju. U skladu sa članom 43. (2) Zakona, ako se neki zakon usvojen od strane Skupštine ospori na osnovu člana 113.5. Ustava *„takav zakon [...] se treba proslediti predsedniku Republike Kosova za objavljivanje, u skladu sa modalitetom određenim konačnom odlukom Ustavnog suda po pitanju ovog spora."*, što znači da usvojeni Zakon ne bi trebalo vratiti Skupštini nego se mora proslediti predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje zakona bez članova koje je Sud u svojoj presudi proglasio nekompatibilnim sa Ustavom.

41. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je zahtev podnet od strane 12 poslanika Skupštine Kosova, što je više od minimalnog broja

predviđenog članom 113.5. Ustava i prema tome je ispunjen uslov ovlašćene strane.

42. Štaviše, Sud izuma u obzir član 42. Zakona koji reguliše podnošenje zahteva pod članom 113.5. Ustava i glasi ovako:

Član 42. – Tačnost podneska

1.Uz podnesak podnesen u skladu sa članom 113, stav 6 Ustava, se između ostalog, podnose i sledeće informacije,između ostalog, dostaviti: [albanska i srpska verzija se razlikuju od engleske verzije]:

1.1. imena i potpisi svih poslanika Skupštine koji osporavaju ustavnost zakona ili odluke donesene od strane Skupštine Republike Kosovo;

1.2. Ustavne ili odredbe nekog akta ili zakona koje se tiču ovog zakona; i

1.3. dokaze na koje se zasniva spor.

43. Osim imena i potpisa poslanika koji su podneli zahtev, navedeni su osporeni Zakon i relevantne odredbe Ustava, kao i dokazi koji potkrepljuju zahtev.

44. Što se tiče osporenog zakona, Sud primećuje da podnosioci zahteva osporavaju Zakon br. 04/L-199 o ratifikaciji.

45. Prema tome, ispunjeni su uslovi člana 42. Zakona.

46. Što se tiče roka, Sud primećuje da je Zakon, br. 04/L-199, o ratifikaciji usvojen od strane Skupštine dana 27. juna 2013. god. (odluka br. 04-V-638) i da je zahtev podnet Sudu dana 4. jula 2013. god. Stoga, zahtev je podnet Ustavom sudu u predviđenom roku od osam dana.

47. Stoga, Sud smatra da nema osnova da se zahtev, kojim su pokrenuta važna ustavna pitanja, proglasi neprihvatljivim.

Komparativna analiza

48. Pre nego što se upusti u pitanje da li je, odnosno nije, osporeni zakon povredio Ustav, Sud će izvršiti komparativnu analizu što se tiče odnosa između međunarodnih sporazuma i domaćeg pravnog poretka države.

Uglavnom, u svim ustavnim državama, međunarodni sporazum je prvo potpisan od strane nekog višeg predstavnika države. Potpis pokazuje samo nameru „da se obavezuju sporazumom“. Kako bi prava i obaveze koje sadrži sporazum stupile na snagu i postale obaveze za državu, sporazum mora da se, po Ustavu, ratifikuje od strane najvišeg zakonodavnog organa države, kao što je Parlament države, Kongres, ili Skupština, kao nosioci „državnog suvereniteta“.

49. Ustavi raznih evropskih zemalja pristupaju pitanju ocene ustavnosti ratifikacije međunarodnih sporazuma na različit način. Ove razlike su rezultat različitih načina na koje su definisani odnosi između jednog međunarodnog sporazuma i domaćeg pravnog poretka. Ova definicija se može shvatiti kao spektar ustavnih pristupa.

50. S jedne strane je pristup Ujedinjenog Kraljevstva gde su međunarodni sporazumi sklopljeni od strane Kraljice preko njenog Ministra za inostrane poslove i Komonvelta nije neophodno da se ovi sporazumi ratifikuju od strane Britanskog Parlamenta pre nego što postanu obavezujući za državu. Čim su sklopljeni, oni obavezuju državu samo u njenim odnosima sa drugim državama, i ne utiču na unutrašnji pravni poredak Ujedinjenog Kraljevstva. Kako bi odredbe jednog međunarodnog sporazuma postale delotvorne u domaćem pravnom poretku, trebalo bi da se usvoji posebno zakonodavstvo, koje sadrži te odredbe i definiše njihovu funkciju u okviru domaćeg prava. Čim se inkorporišu putem posebnog zakonodavstava, ove odredbe postaju deo pravnog poretka nižeg od Ustava države.

51. S druge strane je pristup Holandije. Ovde, nakon ratifikacije od strane parlamenta, međunarodni sporazum postaje obavezujući za državu u njenim odnosima sa drugim zemljama, i bilo koje samoizvršive odredbe sporazuma postanu obavezujuće u okviru unutrašnjeg pravnog poretka. Štaviše, odredbe ratifikovanih međunarodnih sporazuma postaju deo pravnog poretka višeg čak i od Ustava države, i moguće je razmatranje domaćeg zakonodavstva od strane svih sudova, što se tiče saglasnosti sa obavezama koje proističu iz takvih međunarodnih sporazuma.

52. Ustavni sistem Kosova spada među ova dva primera. Nakon ratifikacije od strane Skupštine, međunarodan sporazum postaje obavezujući za državu u njenim odnosima sa drugim državama i takvi sporazumi postaju deo unutrašnjeg pravnog poretka. Međutim, te odredbe međunarodnog sporazuma koje su samoizvršive su viši pravni poredak od zakonodavstva Kosova, dok su niži pravni poredak od Ustava, kao što je definisano u član 19. Ustava. Samoizvršive odredbe međunarodnih

sporazuma mogu se neposredno primenjivati u unutrašnjem pravnom poretku Kosova, ali njihovo primenjivanje podleže Ustavu.

Albanija

53. Što se tiče Albanije, Sud primećuje da Ustav Albanije u svom članu 91, tačka ë, između ostalih nadležnosti, ovlašćuje predsednika da sklapa međunarodne sporazume shodno zakonu. Štaviše, član 121. Ustava precizira vrste međunarodnih sporazuma koji treba da budu ratifikovani od strane Skupštine. Nakon ratifikacije u Skupštini i objave međunarodnog sporazuma u službenom listu, ratifikovani međunarodni sporazum postaje deo unutrašnjeg pravnog poretka u skladu sa članom 122. Ustava.

54. Što se tiče uloge Ustavnog suda Albanije u vezi sa ratifikacijom međunarodnih sporazuma, član 131. Ustava predviđa da Ustavni sud *između ostalog odlučuje o "kompatibilnost međunarodnih sporazuma sa Ustavom, pre njihove ratifikacije."*

55. S tim u vezi, Sud se poziva na odluku br. 15, od 15. aprila 2010. god., kada je Ustavni sud Albanije razmatrao kompatibilnost Sporazuma sa Ustavom Albanije potpisanog između Republike Albanije i Republike Grčke o razgraničavanju njihovih odgovarajućih zona kontinentalnog pojasa i drugih delova mora koji pripadaju dotičnim zemljama prema međunarodnom pravu. Ustavni sud Albanije je našao Sporazum nekompatibilnim sa članovima 3, 4, 7. i 92. Ustava Albanije.

Bosna i Hercegovina

56. Što se tiče Bosne i Hercegovine, Sud primećuje da Ustav članom IV reguliše ovlašćenja i glasi ovako: "*Parlamentarna Skupština je nadležna za: [...] (d) Odlučivanje o davanju saglasnosti za ratifikaciju ugovora."*

57. Član V Ustava Bosne i Hercegovine predviđa da: *"Predsedništvo je nadležno za: (d) Vođenje pregovora o sklapanju međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine, otkazivanje i uz pristanak Parlamentarne skupštine, ratifikaciju takvih ugovora."*

58. Što se tiče nadležnosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Sud primećuje da Ustav ne daje tom sudu bilo kakvu jurisdikciju što se tiče razmatranja međunarodnih sporazuma.

Bugarska

59. Što se tiče Bugarske, Sud primećuje da njihov Ustav daje nadležnosti i predsedniku i Vladi da sklapaju međunarodne ugovore pod zakonom predviđenim okolnostima. Član 98. Ustava glasi ovako: *"Predsednik Republike će: [...] 3. Sklopiti međunarodne ugovore pod zakonom predviđenim okolnostima."* Član 106. Ustava glasi ovako: *"Savet Ministara će [...] sklopiti, potvrditi ili otkazati međunarodne ugovore kada je ovlašćen, da učini to, zakonom."*

60. Što se tiče Skupštine, Sud primećuje da njegove nadležnosti predviđene članom 85. Ustava Bugarske, glasi ovako: *"Narodna Skupština će ratifikovati ili otkazati zakonom sve međunarodne ugovore koji: 1. Su političke ili vojne prirode; 2. Se odnose na učestvovanje Republike Bugarske u međunarodnim organizacijama; 3. Predviđaju ispravku granica Republike Bugarske; 4. Sadrže obaveze za trezor; 5. Predviđaju učestvovanje države u međunarodnoj arbitraži ili pravnim postupcima; 6. Se odnose na osnovna ljudska prava; 7. Utiču na dejstvo Zakona ili zahtevaju novo zakonodavstvo kako bi se primenilo 8. Izričito zahtevaju ratifikaciju."*

61. Uloga Ustavnog suda Bugarske je određena članom 149.4. Ustava, koji propisuje da: *"Ustavni sud će: [...] 4. Da odlučuje o kompatibilnost Ustava sa međunarodnim ugovorima sklopljenim od strane Republike Bugarske, pre njihove ratifikacije, i o kompatibilnosti domaćih zakona sa univerzalno priznatim normama međunarodnog prava i međunarodnim ugovorima deo kojih je i Bugarska; [...]"*.

Hrvatska

62. Ustav Hrvatske, u vezi sa inkorporisanjem međunarodnih sporazuma u domaći pravni poredak, predviđa sledeće:

"[...]

Poglavlje VII [Međunarodni odnosi]

1. Deo [Međunarodni ugovori]

Član 138. [Istovremeno ovlašćenje]

U skladu s Ustavom, zakonom i pravilima međunarodnog prava, sklapanje međunarodnih ugovora u nadležnosti je, zavisno od prirode i sadržaju međunarodnog ugovora, Hrvatskoga sabora, Predsednika Republike i Vlade Republike Hrvatske

Član 139. [Ratifikacija, kvalifikovana ratifikacija]

(1) Hrvatski sabor potvrđuje međunarodne ugovore koji traže donošenje ili izmenu zakona, međunarodne ugovore vojne i političke prirode i međunarodne ugovore koji financijski obavezuju Republiku Hrvatsku.

(2) Međunarodne ugovore kojima se međunarodnoj organizaciji ili savezu daju ovlašćenja izvedena iz Ustava Republike Hrvatske Hrvatski sabor potvrđuje dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika.

(3) Predsednik Republike potpisuje isprave o ratifikaciji, pristupu, odobrenju ili prihvata međunarodnih ugovora koje je Hrvatski sabor potvrdio na temelju stavka 1. i 2. ovoga članka.

(4) Međunarodne ugovore koji ne podležu potvrđivanju Hrvatskoga sabora sklapa Predsednik Republike na predlog Vlade ili Vlada Republike Hrvatske.

Član 140. [Prednost nad zakonom]

Međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona. Njihove se odredbe mogu menjati ili ukidati samo uz uslove i na način koji su u njima utvrđeni, ili saglasno općim pravilima međunarodnog prava.

[...]"

63. Međutim, što se tiče uloge Ustavnog suda Hrvatske u vezi sa ratifikacijom međunarodnih sporazuma, Sud primećuje da Ustav ne daje ovlašćenja Sudu da razmatra međunarodni sporazum kao takav. To je i potvrđeno odlukom U-I/1583/2000 kojom je Ustavni sud Hrvatske odbio zahtev za ocenu ustavnosti zakona o ratifikaciji donet od strane zakonodavnog organa. Ustavni sud Hrvatske je utvrdio da je nadležan da oceni ustavnost akta ratifikacije međunarodnog sporazuma, ali ne i

sam međunarodni sporazum (t.j. njegovu materijalnu sadržinu) koji je deo akta ratifikacije.

Makedonija

64. U Republici Makedoniji odnos između domaćeg i međunarodnog prava je regulisan sa dva povezana člana Ustava. Prema članu 118. Ustava Makedonije, međunarodni sporazumi ratifikovani shodno Ustavu su deo unutrašnjeg pravnog poretka i ne mogu se menjati zakonom. Prema članu 68. Ustava, Parlament ratifikuje međunarodne sporazume.

65. Što se tiče Ustavnog suda Makedonije, Sud primećuje da član 110. Ustava Makedonije ne predviđa izričito nadležnosti Ustavnog suda za ocenu ustavnosti međunarodnih ugovora, niti je nadležan da razmatra saglasnost zakona koji ratifikuje međunarodne ugovore. Bez obzira na to, u 2002. god., Ustavni sud Makedonije je ukinuo zakon o ratifikaciju bilateralnih sporazuma jer sporazum je sadržao odredbe koje su kršile Ustav, ali nije ukinuo navedene odredbe, jer kad bi učinio to, bilo bi kršeno međunarodno pravo. Ustavni sud Makedonije tvrdi da, pošto je Ustav ugradio međunarodne ugovore kao deo unutrašnjeg pravnog poretka na nivou nižem od Ustava, Sud gradi svoje nadležnosti na teoriji koja, pošto ratifikovani međunarodni ugovor postane deo domaćeg pravnog poretka, treba kao i svaka druga uredba da bude u saglasnosti sa Ustavom, i prema tome, predmet ocene Suda. Međutim, ovaj stav se promenio i većina sudija Ustavnog suda Makedonije su mišljenja da kontrola ustavnosti u slučaju međunarodnih sporazuma se sprovodi od strane Parlamenta u procesu njihove ratifikacije, nakon čega oni postaju deo domaćeg pravnog poretka i samoizvršenja. Prema tome, Ustavni sud Makedonije neće ocenjivati međunarodne ugovore.

Slovenija

66. Ustav Republike Slovenije, u svom članu 8, predviđa da, *"Zakoni i drugi* propisi moraju biti u skladu sa opšte prihvaćenim načelima međunarodnog *prava i međunarodnim ugovorima koji obavezuju Sloveniju. Ratifikovani i objavljeni međunarodni ugovori se neposredno primenjuju."*

67. U vezi sa međunarodnim ugovorima, u skladu sa članom 153. *"Zakoni, uredbe i drugi opšti pravni akti moraju biti u skladu sa Ustavom. Zakoni moraju biti u skladu sa opšte prihvaćenim načelima međunarodnog prava i važećim ugovorima, koje je ratifikovala*

Narodna Skupština, dok uredbe i drugi opšti pravni akti moraju, takođe, biti u skladu sa drugim međunarodnim ugovorima."

68. Što se tiče Ustavnog suda Slovenije, Sud primećuje da član 160. [Ovlašćenja Ustavnog suda] sadrži relevantne odredbe koje se odnose na međunarodne sporazume. Naime, stav 1. predviđa da Ustavni sud, *između ostalog,* odlučuje *" [...] o saglasnosti zakona i drugih uredbi sa ratifikovanim ugovorima i sa opštim načelima međunarodnog prava [...]"*. Pored toga, stav 2. istog člana glasi *"u procesu ratifikacije ugovora, Ustavni sud, na predlog predsednika Republike, Vlade ili jedne trećine poslanika Narodne Skupštine, daje mišljenje o saglasnosti takvog ugovora sa Ustavom. Narodna Skupština je obavezana mišljenjem Ustavnog suda."*

69. S tim u vezi, Sud se poziva na odluku U-I-128/98 Ustavnog suda Slovenije, gde je utvrđeno da:"[...] *Ustavni sud je uvek ovlašćen da oceni neki zakon, čak i ako taj, u pogledu sadržaja, je pojedinačan pravni akt. Inkorporisanjem odredaba jednog međunarodnog sporazuma u akt ratifikacije, njima nije priznata pravna priroda zakonskih odredaba. Slično, samo zbog toga što akt o ratifikaciji inkorporiše međunarodni sporazum, odredbama ovog akta nije priznata pravna priroda jednog međunarodnog sporazuma. Prema tome, akt o ratifikaciji i međunarodni sporazum, usvajanje kojeg je potvrđeno od ovog prvog, nisu isti pravni akti. Takođe, što se tiče njihove pravne prirode, ova dva pravna akta nisu identična. Prema tome, Ustavni sud ima nadležnost da oceni ustavnost akta o ratifikaciju jednog međunarodnog sporazuma, u skladu sa odredbom Ustava koja daje Sudu nadležnost da odlučuje o kompatibilnost zakona sa Ustavom.* [...]*"*

Meritum

70. Sud primećuje da podnosioci zahteva tvrde da Zakon br. 04/L-199 o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora povređuje Ustav što se tiče postupka sprovedenog za njegovo usvajanje i njegovog sadržaja.

Što se tiče postupka sleđenog prilikom usvajanja osporenog Zakona

71. Podnosioci zahteva se žale da postupak usvajanja osporenog zakona je povredio:

a. Član 11. stavove 1. i 2. Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim ugovorima, jer *"[...] zakonu nije priložena nijedna izjava niti rezerva"*;
b. Član 54, stav 1, i član 60, stav 1, Poslovnika o radu Skupštine, jer *"[...] nedostaje finansijska deklaracija."*
c. Član 57, stav 1, i tačka 2. Priloga 2 Poslovnika o radu Skupštine, jer *"[...] Komisija za zakonodavstvo i Komisija za budžet i finansije nisu razmatrale niti dale mišljenje u vezi sa time da li je sporazum u saglasnosti sa Ustavom ili ne."*
d. Tačka 5. Priloga 2. Poslovnika o radu Skupštine, jer *"[...] Komisija za spoljne poslove nije ga razmatrala."*

72. Međutim, Sud naglašava da može samo ispitivati korake koje su preduzele Vlada i Skupština prilikom usjavanja osporenog zakona, na osnovu relevantnih ustavnih odredaba.

73. S tim u vezi, Sud primećuje da su nadležnosti Skupštine utvrđene članom 65. Ustava, od kojih, u ovom slučaju, su samo stavovi 1. i 4. relevantni, a koji glase:

"Skupština Republike Kosovo :
(1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte;
[...]
(4) ratifikuje međunarodne sporazume;"

74. U konkretnom slučaju, Skupština je, u skladu sa svojim nadležnostima iz člana 65.1. Ustava, glasala i usvojila Zakon o ratifikaciji, shodno uslovima za usvajanje zakona predviđenim članom 80.1. [Usvajanje zakona] koji predviđa: "*Zakoni, odluke i ostali akti se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj Ustav drugačije nalaže."*

75. Štaviše, Sud se takođe poziva na član 18.1. Ustava i član 10.2. Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim sporazumima, koji definiše postupak za ratifikaciju sporazuma. Član 18.1. [*Ratifikacija međunarodnih sporazuma*] glasi ovako:

„Međunarodni sporazumi koji se tiču dole navedenih pitanja se ratifikuju sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine:

(1) teritoriju, mir, savez, politička i vojna pitanja;
(2) prava i osnovne slobode;
(3) članstvo Republike Kosovo u međunarodne organizacije;

(4) preuzimanje odgovornosti nad finansijskim obavezama od strane Rebuplike Kosovo.“

76. Kao takvo, ratifikacija „Prvog međunarodnog sporazuma“ spada u opseg člana 18.1. Ustava, i prema tome, potrebni su glasovi dve trećine većine poslanika Skupštine za usvajanje Zakona o ratifikaciji.

77. Što se tiče pitanja koja državna vlast je ovlašćena da sklopi međunarodne ugovore, Sud se poziva na član 2. (c) bečke Konvencije o pravu međunarodnih ugovora od 1969. god., koji definiše “punomoćje” kao *“[...] izraz "punomoćje" označava dokument koji je izdala nadležna vlast jedne države, a kojim se određuju jedno ili više lica da predstavljaju državu prilikom pregovora, usvajanja ili overavanja teksta nekog ugovora, da izraze pristanak države da bude vezana ugovorom ili da izvrše bilo koju drugu radnju u vezi sa ugovorom;”*.

78. S tim u vezi, Sud primećuje da upućivanje na “nadležnu vlast” da sklopi međunarodne ugovore, je prepušteno unutrašnjim zakonima svake države da određuje vlast koja izdaje punomoćje. Obično, takvi dokumenti su izdati od šefa države (ili nekog kome je on poverio potrebne nadležnosti), šef vlade ili ministar spoljnih poslova koji nosi zvanični grb i, u nekim slučajevima, pečat države.

79. Pored toga, unutrašnji zakon Kosova koji reguliše koje institucije su ovlašćene da sklope međunarodne sporazume precizirao je u članu 6. Zakona br. 04/L-052 o Međunarodnim ugovorima koji glasi ovako:

“[...]

1. *Predsednik, premijer i ministar inostranih poslova imaju pravo da u skladu sa Ustavom Republike Kosova i Bečkom konvencijom o pravu ugovora vrše sve radnje koje se odnose na zaključenje međunarodnih ugovora Republike Kosovo.*

2. Šef diplomatske misije Republike Kosovo ili ovlašćeni predstavnik Republike Kosovo na nekoj međunarodnoj konferenciji, u nekoj međunarodnoj organizaciji ili u nekom od njenih tela ovlašćeni su da pregovaraju o zaključenju nekog međunarodnog ugovora Republike Kosovo ili da prihvate tekst takvog ugovora sa državom u kojoj su akreditovani ili na međunarodnoj konferenciji, u nekoj međunarodnoj organizaciji ili u nekom od njenih tela.

3. Druga lica mogu da vrše radnje koje se odnose na zaključenje međunarodnih ugovora Republike Kosovo jedino pod uslovom da

imaju punomoć koja im je data na osnovu važećeg zakona i u skladu sa postupkom propisanim u članu 6 ovog Zakona.

[...]"

80. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da, 18. oktobra 2012. god., Skupština je ovlastila Vladu da vodi proces postizanja sporazuma između Republike Kosovo i Republike Srbije, kako bi se normalizovali odnosi između ove dve države (vidi stav 14). Pored toga, Sud primećuje da je Skupština naknadno donela druge odluke kojima je izjavila podršku Vladi da nastavi ove pregovore (vidi stav 15).

81. Nakon ovog, Vlada je, u skladu sa datim ovlašćenjima od strane Skupštine Republike Kosovo, sklopila Prvi međunarodni sporazum sa Republikom Srbijom, dana 19. aprila 2013. god.

82. S tim u vezi, Sud se poziva na član 10. Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim ugovorima, koji predviđa da:

"[...]

1. Skupština Republike Kosova glasovima dve trećine (2/3) svih poslanika ratifikuje međunarodne ugovore po sledećim pitanjima:

1.1. teritorija, mir, savezništvo, politička i vojna pitanja;
1.2. osnovna prava i slobode;
1.3. članstvo Republike Kosovo u međunarodnim organizacijama;
1.4. preuzimanje finansijskih obaveza od strane Republike Kosovo.

2. Međunarodni ugovori iz stava 1 ovog člana potvrđuju se zakonom donetim sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika u Skupštini Republike Kosovo.

[...]"

83. Što se tiče uslova utvrđenih članom 10.2. Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim ugovorima, Sud primećuje da, u cilju inkorporisanja ovog sporazuma u pravni poredak Kosova, Vlada je obavezna da dostavi Skupštini, shodno utvrđenom postupku, nacrt odgovarajućeg zakona, u skladu sa članom 15.3. Zakona br. 04/L-052 o međunarodnim ugovorima, koji glasi: *" Ako neki zakon ili bilo koji drugi pravni akt treba da se usvoji u cilju sprovođenja nekog međunarodnog ugovora Republike Kosovo, Vlada će prema ustanovljenoj proceduri da dostavi Skupštini nacrt odgovarajućeg zakona, ili će da usvoji odgovarajuću*

odluku Vlade, ili će da obezbedi u skladu sa svojim nadležnostima donošenje nekog drugog pravnog akta."

84. Štaviše, Sud primećuje da je 28. maja 2013. god., Vlada, u skladu sa svojim nadležnostima iz člana 92.4 Ustava, i na osnovu Rezolucije br. 04-R-08 (vidi stav 14), predložila Skupštini usvajanje Nacrta zakona o ratifikaciji.

85. U tom pogledu, Sud se poziva na član 60. Poslovnika o radu Skupštine koji reguliše usvajanje ove vrste zakona, koji je drugačiji od ostalih zakona, i propisuje sledeće:

"[...]

1. Skupština Republike Kosova međunarodne sporazume ratifikuje zakonom, shodno članu 18.Ustava Republike Kosova.

2. Nacrt zakona o ratifikaciji međunarodnih sporazuma sadrži tekst međunarodnog sporazuma, razloge ratifikacije i financijsku deklaraciju, u slučajevima kada ima budžetskih implikacija.

3. Procesiranje nacrta zakona o ratifikaciji je posebno i podleže samo jednom razmatranju.

[...]"

86. U tom pogledu, posebnu pažnju bi trebao posvetiti tekstu člana 60, stava 3, koji predviđa da *"procesiranje nacrta zakona o ratifikaciji je posebno i podleže samo jednom razmatranju."* Ostali zakoni usvojeni od strane Skupštine zahtevaju više od jednog razmatranja.

87. U svetlu gorenavedenog, Sud primećuje da je Skupština sledila postupak predviđen članovima 65.1, 65.4. i 18.1. Ustava, članom 10. Zakona o međunarodnim ugovorima i pravilom 60. Poslovnika o radu Skupštine.

88. Prema tome, Sud zaključuje da je postupak usvajanja osporenog zakona sleđen saglasno Ustavom predviđenim odredbama.

89. Štaviše, u vezi sa tvrdnjama podnosilaca zahteva da *"[...] nedostaje finansijska deklaracija"* Sud primećuje da član 60. stav 2. Poslovnika o radu Skupštine jasno precizira da će finansijska deklaracija biti priložena samo u slučaju finansijskih implikacija, što je diskreciono pravo Vlade da ocenjuje da li će biti finansijskih implikacija ili neće.

90. Štaviše, član 60. Poslovnika o radu koji se primenjuje u konkretnom slučaju predviđa samo to da nacrt zakona o ratifikaciju međunarodnih sporazuma sadrži:

a) tekst međunarodnog sporazuma;
b) razloge ratifikacije takvog sporazuma i
c) financijsku deklaraciju u slučajevima kada ima budžetskih implikacija

91. U tom pogledu, Sud smatra da se ova žalba odnosi na pitanje zakonitosti i da kao takva spada van nadležnosti Suda. Prema tome, Sud se neće baviti time, kao što je ranije utvrđeno od strane Suda, u slučaju KO 29/11, da *"[...] njegova dužnost je samo da razmatra navodne povrede Ustava."* (vidi slučaj KO 29/11, podnosilac Sabri Hamiti i drugi poslanici, presuda od 30. marta 2011. god.).

92. Što se tiče dela zahteva u vezi sa žalbama koje se odnose na postupak usvajanja Zakona o ratifikaciji, Sud zaključuje da je postupak sleđen prilikom usvajanja ovog zakona je u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo.

Što se tiče sadržaja osporenog zakona

93. Podnosioci zahteva prave brojne specifične žalbe koje se odnose na različite tačke koje sadrži Prvi m*eđunarodni sporazum*.

94. U tom pogledu, Sud primećuje da međunarodni sporazum služi da zadovolji osnovnu potrebu država da regulišu, saglasno, pitanja od zajedničkog interesa, i na taj način da uspostave stabilnost u svojim međusobnim odnosima. Stoga, međunarodni sporazumi su instrumenti za obezbeđivanje stabilnosti, pouzdanosti i reda u međunarodnim odnosima, prema tome, ovi međunarodni sporazumi su uvek bili glavni izvor pravnih odnosa između država.

95. U vezi sa tim, Sud primećuje da prvo treba da razmatra da li je po Ustavu nadležan da se bavi ovim žalbama. Kao što je i već pomenuto u komparativnoj analizi, postoje neki Ustavi koji ovlašćuju Ustavni sud da razmatra saglasnost međunarodnih sporazuma sa Ustavom. Na primer Albanija i Bugarska ovlašćuju svoje ustavne sudove da razmatraju ustavnost jednog međunarodnog sporazuma pre njegove ratifikacije, dok su Bosna i Hercegovina, Hrvatske i Makedonija odlučile da ne daju nadležnosti svojim Ustavnim sudovima da razmatra međunarodne sporazume. Pored toga, Slovenija je usvojila kombinovani sistem, pri čemu, tokom postupka ratifikacije Ustavni sud razmatra ustavnost

međunarodnih sporazuma, ako je to izričito zahtevano od strane predsednika, Vlade ili jedne trećine poslanika Skupštine.

96. Prema tome, komparativna analiza pokazuje da Ustavni sudovi navedenih država uglavnom nemaju nadležnost da razmatraju ustavnost međunarodnih sporazuma nakon usvajanja zakona o ratifikaciji od strane Skupštine. Međutim, neki ustavni sudovi bi mogli razmatrati ustavnost međunarodnih sporazuma pre njihove ratifikacije.

97. Sud smatra da Zakon o ratifikaciji i Prvi međunarodni sporazum su dva različita pravna akta. Svaki od ovih akata sledi različit pravni postupak, za usvajanje Zakona o ratifikaciji pomenut u prvom slučaju, kao i za potpisanje Prvog međunarodnog sporazuma u drugom slučaju, posebno. Što se tiče usvajanja Zakona o ratifikaciji od strane Skupštine, Sud primećuje da je Zakon o ratifikaciji usvojen potrebnom dvotrećinskom većinom poslanika u prvom čitanju. Prema tome, Sud smatra da je usvajanje Zakona o ratifikaciji od strane Skupštine bilo u saglasnosti sa proceduralnim odredbama Ustava.

98. Pored toga, Sud je mišljenja da je cilj osporenog zakona da uspostavlja obavezujuću prirodu sporazuma u državi Kosovo i da inkorporiše Prvi međunarodni sporazum u pravni sistem Kosova.

99. Što se tiče sadržaja Prvog međunarodnog sporazuma, Sud primećuje da nijedan član Ustava ne predviđa razmatranje sadržaja međunarodnih sporazuma od strane Suda.

100. U ovim okolnostima, sledi da po Ustavu Sud ima nadležnost da razmatra Zakon o ratifikaciji, ali nije ovlašćen da razmatra da li je međunarodan sporazum kao takav u saglasnosti sa Ustavom.

101. Sud zaključuje da nije u njegovoj nadležnosti *ratione materiae* da razmatra ustavnost Prvog međunarodnog sporazuma. Sledstveno tome, odbija se zahtev podnosilaca zahteva za razmatranje ustavnosti Prvog međunarodnog sporazuma.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.5. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, dana 2. septembra 2013. god.

ODLUĆIO

I. DA JEDNOGLASNO PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA JEDNOGLASNO PROGLASI da je postupak sleđen prilikom usvajanja Zakona, br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora kompatibilan sa Ustavom Republike Kosovo;

III. DA VEĆINOM GLASOVA ODBACI zahtev podnosilaca zahteva za ocenu Prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora, jer je *ratione materiae* van nadležnosti Suda;

IV. DA OGLASI da se, u skladu sa članom 43. Zakona, ovaj zakon usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo mora se proslediti predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje;

V. DA DOSTAVI ovu presudu podnosiocima zahteva, predsedniku Republike Kosovo, predsedniku Skupštine Kosova i Vladi Kosova;

VI. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu, shodno članu 20. (4) Zakona;

VII. DA PROGLASI da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

Slučaj br. KO95/13
Podnosioci
Visar Ymeri i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

PODUDARNO MIŠLJENJE SUDIJE ROBERTA CAROLANA

Ja se slažem sa dejstvom presude većine Suda da je ovaj zakon u saglasnosti sa Ustavom.

Ali ja se ne slažem sa obrazloženjem većine koja zaključuje da je Ustavni sud ovlašćen samo da odlučuje o tome da li su postupci koje je sledila Skupština prilikom usvajanja ovog zakona bili u saglasnosti sa Ustavom, ali nije ovlašćen i da razmatra da li su suštinske odredbe ovog zakona u skladu sa Ustavom.

Član 65.(4) Ustava prosto ovlašćuje Skupštinu da ratifikuje međunarodne sporazume. To ne sprečava Ustavni sud da razmatra da li su ti sporazumi u skladu sa Ustavom. U stvari, član 113.5. Ustava jasno ovlašćuje Ustavni sud da razmatra suštinske odredbe nekog sporazuma bile te usvojene donetim zakonom ili odlukom Skupštine Republike Kosovo. To izričito predviđa:

> "*Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori <u>ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja</u>*."

(dodatni naglasak.)

Ovaj sporazum je zakon usvojen odlukom Skupštine Republike Kosovo. Ustav izričito predviđa da čak i sporazum može imati dejstvo usvojenog zakona:

Član *19. [Sprovođenje međunarodnog prava]*

1. Svaki međunarodni sporazum ratifikovan od strane Republike Kosovo, nakon što se objavi u Službenom listu Republike Kosovo, postaje deo unutrašnjeg pravnog sistema. Sporazum se sprovodi na direktan način, osim u onim slučajevima kada je to nemoguće i kada sprovođenje istog zahteva donošenje novog zakona.

U stvari, Poglavlje II Ustava predviđa da Sud vrši ocenu ustavnosti sadržaja sporazuma koji se može usvojiti.

Član 21. [Opšta načela]

1. *Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo.*

2. *Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom.*

3. *Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih.*

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, koliko su izvodljiva.

Na primer, ako je trebalo da Skupština usvoji sporazum koji je povredio ljudska prava građana ili pripadnika određene zajednice, onda bi Ustav bio besmislen kada Ustavni sud ne bi bio u mogućnosti da razmatra i sprovodi ljudska prava koja su zaštićena Ustavom. Prema tome, Sud ima ovlašćenja da razmatra sadržaj odredaba ovog zakona i odluke Skupštine o usvajanju ovog zakona.

Suštinske odredbe ovog zakona i odluka ne povređuju Ustav.

S poštovanjem podneo,

Robert Carolan
Sudija

KO 108/13 Albulena Haxhiu i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosova, datum 09 September 2013- Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-209, o amnestiji

Slučaj KO 108/13, presuda od 2. septembra 2013. god.

Ključne reči: Zahtev poslanika Skupštine Republike Kosovo

Podnosioci zahteva smatraju da je cilj Zakona o amnestiji amnestiranje lica od krivičnog gonjenja i lica koja nisu odslužila svoju kaznu do 20. juna 2013. godine. Po njima, Zakon: " [...] *obuhvata amnestiju lica koja su izvršila od ukupno 67 (šezdeset i sedam) krivičnih dela iz Krivičnog zakonika Republike Kosova, Krivičnog zakonika Kosova-Uredba UNMIK-a 2003/25. od 06. jula 2003. godine, i Uredba UNMIK-a, br. 2004/19 o izmeni Privremenog krivičnog zakonika Kosova, Krivičnog zakona SAPK, Službeni list br. 20/77, u vezi sa Uredbama UNMIK-a, br. 1999/24 i 2000/59 važećeg zakona na Kosovu, i za sva krivična dela predviđena Krivičnim zakonikom SFRJ."*

Po mišljenju podnosilaca zahteva ovaj Zakon o amnestiji ne predviđa datum početka amnestije, već samo predviđa datum vremenskog ograničenja amnestije za dela počinjena do ovog datuma.

Podnosioci zahteva ističu da je u krivično-pravnoj doktrini glavni razlog kažnjavanja za krivična dela zaštita društvenih i pojedinačnih vrednosti, fokusirajući se na zaštitu društvenog i ličnog integriteta od štetnih radnji, koje mogu ugrožavati pomenute vrednosti, i upravo ovde leži glavni osnov načela zakonitosti u krivičnoj grani svakog pravnog sistema.

S obzirom da Zakon o amnestiji sadrži odredbe po kojima se lica koja su izvršila krivična dela koja su nanela štetu oštećenoj stranki u krivičnom postupku, oslobađaju od krivičnog gonjenja i od potpunog izdržavanja kazne, podnosioci zahteva zaključuju da amnestiranje takvih osoba krši pravo oštećene stranke da koristi efektivno pravno sredstvo u vezi sa ostvarivanjem svojih prava na krivično gonjenje i pojedinačne naknade.

Po mišljenju podnosilaca zahteva, pored krivičnih dela protiv države ili protiv ustavnog poretka, i dela koja su povezana sa kršenjem poreskih i carinskih obaveza, član 3 Zakona [Uslovi za davanje amnestije od krivičnog gonjenja i potpunog izdržavanja kazne] obuhvata krivična dela koja su mogla da prouzrokuju ili su pokušala da prouzrokuju štetne posledice za bilo kog građanina Republike Kosova, ili nekog stranog državljanina.

Sud primećuje da podnosioci zahteva navode da Zakon o amnestiji br. 04/L-209 krši Ustav, u pogledu njegovog sadržaja i pratećih postupaka u usvajanju

zakona. Što se tiče sadržajnog aspekta osporenog Zakona, podnosioci zahteva navode da su amnestirana dela, na osnovu Zakona o amnestiji u suprotnosti sa članom 31, stav 1 i 2, članom 32 i 24, stav 1 i 2 Ustava, kao i u suprotnosti sa članom 6, stav 1, u vezi sa članom 13 i 14 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP). Podnosioci takođe navode da su nekoliko amnestiranih krivičnih dela u suprotnosti sa članom 1 Protokola 1 EKLJP.

Ustavni sud je 3. septembra 2013. god. odlučio da jednoglasno proglasi zahtev prihvatljivim, jednoglasno proglasi da je postupak sleđen prilikom usvajanja Zakona o amnestiji, br. 04/L-209, u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo i većinom glasova oglasi da je Zakon, br. 04/L-209, o amnestiji, sto se tiče njegovog sadržaja, u saglasnosti sa Ustavom, izuzev sledećih članova koji su proglašeni ništavnim: 1.1.10. (Uništenje ili oštećenje imovine), 1.1.11. (Podmetanje požara), 1.1.15.10. (Falsifikovanje dokumenata), 1.1.15.11. (Posebni slučajevi falsifikovanja dokumenata), 1.2.5. (Oštećenje pokretne imovine), 1.2.9.7. (Falsifikovanje službenih dokumenata), 1.3.1. (Oštećenje tuđeg predmeta), 1.3.5.6. (Falsifikovanje dokumenata) i 1.3.5.7. (Falsifikovanje službenih dokumenata).

PRESUDA
u
slučaju br. KO108/13
Podnosioci
Albulena Haxhiu i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosova
Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-209, o amnestiji

STAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: Albulena Haxhiu, Visar Ymeri, Albin Kurti, Glauk Konjufca, Rexhep Selimi, Afrim Kasolli, Afrim Hoti, Liburn Aliu, Albana Gashi, Emin Gërbeshi, Albana Fetoshi, Agim Kuleta i Aurora Bakalli, svi poslanici Skupštine Republike Kosova. Podnosioci zahteva su ovlastili mr Albulenu Haxhiu da ih zastupa pred Ustavnim sudom Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).

Osporeni Zakon

2. Podnosioci zahteva osporavaju Zakon o amnestiji, br. 04/L-209, koji je usvojen u Skupštini 11. jula 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva zahtevaju ocenu ustavnosti Zakona o amnestiji, br. 04/L-209, koji je usvojen u Skupštini Republike Kosova (u daljem tekstu: Skupština), odlukom br. 04-V-646 od 11. jula 2013. godine.

Pravni osnov

4. Član 113.5. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članovi 42. i 43. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, br. 03/L-121, od

15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 19. jula 2013. godine podnosioci zahteva su predali ovaj zahtev Sudu.

6. Dana 19. jula 2013. godine predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR.KO.108/13, odredio sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istoga dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH.KO.108/13 odredio Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 22. jula 2013. godine Sud je obavestio predsednika Skupštine i Vladu Republike o zahtevu, i od njih zatražio da dostave svoje komentare sa svim dokumentima koje smatraju neophodnim u vezi sa ovim zahtevom.

8. Dana 19. jula 2013. godine predsednica Republike Kosova je obaveštena o zahtevu podnetom pred Sudom od strane podnosioca.

9. Dana 25. jula 2013. godine predsednica Republike Kosova je od Suda zatražila razjašnjenje u vezi sa zahtevom o Zakonu o amnestiji, i u vezi sa njegovim ustavnim obavezama, tj., da li ona može objaviti Zakon o amnestiji, kao i da li će biti potrebno preduzimanje privremene mere.

10. Istoga dana, Sud je odgovorio predsednici Republike Kosova kao u nastavku:

> *"[...]*
>
> *U vezi sa Zakonom o amnestiji želimo da Vas obavestimo da ovaj Zakon nije i ne može stupiti na snagu sve dok Ustavni sud Republike Kosova ne donese svoju konačnu odluku.*
>
> *Takođe želimo da Vam skrenemo pažnju na činjenicu da je svaki pokušaj objavljivanja Zakona o amnestiji ili njegova primena protivustavna, i da je takav akt ništavan i nevažeći.*
>
> *Zakon o amnestiji nije i ne može stupiti na snagu sve dok Ustavni sud ne donese svoju odluku i kao posledica toga pomenuti Zakon ne može proizvoditi pravne posledice.*

[...]"

11. Dana 29. jula 2013. godine Sud je primio sledeću dokumentaciju dostavljenu od strane predsednika Skupštine Republike Kosova:

    a. konačni izveštaj Komisije za zakonodavstvo od 17. juna 2013. godine u vezi sa Zakonom o amnestiji,

    b. prepis sa plenarne sednice Skupštine od 11. jula 2013. godine,

    c. zapisnik sa plenarne sednice Skupštine od 11. jula 2013. godine,

    d. listu elektronskog glasanja,

    e. odluku Skupštine od 11. jula 2013. godine o usvajanju Zakona o amnestiji br. 04/L-209 (odluka br. 04-V-646),

    f. Zakon o amnestiji br. 04/L-209.

12. Dana 01. avgusta 2013. godine podnosioci zahteva su dostavili dodatne informacije razjašnjavajući nekoliko tačaka svog zahteva.

13. Dana 13. avgusta 2013. godine Sud je obavestio Skupštinu i Vladu u vezi sa dostavljanjem dodatnih informacija od strane podnosioca zahteva i od njih zatražio da dostave svoje komentare.

14. Dana 19. avgusta 2013. godine Vlada je Sudu dostavila svoje komentare u vezi sa podneskom podnosilaca od 01. avgusta 2013. godine.

15. Dana 20. avgusta 2013. godine Vlada je Sudu dostavila "*komentare u vezi sa zahtevom od strane gđe Albulene Haxhiu i 12 članova Skupštine Republike Kosova, KO 108/13 od 19. jula 2013.* "

16. Dana 21. avgusta 2013. godine podnosioci zahteva su obavešteni u vezi sa komentarima Vlade.

17. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj koji je pripremila sudija izvestilac Snezhana Botusharova i preporučila Sudu u punom sastavu.

18. Dana 3. septembra 2013. god., Sud je većao i glasao o zahtevu.

Pregled činjenica

19. Dana 25. juna 2013. godine Vlada Republike Kosova je odlučila da usvoji Nacrt zakona o amnestiji, i uputila generalnog sekretara Kancelarije premijera da Skupštini Kosova predstavi Nacrt zakona za razmatranje i usvajanje.

20. Prema obrazloženju Memoranduma objašnjenja nacrta zakona *"[O]vaj Zakon uređuje uslove i postupak po kojem se može dodeliti amnestija licima koji su osuđeni za određeno krivično delo, ili licima koji mogu biti predmet krivičnog gonjenja za krivična dela izvršena pre 20. juna 2013. godine unutar teritorije koja sada pripada Republici Kosovo."*

21. Dana 11. jula 2013. godine u skladu sa članom 65.1. Ustava Republike Kosova i članovima 58. i 84. Poslovnika o radu Skupštine, Skupština Republike Kosova je odlukom br. 04-V-646 usvojila Zakon o amnestiji br. 04/L-209, sa 99 glasova "za", 17 "protiv" i jedan suzdržani, i poslala predsednici Republike Kosova radi njegovog donošenja.

22. Dana 19. jula u skladu sa članom 113.5. Ustava Republike Kosova i članovima 42. i 43. Zakona o Ustavnom sudu, podnosioci zahteva su predali zahtev pred ovim Sudom zbog ocenjivanja ustavnosti Zakona o amnestiji, usvojenog u Skupštini Republike Kosova 11. jula 2013. godine, osporavajući njegov sadržaj i postupke za njegovo usvajanje.

Dokazi dostavljeni od strane podnosilaca

Sadržajni aspekt zahteva:

23. Podnosioci zahteva smatraju da je cilj Zakona o amnestiji amnestiranje lica od krivičnog gonjenja i lica koja nisu odslužila svoju kaznu do 20. juna 2013. godine. Po njima, Zakon: *[...]obuhvata amnestiju lica koja su izvršila od ukupno 67 (šezdeset i sedam) krivičnih dela iz Krivičnog zakonika Republike Kosova, Krivičnog zakonika Kosova (Uredba UNMIK-a 2003/25. od 06. jula 2003. godine, i Uredba UNMIK-a, br. 2004/19 o izmeni Privremenog krivičnog zakonika Kosova, Krivičnog zakona APK-a, u vezi sa Uredbama UNMIK-a, br. 1999/24 i 2000/59 važećeg zakona na Kosovu, i za sva krivična dela predviđena Krivičnim zakonikom SFRJ.*" Po mišljenju podnosilaca zahteva ovaj Zakon o amnestiji ne predviđa datum početka amnestije, već samo predviđa datum vremenskog ograničenja amnestije za dela počinjena do ovog datuma.

24. Podnosioci zahteva ističu da je u krivično-pravnoj doktrini glavni razlog kažnjavanja za krivična dela zaštita društvenih i pojedinačnih vrednosti, fokusirajući se na zaštitu društvenog i ličnog integriteta od štetnih radnji, koje mogu ugrožavati pomenute vrednosti, i upravo ovde leži glavni osnov načela zakonitosti u krivičnoj grani svakog pravnog sistema.

25. S obzirom da Zakon o amnestiji sadrži odredbe po kojima se lica koja su izvršila krivična dela koja su nanela štetu oštećenoj stranki u krivičnom postupku, oslobađaju od krivičnog gonjenja i od potpunog izdržavanja kazne, podnosioci zahteva zaključuju da amnestiranje takvih osoba krši pravo oštećene stranke da koristi efektivno pravno sredstvo u vezi sa ostvarivanjem svojih prava na krivično gonjenje i pojedinačne naknade.

26. Po mišljenju podnosilaca zahteva, pored krivičnih dela protiv države ili protiv ustavnog poretka, i dela koja su povezana sa kršenjem poreskih i carinskih obaveza, član 3. Zakona [Uslovi za davanje amnestije od krivičnog gonjenja i potpunog izdržavanja kazne] obuhvata krivična dela koja su mogla da prouzrokuju ili su pokušala da prouzrokuju štetne posledice za bilo kog građanina Republike Kosova, ili nekog stranog državljanina.

27. Podnosioci zahteva zatim nabrajaju krivična dela člana 3.1. Zakona, koja su ili koja mogu oštetiti interese pojedinaca:

"[...]

1.1.1 Krivična dela po Krivičnom Zakoniku Republike Kosova (Službeni list Republike Kosova, br. 19/13, juli 2012. godine), i to:

1.1.10. Uništenje ili oštećenje imovine (član 333, stav 1);

1.1.11. Podmetanje požara (član 334, stav 1);

1.1.13. Neprijavljivanje krivičnih dela ili izvršilaca (član 386, samo je povezan sa neprijavljivanjem krivičnih dela koja se amnestiraju u ovom članu);

1.1.14. Pružanje pomoći izvršiocima nakon izvršenog krivičnog dela (član 388, samo je povezan sa pružanjem pomoći izvršiocima nakon izvršenih krivičnih dela koja se amnestiraju u ovom članu);

1.1.15.1. Pretnje kandidatu (član 211);

1.1.15.2. Onemogućavanje upotrebe prava glasa (član 212);

1.1.15.9. Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnim delima ili sredstvima (član 380, stav 1, 2. i 5);

1.1.15.10. Falsifikovanje dokumenata (član 398);

1.1.15.11. Posebni slučajevi falsifikovanja dokumenata (član 399, podstav 1.1. i 1.4. stava 1);

1.1.15.12. Ometanje službenog lica u obavljanju zvanične dužnosti (član 409, stav 1, 2. i 3);

1.1.15.13. Napad na ovlašćeno lice pri obavljanju službenih dužnosti (član 410, stav 1), osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela izazvalo tešku telesnu povredu ili smrt.

1.1.16. Učestvovanje u skupu koji vrši krivično delo i huliganizam (član 412), osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela izazvalo tešku telesnu povredu ili smrt.

1.2. Krivična dela po Krivičnom zakoniku Kosova (Uredba UNMIK-a 2003/25, od 06. jula 2003. godine, Službeni list Kosova, br.2003/25) i Uredba UNMIK-a, br. 2004/19 o izmeni Privremenog krivičnog zakonika Kosova:

1.2.5. Oštećenje pokretne imovine (član 260);

1.2.7. Neprijavljivanje krivičnih dela ili neprijavljivanje njenih izvršilaca (član 303, povezan samo sa krivičnim delima koja se ovim Zakonom amnestiraju);

1.2.8. Pružanje pomoći izvršiocu nakon izvršenog krivičnog dela (član 305, samo povezan sa krivičnim delima koja se ovim zakonom amnestiraju);

1.2.9.6. Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnim delima ili sredstvima (član 299, stav 1. i 2);

1.2.9.7. Falsifikovanje službenih dokumenata (član 348);

1.2.9.8. Ometanje službenog lica u obavljanju službenih dužnosti (član 316);

1.2.9.9. Napad na ovlašćeno lice pri obavljanju službenih dužnosti (član 317), osim u slučajevima kada je izvršavanje ovog krivičnog dela izazvalo tešku telesnu povredu ili smrt;

1.2.10. Učestvovanje u masi koja vrši krivično delo (član 320), osim u slučajevima kada je izvršavanje ovog krivičnog dela izazvalo tešku telesnu povredu ili smrt;

1.3. Krivična dela Krivičnog zakona APK-a, Službeni list br.20/77 u vezi sa Uredbama UNMIK-a, br. 1999/24 i 2000/59 važećeg zakona na Kosovu, u nastavku:

1.3.1. Oštećenje tuđe stvari (član 145);

1.3.3. Neprijavljivanje krivičnog dela i izvršioca (član 173, vezano samo za krivična dela koja se ovim zakonom amnestiraju);

1.3.4. Pružanje pomoći izvršiocu nakon izvršenja krivičnog dela (član 174, povezan samo sa krivičnim delima koja se ovim zakonom amnestiraju);

1.3.5.5. Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnim delima ili sredstvima (član 167);

1.3.5.6. Falsifikovanje dokumenata (član 203);

1.3.5.7. Falsifikovanje službenih isprava (član 184);

1.3.5.8. Ometanje službenog lica u obavljanju službene dužnosti (član 183);

1.3.5.9. Napad na ovlašćeno lice pri obavljanju službene dužnosti (član 184, stav 1, 2. i 4), osim u slučajevima kada je izvršavanje ovog krivičnog dela izazvalo tešku telesnu povredu ili smrt;

1.3.6. Učestvovanje u masi koja vrši krivična dela (član 200), osim u slučajevima kada je izvršavanje ovog krivičnog dela izazvalo tešku telesnu povredu ili smrt.

[...]"

28. Podnosioci zahteva dalje ukazuju da je glavni predmet zahteva kršenje subjektivnog prava na pravno sredstvo oštećene stranke da pokrene krivične postupke protiv izvršioca krivičnog dela, ili pokušaja u izvršavanju krivičnog dela zbog kojeg je data amnestija na osnovu člana 3. Zakona o amnestiji. Po njihovom mišljenju prekršeno je pravo na iskorišćavanje pravnih sredstava, kao što je zagarantovano članom 32. Ustava [Pravo na pravno sredstvo].

29. Štaviše, po krivičnom pravu oštećena stranka ima pravo da preda zahtev za gonjenje, dok je po prethodnom zakonodavstvu – Privremenom zakoniku krivičnog postupka – postojala institucija privatnog tužioca i subsidijarnog tužioca u krivičnom postupku. Oslanjajući se na to, podnosioci zahteva tvrde da član 6, stav 3. Zakonika o krivičnom postupku, br. 04/L-123 propisuje pravo oštećene stranke da podnese zahtev državnom tužiocu za pokretanje krivičnog postupka. Član 79, stav 3. Zakonika o krivičnom postupku, međutim, ograničava pravo tužioca da tako deluje u zavisnosti od zahteva za gonjenje od strane oštećene strane.

30. Podnosioci zahteva tvrde da zahtev za krivično gonjenje predstavlja važno pravno sredstvo, čiji je cilj da oštećenoj stranci omogući da kako u krivičnom, tako i u građanskom pogledu brani svoje pojedinačne interese, kada su u pitanju imovinski zahtevi koji se odnose na materijalnu ili moralnu štetu prouzrokovanu krivičnim delom. Po mišljenju podnosilaca zahteva, pravo na zahtev za gonjenje je nesumnjivo zaštićeno članom 31. [Pravo na pravično suđenje], stav 1. i 2. Ustava, gde stav 1. svakom garantuje ""*jednaku zaštitu prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti*".

31. Davanje amnestije za lica koja su počinila, ili za koja se sumnja da su počinila, neko krivično delo naznačeno u ovom zahtevu onemogućava oštećenu stranu da upotrebi pravna sredstva preko kojih bi ona mogla da zaštiti svoje pravne interese u vezi sa mogućom kaznom izazvanom krivičnim delom. Dakle, podnosioci zahteva tvrde da je garancija jednake zaštite, kao što je predviđeno članom 31.1. Ustava nemoguća, pošto je prekršeno pravo oštećene strane da upotrebi pravno sredstvo.

32. Oni se u nastavku pozivaju na član 31.2. Ustava, "*Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično* gonjenje *koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda*". Po njihovom mišljenju član 3. Zakona o

amnestiji onemogućava ustavnu garanciju prava na sudski proces od strane nezavisnog suda ustanovljenog zakonom. Dakle, davanjem amnestije osumnjičenima, ili licima kažnjenim za krivična dela koja se pominju u članu 3. Zakona, naznačenim u ovom zahtevu, krši se član 31.2, pošto je sprovođenje krivičnog postupka protiv takvih lica onemogućeno.

33. Na osnovu člana 32. Ustava koji predviđa da: "*Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način",* podnosioci zahteva tvrde da član 8.1. Zakona o amnestiji utvrđuje da će za svaki predmet zbog kojeg je podignuta krivična prijava, pokrenuta istraga, ili je podignuta optužnica, nadležni tužilac prekinuti sve ove postupke u skladu sa Zakonom, kojom prilikom se pomenutim licima daje amnestija.

34. Po njihovom mišljenju, priznavanjem ovlašćenja tužioca [da tako postupi], uskraćuje se pravo oštećenoj strani da upotrebi pravno sredstvo protiv odluke o obustavljanju krivičnog postupka, a što je u suprotnosti sa članom 31.1. i 32. Ustava, gde se priznaje neprikosnoveno pravo upotrebe pravnog sredstva protiv sudskih odluka koja na zakonom utvrđen način ugrožavaju njihova prava i interese.

35. Podnosioci zahteva dalje navode da će pored kršenja članova 31. i 32. Ustava, usvajanje Zakona takođe dovesti do kršenja člana 24. [Jednakost pred zakonom], stav 1. i 2. Ustava. Onemogućavanje ostvarivanja prava na zaštitu pravnog interesa stranke oštećene krivičnim delom, kao i podnošenje zahteva za krivično gonjenje, uključujući i imovinsko-pravne zahteve, predstavlja nejednakost za sve oštećene strane koje su pretrpele štetu izvršenjem krivičnih dela koja su propisana članom 3. Zakona o amnestiji.

36. Podnosioci zahteva smatraju da obuhvatanje krivičnih dela iz člana 3. Zakona takođe krši odredbe člana 13. i 14. u vezi sa članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava, a naročito se citira član 13: „*Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinile osobe u vršenju svoje službene dužnosti*". Po njihovom mišljenju svako pravo zagarantovano Konvencijom, uključujući pravo na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 6, podrazumeva pravo na efektivno sredstvo pred nekim državnom organom.

37. Oni tvrde da je pored člana 6. EKLJP, takođe prekršen i član 1. Protokola 1 EKLJP, kada se ima u vidu da je oštećenje imovine i apsolutno pravo njenog vlasnika da je zaštiti zakonskim sredstvima ugroženo. Na drugoj strani, oni smatraju da član 6.1. EKLJP garantuje pravo svakom licu na pravično i javno suđenje u razumnom roku, od strane nepristrasnog i nezavisnog suda, koji će odlučiti o karakteru predmeta, bilo da je on krivičnog ili građanskog karaktera. Po njihovom mišljenju članovi 3. i 8.1. i 2. Zakona o amnestiji krše prava stranaka koji su bile oštećene krivičnim delima iz člana 3. Zakona, uskraćujući im pravo da se njihova stvar razmatra od strane nepristrasnog i nezavisnog suda.

38. Podnosioci zahteva dalje navode kršenje člana 14. EKLJP gde se navodi da: *„Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status“.* Po njihovom mišljenju, osiguravanje ostvarivanja prava predviđenih ovom Konvencijom, koje obuhvata i član 6. i 13. EKLJP, treba obezbediti bez obzira na razliku u socijalnom statusu.

39. Oni takođe smatraju da kršenje prava na postupak oštećene strane u kojem će se razmatrati njegov slučaj predstavlja diskriminišuće okolnosti u poređenju sa ostalim licima koja su oštećena ostalim krivičnim delima koja nisu obuhvaćena u članu 3. Zakona.

40. Podnosioci zahteva se zatim pozivaju na nekoliko presuda Evropskog suda za ljudska prava, koje se odnose na smisao člana 13. EKLJP. U slučaju *Latridis protiv Grčke,* obuhvaćeno je nekoliko osnovnih načela u vezi sa ovim pravom kao u nastavku: *„Sud primećuje da zahtev u vezi sa članom 13. ima sličnu posledicu i pravni osnov sa članom 1, Protokola br. 1 EKLJP, u vezi sa neuskraćivanjem i neiscrpljivanjem pravnih sredstava. Međutim, postoji razlika u karakteru člana 13. i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP. Prethodni (član 13) daje proceduralne garancije koje uključuju, ali ne ograničavaju samo pravno sredstvo, dok član 1. Protokola br. 1 EKLJP uključuje sveobuhvatnu obavezu u vezi sa slobodom i prava na imovinu.”*

41. Podnosioci zahteva se dalje pozivaju na slučaj Büyükdag protiv Turske, gde EKLJP navodi da: “*Zahtev kojeg sadrži član 13 mora biti oživotvoren i sproveden, kako u praksi tako i u pravnoj sankciji, naročito kada uživanje prava zavisi od delovanja ili nedelovanja relevantnih državnih organa*.“

42. Na kraju, podnosioci zahteva pominju slučaj *Leander protiv Švedske,* gde je ESLJP isto predvideo nekoliko načela u vezi sa tumačenjem prava propisanog članom 13. EKLJP, a naročito navode načelo da: „*Svakom čija su prava i slobode, priznata ovom Konvencijom, narušena, mora se priznati pravo na efikasni pravni lek kako bi zaštitio svoja subjektivna prava koja proizilaze iz ove Konvencije*.“

43. Oni smatraju da EKLJP ide još dalje u vezi sa priznavanjem prava na efikasno pravno sredstvo, gde se navodi da državni organi, pomenuti u članu 13. EKLP ne moraju obavezno biti pravosudni organi, već definisanje ovih organa ima široki institucionalni karakter.

44. Na kraju, podnosioci zahteva navode da pomenute odredbe člana 3. Zakona o amnestiji krše članove 3.1. i 32. Ustava Kosova, kao i članove 6, 13. i 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

45. Dana 1. avgusta 2013. godine podnosioci zahteva su dostavili dodatne informacije razjašnjavajući između ostalog da:

“…

U odredbi člana 5. Zakona o amnestiji se navodi: “Davanje amnestije neće uticati na prava trećih lica, koja se zasnivaju na kaznu ili presudu.”

Ovom odredbom se pruža mogućnost da treća lica ostvaruju prava u drugim postupcima, koja mogu biti povezana sa postojanjem obavezujućeg odnosa, ili nekog drugog pravnog odnosa, koji zavisi od sudske odluke, donete u krivičnom postupku, kao na primer u imovinsko-pravnom zahtevu.

Međutim, zbog toga treba imati u vidu da se ova odredba odnosi na kategoriju lica protiv kojih se vodi postupak, i na krivičnu stvar za koju je doneta meritorna odluka. S toga, imajući u vidu da se odredbom člana 3. Zakona o amnestiji, lica koja su počinila krivična dela, predviđena ovim članom, amnestiraju od krivičnog gonjenja i potpunog izdržavanja kazne, gde se odredba člana 5. Zakona o amnestiji može primeniti samo za kategoriju lica koja se oslobađaju od potpunog izdržavanja kazne, ovo s stoga zato što prava trećeg lica zavise od donete sudske odluke.

Naprotiv, lica koja imaju pravni interes da ga ostvare u sudskom postupku, ne mogu ga primeniti protiv lica koja su izuzeta od

krivičnog gonjenja, usled činjenice što se oni izuzimaju od krivičnog gonjenja, gde se postupci protiv lica iz ove kategorije, (bilo da je u početnoj fazi ili u pretkrivičnom istražnom postupku, ili u fazi nakon podizanja optužnice), u potpunosti obustavljaju, kao što je navedeno u članu 8, stav 1. i 2. Zakona o amnestiji.

Ovom prilikom treba naglasiti da se u članu 14. Zakona o parničnom postupku navodi da: "U parničnom postupku, u pogledu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti izvršioca, u vezi je sa pravosnažnom presudom krivičnog suda kojim je optuženi proglašen krivim."

Ovom odredbom je jasno da će treće lice, kako bi ostvarilo na primer imovinsko-pravni zahtev u parničnom postupku, takav zahtev podneti nadležnom sudu, koji je u parničnom postupku u vezi sa presudom na osnovu koje se zaključuje i utvrđuje krivica, koja predstavlja pravni osnov za evidenciju prouzrokovane štete, bilo materijalne ili moralne.

Dakle, sud će u parničnom postupku u skladu sa imovinsko-pravnim zahtevom proceniti visinu štete, prouzrokovanu izvršenjem krivičnog dela, i isti neće utvrditi krivicu izvršioca, pošto će to sud utvrditi u krivičnom postupku. Iz sadržaja ove odredbe jasno je da će sud u parničnom postupku zavisiti od odluke o proglašavanju lica u svojstvu okrivljenog za krivca. Dakle, sud će o svakom slučaju odlučiti tek nakon što se okrivljeni na osnovu presude suda koji je odlučio u krivičnom postupku proglasi krivim.

…"

Što se tiče proceduralnog aspekta zahteva

46. Podnosioci zahteva navode da, iako prvi nacrt Zakona o amnestiji nije izglasan na sednici od 04. jula 2013. godine, Vlada Republike Kosova je povukla tekst, i predstavila nacrt zakona koji je sutradan revidiran u Skupštini. Ovaj revidirani tekst je razmotren od strane Komisije za zakonodavstvo 08. jula 2013. godine. Dakle, iznova je prekršen član 65.4. Poslovnika o radu Skupštine Kosova, kojim se zahteva da celokupni materijal za razmatranje bude obezbeđen najmanje četiri radna dana pre sazvane sednice. Po mišljenju podnosilaca zahteva, uzimajući u obzir da su nacrti zakona glavni predmet razmatranja na sednicama komisija Skupštine, besmisleno je i u suprotnosti sa odredbama člana 65. Poslovnika da se sednica sazove, bez prethodnog ispunjavanja uslova predviđenih ovom odredbom, i da se dnevni red

predstavi u suprotnosti sa vremenskim rokovima predviđenim ovom odredbom.

47. Podnosioci zahteva dalje navode da je na plenarnoj sednici od 11. jula 2013. godine, još uvek pre isteka minimalnog perioda od dve radne nedelje, predsedništvo Skupštine na sednici od 08. jula 2013. godine odlučilo da procesuira ovaj nacrt zakona, ne uzimajući u obzir razmatranje koje treba da se obavi od strane izveštajne komisije. Dana 11. jula 2013. godine Skupština je glasanjem za zahtev parlamentarne grupe DPK, zbog izbegavanja postupaka, procesuirala nacrt Zakona o amnestiji u dva čitanja na istoj sednici, prvo razmatranje pre podne i drugo posle podne. Nakon glasanja u prvom čitanju, Skupština je zadužila Komisiju za zakonodavstvo da razmotri nacrt zakona za drugo čitanje.

48. U vezi sa tim, podnosioci zahteva se pozivaju na član 57.3. Poslovnika o radu gde se navodi da: "*Amandmane na nacrt zakona može podneti poslanik, parlamentarna grupa, parlamentarna komisija i Vlada, u roku od dve radne nedelje usvajanja u načelu. Amandmani se adresiraju funkcionalnoj komisiji - izveštajnoj*". Po mišljenju podnosilaca zahteva prekršeno je pravo poslanika na podnošenje amandmana u roku predviđenom na osnovu Poslovnika.

49. Oni dalje navode da ne bi trebalo odstupati od kvalitativnih radnji, već bi odstupanje uvek trebalo shvatiti kao odstupanje od formalnih postupaka koji nemaju uticaj na kvalitet odluke radi koje se vodi takav postupak. Po njihovom mišljenju ovo odstupanje procesuiranja nacrt zakona pred ovim stalnim komisijama predstavlja kršenje člana 57, stava 3. Poslovnika o radu Skupštine Kosova.

50. Podnosioci zahteva na kraju navode da Komisija za zakonodavstvo tokom razmatranja ovog zakona, tačnije nacrta zakona, ni u jednom trenutku nije razmatrala ustavnost i zakonitost nacrta zakona, sada već ratifikovanog zakona. U tom pogledu oni se pozivaju na tačku 3, priloga 2 Poslovnika o radu Skupštine, koja precizira delokrug parlamentarnih komisija, naročito gde oni analiziraju i ocenjuju usaglašenost akata koje usvaja Skupština Kosova sa Ustavom i razmatraju zakonitost i ustavnost nacrta zakona.

51. Oni zaključuju da se i iz transkripcije Komisije za zakonodavstvo jasno vidi da ove odgovornosti nisu ispunjene u postupku razmatranja pre prvog čitanja Nacrta zakona o amnestiji. Dakle, Nacrt zakona o amnestiji je predstavljen u suprotnosti sa članom 65.4. Poslovnika o radu Skupštine. Štaviše, usled kršenja prava na podnošenje amandmana u

roku predviđenom na osnovu Poslovnika, Nacrt zakona o amnestiji je procesurian u suprotnosti sa članom 57. 3. Poslovnika o radu Skupštine.

Dokazi dostavljeni od strane Vlade

52. Što se tiče dodatnih informacija dostavljenih u Sudu 01. avgusta 2013. godine, prema Vladi Sud treba da "*proglasi neprihvatljivim dodatni prigovor, podnet od strane jednog člana Skupštine Kosova, 13. avgusta 2013. godine, usled nedostatka pravnog ili proceduralnog osnova.*"

53. Vlada smatra da postoji "[...] *pravo stranaka na postupak, na osnovu člana 22.4. Zakona o Ustavnom sudu, kako bi se obezbedili dodatni dokazi za Sud, ali koji podležu pod tri neophodna kumulativna uslova da: kao prvo, zahtev bude nejasan i nepotpun; kao drugo, da sam Sud preko sudije izvestioca zatraži informacije od stranke i, kao treće, da zahtevana informacija bude samo po prirodi "ostalih činjenica koje su neophodne za ocenjivanje prihvatljivosti ili osnova tužbe."* U vezi sa tim Vlada navodi da podnošenje zahteva od strane podnosilaca ne potpada pod ovu odredbu, već se treba smatrati kao *"[...] jedan novi (dodatni) prigovor predat od nje lično", zato što "[...] prvobitni zahtev uopšte ne govori o zakonitosti člana 5 Zakona o amnestiji."*

54. Pored toga, Vladin stav je da je *"[...] pismo gđe Haxhiu jednostavno jedan njen lični dopis, i da se kao takav, ne može smatrati kao deo zahteva potpisanog od strane 13 članova Skupštine. Ako su članovi Skupštine imali za cilj da uspešno ospore i član 5. Zakona o amnestiji, onako kako su osporili član 3. tog zakona, onda bi to predstavljalo deo njihovog prvobitnog zahteva."*

55. Dana, 20. avgusta 2013. godine Vlada je Sudu dostavila svoje komentare u vezi sa slučajem KO 108/13 navodeći da:

    a. *"Zakon a amnestiji na Kosovu je u potpunom skladu sa međunarodnim zakonom i Ustavom Kosova.*
    b. *Zakon o amnestiji ne krši osnovna prava garantovana Ustavom.*
    c. *Svako navodno ograničenje prava u poglavlju II Ustava je u skladu sa članom 55. Ustava.*
    d. *Postupak za usvajanje Zakona o amnestiji je bio u skladu sa Poslovnikom o radu Skupštine Kosova."*

56. Vlada navodi da "*Amnestije predstavljaju zakonit i prihvatljiv instrument poznat u međunarodnom pravu [...]", koje su [...]" upotrebljavane u raznim zemljama, i utvrđene od strane*

međunarodnih sudova. U tom pogledu, "*Vlada Kosova je bila, i još uvek se nalazi u situaciji ne različitoj od ostalih zemalja u tranziciji. Nakon gerilskog i teškog rata zemlja je pretrpela de facto podelu njene teritorije, koja je održavala svoje odnose sa strašno neprijateljskom susednom zemljom. Uistinu, kao i sa ostalim zemljama, čiji su primeri ovde izrađeni, ovaj zadnji napor za normalizaciju odnosa između Kosova i Srbije je pokrenut od strane samih Ujedinjenih nacija. Dana 08. septembra 2012. godine Generalna skupština Ujedinjenih nacija je usvojila rezoluciju takozvanu "pozdravljanje spremnosti Evropske zajednice da olakša proces dijaloga između strana; gde će sami proces dijaloga predstavljati faktor mira, sigurnosti i stabilnosti u regionu, i gde će dijalog promovisati saradnju, kako bi se postigao napredak na putu ka Evropskoj uniji, i poboljšao život ljudi". [UNGA Rezolucija A/64/L.65/Rev.1; str. 2. Na ovakav način i Generalna skupština Ujedinjenih nacija vidi proces dijaloga kao neophodan za mir, sigurnost i stabilnost u regionu. Zakon o amnestiji je nesumnjivo integralni deo ovog procesa.*"

57. Štaviše, Vlada smatra da "*[...] Zakon o amnestiji na Kosovu je zakon koji je pažljivo sastavljen, koji ni na koji način ne obuhvata teška nasilna dela protiv međunarodnog zakona i prakse.*"

58. Prema Vladi, „*pored pomenutog međunarodnog prava, sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), se bavi usklađenošću Zakona o amnestiji. ESLJP, čija je sudska praksa obavezujuća za ovaj časni Sud, do sada nije ocenila da je neki od zakona o amnestiji u suprotnosti sa EKLJP. Međutim, ESLJP je sudio o mnogim slučajevima gde su se zakoni o amnestiji smatrali zakonitim, i u skladu sa međunarodnim pravom [vidi Dujardin protiv Francuske, Tarbuk protiv Hrvatske, Margus protiv Hrvatske].*"

59. Što se tiče toga da li Zakon o amnestiji umanjuje neko pravo i slobode na osnovu poglavlja II Ustava, Vlada navodi da: "*Stranka koja je podnela zahtev je na eksplicitan način navela, i zasnovala čitavi dokaz ovog zahteva, gde po njihovim navodima samo postojanje amnestije umanjuje prava na osnovu poglavlja II našeg Ustava. U drugom stavu, stranka koja je podnela zahtev navodi da: [napomena: neslužbeni prevod]" "Imajući u vidu da Zakon o amnestiji [...] sadrži odredbe kojim se oslobađaju od krivičnog gonjenja, i od potpunog izdržavanja kazne i lica koja su izvršila krivična dela koja su prouzrokovala posledicu oštećenim licima, koji se u proceduralnom aspektu mogu u krivičnom postupku predstaviti kao oštećene strane, smatra se da oslobađanje lica i izdržavanje kazne ugrožava raspoloživo pravo da koriste efektivno pravno sredstvo u vezi sa ostvarivanjem svojih prava*

na krivično gonjenje, i ostvarivanje subjektivnog zahteva u svojstvu oštećene stranke." Dakle, oslanjajući se na to, jasno je da dokaz stranke koja je podnela zahtev traži utočište i pravni osnov o nečemu, o čemu je Ustavni sud već suprotno odlučio. Ovaj Sud je odlučio da je Zakon o amnestiji, kao institucija, koja obuhvata ono što mora, zaista u potpunom skladu sa našim Ustavom."

60. Što se tiče toga da li član 3. Zakona o amnestiji krši neko pravo iz poglavlja II Ustava, i članova 6. i 13. EKLJP, Vlada iznosi svoj stav da: "*Zakon je pažljivo izrađen, ne samo kako bi se izbeglo davanje amnestije za teška krivična dela, ili kršenje ljudskih prava, već kako bi se umanjila bilo koja nesposobnost žrtve na obeštećenje. To se pokazuje u Zakonu o amnestiji, u izuzecima amnestije, u članu 4, i odredbi člana 5. Na primer, na osnovu člana 136. Zakona o obligacionim odnosima, svako ko nanosi štetu drugom je za to odgovoran. Ne zahteva se da krivična istraga prethodi parnici."*

61. Što se tiče toga da član 3. Zakona o amnestiji krši član 14. i Protokol 12. EKLJP, Vlada primećuje da: "*Amnestija se ne zasniva na nekoj kategoriji, kao što su pol, etnička pripadnost, ili neka druga kategorija Ustavom zaštićena. Ako bi Zakon rezultirao većim procentom amnestije jednog pola, ili etničke grupe, bilo bi to jednostavno zato što su te grupe učestvovale u tim krivičnim delima, ili su imale motive po višoj stopi. Ove grupe ljudi, po svojoj prirodi, ne bi bile u "sličnim situacijama" ili "relativno sličnim situacijama", sa onima koji nisu izvršili ova krivična dela, ili imali ove motive. I kada bi ovaj Sud odlučio da su grupe ljudi koje imaju koristi od amnestije, i one koje nemaju koristi u analognim situacijama, onda bi postojalo "objektivno i razumno opravdanje" za ovu razliku u tretiranju, zato što je davanje ove amnestije bilo deo međunarodnih pregovora o povlačenju srpskih institucija iz Republike Kosova."*

62. Što se tiče toga da li član 5. Zakona o amnestiji krši prava žrtava po Ustavu, Vlada ukazuje da: "*Jezik člana 5. je jednostavno objašnjenje za tumačenje od strane sudova u budućnosti. Na primer, kada jedan sud, primenjivanjem amnestije donese odluku o davanju amnestije na osnovu člana 8. Zakona, njemu bi trebalo biti jasno da prethodno donesene odluke na osnovu te krivične presude, ne treba proglasiti nevažećim, iako se osoba oslobađa od krivičnog gonjenja, ili izdržavanja kazne za to isto krivično delo. Međutim, to ni na koji način ne sprečava ostale žrtve da u budućnosti, čiji autori nisu osuđeni, ostvare svoja prava u parničnom postupku". [...] "To je zato što je Zakon o parničnom postupku još uvek važeći, i on pruža svim stranama, i u svakom trenutku pravo na podnošenje tužbe za odštetu."*

63. Što se tiče toga da li je navedeno ograničenje prava po Ustavu u skladu sa članom 55. Ustava, Vlada odlučuje da *"[...] Zakon o amnestiji nema nameru da zaobiđe suštinu garantovanih prava iz poglavlja II Ustava, ili druge uslove iz člana 55. Ustava, i postoji jedna jasna i osnovna veza između cilja bilo kakvog mogućeg ograničavanja na jednoj strani, i svrhe za koju se koristi."*

64. U vezi sa postupkom usvajanja Zakona, Vlada naglašava da je usvajanje Zakona bilo u skladu sa Poslovnikom rada Skupštine.

65. Što se tiče toga da li je član 65.4. Poslovnika o radu Skupštine prekršen, Vlada zaključuje da: "*Član 65, stav 4. Poslovnika, koji navodi da "Komisija može da poziva predstavnike institucija i civilnog društva i stoga, "[...] ne postoji ni jedna povezanost ovog člana sa podnetim zahtevom od strane poslanika Skupštine."*

66. Što se tiče toga da li je prekršen član 64.4. Poslovnika o radu Skupštine, Vlada smatra da: "*Na predlog jednog poslanika – člana komisije – i sa podrškom većine poslanika (sa samo jednim glasom "protiv"), Komisija je odlučila da izmeni dnevni red, i uvede razmatranje kao prvu tačku dnevnog reda, razmatranje Nacrta zakona o amnestiji u načelu. Nakon razmatranje, Komisija je sa većinom glasova preporučila Skupštini da usvoji Nacrt zakona o amnestiji*." Shodno tome, Vlada navodi da je prigovor za period od četiri dana neosnovan.

67. Što se tiče postupka glasanja, Vlada smatra da "*Predlog jednog od poslanika Skupštine o zaobilaženju Poslovnika, odnosno, za unošenje kao prve tačke dnevnog reda "razmatranje u prvom čitanju Nacrta zakona o amnestiji", je podržano od strane ukupno 84 poslanika, 14 "protiv", i ni jedan suzdržan. U prvom čitanju, Nacrt zakona o amnestiji je usvojen u Skupštini sa 91 glasom "za", 17 "protiv" i nijednim suzdržanim. Čitav postupak je u potpunom skladu sa Poslovnikom i članom 65, stavom 1, tačkom 15. Ustava. Nakon toga, na predlog istog poslanika uveden je kao prva tačka dnevnog reda u drugom čitanju Nacrt zakona o amnestiji, na plenarnoj sednici Skupštine Kosova, 11.07.2013. godine. Razmatranje u drugom čitanju, odnosno uvođenje kao prve tačke dnevnog reda je obavljeno takođe u skladu sa članom 84. Poslovnika, i isti je podržan glasovima 86 poslanika, 14 "protiv" i nijedan suzdržan. Skupština je usvojila Nacrt zakona o amnestiji sa 90 glasova "za", 17 "protiv" i jednim suzdržanim, u potpunom skladu sa Poslovnikom I članom 65, stavom 1, tačkom 15. Ustava.*

Ocena prihvatljivosti zahteva

68. Kako bi Sud odlučio o zahtevu podnosilaca, on prvo treba da razmotri da li su podnosioci zahteva ispunili kriterijume za prihvatljivost, predviđene Ustavom i dalje naznačene u Zakonu i Poslovniku o radu.

69. U tom pogledu, Sud se poziva na član 113.1. Ustava, koji utvrđuje da "*Ustavni sud odlučuje samo o slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način*".

70. U vezi sa ovim zahtevima, Sud primećuje da su podnosioci predali svoj zahtev u skladu sa članom 113.5. Ustava, koji predviđa sledeće:

> "*Deset (10) ili više poslanika Skupštine Kosova može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja*". [verzija na srpskom jeziku se razlikuje od verzija na engleskom i albanskom]

71. U vezi sa tim, Sud primećuje da, kada je neki zakon ili akt na razmatranju, na osnovu člana 113.5. Ustava, postupak ocenjivanja će biti suspenzivne prirode, zato što će biti zabranjeno objavljivanje zakona, sve dok Sud ne donese konačnu odluku o slučaju. U skladu sa članom 43. (2) Zakona, ako se neki zakon usvojen u Skupštini ospori na osnovu člana 113.5. Ustava *[...] takav se može poslati predsedniku Republike Kosova za objavljivanje, u skladu sa utvrđenim modalitetima u konačnoj odluci Ustavnog suda po pitanju ovog spora.*" što znači da usvojeni Zakon ne bi trebalo vratiti Skupštini nego proslediti predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje zakona bez članova koje je Sud u svojoj presudi proglasio nekompatibilnim sa Ustavom.

72. Ovo je Sud potvrdio na sličan način u svojoj presudi u slučajevima KO29/12 i KO48/12, gde je odlučio da: "*Važno je naglasiti da je Ustavni sud konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom. Ovo je ex-post nadležnost Suda, kao garanta Ustava kako bi se obezbedila saglasnost zakonodavstva sa najvišim državnim aktom, tj.* Ustavom. Pored ove nadležnosti, Sud ima i tzv. Ex-ante nadležnost preliminarne ocene ustavnosti predloženog amandmana. Ova nadležnost je data Sudu, kao zaštitniku Ustava, kako bi se osiguralo da nijedan predloženi amandman ne umanjuje nijedno od prava i sloboda zagarantovanih u Poglavlju II Ustava" (vidi slučaj KO 29/12 i KO 48/12, podnosilac zahteva predsednik Skupštine, presuda od 20. jula 2012. godine*)*.

73. Citirani slučajevi se odnose na nadležnost Suda da oceni usklađenost sa Ustavom, ustavnih amandmana predloženih na osnovu člana 113.9. Ustava, gde je razmatranje ograničeno za usklađenost sa odredbama poglavlja II Ustava. U konkretnom slučaju na osnovu člana 113.5. Ustava, nadležnost Suda se proteže na preispitivanje usklađenosti osporenog zakona sa svim odredbama Ustava.

74. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je zahtev podnet od strane 13 poslanika Skupštine Kosova.

75. Štaviše, Sud uzima u obzir član 42. Zakona, kojim se uređuje podnošenje zahteva na osnovu člana 113.5. Ustava i navodi sledeće:

Član 42 – Tačnost podneska

1. Uz podnesak podnesen u skladu sa članom 113, stav 6 Ustava, se između ostalog, podnose i sledeće informacije: [verzija na albanskom i srpskom se razlikuju od verzije na engleskom];

1.1. Imena i potpisi svih poslanika Skupštine koji osporavaju ustavnost zakona ili odluke donesene od strane Skupštine Republike Kosovo;

1.2. Ustavne ili odredbe nekog akta ili zakona koje se tiču ovog zakona; i

1.3. dokaze na koje se zasniva spor.

76. Pored imena i potpisa poslanika koji su podneli zahtev, pomenuti su osporeni Zakon i relevantne odredbe Ustava, kao i potkrepljujući dokazi zahteva.

77. Što se tiče osporenog Zakona, Sud nalazi da podnosioci zahteva osporavaju Zakon o amnestiji, br. 04/L-209.

78. Sud dakle smatra da su ispunjeni zahtevi iz člana 42. Zakona.

79. Što se tiče vremenskog roka, Sud primećuje da je Zakon o amnestiji br. 04/L-209, usvojen u Skupštini 11. jula 2013. godine (odluka br. 04-V-646) i da je zahtev podnet pred Sudom 19. jula 2013. godine u skladu sa pravilom 27. (1) (računanje vremenskih rokova), Poslovnika o radu: V*remenski period utvrđen Ustavom, zakonom u ovom Poslovniku rada se računa kao u nastavku: (1) Kada je rok određen u danima, vreme se računa od dana kada se desio neki događaj; ali dan na koji se desio*

događaj se neće računati kao deo tog perioda." S toga, zahtev je predat u okviru vremenskog roka od osam dana predviđenog Ustavom.

80. Što se tiče dodatnih informacija od strane podnosilaca zahteva od 01. avgusta 2013. godine, Sud smatra pismo podnosilaca predato u ime njihovog zastupnika gđe Albulene Haxhiu prihvatljivim. Na kraju, Sud je taj koji odlučuje u vezi sa dostavljenim dokazima kako da ih procesuira.

81. Dakle, Sud zaključuje da ne postoji osnov da zahtev koji pokreće važno ustavno pitanje, proglasi neprihvatljivim.

Komparativna analiza situacije

Socijalno-politički kontekst

82. Kako bi imali jedno jasno razumevanje cilja i delokruga Zakona o amnestiji, Sud se poziva na član 1. [Svrha i delokrug] poglavlja I. Opšte odredbe Zakona predviđaju sledeće:

> "*Ovim zakonom uređuju se uslovi i postupak kojim se daje amnestija licima koja su osuđena na krivična dela, lica koja su pod krivičnim gonjenjem za krivična dela, ili lica koja mogu biti predmet krivičnog gonjenja za krivična dela izvršena pre 20. juna 2013. unutar teritorije koja sada predstavlja Republiku Kosovo.*"

83. Iako član ukratko navodi delokrug Zakona, on se ne oglašava u vezi sa svojim ciljem. Međutim, Memorandum objašnjenja Nacrta zakona o amnestiji, kada je podnet od strane Vlade u Skupštini za usvajanje, opisuje cilj Zakona u svom članu 2. [Ciljevi i njihova povezanost sa prioretetima Vlade], ovim rečima:

> "*Sa ciljem stvaranja zakonske infrastrukture sa ciljem stvaranja održive životne sredine i u funkciji vladavine zakona i reda, regulisano principima humanosti, niske rizičnosti lica koja se amnestiraju, kao i zaštite javnog interesa, usvajanje ovog zakona će imati pozitivan efekat na realizaciju svrhe kažnjavanja, takođe će uticati pozitivno na reintegraciju osuđenih lica za određene kategorije krivičnih dela.*"

84. Sud primećuje da je u cilju konsolidacije pravnog poretka Kosova, i kako bi se osiguralo proširenje državne vlasti u svim delovima Republike, potrebno uključiti zajednice koje su delovale u institucionalnim okvirima Republike Srbije na teritoriji Kosova. Amnestija se može videti kao doprinos ovoj konsolidaciji, nekažnjavanjem lica koja su do sada

delovala u drugim institucionalnim okvirima. Kao takva, ona očigledno želi da olakša tranziciju ovih zajednica u okviru javne administracije i bezbednosnih institucija Kosova.

85. Sud primećuje da Zakon o amnestiji ne utvrđuje kategoriju lica i ponašanje koje dovodi do amnestije, već se ograničava na pružanje kataloga krivičnih dela za koja će se amnestija dati. Štaviše, početak vremenskog perioda tokom kojeg će se davati amnestija je definisan otprilike od završetka rata u 1999. godini, pa sve do 20. juna 2013. godine. Pitanje datuma početka primene amnestije je razmatran pod članom 2. Zakona o amnestiji. Tokom ovog nešto dužeg vremenskog perioda teritorija Kosova je bila pod pravnom jurisdikcijom niza organa, manje ili više različitih, sve do nezavisnosti Republike Kosova. Sud primećuje da zakonitost ovih uzastopnih organa nije sporna i da Zakon o amnestiji uzima u obzir i ove uzastopne organe sa njenim ograničenjima u nasledstvu krivičnih zakonika i zakona.

86. Sud je svestan javne i notorne činjenice da je ovaj Zakon izazvao zabrinutost u civilnom društvu, i među pojedinim određenim sektorima profesionalnih i poslovnih zajednica. Ova zabrinutost se povezuje, *inter alia,* u značajnoj meri sa uništavanjem privatne imovine, koja je još od rata dotakla sve zajednice i zbog kojih je relativno malo krivičnih dela uspešno okončano. Pored toga, postoji preovlađujući utisak da je značajna količina nezakonitih poslovnih aktivnosti postojala u vremenskom periodu još od rata, sa štetnim posledicama za državni budžet i zakonsku poslovnu konkurenciju, i sa negativnim uticajem na javno zdravlje i blagostanje. Postoji zabrinutost oko toga da Zakon o amnestiji legitimiše stepen nekažnjivosti za takvu nezakonitu praksu, bez obzira ko je prouzrokovao.

87. U meri u kojoj amnestija ima za cilj da doprinese pomirenju između zajednica na Kosovu, šira amnestija za uništavanje i paljevinu privatne imovine može u stvari da podriva taj cilj. U meri u kojoj amnestija ima za cilj da konsoliduje vladavinu prava i da proširi administraciju javne vlasti, široka amnestija za nezakonite profesionalne i poslovne aktivnosti može u praksi, služiti u podrivanju pravnog poretka na Kosovu, garantujući na efektivan način nekažnjivost za određene kriminalne aktivnosti. Sud smatra da Zakon o amnestiji, onako kako je napisan, potencijalno može imati negativan uticaj na legitimnost javnog poretka na čitavoj teritoriji Kosova. Ovo može da naškodi cilju „stvaranja pravne infrastrukture koja teži da stvori održivu životnu sredinu, i u funkciji vladavine prava i zakona“, kao što utvrđuje Memorandum objašnjenja.

88. Kada Sud bude razmatrao zahtev, uzeće u obzir ciljeve utvrđene pomenutim Memorandumom objašnjenja, kao i socijalni i politički kontekst danas na Kosovu.

Načelo amnestije

89. Što se tiče načela amnestije, Sud se oslanja na član 65. Ustava koji utvrđuje nadležnost Skupštine Kosova u njegovom stavu 15, kojim je predviđeno da "*daje amnestiju odgovarajućim zakonom, na osnovu dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine.*"

90. Po mišljenju Suda, pošto ni ustavne odredbe, a ni neka druga odredba zakona ne sadrže dalja uputstva za Sud što se tiče koncepta amnestije predviđeno na osnovu člana 65.15. Ustava, Sud će se pozvati na odgovarajuće zakonodavstvo u susednim zemljama i prihvaćenim međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

91. U vezi sa ovim, Sud zaključuje da se amnestija može definisati kao izuzimanje počinilaca kršenja zakona od krivičnog gonjenja.

92. Međutim, zakoni o amnestiji se moraju razlikovati od ostalih oblika nekažnjavanja, zbog političkog konteksta u kojem su usvojeni. Motivi za uvođenje zakona o amnestiji su različiti, a naročito zato što se oni pojavljuju kako bi okončali nasilni konflikt, ili kao deo mirovnog sporazuma na način kako bi se promovisalo pomirenje uključenih strana, itd. Amnestija pokriva osim pojedinaca koji su osuđeni i koji izdržavaju svoju kaznu i pojedince koji su pod istragom, ili koji će biti pod istragom.

93. Delokrug Zakona o amnestiji varira, kako za one čija se dela mogu amnestirati, tako i za one na koje se primenjuje, kao i za pokriveni vremenski period. Međutim, kao opšte načelo, amnestija u Skupštini mora da ispuni određena osnovna načela vladavine prava, odnosno zakonitosti (uključujući i transparentnost), zabranu arbitrarnosti, nediskriminaciju i jednakost pred zakonom.

94. Što se tiče delokruga Zakona o amnestiji, to jest na koga se on odnosi, uopšteno govoreći se može primeniti na pojedince ili na kolektiv.

95. Što se tiče dela na koja se Zakon o amnestiji odnosi, to jest za koja krivična dela se može davati amnestija, a za koja ne može, primećeno je da postoji lista aktuelnih krivična dela prema međunarodnom pravu, kao što su teška kršenja ljudskih prava, uključujući i genocide, ratne zločine, zločine protiv čovečnosti, torture i nestanke, gde su države

obavezne da krivično gone počinioce. Krivična dela takve političke prirode koja se amnestiraju uključuju izdaju, pobunu, subverziju, razbojništvo, korišćenje lažnih dokumenata, falsifikovanje, anti-vladinu propagandu, nedozvoljeno posedovanje oružja, špijunažu, učestvovanje u zabranjenim političkim ili verskim strankama, dezerterstvo ili klevetu. Krivična dela ekonomskog karaktera koja se amnestiraju su takva kao što je ilegalna trgovina itd.

96. Bez obzira na činjenicu što se neka krivična dela mogu amnestirati, međunarodno je priznato da žrtve moraju da imaju jednak i efektivan pristup pravosudnom sistemu, na način kako bi bile u mogućnosti da dobiju adekvatnu odštetu, efektivnu i blagovremenu za pretrpljenju štetu, i efektivni pristup relevantnim informacija u vezi sa mehanizmima reparacije za takva kršenja.

97. Što se tiče vremenskog perioda, može se reći da se vremenski period mora ogledati u cijevima pomenute amnestije.

98. Međutim, kao što je već pomenuto, postoji minimum kada se amnestije ne mogu davati za kršenje prava na život i prava na slobodu i bezbednost ličnosti, uključujući pravo na slobodu od mučenja i ostalih oblika zlostavljanja. U tom smislu, načelo pravde zahteva da se kršenja prava žrtve otklone.

99. Sud primećuje da se Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) sa vremena na vreme izjašnjavao o pitanju nekažnjavanja u vezi sa kršenjima prava na slobodu od zlostavljanja i prava na život. Sud podseća na presudu u slučaju Eski protiv Turske (zahtev 8354/04, presuda od 05. septembra 2012. godine), koja je u vezi sa zlostavljanjem, gde je ESLJP našao da:

> *"32. Sud podseća da u slučajevima kada pojedinac pouzdano tvrdi da je pretrpeo tretiranje u suprotnosti sa članom 3. od strane policije, ili ostalih predstavnika države, ta odredba, pročitana u vezi sa opštom obavezom države, iz člana 1. Konvencije, kako bi "svakome osigurali u njihovoj nadležnosti, prava i slobode utvrđene u ...[ovoj] Konvenciji, na implicitan način zahteva da treba da postoji efektivna službena straga. Jedna takva istraga mora biti u stanju da dovede do identifikovanja i kažnjavanja onih koji su odgovorni. (Vidi Labita protiv Italije [GC], no. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV). Na osnovu utvrđene sudske prakse, to znači da domaći sudski organi ne treba da ni na koji način budu spremni da dozvole da prouzrokovanje fizičke i psihičke patnje prođe nekažnjeno. Ovo je od suštinskog značaja kako bi se sačuvalo poverenje i podrška javnosti, privrženost vladavini prava, i*

sprečavanje bilo kakve pojave tolerisanja ili saradnje od strane organa, protiv nezakonitih akata (vidi Okkalı protiv Turske, br. 52067/99, § 65, ESLJP 2006-XII (ekstrakti) i Derman, gorepomenuti, § 27).

33. *Nesumnjivo je da je zahtev za razumnu hitnost u ovom kontekstu implicitan. Mada mogu postojati prepreke ili teškoće koje sprečavaju napredak u istrazi u određenoj situaciji, jedna brza reakcija od strane organa u istrazi navoda o zlostavljanju se uglavnom može smatrati kao suštinska u očuvanju poverenja i privrženosti vladavini prava i sprečavanju bilo kakvog tolerisanja u saradnji protiv nezakonitih akata (vidi pomenuti Batı i drugi, § 136).*

34. Sud takođe podseća da, ako se predstavnik države optuži za krivična dela koja krše član 3, svaki krivični postupak i kažnjavanje ne treba biti vremensko ograničeno, ili davanje amnestije ne treba biti dozvoljeno. Dalje navodi, da u slučajevima kada se jedan predstavnik države tereti za krivična dela koja obuhvataju mučenje ili zlostavljanje, od značajne je važnosti da se on ili ona tokom istrage ili suđenja suspenduju sa dužnosti, i moraju se otpustiti ako se osude (vidi, mutatis mutandis, Abdülsamet Yaman protiv Turske, br. 32446/96, § 55, 02. novembar 2004. godine, i Serdar Güzel protiv Turske, br. 39414/06, § 42, 15. mart 2011. godine).

100. Sud takođe podseća na presudu ESLJP u slučaju Sangariyeva i ostali protiv Rusije (zahtev br. 1839/04, presuda od 01. decembra 2008. godine), gde se u vezi sa pravom na život i pravom na pravno sredstvo navodi da:

"74. *Sud navodi da se član 2, kojim se garantuje pravo na život i utvrđuju okolnosti kada lišavanje života može biti opravdano, svrstava u jednu od najosnovnijih odredaba Konvencije, za koju nikakva derogacija nije dozvoljena. U svetlu važnosti zaštite koju pruža član 2, Sud treba da najpodrobnije razmotri lišavanje života, imajući u vidu ne samo radnje predstavnika države, već i okolnosti (vidi, između ostalog, McCann i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 27. septembra 1995. godine, serije A br. 324, str. 45-46, §§ 146-147).*

[...]

106. Sud navodi da član 13. Konvencije garantuje dostupnost jednog pravnog sredstva za ostvarivanje suštinskog prava i sloboda iz Konvencije na nacionalnom nivou, u bilo kakvom obliku,

gde se oni mogu obezbediti u domaćem pravnom poretku. Imajući u vidu fundamentalnu važnost prava na zaštitu života, član 13. zahteva, osim isplate nadoknade tamo gde se ona traži, detaljnu i efektivnu istragu, koja je u mogućnosti da dovede do identifikovanja i kažnjavanja onih koji su odgovorni za lišavanje života i tretiranje, što je u suprotnosti sa članom 3, uključujući efektivni pristup žalioca u istražnom postupku, koji će dovesti do identifikovanja onih koji su odgovorni (vidi Anguelova protiv Bugarske, br. 38361/97, §§ 161-162, ELJP 2002-IV; i Süheyla Aydın protiv Turske br. 25660/94, § 208, 24. maj 2005. godine). Sud dalje navodi da su zahtevi iz člana 13. obimniji od ugovornih obaveza, iz člana 2. o sprovođenju jedne efektivne istrage (vidi pomenuti Khashiyev i Akayeva, § 183).
107. Iz toga proizilazi da u ovakvim okolnostima, krivična istraga nasilne smrti nije bila efektivna, i da je efikasnost bilo kojeg drugog sredstva koje je postojalo, uključujući i civilna sredstva, shodno tome ugrožena, i da država nije ispunila svoju obavezu iz člana 13. Konvencije."

Ustavne i zakonske odredbe o amnestiji

Albanija

101. Što se tiče Albanije, Sud primećuje da Ustav Albanije u članu 81.2. (ë) utvrđuje da se Zakon o amnestiji usvaja na osnovu tri petine poslanika Skupštine.

102. U vezi sa tim, Sud se poziva na Dekret br. 7338 od 20. novembra 1989. godine i 'Zakon o nevinosti i amnestiji za one koji su ranije osuđivani i politički gonjeni", br. 7516 (30. septembar 1991. godine), izmenjen Zakonom br. 7660 (14. januar 1993. godine) i br. 7719 (08. jun 1993. godine).

103. Dekret br. 7338 od 20. novembra 1989. godine navodi kao u nastavku:

"[...]

Član 1. Amnestiraju se lica kažnjena lišavanjem slobode do 5 godina, od ostalih blažih kazni, kao i ona kojima je izrečena uslovna kazna.

1. *Izuzeta su ona lica koja su osuđena zbog zločina protiv države, na osnovu članova 47-60 Krivičnog zakonika; zbog pronevere ili iznuđivanja socijalističke imovine na osnovu*

članova 61-68 Krivičnog zakonika; iznuđivanja privatne imovine na osnovu članova 101-102 Krivičnog zakonika; kao i lica koja su i ranije osuđivana pravosnažnom odlukom zbog raznih ponovljenih krivičnih dela.

2. *Amnestiraju se sva osuđena lica, koja su do 20. novembra 1989. godine napunila 18 godina.*

3. *Amnestiraju se osuđena lica od lišavanja slobode, koja su do 20.11.1989. godine napunila 60 godina.*

4. *Amnestiraju se sve žene lišavanja slobode do 15 godina, one koje su dobile blaže kazne, kao i one koje su uslovne kažnjene.*

[...]"

104. 'Zakon o nevinosti i amnestiji bivših zatvorenika i političkih gonjenika', br. 7516 (30. septembar 1991. godine), izmenjen Zakonom br. 7660 (14. januar 1993. godine), i br. 7719 (08. jun 1993. godine) navodi sledeće:

"[...]

Član 1

Sva lica osuđena zbog agitacije i propagande protiv države; bežanje iz zemlje, sabotaže, kreiranja ili učestvovanja u političkim organizacijama, neuspeha da prijave zločin protiv države; klevete ili uvrede protiv viših organa države ili partije; i kršenja Dekreta 7,459 o poštovanju i zaštiti spomenika u vezi sa nacionalnim i državnim simbolima, i Dekreta 7,408 o Skupštini, okupljanja i demonstracija građana na javnim mestima, nevini su i smatraju se neosuđenim usled moralnih, političkih i društvenih razloga.

Član 2

Svi albanski državljani koji su pobegli iz Albanije zbog političkog kažnjavanja ili zbog aktivnosti tokom rata, ili u period između oslobađanja ili dana kada je ovaj zakon stupio na snagu, i oni koji nisu počinili teroristička dela, ili diverzije, koja su dovele do smrti ili ozbiljnih posledica i svi oni koji su prešli granicu na ilegalan način su nevini. Svi ostali se amnestiraju.

Izuzeci:

Izuzimaju se lica koja su osuđena zbog terorističkih akata, koji su rezultirali smrću ili ozbiljnim posledicama. {Zakon br. 7660 (14. januar 1993. godine)} izuzima one koji su osuđeni zbog organizovanja ili učestvovanja u pobuni, organizovanja ili učestvovanja u naoružanim grupama, zbog neprijateljskih aktivnosti tokom rata, organizovanja ili učestvovanja u vojnom sukobu ili državnom udaru, zbog špijunaže, terora ili diverzije.

[...]"

Bosna i Hercegovina

105. Što se tiče Bosne i Hercegovine, Sud primećuje da njihov Ustav ne sadrži odredbe u vezi sa pomenutom amnestijom ili pomilovanjem. Međutim, Dejtonski mirovni sporazum, u svom prilogu 7 – Sporazum o izbeglicama i raseljenim licima, član VI navodi:

"*Svaka izbeglica, ili raseljeno lice koje se vratilo, a koje je optuženo za neko krivično delo, pored teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava, kao što je definisano u Statutu međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju od 01. januara 1991. godine, ili opštih krivičnih dela koja se ne odnose na sukob, će se prilikom povratka amnestirati. Optužbe za zločine ni u kom slučaju neće biti izrečene zbog političkih razloga ili zbog drugih neodgovarajućih razloga, ili radi sprečavanja primene amnestije."*

106. Kao posledica toga, Bosna i Hercegovina je 01. jula 1996. godine usvojila Federalni zakon o amnestiji, koji predviđa kao u nastavku: " *U potpunosti se moraju osloboditi krivičnog gonjenja ili potpuno osloboditi izrečene kazne, ili dela kazne koja nije izdržana, sva lica koja su u periodu od 01. januara 1991. godine pa sve do 22. decembra 1995. godine izvršila krivična dela koja su predviđena relevantnim Krivičnim zakonikom (član 1)*". Ova amnestija obuhvata uglavnom svakog ko je počinio zločin, između 01. januara 1991. godine i 22. decembra 1995. godine, iako se posebno teška krivična dela pomenuta u ovom Federalnom zakonu o amnestiji, izuzimaju: "*Izuzimaju se dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava iz poglavlja XVI Krivičnog zakonika usvojenog u SFRJ, opisana dela u Statutu međunarodnog tribunala za bivšu Jugoslaviju." Izuzimaju se akti genocida, ratnih zločina ili zločina protiv čovečnosti, kao i teroristički akti, akti protiv seksualne slobode, ometanje povratka izbeglica i raseljenih lica, nasilja u porodici, pranja novca, i napada službenog lica na dužnosti."*

Hrvatska

107. Što se tiče Hrvatske, Sud navodi da Ustav Republike Hrvatske daje nadležnost
Predstavničkom domu, za davanje amnestije zbog krivičnih dela, (član 80 Ustava Republike Hrvatske).

108. U vezi sa tim, Sud se poziva na hrvatski Zakon o opštoj amnestiji od 20. septembra 1996. godine, br. 80/96, koji navodi sledeće:

"[...]

Član 1
Ovim se Zakonom daje opći oprost od kaznenog progona i postupka počiniteljima kaznenih djela počinjenih u agresiji, oružanoj pobuni ili oružanim sukobima te u svezi s agresijom, oružanom pobunom ii oružanim sukobima u Republici Hrvatskoj. Oprost se odnosi i na izvršenje pravomoćne presude izrečene počiniteljima kaznenih djela iz stavka 1. ovoga članka. Oprost od kaznenog progona i postupka odnosi se na djela počinjena u razdoblju od 17. kolovoza 1990. do 23. kolovoza 1996.

Član 2
Protiv počinitelja kaznenih djela iz članka 1. ovoga Zakona kazneni se progon neće poduzimati, a kazneni se postupak neće pokretati. Ako je kazneni progon poduzet, obustavit će se, a ako je kazneni postupak pokrenut, sud će rješenjem postupak obustaviti po službenoj dužnosti. Ako je osoba na koju se odnosioprost iz stavka 1. ovoga članka lišena slobode, odlukom suda pustit će se na slobodu.

Član 3
Od oprosta za kaznena djela iz članka 1. ovoga Zakona izuzeti su počinitelji najtežih povreda humanitarnog prava koje imaju karakter ratnih zločina i to za kaznena djela genocida iz članka 119., ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120., ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz članka 121., ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122., organiziranja grupe i poticanja na počinjenje genocida i ratnih zločina iz članka 123., protupravnog ubijanja i ranjavanja neprijatelja iz članka 124., protupravnog oduzimanja stvari od ubijenih i ranjenih na bojištu iz članka 125., upotrebe nedopuštenih sredstava borbe iz članka 126., povrede parlamentara iz članka 127., surovog postupka s ranjenim, bolesnicima i ratnim zarobljenicima iz članka

128., neopravdane odgode repatrijacije ratnih zarobljenika iz članka 129., uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika iz članka 130., poticanja na agresivni rat iz članka 131., zloupotrebe međunarodnih znakova iz članka 132., rasne i druge diskriminacije iz članka 133., utemeljivanja ropskog odnosa i prijevoza osoba u ropskome odnosu iz članka 134., međunarodnog terorizma iz članka 135., ugrožavanja osoba pod međunarodnom zaštitom iz članka 136., uzimanja talaca iz članka 137. Osnovnog krivičnog zakonika Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 31/93. - pročišćeni tekst, 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96.), te kaznenog djela terorizma propisanog odredbama međunarodnog prava.
Od oprosta se izuzimaju počinitelji ostalih kaznenih djela utvrđenih Osnovnim krivičnim zakonom Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 31/93. - pročišćeni tekst, 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96.) i Krivičnim zakonom Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 32/93. - pročišćeni tekst, 38/93., 28/96., i 30/96.) koja nisu počinjena tijekom agresije, oružane pobune ili oružanih sukoba te nisu u svezi s agresijom, oružanom pobunom ili oružanim sukobima u Republici Hrvatskoj.
Za osobe koje su pravomoćnom presudom osuđene u odsutnosti za kaznena djela iz stavka 1. ovoga članka primijenit će se odredbe Zakona o krivičnom postupku ("Narodne novine" br. 34/93. - pročišćeni tekst, 38/93., 25/94., 28/96.) o ponavljanju postupka, s tim da rok iz članka 398. stavka 1. toga Zakona počinje teći stupanjem na snagu ovoga Zakona.

[...]"

Grčka

109. U vezi sa Grčkom, Sud navodi da član 47. (3) Ustava utvrđuje da se amnestija može dati licima samo zbog političkih zločina, na osnovu usvojenog statuta od strane plenuma Skupštine, sa većinom od tri petine ukupnog broja članova. Međutim, član 47. (4), takođe predviđa da se amnestija u slučaju običnih krivičnih dela ne može čak ni zakonom dati."

Makedonija

110. U Republici Makedoniji, član 68. njihovog Ustava predviđa da Skupština Republike Makedonije proglašava amnestiju.

111. U vezi sa tim, Sud se poziva na makedonski Zakon o amnestiji od 07. marta 2002. godine, koji navodi sledeće:

"[...]

Član 1

Ovaj Zakon izuzima od krivičnog gonjenja, obustavlja krivične postupke i u potpunosti izuzima od izvršenja zatvorske kazne, (u daljem tekstu: amnestije), građane Republike Makedonije, zakonite državljane, kao i lica koja su imala imovinu ili porodicu u Republici Makedoniji, (u daljem tekstu: lica), za koje postoji osnovana sumnja da su pripremala i izvršavala krivična dela u vezi sa sukobom u 2001. godini, okončavajući 26. septembra 2001. godine.

Amnestija se takođe primenjuje kod lica koja su pripremala krivična dela u vezi sa sukobom u 2001. godini, pre 01. januara 2001. godine.

Pomenutom amnestijom u stavu 1. i 2. ovog Zakona:

- Lica za koja postoji osnovana sumnja da su pripremala ili izvršavala krivična dela u vezi sa sukobom od 26. septembra 2001. godine, izuzimaju se od krivičnog gonjenja zbog krivičnih dela na osnovu Krivičnog zakonika i ostalih zakona Republike Makedonije;

- Krivični postupci zbog krivičnih dela na osnovu Krivičnog zakonika i ostalih zakona Republike Makedonije protiv lica za koja postoji osnovana sumnja da su pripremala ili izvršavala krivična dela u vezi sa sukobom do 26. septembra 2001. godine, se obustavljaju;

- Lica koja su pripremala, ili izvršavala krivična dela koja su u vezi sa sukobom od 26. septembra 2001. godine, u potpunosti se izuzimaju od izvršenja zatvorske kazne zbog krivičnih dela na osnovu Krivičnog zakonika i

- Odlučeno je da se odluka o kažnjavanju poništi i zakonske posledice odluke o kažnjavanju obesnaže, okončanjem 26. septembra 2001. godine.

Izuzeci:

Odredbe stavova, 1, 2. i 3. ovog člana se ne primenjuju za lica koja su izvršila krivična dela koja su u vezi su sa sukobom iz 2001. godine, koja su pod nadležnošću Tribunala, i zbog kojih je Tribunal

za krivično gonjenje odgovornih lica za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava u bivšoj Jugoslaviji u 1991. godini, pokrenuo postupke.

[...]"

112. Iz pomenutih primera, Sud navodi da su razne zemlje izabrale različite metode za uređivanje pitanja amnestije, kako u njihovim ustavima, tako i u relevantnim zakonima. Neke od zemalja (Makedonija, Hrvatska) su u svojim ustavima izabrale opšte formulisanje za davanje ove nadležnosti narodnoj skupštini, dok Grčka naznačava koja krivična dela, kao opšta krivična dela se ne mogu amnestirati ni u kom slučaju. Na drugoj strani, Ustav Albanije sadrži opšte formulisanje, ali dodaje da Zakon o amnestiji ne može biti pitanje referenduma.

113. Zakon o amnestiji u nekim drugim državama na poseban način pokrivaju političke zločine ili zločine koji su povezani sa sukobom, pozivajući se na činjenični kontekst, ne pozivajući se na konkretno opisana dela. Na primer, Liberijska amnestija iz 1993. godine obuhvata "*sva lica i strane uključene u građanski sukob u Liberiji",* dok amnestija u Angoli iz 1994. godine obuhvata "*nezakonita izvršena dela...u okviru aktuelnog sukoba,* a amnestija Albanije iz 1997. godine *"zločine u vezi sa narodnim revoltom."*

114. Jedan drugi pristup, koji je češći i pouzdaniji, obuhvata oba, pozivajući se i na kontekst ili posebni događaj, i izričito ograničavajući njegovu primenu u posebnim vrstama krivičnih dela. Na primer, u nekim slučajevima, konačna lista krivičnih dela posebnog političkih karaktera, u suštini je data bez nekog osvrtanja na motivaciju osobe. Tako amnestija iz Brazila iz 1979. godine obuhvata vojno dezerterstvo i niz ostalih krivičnih dela političkog karaktera, ne pozivajući se na neku motivaciju. U drugim slučajevima, posebna politička krivična dela su navedena, ali na nepotpun način. Amnestija iz Francuske iz 1962. godine obuhvata počinjena krivična dela u pogledu operacije za očuvanje poretka i koja su usmerena protiv ustanka u Alžiru, pod uslovom da su počinjena pre 20. marta 1962. godine. Amnestija u Grčkoj iz 1974. godine, obuhvata niz posebnih krivičnih dela, kao što su pobuna i izdaja, koja su kažnjiva Krivičnim i vojnim zakonikom, ujedno sa "ostalim delima koja su u vezi sa situacijom iz 21. aprila 1967. godine, a koja su za cilj imala narušavanje statusa kvo."

115. Međutim, postoje slučajevi kada su zakoni o amnestiji jasno naveli da se zahteva element političke motivacije za davanje amnestije za neko krivično delo. Na primer, amnestija iz 1990. godine iz Rumunije,

obuhvata politička kršenja opisana kao "*dela koja su imala za cilj (a) protest protiv diktature, kulta ličnosti, terora ili zloupotrebe vlasti od strane organa; (b) poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, ostvarivanje političkih prava, ekonomskih, socijalnih i kulturnih, ili obesnaženje diskriminirajućih praksi; (c), ispunjavanje demokratskih zahteva*."Amnestija iz 1995. godine u Južnoj Africi, obuhvata akte, propuste i dela "*koja se nadovezuju na političke ciljeve i izvršavanje tokom sukoba u prošlosti*", i nakon toga daje dugačku listu odgovarajućih kriterijuma. Ta lista, što je važno, obuhvata zahtev za proporcionalnost između (političkog) akta i političkog cilja. U drugim slučajevim, sa druge strane, zahtev za političku motivaciju se prostije izražava. Na primer, amnestija iz 1996. godine u Gvatemali jednostavno predviđa da za državne aktere, krivična dela treba daimaju političku motivaciju, a ne ličnu. Amnestija iz 2000. godine u Filipinima obuhvata krivična dela izvršena "radi sticanja političkog poverenja" i izrazito isključuje krivična dela počinjena zbog "ličnih ciljeva."

116. U pogledu pomenutih referenci, Sud je mišljenja da se uopšte, amnestija može dati usled niza razloga. Iako izgleda da su amnestije date uglavnom za dela koja se smatraju političkim, ili su u vezi sa nekim posebnim sukobom, amnestije protiv ekonomskih zločina, ili uobičajenih, nisu takođe neuobičajene. Međutim, ono što mora biti od suštinskog značaja u svim zakonima o amnestiji je jasnoća i transparentnost. Ne samo amnestirani počinioci konkretnih zločina, imaju pravo da znaju da će se relevantni zakon o amnestiji protiv njih primenjivati, takođe žrtve takvih zločina imaju pravo da znaju o načinu na koji će prihvatiti nadoknadu za štetu koja im je naneta, kao i preko kojih efektivnih i efikasnih pravnih mehanizmima.

117. Sud primećuje da stav 1. član 2. [Amnestija] Zakona o amnestiji utvrđuje da, "*svi počinioci krivičnih dela pomenuti u članu 3 ovog Zakona, koja su izvršena pre 20. juna 2013. godine se daje potpuna sloboda od krivičnog gonjenja, ili od izvršenja kazne, u skladu sa uslovima predviđenim iz člana 3 ovog zakona.*"

118. Sud je mišljenja da ovo podrazumeva da počinioci krivičnih dela pomenuti u Zakonu, više neće biti osuđivani za izvršavanje takvih dela, već će se nastaviti sa smatranjem da su odgovorni za štetu koju su prouzrokovali ili za ispunjavanje obaveza koje su zapostavili. Namera zakonodavaca je da obezbedi da rezultati krivičnih dela neće uticati na amnestiju za krivična dela, što se može razumeti pozivajući se na član 9. [Pravosnažna konfiskacija] Zakona o amnestiji, koji utvrđuje da:

> *"Uprkos primenjivosti amnestije za bilo koje krivično delo prema ovom zakonu, ukoliko se stavka je konfiskovano u skladu sa zakonom tokom krivičnom postupku, osnovano u potpunosti ili delimično na onom krivičnom delu, osoba koji dobije amnestiju nema pravo davrati konfiskovanu stavku."*

119. Po shvatanju Suda, na primer, poreski obveznici koji spadaju u član 3. Zakona, ne treba da očekuju da više neće imati potrebe da isplaćuju svoje obaveze prema poreskim organima na Kosovu, koje su imali do 20. juna 2013. godine. Naprotiv, član 2. Zakona se može samo shvatiti tako da, iako oni koji izbegavaju porez neće biti kažnjeni, oni se neće amnestirati od ispravke njihovih propusta u plaćanju poreza. U tom slučaju, to bi stvorilo neopravdanu nejednakost među poreskim obveznicima. Isto važi za zločine zbog sticanja lične koristi/pohlepe.

120. U istom duhu, izvršioci amnestiranih dela koji su naneli štetu trećim licima moraju ostati odgovorni za isplatu nadoknade žrtvi koja mora da ima zakonska efikasna i efektivna sredstva kako bi ispunila svoja prava.

121. Takođe, u slučajevima kada se izvršioci, na primer, zbog falsifikovanja dokumenata amnestiraju, ali kada se Zakon ne oglašava na način o tome kako se produkti zločina otuđuju, mora se izgraditi mehanizam, kojom prilikom će se produkti zločina amnestirati, moći identifikovati, izvesti van prometa i otuđivanja. Ako ne, onda ovi produkti rizikuju da se nastave koristiti kao dokaz, ugrožavajući pravne temelje Kosova, kao države vladavine prava.

122. Imajući u vidu ovu ocenu i ciljeve pomenutog zakona, Sud će razmatrati ustavnost Zakona o amnestiji br. 04/L-209, usvojenog u Skupštini 11. jula 2013. godine.

Meritum zahteva

123. Sud primećuje da podnosioci zahteva navode da Zakon o amnestiji br. 04/L-209 krši Ustav, u pogledu njegovog sadržaja i pratećih postupaka u usvajanju zakona.

Što se tiče sadržajnog aspekta osporenog Zakona

124. Podnosioci zahteva navode da su amnestirana dela, na osnovu Zakona o amnestiji u suprotnosti sa članom 31, stav 1. i 2, članom 32. i 24, stav 1. i 2. Ustava, kao i u suprotnosti sa članom 6, stav 1, u vezi sa članom 13. i 14. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

(EKLJP). Podnosioci takođe navode da su nekoliko amnestiranih krivičnih dela u suprotnosti sa članom 1. Protokola 1. ESLJP.

125. Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u stavu 1. i 2. predviđa da:

> *"1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
>
> *2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*

126. Član 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava predviđa:

> *"Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način."*

127. Član 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, u svojim stavovima 1. i 2, predviđa da:

> *"1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
> *2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa."*

128. Član 6, stav 1, EKLJP, u prvoj relevantnoj rečenici predviđa da:

> *"Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona."*
> *[...]"*

129. Član 13. ESLJP predviđa da:

> "*Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim*

vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu."

130. Član 14. EKLJP predviđa da:

"Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status."

131. Član 1. Protokola 1. EKLJP predviđa da:

"Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.
Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni..."

132. Međutim, Sud će prvo napraviti nekoliko prethodnih primedbi, na osnovu opštih načela u vezi sa amnestijom.

133. Kao prvo preliminarno opažanje, Sud podseća na član 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava koji predviđa:

"1. Prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom, se jedino mogu ograničiti zakonom.

2. Prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom, se mogu ograničiti samo do onih mera koje su neizbežne, kako bi se u otvorenom i demokratskom društvu ispunio cilj,radi kojeg je dozvoljeno ograničenje.

3. Ograničenja garantovanih prava i osnovnih sloboda garantovanih ovim Ustavom, se ne mogu sprovoditi u druge svrhe, osim onih zbog kojih su određena.

4. U slučaju ograničavanja ljudskih prava i sloboda i sprovođenja istih, sve institucije javne vlasti, a posebno sudovi, su dužni da se posvete suštini prava koje se ograničava, značaju cilja ograničenja, prirodi ograničenja, odnosu ograničenja sa ciljem koji se želi

postići,kao i razmatranju mogućnosti realizovanja tog cilja sa što blažim ograničenjima.

5. Ograničenje prava i sloboda garantovanih ovim Ustavom, na nijedan način ne sme da ospori suštinu garantovanih prava."

134. U tom pogledu, Sud primećuje kao što se izjasnio u slučaju KO 131/12 (vidi slučaj KO 131/12, podnosilac zahteva dr Shaip Muja i 11 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, presuda od 15. aprila 2013. god.) da, kada jedan zakon ograničava prava i slobode, mora ispunjavati određene zahteve na osnovu pomenutog člana.

135. Kao drugo preliminarno zapažanje, Sud podseća na slučaj *Centro Evropa 7 S.R.L. i di Stefano protiv Italije* (zahtev br. 38433/09, presuda od 07. juna 2012. godine) gde ESLJP zaključuje da:

"141. [...] norma ne može da se smatra "zakonom" ukoliko nije formulisana sa dovoljnom preciznošću da omogući građaninu da reguliše svoje ponašanje: on mora da bude u stanju - ako je potrebno uz odgovarajući savet - da predvidi u meri koja je razumna pod datim okolnostima, posledice koje određena radnja može da podrazumeva. Te posledice ne moraju da budu predvidljive sa apsolutnom izvesnošću: iskustvo pokazuje da je to nedostižno. Opet, dok je izvesnost veoma poželjna, može da donese sa sobom prekomernu rigidnost i zakon mora da bude u stanju da održi korak sa promenjenim okolnostima. Sledstveno, mnogi zakoni su neizbežno formulisani u smislu koji, u većoj ili manjoj meri, je nejasan i čije tumačenje i primena su pitanja za praksu. Nivo preciznosti koji se traži za domaće zakonodavstvo - koji u svakom slučaju ne može da previdi svaku eventualnost - zavisi u znatnoj meri od sadržaja navedenog zakona, oblasti za koju je namenjen da pokriva i broj i status onih na koje se odnosi."

Amnestija i vladavina prava – opšta zapažanja

136. Sud primećuje da se navodi podnosioca zahteva uglavnom odnose na pravo žrtava na pristup sudu zbog amnestiranih krivičnih dela, u cilju zahtevanja odštete za štetu koju su pretrpeli kao rezultat ovih amnestiranih krivičnih dela. U suštini ovo je dokaz koji se odnosi na kršenje prava na pravično suđenje, garantovano članom 31. Ustava i članom 6. (1) EKLJP.

137. Kao što je gore pomenuto, pravo na pravno sredstvo, kao što se predviđa članom 32. Ustava, i članom 13. EKLJP, zahteva se da se šteta koju je

pretrpeo pojedinac, može pripisati državi ili njenim predstavnicima. Svaki zločin koji dostigne nivo teškog kršenja prava na život ili slobodu zbog zlostavljanja, takođe se izuzima od amnestije iz člana 4. Zakona. Shodno tome, Sud nalazi da pravo na pravno sredstvo ne važi za krivična dela predviđena na osnovu Zakona o amnestiji i da se taj dokaz mora odbaciti kao potpuno neosnovan. Iz istih razloga, dokazi u vezi sa diskriminacijom koja se odnosi na pravo na pravno sredstvo, kao što je zagarantovano članom 14. EKLJP takođe treba odbaciti kao potpuno neosnovane.

138. U vezi sa pravom na pristup sudu, Sud ističe navodi ESLJP u slučaju Ashingdane protiv Ujedinjenog Kraljevstva (zahtev 8225/78, presuda od 28. maja 1985. godine), gde ESLJP ističe da:

> "57. [...] *Naravno da pravo na pristup sudu nije apsolutno, ali može biti predmet ograničenja; ona su na implicitan način dozvoljena pošto pravo na pristup " po svojoj prirodi poziva na uređenje od strane države, uređenje koje može varirati u vremenu i mestu, u zavisnosti od potreba i izvora zajednice i pojedinaca" (vidi pomenutu presudu Golder presuda, st. 19, stav. 38, gde se citira "Belgijska lingvistička" presuda od 23. jula 1968. godine, Serija A br. 6, st. 32, stav 5). [...]*
>
> *Međutim, primenjena ograničenja ne treba da ograničavaju ili umanjuju pristup koji je dat pojedincima na način, ili do te mere do koje ugrožava suštinu tog prava.. [...]*
>
> *Štaviše, takvo ograničenje neće biti u skladu sa članom 6, stavom 1. (član 6-1), ako ne teži legitimnom cilju, i ukoliko ne postoji razuman odnos srazmernosti između upotrebljenih sredstava i cilja koji se želi postići."*

139. Pitanje koje se postavlja je da li će amnestija predviđena Zakonom o amnestiji ograničiti ili umanjiti pristup Sudu koji je omogućen pojedincima, do te mere da će upravo suština tog prava biti umanjena.

140. Sud se priseća presude ESLJP u slučaju Tarbuk protiv Hrvatske (zahtev br. 31360/10, presuda od 29. aprila 2013. godine), gde je ESLJP u vezi sa amnestijom našao da:

> *"50. [...] Štaviše, organi Konvencije su sada već zauzeli stav, i za fundamentalne oblasti zaštite ljudskih prava, kao što su pravo na život, gde država ima pravo da usvoji, u kontekstu svoje krivične politike, bilo koji zakon o amnestiji kojeg smatra opravdanim,*

međutim pod uslovom da se sačuva uravnoteženost između legitimnih interesa države i interesa pojedinačnih članova javnosti (vidi Dujardin i ostalih protiv Francuske, br. 16734/90, odluka Komisije od 02. septembra 1991. godine, odluke i izveštaji 72, st. 236).”

141. Sud primećuje da bi pojedinci koji su pretrpeli štetu kao rezultat amnestiranih krivičnih dela, u načelu, mogli imati pristup, bilo na zahtev za gonjenje, ili privatno gonjenje, ili subsidijarno gonjenje za neko krivično delo, (u zavisnosti od toga koji je krivični zakon bio na snazi u vreme izvršavanja krivičnog dela, i u posebnim slučajevima) ili na građansku tužbu za nadoknadu protiv izvršilaca. Sud u tom smislu primećuje da član 5. Zakona o amnestiji predviđa da ”*davanje amnestije ne utiče na prava trećih lica, koja se oslanjaju na kaznu ili presudu.”*

142. Štaviše, Sud primećuje da se u slučajevima kada je pokrenuto privatno gonjenje pre stupanja na snagu Zakona o amnestiji i onih koji još nisu stigli do okončanja, ta privatna gonjenja mogu nastaviti.

143. Ono što preostaje je pitanje da li će pojedinci koji navode da su pretrpeli štetu kao rezultat nekog krivičnog dela, koji su stekli korist od amnestije nastaviti da imaju mogućnost da podnose građanske tužbe za nadoknadu pred građanskim sudovima.

144. Sud podseća na član 136. [Osnovi odgovornosti] Zakona o obligacionim odnosima, br. 04/L-077, Službeni list Republike Kosova, br. 16/19 od juna 2012. godine, koji predviđa da:

“(1) Lice koje nanosi štetu drugom dužan je da tu štetu nadoknadi, osim ukoliko se utvrđuje da je šteta prouzrokovana bez njegove krivice.”

145. Ova opšta odredba dozvoljava oštećenim žrtvama pristup u građanskom postupku za štetu nanetu od strane počinilaca krivičnih dela zbog kojih se predviđa da se amnestiraju Zakonom o amnestiji. Odnos između eventualnih građanskih postupaka za nadoknadu, gde je šteta rezultat krivičnog dela i krivičnih postupaka protiv izvršioca uređen je Zakonom o parničnom postupku (Zakon br. 03/L-006), gde se u članu 14. predviđa da:

“U parničnom postupku, u pogledu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti izvršioca , u vezi je sa pravosnažnom presudom krivičnog suda kojim je optuženi proglašen krivim”.

146. U tom pogledu, Sud zapaža sledeće:

1) Zakon o amnestiji predviđa da članom 5, u slučajevima kada je neko već osuđen, a sada se amnestira, davanje amnestije neće uticati na prava trećih lica (dakle žrtava).

2) Član 14. Zakona o parničnom postupku navodi da je građanski sud odnosi na odluke krivičnih sudova "*u pogledu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti*." Žrtva koja preduzima građanski postupak za nadoknadu ne traži od suda da donese bilo kakve zaključke u vezi sa krivičnom odgovornošću ili sa krivičnim delima.

3) Član 14. takođe navodi da: "*Sud je u vezi sa pravosnažnom presudom krivičnog suda kojim je optuženi proglašen krivim.*" Međutim, nakon amnestije uopšte ne postoji presuda nekog suda za krivičnu odgovornost, tako da ne postoji presuda koju će građanski sud uzeti u obzir ili sa kojom će biti povezan.

147. S toga, Sud primećuje da u slučajevima kada je okrivljeni proglašen krivim za neko krivično delo, postupanje iz člana 5. Zakona o amnestiji će osigurati da će se prava pojedinaca koji zahtevaju nadoknadu kao rezultat tog dela, zadržati njihova prava na zahtevanje nadoknade u parničnim postupcima.

148. Međutim, u slučajevima kada nije okončano krivično gonjenje, i ne postoji utvrđivanje krivice ili nevinosti od strane krivičnog suda, uticaj amnestije će podrazumevati da nikada neće postojati utvrđivanje krivice.

149. U odsustvo bilo kakvog određivanja krivične odgovornosti, postavlja se pitanje da li će biti moguće delotvorno ostvariti pravo suda da utvrđuje građanske odgovornosti za štetu. Evropski sud o ljudskim pravima je često navodio da, "[...] Konvencija ima za cilj da garantuje ne prava koja su teoretska ili prividna nego prava koja su praktična i efektivna; [...]" (Vidi Artico protiv Italije, podnesak br. 6694/74, presuda od 13. maja 1980. god., stav. 33).

150. U svetlu određivanja iz člana 14. Zakona o parničnom postupku i nedostatka ubedljivih argumenata u suprotnom Sud smatra da prava žrtava krivičnog dela na praktičan i delotvoran pristup građanskim sudovima za potraživanje nadoknade štete ne bi se moglo obezbediti kada ne bi pre toga bilo krivičnog suđenja. Sud nalazi da mogućnosti za civilnu nadoknadu ne bi mogle garantovati uspešnost građanskog postupka bez krivičnog suđenja i konačne presude.

151. Prema tome, Sud zaključuje da, u određenim vrstama krivičnih dela predviđenih za amnestiranje, gde je moguće da je šteta nanesena pojedincima, relevantne odredbe Zakona o amnestiji bi efektivno blokirale te pojedince od praktičnog i efektivnog pristupa sudu za ostvarivanje njihovih žalbi za nadoknadu štete, povređuje njihova prava pod članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

152. Pored toga Sud primećuje da podnosioci zahteva navode kršenje prava na neometano uživanje imovine iz člana 1, Protokol 1 EKLJP kao rezultat amnestije određenih krivičnih dela predviđenih Zakonom o amnestiji.

153. Sud međutim primećuje da se osnovno pravo na neometano uživanje imovine odnosi na uplitanje u ovo pravo od strane države ili predstavnika države. Pomenuta krivična dela se odnose na štetu na imovini prouzrokovanoj od strane privatnih lica, u kontekstu izvršavanja krivičnog dela. Međutim, činjenica da sam Zakon o amnestiji pružanjem amnestije za krivična dela protiv privatne svojine, i sledstvene odluke od strane tužilaštva i pravnih vlasti da se da amnestija na osnovu ovog zakona, vode do mešanja u prava na imovinu u okviru odgovornosti države.

154. Prema tome, Sud zaključuje da, u određenim vrstama krivičnih dela predviđenih za amnestiranje, gde je šteta naneta imovini prouzrokovana od strane pojedinaca, ove odredbe Zakona o amnestiji efektivno povređuju pravo na neometano uživanje svoje imovine kao što je zaštićeno članom 1. Prvog protokola ESLJP.

Ocena Zakona o amnestiji po članovima

155. Sud će sada razmatrati svaki od članova Zakona o amnestiji i svaki predlog za amnestiju krivičnih dela.

I. Član 1. (Svrha i delokrug)

"Ovim zakonom uređuju se uslovi i postupak kojim se daje amnestiju licima koja su osuđena za krivična dela, lica koja su pod krivičnom gonjenjem za krivična dela, ili lica koja mogu biti predmet krivičnog gonjenja za krivična dela izvršena pre 20 juna 2013 unutar teritorije koja sada predstavlja Republiku Kosovo".

156. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava koji predviđa da:

"*Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima iinstrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji RepublikeKosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktimajavnih institucija:*

(1) Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima; [...]"

157. Član 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima predviđa da: "*Svako ima pravo na delotvorni pravni lek pred nadležnim nacionalnim sudovima protiv dela kojima se krše osnovna prava koja su priznata Ustavom ili zakonima.*

158. U tom pogledu, Sud se poziva na utvrđena načela i praksu Ujedinjenih nacija u vezi sa amnestijom, kao što je prikazano u publikaciji Ujedinjenih nacija "*Sredstva vladavine prava za postkonfliktne državne amnestije (Njujork i Ženeva, 2009, HR/PUB/09/1),* uzimajući u obzir uspostavljene amnestije, korpuse principa i jurisprudencije međunarodnih sudova. Ovaj rezime principa na stranici 11. utvrđuje da amnestije nisu dozvoljene ako one:

a. *Ometaju/sprečavaju gonjenje pojedinaca koji mogu biti odgovorni za ratne zločine, genocide, zločine protiv čovečnosti ili teška kršenja ljudskih prava, uključujući i posebna kršenja vezana za polove;*

b. *Mešaju u pravo žrtve na neko efektivno sredstvo, uključujući i obeštećenje; ili*

c. *Ograničavaju pravo žrtava i društava da saznaju istinu o kršenjima ljudskih prava i međunarodnog prava.*

159. U tom pogledu, Sud primećuje da Zakon o amnestiji u članu 4. utvrđuje određena krivična dela zbog kojih se neće imati koristi od Zakona o amnestiji. Ovaj član predviđa da:

"1. Amnestija iz bilo kojeg navedenog krivičnog dela u ovom zakonu sprovodiće se za:

1.1 Dela protiv međunarodnih aktera i međunarodnih bezbednosnih snaga Kosova. Članovi međunarodnih snaga bezbednosti su uvek pod jurisdikcijom države koji ih je slao;

1.2 Krivična dela koji predstavljaju težu povredu međunarodnog humanitarnog prava obuhvatajući ona krivična dela iz Glave XV Krivičnog Zakonika Republike Kosova, Glave XIV Privremenog Krivičnog Zakonika, i Glave XVI Krivičnim Zakonikom SFRJ 1976.

1.3 Krivičnog dela koje je dovelo do teških telesnih povreda ili smrti.

160. Sud smatra da je delokrug Zakona o amnestiji, kao što je predviđeno njegovim članom 1, na jasan način u okviru međunarodnih načela u vezi sa amnestijom, i obezbeđuje ograničenja za krivična dela predviđena za takve amnestije, gde će Zakon ostati unutar okvira ovih načela.

II. Član 2. Zakona o amnestiji predviđa da:

"1. Svim počiniocima krivičnih dela navedenim u članu 3 ovog zakona koja su počinjena pre 20. juna 2013 daje im se potpuno oslobođenje od krivičnog gonjenja, ili od izvršenja kazne, u skladu sa uslovima predvidjenim u članu 3ovog Zakona.

2. Amnestija na osnovu ovog zakona može se odobriti samo u skladu sa procedurama propisanim u Poglavlju III ovog zakona.

161. U tom pogledu, Sud primećuje, kao što je ranije navedeno, da usvojeni zakon mora biti dovoljno precizno formulisan, kako bi omogućio građaninu da uredi svoje ponašanje, kako bi bio u mogućnosti da predvidi, u meri koja je razumna u datim okolnostima, posledice koje mogu dovesti do određenog postupanja. Štaviše, jedan zakon se mora formulisati na jasan način, kako bi građani mogli da predvide prava i svoje odgovornosti, uključujući vremenski period tokom kojeg će zakon biti na snazi.

162. Što se tiče određivanja vremenskog perioda, u kojem će Zakon o amnestiji važiti, Sud se poziva na član 2, stav 1. Zakona o amnestiji koji utvrđuje da će se amnestirati krivična dela (pomenuta u članu 3. Zakona o amnestiji), počinjena do 20. juna 2013. godine.

163. Ovaj član ne sadrži neku eksplicitnu odredbu koja se odnosi na početak amnestiranja krivičnih dela. Međutim, Sud primećuje niz krivičnih dela za koja će važiti amnestija. Ona se redom pominju u Zakonu o amnestiji, i naročito obuhvataju sledeće zakonike:

a. Krivični zakonik Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ), Službeni list br. 44 od 08. oktobra 1976. godine;

b. Krivični zakon Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo, (SAPK), Službeni list br. 20/77;

c. Uredbe UNMIK-a 1999/24 i 2000/59 važećeg zakona na Kosovu, kojima se utvrđuje da su Krivični zakonik SFRJ iz 1976. godine i Krivični zakon SAPK iz 1977. godine važeći krivični zakoni na Kosovu, stupanjem na snagu 10. juna 1999. godine;

d. Uredba UNMIK-a 2003/25 o Privremenom krivičnom zakoniku na Kosovu, koja je stupila na snagu 10. juna 1999. godine i

e. Krivični zakonik Republike Kosova, Službeni list br. 19/13 2012, koji je stupio na snagu 01. januara 2013. godine.

164. Po mišljenju Suda, imajući u vidu posebno pominjanje ovih krivičnih zakonika i krivičnih zakona, vrlo je jasno da su zakonodavci imali za cilj da Zakon o amnestiji važi samo za period kada su se primenjivali ovi pomenuti zakoni. Shodno tome, lako se može tumačiti da se za datum za početak Zakona o amnestiji na implicitan način shvata da je to 10. jun 1999. godine. Jedan takav zaključak je još jasniji kada se ima u vidu da se krivično zakonodavstvo koje se primenjivalo na teritoriji Kosova, neposredno pre 10. juna 1999. godine ne pominje u Zakonu o amnestiji.

165. U meri u kojoj se amnestija može smatrati da se odnosi na krivična dela izvršena tokom 1970-ih i 1980-ih godina, kada su Krivični zakonik SFRJ i Krivični zakon SAPK bili prvobitno na snazi, Sud primećuje da bi za takva krivična dela već nastupila zastarelost, osim u određenim slučajevima veoma teških krivičnih dela za koja Zakon o amnestiji ne predviđa da će biti amnestirana.

166. Shodno tome, Sud nalazi da je period primenjivanja iz člana 2, stava 1. Zakona o amnestiji dovoljno jasno definisan, da bi bio u skladu sa zahtevima pravne sigurnosti i u skladu sa načelom vladavine prava.

III. Član 3. (Uslovi za davanje amnestije od krivičnog gonjenja i potpunog izdržavanja kazne)

"1. Oslobadjaju se potpuno od krivičnog gonjenja i potpunog izdržavanja kazne izvršioca dole navedenih krivičnih dela:

1.1 Krivična dela na osnovu Krivičnog Zakonika Republike Kosova (Službeni list Republike Kosova br. 19/13 Jula 2012)";

167. Član 438. (Kontinuitet krivičnih sankcija) Krivičnog zakonika Kosova, koji utvrđuje da ***"****sve krivične kazne za dela koja su i dalje krivična dela po ovom zakoniku i određene* pravosnažnim *sudskim presudama pre stupanja na snazi ovog zakonika, nastaviće se sa istim trajanjem ili u istom obliku."*

168. Štaviše, član 439. *(*Stavljanje van snage zakonika i podzakonskih akata) sadašnjeg Krivičnog zakonika Kosova predviđa da "*odredbe u UNMIK odredbama i krivičnom zakoniku Kosovo UNMIK REG 2003/25 koje se bave stvarima u ovom zakoniku, prestaće da proizvode pravno dejstvo po stupanju na snagu ovog zakonika."*

1.1.1 Napad na ustavno uređenje Republike Kosova (član 121), osim u slučajevima kada je izvršavanje ovog krivičnog dela rezultiralo izvršavanjem nekog drugog krivičnog dela, za koje nije data amnestija.

"Član 121(napad na ustavno uređenje Republike Kosova)

1. (Svako lice koje pokuša, upotrebom nasilja, ili pretnjom upotrebe nasilja, da promeni ustanovljeni ustavni poredak Republike Kosovo, ili da zbaci najviše institucije Republike Kosovo, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet (5) godina.

2. Svako lice koje pokuša, upotrebom nasilja ili pretnjom upotrebe nasilja, da opstruira ustavni poredak Republike Kosovo, ili upotrebom nasilja ili pod pretnjom upotrebe nasilja da uspostavi strani pravni poredak na bilo kom delu Republike Kosovo, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet (5) godina.

3. Bilo ko, koji korišćenjem nasilja ili pretnjom nasilja pokušava da ugrozi nezavisnost Kosova, suverenitet i njegov teritorijalni integritet, teritorijalno celokupnost I demokratski karakter države, biće kažnjen ne manje od deset (10) godina zatvora.)

169. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne ugrožava osnovna prava oštećenih stranaka i da ne uskraćuje prava na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tih razloga, Sud dolazi do zaključka da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.2. Oružana pobuna (član 122);

"Član 122 (Oružana pobuna)

1. Svako lice koje učestvuje u oružanoj pobuni koja za cilj ima promenu ustavnog poretka, ugrožavanje sigurnosti ili teritorijalnog poretka Republike Kosovo, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet (5) godina.

2. Organizator oružane pobune iz stava 1. ovog člana kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje deset (10) godina.

170. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka, i da ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tih razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.3. Ugrožavanje teritorijalnog integriteta Republike Kosova (član 125)

"Član 125 (Ugrožavanje teritorijalnog integriteta Republike Kosova)

"Svako lice koje upotrebom nasilja ili pretnjom upotrebe nasilja pokuša da odvoji deo teritorije Republike Kosovo ili da deo teritorije pripoji drugoj državi, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od ne manje od pet (5) godina.

171. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i da ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tih razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.4. Ugrožavanje ustavnog poretka uništenjem ili oštećenjem javnih postrojenja i instalacija (član 129);

"Član 129 (Ugrožavanje ustavnog poretka uništenjem ili oštećenjem javnih postrojenja i instalacija)

Svako lice koje, sa ciljem ugrožavanja ustavnog poretka i bezbednosti Republike Kosovo, podmetne požar ili na drugi način uništi ili ošteti industrijsko ili poljoprivredno dobro, ili bilo koje drugo dobro, elektroenergetski sistem, telekomunikacione veze,opremu za javno vodosnabdevanje, grejanje, gas ili energiju, brane, silose, ili bilo koju drugu zgradu od značaja za bezbednost, snabdevanje građana, ekonomiju ili funkcionisanje javnih usluga, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje tri (3)godine".

172. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i da ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tih razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.5. Špijunaža (član 131)

"Član 131 (Špijunaža)

1. Svako lice koje komunicira, preda državnu tajnu ili omogući pristup državnoj tajni stranom licu, stranoj organizaciji ili osobi koja radi za njih, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od pet (5) do dvanaest (12) godina.

2. Svako lice koje stvori obaveštajnu mrežu na Republici Kosovo za račun strane zemlje ili organizacije ili navodi takvu mrežu, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje deset (10) godina.

3. Svako lice koje postane deo strane obaveštajne mreže, sakuplja podatke za njih ili im na bilo koji drugi način pruža podršku, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet (5) godina.

4. Svako lice koje sakuplja poverljive podatke ili dokumenta sa ciljem da uspostavi kontakt i preda ih stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja radi za njih, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) do deset (10) godina.

5. Ukoliko je izvršenje krivičnog dela iz stavova 1., 2., 3. ili 4. ovog člana izazvalo ozbiljne posledice po bezbednost, ekonomsku ili vojnu moć Republike Kosovo, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od najmanje deset (10) godina.

6. Ukoliko je krivično delo iz stavova 1., 2., 3. i 4. ovog člana izvršeno u vreme rata,neposredne ratne opasnosti, oružanog sukoba ili se otkrivanje državne tajne tiče bezbednosti Republike Kosovo, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od najmanje deset (10) godina ili kaznom doživotnog zatvora.

7. U svrhe ovog člana, „državna tajna“ znači vojnu, ekonomsku, ili zvaničnu informaciju, podatke ili dokumenta, koji su zakonom ili drugim odredbama ili odlukama nadležnog tela i u skladu sa zakonom proglašeni za poverljivu informaciju.”

173. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.6. Udruživanje radi vršenja protivustavnih akata (član 134);

“Član 134 (Udruživanje radi vršenja protivustavnih akata)

1. Svako lice koje oformi grupu ili drugo udruženje lica za činjenje bilo kog krivičnog dela iz članova 121 – 134 ovog zakonika, kazniće se kaznom propisanom za to delo.

2. Svako lice koje učestvuje u, ili postane član udruženja ili bilo koje druge grupe iz stave 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godina.

3. Član grupe ili udruženja koji prijavi udruženje pre izvršenja krivičnog dela iz stava 1. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine, ili može dobiti oslobođenje od kazne.”

174. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.7. Nelegalni prelaz granice ili graničnog prelaza (član 146, stavovi 1, 2, 3.1. i 3.3):

“Član 146, stavovi 1, 2, 3.1 i 3.3, (Nelegalni prelaz granice ili graničnog prelaza)

1. Svako lice koje pređe granicu Republike Kosovo na bilo kojoj lokaciji koja nije zvanični granični prelaz kazniće se kaznom od dvestapedeset (250) Evra ili kaznom zatvora do šest (6) meseci.

2. Kada je krivično delo iz stava 1. ovog člana izvršeno od strane izvršioca koji je praćen detetom ili drugom osobom, izvršilac će biti kažnjen kaznom do dve hiljdu i petsto (2.500) Evra ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana.
3. Kada je krivično delo iz stava 1. ovog člana izvršeno pod jednom ili više nabrojanih okolnosti, izvršilac će biti kažnjen kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do tri (3) godine:

3.1. ukoliko je izvršilac prethodno bio osuđen za krivično delo iz ovog člana;

3.3. pokušaj prelaza je izvršen između 8:00 uveče i 6:00 ujutro u periodu od 1. aprila do 30. septembra, ili između 6:00 uveče i 6:00 ujutro u periodu od 1. oktobra do 31. marta;"

175. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje prava na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.8. Podsticanje na nacionalnu, rasnu, versku mržnju, nemir ili netoleranciju (član 147)

"Član 147 (Podsticanje na nacionalnu, rasnu, versku mržnju, nemir ili netoleranciju)

1. Svako lice koje javno širi mržnju, nemir ili netoleranciju između nacionalnih, verskih, etničkih ili drugih grupa koje žive na teritoriji Republike Kosovo na način koji će verovatno ugroziti javni red, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.

2. Svako lice koje izvrši krivično delo iz stava 1. ovog člana na sistematski način ili koristeći se svojim položajem ili ovlašćenjima izazove nerede, nasilje, ili druge teške posledice, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

3. Svako lice koje izvrši krivično delo iz stava 1. ovog člana prinudom, ugrožavanjem bezbednosti, izlaganjem nacionalnih, etničkih, rasnih ili verskih simbola ruganju, oštećenju, šteteći imovini druge osobe, ili skrnavljenjem spomenika ili grobova, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

4. Svako lice koje izvrši krivično delo iz stava 3. ovog člana na sistematski način ili korišćenjem svoje pozicije ili ovlašćenja ili izazove nered, nasilje ili druge teške posledice, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od dve (2) do deset (10) godina."

176. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.9. Nezakonito obavljanje medicinske ili farmaceutske delatnosti (član 262. stav 1):

"Član 262. stav 1, (Nezakonito obavljanje medicinske ili farmaceutske delatnosti)

1. Svako lice koje ne poseduje profesionalnu kvalifikaciju ili pravno ovlašćenje izvrši medicinski tretman, farmaceutske usluge ili se upusti u neku drugu medicinsku aktivnost za koje su po zakonu potrebne tačno određene kvalifikacije, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana."

177. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.10. Uništenje ili oštećenje imovine (član 333. stav 1);

"Član 333. stav 1, (Uništenje ili oštećenje imovine)

1. Svako lice koje uništi, ošteti ili učini nepodobnom za upotrebu imovinu drugog lica pod okolnostima koje ne uključuju okolnosti iz člana 334 ovog zakonika, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do jedne (1) godine."

178. U tom pogledu, Sud se poziva na član 46. [Zaštita imovine] Ustava koji glasi kao što sledi:

> "...
> *Garantuje se pravo na imovinu.*
>
> *2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
>
> *3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.*
>
> *4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.*
>
> *5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.*
>
> *...*"

179. Štaviše, član 1. (Zaštita imovine) Prvog protokola Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđa da "svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni."

180. S tim u vezi, Sud primećuje da je imovina osnovno ljudsko pravo zagarantovano Ustavom i EKLJP, kao i drugim međunarodnim instrumentima i da fizička i pravna lica ne mogu biti arbitrarno lišena svoje imovine bez pravične nadoknade.

181. Formulisanje navedenog člana jasno ukazuje da se amnestirano krivično delo odnosi na imovinu drugog lica. U tom pogledu, podnosioci zahteva tvrde da će žrtvama ovog amnestiranog krivičnog dela biti zabranjen

pristup sudu radi zaštite njihovih osnovnih prava, kao što je predviđeno Ustavom i EKLJP.

182. Što se tiče prava na pravno sredstvo, uključujući i reparaciju, Sud primećuje da se od države uglavnom zahteva da obezbeđuje delotvorno pravno sredstvo [teških povreda ljudskih prava i teških povreda međunarodnog prava], uključujući i reparaciju. S tim u vezi, Sud primećuje da bilo koja povreda ljudskih prava daje povod za reparaciju žrtvi ili njenim naslednicima, što podrazumeva dužnost države da nadoknadi štetu i mogućnost da se traži obeštećenje od počinilaca.

183. Osim toga Sud primećuje da pravo na reparaciju obuhvata sve štete nanete žrtvama; to bi trebalo da obuhvata mere restitucije, nadoknade, rehabilitacije i pravične nadoknade.

184. Pored toga, Sud ne vidi kako bi ova amnestirana krivična dela korespondirala sa ciljem Zakona o amnestiji, kao što je pomenuto pod analizom socio-političkog konteksta.

185. Predloženo amnestirano krivično delo jasno vodi do ograničenja prava na imovinu i pristup sudu. Prema tome, Sud zaključuje da amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa članom 46. [Zaštita imovine] Ustava i članom 1. Protokola 1. EKLJP. Ali takođe članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

1.1.11. Podmetanje požara (član 334. stav 1)

"Član 334. stav 1, (Podmetanje požara)

1. Svako lice koje podmetne požar ili izazove eksploziju u svrhe uništenja ili štete na imovini drugog lica, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do tri (3) godine."

186. Ovo amnestirano krivično delo takođe precizira da se odnosi na oštećenje imovine drugog lica. Prema tome, Sud ne vidi kako bi ova amnestirana krivična dela korespondirala sa ciljevima Zakona o amnestiji.

187. Predloženo amnestirano krivično delo jasno vodi do ograničenja prava na imovinu i pristup sudu. Prema tome, Sud zaključuje da amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa članom 46. [Zaštita imovine] Ustava i članom 1. Protokola 1. EKLJP. Ali takođe članom 31. [Pravo na pravično

i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

1.1.12. Neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja (član 374)

"Član 374 (Neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja)

1. Svako lice koje ima u vlasništvu, kontroli ili posedu, oružje u suprotnosti sa zakonima koji se odnose na to oružje, kazniće se novčano u visini do sedam hiljada i petsto (7.500) Evra, ili kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.

2. Kada delo iz stava 1. ovog člana uključuje više od četiri (4) komada oružja, ili više od četristo (400) metaka, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od dve (2) do deset (10) godina.

3. Oružje koje je u vlasništvu, kontroli ili posedu, iz ovog člana, će se zapleniti."

188. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.13. Neprijavljivanje krivičnih dela ili izvršilaca (član 386. samo u vezi sa neprijavljivanjem krivičnih dela ili izvršilaca navedenih u ovom članu): [Albanska I srpska verzija Zakona jasno ukazuju da ova odredba važi samo za neprijavljenje krivičnih dela koja su amnestirana pod ovim članom.]);

"Član 386 (Neprijavljivanje krivičnih dela ili)

1. Svako lice koje ima saznanja o identitetu izvršioca jednog od nabrojanih krivičnih dela, a ne prijavi to, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine:

1.1. teško ubistvo;

1.2. ubistvo;

1.3. napad sa teškom telesnom povredom;

1.4. bilo koje delo iz Glave XIV – Krivična dela protiv ustavnog poretka i bezbednosti Republike Kosovo;

1.5. bilo koje delo iz Glave XV – Krivična dela protiv humanosti i vrednosti zaštićenih međunarodnim pravom;

1.6. bilo koje delo iz Glave XX – Krivična dela protiv seksualnog integriteta;

1.7. bilo koje delo iz Glave XXXIV – Krivična dela protiv službene dužnosti;

1.8. bilo koje delo iz Glave XXIII – Dela vezana za drogu;

1.9. bilo koje delo iz Glave XXX – Dela vezana za oružje;

2. Svako ovlašćeno ili odgovorno lice koje ne prijavi krivično delo koje je otkrilo tokom obavljanja dužnosti, kazniće se kao u stavu 1 ovog člana, ukoliko je to delo kažnjivo kaznom zatvora u trajanju od najmanje tri (3) godine.

3. Osim dela koja uključuju zlostavljanje deteta i nasilje u porodici, lice nije krivično odgovorno pod stavom 1 ovog člana ukoliko je u srodstvu sa izvršiocem krivičnog dela u svojstvu roditelja, deteta, bračnog druga, brata ili sestre, usvojitelja ili usvojenika, ili lica sa kojim izvršilac živi u vanbračnom odnosu."

189. Sud primećuje da ovaj član amnestira lica koja ne prijavljuju krivično delo u vezi sa krivičnim delima koja se amnestiraju pod Zakonom o amnestiji. To znači da neprijavljivanje brojnih teških krivičnih delova nabrojanih u članu 386. ne amnestira se (vidi član 386. (1) 1.1), ubistvo (vidi član 386. (1) 1.2), *napad sa teškom telesnom povredom* (vidi član 386. (1) 1.3) i bilo koje delo koje povređuje Poglavlje XV-Krivična dela protiv *humanosti i vrednosti zaštićenih međunarodnim pravom* (vidi član 386. (1) 1.5).

190. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.14. Pružanje pomoći izvršiocu nakon izvršenog krivičnog dela (član 388. samo u vezi sa pružanjem pomoći izvršiocima nakon izvršenja krivičnih dela navedenih u ovom članu)[Albanska i srpska verzija Zakona jasno ukazuju da ova odredba važi samo za neprijavljivanje krivičnih dela koja su amnestirana pod ovim članom.]

"Član 388 (Pružanje pomoći izvršiocu nakon izvršenog krivičnog dela)

1. Svako lice koje skriva izvršioca bilo kog krivičnog dela iz stava 2. ovog člana, ili mu pomogne da izbegne otkrivanje ili hapšenje sakrivanjem oruđa, dokaza ili na bilo koji drugi način sakrije osuđeno lice ili preduzme radnje da osujeti hapšenje, izvršenje kazne ili naredbe o obaveznom lečenju, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana.

2. Kada se delo iz stava 1 odnosi na jedno ili više nabrojanih krivičnih dela, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina:

2.1. teško ubistvo,

2.2. ubistvo,

2.3. napad sa teškom telesnom povredom,

2.4. bilo koje delo iz Glave XIV – Krivična dela protiv ustavnog poretka i bezbednosti Republike Kosovo,

2.5. bilo koje delo iz Glave XV – Krivična dela protiv humanosti i vrednosti zaštićenih međunarodnim pravom,

2.6. bilo koje delo iz Glave XX – Krivična dela protiv seksualnog integriteta,

2.7. bilo koje delo iz Glave XXXIV – Krivična dela protiv službene dužnosti,

2.8. bilo koje delo iz Glave XXIII – Dela vezana za drogu,

2.9. bilo koje delo iz Glave XXX – Dela vezana za oružje.

3. Kada se delo iz stava 1. ovog člana odnosi na krivično delo koje je kažnjivo kaznom doživotnog zatvora, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do deset (10) godina.

4. Kazna iz stava 1. ovog člana ne može biti strožija, ni po načinu izvršenja, ni po stepenu, od kazne propisane za krivično delo koje je izvršilo lice kome je pružena pomoć.

5. Osim dela koja uključuju zlostavljanje deteta i nasilje u porodici, lice nije krivično odgovorno po ovom članu ukoliko je u srodstvu sa izvršiocem krivičnog dela u svojstvu roditelja, deteta, bračnog druga, brata ili sestre, usvojitelja ili usvojenika, ili lica sa kojim izvršilac živi u vanbračnom odnosu."

191. Sud primećuje da ovaj član isto kao i onaj prethodni, amnestira lica koja pružaju pomoć izvršiocima koji se amnestiraju ovim Zakonom o amnestiji. To znači da pružanje pomoći izvršiocima brojnih teških krivičnih delova nabrajanih u članu 388. Ne amnestira se (vidi član 388 (2) 2.1), Ubistvo (vidi član 388. (2) 2.2), *napad sa teškom telesnom povredom* (vidi član 388 (2) 2.3) i bilo koje delo koje povredi Poglavlje XV- Krivična dela protiv *humanosti i vrednosti zaštićenih međunarodnim pravom* (vidi član 388. (2) 2.5).

192. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15. Poziv na otpor (član 411), osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo izvršenjem nekog drugog krivičnog dela, za koje nije data amnestija prema ovom zakonu. Izvršiocima sledećih krivičnih dela, izvršenih u cilju izvršenja krivičnog dela poziva na otpor, data je takođe amnestija na krivično gonjenje ili izvršenje kazne:

"Član 411 (Poziv na otpor)

1. Svako lice koje poziva druga lica da se odupru ili da ne poslušaju zakonitu naredbu ili meru koju je izdao ovlašćeni organ ili zvaničnik, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

2. Ukoliko delo iz stava 1. ovog člana izazove značajno otežavanje ili onemogućavanje sprovođenja zakonite odluke, mere ili

zvaničnog čina, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina."

193. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.1. Pretnje kandidatu (član 211):

"Član 211 (Pretnje kandidatu)

1. Svako lice koje nezakonito preti kandidatu, sa ciljem da povuče svoju kandidaturu, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana.

2. Svako lice koje nezakonito spreči kandidata u obavljanju svojih predizbornih aktivnosti tokom kampanje, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana.

3. Svako lice koje dela iz stavova 1. ili 2. ovog člana izvrši upotrebom sile ili pretnje, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do tri (3) godine.

194. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.2. Onemogućavanje upotrebe prava glasa (član 212)

"Član 212 (Onemogućavanje upotrebe prava glasa)

1. Svako lice koje, u obavljanju ovlašćenja koje su mu poverene u vezi sa izborima, nezakonito, i sa namerom da spreči drugo lice u upotrebi svog prava glasa, ne upiše to lice u birački spisak ili ukloni to lice iz biračkog spiska, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do tri (3) godine.

2. Svako lice koje, tokom glasanja ili referenduma, nezakonito spreči, ometa, onesposobljava ili utiče na slobodnu odluku glasača, ili na bilo koji drugi način spreči drugo lice da upotrebi svoje pravo glasa, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do godinu dana.

3. Svako lice koje dela iz stavova 1. i 2. ovoga člana izvrši upotrebom sile ili pretnje, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godine."

195. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.3. Zloupotreba ekonomskih ovlašćenja (član 290. podstavovi 1.1, 1.2, 1.3. i 1.4. stava 1):

"Član 290 (Zloupotreba ekonomskih ovlašćenja)

1. Svako lice koje, u ekonomskoj delatnosti, izvrši jedno ili više nabrojanih dela, sa namerom da pribavi nezakonitu imovinsku korist sebi ili drugome, kazniće se novčano i kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina:

1.1. stvaranje ili održavanje nezakonitih fondova na Republici Kosovu ili u drugoj jurisdikciji;

1.2. zavaravanje rukovodećih organa u pravnom licu u donošenju odluka ili rukovodećim poslovima kroz stvaranje dokumenata sa lažnim sadržajem, lažnih statističkih pokazatelja, lažnih procena, inventara ili kroz bilo koje drugo lažno prikazivanje ili skrivanje dokaza;

1.3. neplaćanje poreza i drugih fiskalnih obaveza propisanih zakonima;

1.4. korišćenje dostupnih sredstava suprotno njihovoj svrsi;"

196. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.4. Nedozvoljena trgovina (član 305)

"Član 305 (Nedozvoljena trgovina)

1. Svako lice koje, bez ovlašćenja, proda, kupi ili razmeni na drugi način dobra, predmete ili usluge, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) meseci do tri (3) godine.

2. Kada je izvršilac dela iz stava 1. ovog člana organizovao mrežu prodavaca ili posrednika, ili je zaradio dobit veću od petnaest hiljada (15.000) Evra, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

3. Roba i predmeti koji potiču od nedozvoljene trgovine, zapleniće se."

197. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.5. Izbegavanje poreza (član 313)

"*Član 313* (*Izbegavanje poreza)*

1. Svako lice koje, sa namerom da ono samo ili drugo lice prikrije ili izbegne, u delu ili celosti, plaćanje poreza, tarifa ili doprinosa koji su zakonom određeni, pruži lažnu informaciju ili prikrije informaciju o svojim prihodima, imovini, ekonomskom bogatstvu ili drugim činjenicama bitnim za procenu tih obaveza, kazniće se novčano i kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

2. Kada je obaveza iz stava 1. ovog člana bila veća od petnaest (15.000) Evra, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.

3. Kada je obaveza iz stava 1. ovog člana veća od pedeset hiljada (50.000) Evra, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina."

198. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.6. Krijumčarenje robe (član 317. stavovi 1. i 2)

"Član 317 (Krijumčarenje robe)

1. Svako lice koje, prelazeći granicu, nosi robu i izbegne carinsku kontrolu, ili svako lice koje u izbegavanju carinske kontrole prenese robu preko granice, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

2. Svako lice koje, bez odgovarajuće dozvole, izbegne carinsku kontrolu i pređe granicu sa robom čiji je uvoz ili izvoz zabranjen, ograničen ili zahteva specijalnu dozvolu koju izdaje ovlašćeni organ, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina."

199. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.7. Izbegavanje plaćanja obaveznih carinskih naknada (član 318)

"Član 318 (Izbegavanje plaćanja obaveznih carinskih naknada)

1. Svako lice koje, sa namerom da sebi ili drugome obezbedi izbegavanje plaćanja carinske naknade ili drugih naknada ili carinskih obaveza koje se plaćaju pri uvozu ili izvozu robe, ili ukoliko je na carini prikazana lažna dokumentacija o poreklu, vrednosti, količini, kvalitetu, vrsti i drugim karakteristikama robe, kazniće se novčano i kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

2. Ukoliko je izbegnuta naplata iz stava 1. u vrednosti višoj od petnaest hiljada (15.000) Evra, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.

3. Ukoliko je izbegnuta naplata iz stava 1 u vrednosti višoj od trideset hiljada (30.000) Evra, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

4. Roba koja nije pravilno prijavljena ili iznos carine koji nije naplaćen, šta god da ima višu vrednost, zapleniće se."

200. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na

pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.8. Uništenje, oštećenje ili uklanjanje javnih instalacija (član 366. stavovi 1. i 2)

"Član 366 (Uništenje, oštećenje ili uklanjanje javnih instalacija)

1. Svako lice koje uništi, ošteti ili ukloni instalacije ili opremu za struju, gas, vodu, grejanje, komunikaciju, kanalizaciju, zaštitu okoline, cevovode, podvodne kablove, brane ili sličnu opremu i na taj način izazove smetnju u snabdevanju uslugama fizičkim licima ili ekonomiji, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.

2. Kada je delo iz stava 1. ovog člana izvršeno nehatno, izvršilac će se kazniti novčano ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana."

201. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.9. Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnim delima ili sredstvima (član 380. stavovi 1, 2. i 5)

"Član 380 (Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnim delima ili sredstvima)

1. *Svako lice koje uništi, pomeri ili ošteti instalacije, opremu, znake ili signale namenjene bezbednosti saobraćaja, ili postavi pogrešne znake ili signale ili postavi prepreke na javnim putevima, ili na bilo koji drugi način ugrozi ljudski život ili fizičku bezbednost, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.*

2. *Kada je delo iz stava 1. ovog člana izazvalo lakšu telesnu povredu ili znatnu imovinsku štetu, izvršilac će se kazniti novčano ili kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.*

5. Kada je delo iz stava 1. ovog člana izvršeno nehatno, izvršilac će se kazniti novčano ili kaznom zatvora u trajanju do godinu dana."

202. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.10. Falsifikovanje dokumenata (član 398)

"Član 398 (Falsifikovanje dokumenata)

1. Svako lice koje sačini lažne dokumente, prepravi prave dokumente sa namerom da ih koristi kao prave, ili svesno koristi lažne ili prepravljene dokumente kao prave, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

2. Kada je delo iz stava 1. ovog člana izvršeno u vezi sa javnim dokumentom,
testamentom, sredstvom plaćanja, javnim ili zvaničnim registrom ili drugim registrom koji se čuva u skladu sa zakonom, izvršilac će se kazniti novčano ili kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina."

203. Što se tiče ovog navedenog krivičnog dela, Sud smatra da je teško videti kako to spada u domen ciljeva Zakona o amnestiji. Kao što je gore navedeno, amnestirano krivično delo bi trebalo biti vezano sa ciljevima amnestije, to jeste okončanje konflikta ili promovisanje pomirenja između uključenih strana, kao deo mirovnog sporazuma. Amnestiranje počinilaca na način kako predviđa ovaj član, ne ispunjava takve uslove.

204. U tom pogledu, Sud podseća na to da se ustavni poredak Republike Kosovo zasniva između ostalog na načelu vladavine prava, koje takođe podrazumeva i aspekt pravne sigurnosti. Pravna sigurnost bo trebalo da garantuje stabilnost pravnog sistema, što znači da bi pojedinci trebalo da uživaju garancije koje pruža pravni sistem u zaštiti njihovih prava.

205. Sud smatra da, u sistem vladavine prava, fizička i pravna lica bi trebalo da su u stanju da se oslone na javna dokumenta kao što su dokumenta o imovinskim pravima i da ospore ispravnost dokumenata koji bi im ograničili njihova prava. U suprotnom, princip pravne sigurnosti bio bi uskraćen, jer pojedinci ne bi više bili sigurni da ta dokumenta nisu falsifikovana.

206. Prema tome, žrtve takvih krivičnih dela bile bi sprečene u pristupu pravdi, jer one bi morale da, u građanskim postupcima, dokažu da ta dokumenta nisu originalna, dok bi sudija trebalo da uzme u obzir da je počinilac i to krivično delo amnestirano.

207. Štaviše, počinioci koji spadaju u domen ovog člana su dužni da predaju proizvod ovog krivičnog dela. Ukoliko ne čine to, ovo bi rizikovalo gorenavedena načela i škodili Kosovu kao državi sa vladavinom prava.

208. Prema tome, Sud zaključuje da ovo amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa Ustavom i principima sadržanim u njima.

1.1.15.11. Posebni slučajevi falsifikovanja dokumenata (član 399, podstavovi 1.1. i 1.4. stava 1)

"Član 399 (Posebni slučajevi falsifikovanja dokumenata)

1) Lice će teretiti da je izvršilo falsifikovanje dokumenata i kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine, ukoliko to lice:

1.1. bez ovlašćenja završi pismo, prazan obrazac, ili bilo koji dokument koji je već potpisan od strane drugog lica i popuni izjavu koja stvara pravni odnos;

1.4. izda dokument i potvrdu potpisivanjem na dokument sa tvrdnjom da ima poziciju, titulu ili čin, iako to ne poseduje, a to je od bitnog uticaja na vrednost dokumenta;

209. Sud smatra da isto obrazloženje kao i o gorenavedenom krivičnom delu pod članom 398. Krivičnog zakonika važi i za ovo amnestirano krivično delo.

210. Prema tome, Sud zaključuje da ovo amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa Ustavom i principima sadržanim u njima.

1.1.15.12. Ometanje službenog lica u obavljanju zvanične dužnosti (član 409. stavovi 1, 2. i 3)

"Član 409 (Ometanje službenog lica u obavljanju zvanične dužnosti)

1. Svako lice koje silom ili ozbiljnom pretnjom, omete ili pokuša da omete, službeno lice u obavljanju zvaničnih dužnosti, ili ga,

koristeći ista sredstva, primora da obavi zvaničnu dužnost, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) meseca do tri (3) godine.

2. Svako lice koje učestvuje u grupi lica koja zajedničkom delatnošću ometaju ili pokušaju da ometaju službeno lice u obavljanju službenih dužnosti ili ga, koristeći se istim sredstvima, primoraju da obavi zvanične dužnosti, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

3. Vođa ili organizator grupe iz stava 2 ovog člana, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godine."

211. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.13. Napad na ovlašćeno lice pri obavljanju službenih dužnosti (član 410. stav 1) osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo teškim telesnim povredama ili smrću

"Član 410 (Napad na ovlašćeno lice pri obavljanju službenih dužnosti)

1. Svako lice koje napadne ili ozbiljno preti da će napasti bilo koje ovlašćeno lice, sudiju, tužioca, ili lice koje pomaže u obavljanju zvaničnih dužnosti vezanih za javnu bezbednost ili bezbednost Republike Kosovo, ili u čuvanju javnog reda, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) meseca do tri (3) godine."

212. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.14. Krivične odredbe iz Zakona o carini i akcizama na Kosovu, kao što sledi:

1.1.15.14.1. Ometanje kretanja službenog vozila Carine (član 296)

"Član 296 (Ometanje kretanja Službenog vozila Carine)

Ko, izuzev u dobroj nameri, ometa na bilo koji način kretanje vozila, plovnog sredstva ili vazduhoplova koji koriste carinski radnici u toku obavljanja službene dužnosti, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tro godine."

213. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.14.2. Sastavljanje neistinite deklaracije (član 297)

"Član 297 (Sastavljanje neistinite deklaracije)

(1) Ko sastavi, potpise ili utiče da se sastavi ili da se potpise, ili preda ili utiče da se jednom carinskom službeniku preda bilo kakva deklaracija, beleška, uverenje ili neka druga isprava, koja je neistinita u bilo kakvom pogledu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko, daje bilo kakvu deklaraciju kao odgovor na neko pitanje postavljeno od strane carinskog službenika, a koja predstavlja deklaraciju sastavljenu za carinske namene i koja je neistinita u bilo kom pogledu, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine."

214. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.14.3. Prevareno izbegavanje od uvoznih dažbina i akcize (član 298)

"Član 298 (Prevareno izbegavanje od uvoznih dažbina i Akcize)

(1) Ko na bilo koji način je uključen u prevareno izbegavanje od plaćanja uvoznih dažbina ili akcize kojoj je roba izložena, kazniće se:

1) novčanom kaznom i kaznom zatvora od tri meseca do tri godine, kada iznos izbegnutih uzvonih ili akciznih dažbina ne prelazi 15.000 €, i

2) novčanom kaznom i kaznom zatvora od šest meseci do 5 godina, kada iznos izbegnutih uzvonih ili akciznih dažbina prelazi 15.000 €.

(2) Svaki pokusaj za izvršenje krivičnog dela iz stava 1 ovog Člana takodje je kažnjiv."

215. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.14.4. Prevareno izbegavanje za sprovođenja Zabrana i Ograničenja o Robi (Član 299)

"Član 299 (Prevareno izbegavanje za sprovođenja Zabrana i Ograničenja o Robi)

(1) Ko na bilo koji način je uključen u prevareno izbegavanje za sprovođenje neke zabrane ili ograničenja koje je na snazi za uvoz robe, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri meseca do pet godina.

(2) Pokusaj za izvršenje krivičnog dela iz stava 1 ovog Člana takodje je kažnjivo."

216. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.15.14.5. Krivična dela u vezi sa Akciznim proizvodima (član 300)

"*Član 300 (Krivična dela u vezi sa Akciznim proizvodima)*

(1) Ko u suprotnosti sa važećim zakonikom za akcize i carinske dažbine: prodaje, nudi na prodaju, izlozi, ili na drugi način se bavi sa proizvodima bez oznake (markice), kazniće se novčanom kaznom u visini do petostrukog iznosa iznosa neevidentirane ili neplaćene akcize, ako iznos akcize ne prelazi iznos od 25.000 €, i kaznom zatvora do sedam godina, ako iznos ne evidentirane ili neplaćene akcize prelazi iznos od 25.000 €.

(2) Istom kaznom kao u stavu 1 ovog člana ce se kazniti ko, u suprotnosti sa važećim propisima za akcizu i carinske dažbine, poseduje, uvozi, izvozi, ili prevozi proizvode bez oznake (markice).

(3) Ko omogućava da se objekti pod njegovim nadzorom ili posedom se koriste za prodaju ili za druge nedozvoljene radnje koje se nadovezuju sa robom bez oznaka, kazniće se novčanom kaznom najmanje u iznosu od 5000 €, ili kaznom zatvora do tri godine."

217. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.1.16. Učestvovanje u skupu koji vrši krivično delo i huliganizam (član 412), osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo teškom telesnom povredom ili smrću.

"Član 412 (Učestvovanje u skupu koji vrši krivično delo i huliganizam)

1. Svako lice koje učestvuje u skupu od više od osam ljudi koja zajedničkim delovanjem liši drugo lice života, nanese tešku telesnu povredu, izazove opštu opasnost, izazove imovinsku štetu od dvadeset hiljada (20.000) Evra ili više, ili izvrši drugo teško nasilno krivično delo, kažnjivo kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet godina, ili pokuša da izvrši takva dela, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.

2. Organizator skupine iz stava 1. ovog člana kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do deset (10) godina."

218. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

Krivična dela predviđena Krivičnim zakonom Kosova (Uredba UNMIK-a br. 2003/25 od 6. jula 2003. god., Službeni list 2003/25) i Uredba UNMIK-a br. 2004/19 o izmenama i dopunama Privremenog krivičnog zakona Kosova, kao što sledi:

219. Član 353. Privremenog Krivičnog zakona Kosova predviđa da: *"Sve krivične sankcije za dela koja su i dalje utvrđena kao krivična ovim Zakonom određene pravosnažnim presudama pre stupanja na snagu ovog Zakona ostaju u istom trajanju ili istoj meri."*

220. Štaviše, član 354. ovog Privremenog Krivičnog zakona Kosova predviđa da: *"(1) Odredbe iz Uredbe UNMIK-a koje obuhvataju pitanja regulisana ovim Zakonom prestaju da važe nakon stupanja na snagu ovog Zakona, osim ako je izričito drugačije propisano u ovom Zakonu ili Uredbi UNMIK-a". 2) Odredbe iz važećih krivičnih zakona prestaju da važe nakon stupanja na snagu ovog Zakona".*

1.2.1 Napad na privredni poredak Kosova (član 108)

"Član 108 (Napad na privredni poredak Kosova)

Ko god pokuša, upotrebom sile ili pretnjom, da promeni ustanovljeni pravni poredak na Kosovu u zakonodavnoj, izvršnoj ili pravosudnoj oblasti ili da izvrši prevrat u javnoj ustanovi biće kažnjen zatvorom od najmanje pet godina".

221. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.2. Neovlašćeni prelasci državne ili administrativne granice (član 114. stavovi 1. i 2, stav 3.1, 3.3. i stav 4)

"Član 114 (Neovlašćeni prelasci državne ili administrativne granice)

(1) Ko god pređe državnu ili administrativnu granicu Kosova na bilo kom mestu osim na ovlašćenom prelazu državne ili administrativne granice biće kažnjen novčanom kaznom od 250 evra ili zatvorom od tri meseca.

(2) Kad se pri izvršenju krivičnog dela opisanog u stavu 1 ovog člana izvršioca prati dete ili drugo lice, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom do 2,500 evra i/ili zatvorom do jedne godine.

(3) Kada je krivično delo opisano u stavu 1 ovog člana u jednoj ili više sledećih okolnosti, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom do dve godine:

1) Izvršilac je prethodno već bio osuđivan zbog krivičnog dela opisanog u ovom članu;
3) Prelaženje bude preduzeto između 8:00 sati uveče i 6:00 sati ujutro u periodu od 1. aprila do 30 septembra, ili između 6:00 sati uveče i 6:00 sati ujutro u periodu od 1. oktobra 31. marta; ili

(4) Lice nije krivično odgovorno prema ovom članu za prelazak na neovlašćenom prelazu državne ili administrativne granice ako prelazak bude na punktu koji privremeno postavi komandant KFOR-a."

222. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.3. Podstrekivanje nacionalne, rasne, verske ili etničke mržnje, razdora ili netolerancije (član 115)

"Član 115 (Podstrekivanje nacionalne, rasne, verske ili etničke mržnje, razdora ili netolerancije)

(1) Ko god javno podstiče ili javno širi mržnju, razdor ili netoleranciju između nacionalnih, rasnih, verskih, etničkih ili drugih grupa koja žive na Kosovu na način koje će najverovatnije da poremeti javni red, biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom od pet godina.

(2) Ko god izvrši krivično delo opisano u stavu 1 ovog člana na sistematski način ili iskorišćavanjem svog položaja ili ovlašćenja ili izvršenjem takvog krivičnog dela prouzrokuje nered, nasilje ili druge ozbiljne posledice, biće kažnjen zatvorom do osam godina.

(3) Ko god izvrši krivično delo opisano u stavu 1 putem iznude, ugrožavanja bezbednosti, izigravanja ruglu nacionalnih, rasnih, etničkih ili verskih simbola, oštećenjem imovine drugih lica, ili skrnavljenjem spomenika ili groblja, biće kažnjen zatvorom od jedne do osam godine.

(4) Ko god izvrši delo opisano u stavu 3 ovog člana na sistematski način ili iskorišćavanjem svog položaja ili ovlašćenja ili izvršenjem takvog krivičnog dela prouzrokuje nered, nasilje i

druge ozbiljne posledice, biće kažnjen zatvorom od jedne do deset godina".

223. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.4. Protivpravno ugrožavanje medicine (član 221. stav 1)

"Član 221 (Protivpravno ugrožavanje medicine)

(1) Ko god, bez profesionalne kvalifikacije ili zakonskog ovlašćenja, sprovodi medicinski tretman ili se bavi nekom drugom medicinskom delatnošću za koju zakon zahteva određenu stručnost biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine".

224. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.5. Oštećenje pokretne imovine (član 260)

"Član 260 (Oštećenje pokretne imovine)

(1) Ko god ošteti, uništi ili dovede u neupotrebljivo stanje pokretnu imovinu drugog lica, biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do šest meseci.

(2) Kada je krivično delo opisano u stavu 1 ovog člana motivisano predrasudama u vezi sa etničkom pripadnošću, nacionalnom pripadnošću, rasom, verom, polom, seksualnom orijentacijom ili jezikom, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine."

225. U tom pogledu, Sud se poziva na član 46. [Zaštita imovine] Ustava koji glasi kao što sledi:

"...

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.

...“

226. Štaviše, član 1. (Zaštita imovine) Prvog protokola Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđa da ”Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.”

227. S tim u vezi, Sud primećuje da je imovina osnovno ljudsko pravo zagarantovano Ustavom i EKLJP, kao i drugim međunarodnim instrumentima i da fizička i pravna lica ne mogu biti arbitrarno lišena svoje imovine bez pravične nadoknade.

228. Formulisanje navedenog člana jasno ukazuje da se amnestirano krivično delo odnosi na imovinu drugog lica. U tom pogledu, podnosioci zahteva tvrde da će žrtvama ovog amnestiranog krivičnog dela biti zabranjen pristup sudu radi zaštite njihovih osnovnih prava, kao što je predviđeno Ustavom i EKLJP.

229. Što se tiče prava na pravno sredstvo, uključujući i reparaciju, Sud primećuje da se od države uglavnom zahteva da obezbeđuje delotvorno pravno sredstvo [teških povreda ljudskih prava i teških povreda međunarodnog prava], uključujući i reparaciju. S tim u vezi, Sud

primećuje da bilo koja povreda ljudskih prava daje povod za reparaciju žrtvi ili njenim naslednicima, što podrazumeva dužnost države da nadoknadi štetu i mogućnost da se traži obeštećenje od počinilaca.

230. Osim toga Sud primećuje da pravo na reparaciju obuhvata sve štete nanete žrtvama; to bi trebalo da obuhvata mere restitucije, nadoknade, rehabilitacije i pravične nadoknade.

231. Pored toga, Sud ne vidi kako bi ova amnestirana krivična dela korespondirala sa ciljem Zakona o amnestiji, kao što je pomenuto pod analizom socio-političkog konteksta.

232. Predloženo amnestirano krivično delo jasno vodi do ograničenja prava na imovinu i pristupa sudu. Prema tome, Sud zaključuje da amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa članom 46. [Zaštita imovine] Ustava i članom 1. Protokola 1. EKLJP. Ali takođe članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

1.2.6 Neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja (član 328. stav 2); i vlasništvo, kontrola, posedovanje ili korišćenje oružja, ako on ili ona nisu nosioci važeće ovlašćene dozvole za oružje (Član 8.6 Uredbe UNMIK-a br. 2001/7 od 21. februara 2001. god., Službeni list 2001/7)

"Član 328 (Neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja)

(2) Ko god poseduje, kontroliše, ima ili upotrebi oružje bez važeće dozvole za to oružje biće kažnjen novčanom kaznom do 7.500 evra ili zatvorom od jedne do osam godina.

Član 8 (Prekršaji i kazne)

8.6 Bilo koja osoba koja učini prestup iz Člana 8.2 i 8.4 biće osuđena na kaznu zatvora do 8 godina ili na novčanu kaznu do 15,000 DM ili na obe kazne. Svaki OL koji je izdat toj osobi biće automatski opozvan."

233. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.7 Neprijavljivanje pripremanja krivičnog dela (član 303. samo u vezi sa krivičnim delima amnestiranim prema ovom zakonu)

"Član 303 (Neprijavljivanje pripremanja krivičnog dela)

(1) Ko god, imajući saznanje o pripremanju izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora od najmanje pet godina, ne prijavi tu činjenicu u vreme kad je izvršenje krivičnog dela još uvek moglo da bude otklonjeno, te krivično delo bude izvršeno ili pokušano, biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko god ne prijavi pripremanje izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna dugotrajnog zatvora, biće kažnjen zatvorom od tri meseca do tri godine.

(3) Lice nije krivično odgovorno prema stavu 1 ovog Člana ako je u srodstvu sa izvršiocem krivičnog dela kao supružnik, vanbračni partner, krvni srodnik u prvoj liniji, brat ili sestra, usvojilac ili usvojenik ili njihov supružnik ili partner sa kojim žive".

234. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.8. Pružanje pomoći izvršiocu posle izvršenja krivičnog dela (član 305. samo u vezi sa krivičnim delima amnestiranim prema ovom zakonu)

"Član 305 (Pružanje pomoći izvršiocu posle izvršenja krivičnog dela)

(1) Ko god pruži utočište izvršiocu krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti ili mu pomogne da izbegne otkrivanje sakrivanjem oruđa, dokaza ili na bilo koji drugi način ili ko pruži utočište osuđenom licu ili preduzme korake ka ometanju izvršenja kazne ili naredbe za obavezan tretman biće kažnjen zatvorom do jedne godine.

(2) Ko god pomogne izvršiocu krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora preko pet godina biće kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina.

(3) Ko god pomogne izvršiocu krivičnog dela za koje je zaprećena kazna dugotrajnog zatvora biće kažnjen zatvorom od jedne do deset godina.

(4) Kazna propisana u stavu 1 ovog Člana ne može da bude strožije, ni po vrsti ni po stepenu, od kazne propisane za krivično delo koje je izvršilo lice kome je bila pružena pomoć.

(5) Lice nije krivično odgovorno prema stavu 1 ovog Člana ako je u srodstvu sa izvršiocem krivičnog dela kao supružnik, vanbračni partner, krvni srodnik u prvoj liniji, brat ili sestra, usvojilac ili usvojenik ili njihov supružnik ili partner sa kojim žive".

235. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9. Poziv na otpor (član 319) samo u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo izvršenjem drugog krivičnog dela za koje amnestija nije odobrena prema ovom zakonu.Izvršioci sledećih krivičnih dela izvršenih u cilju izvršenja krivičnog dela poziva na otpor, su takođe amnestirani od krivičnog gonjenja i izvršenja kazne:

"Član 319 (Poziv na otpor)

Ko god podstiče druge da spreče, upotrebom sile ili ozbiljnom pretnjom, izvršenje zakonitih odluka ili mera koje donese nadležni organ ili službeno lice u vršenju službene radnje, biće kažnjen zatvorom u trajanju ne dužem od tri godine".

236. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.1. Zloupotreba ovlašćenja u privredi (član 236. stav 1, podstavovi 1.1, 1.2, 1.3. i 1.4)

"Član 236 (Zloupotreba ovlašćenja u privredi)

(1) Odgovorno lice u poslovnoj organizaciji ili u pravnom licu koje obavlja privrednu delatnost biće kažnjeno zatvorom od šest meseci do pet godina ako izvrši jedno od sledećih dela u nameri da stekne protivpravnu materijalnu korist za poslovnu organizaciju ili pravno lice u kojem je zaposleno ili za drugu poslovnu organizaciju ili pravno lice:

1) Stvara ili drži nedozvoljene fondove na Kosovu ili u bilo kojoj drugoj jurisdikciji;
2) Sastavljanjem dokumenata sa nečim lažnim u sadržaju, lažnim balansima, lažnim procenama, inventarima ili bilo kakvim drugim lažnim prikazivanjem ili sakrivanjem dokaza neistinito prikazuje kretanje aktive, odnosno rezultata privredne delatnosti, te na ovaj način dovođenjem u zabludu navede organe upravljanja u toj poslovnoj organizaciji ili pravnom licu da pogreše prilikom donošenja odluka u poslovima upravljanja;
3) Ne ispuni proseke ili druge fiskalne obaveze utvrđene zakonom na Kosovu;
4) Sredstvima kojima raspolaže koristi suprotno njihovoj predviđenoj nameri".

237. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.2. Zabranjena trgovina (član 246)

"Član 246 (Zabranjena trgovina)

(1) Ko god neovlašćeno kupuje, prodaje ili trguje robom ili predmetima čije je puštanje u opticaj zabranjeno ili ograničeno biće kažnjen zatvorom od tri meseca do tri godine.

(2) Kada je izvršilac krivičnog dela opisanog u stavu 1 ovog Člana organizovao mrežu prodavca ili posrednika ili ostvario profit koji prelazi 15.000 evra, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godine.

(3) Roba i predmeti zabranjene trgovine biće oduzeti".

238. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na

pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.3. Utaja poreza (član 249)

"Član 249 (Utaja poreza)

(1) Ko god u nameri da on ili neko drugo lice potpuno ili delimično izbegne da plati poreze, dažbine ili doprinose propisane zakonom, pruži lažne informacije ili izostavi neke informacije o svom prihodu, ekonomskom stanju ili drugim činjenicama koje su od uticaja na procenu takvih obaveze, biće kažnjen novčanom kaznom I zatvorom do tri godine.

(2) Kad obaveze opisane u stavu 1 ovog Člana čije je plaćanje izbegnuto prelaze iznos od 15.000 evra, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom i zatvorom od šest meseci do pet godina".

239. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.4. Krijumčarenje robe (član 273)

"Član 273 (Krijumčarenje robe)

(1) Ko god, bez ovlašćenja ili dozvole, trguje ili na drugi način transportuje robu na Kosovo i van Kosova, biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Krijumčarena roba biće oduzeta."

240. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.5. Uništavanje, oštećenje ili uklanjanje javnih instalacija (član 292. stavovi 1. i 2)

"Član 292 (Uništavanje, oštećenje ili uklanjanje javnih instalacija)

(1) Ko god uništi, ošteti ili ukloni instalaciju ili opremu za električnu energiju, gas, vodu, grejanje, telekomunikacije, kanalizaciju, sredstva za zaštitu okoline ili cevovode, podvodne kablove, brane ili drugu sličnu opremu i na taj način prouzrokuje poremećaj u snabdevanju ili privrede usluge biće kažnjen zatvorom do pet godina.

(2) Kada je krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana izvršeno iz nehata, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine."

241. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.6. Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom (član 299. stavovi 1. i 2)

"Član 299 (Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom)

(1) Ko god uništi, ukloni ili teško ošteti instalaciju, opremu, znakove ili signalizaciju koji služe bezbednosti saobraćaja, ili daje pogrešne znake ili signale, postavlja prepreke na javnim putevima, ili na bilo koji drugi način ugrozi saobraćaj I time dovede u opasnost život ljudi ili fizičku bezbednost ili imovinu u znatnom obimu, biće kažnjen zatvorom do tri godine.

(2) Kada je krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana izvršeno iz nehata, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom do jedne godine".

242. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.7. Falsifikovanje službenih dokumenata (član 348)

"Član 348 (Falsifikovanje službenih dokumenata)

(1) Službeno ili odgovorno lice koje, u službeni ili poslovni dokument, službenu evidenciju ili dosije, unese lažne informacije ili ne unese važne informacije ili svojim potpisom ili službenim pečatom overi neki zvanični ili poslovni dokument, zvaničnu

evidenciju ili dosije koji sadrži lažne podatke omogući sastavljanje takvog dokumenta, evidencije ili dosijea sa lažnim sadržajem, biće kažnjen zatvorom od tri meseca do tri godine.

(2) Službeno ili odgovorno lice koje upotrebi lažan službeni ili poslovni dokument, evidenciju ili dosije kao da su pravi u vršenju svoje dužnosti ili poslovne delatnosti, ili koje uništi, sakrije, ošteti ili na bilo koji drugi način učini neupotrebljivim zvanična ili poslovna dokumenta, evidencije ili dosijea biće kažnjeno kako je propisano u stavu 1 ovog Člana."

243. Što se tiče ovog navedenog krivičnog dela, Sud smatra da je teško videti kako to spada u domen ciljeva Zakona o amnestiji. Kao što je gore navedeno, amnestirano krivično delo bi trebalo biti vezano sa ciljevima amnestije, to jeste okončanje konflikta ili promovisanje pomirenja između uključenih strana, kao deo mirovnog sporazuma. Amnestiranje počinilaca, na način kako predviđa ovaj član, ne ispunjava takve uslove.

244. U tom pogledu, Sud podseća na to da se ustavni poredak Republike Kosovo zasniva, između ostalog, na načelima vladavine prava, koja takođe podrazumeva i aspekt pravne sigurnosti. Pravna sigurnost bi trebalo da garantuje stabilnost pravnog sistema, što znači da bi pojedinci trebalo da uživaju garancije koje pruži pravni sistem u zaštiti njihovih prava.

245. Sud smatra da, u sistemu vladavine prava, fizička i pravna lica bi trebalo da su u stanju da se oslone na javna dokumenta, kao što su dokumenta o imovinskim pravima, i da ospore ispravnost dokumenata koji bi im ograničila njihova prava. U suprotnom, princip pravne sigurnosti bio bi uskraćen, jer pojedinci ne bi više bili sigurni da ta dokumenta nisu falsifikovana.

246. Prema tome, žrtve takvih krivičnih dela bi bile sprečene u pristupi pravdi, jer oni bi morali da, u građanskim postupcima, dokažu da ta dokumenta nisu originalna, dok bi sudija trebalo da uzme u obzir da je počinilac i to krivično delo amnestirano.

247. Štaviše, počinioci koji spadaju u domen ovog člana su dužni da predaju proizvod ovog krivičnog dela. Ukoliko ne čine to, ovo bi ugrozilo gorenavedena načela i škodilo bi Kosovu kao državi sa vladavinom prava.

248. Prema tome, Sud zaključuje da ovo amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa Ustavom i principima sadržanim u njemu.

1.2.9.8. Sprečavanje službenog lica u obavljanju službenih dužnosti (član 316)

"Član 316(Sprečavanje službenog lica u obavljanju službenih dužnosti)

(1) Ko god, silom ili pretnjom da će neposredno da pripremi silu, ometa službeno lice u obavljanju službenih dužnosti koji su u delokrugu njegovih ovlašćenja ili ga, koristeći ista sredstva, prinudi da obavlja službene dužnosti biće kažnjen zatvorom od tri meseca do dve godine.

(2) Kada krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana sadrži vređanje ili zlostavljanja službenog lica ili pretnju upotrebom vatrenog oružja ili dovede do lake telesne povrede izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do tri godine.

(3) Kada je krivično delo opisano u stavu 1 ili 2 ovog Člana izvršeno protiv službenog lica koje obavlja svoju dužnost održavanja javne bezbednosti, bezbednosti Kosova ili javnog reda ili hvatanja izvršioca krivičnog dela ili čuvanja lica lišenog slobode, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od tri meseca do pet godina.

(4) Kažnjiv je pokušaj izvršenja krivičnog dela opisanog u stavu 1 ili 2 ovog Člana.

(5) Kad je izvršilac krivičnih dela opisanih u stavovima 1 do 3 ovog Člana bio izazvan protivpravnim ili grubim postupkom službenog lica sud može da ga oslobodi od kazne."

249. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.9.9. Napad na službeno lice koje obavlja službenu dužnost (član 317), osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo teškim telesnim povredama ili smrću.

"Član 317 (Napad na službeno lice koje obavlja službenu dužnost)

(1) Ko god napadne ili ozbiljno zapreti da će da napadne službeno lice ili lice koje pomaže u obavljanju službenih dužnosti vezanih za javnu bezbednost ili bezbednost Kosova ili održavanje javnog reda biće kažnjen zatvorom od tri meseca do tri godine.

(2) Kad krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana dovede do lake telesne povrede službenog lica ili njegovog pomoćnika ili kad sadrži pretnju upotrebom oružja, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina.

(3) Kada krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana dovede do teške telesne povrede službenog lica ili njegovog pomoćnika izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od jedne do deset godina.

(4) Kada je izvršilac krivičnog dela opisanog u stavovima 1, 2 ili 3 ovog Člana bio izazvan protivpravnim ili grubim postupkom službenog lica ili njegovog pomoćnika, sud može da ga oslobodi od kazne."

250. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.2.10. Učestvovanje u masi koja vrši krivično delo (član 320), osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo ozbiljnim telesnim povredama ili smrću.

"Član 320 (Učestvovanje u masi koja vrši krivično delo)

(1) Ko god učestvuje u okupljenoj masi koja kolektivnom radnjom liši života drugo lice, ili nanese tešku telesnu povredu drugom licu, izazove opštu opasnost, ošteti imovinu u većem obimu ili izvrši druga krivična dela teškog nasilja, ili pokuša da izvrši takva krivična dela, biće kažnjen zatvorom od tri meseca do pet godina.

(2) Organizator mase pomenute u stavu 1 ovog Člana biće kažnjen zatvorom od jedne do deset godina."

251. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3. Krivična dela predviđena Krivičnim zakonom, Službeni list SAPK br. 20/77 i Uredba UNMIK-a br. 1999/24 i 2000/59 o primenjivom zakonu na Kosovu, kao što sledi:

1.3.1. Oštećenje tuđeg predmeta (član 145)

"Član 145 (Oštećenje tuđeg predmeta)

(1) Ko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim predmet drugog lica biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako takva šteta pređe iznos od 30.000 dinara, izvršilac će biti kažnjen sa šest meseci do pet godina zatvora.

(3) Ako se delo iz stava 1. ovog člana izvrši nad privatnom imovinom, postupci se preduzimaju privatnom tužbom."

252. U tom pogledu, Sud se poziva na član 46. [Zaštita imovine] Ustava koji glasi kao što sledi:

"...

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.

..."

253. Štaviše, član 1. (Zaštita imovine) Prvog protokola Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđa da ”Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava. Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.”

254. S tim u vezi, Sud primećuje da je imovina osnovno ljudsko pravo zagarantovano Ustavom i EKLJP, kao i drugim međunarodnim instrumentima i da fizička i pravna lica ne mogu biti arbitrarno lišena svoje imovine bez pravične nadoknade.

255. Formulisanje navedenog člana jasno ukazuje da se amnestirano krivično delo odnosi na imovinu drugog lica. U tom pogledu, podnosioci zahteva tvrde da će žrtvama ovog amnestiranog krivičnog dela biti zabranjen pristup sudu radi zaštite njihovih osnovnih prava, kao što je predviđeno Ustavom i EKLJP.

256. Što se tiče prava na pravno sredstvo, uključujući i reparaciju, Sud primećuje da se od države uglavnom zahteva da obezbeđuje delotvorno pravno sredstvo [teških povreda ljudskih prava i teških povreda međunarodnog prava], uključujući i reparaciju. S tim u vezi, Sud primećuje da bilo koja povreda ljudskih prava daje povod za reparaciju žrtvi ili njenim naslednicima, što podrazumeva dužnost države da nadoknadi štetu i mogućnost da se traži obeštećenje od počinilaca.

257. Osim toga Sud primećuje da pravo na reparaciju obuhvata sve štete nanete žrtvama; to bi trebalo da obuhvata mere restitucije, nadoknade, rehabilitacije i pravične nadoknade.

258. Pored toga, Sud ne vidi kako bi ova amnestirana krivična dela korespondirala sa ciljem Zakona o amnestiji, kao što je pomenuto pod analizom socio-političkog konteksta.

259. Predloženo amnestirano krivično delo jasno vodi do ograničenja prava na imovinu i pristupa sudu. Prema tome, Sud zaključuje da amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa članom 46. [Zaštita imovine] Ustava i članom 1. Protokola 1. EKLJP. Ali takođe i sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

1.3.2. Nezakonito posedovanje oružja ili eksplozivnih materija (član 199. stav 1);

"Član 199 (Nezakonito posedovanje oružja ili eksplozivnih materija)

(1) Ko god bez ovlašćenja proizvodi, prodaje, obezbeđuje ili razmenjuje vatreno oružje, miniciju ili eksplozivne materije, ili bez ovlašenja poseduje vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, čije je obezbeđenje zabranjeno za građane, biće kažnjen do tri godine zatvora."

260. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.3. Neprijavljivanje krivičnog dela ili izvršioca (član 173. samo u vezi sa krivičnim delima amnestiranim ovim zakonom):

"Član 173 (Neprijavljivanje krivičnog dela ili izvršioca)

(1) Ko god poznaje izvršioca kažnjivog krivičnog dela, ili je upoznat da je takvo krivično delo izvršeno, ali ga ne prijavljuje, uprkos tome što pravovremena identifikaciji izvršioca krivičnog dela zavisi od takvih prijava, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Službeno ili odgovorno lice koje svesno propusti da prijavi krivično delo za koje je saznalo tokom vršenja dužnosti, ako je krivično delo kažnjivo sa pet godina zatvora ili težom kaznom, i ako se ovo krivično delo goni po službenoj dužnosti, biće kažnjeno kaznom predviđenom u stavu 1. ovog člana.

(3) Za krivično delo iz stava 1. ovog člana, neće se kazniti sledeća lica: supruga izvršioca, lice sa kojim izvršilac živi u zakonitom braku, direktni krvni srodnici, brat ili sestra, usvojilac ili usvojenik ili branilac izvršioca, lekar ili ispovednik. Ako bilo koje lice pomenuto u ovom stavu, osim branioca, lekara i ispovednika izvršioca, neće biti kažnjeno zbog neprijavljivanja krivičnog dela izvršioca iz stava 1. ovog člana, tada ni supruga ili lice sa kojim živi u zakonitom braku neće biti kažnjeno."

261. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na

pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.4 Pomaganje izvršiocu nakon što je izvršio krivično delo (član 174. samo u vezi sa krivičnim delima amnestiranim ovim zakonom):

"Član 174 (Pomaganje izvršiocu nakon što je izvršio krivično delo)

(1) Ko god skriva izvršioca krivičnog dela koji se krivično goni prema službenoj dužnosti ili sakriva objekte, tragove, predmete ili na bilo koji drugi način pomaže izvršiocu da ne bude pronađen, ili bilo koje lice koje skriva osuđenika ili preduzima druge radnje u cilju sprečavanja sprovođenja izrečene kazne, mere bezbednosti ili popravne mere ili slanje u vaspitno- popravnu ustanovu, kazniće se do godinu dana zatvora.

(2) Ko god pomaže izvršiocu nekog krivičnog dela za koje se predviđa kazna sa više od pet godina zatvora, kazniće se sa tri meseca do tri godine zatvora.

(3) Ko god pomaže izvršiocu nekog krivičnog dela za koje se predviđa kazna smrću, kazniće se sa deset godina zatvora.

(4) Kazna za krivično delo iz stava 1. ovog člana ne može da bude strožije prirode od vrste ili po dužini trajanja izrečene kazne za krivično delo koje je izvršilo lice kome je pomoć pružena.

(5) Za krivično delo iz stavova 1. do 3. ovog člana, sledeća lica se neće kazniti: supružnik izvršioca, lice sa kojim izvršilac živi u zakonitom braku, njegovi direktni krvni srodnici, brat ili sestra, usvojalac ili usvojenik. Ako bilo koje lice navedeno u ovom stavu ne treba da bude kažnjeno za krivično delo iz stavova od 1. do 3. ovog člana, njegov supružnik ili lice sa kojim živi u zakonitom braku neće biti kažnjeno ni za pomaganje izvršiocu krivičnog dela iz stavova 1. do 3. ovog člana."

262. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5. Podsticanje na otpor (član 186) osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo izvršenjem drugog

krivičnog dela koje nije amnestirano, u vezi sa dolenavedenim krivičnim delima u cilju izvršenja krivičnog dela poziva na otpor, takođe se amnestira od krivičnog gonjenja i izvršenja kazne:

"Član 186 (Podsticanje na otpor)

(1) Ko god podstiče druge na otpor ili neposlušnost radi srečavanja izvršenja zakonitih odluka ili mera koje donese nadležni organ ili službeno lice u vršenju službene radnje, biće kažnjen zatvorom u trajanju ne dužem od tri godine.

(2) Akokrivično delo iz stava 1. ovog člana rezultira propustom u izvršenju zakonskih odluka ili mera donetih od strane nadležnog organa ili kad je rezultiralo znatnim poteškoćama prilikom izvršenja ili ako je delo izvršeno od strane vođe jedne grupe, izvršilac će se kazniti od jedne do pet godine zatvora."

263. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.1 Zloupotreba ovlašćenja u privredi (član 108. stavovi 1, 2, 3, 4. i 5):

"Član 108 (Zloupotreba ovlašćenja u privredi)

(1) Odgovorno lice u organizaciji udruženog rada koje obavlja poslovanje ili drugo pravno lice koje obavlja takve delatnosti u nameri pribavljanja protivpravne imovinske koristi za organizaciju udruženog rada ili pravno lice u kome je zaposlen, ili za drugu organizaciju ili drugo pravno lice:

1) stvara ili drži ilegalne fondove u zemlji ili u inostranstvu;
2) na lažan način predstavlja stanje, protok novca i rezultate poslovanja predstavljajući dokumenate sa neistinitim sadržajem, lažne bilanse, lažnu ocenu ili tokom invetarisanja, ili drugim lažnim predstavljanjem ili skriva činejnice, čime dovodi u zabludu rukovodeće organe u organizaciji udruženog rada ili u drugom pravnom licu prilikom donošenja odluka u poslovima upravljanja;
3) stavlja organizaciju ili pravno lice u povoljniji položaj prilikom dobijanja sredstava ili drugih koristi koje ne bi bile priznate u skladu sa važećim propisima;

4) zadržava sredstva koja pripadju zajednici u obavljanju poslova koji se odnose na društvenu zajednicu;
5) koristi raspoloživa sredstva suprotno njihovoj nameni;“

264. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.2. Zabranjena trgovina (član 116);

“Član 116 (Nedozvoljena trgovina)

(1) Ko god neovlašćeno obezbeđuje proizvode ili drugu robu u velikim količinama ili vrednosti sa namerom prodaje, ili je neovlašćeno uključen u trgovinu u većoj meri ili u posredovanje u trgiovini ili u predstavljanju domaćih ogranizacija u zamenu za robu i usluge, biće kažnjen novčanom kaznom ili kaznom do tri godine zatvora.

(2) Ko god je uključen u prodaju robe koju je on neovlašćeno organizovao, biće kažnjen istom kaznom.

(3) Ko god prodaje, kupuje i razmenjuje proizvode ili robu, čiji je promet zabranjen ili ograničen, biće kažnjen sa tri meseca do pet godina zatvora.

(4) Ako je izvršilac krivičnog dela iz stavova 1. do 3. ovog člana organizovao posrednika ili mrežu prodavaca ili ostvario imovinsku korist koja prelazi 30.000 dinara, biće kažnjen od jedne do osam godina zatvora.

(5) Roba i predmeti zabranjene trgovine biće oduzeti.”

265. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.3 Utaja poreza (član 123);

“Član 123 (Utaja poreza)

(1) Ko god, u nameri da omogući sebi ili drugom licu da potpuno ili delimično izbegne plaćanje poreza, dažbine ili socijalne zaštite i drugih doprinosa propisanih zakonom, pruža lažne informacije o svom legalnom ostvarivanju prihoda, stanju ili drugim činejnicama od važnosti za procenu ovih obaveza ili ko sa istim ciljem u slučaju obavezne poreske prijave ne prijavi svoje legalno ostvarene prihode ili stanje ili bilo koje druge činejnice od važnosti za određivanje tih obaveza, a ako iznos obaveze, koje je izbegao plaćanje, prelazi 10.000 dinara, biće kažnjen novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine zatvora.

(2) Ako je izbegnut iznos iz stava 1. ovog člana prešao 50.000 dinara, izvršilac će biti kažnjen nočanom kaznom i kaznom od deset godina zatvora."

266. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.4. Uništavanje ili oštećenje uređaja opštinske infrastrukture (član 158);

"Član 158 (Uništavanje ili oštećenje uređaja opštinske infrastrukture)

(1) Ko god uništi, ošteti, učini neupotrebljivim ili ukloni uređaje komunalne infrastrukture, vodovodnu opremu, grejanje, gas, električnu energiju ili instalacija sistema komunikacije, i na taj način dovode do uništavanja života građana, biće kažnjen sa šest meseci do pet godina zatvora.

(2) Ako je delo iz stava 1. ovog člana izvršeno iz nehata, izvršilac će biti kažnjen sa tri goddine zatvora."

267. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.5. Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom i sredstvom (član 167):

"Član 167 (Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom i sredstvom)

(1) Ko god uništi, ukloni ili teško ošteti instalaciju, operemu, znakove ili signalizaciju koji služe bezbednosti saobraćaja, ili daje pogrešne znake ili signale, postavlja prepreke na javnim putevima ili na bilo koji drugi način ugrozi saobraćaj i time dovede u opasnost život ljudi ili fizičku bezbednost ili imovinu u znatnom obimu, biće kažnjen zatvorom do tri godine.

(2) Kad je krivično delo opisano u stavu 1. ovog člana izvršeno iz nehata, izvršilac će biti kažnjen zatvorom do jedne godine."

268. Sud smatra da je ovo amnestirano krivično delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.6. Falsifikovanje dokumenata (član 203);

"Član 203 (Falsifikovanje dokumenta)

(1) Ko god sastavi falsifikovan dokument ili promeni original dokument sa namerom da ga koristi kao ispravan, ili ko koristi falsifikovan ili promenjen dokument kao original, biće kažnjen do tri godine zatvora.

(2) Pokušaj će biti kažnjen.

(3) Ako je krivično delo iz stava 1. ovog člana izvršeno u vezi sa službenim dokumentom, testamenomt, menicom, čekom, javnim ili zvaničnim registrom ili bilo kojim drugim registrom koji se održava prema zakonu, izvršilac će biti kažnjen od tri meseca do pet godina zatvora."

269. Što se tiče ovog navedenog krivičnog dela, Sud smatra da je teško videti kako to spada u domen ciljeva Zakona o amnestiji. Kao što je gore navedeno, amnestirano krivično delo bi trebalo biti vezano sa ciljevima amnestije, to jeste okončanje konflikta ili promovisanje pomirenja između uključenih strana, kao deo mirovnog sporazuma. Amnestiranje počinilaca na način kako predviđa ovaj član, ne ispunjava takve uslove.

270. U tom pogledu, Sud podseća na to da se ustavni poredak Republike Kosovo zasniva, između ostalog, na načelu vladavine prava, koje takođe podrazumeva i aspekt pravne sigurnosti. Pravna sigurnost bo trebalo da

garantuje stabilnost pravnog sistema, što znači da bi pojedinci trebalo da uživaju garancije koje pruža pravni sistem u zaštiti njihovih prava.

271. Sud smatra da, u sistemu vladavine prava, fizička i pravna lica bi trebalo da su u stanju da se oslone na javna dokumenta, kao što su dokumenta o imovinskim pravima i da ospore ispravnost dokumenata koji bi im ograničavali njihova prava. U suprotnom, princip pravne sigurnosti bi bio uskraćen, jer pojedinci ne bi više bili sigurni da ta dokumenta nisu falsifikovana.

272. Prema tome, žrtve takvih krivičnih dela bi bili sprečeni u pristupu pravdi, jer oni bi morali da, u građanskim postupcima, dokažu da ta dokumenta nisu originalna, dok bi sudija trebalo da uzme u obzir da je počinilac i to krivično delo amnestirano.

273. Štaviše, počinioci koji spadaju u domen ovog člana su dužni da predaju proizvod ovog krivičnog dela. Ukoliko ne čine to, ovo bi ugrozilo gorenavedena načela i škodilo bi Kosovu kao državi sa vladavinom prava.

274. Prema tome, Sud zaključuje da ovo amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa Ustavom i principima sadržanim u njemu.

1.3.5.7. Falsifikovanje službenih dokumenata (član 184);

"Član 184 (Napad na službeno lice u vršenju bezbednosnih dužnosti)

(1) Ko god napadne ili ozbiljno preti da će napasti službeno lice u vršenju dužnosti u vezi sajavnom ili državnom bezbednosti ili na dužnostima održavanja javnog reda ili drugo lice koje mu pomaže u izvršenju te obaveze, biće kažnjen do tri godine zatvora.

(2) Ako izvršilac dela iz stava 1. ovog člana nanese lakše telesne povrede službenom licu ili drugom licu koje mu pomaže, ili preti upotrebom oružja, biće kažnjen sa tri meseca do pet godina zatvora.

(3) Ako izvršilac dela iz stava 1. ovog člana nanese ozbiljne telesne povrede službenom licu ili licu koje mu pomaže, biće kažnjen od jedne do deset godina zatvora.

(4) Ako je izvršilac dela iz stavova 1. do 3. ovog člana bio izazvan nezakonitim ili brutalnim delovanjem službenog lica ili njegovog

pomagača, on će se kazniti novčanom kaznom ili sa šest meseci zatvora, ali izvršilac može da se oslobodi od kazne."

275. Sud primećuju da se amnestirana dela pod 1.3.5.7. Zakona o amnestiji odnose na član 184. (Falsifikovanje službenih dokumenata). Međutim, kada se osvrnemo na navedeni član u relevantnom Krivičnom zakonu, Sud primećuje da se član 184. odnosi na "Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti". Adekvatno pozivanje na falsifikovanje službenih dokumenata, bi dakle, bio član 216.

276. Član 216. navedenog Krivičnog zakona glasi kao što sledi:

"Član 216. Falsifikovanje službenog dokumenta

(1) Službeno lice koje daje neistinite podatke ili ne pruži važne podatke u službenom dokumentu, registru ili dokumentu[1] ili svojim potpisom ili zvaničnim pečatom potvrdi službeni dokument, registar ili dokument sa neistinitim sadržajem, ili koji svojim potpisom ili služebnim pečatom omogućava izdavanje službenog dokumenta, registra ili dokumenta sa neistinitim sadržajem, biće kažnjen sa tri meseca do pet godina zatvora.
(2) Službeno lice koje tokom vršenja službene dužnost, koristi falsifikovan dokument, registar ili službeni dokument kao istinit, ili koji uništi, sakrije ili ošteti u velikoj meri ili na bilo koji drugi način učini neupotrebljivim službeni dokument, registar ili dokument, biće kažnjen kaznom zatvorom iz stava 1. vovog člana.

(3) Odgovorno lice u udruženoj organizaciji rada ili u nekoj drugoj samoupravnoj organizaciji, društvu, organu ili samoupravni organ, koji izvrši delo iz stava 1. i 2. ovog člana, biće kažnjen kaznom određenom za ovo delo."

277. Sud pretpostavlja da je adekvatno pozivanje doneto Zakonom o amnestiji zaista član 216. Krivičnog zakona SAPK iz 1977, zato što je član 184. pomenut pod 1, 3, 5, 9.

278. Što se tiče falsifikovanja službenih dokumenata, Sud smatra da isto obrazloženje kao i u gorenavedenom krivičnom delu pod članom 203. Krivičnog zakona SAPK važi i za ovo amnestirano krivično delo.

1

279. Prema tome, Sud zaključuje da ovo amnestirano krivično delo nije kompatibilno sa Ustavom i principima sadržanim u njima.

1.3.5.8. Sprečavanje službenog lica u obavljanju službenih dužnosti (član 183):

"Član 183 (Sprečavanje službenog lica u obavljanju službenih dužnosti)

(1) Ko god, silom ili pretnjom da će neposredno da primeni silu, ometa službeno lice u obavljanju službenih dužnosti koji su u delokrugu njegovih ovlašćenja ili da na isti način prinudi da obavlja služnbene dužnosti, biće kažnjen zatvorom od tri meseca do dve godine.

(2) Ako izvršilac, dok je počinio krivično delo iz stava 1. ovog člana, uvredi ili zloupotrebi službeno lice ili mu nanese lakše telesne povred ili preti upotrebom oružja, biće kažnjen sa od tri meseca do tri godine zatvora.

(3) Ko god izvrši delo iz člana 1. i 2. ovog člana protiv službenog lica dok izvršava dužnosti koje se odnose na javnu ili državnu bezbednost ili dok je na zadacima održavanja javnog reda, hvatanja počinioca krivičnog dela ili čuvanja lica lišenog slobode, biće kažnjen od tri meseca do pet godina zatvora.

(4) Pokušaj iz stava 1. i 2. biće kažnjen.

(5) Ako je izvršilac krivičnih dela iz stava 1. i 3. ovog člana bio izazvan protivpravnim ili grubim postupkom službenog lica, on će biti novčano kažnjen ili kažnjen do šest meseci zatvora, ali može takođe biti oslobođen od kazne."

280. Sud smatra da je ovo amnestirano delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.5.9. Napad na službeno lice koje obavlja službenu dužnost (član 184. stavovi 1, 2. i 4); osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo teškim telesnim povredama ili smrću.

"Član 184 (Napad na službeno lice koje obavlja službenu dužnost)

(1) Ko god napadne ili ozbiljno zapreti da će da napadne službeno lice ili lice koje pomaže u obavljanju službenih dužnosti vezanih za javnu bezbednost ili bezbednost ili održavanje javnog reda biće kažnjen zatvorom do tri godine.

(2) Kada izvršilac dela iz stava 1 ovog člana dovede do lake telesne povrede službenog lica ili njegovog pomoćnika ili kada sadrži pretnju upotrebom oružja, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od tri meseca do pet godina zatvora.

(4) Kad je izvršilac krivičnog dela iz stava 1 do 3 ovog člana bio izazvan protivpravnim ili grubim postupkom službenog lica ili nejgovog pomoćnika, biće kažnjen do šest meseci zatvora, ali može takože biti oslobođen kazne."

281. Sud smatra da je ovo amnestirano delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.3.6. Učestvovanje u grupi koje vrši krivično delo (član 200, osim u slučajevima kada je izvršenje ovog krivičnog dela rezultiralo teškim telesnim povredama ili smrću.

"Član 200 (Učestvovanje u grupi koje vrši krivično delo)

(1) Ko god učestvuje u grupi koja zajedničkim delovanjem liši života lice, nanese teške telesne povrede drugom licu, pali, znatno ošteti imovinu ili izvrši teško nasilje ili ko pokuša da izvrši takvo delo, biće kažnjen samo za učestvovanje sa tri meseca do pet godina zatvora.

(2) Vođa grupe koja izvrši krivično delo iz stava 1. ovog člana, biće kažnjen od jedne do deset godina zatvora."

282. Sud smatra da je ovo amnestirano delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

.4. Krivična dela predviđena Krivičnim zakonom Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Službeni list SFRJ br. 44 od 8. oktobra 1976:

1.4.1. Ugrožavanje teritorijalne celine (član 116);

"Član 116 (Ugrožavanje teritorijalne celine)

(1) Ko pokuša da upotrebom sile ili drugim protivustavnim putem otcepi neki deo teritorije SRJ ili da deo te teritorije pripoji drugoj državi, kazniće se zatvorom najmanje pet godina.

(2) Ko pokuša da upotrebom sile ili drugim protivustavnim putem izmeni granice između republika, kazniće se zatvorom najmanje jednu godinu."

283. Sud smatra da je ovo amnestirano delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.4.2. Špijunaža (člana 129):

"Član 129 (Odavanje državne tajne)

(1) Ko neovlašćeno saopšti, prenose ili učini dostupnim podatke ili dokumente koji predstavljaju državnu tajnu neovlašćenom licu koje nije ovlašćeno na takve dokumente, biće kažnjen zatvorom ne manje od jedne godine.

2) Ako je delo iz stava 1. ovog člana izvršeno tokom za vreme rata ili neposredne ratne opasnosti ili je dovelo do ugrožavanja bezbednosti, ekonomske ili vojne moći SFRJ, učinilac će biti kažnjen zatvorom ne manje od tri godine ili kaznom zatvora u trajanju od 20 godina.

(3) Ako je delo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će biti kažnjen zatvorom u trajanju od preko šest meseci do pet godina.

(4) Pod izrazom državna tajna se podrazumevaju podaci ili dokumenti čije bi otkrivanje poizvelo ili može proizvesti štetne posledice po političke, vojne ili ekonomske interese zemlje."

284. Sud smatra da je ovo amnestirano delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu

radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da ova je odredba u saglasnosti sa Ustavom.

1.4.3. Izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje, razdora ili netrpeljivosti (član 134)

"Član 134 (Izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje, razdora ili netrpeljivosti)

(1) Ko god raspiruje ili na neki drugi način širi nacionalnu, rasnu ili versku mržnju ili netrpeljivost među narodima koji žive u SFRJ, biće kažnjen zatvorom u trajanju dužem od jedne godine, ali ne više od 10 godina.

(2) Ko god, vređajući građane ili na neki drugi način podstiče nacionalnu, rasnu ili versku netrpeljivsot, biće kažnjen zatvorom od tri meseca do tri godine.

(3) Ako je delo iz stava 1. i 2. ovog člana učinjeno sistematski ili korišćenjem privilegija nečijeg položaja ili kancelarije, u okviru jedne grupe, ili ako su nasilje, neredi ili druge teške posledice rezultat tih dela, izvršilac će za delo iz stava 1. biti kažnjen zatvorom od jedne godine, a za delo iz stava 2. biće kažnjen zatvorom u trajanju od šest meseci do pet godina."

285. Sud smatra da je ovo amnestirano delo takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

IV. Član 4. (Izuzimanje iz amnestija)

"1. Amnestija iz bilo kojeg navedenog krivičnog dela u ovom zakonu sprovodiće se za:

1.1. Dela protiv međunarodnih aktera i međunarodnih bezbednosnih snaga Kosova. Članovi međunarodnih snaga bezbednosti su uvek pod jurisdikcijom države koji ih je slao.

1.2 Krivična dela koji predstavljaju tezu povredu međunarodnog humanitarnogprava obuhvatajući ona krivična dela iz Glave XV Krivičnog Zakonika Republike Kosova, Glave XIV Privremenog Krivičnog Zakonika, i Glave XVI Krivičnim Zakonikom SFRJ 1976.

1.3 Krivičnog dela dovelo do teških telesnih povreda ili smrti.”

286. Sud smatra da je ovaj član Zakona o amnestiji u skladu sa utvrđenim opštim principima međunarodnog prava u vezi sa onim krivičnim delima koja nekada ne mogu biti amnestirana.

V. Član 5. (Prava treće stranke)

“Davanje amnestije neće uticati na prava trećih lica, koja se zasnivaju na kaznu ili presudu.”

287. Što se tiče ovog člana, Sud ima u vidu da se amnestija prema Zakonu o amnestiji može odobriti za lica koja su na izdržavanju kazne za krivično delo koje pokriva Zakon o amnestiji, koja se krivično gone za takva krivična dela ili koja mogu biti predmet krivičnog gonjenja za takva krivična dela (vidi stavove 141, 146-151).

VI. Član 6. (Obaveštenje za stanje lica u zatvoru, koji se podležu amnestiji)

“1. Kosovska Popravna Služba je dužna u roku od sedamdeset i dva (72) sata nakon stupanja na snagu ovog zakona da obavesti pismeno sud koji je sudio u prvom stepenu za osuđena lica koja su u zatvoru, ali se podležu amnestiji.

2. Obaveštenje treba da sadrži i druge podatke osim podataka o datumu početka izvršenja i isteka kazne.

3. Po službenoj dužnosti sud donese odluku da se sprovede amnestija u roku od sedam (7) dana od dana prijema obaveštenja, a za osuđeno lice koji nije počeo da služi kaznu, odluku za sprovođenje amnestije, sud treba da donese u roku od pet (5) dana od dana prijema zahteva.

4. Ako osuđenik sluzi kaznu u drugoj državi, obaveštenje se vrši preko Ministarstva pravde.”

288. Sud smatra da je ova proceduralna odredba u vezi sa amnestijom za krivično dela takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

VII. Član 7. (Odlučivanje za sprovođenje amnestije od izvršenja kazne)

"1. Za sprovođenje amnestije odlučuje sud koji je odlučio u prvom stepenu, sa pomoć EULEX-a, odnosno sud koji ima stvarnu i mesnu nadležnost da sudi određenu stvar koja joj je adresirana:

1.1 po službenoj dužnosti; ili

1.2 Na zahtev osuđenog lica, izvršioca, krivičnog dela, državnog tužilaca ili lica, koja prema Zakoniku o Krivičnom postupku mogu uložiti žalbu protiv sudske odluke.

2. Sud odlučuje rešenjem, kojom se određuje deo kazne od koje se oslobađa zatvorenik, ukoliko ovim zakonom nije drugačije odredbeno"

289. Sud smatra da je ova proceduralna odredba u vezi sa amnestijom za krivična dela takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

VIII. Član 8. (Odlučivanje o sprovođenju amnestije iz krivičnog gonjenja)

"1. U slučajevima kada je podneta krivična prijava, pokrenuta istraga ili podignuta optužnica, nadležni tužilac ce doneti odluku za davanje amnestije iz krivičnog gonjenja u skladu sa ovim zakonom.

2. U roku od 30 dana od stupanja na snagu ovog zakona, nadležni tužilaca po službenoj dužnosti ce doneti odluku u skladu sa Zakonikom o Krivičnom Postupku Republike Kosove, radi odbacivanja krivičnih prijava ili da
obustavlja istrage za krivična dela određena ovim zakonom.

3. U roku od 60 dana od stupanja na snagu ovog zakona, pravosnažne kazne koje su u delokrugu člana 3 ovog zakona brisaće se iz krivične evidencije u skladu sa odgovarajućim važećim zakonima."

290. Sud smatra da je ova proceduralna odredba u vezi sa amnestijom za krivična dela takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih

stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

IX. Član 9. (Pravnosnažna Konfiskacija)

"Uprkos primenjivosti amnestije za bilo koje krivično delo prema ovom zakonu, ukoliko se stavka je konfiskovano u skladu sa zakonom tokom krivičnom postupku, osnovano u potpunosti ili delimično na onom krivičnom delo, osoba koji dobije amnestije nema pravo da vrati konfiskovanu stavku."

291. Sud smatra da je ova proceduralna odredba u vezi sa amnestijom za krivična dela takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

X. Član 10. (Žalba protiv rešenja o davanju amnestije)

"1. Protiv rešenja za amnestiju može se uložiti žalba pri Apelacionom sudu u roku od sedam (7) dana od dana prijema rešenja. Apelacioni sud donosi rešenje o žalbi u roku od tri (3) dana od dana prijema spisa.

2. Žalba zaustavi izvršenje rešenja.

3. Ako zbog sprovođenja amnestije osuđeni bit ce oslobođen od kazne zatvora, sud istom odlukom će odlučiti o oslobađanju, čije rešenje bez odlaganja će biti poslata Kosovskoj Popravnoj Službi."

292. Sud smatra da je ova proceduralna odredba u vezi sa amnestijom za krivična dela takve prirode da ne utiče na osnovna prava oštećenih stranaka i ne uskraćuje pravo na pristup sudu radi utvrđivanja građanskih obaveza. Iz tog razloga, Sud zaključuje da je ova odredba u saglasnosti sa Ustavom.

XI. Član 11. (Subsidarna primena)

"Za sprovođenje amnestije na odgovarajući način se primenjuju odredbe Zakonika br. 04/L-123 o Krivičnom Postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno."

XII. Član 12. (Stupanje na snagu)

"Ovaj zakon stupa na snagu petnaest dana (15) nakon objavljivanja u Službenom Listu Republike Kosova."

Što se tiče postupka usvajanja osporenog zakona

293. Podnosioci zahteva se žale da postupak usvajanja osporenog zakona krši:

a. Član 65. stav 4, Poslovnika o radu Skupštine Republike Kosovo, jer *"[...] je sastanak sazvan, a da nisu bili ispunjeni uslovi utvrđeni u ovoj odredbi i dnevni red je uveden u suprotnosti sa rokovima predviđenim ovom odredbom i*

b. Član 57. stav 3, Poslovnika o radu Skupštine Republike Kosovo, jer *"[...] je prekršeno pravo poslanika da podnesu amandmane u roku predviđenom Poslovnikom."*

294. U tom smislu, Sud primećuje da je 28. maja 2013. god., Vlada, u skladu sa svojim nadležnostima iz člana 92.4. Ustava, predložila Skupštini Nacrt zakona o amnestiji.

295. S tim u vezi, u skladu sa amandmanom člana 65.15. Ustava (objavljen u Službenom listu 26. marta 2013. god.) Skupština *"će proglasiti amnestiju odgovarajućim zakonom, koji će se usvojiti od strane dve trećine (2/3) glasova svih poslanika Skupštine."*

296. U ovom slučaju, Skupština je glasala i usvojila Zakon o amnestiji sa 90 glasova za, 17 protiv i 1 uzdržanim.

297. Što se tiče navoda podnosilaca zahteva da je prekršen Poslovnik o radu Skupštine, Sud se poziva na svoj slučaj KO 29/11, gde je naveo da *"[...] je njegova dužnost samo da preispita navodne povrede Ustava."* (vidi slučaj KO 29/11, podnosilac zahteva Sabri Hamiti i drugi poslanici, presuda od 30. marta 2011. god.). Što se tiče ocene da li je Zakon o amnestiji u skladu sa Poslovnikom o radu Skupštine, to je pitanje zakonitosti, a ne ustavnosti, prema tome spada van nadležnosti Suda.

298. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je postupak usvajanja osporenog Zakona sproveden u skladu sa odredbama člana 65.15. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, stoga, u skladu sa članom 113.5. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, dana 3. septembra 2013. god.

ODLUČIO

I. DA JEDNOGLASNO PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA JEDNOGLASNO PROGLASI da je postupak sleđen prilikom usvajanja Zakona o amnestiji, br. 04/L-209, u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo

III. DA VEĆINOM glasova oglasi da je Zakon, br. 04/L-209, o amnestiji, što se tiče njegovog sadržaja, u saglasnosti sa Ustavom, izuzev sledećih članova koji su proglašeni ništavnim: 1.1.10. (Uništenje ili oštećenje imovine), 1.1.11. (Podmetanje požara), 1.1.15.10. (Falsifikovanje dokumenata), 1.1.15.11. (Posebni slučajevi falsifikovanja dokumenata), 1.2.5. (Oštećenje pokretne imovine), 1.2.9.7. (Falsifikovanje službenih dokumenata), 1.3.1. (Oštećenje tuđeg predmeta), 1.3.5.6. (Falsifikovanje dokumenata) i 1.3.5.7. (Falsifikovanje službenih dokumenata);

u vezi sa sledećim krivičnim delima:

-iz Krivičnog zakona Republike Kosovo (Službeni list Republike Kosovo br. 19/13 2012) članovi: 333.(1), 334.(1), 398 i 399.(1) 1.1, 1.4;

-iz Privremenog krivičnog zakona Kosova (Uredbe UNMIK-a br. 2003/25 od 6. jula 2003. god., Službeni list br. 2003/25, i Uredbe UNMIK-a br. 2004/19 o izmenama Privremenog krivičnog zakona Kosovo) članovi: 260. i 348;

-iz Krivičnog zakona SAPK (Službeni list br. 20/77, i Uredba UNMIK-a 1999/24 i 2000/59 o primenjivom zakonu na Kosovu) članovi: 145., 203. i 216.

IV. DA OGLASI da se, u skladu sa članom 43. Zakona, Zakon o amnestiji, br.04/L-209, usvojen od strane Skupštine Republike Kosova, mora proslediti predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje u skladu sa modalitetima sadržanim u ovoj presudi;

V. DA DOSTAVI ovu presudu podnosiocima zahteva, predsedniku Republike Kosovo, predsedniku Skupštine Kosova i Vladi Kosova;

VI. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu u skladu sa članom 20. (4) Zakona;

VII. DA OGLASI da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

u
Slučaju br. KO108/13
Podnosioci
Albulena Haxhiu i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti Zakona br. 04/L-209 o amnestiji

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Cukalovic, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

PODUDARNO I SUPROTNO MIŠLJENJE SUDIJE ROBERT CAROLAN

Slažem se sa odlukom većine da je Nacrt-zakon o amnestiji, Zakon br. 04/L-209, kompatibilan sa Ustavom i da je postupak usvajanja bio u saglasnosti sa Ustavom.

Međutim, ne se slažem sa većinom u njihovom zaključku da članovi 1.1.10; 1.1.11; 1.1.15.10; 1.1.15.11; 1.2.5; 1.2.9.7; 1.3.1; 1.3.5.6 i 1.3.5.7, koji daju amnestiju osobama koji su mogli da počine krivična dela uništavanje ili otuđivanje imovine, podmetanje požara i falsifikovanje dokumenata, nisu u saglasnosti sa Ustavom.

Skupština Republike Kosovo, u skladu sa članom 65.15 Ustava, ima isti autoritet u svojoj zakonodavnoj diskreciji, da da amnestiju za ova krivična kao što je dala amnestiju za sva krivična dela za koje većina zaključuje da su u saglasnostima sa Ustavom. Iako postoje određena ograničenja prema ugovorima i međunarodnom pravu koja ograničavaju ovlašćenja suverenih nacija da daju amnestiju za krivična dela, kao što su genocid, krivična dela protiv čovečnosti i ratni zločini, nepirijavljivanje krivičnih dela, pomaganje počiniocu krivičnog dela, uništenje i otuđivanje imovine, podmetanje požara i falsifikovanje pravnih dokumenata ne spadaju u kategoriju zabranjenih krivičnih dela. Dakle, ne postoji organ u Ustavu da podrži ovu razliku.

U stvari, član 4. Ustava predviđa da treba da postoji podela vlasti između različitih ogranaka Vlade Republike Kosovo. Na izričit način predviđa, u skladu sa stavom 2, da:

" Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast."

Pod stavom 6, takođe predviđa da:

"Ustavni Sud je nezavistan organ za zaštitu ustavnosti i vrši konačno tumačenje Ustava."

U vršenju svoje nadležnosti i zakonodavne diskrecije, Skupština Republike Kosovo je usvojila ovaj zakon u približno isto vreme kada je donet Zakon br. 04/L-199 o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije. Izgleda da je ovaj Zakon o amnestiji delimično donet da biispunio neke od uslova ovog međunarodnog sporazuma.

Ako počiniocima ovih krivičnih dela, koja su određena u Nacrt-zakonu, treba da se da amnestiji, odluka je javnih politika da Skupština Republike, a ne Ustavni sud, ima autoritet da odlučuje ako i samo u onoj meri u kojoj je odluka javnih politika povredila Ustav. Data amnestija za ova krivična dela ne krše član 46. Ustava koji štiti građane od samovoljnog lišavanja imovine, uopšteno, niti lišava trećim licima pristup na građanska pravina sredstva. U stvari, ne modifikuje ili ne menja građanske zakone koji bi omogućili svim građanima da koriste pravna sredstva da zaštite svoja imovinska prava u sudovima na Kosovu. Ne krši nijedno pravo građana da koriste pravna sredstva u skladu sa članom 32. Ustava, a ni pravo na neko delotvorno pravno sredstvo, u skladu sa članom 54. Ustava i članom 6 i 13. Evropske konvencije.

Pravo na pokretanje krivičnog postupka i krivičnih istraga protiv bilo koga, je pravo koje pripada Vladi i državnim organima, a ne fizičkim licima. Dakle, krivična dela koja zakon dozvoljava da se zaštite amnestijom, jednostavno ograničavaju Vladu i sudove na Kosovu da pokretanu ili koriste krivične postupke, a ne fizička lica u pokretanju građansko pravnih sredstava.

Dakle, ovi gore navedeni članovi Zakona br. 04/L-209 o amnestiji ne krše nijedno ustavno pravo i stoga su u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo.

S poštovanjem podnosi,

Robert Carolan
Sudija

u
slučaju br. KO108/13
Podnosioci
Albulena Haxhiu i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti Zakona br. 04/L-209 o amnestiji

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

PODUDARNO I SUPROTNO MIŠLJENJE
Sudije Almiro Rodrigues

1. Slažem se sa odlukom većine da je Nacrt-zakon o amnestiji, br. 04/L-209, u skladu sa Ustavom i da je postupak usvajanja, takođe, bio u saglasnosti sa Ustavom.

2. Međutim, uz dužno poštovanje, ne slažem se sa većinom u njihovom zaključku da članovi: 1.1.10; 1.1.11; 1.1.15.10; 1.1.15.11; 1.2.5; 1.2.9.7; 1.3.1; 1.3.5.6 i 1.3.5.7, koji daju amnestiju licima koja je moguće da su počinila krivična dela uništenje ili oštećenje imovine, podmetanje požara i falsifikovanje dokumenata, nisu u saglasnosti sa Ustavom.

3. Ja podržavam obrazloženje koje je izneo sudija Robert Carolan u svom podudarnom i suprotnom mišljenju.

4. Prema tome, shodno pravilu 58.1 Poslovnika o radu, ja se pridružim suprotnom mišljenju sudije Robert Carolan.

5. Pored toga, zaključak većine o tome da su gorenavedeni članovi Zakona u saglasnosti sa Ustavom, nije zasnovan na odgovarajući i relevantan činjenični osnov.

6. U stvari, Sud navodi da je “svestan notorne činjenice da je ovaj Zakon izazvao zabrinutost u civilnom društvu i među pojedinim određenim sektorima profesionalnih i poslovnih zajednica”, koja se povezuje u “značajnoj meri sa uništavanjem privatne imovine” (vidi sav stav 86. Presude).

7. Međutim, ja smatram da ova svesnost, uključujući i opšti socio-politički kontekst (stavovi 82-88 Presude) nije dovoljan činjenični osnov za zasnivanje drugačijeg zaključka o nesaglasnosti članova: 1.1.10; 1.1.11; 1.1.15.10;1.1.15.11; 1.2.5; 1.2.9.7; 1.3.1; 1.3.5.6 i 1.3.5.7 sa Ustavom.

S poštovanjem podnosi,

Almiro Rodrigues
Sudija

KO 118/13, Albana Fetoshi i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 09 September 2013- Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-201, o izmenama i dopunama Zakona, br. 04/L-165, o budžetu Republike Kosovo za 2013. godinu

Slučaj KO 118/13, Rešenje o neprihvatljivosti, od 2. septembra 2013. god.

Ključne reči: Zahtev poslanika Skupštine Republike Kosovo, očigledno neosnovan.

Podnosioci zahteva smatraju da član 2 Nacrta izmenjenog Zakona o budžetu koji glasi kao što sledi: "*Sva prikupljena sredstva od uvoza robe od registriranih preduzeća u severnoj Mitrovici, Zubin Potoku, Leposaviću ili Zvečanu, koja su namenjena za potrošnju u ovim opštinama, u trenutku ulaska na Kosovo preko graničnih prelaza Jarinje (tačka 1) ili Brnjak (tačka 3), trebaju se poslati Fondu Kosova, gde će se identifikovati i registrovati u ISUFK, i podeliti Fondu za razvoj poverenja, koji će biti stvoren u komercijalnoj banci od Specijanog predstavnika Evropske unije*" krši Ustav.
Oni tvrde da gore navedeni član krši član 119.4. [Osnovna načela] Ustava, koji glasi: "*Republika Kosovo će podržati blagostanje svih svojih stanovnika putem pospešivanja održivog ekonomskog razvoja*."

Prema mišljenu podnosilaca, "[...] *termin promoviše blagostanje za sve građane i izražava duh jednakosti i nediskriminacije svih građana pred zakonom i angažovanje državnih organa bez razlike za bilo koju pripadnost građana. Dakle, promovisanje blagostanja za svakog građanina izražava ravnopravno angažovanje bez ijedne razlike od strane državnih organa, u pogledu ekonomskih odnosa, uključujući ovde sve ekonomske aspekte, počevši od makroekonomskih faktora do stvaranja uslova u mikroekonomiji*".

Podnosioci zahteva takođe tvrde da i član 2 Nacrta izmenjenog Zakona o budžetu krši član 120.1. [Javne finansije] Ustava. Član 120.1. glasi: "*Javne finansije i prikupljanje javnih prihoda se zasniva na načelu odgovornosti, efektivnosti, efikasnosti i transparentnosti.*"

Što se tiče tvrdnje podnosilaca da osporeni zakon povređuje odredbe Zakona br. 03/L-048 o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama, Sud ponavlja svoj stav da je, na osnovu člana 112 [Opšta načela] Ustava, nadležan da oceni samo ustavnost osporenog zakona, a ne i zakonitost istog. Sledi da je ovaj deo zahteva van nadležnosti Suda po članu 112 Ustava i sledstveno nije u saglasnosti *ratione materiae* sa Ustavom.

Što se tiče navoda podnosilaca da osporeni Zakon povređuje stavove 1. i 2. člana 3. [Jednakost pred Zakonom], stav 4. člana 19 [Opšta načela] i stav 1. člana 120 [Javne finansije] Ustava, Sud se poziva na stav 1.3 člana 42 [Tačnost podneska] Zakona o Ustavnom sudu, gde se predviđa da se moraju podneti, između ostalog, i sledeće informacije: "*dokaze na kojima se zasniva spor*."

U konkretnom slučaju, Sud primećuje da su podnosioci zahteva samo apstraktno naveli navodnu neustavnost osporenog zakona, i da nisu potvrdili na ubedljiv način da bi osporeni zakon kršio svaki član Ustava na koje se oni pozivaju i nisu predočili dokaze kojima bi potkrepili svoje navode.

Što se tiče navodnog kršenja člana 120. Ustava, koji predviđa da: "*Javne finansije i ubiranje javnih prihoda se zasniva na načelu odgovornosti, efektivnosti, efikasnosti i transparentnosti*", podnosioci zahteva su se zadržali na tome šta odgovornost u ovom slučaju treba da obuhvati i kako će državni organ moći da izveštava o svojim radnjama bez postojanja obaveze da deluje na specifičan način.

U vezi sa ovom žalbom, Sud je mišljenja da podnosioci zahteva nisu izgradili slučaj o kršenju prava na koje se oni pozivaju, a niti su podneli *prima facie* dokaze o tim kršenjima (Vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, zahtev br. 53363/99, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću, od 31. maja 2005. god., i vidi slučaj KI 70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima, Bestar Hima, Rešenje o neprihvatljivosti od 13. decembra 2011. god.)

Sledi da je ovaj deo zahteva očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36.1 (c) Poslovnika o radu koje predviđa da: "*Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve*: c) *samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.*"

Uzimajući žalbe podnosilaca kao celinu, Sud zaključuje da zahtev mora da se odbije kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36.1.(c) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KO118/13
Podnosioci
Albana Fetoshi i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti Zakona, br. 04/L-201, o izmenama i dopunama Zakona, br. 04/L-165, o budžetu Republike Kosovo za 2013. godinu

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Albana Fetoshi, Visar Ymeri, Albulena Haxhiu, Albin Kurti, Liburn Aliu, Albana Gashi, Afrim Kasolli, Glauk Konjufca, Afrim Hoti, Rexhep Selimi, Emin Gërbeshi, Agim Kuleta i Muhamet Mustafa, svi poslanici Skupštine Republike Kosovo. Pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), podnosioci zahteva su opunomoćili g-đu Albanu Fetoshi da ih zastupa.

Osporeni zakon

2. Podnosioci zahteva osporavaju Zakon, br. 04/L-2010, o izmenama i dopunama Zakona, br. 04/L-165, o budžetu Republike Kosovo za 2013. godinu (u daljem tekstu: Izmenjen Zakon o budžetu), koji je usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) dana 25. jula 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahtevaju od Suda da oceni ustavnost i zakonitost izmenjenog Zakona o budžetu, koji je usvojen od strane Skupštine odlukom br. 04-V-671 od 25. jula 2013. god.

Pravni osnov

4. Član 113.5. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 42. i 43. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 1. avgusta 2013. god., podnosioci zahteva su podneli svoj zahtev Sudu.

6. Dana 1. avgusta 2013. god., predsednik Suda je, odlukom br. GJR. KO118/13, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je, odlukom br. KSH. KO118/13, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

7. Dana 2. avgusta 2013. god., Sud je obavestio predsednika Skupštine i Vladu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada) o podnošenju zahteva Sudu od strane podnosilaca i tražio od njih da podnesu svoje komentare, kao i bilo kakva dokumenta za koja smatraju da su neophodna u vezi sa zahtevom.

8. Istog dana, predsednik Republike Kosovo je obavešten o zahtevu koji su podnosioci podneli Sudu.

9. Dana 7. avgusta 2013. god., Sud je od predsednika Skupštine Republike Kosovo primio sledeća dokumenta:

    a. konačni izveštaj odbora za budžet i finansije od 19. jula 2013. god. u vezi sa Nacrtom izmenjenog Zakona o budžetu,

    b. transkript sa plenarne sednice Skupštine od 25. jula 2013. god.,

    c. zapisnik sa plenarne sednice Skupštine od 25. jula 2013. god.,

    d. registar elektronskog glasanja,

    e. odluku Skupštine od 25. jula 2013. god. o usvajanju izmenjenog Zakona o budžetu (odluka br. 04-V-671),

f. kopiju izmenjenog Zakona o budžetu.

10. Dana 29. avgusta 2013. godine Vlada je Sudu dostavila komentare u vezi sa slučajem KO 118/13.

11. Dana 30. avgusta 2013. godine podnosioci zahteva su obavešteni u vezi sa komentarima Vlade.

12. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj koji je pripremila sudija izvestilac, sudija Snezhana Botusharova i preporučila Sudu u punom sastavu.

13. Dana 2. septembra 2013. god., Sud je većao i glasao o zahtevu.

Pregled činjenica

14. Dana 17. juna 2013. god. Vlada je odlučila da usvoji Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu i naložila generalnom sekretaru Kancelarije premijera da podnese Nacrt Zakona Skupštini na razmatranje i usvajanje.

15. Dana 18. juna 2013. god., predsednik Skupštine je prosledio svim poslanicima Skupštine Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu. Pored toga, Odboru za budžet i finansije je određen zadatak da razmotri Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu i da Skupštini podnese izveštaj sa preporukama.

16. Dana 26. juna 2013. god., Odbor za budžet i finansije je razmotrio Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu i preporučio Skupštini da usvoji ovaj Nacrt Zakona u prvom čitanju.

17. Dana 11. jula 2013. god., shodno članu 65.1. Ustava i članovima 58. i 84. Poslovnika o radu Skupštine, Skupština je odlukom br. 04-V-646 u prvom čitanju usvojila u principu Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu sa 49 glasova za, 35 protiv i nijednim uzdržanim.

18. Dana 19. jula 2013. god., Odbor za budžet i finansije je, po drugi put, razmotrio Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu i preporučio Skupštini da usvoji ovaj Nacrt Zakona u drugom čitanju.

19. Dana 25. jula 2013. god., u skladu sa članom 65.1. Ustava i članovima 58. i 84. Poslovnika o radu Skupštine, Skupština, je odlukom br. 04-V-671, u drugom čitanju, usvojila Nacrt izmenjenog Zakona o budžetu sa 51 glasom za, 31 protiv i 2 uzdržana.

20. Dana 1. avgusta 2013. god., u skladu sa članom 113.5. Ustava i članovima 42. i 43. Zakona, podnosioci su podneli zahtev ovom Sudu za ocenu ustavnosti Nacrta izmenjenog Zakona o budžetu, osporavajući njegov sadržaj.

Argumenti koje su izneli podnosioci zahteva

21. Podnosioci zahteva smatraju da član 2. Nacrta izmenjenog Zakona o budžetu koji glasi kao što sledi: *"Sva prikupljena sredstva od uvoza robe od registriranih preduzeća u severnoj Mitrovici, Zubin Potoku, Leposaviću ili Zvečanu, koja su namenjena za potrošnju u ovim opštinama, u trenutku ulaska na Kosovo preko graničnih prelaza Jarinje (tačka 1) ili Brnjak (tačka 31), trebaju se poslati Fondu Kosova, gde će se identifikovati i registrovati u ISUFK, i podeliti Fondu za razvoj poverenja, koji će biti stvoren u komercijalnoj banci od Specijalnog predstavnika Evropske unije"* kršiUstav.

22. Oni tvrde da gorenavedeni član krši član 119.4. [Osnovna načela] Ustava, koji glasi: *"Republika Kosovo će podržati blagostanje svih svojih stanovnika putem pospešivanja održivog ekonomskog razvoja."*

23. Prema mišljenu podnosilaca, *"[...] termin promoviše blagostanje za sve građane i izražava duh jednakosti i nediskriminacije svih građana pred zakonom i angažovanje državnih organa bez razlike za bilo koju pripadnost građana. Dakle, promovisanje blagostanja za svakog građanina izražava ravnopravno angažovanje bez ijedne razlike od strane državnih organa, u pogledu ekonomskih odnosa, uključujući ovde sve ekonomske aspekte, počevši od makroekonomskih faktora do stvaranja uslova u mikroekonomiji."*

24. Podnosioci zahteva se dalje pozivaju na član 3. stav 1. i 2. Ustava koji glasi:

> *„1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.*
>
> *2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika."*

Po njihovom mišljenju, *"Država, uz garanciju jednakosti u javnom pristupu, u ovom slučaju promovisanja blagostanja građana, treba da vodi računa da ovaj pristup ne krši pojedinačna i kolektivna prava bilo koje zajednice unutar teritorije Republike Kosova."* U ovom pogledu, prema podnosiocima zahteva, *"U konkretnom slučaju, nemoguće je da Razvojni fond poverenja bude u skladu sa načelom ravnopravnosti izraženim odredbama ovog ustavnog stava."*

25. Podnosioci zahteva takođe tvrde da i član 2. Nacrta izmenjenog Zakona o budžetu krši član 120.1. [Javne finansije] Ustava. Član 120.1. glasi: *"Javne finansije i prikupljanje javnih prihoda se zasniva na načelu odgovornosti, efikasnosti i transparentnosti."*

26. Prema mišljenju podnosilaca zahteva, na osnovu ovog člana postoji *"[...] ustavna obaveza da troškovi i prikupljanje javnih prihoda treba da se baziraju na načelima polaganja računa.",* gde polaganje računa uključuje *"[...] odgovornost budžetskih organizacija (konkretno obuhvata državne organe kojima je data nadležnost za upravljanje javnim finansijama) da sve njihove radnje usklađuju sa ustavno-zakonskim standardima na osnovu kojih se koncipira odgovornost ovih budžetskih organizacija."* i *"[...] odgovornost organa da izveštava o njegovoj finansijskoj aktivnosti i da to uradi u skladu sa zakonskim propisima zasnovanim na ustavnim načelima, koja su prethodno tretirana."*

27. U vezi s tim, podnosioci zahteva tvrde da odredbe izmenjenog Zakona o budžetu uvek moraju da budu u skladu sa normom koja proizilazi iz Zakona br. 03/L-048 o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama, da *"javni novac koristiće se samo za usvojene javne ciljeve. Nijedan javni autoritet, budžetska organizacija, lice ili preduzeće ne može da zloupotrebi ili da pogrešno potroši javni novac."* (Vidi član 17. Zakona o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama) Stoga, prema podnosiocima zahteva, korišćenje i izdvajanje ovih javnih sredstava može da se vrši samo uz prethodno odobravanje koje je definisano opštim aktom usvojenim od strane Skupštine.

28. Podnosioci zahteva dalje navode da ne može ni na koji način da se formira posebni fond zbog centralizacije raspodele finansijskih sredstava od budžeta Kosova na osnovu člana 17.2. Zakona o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama koji glasi kao što sledi: *"Rashodi (potrošnja) i drugo korišćenje javnog novca obaviće se samo od izdvojenih i alociranih/raspoređenih sredstava i to samo u*

skladu sa postupcima iz stava 2. člana 38. ovog zakona, koji su utvrđeni u pravilima o FUK."

29. Stoga, po mišljenju podnosilaca, poreski prihodi treba da se raspodele po računima koji su deo jedinstvenog računa trezora koji se sastoji od svih računa i podračuna koji su u Centralnom bankarskom autoritetu Kosova, u skladu sa članom 18.1. Zakona o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama koji glasi kao što sledi: *"[...] Svi ovi računi i pod-računi biće DEO Jedinstvenog računa Trezora. Sva isplata i potrošnja javnog novca treba da se uradi preko Jedinstvenog računa Trezora."* Stoga, prema podnosiocima zahteva osnivanje Poverilačkog fonda za razvoj u bilo kojoj komercijalnoj banci je u suprotnosti sa ovom odredbom.

30. Podnosioci zahteva tvrde da *"Zakon br. 03/L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti br. 03/L-048 nije predvideo mogućnost raspodele financijskih sredstava bez prethodne projekcije jedne budžetske organizacije u skladu sa Zakonom o budžetskoj raspodeli, takva sredstva se ne mogu registrovati kod ISUKF (Informativni sistem o upravljanju kosovskim finansijama) a da se zatim dostave na jedan račun, a još manje na jedan račun koji nije deo JRT-a."*

31. Podnosioci zahteva dalje navode da, *"[...] prema odredbama stava 9. člana 20. Zakona o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama u vezi sa Pripremom i razmatranjem predloga budžeta i zahteva za budžetsko izdvajanje, nije predviđena zakonska mogućnost za pokretanje budžetskog razmatranja gde se uključuje osnivanje jednog fonda za raspodelu sredstava u jedan poseban fond."* U vezi s tim, oni se pozivaju na član 20.9. koji glasi kao što sledi:

> *"...*
>
> *20.9 Predlog Zakona o Godišnjim Izdvajanjima utvrdiće izdvajanja za sve budžetske organizacije koji treba da obuhvati:*
>
> *(a) u slučaju izdvajanja za jednu budžetsku organizaciju klasifikaciju svake dotičnog rashoda u skladu sa primenljivom metodologijom o klasifikaciji; uključujući tekuće opšte rashode za prethodnu fiskalnu godinu, procenjene tekuće opšte rashode za ovu fiskalnu godinu;*
>
> *(b) u slučaju jednog izdvajanja za isplatu jednog dozvoljenog duga na osnovu ovog zakona, iznos (ako postoji) koji je izdvojen:*

(i) za isplatu kamate, ili druge iznose koji se odnose na kamatu duga;
(ii) za otplatu glavnice duga;
(iii) za isplatu novčanih kazni ili drugih iznosa koji su obračunati zbog kašnjenja isplate, ako postoje; i
(iv) za plaćanje bilo kojeg iznosa u vezi sa dugom, ako postoji; i

(c) u slučaju nepredviđenih rashoda (rezervnih rashoda), predloženo izdvajanje koje ne premašuje pet posto (5%) od ukupnog iznosa rashoda.

...”

32. Podnosioci zahteva dalje navode da član 2. Nacrta izmenjenog Zakona o budžetu naglašava da će osnivanje Poverilačkog fonda za razvoj biti izvršeno od strane specijalnog predstavnika EU na Kosovu. Oni tvrde da specijalni predstavnik EU nema ustavno ovlašćenje da osniva takav fond i da će ovo biti u suprotnosti sa članom 4. [Oblik vladanja i podela vlasti] Ustava jer *“odredbama ovog člana su jasno utvrđena načela na kojima se konsoliduje oblik vladavine državne vlasti u Republici Kosova, uključujući i podelu ovih vlasti u zakonodavnu, izvršnu i sudsku.”* Oni tvrde da *“takva nadležnost krši atribut izvršne vlasti, kako je definisano u odredbama stava 4. ovog člana, kao i odredbu člana 92, stav 2. i 3. u vezi sa članom 93, tačka (6) i (7) Ustava Kosova.”* Jer *“[...] je osnivanje ovog Fonda izvršni kvalitet koji je neotuđiv od izvršne vlasti i kao takav predstavlja ustavnu kategoriju u smislu člana 4, stav 4. i člana 92, stav 2. i 3. Ustava.”*

Argumenti koje je iznela Vlada

33. Vlada navodi da *„[...] osnivanje fonda za razvoj poverenja, koji ima za cilj razvijanje opština Severna Mitrovica, Zubin Potok, Leposavić i Zvečan [...] u skladu je sa članom 58. Ustava Republike Kosova i takva se mera ne može smatrati diskriminacijom na ostatak društva. Cilj ove mere je upravo integracija društva u ekonomski, društveni, politički i kulturni život Republike Kosova, kroz povećanje ekonomskog razvoja u tim opštinama koje pripadaju srpskoj manjini i promovisanje pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika zajednica.“*

34. Štaviše, Vlada smatra dasu *„[...] odredbe ovog zakona u potpunom skladu sa unitarnim karakterom Republike Kosova u pogledu prikupljanja prihoda, pošto se prikupljaju na isti način na svim prelazima Republike Kosova, u skladu sa istim zakonima na snazi na celoj teritoriji Republike Kosova koji se onda šalju u Fond Kosova.“*

35. Pored toga, Vlada primećuje da *„na osnovu zaključaka Radne grupe za carine između Srbije i Kosova posredovane od EU-a, od 10. do 17. januara 2013. predviđa se osnivanje fonda za razvoj poverenja [...]“*, koji će biti *“[...] pod nadzorom Odbora koji se sastoji od ministra finansija, EUSR i predstavnika kosovskih Srba.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. U skladu sa članom 113.5. Ustava, zadatak Suda je da oceni da li je sadržaj osporenog zakona u suprotnosti sa Ustavom onako kao što tvrde podnosioci zahteva. U tom smislu, podnosioci tvrde da osporeni zakon krši članove 3.1. i 3.2, 4, 19.4, 92.2. i 92.3, 93.6. i 93.7, 119.4. i 120.1. Ustava i razne odredbe Zakona br. 03/L-048 o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama.

37. U vezi sa tim, Sud primećuje da, kada je neki zakon ili akt na razmatranju, na osnovu člana 113.5. Ustava, postupak ocenjivanja će biti suspenzivne prirode, tako što će biti zabranjeno objavljivanje zakona, sve dok Sud ne donese konačnu odluku o slučaju. U skladu sa članom 43. (2) Zakona, ako se neki zakon usvojen od strane Skupštine ospori na osnovu člana 113.5. Ustava *„takav zakon [...] se treba proslediti predsedniku Republike Kosova za objavljivanje, u skladu sa modalitetom određenim konačnom odlukom Ustavnog suda po pitanju ovog spora.”*, što znači da usvojeni Zakon ne bi trebalo vratiti Skupštini nego se mora proslediti predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje zakona bez članova koje je Sud u svojoj presudi proglasio nekompatibilnim sa Ustavom.

38. Što se tiče tvrdnje podnosilaca da osporeni zakon povređuje odredbe Zakona br. 03/L-048 o upravljanju i odgovornostima za rad u javnim finansijama, Sud ponavlja svoj stav da je, na osnovu člana 112. [Opšta načela] Ustava, nadležan da oceni samo ustavnost osporenog zakona, a ne i zakonitost istog. Sledi da je ovaj deo zahteva van nadležnosti Suda po članu 112. Ustava i sledstveno nije u saglasnosti *ratione materiae* sa Ustavom.

39. Što se tiče navoda podnosilaca da osporeni Zakon povređuje stavove 1. i 2. člana 3. [Jednakost pred Zakonom], stav 4. člana 19. [Opšta načela] i stav 1. člana 120. [Javne finansije] Ustava, Sud se poziva na stav 1.3. člana 42. [Tačnost podneska] Zakona o Ustavnom sudu, gde se predviđa da se moraju podneti, između ostalog, i sledeće informacije: *dokaze na kojima se zasniva spor.”*

40. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da su podnosioci zahteva samo apstraktno naveli navodnu neustavnost osporenog zakona, i da nisu potvrdili na ubedljiv način da bi osporeni zakon kršio svaki član Ustava na koje se oni pozivaju i nisu predočili dokaze kojima bi potkrepili svoje navode.

41. Što se tiče navodnog kršenja člana 120. Ustava, koji predviđa da: *"Javne finansije i ubiranje javnih prihoda se zasniva na načelu odgovornosti, efikasnosti i transparentnosti",* podnosioci zahteva su se zadržali na tome šta odgovornost u ovom slučaju treba da obuhvati i kako će državni organ moći da izveštava o svojim radnjama bez postojanja obaveze da deluje na specifičan način.

42. U vezi sa ovom žalbom, Sud je mišljenja da podnosioci zahteva nisu izgradili slučaj o kršenju prava na koje se oni pozivaju, a niti su podneli *prima facie* dokaze o tim kršenjima (Vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, zahtev br. 53363/99, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću, od 31. maja 2005. god., i slučaj KI 70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima, Bestar Hima, Rešenje o neprihvatljivosti od 13. decembra 2011. god.).

43. Sledi da je ovaj deo zahteva očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36.1(c) Poslovnika o radu koje predviđa da: *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

44. Konačno, podnosioci zahteva tvrde da osnivanje Poverilačkog fonda za razvoj od strane SPEU (specijalni predstavnik Evropske unije), kao što se navodi u članu 2. osporenog Zakona, krši član 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], kao i stavove 2. i 3. člana 92. [Opšta načela] i stavove 6. i 7. člana 93. [Nadležnosti Vlade] Ustava. Po njihovom mišljenju, SPEU nema „ustavna ovlašćenja" pod tim članovima da osniva takav poseban fond, jer, na osnovu tih ustavnih odredaba, to je neotuđiva nadležnost izvršne vlasti.

45. U ovom smislu, Sud primećuje da član 2. osporenog Zakona predviđa da: *"Sva prikupljena sredstva od uvoza robe od registriranih preduzeća u severnoj Mitrovici, Zubin Potoku, Leposaviću ili Zvečanu, koja su namenjena za potrošnju u ovim opštinama, u trenutku ulaska na Kosovo preko graničnih prelaza Jarinje (tačka 1) ili Brnjak (tačka 31), trebaju se poslati Fondu Kosova, gde će se identifikovati i registrovati u ISUFK, i podeliti Fondu za razvoj poverenja, koji će biti stvoren u komercijalnoj banci od Specijalnog predstavnika Evropske unije".*

46. Što se tiče žalbe podnosilaca, Sud primećuje da gorenavedeni član ne definiše nikakve modalitete u vezi sa osnivanjem Poverilačkog fonda za razvoj od strane SPEU, a kamoli da bi se to moglo protumačiti kao jasno delegiranje izvršnih nadležnosti sa Vlade kod SPEU. Stoga, Sud nalazi da navodi podnosilaca zahteva da je došlo do kršenja gorenavedenih ustavnih odredaba nisu dovoljno obrazloženi, jer oni nisu predočili ubedljive dokaze koji potkrepljuju te navode, kao što se to zahteva članom 42.1.3. Zakona o Ustavnom sudu.

47. Pored toga, Sud primećuje da je Vlada Republike Kosovo preuzela finansijske obaveze u Prvom međunarodnom sporazumu o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije. U tački 12. ovog sporazuma, navodi se da *"do 26. aprila će biti sačinjen plan za implementaciju, koji će imati određeni vremenski rok. U sprovođenju dogovora mora se poštovati princip transparentnosti finansiranja"*, dok u tački 15. se navodi da *"dve strane će formirati Odbor za primenu dogovora uz podršku Evropske unije."* Štaviše, Plan primene sporazuma pod tačkom 6. [Opšte odredbe] *između ostalog* predviđa da *"[...] način ostvarivanja principa transparentnosti finansiranja će definisati obe strane u Odboru za implementaciju"*.

48. U tom pogledu, Sud primećuje da slično ovoj situaciji bilo je i pitanje koje je pokrenula grupa poslanika pred Ustavnim sudom Savezne Republike Nemačke u vezi sa tim da li je stalni fond za spašavanje kojeg su osnovale zemlje evrozone (Evropski stabilizacioni mehanizam) u skladu sa nemačkim Ustavom. Ovo je bila posledica finansijskih obaveza Savezne Republike Nemačke koje su proizašle iz Mastrihtskog sporazuma, gde *"[...] strane su se složile o zajedničkoj monetarnoj politici zemalja članica koja je namenjena da u fazama stvara Evropsku monetarnu uniju i konačno da se monetarna politika postane zajednička u rukama Evropskog sistema centralnih banaka (ESCB). U trećoj fazi ovog procesa, evro je uvedeno kao jedinstvena valuta."*

49. Nemački Ustavni sud je naglasio da se ne može utvrditi da iznos datih garancija prekoračuje limit budžetskog kapaciteta u onoj meri da bi budžetska autonomija praktično postala potpuno nedelotvorna.

50. Stoga, nemački Ustavni sud je odbio kao neosnovane ustavne žalbe grupe poslanika koje su bile usmerene protiv nemačkih i evropskih pravnih instrumenata i drugih mera u vezi sa pomoći Grčkoj i sa paketom za spašavanje evra (vidi, presudu 2 BvR 987/10, 2 BvR 1485/10, 2 BvR 1099/10 od 12. septembra 2012. god.).

51. Sud primećuje da je Ustavom predviđeno da Vlada i samo Vlada može da odredi nacionalni budžet. U ovom pogledu, usvajanjem Zakona, br. 04/L-201, o izmenama i dopunama Zakona, br. 04/L-165, o budžetu Republike Kosovo za 2013. godinu, Skupština nije uskratila na ustavom nedozvoljen način svoje pravo da usvoji budžet i da kontroliše njegovo izvršenje.

52. Uzimajući žalbe podnosilaca kao celinu, Sud zaključuje da zahtev mora da se odbije kao očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36.1.(c) Poslovnika o radu.

53. Međutim, Sud napominje da, ako se u daljim fazama sprovođenja ovog zakona pojave ustavna pitanja, ovlašćene stranke mogu da pokrenu takva pitanja pred ovim sudom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.5. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, dana 2. septembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA OGLASI da se, u skladu sa članom 43. Zakona, ovaj zakon usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo mora se proslediti predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje;

III. DA DOSTAVI ovu odluku podnosiocima zahteva, predsedniku Republike Kosovo, predsedniku Skupštine Republike Kosovo i Vladi Kosova;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20(4) Zakona;

V. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 23/10, Jovica Gadžić, datum 20 September 2013- Ocena ustavnosti odluke opštine Prizren, br. 04/4-351-114 od 23. marta 2001. god.

Slučaj KI23/10, odluka od 19. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, preuranjen zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava, jednakost pred zakonom, pravo na imovinu, *res judicata,* prekomerno trajanje postupka.

Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosilac između ostalog navodi da je prekršeno njegovo pravo na imovinu.

Sud je između ostalog naveo da je zahtev podnosioca u vezi sa ostvarivanjem prava na imovinu i dalje u toku u redovnim sudovima i kao takav je preuranjen, što znači da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, i pravilima 36 (1) h) i 56 (2) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI23/10
Podnosilac
Jovica Gadžić
Ocena ustavnosti odluke Opštine Prizren br. 04/4-351-114 od 23. marta 2001. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Jovica Gadžić iz Prizrena, sa prebivalištem u Nišu, u Srbiji. U postupku pred Ustavnim sudom podnosioca zahteva zastupa g. Orhan Rekathati, advokat iz Prizrena.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva tvrdi da je bilo povrede članova 7, 24. i 46. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

3. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je gorenavedenom odlukom Opštine Prizren i odlukama Opštinskog suda i Okružnog suda u Prizrenu povređeno pravo na korišćenje njegove lične imovine, takođe tvrdeći da je bio diskriminisan zbog njegove etničke pripadnosti.

4. U postupcima pred redovnim sudovima i upravnim ogranima bile su tri strane, i to: podnosilac zahteva, Opština Prizren i g. RM, koje su tvrdile da imaju u vlasništvu parcelu br. 7204, koja se nalazi u Severnom Lakuriću, u Prizrenu.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 14. aprila 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 14. septembra 2010. god., predsednik je odlukom br. GJR. 23/10 imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH 23/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović, Snezhana Botusharova i Enver Hasani.

8. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom (br. GJR. KI-23/10) imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca nakon što je sudiji Iliriani Islami istekao mandat na mestu sudije Suda. Dana 26. novembra 2012. god., predsednik je odlukom (br. KSH. KI-23/10) imenovao novo Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Enver Hasani.

9. Dana 14. juna 2012. god., Sud je obavestio Opštinski sud i Okružni sud u Prizrenu i Kosovsku agenciju za imovinu (u daljem tekstu: KAI) o zahtevu podnosioca.

10. Dana 18. juna 2012. god., KAI je dostavila odgovor zajedno sa pratećom dokumentacijom.

11. Okružni sud u Prizrenu je, 19. juna 2012. god., dostavio kopiju najnovije odluke od 8. septembra 2011. god. donete od strane Opštinskog suda u Prizrenu, a kasnije je informisao Ustavni sud da su na tu odluku obe strane uložile žalbu i da je od 23. februara 2012. god. ista na razmatranju pred Okružnim sudom u Prizrenu.

Pregled činjenica

12. Dana 30. marta 1993. god. Opština Prizren je odlukom br. 04/3-463-186 dodelila parcelu podnosiocu zahteva u „Severnom Lakuriću".

13. Dana 29. juna 1993. god. Odeljenje za urbanizam i opštinske poslove Opštine Prizren je odlukom br. 04/4-351-114 odobrilo zahtev podnosioca i dozvolilo mu da gradi stambeni objekat na katastarskoj parceli br. 76204.

14. Dana 27. aprila 2001. god., Uprava za urbanizam i planiranje je odlukom 04/4-351-89 proglasila ništavnom odluku br. 04/4-351-89 od 23. marta 2001. god. u vezi sa produženjem dozvole za izgradnju podnosiocu zahteva.

15. Tokom 1999. godine, podnosilac zahteva tvrdi da je treća strana, RM uzurpirao parcelu koja je dodeljena njemu *„gde je on bio izgradio prvi sprat, ali zbog rata nije mogao da nastavi izgradnju na lokaciji"*.

Pregled postupaka pred KSIP

16. Dana 5. septembra 2002. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu KSIP u vezi sa nepokretnom imovinom.

17. Komisija za stambena i imovinska potraživanja je odlukom HPCC/D/99/2003 od 12. decembra 2003. god. odlučila u korist g. Jovice Gadžića i naložila da mu se vrati u posed tražena imovina.

18. Opštinski sud u Prizrenu je rešenjem C. br. 420/2005 od 24. aprila 2005. god. uveo privremenu meru kojom se nalaže da RM prekine izgradnju na parceli dok se ne okonča postupak pred sudovima.

19. Podnosilac zahteva je 19. maja 2005. god. podneo tužbu Opštini Prizren protiv RM zbog ometanja poseda.

20. Opštinski sud u Prizrenu je odlukom C. br. 420/05 od 29. juna 2005. god. odbio kao neblagovremenu tužbu podnosioca zahteva ostavljajući na snazi privremenu meru koju je uveo taj sud 24. aprila 2005. god.

21. Opština Prizren je putem odluke br. 03/3-463-186/2 od 18. novembra 2005. god. odbila žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdila odluku opštinske Uprave za imovinsko-pravna pitanja.

22. Dana 10. jula 2006. god., RM je podneo žalbu na odluku Komisije za stambena i imovinska potraživanja.

23. Dana 17. januara 2007. god., Komisija za stambena i imovinska potraživanja je odlukom HPCC/REC/91/2007 odbila zahtev za ponovno razmatranje koji je podneo RM.

24. Dana 31. marta 2009. god., KAI na zahtev podnosioca za izvršenje odluke Komisije za stambena i imovinska potraživanja, nakon obilaska parcele obavestila podnosioca zahteva da je nije moguće sprovođenje odluke zbog činjenice da je parcela modifikovana i prema tome ga savetovao da uputi svoj zahtev pravnim organima.

Opština Prizren i RM

25. Dana 19. februara 2008. god., Opštinski sud u Prizrenu je odlukom C. br. 805/07 usvojio tužbeni zahtev RM protiv Opštine Prizren i priznao RM kao vlasnika parcele.

26. Dana 7. jula 2008. god., Okružni sud u Prizrenu je odlukom Ac. br. 224/2008 odbio žalbu podnetu od strane Opštine Prizren i potvrdio odluku Opštinskog suda u Prizrenu.

27. Dana 13. avgusta 2008. god., Opština Prizren je podnela Vrhovnom sudu zahtev za reviziju.

28. Dana 19. septembra 2008. god., Opštinski sud u Prizrenu je odlukom C. br. 805/07 odbio zahtev za reviziju kao nedozvoljen podnet od strane Opštine Prizren zbog toga što je predmet spora manji od limita predviđenog Uredbom UNMIK br. 2000/10.

29. Dana 28. oktobra 2008. god. Opština Prizren je podnela žalbu Okružnom sudu u Prizrenu protiv odluke Opštinskog suda u Prizrenu kojom je odbijen zahtev za reviziju.

30. Dana 13. novembra 2008. god., tada javni tužilac (sada: državni tužilac) je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti kojim traži poništenje presude Okružnog Suda u Prizrenu, Ac.br. 224/08 od dana 7. jula 2008. god. i presude Opštinskog Suda u Prizrenu, C.br. 805/07 od dana 19. februara 2008. god., prema kojima je RM priznato vlasništvo nad spornom parcelom zbog bitnih povreda člana 40. Zakona o parničnom postupku.

31. Dana 8. jula 2009. god., Vrhovni sud Republike Kosovo je odlukom Mls. br. 16/2009 odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane javnog tužioca kao neblagovremen.

32. Dana 13. oktobra 2009. god., Okružni sud u Prizrenu je odlukom Ac. br. 392/2009 odbio žalbu Opštine Prizren kao neosnovanu i utvrdio je da je opštinski sud u Prizrenu, kada je odlučivao o reviziji (stav 29. ovog izveštaja), pravilno utvrdio činjenično stanje.

33. Dana 13. oktobra 2010. god., Okružni sud u Prizrenu je odlukom Ac. br. 392/2009 odbio žalbu koju je podnela Opština Prizren na odluku Ac. br. 224/2008 Okružnog suda u Prizrenu od 7. jula 2008. god. i potvrdio odluku Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 805/07 (Ovom odlukom je RM priznato pravo vlasništva nad parcelom.).

Podnosilac zahteva i RM

34. Dana 19. januara 2007. god., Komisija za imovinska potraživanja odbila zahtev za reviziju podnet od treće strane, RM, protiv odluke Komisije za stambena i imovinska potraživanja, od 12. decembra 2003. god., kojom je podnosilac zahteva dobio u posed parcele.

35. Dana 8. septembra 2011. god., Opštinski sud u Prizrenu je odlukom C. br. 400/10 usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i potvrdio da je RM iz Prizrena ometao podnosioca zahteva u korišćenju parcele time što je na već postojećim temeljima počeo gradnju u svoju korist. Međutim, istom odlukom je odbijen zahtev podnosioca da se parcela vrati u prethodno stanje tako što bi se uklonio objekat koji je bio izgrađen.

36. I podnosilac zahteva i RM su uložili žalbu na gorenavedenu odluku Opštinskog suda u Prizrenu.

37. Ustavni sud je obavešten od strane Okružnog suda u Prizrenu da je postupak po predmetu Ac. 74/12 u toku pred Okružnim sudom u Prizrenu i da još nije okončan.

Navodi podnosioca zahteva

38. Podnosilac zahteva navodi kršenje člana 46. [Zaštita imovine], kao i člana 7. [Vrednosti] i člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava.

39. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je došlo do prekomernog trajanja postupka zbog toga što Okružni sud u Prizrenu nije doneo odluku već 2 godine.

40. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da naloži restauraciju parcele.

Primenjivi zakon

41. Odredbe na koje se pozvao KSIP u svojim odlukama su definisane u sledećim zakonskim instrumentima:

Uredba UNMIK br. 1999/23 o ustanovljavanju uprave za stambena i imovinska pitanja i komisije za imovinska potraživanja

Uprava za stambena i imovinska pitanja

[...]

Član 1.2: "*Kao izuzetak od nadležnosti lokalnih sudova, Uprava prima i registruje sledeće kategorije potraživanja koje se tiču stambene imovine uključujući pridruženu imovinu*:

Potraživanja fizičkih lica čije je vlasništvo posed ili stanarsko pravo na nepokretnu stambenu imovinu opozvanu nakon 23. marta 1989. godine na osnovu zakona koji je diskriminatoran u primeni ili nameri;

Potraživanja fizičkih lica koja su ušla u neformalne transakcije nepokretne stambene imovine na osnovu slobodne volje strana nakon 23. marta 1989. godine;

Potraživanja fizičkih lica koja su bila vlasnici, posednici ili nosioci stanarskog prava na nepokretnu stambenu imovinu pre 24. marta 1999. godine i koja sada ne uživaju posed imovine, i kad imovina nije prenesena dobrovoljno.

Uprava takva potraživanja upućuje Komisiji za stambena i imovinska potraživanja radi rešavanja ili, ako to odgovara, posreduje u takvim sporovima, i ako to ne uspeva, upućuje ih Komisiji za stambena i imovinska potraživanja na rešavanje [...]."

Član 2:

Komisija za stambena i imovinska potraživanja

2.1.*Komisija za stambena i imovinska potraživanja («Komisija») je nezavisan organ Uprave koji razrešava privatne nekomercijalne sporove u vezi sa stambenom imovinom koje joj upućuje Uprava, dok Specijalni predstavnik Generalnog sekretara utvrdi da su lokalni sudovi u stanju da izvršavaju funkcije koje im poveri Komisija*[...]

2.7.*Konačne odluke Komisije su obavezujuće i izvršne i nisu predmet preispitivanja bilo kojih drugih pravosudnih ili administrativnih organa na Kosovu."*

UNIMK/Uredba/BR. 2000/60 od 31. oktobra 2000. god.

[...]

Član 2.4: „Bilo koja osoba koja je stekla vlasništvo nad imovinom neformalnom transakcijom zasnovanom na slobodnoj volji strana između 23. marta 1989 i 13. oktobra 1999. god. ima pravo na nalog Direktorata ili Komisije za registraciju njegovog-njenog vlasništva u odgovarajućem registru. Ovakav nalog ne utiče na bilo koju obavezu podnosioca zahteva da plati bilo koji porez ili naplatu u vezi sa imovinom ili transakcijom imovine."

Član 2.5: „Svaka izbeglica ili privremeno raseljeno lice sa pravom na imovinu ima pravo da se vrati na svoju imovinu, ili da raspolaže njome u skladu sa zakonom, shodno ovoj Uredbi."

Član 2.6: „Bilo koja osoba sa pravom na imovinu na dan 24. marta 1999. godine koja je izgubila posed nad svojom imovinom i nije se dobrovoljno odrekla imovine, ima pravo na nalog iz komisije za ponovno zaposedanje imovine. Komisija ne prima zahteve za kompenzaciju oštećenja ili uništenja imovine."

Ocena prihvatljivosti zahteva

42. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio

uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu i Poslovniku o radu.

43. U ovom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa sledeće:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom.“*

44. Sud se takođe poziva i na član 47.2. Zakona, koji predviđa da:

> *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

45. Po mišljenju Suda, odluku Komisije za stambena i imovinska potraživanja od 19. januara 2007. god. treba smatrati za pravosnažnu odluku koja je postala *res judicata* kada je overena od strane sekretara Komisije za stambena i imovinska potraživanja, kao što je potvrđeno pismom potvrđenja od 7. maja 2008. god. koje je Komisija za stambena i imovinska potraživanja poslala podnosiocu zahteva. Ovim pismom se izjavljuje da je postupak u vezi sa zahtevom podnosioca zahteva prenet Upravi za stambena i imovinska pitanja u skladu sa članom 1. stavom 2. Uredbe UNMIK-a 1999/23 i da je isti okončan, dok su pravna sredstva koja su bila na raspolaganju strankama, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a 2000/60, iscrpljena.

46. S tim u vezi, o zahtevu podnosioca za izvršenje odluke Komisije za stambena i imovinska potraživanja, Sud primećuje da u martu 2009. god., KAI je izjavila da „nije moguće sprovođenje odluke zbog činjenice da je parcela modifikovana i prema tome ga savetovao da uputi svoj zahtev pravnim organima.“

47. S tim u vezi, Sud primećuje da, podnesak podnosioca zahteva redovnim sudovima da ostvari svoje pravo u skladu sa odlukom Komisije za imovinska potraživanja je još u toku, što znači da je zahtev pred Ustavnim sudom prevremen.

48. U tom pogledu, Sud naglašava da obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava, i da će pravni poredak zemlje obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih

odredaba (vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

49. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva dostupna primenjivim zakonom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, i pravilima 36. (1.(h)) i 56. (2) Poslovnika o radu, 30. aprila 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 71/13, Sadije Tërbunja, datum 11 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosova, ASC-11-0069, od 22. aprila 2013. god.

Predmet KI 71/13, rešenje o neprihvatljivosti od 13. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan,

Podnosilac, Sadije Tërbuna, podnela je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo, osporavajući presudu Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo, ASC-11-0069, od 22. aprila 2013. god., koja je navodno bila doneta u suprotnosti sa Ustavom. Međutim, podnosilac zahteva nije precizirala koje ustavne odredbe su bile povređene. Podnosilac zahteva tvrdi da "Moj Suprug Hasan Terbunja radio je u GIK Ramiz Sadiku od 21.04.1980 do ste,aja dana 31.0.1990. god., i nakon stečaja od 08. 03.1990. god., do 01.05.1993. god. U 1993. god., je otpušten sa posla uvođenjem privremenih mera Srbije i bio je zlostavljen od strane srpskih paramilitarnih snaga, pa je kao posledica tih povreda i preminuo. Da je bio u stanju on bi i dalje radio kao i njegove kolege."

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije podneo dokaz da su relevantni postupci bili na neki način nepravični i proizvoljni. Stoga, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI71/13
Podnosilac
Sadije Tërbunja
Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo, ASC-11-0069, od 22. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Sadije Tërbunja-Sopjani (u daljem tekstu: podnosilac) u ime svog pokojnog supruga g. Hasan Tërbunja. Supruga je učestvovala u postupcima pred redovnim sudovima u ime preminulog supruga.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-11-0069, od 22. aprila 2013. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 3. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da je presuda Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-11-0069, uklanjanjem njenog supruga sa spiska kvalifikovanih radnika za 20 % sredstava iz postupka privatizacije društvenog preduzeća "KNI Ramiz Sadiku", prekršila Ustav Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), ne precizirajući koji su članovi Ustava povređeni.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 14. maja 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 27. maja 2013. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR.KI-71/13, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom br. KSH.KI-71/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 10. juna 2013. god., Posebna komora Vrhovnog suda Republike Kosovo i Kosovska agencija za privatizaciju su obavešteni u vezi sa zahtevom.

8. Dana 12. juna 2013. god., Sud je tražio od Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo:

   a. Da podnese presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-11-0069, od 22. aprila 2013. god. i
   b. Da obavesti Sud u vezi sa donetom odlukom ili odgovorom na žalbu podnosioca zahteva protiv presude sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo od 10. juna 2011. god.

9. Dana 13. juna 2013. god., Posebna komora Vrhovnog suda Republike Kosovo je odgovorila Sudu, dostavljajući tražene informacije i dokumenta.

10. Dana 13. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 27. juna 2006. god., društveno preduzeće “KNI Ramiz Sadiku” je privatizovano.

12. U martu 2009. god., Kosovska agencija za privatizaciju je objavila konačan spisak kvalifikovanih radnika za 20 % sredstava iz postupka privatizacije društvenog preduzeća “KNI Ramiz Sadiku”, u koje je

uključen i g. Hasan Terbuja. Uključivanje g. Hasana Tërbunje je osporeno od strane R. D., koji se žalio Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosovo.

13. Dana 10. juna 2011. god., sudsko veće Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo (presuda SCEL-09-0001) navodi da *"sledeći radnici koji su uključeni od strane Kosovske agencije za privatizaciju u konačnom objavljenom spisku i oni čije se uključivanje osporilo pred Posebnom komorom, biće uklonjeni sa spiska: [...] 47. Hasan Terbuja. [...]"*. Sudsko veće smatra da žalioci koji su dostigli starosnu penziju ili umrli pre dana privatizacije, ne ispunjavaju uslove određene članom 10.4. Uredbe UNMIK-a 2003/13 o promeni prava na korišćenje nepokretne imovine u društvenoj svojini, koji propisuje: *"Za potrebe ovog člana smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije i ako je ustavnovljeno da je bio na platnom spisku preduzeća najmanje tri gocine. Ovaj uslov ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno stavu 10.6."* Kosovska agencija za privatizacijuje priložila sudskom veću umrlicu koja ukazuje da je g. Hasan Tërbunja preminuo 7. juna 2006. god. i kopiju njegove radne knjižice koja ukazuje da je bio radnik DP od 21. aprila 1980. god. do 31. januara 1990. god. i od 8. marta 1990. god. do 1. maja 1993. god. Prema tome, sudsko veće smatra da je zahtev žalioca R. D. za uklanjanje sa spiska zaposlenog g. Hasana Terbuje osnovan i zato će biti prihvaćen.

14. Podnosilac zahteva, supruga pokojnog supruga g. Hasana Tërbunje, je uložila žalbu Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo protiv Presude sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo.

15. Dana 22. aprila 2013. god., Žalbeno veće Posebne komore Republike Kosovo (presuda ASC-11-0069) je odbilo žalbu kao neosnovanu i potvrdilo presudu sudskog veća. Žalbeno veće Posebne komore je smatralo da nije bio podnet nikakav dokaz koji bi dokazao da su oni bili diskriminisani na neki poseban način i nisu naveli nijednu činjenicu na osnovu koje bi se moglo pretpostaviti da je postojala direktna ili indirektna diskriminacija.

Navodi podnosioca

16. *Podnosilac zahteva navodi:* "Moj Suprug Hasan Tërbunja radio je u GIK Ramiz Sadiku od 21.04.1980 do stečaja dana 31.0.1990. god. i nakon

stečaja od 08. 03. 1990. god. do 01.05.1993. god. U 1993. god. je otpušten sa posla uvođenjem privremenih mera Srbije i bio je zlostavljen od strane srpskih paramilitarnih snaga, pa je kao posledica tih povreda i preminuo. Da je bio u stanju on bi i dalje radio kao i njegove kolege.

17. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da je Posebna komora Vrhovnog suda Kosova prekršila Ustav ne navodeći nijednu odredbu Ustava.

Prihvatljivost zahteva

18. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

19. U tom pogledu, Sud se poziva na pravilo 36. (1) c) Poslovnika o radu koje predviđa da *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve (...) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

20. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane redovnih sudova, osim u meri u kojoj su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantne propise kako procesnog tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis,* García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

21. Sve u svemu, Sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak gledano u celini, održan na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidimeđu drugim izvorima, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

22. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije potkrepio navode na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode prekršene od strane redovnih sudova. Posebna komora Vrhovnog suda je pružila podnosiocu zahteva dobro obrazloženu presudu zbog čega je njen suprug uklonjen sa spiska kvalifikovanih radnika za 20 % sredstava iz postupka privatizacije društvenog preduzeća "KNI Ramiz Sadiku".

23. Stoga, Ustavni sud ne može da zaključi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

24. Ukratko, podnosilac zahteva nije pokazao zašto i kako su njegova prava garantovana Ustavom povređena. Sama izjava da je Ustav bio prekršen, ne može da se smatra kao ustavna žalba. Dakle, predmet nije podnet Sudu na zakonit način od strane podnosioca, jer u skladu sa pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu, zahtev je očigledno neosnovan i stoga neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilima 36. (1.(c)) i 56. (2) Poslovnika o radu, 13. septembra 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 124/13, NLB Priština (AD) sa sedištem u Prištini, datum 11 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 335/2013, od 2. maja 2013. god. i zahtev za uvođenje privremene mere

Slučaj KI124/13, odluka od 10. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, građanska parnica, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravičan sudski proces, jednakost pred zakonom, zabrana diskriminacije, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva tvrdi da su javni organi povredili njegova prava garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, članom 6.1 EKLJP, kao i članom 24 [Jednakost pred zakonom] Ustava, u vezi sa članom 14 EKLJP, jer je Vrhovni sud u vezi sa predmetom odlučio u suprotnosti sa sudskom praksom.

Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi člana 24 [Jednakost pred zakonom] Ustava, u vezi sa članom 14 EKLJP, sud smatra da se nijednim dokazom ne utvrđuje da je Vrhovni sud odlučio jednostrano i nezakonito, ili da nije dovoljno obrazložio svoju presudu. Nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene svoju tvrdnju o nepristrasnom suđenju zasnivajući svoju tvrdnju na drugim predmetima za koje je sud posebno odlučio na osnovu samog predmeta. Ovakva tvrdnja o povredi ustavnih prava, treba zaista da bude uverljiva i obrazložena i pokrenuta na osnovu ustavnih argumenata, kako bi žalba imala uspešan ishod u korist navedene stranke.

Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, sud naglašava da podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi dokazima svoju tvrdnju o povredi prava na *pravično i nepristrasno suđenje* koje je garantovano članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije za ljudska prava. Tvrdnje o povredi nekog ustavnog prava, u svojoj suštini, treba da sadrže nesporne elemente povreda osnovnih prava garantovanih Ustavom i međunarodnim instrumentima, kako bi se Sud upustio u osnovanost zahteva i razmatranje merituma istog.

Konačno, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, kako na osnovu prihvatljivosti, tako ni na osnovu merituma zahteva, jer je zahtev očigledno neosnovan, i u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika o radu, Sud je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI124/13
Podnosilac
NLB Priština (AD) sa sedištem u Prištini
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda. Rev. br. 335/2013, od 2. maja 2013. god.
i
zahtev za uvođenje privremene mere

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je NLB Priština (AD), sa sedištem u Prištini, zastupljen od strane g- đa Myjsere Mujku.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 335/2012 od 2. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 335/2013 od 2. maja 2013. god., kojom je navedeni sud odlučio o ukidanju presude Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 542/2010, od 18. oktobra 2010. god., i ostavljanja na snazi presude Opštinskog suda u Prištini, C1. br. 575/2009, od 8. avgusta 2009. god., u vezi sa radnim sporom između bivše BRK (poslodavac), sada podnosilac i g. Nazmi Vokshi (zaposleni).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 u vezi sa članom 21. Ustava, članu 47 i 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 15. jula 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 24. juna 2013. god., predsednik je imenovao zamenika predsednika Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Prof. dr Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi (članovi).

7. Dana 28. avgusta 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva, Vrhovni sud i pogođenu stranku u vezi sa postupkom.

8. Dana 10. septembra 2013. god., veće za razmatranje je večalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva NLB Priština (pravni naslednik Nove kosovske banke, BRK) tvrdi da je bivša BRK po prvi put zaključila radni ugovor na određeno vreme sa g. Nazmi Vokshi (u daljem tekstu: zaposleni), dana 12. februara 2002. god. Prema radnom ugovoru br. 02-03/21, g. Vokshi je raspoređen na radno mesto "šefa službe kreditiranja" u trajanju od 6 meseci. BRK (poslodavac) je nekoliko puta produžio zaposlenom radni ugovor na određeno vreme, dok sa poslednjim ugovorom br. 02-57/4-5-6 od 29. oktobra 2004. god., nakon isteka ugovora, zaposlenom nije produžen radni odnos.

10. Dana 4. novembra 2004. god., disciplinska komisija BRK je donela odluku br. 3109 da se zaposlenom izrekne javna opomena. Protiv ove odluke, zaposleni je imao pravo da podnese žalbu Upravnom odboru BRK u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

11. Dana 30. decembra 2004. god., Upravni odbor bivše BRK, nakon isteka ugovora, doneo je odluku da se zaposlenom ne produži radni ugovor kao "Kreditni analitičar" u filijali Banke u Peći.

12. Dana 18. januara 2005. god., zaposleni se, nakon prijema obaveštenja u vezi sa odlukom o neprodužavanju radnog ugovora, obratio Upravnom odboru bivše BRK sa zahtevom br. 88 radi razmatranja osporene odluke od 30. decembra 2004. god. Navedeni Odbor nije ponovo razmotrio odluku, sa obrazloženjem da zaposleni nije pokazao angažovanje i efikasnost, stoga je predmet smatrao zaključenim.

13. Dana 28. februara 2005. god., zaposleni je protiv odluke od 30. decembra 2004. god., Upravnog odbora bivše BRK, sada podnosilac zahteva (NLB Priština), podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini, tražeći poništenje navedene odluke kao protivzakonite.

14. Dana 20. oktobra 2005. god., Opštinski sud u Prištini (rešenje C. br. 65/2005) odbacio je kao neblagovremenu tužbu podnetu od strane zaposlenog, smatrajući da tužba protiv odluke Upravnog odbora bivše BRK, nije podneta u skladu sa odredbom člana 181. stav 1 ZUR-a. Protiv ovog rešenja, nezadovoljnoj stranki je dozvoljeno podnošenje žalbe u roku od 8 dana.

15. Bivši BRK (poslodavac) je protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini, C. br. 65/2005, od 20. oktobra 2005. god., blagovremno uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini.

16. Dana 13. septembra 2006. god., Okružni sud u Prištini (rešenje Ac. br. 135/2006), je ukinuo rešenje Opštinskog suda u Prištini i odlučio da se predmet vrati na ponovno suđenje, jer je prema navedenom sudu, prvostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo u pogledu obračunavanja roka, jer se pozvao na odredbe ZUR, a u ovom predmetu je trebalo da se primene odredbe Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa.

17. Dana 14. decembra 2006. god., Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 294/2006), na osnovu rešenja Ac. br. 135/2006 Okružnog suda u Prištini, je usvojio kao osnovanu tužbu zaposlenog i poništio je kao protivzakonitu odluku Upravnog odbora bivše BRK i obavezao je istu da zaposlenog vrati na prethodno radno mesto ili na neko drugo radno koje odgovara stručnoj spremi zaposlenog.

18. Dana 25. januara 2007. god., bivša BRK (poslodavac) protiv presude C. br. 294/2006, od 14. decembra 2006. god., Opštinskog suda u Prištini je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini. Žalba je zasnovana na pogrešnoj primeni materijalnog prava i na nepravilno utvrđenom činjeničnom stanju.

19. Dana 5. marta 2009. god., Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 347/2007) je usvojio kao osnovanu žalbu bivše BRK, sada podnosilac zahteva, i odlučio je da ukine presudu C. br. 294/2006, od 14. decembra 2006. god., Opštinskog suda u Prištini, vraćajući ponovo predmet na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Prištini. Navedeni sud je zasnovao obrazloženje svoje presude na činejnici da je "presuda prvostepenog suda doneta sa bitnim povredama odredaba Zakona o parničnom postupku, ocenjujući da je izreka presude u suprotnosti sa obrazloženjem".

20. Dana 8. avgusta 2009. god., Opštinski sud u Prištini (presuda C1. br. 575/2009), usvojio je ponovo kao osnovan tužbeni zahtev zaposlenog i poništio je kao protivzakonitu odluku Upravnog odbora bivše BRK, sada podnosioca zahteva, obavezujući istu da zaposlenog vrati na prethodno radno mesto kao "kreditni analitičar" ili na neko drugo radno mesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi sa svim pravima koja proizilaze iz radnog odnosa.

21. Dana 19. februara 2010. god., podnosilac zahteva je protiv presude C1. br. 575/2009, od 8. avgusta 2009. god., ponovo uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini.

22. Dana 19. oktobra 2010. god., Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 542/2010), usvojio je kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva i odlučio da ukine presudu C1. br. 575/2009, od 8. avgusta 2009. god., Opštinskog suda u Prištini.

23. Protiv ove presude, Ac. br. 542/2010, od 19. oktobra 2010. god., zaposleni (tužilac) je podneo reviziju Vrhovnom sudu.

24. Dana 2. maja 2013. god., Vrhovni sud (presuda Rev. br. 335/2012) je usvojio reviziju podnetu od strane zaposlenog (tužioca) i ukinuo presudu Ac. br. 542/2010 Okružnog suda u Prištini od 19. oktobra 2010. god., ostavljajući na snazi presudu Opštinskog suda u Prištini, C1. br. 575/2009, od 8. avgusta 2009. god. Sledi obraloženje presude:

> *"Vrhovni sud Kosova je, polazeći od takvog stanja stvari zaključio da je drugostepeni sud na osnovu pravilno utvrđenog činjeničnog stanja pogrešno primenio materijalno pravo kada je odbacio tužbeni zahtev tužioca.Vrhovni sud Kosova je, polazeći od tako utvrđenog činjeničnog stanja zaključio da se takav pravni stav drugostepenog suda ne može usvojiti kao pravilan i zakonit, jer je, na osnovu ocene ovog Suda, o utvrđenom činjeničnom stanju,*

pogrešno primenjeno materijalno pravo, kada je drugostepeni sud zaključio da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan. Ne može se usvojiti kao pravilan i zakonit zaključak drugostepenog suda da je tužiocu kod tuženog prekinut radni odnos nakon isteka roka propisanog ugovorom, zbog činjenice što iz sporne odluke tuženog proizilazi da tužiocu ugovor o radu nije produžen zbog neangažovanja i neefikasnosti na poslu, stoga se sa pravom navodi u reviziji da je presuda drugostepenog suda doneta na osnovu pogrešne primene materijalnog prava i zbog toga je valjalo reviziju tužioca usvojiti kao osnovanu i preinačiti osporenu presudu, a na snazi ostaviti presudu prvostepenog suda.

Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je prvostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo kada je zaključio da je odluka tuženog o neproduženju ugovora o radu protivzakonita, jer iz dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, odnosno odluke tuženog, ne proizilazi kojim dokazima su utvrđene činjenice koje se tužiocu stavljaju na teret i u kojem postupku. U spornoj odluci nije naveden period za koji se navodi da tužilac nije pokazao potrebno angažovanje i efikasnost na poslu dok se u zapisniku Komisije za radne odnose od 28.12.2004. god., govori o nedostatku dokaza i konkretnih rezultata tužioca za vraćanje loših kredita za period od 01.04.2003. god., kao i o smanjenju broja zaposlenih. Tuženi, je tužiocu, uprkos činjenici da nije pokazao zadovoljavajuće rezultate tokom 2003. god. produžio ugovor o radu i nakon ovog datuma, konačno do 31.12.2004. god."

Razlozi koje je prvostepeni sud izneo za usvajanje tužbenog zahteva tužioca, i ovaj Sud prihvata kao pravilne i zakonite, jer nisu ispunjeni uslovi iz člana 19.2. Pravilnika o radu tuženog da se radni odnos tužioca tretira kao privremenog karaktera, radno mesto šefa u službi za kreditiranje i dalje postoji, nijednom nije ugašeno, i radno mesto ima trajni karaketer, tužilac je ove poslove obavljao jedan relativno dug period i od 02.01.2001. god., i kontinuirano mu je produžavan ugovor, sve do 31.12.2004. god., s druge strane, nisu izneti uverljivi argumenti za njegovo neangažovanje u obavljanju poslova i radnih zadataka za koje se tereti, tako da iz navedenih razloga, ovaj Sud ocenuje kao pravilan zaključak prvostepenog suda, da je neproduženje ugovora o radu tužioca nezakonito, pa je odlučeno kao u izreci presude".

Navodi podnosioca

25. Podnosilac zahteva tvrdi da su javni organi povredili njegova prava garantovana članom 31[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava, članom 6.1 EKLjP, kao i članom 24 [Jednakost pred Zakonom] Ustava, u vezi sa članom 14 EKLjP, jer je Vrhovni sud u vezi sa predmetom odlučio u suprotnosti sa sudskom praksom.

26. Podnosilac zahteva u vezi sa pretpostavkom da je Vrhovni sud odlučio u suprotnosti sa svojom sudskom praksom, podneo je Sudu sledeće odluke:

26.1. Rešenje Rev. br. 107/2006, od 17. aprila 2007. god., Vrhovnog suda. U ovom slučaju Vrhovni sud je vratio predmet na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Prištini, u nastavku sledi obrazloženje rešenja:

> *„Vrhovni sud Kosova, za sada ne može da prihvati pravni stav sudova nižih sudova, jer je zbog primene materijalnog prava ostalo neutvrđeno činejnično stanje na potpun način"[...] U spisima predmeta se ne nalazi ugovor o prijemu tužilje, iz koga može da se konstatuje trajanje prijema tužilje u radni odnos. [...] Zbog ovih razloga, prvostepeni sud je bio obavezan da utvrdi da li postoji ugovor zaključen između tužilje i tužene o osnivanju radnog odnosa na određeno vreme sa rokom istekom od 31.12.2004. god."*

26.2 Presuda Rev. br. 71/2008 od 24. decembra 2008. god., Vrhovnog suda. U ovom slučaju, taj sud je odbio reviziju tužioca, iz sledećih razloga:

> *"U ovom slučaju, tvrdnje podnete u reviziji da je tužiocu prekinut radni odnos zbog ukidanja radnog mesta kao posledica organizacionih promena unutar tužene (Banka), a ne kao posledica isteka roka radnog ugovora, su neosnovane, jer je njemu prekinut radni odnos upravo na dan isteka ugovora, dakle zaključak drugostepenog suda u ovom pravcu je pravilan i zasnovan na zakonu i kao takvog ga prihvata i ovaj sud".*

26.3 Presuda Rev. br. 138/2008 od 31. marta 2009. god., Vrhovnog suda. U ovom slučaju, Vrhovni sud je usvojio reviziju tužene na osnovu sledećih razloga:

> *„Prema članu 11.1 tačka (e) Uredbe 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu, predviđeno je da ugovor o radu prestaje nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen. U ovom slučaju, parničari su zaključili ugovor o radu na određeno vreme u trajanju od 01.06.2004. god., do 31.12.2004. god., dakle, tužiocu je prekinut*

ugovor o radu nakon isteka trajanja ugovora. Dakle, prema oceni ovog Suda, tužiocu ne pripadaju prava iz radnog odnosa za sporni period, jer on nije ispunio gore navedene uslove, jer nije postojalo osnivanje radnog odnosa. Ovo jer, nijednom odredbom Uredbe br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu, nije predviđeno da se zaposlenom prizna pravo iz radnog odnosa nakon isteka trajanja ugovora kod poslodavca sve do vremena kada zaposleni ispuni uslove za zaposlenje".

27. Podnosilac zahteva, takođe, traži od Ustavnog suda usvajanje zahteva za uvođenje privremene mere u vezi sa obustavom sprovođenja presude C1. br. 575/2009 Opštinskog suda u Prištini od 8. avgusta 2009. god. Podnosilac zahteva tvrdi da će mu sprovođenje navedene presude izazvati nepopravljivu materijalnu štetu.

Prihvatljivost zahteva

28. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno precizirani Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom.

29. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa uslovima člana 113. stav 1 i 7 Ustava. Podnosilac zahteva u ovom predmetu je pravno lice i dokazao je da je ovlašćena stranka u skladu sa gore navedenim odredbama Ustava i Zakona.

30. Sud takođe određuje da li je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio uslove iz člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona, u vezi sa iscrpljenjem delotvornih pravnih sredstava. Podnosilac zahteva je podneo Sudu dovoljno dokaza da ispunjava uslove iz člana 113.7 Ustava, člana 47.2 Zakona i pravila 36.1 (a) Poslovnika.

31. Podnosilac zahteva, takođe, treba da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona i pravila 36.1 (b) Poslovnika o radu, u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa predmeta se jasno može primetiti da je poslednja odluka u predmetu podnosioca zahteva presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 228/2012, od 12. maja 2013. god. Podnosilac je zahtev podneo Sudu 15. jula 2013. god., što znači da je zahtev podnet u roku od 4 (četiri) meseca u skladu sa gore navedenim odredbama.

32. Sud, takođe, ocenjuje da li je podnosilac u svom zahtevu precizirao i razjasnio koja prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena, kojim

aktom i od strane kog suda ili javnog organa. Podnosilac je u svom zahtevu naveo navodne povrede članova Ustava. Međutim, podnosilac zahteva treba uverljivo da argumentuje da činjenice za koje tvrdi da su dovele do povrede njegovih prava i sloboda garantovanih Ustavom, na neosporiv način u svojoj suštini predstavljaju elemente povrede određenog prava.

33. S tim u vezi, Sud se poziva na odredbe pravila 36.1 (c) i pravila 36.2 (a) i (b) Poslovnika u kojima se predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnj".

34. Sud podseća da jedan od uslova prihvatljivosti je da zahtev podnosioca treba da bude očigledno osnovan, kako bi se Sud upustio u meritum istog.

35. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da se podnosilac zahteva posebno žali na presudu Vrhovnog sud., Rev. br. 335/2012, od 2. maja 2013. god., kojom je ukinuta presuda drugostepenog suda Ac. br. 542/2010, od 18. oktobra 2010. god., i potvrđena presuda prvostepenog suda, C. br. 575/2009, od 8. avgusta 2009. god. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud jednostrano odlučio u vezi sa sporom, vršeći kršenje člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLjP, kao i člana 24 u vezi sa članom 14 EKLjP, jer je odlučio o predmetu u suprotnosti sa svojom sudskom praksom.

Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi člana 24 [Jednakost pred Zakonom] Ustava, u vezi sa članom 14 EKLJP

36. Sud primećuje da je podnosilac u svom zahtevu naveo rešenje Rev. br. 107/2006, od 17. aprila 2007. god.; presudu Rev. br. 138/2008, od 31. marta 2009. god., i presudu Rev. br. 71/2008, od 24. decembra 2008. god., Vrhovnog suda, navodeći da je njegov predmet sličan sa gore navedenim predmetima za koje je Vrhovni sud odlučio u korist podnosioca zahteva (bivši BRK, sada NLB Priština).

37. Što se tiče razlike u tretmanu, Sud se poziva na praksu ESLJP koja je u nekoliko slučajeva navela da je podnosilac zahteva obavezan da pokaže i dokaže zašto je njegov/njen predmet na drugačiji način tretiran od drugih sličnih predmeta. S tim u vezi, ESLjP (*Vidi predmet Lithgow i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva) je istakao da "član 14. Konvencije štiti osobe [...] koje su dovedene u analognu situaciju protiv diskriminatornih razlika u tretmanu [...], međutim, kako bi žalba podnosioca imala uspešan ishod, treba između ostalog da se konstatuje, da je situacija u kojoj se nalazi navodna žrtva slična sa situacijom osobe koje su dobro tretirane (Vidi predmet Fredrin protiv Švedske).*

38. Sud primećuje da podnosilac zahteva trvdi da je njegov predmet identičan sa drugim predmetima za koje je Vrhovni sud odlučio u korist podnosioca zahteva. Što se tiče navedene tvrdnje, Sud je pažljivo i pojedinačno analizirao pomenute predmete i nalazi da se predmet podnoisoca zahteva ne može smatrati sličnim sa pomenutim predmetima, jer kako se primećuje iz odluka priloženih ovom zahtevu, Vrhovni sud je za svaki predmet pojedinačno pružio svoje obrazloženje, zasnivajući se na osnovnim pitanjima koja su pokrenuta u tužbenom zahtevu i u žalbi od strane samih stranki (*vidi, obrazloženja presuda u stavu 26. tačka 1, 2 i 3).*

39. S druge strane, ESLjP ističe da su sudovi i organi države obavezni da pokažu i dokažu da se različito tretiranje jednog predmeta od drugog treba argumentovani, i na uverljiv i potreban način obrazložiti (vidi slučaj Lithgow i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva) gde je ESLjPnaveo da: [...] u smislu člana 14, diskriminatorna razlika u tretmanu je diskriminacija, ako ta razlika nije meta određene zakonite svrhe ili ne sadrži dovoljno obrazloženje.

40. S tim u vezi, Sud smatra da se nijednim dokazom ne utvrđuje da je Vrhovni sud odlučio jednostrano i nezakonito, ili da nije dovoljno obrazložio svoju presudu. Nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene

svoju tvrdnju o "nepristrasnom suđenju" zasnivajući svoju tvrdnju na drugim predmetima za koje je sud posebno odlučio na osnovu samog predmeta. Ovakva tvrdnja o povredi ustavnih prava, treba zaista da bude uverljiva i obrazložena i pokrenuta na osnovu ustavnih argumenata, kako bi žalba imala uspešan ishod u korist navedene stranke.

Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi prava na „pravično i nepristrasno suđenje"

41. Sud naglašava da podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi dokazima svoju tvrdnju o povredi prava na *„pravično i nepristrasno suđenje"* koje je garantovano članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije za ljudska prava. Tvrdnje o povredi nekog ustavnog prava, u svojoj suštini, treba da sadrže nesporne elemente povreda osnovnih prava garantovanih Ustavom i međunarodnim instrumentima, kako bi se Sud upustio u osnovanost zahteva i razmatranje merituma istog.

42. Vrhovni sud je u ovom slučaju pružio dovoljno razloga u svojoj presudi, razmatrajući i analizirajući u celosti okolnosti predmeta, na osnovu kojih je odlučio o poništenju presude drugostepenog suda i ostavljanju na snazi presude prvostepenog suda, što je puna nadležnost Vrhovnog suda da oceni zakonitost sudskih odluka donetih od strane sudova nižih stepena.

43. Nije dužnost Ustavnog suda da oceni zakonitost i tačnost odluka donetih od strane nadležnih sudskih institucija, osim ako postoje uverljivi dokazi da su takve odluke donete na očigledno nepravilan i nejasan način.

44. Dužnost Suda u vezi sa navodnim ustavnim pravima je da analizira i oceni da li su postupci, gledano u celini bili pravični i u saglasnosti sa zaštitom izričito utvrđenom Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije sud četvrtog stepena, da razmatra odluke donete od strane sudova nižih stepena. Uloga je redvonih sudova da tumače i primenjuju određena pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

45. U ovom slučaju, podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz koji ukazuje da navodne povrede navedene u zahtevu, sadrže neosporive elemente povreda ustavnih prava (Vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLjP o prihvatljivosti zahteva, br. 53363/99, od 31. maja 2005. god.).

46. Dakle, Sud ne može da smatra da su određeni postupci sprovedeni pred Vrhovnim sudom na neki način bili nepravični ili proizvoljni (*Vidi, mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, odluka ESLjP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).*

47. Konačno, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, kako na osnovu prihvatljivosti, tako ni na osnovu merituma zahteva, jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da su mu osporenom odlukom povređena prava i slobode garantovane Ustavom.

48. Na osnovu gore navedenih razloga, Sud zaključuje da se zahtev podnosioca smatra očigledno neosnovanim i u skladu sa pravilom 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu odbija se kao neprihvatljiv.

Ocena zahteva za privremenu meru

49. Podnosilac zahteva, takođe, traži od Suda da uvede privremenu meru za obustavu sprovođenja presude Opštinskog suda u Prištini, C1. br. 575/2009, od 8. avusta 2009. god. Podnosilac zahteva tvrdi da će mu sprovođenje navedene presude pruzrokovati nepopravljivu materijalnu štetu.

50. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2 [Pravni Efekat Odluka] Ustava, koji određuje: *„Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu”.*

51. Sud, takođe, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

> *“Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu”.*

52. Štaviše, pravilo 54.1 Poslovnika o radu, predviđa:

"U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera".

53. Konačno, pravilo 55.1 Poslovnika o radu, navodi:

"Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima.".

54. Kako bi Sud uveo privremenu meru, treba da u skladu sa pravilom 55.4 Poslovnika o radu, zaključi da:

"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili

(c) je privremena mera u javnom interesu.

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva".

55. Sud u nastavku konstatuje da pošto je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i proglašava se neprihvatljivim, zahtev za privremenu meru ne može više predsetavljati predmet razmatranja, stoga, zahtev za uvođenje privremene mere treba da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 46 i članom 27. Zakona, u skladu sa pravilom 36.2 (b) i (d) i u skladu sa pravilom 55 i 56.2 Poslovnika o radu, dana 10. septembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev o privremenoj meri;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 127/13, Valdet Sutaj, datum 11 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, Ac. br. 3544/12, od 3. maja 2013. god.

KI127/13, Rešenje o neprihvatljivosti od 9. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, imovina, zahtev za privremenu meru, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva tvrdi da su odluke donete od strane Opštinskog suda u Dečanima i Apelacionog suda Kosova prekršile članove 19 [Sprovođenje međunarodnog prava] i 121 [Imovina] Ustava, odredbe Zakona br. 02/L-33 o stranim ulaganjima, odredbe Sporazuma o podsticanju i zaštiti ulaganja između Republike Kosovo i Švajcarske Konfederacije, od 27. oktobra 2011. god. i odredbe Zakona br. 03/L-008 o izvršnom postupku.

Gore navedeni sudovi, u okviru predloga o izvršnom postupku, kako bi vratili dug koji duguje podnosilac zahteva, odlučili su da predaju vlasništvo nepokretnosti podnosioca zahteva poveriocu, *Compactherm AG,* sa sedištem u Švajcarskoj.

Podnosilac zahteva je takođe tražio od Ustavnog suda Republike Kosovo da uvede privremene mere, odnosno da zabrani poveriocu, *Compactherm AG,* da otuđi nepokretnost podnosioca zahteva sve do okončanja postupka pred Ustavnim sudom.

Sud je zaključio da činjenice koje je predstavio podnosilac zahteva nisu ni na koji način opravdale navode o kršenju ustavnih prava i podnosilac nije u dovoljnoj meri potkrepio svoje tvrdnje.

Sud je zaključio da ne postoji *prima facie* slučaj u cilju uvođenja privremenih mera i zbog toga zahtev za uvođenje privremenih mera je očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI127/13
Podnosilac
Valdet Sutaj
Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova Ac. br. 3544/12 od 3. maja 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Valdet Sutaj iz Dečana, zastupljen od strane Gazmenda Nushija (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Apelacionog suda Kosova Ac. br. 3544/12 od 3. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su odluke donete od strane Opštinskog suda u Dečanima i Apelacionog suda Kosova prekršile članove 19.[Sprovođenje međunarodnog prava] i 121.[Imovina] Ustava, odredbe Zakona br. 02/L-33 o stranim ulaganjima, odredbe sporazuma o podsticanju i zaštiti ulaganja između Republike Kosovo i Švajcarske Konfederacije od 27. oktobra 2011. god., i odredbe Zakona br. 03/L-008 o izvršnom postupku.

4. Gorenavedeni sudovi, u okviru predloga o izvršnom postupku, kako bi vratili dug koji duguje podnosilac zahteva, odlučili su da predaju

vlasništvo nepokretnosti podnosioca zahteva poveriocu, *Compactherm AG* sa sedištem u Švajcarskoj.

5. Podnosilac zahteva je takođe tražio od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) dauvedeprivremene mere, odnosno da zabrani poveriocu, *Compactherm AG* da otuđi nepokretnost podnosioca zahteva sve do okončanja postupka pred Ustavnim sudom.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.(u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 54, 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 20. avgusta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

8. Dana 28. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu (član) i Arta Rama-Hajrizi (član).

9. Dana 28. avgusta 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca o upisu zahteva i tražio da isti podnese Sudu kopije presude Opštinskog suda u Dečanima C. br. 227/07 od 1. aprila 2008. god., presudu Okružnog suda u Peći Ac. br. 277/08 od 12. aprila 2010. god., rešenje Opštinskog suda u Dečanima E. br. 251/10 od 30. aprila 2010. god. i rešenje Okružnog suda u Peći Ac. br. 440/2010 od 6. juna 2011. god.

10. Dana 2. septembra 2013. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu kopije presude Opštinskog suda u Dečanima C. br. 227/07 od 1. aprila 2008. god., presudu Okružnog suda u Peći Ac. br. 277/08 od 12. aprila 2010. god., i rešenje Opštinskog suda u Dečanima E. br. 251/10 od 30. aprila 2010. god.

11. Dana 10. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, većalo o predmetu i predložilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 30. aprila 2010. god., poverilac "*Compactherm AG*" sa sedištem u Švajcarskoj je podneo predlog za izvršenje presude Opštinskog suda u Dečanima (C. br. 227/2007 od 1. aprila 2008. god.) i presude Okružnog suda u Peći (Ac. br. 277/08 od 12. aprila 2010. god.), odnosno plaćanje duga od strane podnosioca.

13. Gorenavedeni sudovi, pozivajući se na ugovore o zajmu zaključene između podnosioca zahteva i *Compactherm AG,* potvrdili su osnivanje ugovorenog odnosa. Pored toga, Opštinski sud u Dečanima (C. br. 227/2007 od 1. aprila 2008. god.) je uveo privremene mere, odnosno zabranio je podnosiocu zahteva prodaju, otuđivanje i stavljanje pod hipoteku njegovu nepokretnost sve do okončanja osporenog i izvršnog postupka.

14. Dana 21. jula 2010. god., Opštinski sud u Dečanima (rešenje E. br. 251/2010) je odobrio pokretanje izvršnog postupka. Izvršni postupak je, takođe, potvrđen rešenjem Okružnog suda u Peći (Ac. br. 440/2010 od 6. juna 2011. god.).

15. Opštinski sud u Dečanima (rešenje E. br. 251/2010 od 15. jula 2011. god.), na zahtev za veštačenje naloženo od strane ovog suda, utvrdio je da vrednost nepokretnosti podnosioca zahteva iznosi 1.708.972,00 EVRA.

16. Dana 2. decembra 2012. god., odnosno i 6. januara 2012. god., u cilju sprovođenja izvršnog postupka i na osnovu zaključaka Opštinskog suda u Dečanima (E. br. 251/2010 od 26. oktobra 2011. god. i E. br. 251/2010 od 2. decembra 2011. god.), održane su dve javne licitacije za prodaju nepokretnosti podnosioca zahteva. U oba slučaja nije bilo zainteresovanih ponuđača.

17. Na trećoj javnoj licitaciji, održanoj 8. februara 2012. god., zainteresovani ponuđači su bili Hamdi Sutaj, otac podnosioca zahteva, i poverilac, *Compactherm AG*, zastupljen od strane svog pravnog zastupnika. Nepokretnost podnosioca zahteva je prodata ponuđaču sa najboljom ponudom, odnosno Hamdi Sutaj, prilikom čega je sud odlučio da odredi rok od trideset (30) dana za konačnu isplatu iznosa od 1.800.000,00 EVRA.

18. S obzirom da ponuđač, HamdiSutaj nije deponovao gorenavedeni iznos u određenom roku, Opštinski sud u Dečanima je u skladu sa svojim zaključkom E. br. 251/2010 od 31. maja 2012. god., proglasio prodaju nepokretnosti od 18. aprila 2012. god., ništavnom i nevažećom.

19. Dana 31. maja 2012. god., Opštinski sud u Dečanima je u skladu sa svojim zaključkom, odlučio da preda nepokretnost podnosioca zahteva poveriocu kao drugom i jedinom ponuđaču za iznos duga prema poveriocu, odnosno za 1.723.904,53 EUR.

20. Dana 15. juna 2012. god., Opštinski sud u Dečanima (rešenje E. br. 251/2010) potvrdio je prodaju nepokretnosti podnosioca zahteva poveriocu. Na osnovu ovog rešenja, Odeljenje za geodeziju opštine Dečani je bilo obavezno da prenese prava svojine na nepokretnost na ime poverioca, *Compactherm AG* u Švajcarskoj.

21. Protiv rešenja Opštinskog suda (E. br. 251/2010 od 15. juna 2012. god.), podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu Kosova, navodeći bitne povrede odredaba izvršnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja.

22. Dana 3. maja 2013. god., Apelacioni sud Kosova (rešenje AC. br. 3544/12) je odbacio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio je rešenje Opštinskog suda u Dečanima.

23. Apelacioni sud Kosova, smatra da je "*prvostepeni sud pravilno primenio odredbe člana 231. stav 1 Zakona o izvršnom postupku, kada je osporenim rešenjem odlučio da preda nepokretnost dužnika poveriocu, koji, iako je strano pravno lice, prema članu 3. i 4. Zakona o stranim ulaganjima, uživa pravo, bez diskriminacije, u istoj meri kao i nacionalni ulagač na pravo za sticanje prava svojine nad sredstvima nacionalnog lica.*"

24. Dana 4. jula 2013. god., podnosilac zahteva je podneo predlog za zahtev za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu.

25. Dana 8. jula 2013. god., državni tužilac je obavestio podnosioca zahteva da ne postoji pravni osnov da se nastavi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva navodi da su odluke donete od strane Opštinskog suda u Dečanima i Apelacionogsuda Kosova počinile povrede članova 19. i 121. Ustava, odredaba Zakona br. 02/L-33 o stranim ulaganjima, odredaba sporazuma za podsticanje i zaštitu ulaganja između Republike Kosovo i Švajcarske Konfederacije od 27. oktobra 2011. god., i odredaba Zakona br. 03/L-008 o izvršnom postupku.

27. U vezi sa članom 121. stav 2. Ustava i člana 4. stav 1 Zakona o stranim ulaganjima, podnosilac zahteva tvrdi da *[...]"*S o*bzirom da poverilac nije imao zakonsko prisustvo na teritoriji Republike Kosova, isti ni u jednom slučaju nije mogao da stekne status „stranog ulagača", pošto nije ispunio ni jedan od uslova utvrđenih u članu 2. Zakona o stranim ulaganjima-definicija „stranog ulagača". Shodno tome, poverilac nije imao i nema zakonsko pravo da bude nosilac svojinskog prava na nepokretnu imovinu na teritoriji Republike Kosova [...].*

28. Član 121.stav *2*. Ustava predviđa:

> *[...] "Strana fizička lica i organizacije mogu steći pravo vlasništva na nepokretnu imovinu u saglasnosti sa uslovima koji su određeni zakonom ili međunarodnim sporazumom."*

29. Podnosilac zahteva u nastavku tvrdi da: [...] *"strano pravno lice prethodno treba da se registruje u Agenciji za registraciju biznisa na Kosovu (KBRA) da bi ispunio osnovne uslove za sticanje prava da bude nosilac prava svojine nad nepokretnosti na teritoriji Republike Kosovo."*

30. Podnosilac takođe zahteva od Suda da uvede privremene mere, odnosno, da zabrani poveriocu*Compactherm AG* prodaju, otuđi ili stavi pod hipoteku nepokretnost podnosioca zahteva sve dok se postupak pred Ustavnim sudom ne okonča.

31. Podnosilac zahtevazaključuje, tražeći da Ustavni sud:

> *"PROGLASIzahtev podnosioca PRIHVATLJIVIM."*
>
> *DA UTVRDI da rešenje Opštinskog suda u Dečanima, E. br. 251/2010 od 15.06.2012. god., i rešenje Apelacionog suda Kosova, AC. br. 3544/12 od 03.05.2013. god., nisu u skladu sa članom 19. [Sprovođenje Međunarodnog prava] i članom 121. [Imovina] Ustava Republike Kosovo.*
>
> *DA UTVRDI da je rešenje Opštinskog suda u Dečanima, E. br. 251/2010 od 15.06.2012. god., i rešenje Apelacionog suda Kosova AC. br. 3544/12 od 03.05.2013. god., nevažeća.*
>
> *DA PROGLASI da ova presuda stupa na snagu odmah."*

Odredbe Zakona o stranim ulaganjima br. 02/L-33, kao što je navedeno od strane podnosioca zahteva

Član 2. stav 1. Zakona o stranim ulaganjima predviđa:

*"**Strani Investitor**" znači jedno strano lice koje vrši investicije na Kosovo.*

*"**Strano Lice**" znači i podrazumeva sledeće:*
a. jedno fizičko lice koje je državljanin, ili koje ima stalno zakonsko prebivalište u jednoj drugoj državi ili teritoriji van Kosova.
b. jedno poslovno preduzeće ili organizacija, entitet ili udruženje - bez obzira da li je pravno lice - koja je osnovana na osnovu zakona jedne države ili geografske teritorije van Kosova;
c. jedna vladina administrativna jedinica ili agencija jedne strane države ili geografske teritorije van Kosova; i
d. jedna organizacija, jedinica ili drugo udruženje - bez obzira da li je pravno lice - koja je osnovana kao rezultat jednog sporazuma izmedju država, ili koja je kao takva subjekat medjunarodnog prava.

"Investicije" i "Investicije na Kosovo" znači jedna aktiva koja (i) koja je priložena jednom trgovačkom društvu na Kosovo kao naknada za jedan vlasnički interes u tom trgovačkom društvu; (ii) je iznajmljena, data na kredit ili koja je privremeno data na osnovu ugovora, jednom trgovačkom društvu na Kosovo, na korišćenje za njegove redovne poslovne aktivnosti; ili (iii) je priložena, iznajmljena, ili koja je privremeno data na osnovu ugovora, jednoj drugoj organizaciji koja je osnovana na osnovu zakona Kosova, za redovno korišćenje poslovne aktivnosti na Kosovo.

Član 4.1. Zakona predviđa:

„Kosovo neće tretirati strane investitore i investicije manje nepovoljno od tretmana koji je dat domaćim investitorima i/ili investicijama, uključujući - ali ne ograničavajući se - tretmanom u vezi sa (i) odredbama o zaštiti i sigurnosti, (ii) utvrdjenjem jedne investicije, (iii) ekonomske i druge aktivnosti u kojima će se obavljati investicija i (iv) sticanjem, proširenjem, upravljanjem ili odlaganjem investicija".

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Kao prvo, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost.

33. Član 113.1. Ustava predviđa:

"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".

34. Član 113.7. Ustavapredviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

35. U ovom predmetu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio rešenje za zaštitu svojih prava pred Opštinskim i konačno pred Apelacionim sudom Kosova. Pored toga, on je takođe iskoristio vanredno pravno sredstvo, tako što je podneo predlog državnom tužiocu da traži zaštitu zakonitosti.

36. Dakle, podnosilac zahteva je ovlašćena stranka i iscrpeo je sva pravna sredstva koja su raspoloživa primenjivim zakonom na Kosovu.

37. Shodno tome, Sudzaključuje da je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost predviđene članom 113.1. i 113.7. Ustava.

38. Podnosilac zahteva treba, takođe, da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Na osnovu spisa predmeta, može se videti da je podnosiocu zahteva rešenje Apelacionog suda Kosova uručeno 28. juna 2013. god., i da je isti podneo svoj zahtev Sudu 20. avgusta 2013. god. Zahtev je podnet u roku od četiri meseca, kao što je propisano Zakonom i Poslovnikom.

39. Međutim, Sud, takođe, mora uzeti u obzir pravilo 36. Poslovnika, koje predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

"(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...], ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,

[...], ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

40. Podnosilac zahteva osporava rešenje Opštinskog suda u Dečanima (E. br. 251/2010 od 15. juna 2012. god.) zbog *"bitnih povreda odredaba izvršnog postupka i pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja"*.

41. Sud primećuje da za postojanje *prima facie* slučaja o meritumu zahteva za privremene mere i o prihvatljivosti zahteva,podnosilac zahteva mora da dokaže da postupci u redovnim sudovima, gledano u celini, nisu sprovedeni na takav način da podnosilac zahteva dobije pravično suđenje ili da su počinjene druge povrede od strane redovnih sudova.

42. Sud dalje primećuje da je Apelacioni sud Kosova obrazložio svoje rešenje nalazeći da je osporeno rešenje Opštinskog suda pravično i da je primenjeni izvršni postupak u skladu sa Zakonom.

43. U tom smislu, Ustavni sud ponavlja da, po Ustavu, nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi, *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28, vidi takođe slučaj br. *KI70/11, podnosilac zahteva Faik Hima, Magbule Himai Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivostiod 16. decembra 2011. god.).

44. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci uopšte, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (Vidi, *između ostalog,Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije a zaštitu ljudskih prava od 10. jula 1991. god.).

45. Sud smatra da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Apelacioni sud Kosova, bili pravični i obrazloženi (vidi, *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLjP, odluka od 30. juna 2009. god.).

46. Dakle, podnosilac zahteva nije podneo nijedan *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih prava iz Ustava (Vidi *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. god.) i nije precizirao kako članovi 19. i 121. stav 2, Ustava potkrepljuju

njegovu tvrdnju, kao što se predviđa članom 113.7. Ustava i članom 48. Zakona.

47. Iz svih gorenavedenih razloga, Sud je zaključio da činjenice koje je predstavio podnosilac zahteva nisu ni na koji način opravdale navode o kršenju ustavnih prava i podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoje tvrdnje.

48. Dakle, u skladu sa pravilom 36. 1. (c) i 2. (b) i (d), zahtev je neprihvatljiv.

Zahtev za privremene mere

49. Podnosilac zahteva je tražio od Suda da uvede privremene mere, odnosno da zabrani poveriocu *Compactherm AG* da otuđi nepokretnost podnosioca zahteva sve dok se postupak pred Ustavnim sudom ne okonča.

50. Podnosilac zahteva tvrdi da [...] "*pošto postoji ozbiljna opasnost da će poverilac Compacterm AG sa sedištem u Švajcarskoj, otuđiti nepokretnost, koja je bila predmet izvršnog postupka i da će promeniti postojeće stanje"[...]*

51. Član 27. Zakona i posebno pravilo 54. (1) Poslovnika, predviđa da *"dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera."*

52. Pored toga, da bi Sud odobrio privremene mere u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika, mora naći, naime, da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera i*

53. Kao što je gore zaključeno, zahtev je neprihvatljiv i prema tome ne postoji *prima facie* slučaj u cilju uvođenja privremenih mera i zbog toga zahtev za uvođenje privremenih mera je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stav 1. i 7. Ustava, članovima 20. i 27. Zakona i pravilima 36.2, 54, 55. i 56. Poslovnika o radu, dana 10. septembra 2013. god., jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

V. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 129/13, Daut Çejku, datum 11 Oktobar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Pml. br. 83/2012, od 19. juna 2013. god.

KI129/13, rešenje o neprihvatljivosti od 9. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na privatnost, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda, odbijajući njegov zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Okružnog suda u Prištini (Ap. br. 388/2009 od 28. septembra 2012. god.) povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno članove 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 36.2 [Pravo na privatnost] Ustava, i član 6.1 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

Pored toga, podnosilac zahteva je tražio od Ustavnog suda da uvede privremenu meru, odnosno da obustavi izvršenje presude Okružnog suda u Prištini do 31. decembra 2012. god., kojom je podnosilac zahteva osuđen na kaznu zatvora od 6 (šest) meseci.

Sud smatra da su tvrdnje o povredi njegovih ustavnih prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31 Ustava i član 6 EKLJP) i pravo na privatnost (član 36.2 Ustava i član 8 EKLJP), jer su osporene presude zasnovane na neprihvatljivim dokazima, neosnovane i nisu potkrepljene i samim tim očigledno neosnovane.

Sud je takođe zaključio da je zahtev neprihvatljiv i prema tome ne postoji *prima facie* slučaj u cilju uvođenja privremene mere i zbog toga zahtev za uvođenje privremenih mera je očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI129/13
Podnosilac
Daut Çejku
Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda Pml. br. 83/2013, od 19. juna 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Daut Çejku iz Prizrena, koga zastupa Hazër Susuri (podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 83/2013, od 19. juna 2013. god., koja mu je uručena 15. jula 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda, odbijajući njegov zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Okružnog suda u Prištini (Ap. br. 388/2009 od 28. septembra 2012. god.) povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno članove 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 36.2. [Pravo na privatnost] Ustava, i član 6.1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Pored toga, podnosilac zahteva je tražio od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), da uvede privremene mere u skladu sa članom 27. Zakona, odnosno da obustavi izvršenje presude Okružnog suda u Prištini (Ap. br. 388/2009 od 28. septembra 2012. god.) do 31.

decembra 2012. god., kojom je podnosilac zahteva osuđen na kaznu zatvora od 6 (šest) meseci.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, u vezi sa članom 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu i pravilu 54, 55. i 56. 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 21. avgusta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 28. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca. Veće za razmatranje je sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.

8. Dana 28. avgusta 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i zatražio ceo tekst presude Vrhovnog suda (Pml. br. 83/2013g od 19. juna 2013. god.). Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o zahtevu.

9. Dana 30. avgusta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu ceo tekst presude Vrhovnog suda.

10. Dana 10. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, većalo o predmetu i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice predmeta

11. Proizilazi da je podnosilac zahteva lekar u Kliničkom Univerzitetskom Centru Kosova, javnoj zdravstvenoj ustanovi. Tokom jula 2008. god., i u nekoliko navrata, pacijent je konsultovan sa podnosiocem zahteva g. X u vezi sa problemom sa venama na nogama. Jednom prilikom, podnosilac zahteva je predložio g. X da se podvrgne operaciji. Navodno, podnosilac zahteva je obavestio g. X da on može da se obavi operaciju u privatnoj klinici za 700 EVRA ili u Kliničkom Univerzitetskom Centru Kosova za 300 EVRA.

12. G. X je naknadno prijavio policiji da je podnosilac zahteva tražio mito od 300 EVRA da izvrši operaciju. Policija je kopirala 3 novčanice od sto evra obezbeđene od strane g. X i upisala serijske brojeve sa ovih novčanica.

13. Dana 12. avgusta 2008. god., g. X se pojavio u kancelariji i ponudio 3 novčanice od sto evra podnosiocu zahteva. U jednom trenutku, podnosilac zahteva je stavio novčanice u svoj džep. Podnosilac zahteva je uputio g. X u prostoriju za preglede. U tom momentu, dve osobe su se identifikovale kao policajci i suočili se sa podnosiocem zahteva u vezi sa 300 evra. Podnosilac zahteva je predao 3 novčanice od sto evra iz svog džepa tražene od strane dvojice policajaca, kao što se vidi iz presuda redovnih sudova i samih izjava podnosioca zahteva, *inter alia,* iz njegovih podnesaka u vezi sa žalbom Okružnog suda. Podnosilac zahteva je uhapšen i zatim optužen.

14. Dana 13. marta 2009. god., Opštinski sud u Prištini (presuda P. br. 2214/08) osudio je podnosioca zahteva na kaznu zatvora od 8 (osam) meseci da je počinio krivično delo predviđeno u članu 343. 1. Krivičnog zakona Kosovo (Uzimanje mita).

15. Dana 12. juna 2009. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv presude Opštinskog suda u Prištini, zbog:

> "*Suštinskih povreda ZKPK (član 403. stav 1. podstavovi 8. i 12)*
> *povreda ZKP (član 404. stavovi 1. i 2);*
> *Pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja*
> *(član 405. stav 1. podstavovi 1. i 2) i*
> *na odluku o kazni (član 406. stav 1).*"

16. Dana 28. septembra 2012. god., Okružni sud u Prištini (presuda Ap. br. 388/2009) osudio je podnosioca zahteva na šest (6) meseci zatvora.

17. Okružni sud u Prištini smatra da „*u žalbi branioca optuženog navodi se da pobijana presuda sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 403. stava 1, tačke 8. i 12. ZKPK. Međutim u obrazloženju žalbe nisu dati konkretni razlozi, u čemu se ogledaju te povrede, tako da se samo navodi da izreka presude nije u skladu sa obrazloženjem, navodi se da je ovaj slučaj bio prethodno pripremljen, kako bi se ukaljalo ime poznatog doktora vaskularne hirurgije, dok se drugi razlozi više odnose na činjenično stanje.*"

18. Okružni sud u Prištini je dalje utvrdio da [...]"*presuda prvostepenog suda ne sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, na koju se u žalbi poziva branilac optuženog.U nedostatku pravog obrazloženja ove žalbe, ovaj Sud je ocenio pobijanu presudu u skladu sa odredbom člana 415. ZKPK.[...]*"

19. Okružni sud u Prištini, takođe, smatra da su tvrdnje o pogrešnoj oceni i o nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja neosnovane. S tim u vezi, Okružni sud smatra da je [...] *"pravilno i na nesumnjiv način utvrđeno da je optuženi preduzeo inkriminisane radnje, navedena u izreci pobijane presude"* i zaključio da su tvrdnje o nedostatku elemenata krivičnog dela za koje je proglašen krivim neosnovane.

20. Dana 10. maja 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova, iz sledećih razloga:

    1. *"Povreda krivičnog zakona iz člana 404. stav 1. podstav 1. ZKPK u vezi sa članom 343.1. KZK i*
    2. *Suštinske povrede odredaba krivičnog postupka, iz člana 403. stav 1, podstavovi 8. i 12. ZKPK."*

21. Jednom rečju, podnosilac zahteva je zaključio da *"presuda doneta od strane prvostepenog i ona iz drugostepenog suda sadrže suštinske povrede odredaba krivičnog postupka predviđenih odredbama člana 403. stavovi 1. i 8. ZKPK, zato što se pobijane presude zasnivaju na neprihvatljivim dokazima.*

22. Dana 19. juna 2013. god., Vrhovni sud (presuda Pml. br. 83/2013) je odlučio da „odbija zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan".

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi da *„su sudovi doneli svoje presude na osnovu neprihvatljivih dokaza i da je prilikom pretresa od strane policije, nedostajao nalog pretpretresnog sudije. Dakle, presuda Vrhovnog suda je prekršila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 36.2. [Pravo na privatnost] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] i 8. [Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života] EKLJP".*

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su presude donete od strane redovnih sudova povredile njegova prava [...] *"jer slučaj(...) nije pravilno saslušan od strane redovnih sudova, jer su redovni sudovi svoje presude doneli na osnovu neprihvatljivih dokaza, odnosno dokaza koji su obezbeđeni u suprotnosti sa ranije navedenim odredbama i kršenjem odredaba člana 31. Ustava Republike Kosovo, kao i člana 6. EKLJP i ovim su onemogućili podnosioca da pred sudom bude proglašen nevinim [...]"*

25. Podnosilac zahteva dalje ukazuje na *"nezakonito postupanje u vezi sa obezbeđivanjem dokaza skrivenim i tehničkim merama praćenja i istrage, propisanih članom 258. stav 2, tačka 9. ZKPK (simuliranje krivičnog dela korupcije).* Podnosilac zahteva tvrdi da se *"suočavamo sa simulacijom krivičnog dela korupcije, koje je kao takvo, (...) počinjeno na neustavan način zato što su upravljeni i pruženi dokazi dobijeni na nezakonit način, odnosno neustavan način."*

26. Prema tome podnosilac zahteva zaključuje da u skladu sa članom 36. stavom 2.[Pravo na privatnost] Ustava, "*ulazak policije u prostorije dr Çejkua - vrši se samo do neophodnog stepena, i samo nakon što Sud odobri, nakon objašnjavanja razloga zašto je takva kontrola neophodna, a u slučaju podnosioca zahteva nedostaje nalog Suda, odnosno pretpretresnog sudije Opštinskog suda u Prištini, za pretres službenih prostorija, kao i pretres dr Çejkua kao osumnjičenog."*

27. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Ustavnog suda:

1. *"Da proglasi zahtev prihvatljivim;*
2. *Da zaključi da je postojalo kršenje člana 36. stava 2. [Pravo na privatnost] Ustava Republike Kosovo, člana 8. EKLJP (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), kao i člana 31. Ustava Republike Kosovo [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 6. EKLJP (Pravo na pravično suđenje);*
3. *Proglasi nevažećom presudu Vrhovnog suda Kosova, Pml.br. 83/2013, od 19. juna 2013. god.;*
4. *Presudu Vrhovnog suda Kosova, Pml.br. 83/2013, od 19. juna 2013. god. vrati na ponovno odlučivanje, u skladu sa presudom Ustavnog suda;*
5. *Da uvede PRIVREMENE MERE za podnosioca zahteva, dr Dauta Çejkua, za neizvršenje kazne zatvora, dok Vrhovni sud Kosova ponovo ne odluči o slučaju, na osnovu ratiodecidendi Ustavnog suda."*

Prihvatljivost zahteva

28. Pre svega, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost zahteva.

29. U tom smislu, član 113. Ustava predviđa:

"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način ".
(...)

"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom ".

30. Pored toga, član 49. Zakona predviđa da *"Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku".*

31. U ovom konkretnom slučaju, Sud primećuje da se podnosilac zahteva, u cilju zaštite svojih prava, obratio Opštinskom i Okružnom sudu i, konačno, Vrhovnom sudu Kosova. Sud, takođe, primećuje da je podnosiocu zahteva presuda Vrhovnog suda uručena 15. jula 2013. god. i da je isti podneo svoj zahtev Sudu 21. avgusta 2013. god.

32. Prema tome, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka i da je iscrpeo sva pravna sredstva koju su raspoloživa važećim zakonima i zahtev je podnet u roku od četiri meseca.

33. Shodno tome, Sud zaključuje da zahtev ispunjava uslove za prihvatljivost predviđene članom 113.1. i 113.7. Ustava i članom 49. Zakona.

34. Međutim, Sud, takođe, mora uzeti u obzir pravilo 36 Poslovnika, koje predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

"(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...], ili
(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
[...], ili
(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

35. Podnosilac zahteva je, kao što je gore navedeno, osporavao presudu Okružnog suda pred Vrhovnim sudom zbog povrede krivičnog zakona i suštinske povrede odredaba krivičnog postupka.

36. Sud primećuje da, za *prima facie* slučaj o meritumu zahteva za privremene mere i za prihvatljivost zahteva, podnosilac zahteva mora da

pokaže da postupci pred Vrhovnim sudom, gledano u celosti, nisu sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje ili da su počinjene druge povrede od strane Vrhovnog suda.

37. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjenicama ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinjene od strane redovnih sudova, osim i ukoliko su te greške mogle prekršiti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

38. Sud primećuje da nije bilo tvrdnji o neprihvatljivim dokazima pred Okružnim sudom i navodi podnosioca zahteva pred Vrhovnim sudom su zasnovani na povredi krivičnog zakona i povredi odredaba krivičnog postupka.

39. Međutim, tvrdnje podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom su zasnovane na povredi njegovih prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava i član 6. EKLJP) i prava na privatnost (član 36.2. Ustava i član 8. EKLJP), uglavnom zato što se pobijane presude zasnivaju na neprihvatljivim dokazima. Podnosilac zahteva smatra da su dokazi neprihvatljivi jer su dobijeni policijskim pretresom bez naloga pretresnog sudije.

Navodne povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava i član 6. EKLJP)

40. S jedne strane, Sud primećuje da je Vrhovni sud obrazložio svoju presudu smatrajući da *„uprkos činjenici da je kontrola i zaplenjivanje novca obavila bez naloga pretpretresnog sudije (kao što je predviđeno članom 240. stav 1. ZKPK), u ovom slučaju postoji usmeni nalog javnog tužioca. Međutim, imajući u vidu činjenicu da je osuđeni uhvaćen na delu tokom izvršenja krivičnog dela, koji je nakon toga uhapšen, u ovakvim slučajevima policija može da preduzme postupke i bez naloga pretpretresnog sudije u skladu sa odredbama člana 245. stav 1, tačka 3. ZKPK."*

41. Sud smatra da je Vrhovni sud odgovorio na tvrdnje o neprihvatljivim dokazima, uz obrazloženje da ne postoji samo usmeno odobrenje javnog tužioca, već i da je osumnjičeni uhvaćen na delu tokom izvršenja krivičnog dela i u takvim slučajevima policija može preduzeti akciju bez naloga pretresnog sudije.

42. S druge strane, Sud takođe primećuje da je Vrhovni sud zaključio da je [...] *"pravo suda da oceni postojanje ili nepostojanje činjenica, što nije povezano niti ograničeno posebnim formalnim pravilima. Prema*

odredbi člana 396. stav 7. ZKPK, dužnost Suda je da predstavi na određen i potpun način koje činjenice i zašto uzima kao dokazane ili nedokazane, vršeći tako ocenu tačnosti kontradiktornih dokaza. U ovom predmetu, sudovi su postupili u skladu sa ovim odredbama Zakona o krivičnom postupku, dakle pobijene presude se ne zasnivaju na neprihvatljivim dokazima."

43. Sud smatra da je opravdanje pruženo presudom Vrhovnog suda, odgovarajući na tvrdnje podnosioca zahteva, jasno i dobro obrazloženo. Štaviše, pruženo opravdanje pokriva tvrdnje podnosioca zahteva na osnovu Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku i navode o povredama individualnih prava i sloboda podnosioca zahteva garantovanih Ustavom i EKLJP.

44. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28, vidi takođe slučaj br. *KI70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Himai Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od16. decembra 2011. god.).

45. Ustavni sud može samo razmatrati da li su dokazi predstavljeni na takav način da je postupak, gledano u celini, sproveden na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *između ostalog*, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.).

46. Sud smatra da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Vrhovni sud, bili pravični i obrazloženi (Vidi, *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, od 30. juna 2009. god.).

47. Dakle, podnosilac zahteva nije podneo nijedan *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih prava iz Us*tava (*Vidi *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. god.) i nije precizirao kako član 31. Ustava podržava njegovu tvrdnju, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članom 48. Zakona.

48. U stvari, podnosilac zahteva niti je izgradioslučaj niti je dostavio dokaze da policija može vršiti pretres samo uz nalog pretresnog sudije, štaviše, uključujući i to da kada je lice uhvaćeno na delu, tokom vršenja krivičnog dela.

49. Jednom rečju, Sud smatra da podnosilac zahteva nije opravdao da su dokazi neprihvatljivi i u slučajevima kad policija vrši pretres, a kada je počinilac uhvaćen u aktu vršenja krivičnog dela.

50. Štaviše, Sud primećuje da se kazna podnosioca ne zasniva isključivo na dokazu novčanica nađenih kod podnosioca zahteva

Navodne povrede prava na privatnost (član 36. 2. Ustava i član 8. EKLJP

51. Pored toga, podnosilac zahteva se takođe žali na povredu člana 36. 2. Ustava. Podnosilac zahteva tvrdi da se 12. avgusta 2008. god., policija suočila s njim u njegovoj kancelariji u vezi sa primanjem 3 novčanice od sto evra i sprovela je pretres bez naloga suda, pre ovog pretresa ili retroaktivno nakon pretresa.

52. Član 36. stav 2. Ustava predviđa:

> *„2. Kontrola bilo kojeg stana ili drugih privatnih prostorija, neophodna radi vođenja istrage o zločinu, se može sprovoditi samo do neophodnog stepena i samo na osnovu sudske odluke, nakon objašnjavanja razloga neophodnosti takve kontrole. Odstupanje od ovog pravila je dozvoljeno ako je neophodno radi zakonitog lišavanja slobode počinioca krivičnog dela, prikupljanja dokaza koji se mogu izgubiti ili u slučaju otklanjanja neposredne i ozbiljne opasnosti po ljude ili imovinu, na zakonom propisan način. Sud je dužan da odobri ovakva dela na retroaktivan način“.* (Dodatni naglasak).

53. Sud primećuje da kada se policija suočila sa podnosiocem zahteva u njegovoj kancelariji u Univerzitetskom kliničkom centru Kosova, u vezi sa primanjem iznosa novca, podnosilac zahteva je samovoljno predao 3 novčanice od sto evra iz svog džepa.

54. Sud dalje primećuje da su dokazi odmah zaplenjeni od strane podnosioca zahteva da bi se sprečila opasnost od mogućeg gubljenja, podnosilac zahteva nije bio u privatnom stanu ili privatnom objektu kada su dokazi zaplenjeni i kada je podnosilac zahteva uhapšen i zatim optužen.

55. Prema tome, Sud smatra da član 36. 2. Ustava, uopšteno predviđa da policija treba da dobije odobrenje suda da izvrši pretres i zapleni dokaze iz *bilo kog privatnog stana ili privatnog objekta*. Međutim, Ustav pravi

izuzetak od ovog pravila *„...ako je neophodno radi zakonitog lišavanja slobode, prikupljanja dokaza koji se mogu izgubiti“*.

56. U tim okolnostima, Sud zaključuje da događaj na koji se podnosilac žali ne pripada značaju „pretres privatnog stana ili privatnog objekta“, kao što je utvrđeno članom 36.2. Ustava.

57. Dakle, Sud odbacuje tvrdnju podnosioca zahteva da su njegova prava iz člana 36.2. Ustava bila povređena.

58. Sve u svemu, tvrdnje o povredi njegovih ustavnih prava na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava i član 6. EKLJP) i pravo na privatnost (član 36.3. Ustava i član 8. EKLJP), jer su osporene presude zasnovane na neprihvatljivim dokazima, su neosnovane i nisu potkrepljene i samim tim očigledno neosnovane.

59. Prema tome, u skladu sa pravilom 36. 1. c) i 2. b) i d), zahtev je neprihvatljiv.

Zahtev za privremene mere

60. Podnosilac zahteva traži da Ustavni sud uvede privremene mere *„suspendovanjem rešenja Okružnog suda u Prištini Ap. br. 388/2009 od 28. septembra 2012. god., na osnovu koje se osuđenom nalaže izdržavanje kazne zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci.“*

61. Podnosilac zahteva tvrdi da “*izvršenje presude Ap.br. 388/2009 Okružnog suda u Prištini, od 28. septembra 2012. god. [...] kao neustavne,lišilo bi podnosioca zahteva [...] slobodeza 6 (šest) meseci i ovim će biti izazvana nepopravljiva i neizbežna šteta.“*

62. U tom smislu, Sud uzima u obzir da, u skladu sa pravilom 55.1. Poslovnika, *“Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima”* i takođe pravilo 55. 6. predviđa da *“[...] Preporuka Veća za razmatranje o zahtevu za uvođenje privremenih mera postaje odluka Suda osim ako jedan ili više sudija podnesu primedbu sekretaru u roku od tri (3) dana [...]”*.

63. Sud takođe uzima u obzir član 116.2. [Pravni efekat odluka] Ustava, koji utvrđuje:

> *“Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok*

god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu. ".

64. Član 27. Zakona i, posebno, pravilo 54.1. Poslovnika, predviđa da *"U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera."*

65. Pored toga, kako bi Sud odobrio privremene mere u skladu sa pravilom 55. 4. Poslovnika o radu, mora naći, naime, da:

"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera i

66. Kao što je gore zaključeno, zahtev je neprihvatljiv i prema tome ne postoji *prima facie* slučaj u cilju uvođenja privremenih mera i zbog toga zahtev za uvođenje privremenih mera je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavovima 1. i 7. Ustava, članom 20. i 27. Zakona i pravilom 36.2, 54, 55. i 56. Poslovnika, dana 12. septembra 2013. god., jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 53/13, NTH „Alba Oil“, datum 18. Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Ac. br. 160/2011, od 13. novembra 2012. god. i obaveštenja državnog tužioca, KMLC. br. 139/12, od 25. januara 2013. god.

Slučaj KI 53/13, rešenje od 12. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva tvrdi da su osporena presuda i obaveštenje državnog tužioca doneti u suprotnosti sa članom 24 [Jednakost pred zakonom], članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32 [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (Konvencija).

Sud zaključuje da zahtev nije podnet Sudu na zakonit način, u skladu sa članom 113.1 Ustava i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI53/13
Podnosilac
N.T.SH. „Alba-Oil“
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, Ac. br. 160/2011 od 13. novembra 2012. god. i obaveštenja državnog tužioca, KMLC. br. 139/12, od 25. januara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je N.T.SH. „Alba-Oil“, privatno preduzeće iz Đeneral Jankovića, zastupljeno od strane njenog vlasnika Shemsedina Ramuka.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog Kosovo, Ac. br. 160/2011 od 13. novembra 2012. god., i obaveštenje državnog tužioca, KMLC. br. 139/12, od 25. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporena presuda i obaveštenje državnog tužioca donete u suprotnosti sa članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (Konvencija).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članovima 46, 47, 48. i 49. Zakona, i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 8. aprila 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 16. aprila 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 13. maja 2013. god., Sud je obavestio podnosioca da je zahtev registrovan u Sudu. Pored toga, dana 17. maja 2013. god., tražilo se od podnosioca zahteva da Sudu podnese osporeno obaveštenje državnog tužioca.

8. Dana 13. maja 2013. god., Sud je obavestio kancelariju državnog tužioca u vezi sa zahtevom.

9. Dana 22. maja 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu osporeno obaveštenje državnog tužioca.

10. Dana 12. septembra 2013, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice predmeta

11. Dana 4. jula 2011. god., preduzeće AXP je podnelo tužbu Okružnom privrednom sudu u Prištini tražeći, između ostalog, da se podnosilac zahteva, kao tužena stranka u parničnom predmetu, obaveže da plati dug u iznosu od 25.890 evra.

12. Nakon toga, dana 24. avgusta 2011. god., pripremno ročište je zakazano u Okružnom privrednom sudu u Prištini, na kome nije prisustvovao podnosilac zahteva.

13. Istog dana, Okružni privredni sud je doneo presudu zbog izostanka II.C. br. 200/2011 i usvojio je tužbu AXP. U obrazloženju presude zbog izostanaka, navedeno je sledeće: “Iako je tuženi uredno pozvan na

pripremno ročište u ovoj pravnoj stvari, on se nije odazvao pozivu i nije opravdao izostanak, kome je i u smislu člana 394. ZPP dostavljeno rešenje o odgovoru na tužbu, on nije iskoristio zakonsko pravo prema članu 395. ZPP o davanju odgovora na tužbu, nije osporio tužbu nijednim podneskom... i ne postoje poznate okolnosti na osnovu kojih može da se zaključi da je tuženi iz opravdanih razloga sprečen da prisustvuje ročištu, uslovi iz člana 151.1. ZPP o donošenju presude zbog odsustva su ispunjeni...“

14. Dana 21. septembra 2011. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu protiv presude zbog izostanka Vrhovnom sudu. Podnosilac zahteva je u žalbi naveo da postoje nove činjenice u predmetu koje će biti predstavljene na sledećem ročištu. Takođe, prema podnosiocu zahteva, poziv na ročište je bio uručen sezonskom radniku koji nije obavestio podnosioca zahteva o prijemu poziva.

15. Dana 13. novembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova je doneo presudu Ac. br. 160/2011 odbijajući žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio je presudu Okružnog privrednog suda. U obrazloženju Vrhovnog suda je naglašeno da:*“[U] žalbi, tuženi ne osporava činjenicu da je jedan od njegovih sezonskih radnika primio sudski poziv, ali kako on navodi, radnik mu nije predao poziv i on se nije pojavio na Sudu jer nije bio upoznat sa tim. S obzirom na takvo opravdanje tuženog, Vrhovni sud Kosova smatra da ne postoje poznate okolnosti na osnovu kojih može da se zaključi da je tuženi zbog opravdanog razloga sprečen da prisustvuje ročištu.“*

16. Dana 28. decembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti glavnom državnom tužiocu.

17. Dana 25. januara 2013. god., državni tužilac je izdao obaveštenje KMLC br. 139/12, obaveštavajući podnosioca zahteva da “*Nakon što je razmotrio navedenu osporenu presudu, kao i druge spise predmeta dostavljene od strane Suda, potvrđuje da ne postoji pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.“*

Primenjivi zakon

18. Član 394. Zakona o parničnom postupku, 2009/03-L-006, predviđa obaveze optužene strane u parničnom postupku da dostavi sudu odgovor na tužbu zajedno sa svim relevantnim spisima, u roku od petnaest dana od prijema tužbe.

19. Član 151.1. Zakona o parničnom postupku, 2009/03-L-006, predviđa kada se izdaje standardna presuda. Ovo se posebno odnosi na situacije kada je tužba dostavljena zajedno sa pozivom na pripremno ročište, ali optuženi ne dođe na ročište, iako je uredno pozvan.

Navodi podnosioca

20. U suštini, podnosilac zahteva navodi da je postojala povreda prava na pravično suđenje. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da postoji nekoliko sudskih principa koji su povređeni, kao što su "princip javne rasprave", "princip materijalne istine" i "princip upotrebe procesnih prava u dobroj veri". Podnosilac zahteva smatra da je presuda Vrhovnog suda, koja je potvrdila presudu Okružnog privrednog suda u Prištini, povredila njegova prava garantovana članovima 24, 31. i članom 32. Ustava u vezi sa članom 6. Konvencije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

22. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. (1) Ustava koji predviđa da:

> *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36. (2) b) Poslovnika koji predviđa da:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *...*
> *(b) ... da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."*

23. Podnosilac zahteva se žali da nije dobio pravično suđenje koje je garantovano članom 6. stavom 1. Konvencije, koji posebno predviđa:

> *"Svako tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama... ima pravo na pravičnu i javnu raspravu... od [strane] ... suda ..."*

24. S tim u vezi, Ustavni sud primećuje da je podnosilac zahteva iskoristio sva raspoloživa pravna sredstava propisana Zakonom o parničnom

postupku, podnoseći žalbu protiv presude zbog izostanka Okružnog privrednog suda u Prištini i da je Vrhovni sud u Prištini uzeo u obzir i odgovorio na njegove žalbe na osnovu zakona.

25. Sud ponavlja da član 6. stav 1. Konvencije garantuje "pravo na sud", od kojih pravo na pristup, odnosno pravo da pokrene postupak pred sudovima u parničnim predmetima, predstavlja jedan aspekt. Međutim, ovo pravo nije apsolutno pravo: ono može biti predmet ograničenja, ali ono ne može da ograniči ili umanji pristup pojedincu na takav način ili u tolikoj meri da se sama suština prava ošteti (vidi De Geouffre de la Pradelle protiv Francuske, presuda ESLJP od 16. decembra 1992. god., Serija A, br. 253-B, p. 41, stav 28).

26. Jedan od elemenata pravičnog suđenja u smislu člana 6. stava 1. je pravo na suprotni postupak; svaka stranka u principu mora imati priliku ne samo da obelodani potreban dokaz, kako bi njegove tvrdnje imale uspeha, već i da komentariše sve izvedene dokaze ili podneta zapažanja u cilju uticaja na odluku suda (vidi, *inter alia*, slučaj Mantovanelli protiv Francuske, presuda ESLJP od 18. marta 1997. god., Izveštaji presuda i odluka 1997-II, p. 436, stav 33).

27. Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao mogućnost da dostavi dokaze i u svoju korist i protiv standardne presude Okružnog privrednog suda u Prištini, ali on nije iskoristio tu mogućnost.

28. U ovom predmetu, Sud primećuje da je nakon detaljnog razmatranja činjenica ovog predmeta, Vrhovni sud našao da je u jednoj obrazloženoj odluci podnosilac zahteva primio poziv relevantnog postupka, tako da se odsustvo podnosioca zahteva u Okružnom privrednom sudu u Prištini pripisuje nemarljivosti podnosioca zahteva. Drugim rečima, da je podnosilac zahteva postupio savesno, bio bi u stanju da učestvuje u javnoj raspravi (vidi, mutatis mutandis, slučaj Cañete de Goñi protiv Španije, zahtev br. 55782/00, presuda ESLJP od 15. januara 2003. god.).

29. U zaključku, podnosilac zahteva nije ni izgradio predmet na bilo kojim povredama njegovih prava garantovanih Ustavom, niti je podneo bilo koji *prima facie* dokaz takve povrede (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

30. Sledstveno, Sud nalazi da zahtev nije podnet sudu na zakonit način, u skladu sa članom 113. (1) Ustava i pravilom 36. (2) b) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.1. Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36. (2)b) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 25/13, Qazim Dragusha, datum 18 Oktobar 2013- Zahtev za razmatranje parničnog postupka koji stoji nerešen pred Opštinskim sudom u Prištini C. br. 358/08 (odugovlačenje postupka)

Slučaj KI 25/13, rešenje od 9. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 1. marta 2013. god. navodi neopravdanu dužinu trajanja parničnog postupka, pokrenutog od strane NTNP "Extradragusha", 2001. god. pred Opštinskim sudom u Prištini.

Sud nalazi da zahtev nije podnet Sudu na zakonit način u skladu sa članom 113.1 Ustava, članom 48 Zakona i pravilom 36 (2)Poslovnika i kao takav je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan, jer podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI25/13
Podnosilac
Qazim Dragusha
Zahtev za razmatranje parničnog postupka koji stoji nerešen pred Opštinskim sudom u Prištini C. br. 358/08 (odugovlačenje postupka)

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Qazim Dragusha iz Prištine, zastupljen od strane Bejtusha Isufija, advokata iz Prištine. Podnosilac zahteva je jedini vlasnik NTPN 'Extradragusha', privatnog preduzeća.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu (Sud) je navedena neopravdana dužina trajanja parničnog postupka pokrenutog od strane NTPN 'Extradragusha' 2001. godine pred Opštinskim sudom u Prištini.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članovima 46, 47, 48. i 49. Zakona i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

4. Dana 1. marta 2013. god., zastupnik podnosioca Bejtush Isufi, advokat iz Prištine, podneo je zahtev Sudu.

5. Dana 22. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

6. Dana 3. aprila 2013. god., Sud je obavestio lično podnosioca da je zahtev zaveden u Sudu. Istim dopisom, od podnosioca zahteva se tražilo da podnese Sudu dodatne dokumente u prilog zahtevu, uključujući sve odluke sudova. Sud je takođe tražio da se podnese pismeno punomoćje da je g. Bejtush Isufi ovlašćeni zastupnik podnosioca zahteva pred Ustavnim sudom.

7. Takođe, 3. aprila 2013. god., Sud je obavestio Osnovni sud u Prištini u vezi sa zahtevom i tražio je da podnese kopiju potvrde o dostavi, koja pokazuje datum kada je odluka Opštinskog suda u Prištini C. br. 358/08 od 6. aprila 2012. god., uručena podnosiocu zahteva.

8. Dana 17. aprila 2013. god., g. Bejtush Isufi je podneo Sudu kopiju punomoćja datog od strane podnosioca zahteva.

9. Pored punomoćja, samo su dva dokumenta, odnosno odluka Okružnog suda u Prištini Ac. br. 699/2005 od 26. februara 2008. god. i odluka Opštinskog suda Prištini C. br. 358/09 od 6. aprila 2012. god., priložena pismenom podnesku.

10. Dana 30. aprila 2013. god., Osnovni sud u Prištini je obavestio Sud da je parnični predmet C. br. 358/08 dostavljen Osnovnom sudu u Prištini, ogranku u Podujevu dana 1. marta 2013. god.

11. Štaviše, dana 8. maja 2013. god., Sud je primio dopis od Osnovnog suda u Prištini, ogranka u Podujevu. Ovim dopisom, Sud je obavešten da je ogranak u Podujevu primio parnični predmet C. br. 358/08 od Osnovnog suda u Prištini dana 6. marta 2013. god. i da je predmet upisan pod novim brojem C 98/13.

12. Takođe, ogranak u Podujevu Osnovnog suda u Prištini je dostavio Sudu kopiju potvrde o dostavi, pokazujući da je odluka Opštinskog suda u Prištini C. br. 358/08 od 6. aprila 2012. god., uručena podnosiocu zahteva 10. maja 2012. god.

13. Dana 9. septembra 2013. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja

14. Prema navodima podnosioca zahteva, dana 11. januara 2001. god., preduzeće NTPN Extradragusha je podnelo tužbu Opštinskom sudu u Prištini tražeći, *između ostalog*, priznavanje njegovog prava kao suvlasnika površine od 55 % nepokretnosti (koja se sastoji od 72 poslovna prostora) u tržnom centru "Urimi" koji se nalazi u Podujevu.

15. Mada podnosilac zahteva nije podneo Sudu kopiju, izgleda da je 19. oktobra 2004. god., Opštinski sud u Prištini doneo odluku C br. 18/2001 i proglasio sebe teritorijalno nenadležnim za razmatranje tužbe Extradragusha od 2001. godine.

16. Neodređenog dana, Extradragusha je podneo žalbu protiv odluke o teritorijalnoj nenadležnosti Opštinskog suda u Prištini Okružnom sudu u Prištini. Sud nije primio kopiju te žalbe.

17. Dana 26. februara 2008. god., Okružni sud u Prištini je doneo odluku Ac. br. 699/2005 i poništio odluku C. br. 18/2001 od 19. oktobra 2004. god., vraćajući predmet prvostepenom sudu. U obrazloženju presude Okružnog suda je navedeno da je Opštinski sud zasnovao svoju odluku o teritorijalnoj nenadležnosti na činjenici da je tužena stranka građanin Podujeva. Međutim, Okružni sud je našao da "*žalbeno rešenjenije pravilno i zakonito, jer je u članu 9. Ugovora o obavljanju poslova u prostorijama... predviđeno je da u slučaju sudskog spora, teritorijalno nadležan sud bude Opštinski sud u Prištini.*" *Kao posledica toga,* Okružni sud je naveo da "*prvostepeni sud će u ponovnom postupku delovati prema primedbama...*"

18. Dana 6. aprila 2012. god., Opštinski sud u Prištini je doneo odluku C br. 358/08 i ponovo se proglasio teritorijalno nenadležnim da odlučuje o predmetu Extradragusha. Opštinski sud je naveo da će nakon pravosnažnosti odluke, ovaj predmet sa svim spisima predmeta biti dostavljen Opštinskom sudu u Podujevu, sud koji je teritorijalno nadležan za ovaj predmet.

19. U obrazloženju, Opštinski sud se poziva na obrazloženje Okružnog suda u Prištini, a posebno na član 9. Ugovora o obavljanju poslova, ali je dodao da u parničnom predmetu Extradragusha treba da se primene relevantne odredbe Zakona o parničnom postupku (ZPP). Konkretno, Opštinski sud se poziva na član 41.1. ZPP prema kome "*za suđenje u vezi*

sa vlasništvom i ostala stvarna prava o nepokretnim stvarima, u sporovima zbog ometanja posedovanja nad nepokretnim stvarima, kao i u sporovima u odnosu na davanje nekretnine u zakup, ili ugovora o korišćenju stanova ili poslovnih prostora, isključivo jenadležnost suda na čijoj se teritoriji nalazi nekretnina."

20. Opštinski sud u Prištini je dalje obrazložio da u skladu sa članom 66.1. ZPP, "*Ukoliko zakonom nije utvrđena ekskluzivna mesna nadležnost suda o konkretnoj stvari, stranke se mogu dogovoriti da u prvom stepenu sudi sud koji nema mesnu nadležnost, pod uslovom da ovaj sud bude stvarne nadležnosti*." Konačno, Opštinski sud je zaključio da prema članu 3.3. ZPP "*Sud neće usvojiti raspoloženje stranka koje su u suprotnosti:…b) sa zakonskim odredbama…*"

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva navodi u zahtevu, a posebno u pismenom podnesku od 17. aprila 2013. god., sledeće *"Prošlo je više od 12 godina, a sudovi još uvek nisu rešili pitanje nadležnosti za razmatranje i odlučivanje u vezi sa ovim predmetom. Prošlo je skoro godinu dana, a da predmet još uvek nije stigao Osnovnom sudu u Prištini - ogranak u Podujevu. Prošlo je više od 12 godina, a razmatranje predmeta o meritumu još uvek nije počelo, pa čak nijedna sednica nije zakazana… Čak i Qazim Dragusha ima pravo na pravično suđenje u vezi sa predmetom pod brojem C. br. 358/2008*."

22. Podnosilac zahteva tvrdi kako u zahtevu tako i u pismenom podnesku od 17. aprila 2013. god., da je u periodu od 2008. do 2012. god., dostavio mnogo dopisa Opštinskom sudu u Prištini, urgencije za razmatranja predmeta. Međutim, Sud nije primio nijedan dopis.

23. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva tvrdi da je izvršena povreda članova 22. i 31. Ustava, kao i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

24. Podnosilac zahteva predlaže Sudu "*da proglasi zahtev prihvatljivim i da utvrdi da je izvršena povreda člana 12. Ustava Republike Kosovo i člana 6. Evropske konvencije za ljudska prva i da odredi određenu sumu novca u ime nadoknade štete.*"

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za

prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. (1) Ustava, koji navodi da:

> *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".*

27. Sud na samom početku primećuje da je, kako u zahtevu tako i u pismenom podnesku od 17. aprila 2013. god., jasno navedeno da je podnosilac zahteva u postupku pred Ustavnim sudom Qazim Dragusha, a ne preduzeće Extradragusha, tužilac u parničnom postupku koji je predmet zahteva.

28. Sud bi hteo da podseti da prema članu 21.4. Ustava "*Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva*." (vidi takođe rešenje u predmetu br. KI. 41/09 AAB-RIIVEST Univerzitet, od 27. januara 2010. god.).

29. Sud podseća da izraz "žrtva" u članu 34. Konvencije označava lice koje je direktno dotaknuto delovanjem ili nedelovanjem koje je na razmatranju (vidi slučaj *Eckle protiv Nemačke,* EKLJP presuda od 15. jula 1982. god., serija A br. 51, p. 30, stav 66). Sud dalje podseća da će se bez obzira na pravni subjektivitet preduzeća, što se tiče pitanja direktno dotaknuto „lice", opravdati samo u izuzetnim okolnostima, a posebno gde se na jasan način utvrđuje da je nemoguće da se preduzeće obrati Sudu preko uspostavljenih organa prema svojim osnivačkim članovima ili – u slučaju likvidacije ili stečaja – preko svojih likvidatora ili administratora u stečaju (vidi slučaj *Agrotexim i drugi protiv Grčke*, ESLJP presuda od 24. oktobra 1995. god., serija A br. 330, p. 25, stav 66).

30. Sud primećuje da je podnosilac zahteva jedini vlasnik preduzeća Extradragusha i ima, dakle, direktan lični interes u predmetu zahteva (vidi: *G.J. protiv Luksenburga*, br. 21156.93 stav 24, 26. oktobar 2000. god.).

31. Stoga, Sud nalazi da u okolnostima ovog predmeta, podnosilac zahteva može tvrditi da je žrtva navodnih povreda Konvencije koja dotiču prava Extradragusha.

<u>Pitanje navoda o nerazumno dugom trajanju parničnog postupka pred Opštinskim sudom u Prištini</u>

32. Za potrebe postupka pred Ustavnim sudom, Sud primećuje da je parnični postupak na koji se podnosilac zahteva žali počeo 11. januara 2001. god. Međutim, period koji spada u nadležnost Suda počinje 15. juna 2008. god., kada je Ustav stupio na snagu (vidi, *mutatis mutandis,* Horvat protiv Hrvatske, br. 51585/89 stav 50, EKLJP - 2001-VIII). Postupak pred Opštinskim sudom u Prištini na koji se podnosilac zahteva žali, okončan je 1. marta 2013. god. Dakle, period od četiri godine, osam meseci i petnaest dana pada na razmatranje Sudu.

33. Sud ponavlja da radi utvrđivanja opravdanosti dužine trajanja predmeta, mora se uzeti u obzir stanje predmeta na dan 14. juna 2008. god. (vidi, među ostalim izvorima, predmet Styranowski protiv Poljske, br. 28616/95, § 46, EKLJP 1998-VIII).

34. Sud dalje podseća da se razumnost trajanja postupka treba oceniti u svetlu okolnosti predmeta i pozivanjem na kriterijume utvrđene njegovom praksom, posebno složenost slučaja, ponašanje podnosioca zahteva i nadležnih organa i šta je važnost predmetaza podnosioca zahteva u ovom sporu (vidi, među mnogim drugim izvorima, Frydlender protiv Francuske [GC], br. 30979/96 stav 43, ESLJP 2000-VII).

35. Sud primećuje da je u periodu koji treba uzeti u obzir, doneta jedna odluka o predmetu Extradragusha, odnosno odluka Opštinskog suda u Prištini dana 6. aprila 2012. god., i nakon što je postala konačna, zajedno sa spisima predmeta je dostavljena Opštinskom sudu u Prištini – ogranak u Podujevu 1. marta 2013. god., kao nadležni sud u teritorijalnom pogledu, odnosno istog dana kada je zahtev podnet Ustavnom sudu.

36. Sud već na početku primećuje da je izgleda bilo odugovlačenja prilikom odlučivanja o pitanju teritorijalne nadležnosti od strane Opštinskog suda u Prištini.

37. Sud ponavlja da član 6. stav 1. nameće državama ugovornicama dužnost da organizuju svoje sudske sisteme na takav način da njihovi sudovi mogu ispuniti svaki njihov zahtev, uključujući i obavezu da razmatraju predmete u opravdanom roku (Frydlender protiv Francuske, op. cit., stav 45).

38. Što se tiče ponašanja Extradragusha, Sud se poziva na sudsku praksu u predmetu Vasić (vidi rešenje o neprihvatljivosti od 13. jula 2012. god.) koji se odnosi na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava na sledeći način "*Međutim, čak i ako je nacionalni sud sam kriv zbog*

kašnjenja u postupku, podnosilac zahteva treba da ih ospori, kako da bi dokazao da on neće biti odgovoran za nepotrebna kašnjenja."

39. Sud primećuje da, dok podnosilac zahteva tvrdi da je osporio kašnjenja u vezi sa periodom od 2008-2012. godine, on nije pokazao Sudu da je iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva koja su mu bila na raspolaganju na osnovu primenljivog zakona u skladu sa članom 113.7. Ustava.

40. Sud takođe primećuje da je čitav spor teritorijalne nadležnosti pokrenut od strane podnosioca zahteva i na kraju je rešen 6. aprila 2012. god.

41. Imajući u vidu sve okolnosti slučaja, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio povredu njegovih prava na pravično suđenje zbog nerazumnog trajanja parničnog postupka pred Opštinskim sudom u Prištini.

42. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. 1. (c) Poslovnika o radu, koje predviđa "*Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.*"

43. Stoga, Sud nalazi da zahtev nije podnet Sudu na zakonit način u skladu sa članom 113.1. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. (2) (d) Poslovnika i kao takav je neprihvatljiv kao *očigledno neosnovan* jer podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113. (1) Ustava, članu 48. Zakona i pravilu 36. (2) (d) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20, stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 87/13, Fatmire Azemi, datum 18 Oktobar 2013-Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god.

KI87/13, Rešenje o neprihvatljivosti, od 13. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje redovnih pravnih sredstava

Podnosilac, g. đa Fatmire Azemi, podnela je zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god. kojom su navodno povređena njena prava. Ona u zahtevu ne navodi koji član Ustava je prekršen.

Sud je došao do zaključka da zahtev ne ispunjava uslove za prihvatljivost, obzirom da podnosilac nije iscrpeo redovna pravna sredstva, imajući u vidu da se predmet, u vreme donošenja ovog rešenja, i dalje nalazio u postupku pred redovnim sudovima. Sledstveno tome, Sud je zaključio da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa pravilom 36 (1) (a) Poslovnika i kao takav zahtev je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI87/13
Podnosilac
Fatmire Azemi
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog Suda Republike Kosovo, Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Fatmire Azemi sa prebivalištem u Podujevu. Podnosioca zahteva niko ne zastupa.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 13/2010, od 4. februara 2013. god.

3. Ova odluka je dostavljena podnosiocu zahteva 29. aprila 2013. god.

Predmetna stvar

4. Podnosilac zahteva se žali da je dobila polovinu zajedničke imovine od strane redovnih prvostepenih i drugostepenih sudova, a da sudovi odbijaju da izvrše ove sudske odluke. Podnosilac u zahtevu ne navodi koji clan Ustava je prekrsen osporenom odlukom.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, i na članovima 46, 47, 48, 49 i 50. Zakona.

Postupak pred Sudom

6. Dana 18. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 19. juna 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 9. jula 2013. god., Sekretarijat je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni Sud o zahtevu.

9. Dana 13. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Između 1992. i 2004. god., podnosilac zahteva je živela u 'faktičkoj zajednici' sa I.G. Iz 'faktče zajednice' par je imao dvoje dece. Tokom 2004. god., 'faktička zajednica' se raspala. Podnosilac zahteva je dobila pravo na starateljstvo.

11. Dana 27. decembra 2006. god., podnosilac zahteva je podnela tužbu Opštinskom Sudu u Prištini protiv tuženog, I.G., tražeći polovinu zajedničke imovine stečene tokom njihove 'faktične zajednice' od 1992. do 2004. god.

12. Podnosilac zahteva tvrdi da na osnovu njenog doprinosa u njihovoj 'faktičkoj zajednici', ona ima pravo na jednu polovinu od profita poslovnih preduzeća njenog supruga i na polovinu vrednosti nepokretne imovine kupljene u tom periodu. Podnosilac zahteva zasniva svoj navod na činjenici da se tokom njihove veze brinula o roditeljima tuženog, kao i o samom tuženom, ostavljajući mu dovoljno vremena da osnuje dva poslovna preduzeća, "Deluxe Commerce" i "Kristal Glass".

13. Dana 15. novembra 2007. god., Opštinski sud je presudom C. br. 2787/06, delimično odobrio navode podnosioca zahteva. Opštinski sud je održao ročište na kojem se tuženi nije pojavio. Opštinski sud je zasnovao svoju presudu na finansijskom veštačenju pripremljenom po nalogu Opštinskog suda.

14. U svojoj presudi, Opštinski sud je dodelio podnosiocu zahteva *"[...] jednu polovinu profita stečenog u delatnostima PTP "Deluxe*

Commerce", koju je osnovao tuženi, u iznosu od 118.269,89 evra". Opštinski sud je naložio tuženom *"da plati dodeljen iznos i troškove postupka od 556,60 evra u roku od 15 dana od dana donošenja presude pod pretnjom prinudnog izvršenja."* Opštinski sud je odbio kao neosnovanim potraživanja podnosioca zahteva na jednu polovinu nepokretne imovine od 50 ari (100 m2), koja se nalazi u selu Dobri dol, opština Podujevo, jednu polovinu udela imovine u Lapljem Selu od 53 ari, kao i jednu polovinu udela u vrednosti kamiona i jedan deo udela u vrednosti vozila "Volkswagen Passat".

15. Protiv ove presude Opštinskog suda, tuženi I.G., je izjavio žalbu Okružnom sudu u Prištini, tvrdeći da je presuda Opštinskog suda doneta na osnovu pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

16. Dana 30. oktobra 2009. god., Okružni sud je presudom Ac. br. 230/2008, odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio je presudu Opštinskog suda.

17. Dana 24. novembra 2009. god., podnosilac zahteva je pokrenuo postupak izvršenja pred opštinskim sudom u Prištini, tražeći da se naloži tuženom, I.G., *"da plati iznos od 118.269,89 evra, troškove parničnog postupka u iznosu od 556,50 evra, kao i troškove izvršnog postupka prema obračunu Suda, sve pod pretnjom prinudnog izvršenja."*

18. Tužena strana, I.G., je podnela zahtev za reviziju pred Vrhovnim sudom protiv presude Okružnog suda. Tužena strana tvrdi da je Okružni sud izvršio bitne povrede odredbi parničnog postupka i da je pogrešno primenio materijalno pravo. Tuženi je tražio da se obe presude ponište i da se predmet ponovo razmotri pred prvostepenim sudom.

19. Dana 4. februara 2013. god., Vrhovni sud je odlukom Rev. br. 13/2010 *"odobrio reviziju tuženog i poništio je presudu Okružnog Suda u Prištini, Ac. br. 230/2008, od 20. oktobra 2009. god., i presudu Opštinskog suda u Prištini, C. br. 2787/06, od 15. novembra 2007. god., i vratio je predmet na ponovno razmatranje u prvom stepenu."* Vrhovni sud je obrazložioda činjenično stanje nije pravilno utvrđeno, usled bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

20. Vrhovni sud je obrazložio da:

"Na osnovu člana 307, stava 1. i 2. Zakona o braku i porodičnim odnosima propisano je da imovina koju su supružnici stekli radom u toku trajanja bračne zajednice, kao i prihodi od ove imovine su njihova zajednička imovina koja sadrži sva realna prava i obaveze. U članu 325. navedenog zakona propisano je da se u odnosima vanbračnih partnera analogno primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na zajedničku imovinu supružnika.Na osnovu navedenih odredaba, za postojanje zajedničke imovine supružnika, potrebno je ispuniti dva uslova: a) posao i b) bračna zajednica. Posao može biti zajednički i individualni, kao i direktan i indirektan. Prilikom utvrđivanja doprinosa supružnika treba oceniti sve okolnosti kao i lične prihode, pomoć jednog supružnika drugom supružniku, vođenje kućnih poslova, briga o deci i čuvanje imovine.Prvostepeni sud je doprinos u sticanju zajedničke imovine parničnih stranaka ocenio kao jednak, a ne na osnovu doprinosa. Prilikom utvrđivanja doprinosa supružnika, potrebno je oceniti sve okolnosti, lične prihode, pomoć jednog supružnika drugom supružniku, vođenje kućnih poslova, brigu o deci i održavanju imovine, a koje nisu sveobuhvatno ocenjene od strane nižestepenog suda, zbog čega je doprinos tužilje u jednakom delu.U ovom pravcu prvostepeni sud ne ocenjuje i ne pruža nijedan uverljiv razlog o tome šta smatra doprinosom tužilje u sticanju dobiti firme kojom je upravljao tuženi, već takav doprinos smatra jednakim bez konkretnog navođenja njenog doprinosa. Stoga, prvostepeni sud prilikom ponovnog odlučivanja o ovoj pravnog stvari, treba da oceni sve okolnosti tokom utvrđivanja doprinosa tužilje u sticanju dobiti od strane preduzeća, koje je registrovano i kojim upravlja tuženi, i da treba da ima u vidu činjenicu da je tuženi upravljao poslovanjem firme „Delux Comerce", kolika je bila pomoć tužilje u sticanju prihoda iz poslovanja, koliki je bio doprinos tužilje u sticanju prihoda ove firme, izvršenjem kućnih poslova, brizi za decu i održavanju imovine te nakon ovoga da Sud utvrdi deo na osnovu doprinosa tužilje."

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da, i pored toga što je Opštinski sud u Prištini doneo presudu (C. br. 2787/06) od 15. novembra 2007. god., delimično odobravajući njene navode, i pored toga što je ta presuda potvrđena 20. oktobra 2009. god., (Ac. br. 230/2008) od strane Okružnog suda u Prištini, do izvršenja nikad nije došlo, uprkos njenom stalnom zahtevu da dobije informacije od strane suda.

22. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je Vrhovni sud poništio presude Opštinskog suda (C. br. 2787/06) i Okružnog suda (Ac.br. 230/2008), odnosno, 5 godina nakon prvobitne presude.

23. Podnosilac zahteva se žali da: *"Protiv mene i moje dve maloletne ćerke primenjeno je fizičko i psihičko nasilje, nemamo hrane, niti gde da živimo, naša osnovna prava su povređena i deo koji pripada meni, kao supruzi, i mojim ćerkama, je oduzet."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

25. Član 113. (1) i (7) Ustava, utvrđuje opšti okvir kako bi zahtev bio prihvatljiv:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> [...]
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

26. Član 47. (2) Zakona, takođe predviđa da:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*

27. Štaviše, pravilo 36. (1) Poslovnika, predviđa da:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> *(a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude".*

28. Sud želi da naglasi da je obrazloženje za pravilo iscrpljenosti, prema tumačenju Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53. Ustava) da priušti nadležnim organima, uključujući i Sud, mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasno pravno sredstvo za povredu ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava. (vidi, predmet KI 41/09, podnosilac zahteva AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština, rešenje od 27. januara 2010. god.; takođe, *mutatits mutandis*, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, presuda ESLJP od 28. jula 1999. god.).

29. Što se tiče ovog predmeta, podnosilac je podnela svoj zahtev osporavajući neuspeh izvršenja presude Opštinskog suda u Prištini (C.br. 2787/06), tvrdeći da je uskraćeno njeno pravo da živi i da ima koristi od jedne polovine udela u zajedničkoj imovini koja pripada njoj i njenim ćerkama. Podnosilac zahteva se nije pozvala ni na jedan član Ustava ili EKLJP.

30. Sud primećuje da je odluka Vrhovnog suda (Rev.br. 13/2010) našla greške u primeni zakona i u identifikaciji činjenica u presudama prvostepenog i drugostepenog suda. Vrhovni Sud je vratio ceo predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

31. U ovim okolnostima, Sud nalazi da se predmet i dalje nalazi u postupku pred redovnim sudovima. Tvrdnje podnosioca zahteva ostaju da se reše u ovom ponovnom postupku pred redovnim sudovima.

32. Proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpela sva pravna sredstva u skladu sa pravilom 36. (1) (a) Poslovnika, i zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilima 36.1.(a) i 56.2. Poslovnika o radu, dana 13. septembra 2013. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 24/13, Gani Visoka i Ismail Zhitia, datum 21 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-11-0035, od 23. novembra 2012. god.

KI24/13, rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosioci zahteva tvrde da je Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda povredilo njihova prava na pravično i nepristrasno suđenje, kao što je garantovano članom 31. Ustava i članom 6 (1) EKLJP.

Podnosioci zahteva navode da im je Žalbeno veće PKVS uskratilo pravo na pravično saslušanje povodom osnovanosti njihovih žalbi, jer su njihove žalbe u vezi sa listom zaposlenih bile proglašene neprihvatljivim posto su bile podnete van roka.

Podnosioci zahteva navode da, kada je prvobitna lista, koja je objavljena 4, 5. i 7. marta 2009. god., proglašena ništavnom i nevažećom od strane Sudskog veća PKVS, time je i rok za podnošenje žalbi protiv ove liste postao ništavan i nevažeći. Kada je KAP obavestio Posebnu komoru 15. oktobra 2009. god., da je razmotrena lista usvojena, automatski je trebalo da novi rok za podnošenje žalbi stupi na snagu. Treba se smatrati nebitnim da je razmotrena lista bila identična sa prvobitnom listom.

Podnosioci zahteva dalje navode da je Posebna komora Vrhovnog suda, vraćanjem unazad na prvobitni rok za podnošenje žalbi protiv prvobitne liste, poništila njihove žalbe i samim tim im je uskratila pravo na saslušanje o osnovanosti njihovih žalbi.

Ustavni sud nalazi da tvrdnje podnosilaca zahteva nisu bili potkrepljeni i moraju biti odbijeni kao očigledno neosnovani.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI24/13
Podnosioci
Gani Visoka i Ismajl Zhitia
Ocena ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda ASC-11-0035,
od 23. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci

1. Zahtev su podneli Gani Visoka i Ismajl Zhitia, stanovnici sela Konjuševac, opština Podujevo.

Osporena odluka

2. Podnosioci osporavaju odluku Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosovo (ASC-11-0035), od 23. novembra 2012. god. Ova odluka je uručena svakom podnosiocu pojedinačno 09. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci navode da je odluka Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, odbijajući zahtev podnosilaca da budu priznati kao radnici privatizovanog društvenog preduzeća *Ramiz Sadiku*, prekršila njihova prava na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6. (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. (7) Ustava, članu 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 28, 29. i 30. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 28. februara 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Sudu.

6. Dana 01. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 05. marta 2013. god., svaki podnosilac je podneo dodatnu dokumentaciju Sudu.

8. Dana 26. marta 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioce, Kosovsku agenciju za privatizaciju (KAP) i Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosovo o registraciji zahteva. Sud je tražio od Posebne komore Vrhovnog suda da obezbedi kopije povratnica o dostavljanju odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda.

9. Dana 29. marta 2013. god., Posebna komora Vrhovnog suda je dostavila Sudu kopije povratnica koje ukazuju na dan dostavljanja odluke Žalbenog veća podnosiocima.

10. Dana 9. septembra 2013, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice predmeta

11. U jednom vremenskom periodu, podnosioci su bili zaposleni kao radnici društvenog preduzeća *Ramiz Sadiku*, u Prištini.

12. Dana 27. juna 2006. god., društveno preduzeće *Ramiz Sadiku* je privatizovano.

13. Dana 4, 5. i 7. marta 2009. god., KAP je objavila konačnu listu zaposlenih koji su bili kvalifikovani za dobijanje iznosa od 20% dohodaka od privatizacije. Krajnji rok za ulaganje žalbi protiv ove liste bio je 27. mart 2009. god.

14. Dana 11. juna 2009. god., Sudsko veće Posebne komore Vrhovnog suda (SVPKVS) je proglasio ovu listu 'ništavnom i nevažećom', jer Komisija za razmatranje nije bila formirana na zakonit način. Sudsko veće je naložilo KAP- u da formira novu Komisiju za razmatranje koja će sastaviti novu listu kvalifikovanih radnika. Međutim, kad bi nova lista bila identična kao prvobitna, ne bi se tražilo od KAP da objavi novu listu, već samo da obavestiti PKVS.

15. U odluci Sudskog veća PKVS se dalje precizira da:

> *"Svaki žalilac koji je nezadovoljan neobuhvatanjem u objavljenoj listi i koji je podneo žalbu po ovom pitanju u Specijalnoj komori, nema potrebe da podnese novu žalbu ispred Komore."*

16. Dana 18. juna 2009. god., odluka Sudskog veća PKVSje objavljena u dnevnom listu *Koha Ditore*, zajedno sa gorenavedenim informativnim tekstom.

17. Dana 22. jula 2009. god., podnosilac zahteva Gani Visoka je uložio žalbu PKVSu vezi sa njegovim neuljučivanjem u prvobitnu listu kvalifikovanih radnika.

18. Dana 29. septembra 2009. god., KAP je u skladu sa odlukom Sudskog veća PKVS, očigledno formirao novu Komisiju za razmatranje, koja je nastavila sa usvajanjem razmotrene liste kvalifikovanih radnika.

19. Dana 13. oktobra 2009. god., podnosilac zahteva Ismajl Zhitia je uložio žalbu PKVSu vezi sa njegovim neuključivanjem u prvobitnu listu kvalifikovanih radnika.

20. Dana 15. oktobra 2009. god., KAP je obavestio PKVSda je nova Komisija za razmatranje usvojila razmotrenu listu i da nije bilo odstupanja od prvobitne objavljene liste kvalifikovanih radnika.

21. Razmotrena lista nije objavljena u skladu sa odlukom Sudskog veća PKVSod 11. juna 2009. god. Međutim, objavljeno je jedno obaveštenje o usvajanju razmotrene liste. U obavljenom obaveštenju je dalje navedeno:

> *"Svaki žalilac koji je nezadovoljan neobuhvatanjem u objavljenoj listi i koji je podneo žalbu po ovom pitanju u Specijalnoj komori, nema potrebe da podnese novu žalbu ispred Komore."*

22. Dana 22. marta 2010. god., Sudsko veće PKVS-a je izdalo nalog svim podnosiocima žalbe, koji su uložili žalbe van zakonskog roka, da obezbede Sudskom veću objašnjenja navodeći razloge propuštanja roka.

23. Dana 24. februara 2011. god., Sudsko veće PKVS(SCEL-09-0001) je odbilo žalbe podnosilaca (zajedno sa žalbama 181 drugih osoba) sa obrazloženjem da su uložili žalbe van zakonom predviđenog roka od 27. marta2009. god. Sudsko veće je smatralo da podnosioci žalbe koji su pružili validne razloge mogu se smatrati da su na vreme uložili žalbe, primenom odgovarajućih pravila sadržanih u članovima 117. i 118. Zakona o parničnom postupku ("Službeni list 4/77-1478) za podnosioce za 'povratak u prethodni položaj'.

24. Sudsko veće nije na poseban način razmotrilo meritum žalbi podnosilaca, navodeći da:

> *"Uzimajući u obzir da je žalba uložena tri meseca nakon isteka roka za podnošenje žalbi (rok za podnošenje žalbe je istekao 27. marta2009. god.), na osnovu gorenavedenih razloga u stavovima (2) i(4) o "pravnom obrazloženju" odluke, zahtev za povraćaj u prethodno stanje ne može biti odobren i žalbase smatra za neblagovremenu, stoga, žalba je odbijena kao neprihvatljiva."*

25. Podnosioci zahteva su uložili žalbe Žalbenom veću PKVS, tvrdeći da, kao što je prvobitna lista od 4, 5. i 7. marta 2009. god. proglašena 'ništavnom i nevažećom', i rok od 27. marta 2009. god., je takođe postao ništavan i nevažeći. Nakon što je KAP dana 15. oktobra 2009. god., obavestio PKVSo razmatranoj listi, novi rok bi trebalo da stupi na snagu od tog dana.

26. Dana 23. novembra 2012. god., Žalbeno veće PKVS(ASC-11-0035) je proglasilo žalbe podnosilaca prihvatljivim, ali neosnovanim, sa obrazloženjem da:

> *"Sudsko veće je pravedno ocenilo da žalba protiv konačne liste, koju je [podnosilac] podneo nakon 27. marta 2009. godine, bila van roka. Pošto žalilac nije dostavio zahtev za ponovno vraćanje u Sudsko veće, nije relevantno da li je on propustio zakonski rok njegovom greškom ili ne."*

27. Žalbeno veće je dalje obrazložilo da:

> *"Sudsko veće je objasnilo u rešenju od 24. februara 2011. god., da će razmatrati samo navedene razloge žalilaca izjavljenih pred*

Sudskim većem do 27. juna 2009. god. i samo ako su žalioci odgovorili blagovremeno na naređenje za objašnjenje. Sudsko veće je objasnilo da će sve izjavljene žalbe nakon 27. juna 2009. godine, definitivno smatrati za dostavljene van roka i za neprihvatljive. Sudsko veće je takođe došlo do zaključka da žalbe van roka se ne mogu smatrati zahtevima za povratak u prethodno stanje, na osnovu članova 117. i 118. Zakona o parničnom postupku (ZPP), (objavljenog u Službenom listu 4/77-1478, izmenjen) i člana 70.3. Administrativnog naređenja (AN) UNMIK-a 2008/6, imajući u vidu da su one podnete sa zakašnjenjem od više od tri meseca od propusta mogućnosti žaljenja protiv liste. Prema Sudskom veću, povratak u prethodno stanje, ne može se tražiti dalje nakon ovog roka. Žaliocima, koji su se žalili nakon 27. juna 2009. godine, nije dato nikakvo naređenje za davanje objašnjenja u vezi sa razlozima propuštanja zakonskog roka."

Pravni argumenti podneti od strane podnosioca

28. Podnosioci navode da je Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda prekršilo njihova prava na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6.(1) EKLJP.

29. Podnosioci zahteva navode da im je Žalbeno veće PKVSuskratilo pravo na pravično saslušanje povodom osnovanosti njihovih žalbi, jer su njihove žalbe u vezi sa listom zaposlenih bile proglašene neprihvatljivim pošto su bile podnete van roka.

30. Podnosioci zahteva navode da, kada je prvobitna lista, koja je objavljena 4, 5. i 7. marta 2009. god., proglašena ništavnom i nevažećom od strane Sudskog veća PKVS, time je i rok za podnošenje žalbi protiv ove liste postao ništavan i nevažeći. Kada je KAP obavestio Posebnu komoru 15. oktobra 2009. god. da je razmotrena lista usvojena, automatski je trebalo da novi rok za podnošenje žalbi stupi na snagu. Treba se smatrati nebitnim da je razmotrena lista bila identična sa prvobitnom listom.

31. Podnosioci zahteva dalje navode da je Posebna komora Vrhovnog suda, vraćanjem unazad na prvobitni rok za podnošenje žalbi protiv prvobitne liste, poništila njihove žalbe i samim tim im je uskratila pravo na saslušanje o osnovanosti njihovih žalbi.

Prihvatljivost zahteva

32. Sud ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

33. U predmetu, Sud posebno mora da utvrdi da li su podnosioci zahteva ispunili uslove iz člana 113. (1) Ustava i člana 49. Zakona i pravila 36. (1) (b) Poslovnika o radu.

34. Sud se poziva na član 113. Ustava koji propisuje da:

> *2. „Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> [...]
>
> *25 Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

35. Podnosioci zahteva su ovlašćene stranke i iscrpeli su sva pravna sredstva predviđena zakonom.

36. Član 48. Zakona Ustavnog suda takođe utvrđuje da:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

37. Pored toga, pravilo 36. (2) Poslovnika predviđa da:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...], ili*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."*

38. Kao što se gore može videti, podnosioci zahteva navode da je njihovo pravo na pravično suđenje bilo prekršeno, jer je Žalbeno veće PKVS odbilo kao neosnovane njihove žalbe, pošto su bile neblagovremene.

39. Međutim, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu pokazali kako i zašto je njihovo pravo na pravično suđenje prekršeno, niti su potkrepili svoje navode o tim povredama.

40. S druge strane, Sud primećuje da su Sudsko i Žalbeno veće PKVStemeljito i opravdano objasnili zašto su njihove žalbe odbijene kao neprihvatljive pošto su bile neblagovremene.

41. Sama činjenica da podnosioci zahteva nisu zadovoljni ishodom slučaja ne može da im posluži kao pravo da pokrenu argumentovan zahtev o povredi člana 31. Ustava ili člana 6. (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (vidi Memetović protiv Vrhovnog suda Kosova, KI 50/10, 21. marta 2011. god.; vidi *mutatis mutandis* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, ESLJP zahtev br. 5503/02, 26. jula 2005. god.).

42. S tim u vezi, Ustavni sud podseća da nije njegova dužnost u skladu sa Ustavom da deluje kao apelacioni sud ili sud četvrtog stepena u pogledu odluka koje su donete od strane redovnih sudova. To je dužnost redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi Avdyli protiv Vrhovnog suda Kosovo, KI 13/09, 18. juna 2010. god.; vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava 1999-1).

43. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci uopšte, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, *inter alia*, Evropska komisija za ljudska prava, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. jul 1991. god.).

44. U ovom slučaju, podnosiocima zahteva je pruženo dovoljno mogućnosti da predstave svoj slučaj i da ospore tumačenje zakona koji oni smatraju netačnim pred Sudskim i Žalbenim većem Posebne komore Vrhovnog suda. Tumačenje zakonskog roka za podnošenje žalbe protiv liste kvalifikovanih radnika za dohotke iz prihoda privatizacije društvenog preduzeća je pitanje za koje Posebna komora treba da utvrdi i ne pripada okviru ocene ustavnosti njihovih prava na pravično i nepristrasno suđenje od strane Suda.

45. Ustavni sud nalazi da su relevantni postupci bili pravični i da nisu bili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP, zahtev

br. 17064/06, 30. jun 2009. god.). Osim toga, nije ništa pronađeno u zahtevu što bi ukazalo da je Sudskom i Žalbenom veću PKVSnedostajala nepristrasnost ili da su postupci bili nepravični.

46. Prema tome, Ustavni sud nalazi da navodi podnosilaca nisu bili potkrepljeni i moraju biti odbijeni kao očigledno neosnovani.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 46. Zakona, i pravilom 36. (2)b) Poslovnika o radu 9. septembra 2013.god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 36/13, Mursel Kosumi, datum 21 Oktobar 2013-Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 120/2012, od 29. novembra 2012. god.

Slučaj KI 36/13, rešenje o neprihvatljivosti od 12. septembra 2013. god.

Ključne reći: individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva navodi da su Okružni sud u vezi sa žalbom, a i Vrhovni sud Kosova u vezi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti, prekršili njegovo pravo na sudsku zaštitu njegovih prava koja su garantovana članom 54. Ustava.
Podnosilac zahteva navodi da su sudovi obavezni da razmatraju i ocenjuju sve dokaze podnete od strane stranaka, i da uključe razloge u svojim presudama o načinu kako su ocenjeni dokazi.

Podnosilac zahteva navodi da su novi dokazi koje je on podneo Okružnom sudu, odnosno ugovor sa saoptuženim i izjava saoptuženog, bili presudni novi dokazi koje nije ni Okružni sud, a ni Vrhovni sud uzeo u obzir u svojim odlukama. Podnosilac zahteva navodi da ovo predstavlja uskraćivanje pravde.
Osim toga, podnosilac zahteva insistira da dokazi pokazuju da on nije imao svesnu nameru da počini prevaru, niti da stekne ikakvu materijalnu dobit od navodne prevare te da, prema tome, on s razlogom nije mogao biti proglašen krivim za ovo krivično delo.

Ustavni sud nalazi da navodi podnosioca zahteva nisu potkrepljeni dokazima i treba da se odbiju kao očigledno neosnovani.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI36/13
Podnosilac
Mursel Kosumi
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosovo, Pkl.br.120/2012, od 29. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mursel Kosumi, sa prebivalištem u Podujevu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda, Pkl. br. 120/2012, od 29. novembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da gorenavedena odluka krši njegova prava garantovana Ustavom, naime član 32. [Pravo na pravno sredstvo], član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i član 54. [Sudska zaštita prava].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.(u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56, stav 2, Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 29. marta 2013. god., Vrhovni sud je obavešten o zahtevu, koji do danas nije podneo nikakav komentar.

8. Dana 12. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja

9. Iz spisa predmeta proizilazi da je otprilike dana 09. avgusta 2011. god., podnosilac zahteva upoznao F.B. sa B.B. iz T.R.P. "Zhitija com" iz Obilića. Podnosilac zahteva je naveo, ili je podržao navod, da je F.B. bio strani stanovnik i vlasnik hotela u Podujevu i da je F.B. želeo da kupi betonske kocke za popločavanje njegovog hotela.

10. Dana 09. avgusta 2011. god., F.B. je potpisao ugovor sa B.B. za kupovinu 1.500 m² betonskih kocki, po ukupnoj ceni od 9.000 EUR. Podnosilac zahteva je usmeno garantovao B.B. isplatu kupoprodajne cene u slučaju da F.B. ne plati. B.B. je ranije vodio poslovanje sa podnosiocem zahteva i zato mu je poverovao na reč.

11. Betonske kocke su naknadno dostavljene podnosiocu zahteva, koji ih je koristio da poploča zemlju oko hotela i kuće u vlasništvu M.I. iz Podujeva. Popločavanje zemljišta oko hotela betonskim kockama je bio rezultat ranijeg dogovora između podnosioca zahteva i M.I., i zamišljen je kao naknada za prenos podnosiocu šest vozila koja pripadaju M.I., u vrednosti od 11.600 EUR.

12. Dana 26. avgusta 2011. god., F.B. je tražio da B.B. kupi bager. B.B. je pitao podnosioca zahteva da li može da veruje F.B. za plaćanje, a podnosilac zahteva je očigledno odgovorio da F.B. ima novaca i da će da plati. B.B. je potpisao ugovor sa F.B. za kupovinu bagera po ceni od 12.000 EUR. Nakon toga, F.B. je platio prvih 2.000 EUR i primio isporuku bagera.

13. Dana 04. septembra 2011. god., F.B. je prodao bager Kompaniji za staro gvožđe u Kosovu Polju za 4.200 EUR.

14. U jednom momentu, B.B. je pitao podnosioca zahteva kada će mu platiti za betonske kocke. Navodno, podnosilac zahteva je odgovorio da je F.B. napustio zemlju. Tada je B.B. otišao do lokacije gde su betonske kocke bile isporučene. Tamo je sreo M.I. i otkrio da F.B. nije bio vlasnik hotela. U ovom trenutku, B.B. je očigledno prijavio podnosioca zahteva i F.B. odgovarajućim organima, optužujući ih za prevaru.

15. Dana 29. septembra 2011. god., Opštinsko javno tužilaštvo u Prištini je podiglo optužnicu protiv podnosioca zahteva i F.B. kao saizvršioca krivičnog dela prevare.

16. Dana 14. oktobra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je potvrdio optužnicu protiv podnosioca zahteva.

17. Dana 05. decembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini (P.br. 2840/11) je osudio podnosioca zahteva za krivično delo saizvršenja u prevari. Podnosilac zahteva je osuđen na jednu (1) godinu zatvora, međutim izvršenje ove kazne je obustavljeno pod uslovom da podnosilac plati iznos od 9.000 EUR žrtvi (B.B.) u roku od šest meseci od kada presuda postane pravosnažna i pod uslovom da podnosilac zahteva ne počini novo krivično delo u roku od dve (2) godine od dana kada ova presuda postane pravosnažna.

18. Podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv presude i kazne Okružnog suda u Prištini. Žalba navodi da je prvostepeni sud počinio materijalna kršenja zakona, *inter alia*, u vezi sa krivičnim delom i nije pravilno utvrdio činjenično stanje. Podnosilac zahteva navodi da je on bio angažovan u redovnim poslovnim transakcijama i nije imao svesnu nameru da izvrši prevaru. On je takođe naveo da nije imao koristi od navodne prevare.

19. U prilog svojoj žalbi, podnosilac zahteva je podneo novi dokaz, odnosno ugovor koji je potpisan 10. avgusta 2011. god., između njega i saoptuženog F.B. Ovaj sporazum predviđa da podnosilac zahteva poseduje pet (5) vozila, koja će biti data za zamenu za 1.500 m^2 betonskih kocki koje poseduje F.B. Sporazum je praćen izjavom, koja je potpisana od strane F.B. dana 20. decembra 2011. god. Ova izjava navodi da je vrednost razmenjenih stvari zajednički ocenjeno na 9.000 EUR i da su uslovi sporazuma u potpunosti ispunjeni od strane stranki. Ugovor i izjave su osvedočene od strane advokata.

20. Dana 10. maja 2012. god., Okružni sud u Prištini (AP.br. 15/2012) je proglasio žalbu podnosioca zahteva za neosnovanu i potvrdio je u celosti odluku o osudi i kazni Opštinskog suda (P. br. 2840/11). Što se tiče navodne povrede odredaba krivičnog zakona, Sud je naveo:

"[...] Osporena presuda je konkretna i jasna, nema protivrečnosti u sebi, a ni sa razlozima podnetim u osporenoj presudi [...] prvostepeni sud je opisao faktičko stanje koje se potvrđuje [od strane ovog suda], i dao jasne i ubedljive razloge za takvo potvrđivanje činjenica, dao je ocenu u vezi izvedenih dokaza uz obrazloženje zašto neke činjenice uzima kao potvrđene, ocenio je argumente optuženih i zatim je obrazložio jasno iz kojeg razloga nije prihvatio verziju njihove odbrane, koje u potpunosti podržava i ovaj sud. [...]

„Ocenjujući i žalbenu osnovu[optuženog] da je u osporenoj presudi izvršeno pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničkog stanja,ovi žalbeni navodi su neosnovani. Pristup prvostepenog suda prema izvedenim dokaza, dakle i prema odlučujućim činjenicama je bio ispravan i zakonit, koje prihvata i ovaj sud [...]"

21. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv pravosnažne presude Opštinskog suda (P. br. 2840/11) i protiv presude Okružnog suda (AP. br. 15/2012). Podnosilac zahteva je naveo, *inter alia*, da su odluke prvostepenog i drugostepenog suda prekršile materijalne odredbe Krivičnog zakonika. Konkretno, podnosilac zahteva je naveo da Okružni sud nije uzeo u obzir nove dokaze koje je podneo, a koji pokazuju njegovu nevinost.

22. Dana 29. novembra 2012. god., Vrhovni sud (Pkl. br. 120/2012) je odbio kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za zaštitu zakonitosti. Vrhovni sud smatra da zahtevom nisu predstavljeni razlozi kojima bi opravdavao njegovu tvrdnju o kršenju odredaba Krivičnog zakona, ali umesto toga, on je našao da *"[...] ceo tekst zahteva je usmeren više u odnosu na segmente činjenica da osuđena stranka nije preduzela nikakve mere da prevari oštećenu stranku."*

23. U tom smislu, Vrhovni sud je naveo:

"U ovoj krivično-pravnoj stvari, prvostepeni sud, a takođe i drugostepeni sud, ispravno i potpuno su ocenili sve inkriminisane radnje osuđenika i ispravno su ocenili da se u njegovim postupcima formiraju elementi krivičnog dela za što je proglašen krivim, a da ih kao prave i zasnovane prihvata i ovaj sud.Element namere u

radnjama osuđenog se manifestuje u tome što sada osuđeni[stranka] [...], uz prethodni sporazum se složili da dovedu do zablude i uz navođenje da oštećeni [stranka] postupi na štetu svoje imovine, lažnim predstavljanjem F.B. kao vlasnika jednog hotela, koji, verujući [osuđenoj stranki], kojeg je od ranije poznavao, zaključuje ugovor sa F.B. za prodaju betonskih kockiu količini od 1500 m² (hiljadu i petsto kvadratnih metara) u vrednosti od 9.000 evra, a koje, kocke, je [osuđena stranka] postavio kod hotela M.I., i u vezi sa tim zaključuje ugovor sa M.I. za kupovinu šest vozila u vrednosti od 11.600€ (jedanaest hiljada i šesto evra), kojom prilikom je naneo štetu oštećenom [stranki] u vrednosti od 9.000€ (devet hiljada evra).

Vrhovni sud Kosova, prihvata u celosti pravni stav prvostepenog i drugostepenog suda, izraženog u njihovim presudama, u vezi sa krivičnom odgovornošću optuženog i da u njegovim postupcima, postoje objektivni i subjektivni elementi krivičnog dela – predviđena prevara u članu 261, stavu 1, u vezi sa članom 23. KZK-a, jer postupci koje je on preduzeo su jasno imali za cilj prevaru u odnosu na oštećenog [stranke].”

Pravni argumenti izneti od strane podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva navodi da su Okružni sud u vezi sa žalbom, a i Vrhovni sud Kosova u vezi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti, prekršili njegovo pravo na sudsku zaštitu njegovih prava koja su garantovana članom 54. Ustava.

25. Podnosilac zahteva navodi da su sudovi obavezni da razmatraju i ocenjuju sve dokaze podnete od strane stranaka, i da uključe razloge u svojim presudama o načinu kako su ocenjeni dokazi.

26. Podnosilac zahteva navodi da su novi dokazi koje je on podneo Okružnom sudu, odnosno ugovor sa saoptuženim i izjava saoptuženog,bili presudni novi dokazi koje nije ni Okružni sud, a ni Vrhovni sud uzeo u obzir u svojim odlukama. Podnosilac zahteva navodi da ovo predstavlja uskraćivanje pravde.

27. Osim toga, podnosilac zahteva insistira da dokazi pokazuju da on nije imao svesnu nameru da počini prevaru, niti da stekne ikakvu materijalnu dobit od navodne prevare te da, prema tome, on s razlogom nije mogao biti proglašen krivim za ovo krivično delo.

Prihvatljivost zahteva

28. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi kršenje njegovih prava na sudsku zaštitu i on navodi članove 32, 53. i 54. Ustava. Međutim, na osnovu suštine njegovih navoda, Sud smatra da se podnosilac zahteva, u stvari, žali na kršenje njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje kao što je garantovano članom 31. Ustava. Shodno tome, Sud će razmotriti ovaj zahtev prema toj odredbi.

29. Kao prvo, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

30. Član 113. Ustava utvrđuje opšti okvir zakonskih zahteva kako bi zahtev bio prihvatljiv. On predviđa:

> "1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
>
> [...]
>
> 7 Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

31. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu, takođe utvrđuje da:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

32. Pored toga, pravilo 36. (2) Poslovnika o radu predviđa da:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(b) [...]da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,*
>
> *[...], ili*

(d) [...]da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

33. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (*vidi Avdyli protiv Vrhovnog suda na Kosovu, KI 13/09, 18. jun 2010. god.; vidi mutatis mutandis García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava 1999-1).*

34. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak generalno gledano u celini, održan na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *inter alia*, Evropska komisija o ljudskim pravima, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. jul 1991. god.).

35. U ovom slučaju, podnosiocu zahteva je pruženo dovoljno mogućnosti da predstavi svoj slučaj i da ospori tumačenje činjenica i zakona, koje je on smatrao pogrešnim pred Okružnim i Vrhovnim sudom. Sud primećuje da tekstovi odluka Okružnog suda u vezi sa njegovom žalbom i Vrhovnog suda u vezi sa njegovim zahtevom za zaštitu zakonitosti nisu izričito naveli delove dokaza na kojima podnosilac zasniva svoj zahtev. Međutim, Sud smatra da su odluke oba suda obrazložene i da se adekvatno odgovorilo na navode podnosioca zahteva u suštini.

36. Pošto je razmotrio sve krivične postupke u celosti, Ustavni sud nije našao da su relevantni postupci na neki način bili nepravični ili proizvoljni (*vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP zahtev br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).*

37. Sud smatra da ne postoji ništa u zahtevu što ukazuje da je sudovima prilikom pretresa nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na neki način bili nepravični. Sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja ne može da opravda argumentovani zahtev u vezi sa kršenjem člana 31. Ustava (*vidi Memetoviq protiv Vrhovnog suda Kosova, KI 50/10, 21. marta 2011. god.; vidi mutatis mutandis Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, ESLJP zahtev br. 5503/02, 26. jula 2005. god.).*

38. Na osnovu ove ocene, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije bio žrtva uskraćivanja sudske zaštite njegovih prava.

39. Stoga, Ustavni sud nalazi da navodi podnosioca zahteva nisu potkrepljeni i treba da se odbiju kao očigledno neosnovani.

40. Sledstveno, iz gorenavedenih razloga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113. (7) Ustava, članu 46. Zakona i pravilu 36. (2) Poslovnika o radu, dana 12. septembra 2013. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 135/12, Svetozar Nikolić, datum 21 Oktobar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 36/2010, od 12. septembra 2012. god.

Slučaj KI 135/12, rešenje od 9. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, *ratione temporis*, rešenje o neprihvatljivosti

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 27. decembra 2012. god. traži ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 36/2010, od 12. septembra 2012. god., gde je podnosilac zahtevao reviziju presude Okružnog suda u Prištini, Gz. br. 993/2008, od 2. jula 2009. god., zahtev koji je odbijen.

Slučaj se odnosi na nadoknadu za materijalnu štetu koju je podnosilac zahteva pretrpeo tokom martovskih događaja 2004. god. na Kosovu, za šta je podnosilac zahteva tužio Vladu Kosova.

Sud zaključuje da zahtev nije podnet Sudu na zakonit način, i u skladu sa članom 113.1 Ustava, članom 48 Zakona i pravilom 36, isti je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI135/12
Podnosilac
Svetozar Nikolić
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova,rev. br. 36/2010 od 12. septembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Svetozar Nikolić sa prebivalištem u Kraljevu, Republika Srbija.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 36/2010 od 12. septembra 2012. god., koju je primio neutvrđenog dana u septembru 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena od strane Ustavnog suda presude Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 36/2010 od 12. septembra 2012. god., gde je podnosilac zahtevao reviziju presude Okružnog suda u Prištini Gz br. 993/2008 od 2. jula 2009. god., zahtev koji je odbijen.

4. Slučaj se odnosi na nadoknadu za materijalnu štetu koju je podnosilac zahteva pretrpeo tokom martovskih događaja 2004. godine na Kosovu. Za šta je podnosilac zahteva tužio Vladu Kosova.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članovima 46, 47, 48. i 49. Zakona i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 27. decembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

7. Dana 10. januara 2013. god., predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy(predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 21. januara 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

9. Dana 6. juna 2013. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu podnesak od 31 stranice, pod nazivom ”*dopuna-preciziranje zahteva Svetozara Nikolića…*”

10. Dana 9. septembra 2013. god., nakon razmatranje izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je bio vlasnik dve kuće koje se nalaze u ulici „Vojvoda Bojović“ u Kosovu Polju.

12. Prema podnosiocu zahteva “*u noći između17. i 18. marta 2004. god., on je bio primoran da napusti kuću pod pretnjom nasilja i terora. Neposredno po napuštanju kuće od strane podnosioca zahteva, kuća je bila opljačkana i zapaljena od strane organizovanih napadača i izgorela do temelja, iako su u to vreme snage KFOR-a i drugih međunarodnih faktora, kao i lokalnih vlasti bile prisutne i odgovorne za bezbednost na Kosovu.*”

13. Nakon tog događaja, podnosilac zahteva je pokrenuo dva različita parnična postupaka, kako bi dobio naknadu za štetu koju je pretrpeo.

14. Prvi postupak je bio okončan presudom Vrhovnog suda Kosovo (rev. br. 36/2010) od 12. septembra 2012. god. Podnosilac zahteva osporava ustavnost ovog slučaja pred Ustavnim sudom.

Postupak se može sažeti na sledeći način:

15. Dana 14. juna 2004. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini za nadoknadu štete protiv opštine Prištine i Vlade Kosova. Za vreme tog postupka, podnosilac zahteva je precizirao svoju tužbu i tražio je od Opštinskog suda u Prištini da obaveže Vladu Kosova da mu nadoknadi izazvanu štetu u iznosu od 377.850 evra sa kamatom od dana 14. juna 2004. god.

16. Dana 16. aprila 2008. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu br. P 1295/04 i odbio tužbu podnosioca kao neosnovanu. U obrazloženju presude je navedeno da "*mišljenje je Suda da Vlada Kosovonema građansku odgovornost za štetu nastalu zbog akata nasilja koji su se dogodili na Kosovu 17. marta 2004. god., jer u ovom slučaju šteta nije nastala nezakonitim ili neprikladnim radnjama izvršenim od strane organa obavljajući svoje funkcije*".

17. Podnosilac zahteva dalje argumentovao da su 17. marta 2004. god. na Kosovu, "*KFOR i UNMIK bili dužni da spreče dešavanja takvih dela. Na osnovu člana 8. (a) Ustavnog okvira za Kosovo, pitanje bezbednosti i javnog reda je bilo u nadležnosti generalnog sekretara UN, što znači da su KFOR i UNMIK bili dužni da spreče opasnost po građane i njihovu imovinu*".

18. Dana 17. juna 2009. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu, osporavajući, *inter alia*, odsustvo pasivnog legitimiteta Vlade Kosovo. Podnosilac zahteva je podsetio da su član 180. Zakona o obligacionim odnosima i član 6. Ustavnog okvira bili primenjivi u datom slučaju.

19. Dana 2. jula 2009. god., Okružni sud na Kosovu je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu.

20. Dana 30. novembra 2009. god., podnosilac je podneo reviziju Vrhovnom sudu Kosova i ponovio pravne argumente koje je izneo u svojoj žalbi Okružnom sudu. On je takođe dodao da je Okružni sud pogrešno naveo i protumačio član 8.1. (a) Ustavnog okvira.

21. Dana 20. decembra 2010, podnosilac zahteva je podneo urgenciju predsedniku i administratoru Vrhovnog suda radi ubrzanja postupka koji je u toku pred Vrhovnim sudom.

22. Dana 8. marta 2011. god., podnosilac zahteva je ponovio svoj zahtev predsedniku i administratoru Vrhovnog suda.

23. Dana 21. marta 2011. god. administrator Vrhovnog suda je odgovorio na zahtev podnosioca od 8. marta 2011. god. On je takođe obavestio ga da je Vrhovni sud primio njegov zahtev za urgenciju i reviziju 28. maja 2010. god. Administrator Vrhovnog suda dalje naveo da je Vrhovni sud *"preopterećen predmetima svih materija, dakle i građanske. U ovoj situaciji mi, shodno pravilima o prioritetu u rešavanju, nastojimo da predmete istog stepena bitnosti rešavamo prema redosledu primanja u rad, što znači da će i vaš predmet biti na redu uz puno poštovane ovih pravila."*

24. Dana 12. septembra 2012. god., Vrhovni sud je doneo presudu rev. br. 36/2010 i odbio je reviziju podnosioca kao neosnovanu.

25. Vrhovni sud je našao da su argumenti podnosioca zahteva neosnovani i dodao da "po UN Rezoluciji Saveta bezbednosti 1244... u članu 9. (d) Rezolucije je odlučeno da će odgovornost za međunarodno bezbednosno prisustvo... biti na međunarodnoj zajednici."

26. Vrhovni sud je dalje podsetio da, kako član 8. Privremenog ustavnog okvira, tako i odredbe Kumanovskog vojnog sporazuma, koje je deo UN rezolucije 1244, predviđaju da su Ujedinjene nacije i KFOR odgovorne, između ostalog, i za nadoknadu štete.

27. U svom zahtevu, podnosilac je takođe pomenuo drugu grupu postupaka, koju je on pokrenuo pred Opštinskim sudom u Prištini, takođe 14. juna 2004. god. U ovom slučaju, podnosilac zahteva je izjavio tužbu za nadoknadu štete uzrokovane u istim dešavanjima 2004. godine. Međutim u ovom slučaju podnosilac zahteva je tužio UNMIK i KFOR.

28. Ovaj postupak je okončan presudom Okružnog suda u Prištini GZ. br. 176/2008 dana 5. marta 2010. god. Žalba podnosioca je odbijena kao neosnovana na osnovu UNMIK-ove uredbe 2000/47 o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR-a i UNMIK-a i njihovog osoblja na Kosovo, koja predviđa da KFOR i UNMIK i njihova imovina, fondovi i sredstva imaju imunitet u bilo kom pravnom postupku.

Navodi podnosioca

29. U svom zahtevu i naknadno u podnesku dostavljenom 6. juna 2013. god., podnosilac je pružio detaljan izveštaj o kršenju ljudskih prava koja on navodi da su se desila.

30. Podnosilac zahteva naglašava da "*postupanjem sudova u Republici Kosovo došlo je do povrede mojih prava na uživanje lične imovine i prava na sigurnost jer postoji dualitet sudskih i administrativnih odluka. Država je preuzela odgovornost da štiti imovinu svih svojih građana i ujedno je i pravni naslednik međunarodnih institucija na Kosovo, i pravno nije moguća situacija da niko nije odgovoran za štetu pričinjenu na mojoj imovini u nemirima 2004. godine.*"

31. Podnosilac tvrdi da iz činjenica predmeta proizilazi da je došlo do povrede članova 3. i 24. [Jednakost pred zakonom] pošto "isti sud prvo odlučuje i obrazlaže da su UNMIK i KFOR odgovorni za pretrpljenu štetu, dok u drugom slučaju je negirao njihovu odgovornost i prebacuje tu odgovornost na Vladu Kosova.

32. Podnosilac takođe tvrdi da je njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 24. Ustava, bilo povređeno. Ona tvrdi da "dve presude istog suda, o istom slučaju su u suprotnosti jedna sa drugom – da se radilo o pravičnom suđenju do toga ne bi smelo doći."

33. Podnosilac zahteva dalje navodi da činjenice predmeta dokazuju da "postupci vođeni zbog naknade materijalne štete po osnovu uništenja imovine terorističkim aktima, obustavljeni selektivno – samo za pripadnike srpske nacionalnosti." On prema tome smatra da je bilo povrede člana 32. Ustava, Pravo na pravno sredstvo.

34. Pored ovog, podnosilac zahteva tvrdi da je bilo povrede člana 46. [Zaštita imovine] Ustava jer on nikada nije ostvario nikakvo nadoknadu za pretrpljenu štetu u 2004. godinu i da su on i njegova porodica ostali bez doma.

35. Podnosilac zahteva dalje nabraja sledeće članove Ustava koje on smatra povređenim: član 54. [Sudska zaštita prava], član 56. [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja], član 102. [Opšta načela sudskog sistema], član 156. [Izbeglice i interno raseljena lica], član 19. [Sprovođenje međunarodnog prava], član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava.

36. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da donese odluku o nadoknadi njegove materijalne štete i dodeli mu iznos od 377.850 evra, kao i nematerijalnu štetu u iznosu od 33.000 evra.

37. Sledstveno, podnosilac zahteva od Suda da se njegov zahtev presudi na osnovu presude donete u predmetu KI 72/12, podnosioci Veton Berisha i Ilfete Haziri, od 17. decembra 2012. god.

38. U svom pismenom podnesku od 6. juna 2013. god., podnosilac zahteva je uglavnom ponovio svoje prvobitne tvrdnje. On je naglasio da hoće "*da izvrši dopunu svog zahteva... novim dokazima o povredama mojih ustavnih prava, kao i prava zagarantovanih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima...*"

39. Tako da, podnosilac zahteva ponavlja da je postupak koji je on pokrenuo 14. juna 2004. god. zaključen tek nakon 8 godina, odnosno 12. septembra 2012. god., kada je Vrhovni sud doneo osporenu presudu rev. br. 36/2010. Stoga, on smatra da je bilo povrede člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

40. U vezi sa tim, podnosilac zahteva je dostavio detaljan redosled urgencija koje je on podneo dotičnim sudovima zahtevajući od njih da ubrzaju navedeni postupak.

Ocena prihvatljivosti zahteva

Preliminarno pitanje:

41. Što se tiče preliminarnog pitanja, Sud podseća da je podnosilac zahtevao da se njegov zahtev presudi na osnovu presude Suda u slučaju br. 72/12, podnosioci Veton Berisha i Ilfete Haziri (Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda A. br. 1053/2008, od 31. maja 2012). Sud primećuje da se ovaj slučaj činjenično i pravno razlikuje od slučaja podnosioca zahteva.

42. U vezi sa činjenicama u slučaju Berisha i Haziri, Sud primećuje da je ovo bila specifična odluka javnog organa, a ne neka neidentifikovana rulja, koja je uništila imovinu podnosioca.

43. Sud dalje primećuje da je odluka o uništenju imovine u slučaju Berisha i Haziri bila doneta 20. juna 2008. god., 5 dana nakon što je Ustav stupio na snagu, 15. juna 2008. god., a ne 17. marta 2004. god.; 4 godine i 3 meseca pre stupanja Ustava na snagu.

44. Štaviše, slučaj podnosioca se razlikuje od slučaja Berisha i Haziri zato što je u njihovom slučaju Sud našao da *"obrazloženje Vrhovnog suda nije dovoljno izraženo i razrađeno, kao odnos između odgovarajućih dokaza, relevantne ocene i važećih zakonskih odredaba i nalaz*

merituma nije jasno i potpuno utvrđen" i da je "*propust Vrhovnog suda da obezbedi jasne i potpune odgovore vis-a-vis ključnim argumentima imovine" (vidi stav 62. i 63. gore citirane presude Berisha i Haziri)*. Nijedno od ovih pitanja ne odnosi se na slučaj podnosioca zahteva.

45. Sud međutim primećuje da slučaj podnosioca ima više sličnosti sa slučajem KI 01/11, u kome je podnosilac privatno preduzeće Građevinar (vidi rešenje o neprihvatljivosti od 4. oktobra 2011. god.). U tom slučaju, podnosilac zahteva se žalio protiv presude Vrhovnog suda. Podnosilac je zahtevao nadoknadu štete do koje je došlo u drugoj polovini 1999. god., ali je odbijen.

46. U tom slučaju, podnosilac zahteva je tvrdio da je bilo "pravnog vakuuma" u pogledu pasivnog legitimiteta KFOR, UNMIK i Vlade Kosova. Međutim, Sud je utvrdio da "jasno se vidi da ne postoji pravni vakuum *Uredba predviđa... UNMIK ... kao jedini odgovorni organ*." Sud se takođe pozvano na UNMIK-ovu uredbu 2000/47 o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR-a i UNMIK-a i njihovog osoblja na Kosovu, koja predviđa da KFOR i UNMIK i njihova imovina, fondovi i sredstva imaju imunitet u bilo kom pravnom postupku. Sledstveno, zahtev podnosioca je odbačen kao neprihvatljiv.

47. U slučaju Behrami i Saramati protiv Francuske, Nemačke i Norveške (br. 71412/01 i 78166/01,od 2. maja 2007. god.) Veliko veće Evropskog suda o ljudskim pravima bavio se zahtevom nekoliko pojedinaca koji su povređeni od neeksplodiranih bombi ili nezakonitog pritvora tokom perioda kada je Kosovo bilo pod administracijom KFOR-a i UNMIK-a. Odlučujući da su njihove tvrdnje neprihvatljive Evropski sud za ljudska prava obrazlaže da:

> "*... UNMIK je bio pomoćni organ UN osnovan shodno glavi VII, a KFOR je vršio ovlašćenja zakonito preneta od strane SBUN prema glavi VII Povelje. Budući da je to tako, njihovi postupci su direktno mogli biti pripisani UN, organizaciji univerzalne nadležnosti koja ispunjava svoj imperativni cilj kolektivne bezbednosti*." (Vidi stav 151. odluke koji se tiče prihvatljivosti.)

48. Evropski sud za ljudska prava je onda zaključilo da u ovakvim okolnostima žalbe podnosilaca se moraju objaviti *ratione personae nekompatibilnim sa odredbama Evropske konvencije o ljudskim pravima. Sud je zaključio da* nema nadležnosti da čuje tvrdnje zbog umešanih međunarodnih lica.

Prihvatljivost

49. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

50. Sud se poziva na član 113. (1) Ustava koji predviđa da:

> *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

51. Sud uzima u obzir i član 48. Zakona o Ustavnom sudu koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi* koja *to prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

52. S tim u vezi, Sud primećuje da se suština žalbi podnosioca zahteva odnosi na navodne povrede njegovih prava na pravično suđenje (uključujući i njegovo pravo na suđenje u razumno roku) i pravo na imovinu, oba zagarantovana Ustavom.

53. Sud takođe primećuje da dok podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 36/2010 od 12. septembra 2012. god., srž njegove žalbe se odnosi na "*dualitet sudskih i administrativnih odluka",* argumentujući da su njegova gorenavedena prava bila povređena pošto "*da nijedna institucija nije odgovoran za štetu pričinjenu mojoj imovini u nemirima 2004. godine."* (Vidi gore stav 28.) U tom pogledu, on je takođe elaborisao drugi set postupka koji je on pokrenuo protiv UNMIK-a i KFOR-a (vidi gore stav 26).

54. Što se tiče žalbi podnosioca,Sud podseća da član 31.1. i 2.[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, onoliko ukoliko relevantno glasi kao što sledi:

> *"1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom...*
>
> *2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ... u razumnom roku..."*

55. Sud takođe uzima u obzir i pravilo 36. (2) Poslovnika o radu koje predviđa:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

56. Ustavni sud podseća da, pod Ustavom prema Ustavu nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama i zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim u onoj meri u kojoj one mogu prekršiti prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnošću).

57. Dakle, sud ne deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28. Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I, vidi, takođe, rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08 od 7· februara 2011. god.).

58. U tom pogledu, Ustavni sud primećuje, da je podnosilac iskoristio sva pravna sredstva propisana gore citiranim Zakonom o parničnom postupku, tako što je uložio žalbu protiv presude Okružnog suda u Prištini i da je Vrhovni sud uzeo to u obzir i zaista je odgovorio na njegove žalbe po tačkama zakona.

59. Sud primećuje da nalazi Vrhovnog suda koji se odnose na odsustvo pasivnog legitimiteta Vlade Kosovo, za štetu koju je podnosilac pretrpeo tokom nemira u 2004. god. koincidira sa nalazima Međunarodnog suda pravde (ICJ) u njegovom savetodavnom mišljenju od 22. jula 2010. god. (Accordance with International Law on Unilateral Declaration of Independence in respect of Kosovo).

60. Mišljenje MSP je glasilo, između ostalog*, "da je 25. jula 1999. god., specijalni predstavnik generalnog sekretara objavio UNMIK uredbu 1999/1,... pod ovom uredbom,* sva zakonodavna i izvršna vlast na Kosovu, uključujući i administraciju sudstva", poverena je UNMIK-u i vrši je specijalni predstavnik. *Gledano u celini, Rezolucija 1244 i uredba UNMIK 1999/1 potiskuju tada važeći pravni poredak na teritoriji Kosova i uspostavljaju međunarodnu teritorijalnu administraciju.*

61. Sledstveno, Sud smatra da nema ništa u zahtevu što ukazuje da je slučaju nedostajalo nepristrasnost ili da su postupci bili na bilo koji način proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP

Odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009).

62. Što se tiče žalbi podnosioca u vezi sa navodno nerazumnim trajanjem njegovih građanskih postupaka, Sud primećuje da su građanski postupci na koje se žali podnosilac počeli 14. juna 2004. god.

63. Međutim, period koji spada u nadležnost Suda nije počeo tog datuma, nego 15. juna 2008. god. kada je Ustav stupio na snagu (vidi, *mutatis mutandis*, Horvat protiv Hrvatske, br. 51585/99 § 50, ECHR - 2001-VIII). Postupci su okončani dana 12. septembra 2012. god. Stoga postupci su trajali osam godina, dva meseca i dvadeset i sedam dana, od kojih period of četiri godine, dva meseca i dvadeset i šest dana treba da se razmatra od strane Suda.

64. Sud ponavlja da, da bi utvrdio razumnost trajanja navedenog slučaja, mora da se uzme u obzir stanje slučaja dana 14. juna 2008. god. U vezi s tim, Sud primećuje da u vreme stupanja na snagu Ustava postupci su bili trajali četiri godine.

65. Sud dalje ponavlja da razumnost trajanja postupka mora da se oceni u svetlu okolnosti slučaja i na osnovu kriterijuma utvrđenih njegovom sudskom praksom, konkretno kompleksnost slučaja, ponašanje podnosioca zahteva i ponašanje dotičnih organa i šta je bilo u pitanju za podnosioca u sporu (vidi, Frydlender protiv Francuske [VK], br. 30979/96, stav 43, ESLJP 2000-VII).

66. Sud primećuje da u periodu koji treba da se uzme u obzir donete su dve presude u slučaju podnosioca, to jeste presuda Okružnog suda u Prištini dana 5. marta 2010. i presuda Vrhovnog suda dana 12. septembra 2012. god.

67. Uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije dokazao povredu njegovog prava na pravično suđenje zbog nerazumnog trajanja u vezi sa građanskim sudskim postupkom nakon15. juna 2008. god.

68. Sledstveno, ovaj deo zahteva je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. Poslovnika o radu.

69. Što se tiče žalbi podnosioca u vezi sa navodnom povredom njegovih prava na imovinu koja se garantuju članom 46. Ustava, a u odnosu na dešavanja koja su se desila 2004. godine, Sud podseća da član 46. u relevantnom delu glasi kao što sledi:

„Garantuje se pravo na imovinu.
Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.“

70. Sud primećuje da iz činjenica slučaja očigledno je da je imovina podnosioca zahteva bila uništena u martu 2004. godine.

71. Vremenska nadležnost Suda treba da se odredi u odnosu na činjenice na kojima se zasniva navodna povreda.

72. Shodno pravilu 36. Poslovnika o radu Suda “Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: h) kada zahtev nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom.”

73. Sličan kriterijum je primenjen od strane Evropskog suda za ljudska prava.

74. Evropska konvencija o ljudskim pravima ne nameće nikakvu posebnu obavezu državama ugovornicama da obezbede obeštećenje za nepravde učinjene pre tog datuma (vidi Kopecký protiv Slovačke [GC], § 38, ESLJP 2004 - IX) Kao što je i naveo Evropski sud u presudi Kopecky “*bilo kakav drugačiji pristup bi podrivao i princip neretroaktivnosti u zakonu o ugovorima i fundamentalno razliku između povrede i reparacije što predstavlja osnov zakona o državnim odgovornostima.”*

75. Na osnovu gorenavedenog zahtev podnosioca u pogledu povrede njegovih prava u vezi sa događajima koji su se desili pre 15. juna 2008. god. nije “*ratione temporis*” kompatibilan sa odredbama Ustava.

76. Prema tome, Sud nalazi da zahtev nije podnet sudu na zakonit način i u skladu sa članom 113. (1) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, i prema tome je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.1. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 74/13, Shefqet Hasimi, datum 05 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Mlc. br. 6/2012, od 16. aprila 2013. god.

Slučaj KI 74/13, odluka od 28. oktobra 2013. god.

Ključe reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, neovlašćena stranka, ustavnost, zakonitost

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 20, 22.7 i 22.8 Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosilac je između ostalog tražio da Sud ponovo oceni ustavnost i zakonitost odluke Vrhovnog suda Kosova, u vezi sa radnim sporom između Vlade Kosova i njenog zaposlenog.

Sud je zaključio da je podnosilac zahteva zastupao Vladu Kosova u sudskom postupku, ali on lično nije imao direktan interes u tom sporu. Sledstveno tome, Sud je zaključio da je podnosilac zahteva bio neovlašćeno lice. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 47 Zakona i pravilu 36 (3) c) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI74/13
Podnosilac
Shefqet Hasimi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Mlc. br. 6/2012 od 16. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shefqet Hasimi, pravni službenik u Ministarstvu pravde, sa prebivalištem u Prištini. Podnosilac zahteva je podneo zahtev u svoje ime.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Mlc. br. 6/2012 od 16. aprila 2013. god. u vezi sa presudom Opštinskog suda u Prištini C. br. 682/09 od 21. decembra 2011; odluku Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1276/2008 od 26. marta 2009. i presudu Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 238/07 od 19. decembra 2007. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7. Ustava, članovi 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva se odnosi na obavezu Centralne međuministarske komisije Vlade Kosova (zastupljene od strane podnosioca) kao tužene za kompenzaciju dnevnica trećem licu, naime tužiocu N.H. na osnovu ugovora o radu i obavljenog posla.

5. Tužilac N.H., u svojstvu zaposlenog, i Centralna međuministarska komisija koju zastupa podnosilac zahteva, kao tužena u svojstvu poslodavca, imali su različita mišljenja u vezi sa kompenzacijom dnevnica tužiocu koje je kulminiralo pravnim sporom, pri čemu su redovni sudovi odlučili u korist tužioca. Usled toga, podnosilac zahteva (g. Shefqet Hasimi) je podneo zahtev Sudu, kako bi osporio navedene odluke redovnih sudova.

6. U zahtevu se navodi da je podnosilac zahteva bio ovlašćen da zastupa Centralnu međuministarsku komisiju Vlade Kosova u postupcima pred redovnim sudovima. Međutim, podnosilac zahteva je izričito naveo da je podneo individualni zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) u svoje ime.

Postupak pred Sudom

7. Dana 17. maja 2013, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

8. Dana 27. maja 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

9. Dana 11. juna 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud Kosova o podnetom zahtevu.

10. Dana 20. juna 2013. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da razjasni da li je zahtev podnet kao individualni zahtev u njegovo ime.

11. Podnosilac zahteva je odgovorio dana 27. juna 2013. god.

12. Dana 13. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica onako kako se dokazuju dokumentima koje je dostavio podnosilac zahteva

13. Dana 19. decembra 2007. god., Opštinski sud u Prištini je presudom Cl. br. 238/07 usvojio tužbu tužioca N.H. i obavezao Vladu Kosova, kao

tuženu, da isplati kompenzaciju tužiocu za obavljeni posao, u iznosu od 2.440 evra za vremenski period od 1. maja 2005. god. do 15. novembra 2005. god., na osnovu ugovora o radu oko koga su se sporazumele stranke dana 8. septembra 2004. god.

14. Dana 26. marta 2009. god., Okružni sud u Prištini je odlukom Ac. br. 1276/2008 ukinuo presudu Cl. br. 238/07 Opštinskog suda u Prištini i vratio predmet na ponovno suđenje.

15. Dana 21. decembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je presudom C. br. 682/09 usvojio tužbu tužioca N.H. i obavezao Vladu Kosova – Centralnu međuministarsku komisiju da isplati kompenzaciju tužiocu za obavljeni rad tokom 122 radna dana u ukupnom iznosu od 2.440 €.

16. Dana 16. aprila 2013. god. Vrhovni sud Kosova je presudom Mlc. br. 6/2012 odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane državnog tužioca Kosova protiv presude C. br. 682/2009 Opštinskog suda u Prištini od 21. decembra 2011. god.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva tvrdi da tužilac N.H. nije radio prekovremene sate u skladu sa Zakonom o civilnim službenicima što se može dokazati iz radnog registra.

18. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da nijedna odluka koju je izneo tužilac N.H. nije odobrena i potpisana od strane odgovornih i ovlašćenih organa i da je tužilac samo obavljao fiktivni rad, koji je kao takav prihvaćen od strane redovnih sudova.

19. Podnosilac zahteva, stoga, smatra da su u konkretnom slučaju kršeni primenljivi zakon i Ustav Republike Kosovo i predlaže Sudu da ponovo oceni zakonitost i ustavnost relevantnih sudskih odluka. Podnosilac zahteva ne navodi posebno bilo koju konkretnu ustavnu odredbu koja je navodno kršena.

Ocena prihvatljivosti

20. Da bi bio u mogućnosti da presudi o zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. U tom pogledu, Sud se poziva na član 113.1. Ustava koji predviđa:

"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način ".

22. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (3) c) Poslovnika o radu koje glasi:

" Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:
[...]
c) kada je zahtev podnelo neovlašćeno lice;"

23. Sledstveno, Sud smatra da najpre treba da se ustanovi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka u smislu gorenavedenih pravnih odredaba.

24. U ovom slučaju, podnosilac je u vezi sa zahtevom *inter alia* naveo:

"Pošto je ovaj zahtev registrovan u Ustavnom sudu Republike Kosovo i dobio je br. KI74/13, Ministarstvo pravde, u vezi sa podnošenjem zahteva, nije dalo punomoćje Shefqetu Hasimiju (podnosiocu zahteva)...
Zahtev koji je podnet dana 17.05.2013. god., a koji je dobio broj predmeta KI74/2013, da se razmotri kao INDIVIDUALNI zahtev Shefqeta Hasimija (podnosioca zahteva)..."

25. Sud primećuje da je iz podnetih dokumenata jasno da je u postupcima pred redovnim sudovima podnosilac zahteva zastupao Centralnu međuministarsku komisiju Vlade Kosova u svojstvu tužene. Dakle, on sam nije bio stranka u ovim postupcima.

26. Stoga, Sud smatra da zahtev nije podnet na zakonit način od ovlašćene stranke, kao što se to zahteva članom 113.1. Ustava.

27. Proizilazi da zahtev mora da se odbaci kao neprihvatljiv u skladu sa članom 113.1. Ustava i pravilom 36. (3) c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.7. Ustava, članu 47. Zakona i pravilo 36. (3) c) Poslovnika o radu, dana 13. septembra 2013. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 91/13, Shpend Zajmi, Avni Kryeziu i 19 drugih, datum 05 November 2013- Ocena ustavnosti odluka br. 681, od 15. marta 2012. god., odnosno br. 338, od 1. februara 2013. god., Rektorata Univerziteta u Prištini

Slučaj KI 91/13, odluka od 28. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, neblagovremen zahtev, pravo na obrazovanje
Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 20 Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosioci između ostalog navode da su odluke Rektorata Univerziteta u Prištini, koje su odredile vremenski rok za okončanje studija, bile nepravične i kao takve su povredile njihovo pravo na obrazovanje.

Sud je istakao da podnosioci, radi ostvarivanja njihovih prava garantovanih Ustavom, moraju da iscrpe pravna sredstva pred nadležnim organima, a tek nakon iscrpljivanja pravnih sredstava oni se mogu obratiti Sudu, u roku od četiri meseca, predviđenom odgovarajućim zakonom. Sud je zaključio da podnosioci zahteva nisu podneli njihov zahtev u zakonskom roku. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članovima 49 i 19.4 Zakona i pravilu 36 (1) b) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosilaca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI91/13
Podnosioci zahteva
Shpend Zajmi, Avni Kryeziu i 19 drugih
Ocena ustavnosti odluke br. 681 od 15. marta 2012. god., odnosno br. 338 od 1. februara 2013. god. Rektorata Univerziteta u Prištini

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: Shpend Zajmi, Avni Kryeziu, Irfan Daullxhiu, Badri Mulaj, Suzana Krasniqi, Bahrie Halili, Fitore Komoni, Vesel Skënderi, Arbër Tolaj, Lirie Gashi, Luljeta Luzha, Sadik Rashiti, Burbuqe Skënderi, Sylejman Halili, Florim Shaqiri, Afrim Tahiri, Musa Jashari, Lulzim Sadiku, Shpresa Rexha, Burhan Hadri i Islam Krasniqi (u daljem tekstu: podnosioci), studenti na Univerzitetu u Prištini, Medicinski fakultet.

Osporene odluke

2. Odluke br. 681 od 15. marta 2012. god., odnosno br. 338 od 1. februara 2013. god., Rektorata Univerziteta u Prištini.

Pravni osnov

3. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je pravo podnosilaca zahteva na produženje roka za postdiplomske studije. Rektorat Univerziteta u Prištini je odlučio da podnosiocima zahteva odbije zahtev za produženje roka za postdiplomske studije, tvrdeći da su podnosioci zahteva bili obavešteni o vremenskom roku za okončanje studija.

Postupak pred Sudom

5. Dana 28. juna 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 1. jula 2013. god., predsednik je odlukom br. GJR.KI91/13, imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH.KI91/13, imenovao veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu (članovi).

7. Dana 15. jula 2013. god., podnosioci su obavešteni o upisu zahteva. Istog dana, Rektorat Univerziteta u Prištini je obavešten o zahtevu.

8. Dana 13. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. U akademskoj godini 2002/2003, podnosioci zahteva su se upisali na post-diplomske studije na Univerzitetu u Prištini, Medicinski fakultet.

10. Dana 15. marta 2012. god., Rektorat Univerziteta u Prištini je obavestio podnosioce zahteva da je rukovodstvo Univerziteta u Prištini doneo odluku i) o odobrenju nastavka studija studentima iz starog sistema osnovnih studija i magistrature na Medicinskom fakultetu, ii) nastavak studija za ove studente (uključujući i podnosioce zahteva) se omogućava do 30. septembra 2012. god.

11. Dana 1. februara 2013. god., Rektorat Univerziteta u Prištini je obavestio podnosioce zahteva da je Senat Univerziteta u Prištini doneo odluku: i) odbija se zahtev za nastavak trajanja studija za studente (uključujući i podnosioce zahteva) koji nisu završili magistarske studije upisane pre stupanja na snagu Statuta br. 318 od 5. jula 2004. god., ii) pošto Medicinski fakultet ne organizuje magistarske studije za studente medicine sa studijskim programom od 5 i 6 godina, studenti kategorije kao u tački (i) ove odluke (uključujući i podnosioce zahteva) imaju pravo

da direktno konkurišu za programe doktorata, pošto su tokom osnovnih studija prikupili 300 ili 360 ECTS.

Navodi podnosilaca

12. Podnosioci zahteva tvrde da su položili sve ispite prema odgovarajućem planu i programu i da su ispunili sve finansijske obaveze prema administraciji Medicinskog fakulteta. Podnosioci zahteva, takođe, tvrde da poseduju saglasnost odgovarajućih komisija Medicinskog fakulteta u vezi sa magistarskim temama i da se sve zaustavilo kod poslednje Komisije za odbranu magistarske teme.

13. Podnosioci zahteva tvrde da su odluke Rektorata Univerziteta u Prištini, koje su odredile rok za okončanje studija, nepravične i krše njihova ustavna prava garantovana članom 47. [Pravo na obrazovanje] i članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava. Podnosioci zahteva tvrde da u vezi sa navedenim odlukama nisu obavešteni pismenim putem, usmeno ili na neki drugi način.

14. Konačno, podnosioci zahteva traže od Suda da: i) oceni zakonitost odluka Rektorata Univerziteta u Prištini u vezi sa prekidom postdiplomskih studija, ii) da poništi navedene odluke, i iii) da im omogući nastavak postdiplomskih studija, odnosno odbranu magistarskih tema.

Ocena prihvatljivosti

15. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

16. Što se tiče zahteva podnosilaca, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

17. Sud se poziva na član 36. (1) Poslovnika, koji predviđa:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*

a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili

18. Sud smatra da formulisanje člana 113.7. Ustava obavezuje pojedince da zahtevaju ostvarivanje svoje ustavnih prava od strane javnih organa, što podrazumeva upravne organe, i od redovih sudova Republike Kosovo, pre nego što se obrate Ustavnom sudu.

19. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek protiv kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekat principa subsidijarnosti Ustava (vidi, između ostalog, rešenje o neprihvatljivosti KI41-09 AAB-RlINVEST DOO, iz Prištine, od 21. januara 2010. god., i *mutatis mutandis*, ESWP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

20. U ovom slučaju Sud smatra da podnosioci zahteva, za ostvarivanja njihovih ustavnih para, moraju da iscrpe pravna sredstva pred nadležnim organima, a tek posle obavljanja ovih radnji, odnosno, nakon iscrpljivanja pravnih sredstava oni se mogu obratiti Ustavnom sudu, ukoliko smatraju neophodnim, i to u roku od četiri (4) meseca predviđenom u članu 49. Zakona.

21. Što se tiče zakonskih rokova, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji predviđa:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog".

22. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (1) b) Poslovnika, koji predviđa:

(1) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva..."

23. Na osnovu podnetih dokumenata, može se videti da je poslednja odluka Rektorata Univerziteta u Prištini bila saopštena 1. februara 2013. god., dok su podnosioci podneli zahtev Sudu 28. juna 2013. god., odnosno, zahtev nije podnet u roku od četiri (4) meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona i pravilom 36. (1) b) Poslovnika o radu.

24. Proizilazi da je zahtev neblagovremen.

25. Shodno tome, zahtev treba da se odbaci kao neprihvatljiv, jer nisu ispunjeni uslovi određeni u članu 49. Zakona i pravilu 36. (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.7. Ustava, shodno članovima 49. i 19.4. Zakona i u skladu sa pravilom 36.1. b) Poslovnika o radu, dana 13. septembra 2013. god., sa većinom glasova,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 50/13, Aziz Mazreku, Zekë Mazreku i Hajriz Mazreku, datum 14 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 164/2009, od 11. decembra 2012. god.

Slučaj KI 50/13, odluka od 28. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, zaštita imovine

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosioci između ostalog navode da je presuda Vrhovnog suda karakterizovana bitnim povredama odredaba parničnog postupka, pogrešnim i nepotpunim utvrđivanjem činjeničnog stanja i pogrešnom primenom materijalnog prava i kao takva krši njihovo pravo na imovinu.

Sud je naveo da nije Sud pronalaženja činjenica i da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja nadležnost redovnih sudova. Dalje, Sud takođe navodi da činjenica da podnosioci nisu zadovoljni ishodom slučaja, ne može predstavljati argumentovan navod povrede prava garantovanih Ustavom. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 20 Zakona i pravilu 36 (1) c) Poslovnika o radu odlučio da zahtev podnosilaca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI50/13
Podnosioci zahteva
Aziz Mazreku, Zekë Mazreku i Hajriz Mazreku
Ocena ustavnosti presude, Rev. br. 164/2009 od 11. decembra 2012. god., Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Aziz Mazreku, Zekë Mazreku i Hajriz Mazreku zastupljeni od strane g. Xhevdeta Krasniqija, advokata iz Prištine.

Osporene odluke

2. Presuda Vrhovnog suda Kosova rev.br. 164/2009 od 11. decembra 2012. god., presuda C. br. 223/2006 od 19. marta 2008. god. Opštinskog suda u Mališevu i presuda C. br. 88/2002 od 22. marta 2004. god. Opštinskog suda u Mališevu.

Pravni osnov

3. Član 113..7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je imovinski spor između podnosilaca i trećih strana. Opštinski narodni odbor u Dragobilju je 1947. god. spornu

nepokretnost dao na korišćenje pretku treće strane, dok je ovaj poslednji iste godine, na osnovu usmenog ugovora, spornu nepokretnost prodao pretku podnosilaca zahteva.

5. Sreski narodni odbor u Prizrenu – opština Banje je 1957. god. rešenjem uzeo spornu nepokretnost od pretka treće strane, jer je istom 1947. god., sporna nepokretnost data na korišćenje, a ne kao titular imovine. Kao posledica toga, zbog neslaganja o titularu imovine sporne nepokretnosti, stvar je rešena od strane redovnih sudova.

Postupak pred Sudom

6. Dana 4. aprila 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 16. aprila 2013. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-50/13, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI-50/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi (član).

8. Dana 24. maja 2013. god., podnosioci su obavešteni o registraciji zahteva. Istog dana, Vrhovni sud Kosova je obavešten u vezi sa zahtevom.

9. Dana 26. juna 2013. god., Sud je tražio od podnosilaca zahteva i od Osnovnog suda u Đakovici, ogranka u Mališevo, da podnesu dodatnu dokumentaciju.

10. Dana 12. septembra 2013, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 2. februara 1998. god., Opštinski sud u Orahovcu je presudom C.br. 652/1997 priznao pravo podnosilaca kao suvlasnika u 1/3 idealnog dela sporne nepokretnosti.

12. Dana 1. marta 2002. god., Opštinski sud u Mališevu je presudom C.br. 1/2000 usvojio tužbeni zahtev podnosilaca na osnovu usmenog ugovora sklopljenog 1947-'48. god. za suvlasnike sporne nepokretnosti i obavezao je, takođe, tužene PP "Miruša" i B.M iz Mališeva da priznaju i prihvate ovo pravo podnosiocima zahteva.

13. Dana 13. novembra 2002. god., Okružni sud u Prizrenu je rešenjem Ac. br. 119/2002 usvojio žalbu PP "Miruša" u Mališevu, dok je presudu C. br. 1/2000 od 1. marta 2002. god. Opštinskog suda u Mališevu poništio i predmet je vratio na ponovno suđenje.

14. Dana 22. marta 2004. god., Opštinski sud u Mališevu je presudom C. br. 88/2002 odbio tužbeni zahtev podnosilaca i utvrdio da su navodi u tužbenom zahtevu podnosilaca kao suvlasnika sporne nepokretnosti neosnovani.

15. Dana 19. marta 2008. god., Opštinski sud u Mališevu je presudom C. br. 223/2006 odbio tužbeni zahtev podnosilaca da se utvrdi da su vlasnici u 1/3 delu sporne nepokretnosti.

16. Dana 18. decembra 2008. god., Okružni sud u Prizrenu je presudom Ac. br. 217/2008 usvojio tužbeni zahtev podnosilaca i utvrdio da su oni vlasnici u 1/3 sporne nepokretnosti.

17. Dana 26. februara 2009. god., Opštinski sud u Mališevu je rešenjem E. br. 74/2009 prekinuo - obustavio izvršni postupak predložen od strane podnosilaca zahteva.

18. Dana 11. decembra 2009. god., Opštinski sud u Mališevu je rešenjem E. br. 74/2009 odlučio da dozvoli izvršenje presude Ac.br. 217/2008 od 18. decembra 2008. god. Okružnog suda u Prizrenu.

19. Dana 11. decembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova je presudom rev. br. 164/2009) prihvatio reviziju opštine Prizren, ii) preinačio je presudu Ac. br. 217/2008 od 18. decembra 2008. god. Okružnog suda u Prizrenu, i iii)utvrdio je presudu C. br. 223/2006 od 19. marta 2008. god. Opštinskog suda u Mališevu kojom je odbijen tužbeni zahtev podnosilaca da su vlasnici u 1/3 dela sporne nepokretnosti.

20. Vrhovni sud Kosova je presudom rev. br. 164/2009 od 11. decembra 2012. god., obrazložio:

> *"... Iz spisa predmeta proizilazi da je prvostepeni sud izvođenjem potrebnih dokaza utvrdio da je spornu nepokretnost u 1947. godini, kao zainteresovanom poljoprivredniku, tadašnja opština Banje dala na korišćenje prethodniku tuženog B.M. – S.M. Prethodnik tuženog S.M., kasnije je ovu nepokretnost prodao prethodniku tužilaca (podnosilaca) R.M., po usmenom ugovoru o kupoprodaji nepokretnosti, koji ugovor je izvršen u potpunosti od ugovorenih*

stranaka. U 1957. god., Sreski narodni odbor u Prizrenu-opština Banja, na osnovu pravosnažnog rešenja br. 3049/57, od dana 16.09.1957. godine, prethodniku tuženog B.M. iz Mališeva - S.M., oduzima se zemljište dodeljeno tokom 1947. godine, od Agrarne komisije Narodnog odbora u Dragobilu, i to: njiva na takozvanom mestu „Fuša“ u površini od 0.22,00 ha, koja se graniči sa istoka sa imovinom B.T., u dužini od 46 m, sa severa sa imovinom S. G., u dužini od 48 m, sa zapada sa imovinom opštine –putem, u dužini od 46 m i sa juga, linija sela u dužini od 48 m, koje rešenje je pravosnažno od dana 17.12.1957. god.

Iz spisa predmeta C. br. 652/1997, Opštinskog suda u Orahovcu, proizilazi da je tužiocima (podnosiocima) po presudi C. br. 652/1997, od 02.02.1998. god., priznato pravo svojine kao suvlasnika na 1/3 idealnog dela katastarske parcele br. 500 u mestu zvanom „Stepanica-Fuša“, pod kulturom kuća i pašnjak treće klase, u površini od 0.37,00 ha, prema posedovnom listu br. 148 SO Mališevo na ime DP „Podrimja“ Orahovac, u površini od 0.28,37. Iz zapisnika sa sednice od 02.02.1998. god., po ovom predmetu, proizilazi da su tužioci (podnosioci) povukli tužbu za površinu od 0.20,90 ha. Prvostepeni sud je utvrdio da deo katastarske parcele br. 500/1, koji je predmet razmatranja, bio u posedu prethodnika tuženog S.M., koja nepokretnost mu je dodeljena od Agrarne komisije i interesentima prema Zakonu o agrarnoj reformi i data mu je na korišćenje tokom 1947. god., međutim, ista mu je oduzeta iz posedovanja prema rešenju br. 3049/1957, dana 16.09.1957. god.

... Imajući u vidu potvrđenu činjenicu od strane prvostepenog suda da je prethodnik tužilaca (podnosilaca), spornu nepokretnost kupio prema usmenom ugovoru o kupoprodaji od nevlasnika, S.M., koji u momentu kupoprodaje tokom 1948. godine, na spornu nepokretnost nije imao pravo vlasništva, obzirom da iz izvedenih dokaza, i to rešenja Opštinskog narodnog odbora u Banji br. 3049/57, od dana 16.09.1957. god., utvrđuje da se S.M., poljoprivredniku iz sela Mališevo, oduzima dodeljeno zemljište u 1947. god. od prethodne komisije Opštinskog narodnog odbora u Dragobilu, kao agrarnom interesentu, jer je isti pre isteka roka od 15 godina držanja u posedu otuđio time što je prodao R M, poljoprivredniku iz Mališeva, iz izjave R.M. date u zapisniku od 07.09.1957. god., ispred komisije Opštinskog narodnog odbora u Banji, potvrđuje se da je prethodnik tužilaca (podnosilaca) znao da je prethodnik prvotuženog, sporno zemljište uzeo kao agrarni interesent.

Prema odredbi člana 24. stava 1. Zakona o agrarnoj reformi br. 64/1945, predviđeno je da dodeljeno zemljište prema ovom Zakonu, u vremenskom roku od 20 godina se ne može podeliti, prodati, dati pod zakup ili da se stavi pod zalog, potpuno ili delimično, dok stavom 2 je predviđeno da se ova zabrana upisuje u katastarskim knjigama u momentu upisa zemljišta na ime lica kome je dodeljeno.

Prvostepeni sud je veštačenjem sudskog veštaka iz geodetske oblasti, M.K., dana 10.10.2007. god., utvrdio da je sporna parcela upisana kao društvena imovina na ime opštine Mališevo, prema pravnom osnovu – rešenja br. 3049/57, od dana 16.09.1957. god.

... Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova, našao je da prvostepeni sud, uz pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, pravilno je primenio materijalno pravo kada je našao da je tužbeni zahtev tužilaca (podnosilaca) neosnovan, dok je drugostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo kada je usvajanjem žalbe tužilaca izmenio presudu prvostepenog suda i usvojio tužbeni zahtev tužilaca (podnosilaca).

Vrhovni sud Kosova, ocenivši napadnutu presudu u smislu člana 215. ZPP-a, našao je da je ista doneta uz pogrešnu primenu materijalnog prava, stoga je istu preinačio u smislu onoga kako je odlučeno u izreci ove presude".

Navodi podnosioca

21. Podnosioci zahteva navode da je presuda Vrhovnog suda karakterizovana bitnim povredama odredaba parničnog postupka, pogrešnim i nepotpunim utvrđivanjem činjeničnog stanja i pogrešnom primenom materijalnog prava.Podnosioci zahteva, takođe, navode da Vrhovni sud tokom razmatranja parnične stvari nije pravilno ocenio dokaze i prekršio je član 211. Zakona o parničnom postupku, jer je S.O. Mališevo dana 19. februara 2009. god. podnela reviziju protiv presude od 18. decembra 2008. god.

22. Podnosioci zahteva navode da im je presudom Opštinskog suda u Orahovcu priznato imovinsko pravo na spornoj nepokretnosti, dok je "... *Vrhovni sud,tokom suđenja parnične stvari, doneo pogrešan zaključak u vezi sa imovinskim pravom".*

23. Podnosioci zahteva navode da je S.O. Mališevo, kao parničar u ovom parničnom pitanju, postupila na kontradiktoran način, zato što je za spornu parcelu podnosiocima obezbedila građevinsku dozvolu, dok je s

druge strane podnela reviziju protiv presude Okružnog suda u Prizrenu, koji je doneo povoljnu odluku za podnosioce zahteva, upravo za istu spornu parcelu. Podnosioci zahteva navode da ovi postupci SO Mališevo predstavljaju povredu zakona u celini, a posebno ljudskog dostojanstva; i da je SO Mališevo čak i sebe stavilo u zabludu kontradiktornim postupcima.Kao dokaz kontradiktornih postupaka SO Mališevo, podnosioci zahteva pružaju: *Rešenje iz Odeljenja za poljoprivredu, šumarstvo i ruralni razvoj: (i) Rešenje o promeni poljoprivrednog zemljišta br. 08/2012, 02.05.2012. god., (ii) Saglasnost Odeljenja za urbanizam br. 05/14, (iii) Rešenje urbanističkih uslova br. 05/51, 17.05.2012. god., (iv)Rešenje od Odeljenja za urbanizam za građevinsku dozvolu 05/23, 05/47, 05/51.*

24. Podnosioci zahteva navode da je njihov slučaj karakterizovan zbrkom i pravnim zabludama i političkim uticajem. Oni navode:*"... Tužilačke stranke sumnjaju da je ova pravna i faktička zabluda bila pod političkim uticajem i to se može potvrditi i presudom Opštinskog suda u Mališevu C. br. 1/2000, kada sudija prvo priznaje pravo svojine tužilačkim strankama, znači postupa meritorno i zakonski, ali kada se stvar vraća na ponovno suđenje, isti sudija pošto nije mogao da odoli stalnom političkom uticaju i pritisku nad njim, odbacuje tužbu i tužilačkim strankama ne priznaje pravo svojine..."*

25. Štaviše, podnosioci zahteva navode da su prekršena njihova prava garantovana članom 46. [Zaštita imovine] i 121. [Imovina] Ustava.

Ocena prihvatljivosti

26. Kako bi Sud bio u mogućnosti da sudi u vezi sa zahtevom podnosilaca, potrebno je da prvo ispita da li su oni ispunili uslove za prihvatljivost određene Ustavom, i dalje naznačene u Zakonu i u Poslovniku.

27. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji određuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

28. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (1) c) Poslovnika o radu:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
>
> ...

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan

29. U ovom slučaju, Sud primećuje da primarni navodi podnosilaca zahteva imaju veze sa navodnim bitnim povredama odredaba parničnog postupaka, pogrešnim i nepotpunim utvrđivanjem činjeničnog stanja i pogrešnom primenom materijalnog prava od strane Vrhovnog suda Republike Kosovo.

30. Sud primećuje da u ovom slučaju, podnosioci zahteva nisu argumentovali kako su prekršena njihova prava garantovana Ustavom i nisu dokazali kako je sprovedeni postupak u redovnim sudovima bio proizvoljan i pristrasan što bi predstavljalo povredu ustavnih odredaba.

31. Ustavni sud naglašava da nije Sud pronalaživanja činjenica, Ustavni sud želi da naglasi da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda jedino da obezbedi usaglašenost sa pravima koja se garantuju Ustavom i ostalim zakonskim instrumentima i stoga ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena" (vidi, *mutatis mutandis,* između ostalih, Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65; vidi, takođe, rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 20/09, od 1. marta 2011. god. – koju je Sud doneo 5. aprila 2012. god.).

32. Štaviše, u zahtevu se ne navodi da su sudovi delovali na arbitraran ili nepravičan način. Nije u okviru delokruga Ustavnog suda da zameni ocenu činjenica redovnih sudova svojom ocenom i, kao opšte pravilo, dužnost je ovih redovnih sudova da procene dokaze pred njima. Zadatak Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima bili pravilni u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi presudu ESJP-a zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva od 10. jula 1991. god., pasus 34).

33. Činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja ne može samo po sebi predstavljati argumentovan navod povrede člana 46. [Zaštita imovine] i 121. [Imovina] Ustava(Vidi, *mutatis mutandis,*presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

34. U ovim okolnostima, podnosioci zahteva nisu podržali dokazima svoj navod o kršenju člana 46. [Zaštita imovine] i 121. [Imovina] Ustava, jer

dokazi koje su oni izneli ni na koji način ne ukazuju da su im redovni sudovi uskratili ustavom zagarantovana prava.

35. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se odbije kao neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36. (1) c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. (1.) c) Poslovnika o radu, 12. septembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 32/13, Januz Januzi, datum 14 November 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 329/2010, od 19. decembra 2012 god

Predmet KI 32/13, odluka od 12. septembra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda.

Podnosilac zahteva je dana 11. marta 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova.
Podnosilac je u zahtevu naveo da su mu odlukama sudova prekršena prava koja su regulisana Zakonom o radu i garantovana Ustavom Kosova.

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 32/13), od 25. maja 2013. god., sudija Snezhana Botusharova je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika (br. KSH. KI 32/13), imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da podnosilac zahteva u konkretnom slučaj, nije pokazao na koji način i kako su redovni sudovi prekršili njegova prava regulisana Zakonom o radu, niti je pružio dokaze o navodnim kršenjima Ustavnih prava.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici održanoj 12. septembra 2013 god., proglasio slučaj očigledno neosnovanim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI32/13
Podnosilac
Januz Januzi
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 29/2010, od 19. decembra 2012 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gdin Januz Januzi, iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova rev. br. 329/2010, od 19. decembra 2012. god., koje je njemu uručeno 17. februara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je naveo da rešenje Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 329/2010, krši njegova prava koja su regulisana Zakonom o radu i koja su garantovana Ustavom.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 20. i 22.7. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2009. god.,(u daljem

tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 11. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo i isti je registrovan pod oznakom KI 32/13.

6. Dana 05. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

7. Odlukom predsednika (br. GJR. KI 32/13), od 25. maja 2013. god., sudija Snezhana Botusharova je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika (br. KSH. KI 32/13), imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

8. Dana 12. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 28. februara 1991. god., Sekretarijat Skupštine opštine Priština je doneo rešenje [br. 03/116-3] o prestanku radnog odnosa podnosiocu zahteva.

10. Dana 03. septembra 2003. god., podnosilac zahteva se pismenim putem obratio izvršnom direktoru opštine Priština i zahtevao povratak na radno mesto na kome je radio punih 35 godina, odnosno sve do 28. februara 1991. god.

11. Dana 29. januara 2004. god., podnosilac zahteva se pismenim zahtevom obratio Instituciji ombudsmana u kome je naveo da on još uvek nije primio odgovor na zahtev koji je poslao izvršnom direktoru opštine Priština 03. septembra 2003. god.

12. Dana 10. marta 2004 god., Institucija ombudsman se pismenim putem obratila opštini Priština i tražila da se podnosiocu odgovori na njegov zahtev u najkraćem roku.

13. Dana 07. aprila 2004. god., opština Priština je ponudila ugovor o zaposlenju podnosiocu zahteva, koji je on istog dana potpisao.

14. Dana 16. marta 2005. god., podnosilac se pismenim zahtevom obratio izvršnom direktoru opštine Priština u kome je tražio isplatu jubilarne nagrade u iznosu od 245 evra.

15. Dana 27. juna 2005. god., Opština Priština je donela rešenje [01 br. 118-248], kojim se podnosilac zahteva penzioniše zbog ispunjenja svih uslova za starosnu penziju, shodno Zakonu o radu koji je tada bio na snazi.

16. Dana 01. jula 2005. god., podnosilac je podneo zahtev izvršnom direktoru Opštine Priština u kome je tražio dodatnu isplatu na penziju u iznosu od dve mesečne plate, odnosno 484 evra.

17. Nepoznatog dana 2005. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv opštine Priština u kojoj je tražio isplatu nadoknade za mesečne plate i jubilarnu nagradu.

18. Dana 12. aprila 2006. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu [C1 br. 344/2005], kojom se tužbeni zahtev tužioca odobrava kao osnovan. U presudi sud je naveo: *„DUŽNA je tužena opština Priština da tužiocu na ime dve plate za jubilarnu nagradu i tri plate nakon penzionisanja, isplati iznos od 605 evra sa kamatom koju propisuje banka za deponovanje za godinu dana bez određene namene, počev od 01.07.2005. god., od kada je penzionisan, pa sve do konačne isplate, kao i da isplati troškove postupka u iznosu od 78 evra, sve ovo u roku od 15 dana od dana kada presuda postane pravosnažna, a pod pretnjom prisilnog izvršenja.“*

19. Dana 02. juna 2006 god., podnosilac zahteva se pismenim zahtevom obratio izvršnom direktoru Skupštine opštine Priština u kome je tražio izvršenje presude Opštinskog suda [C1. br. 344/2005] od 12. aprila 2006. god.

20. Dana 15. marta 2007. god., podnosilac zahteva je pred Opštinskim sudom u Prištini podneo tužbu protiv opštine Priština u kojoj je tražio isplatu plata za period 30. septembar 2003. god., do 30. marta 2004. god.

21. Dana 29. maja 2007. god., Opštinski sud u Prištini je doneo rešenje [C1. br. 109/07], kojim je tužbu podnosioca odbio kao nedopustivu, jer je podneta van roka.

22. U obrazloženju rešenja Opštinski sud je naveo: *„[...] Sud smatra da tužilac traži nadoknadu ličnih primanja za vreme koje nije delovao –*

radio i to od 03.09.2003. god. do 30.03.2004. god. Shodno tome, sud je potvrdio da je tužilac propustio rok za zaštitu prekršenih prava, odnosno za zahtev za nadoknadu ličnih primanja onako kako je to predviđeno članom 186. ZPK u kome se citira: „Obaveza naknade štete smatra se dospelom od trenutka nastanka štete". Isto tako u članu 372. ZPK se citira da: „Potraživanja povremenih davanja koja dospevaju godišnje, zastarevaju za tri (3) godine od dospelosti svakog pojedinog davanja". Dok, član 376. tačka 1predviđa da„potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri (3) godine od kad je oštećeni doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo."

23. Dana 16. novembra 2007. god., podnosilac je uložio žalbu na rešenje Opštinskog suda [C1. br. 109/07], od 29. maja 2007. god.

24. Dana 04. avgusta 2010. god., Okružni sud u Prištini je doneo presudu [Ac. br. 672/2008], kojom je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu, dok je rešenje Opštinskog suda [C1. br. 109/07], potvrdio u celosti.

25. U izreci presude Okružni sud je naveo: *„Okružni sud je našao da je prvostepeni sud u ovom pravnom pitanju pravilno primenio materijalno pravo kada je našao da je tužilac podneo tužbu nakon roka predviđenog iz člana 372. i 376, stav 1. Zakona o obligacionim odnosima. Isto tako, ne postoje kršenja odredaba parničnog postupka iz člana 182. stava 2. tačke: b, g, j, k i m Zakona o parničnom postupku, za koje se sud brine prema službenoj dužnosti."*

26. Nepoznatog dana podnosilac je uložio zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Okružnog suda u Prištini [Ac. br. 672/2008].

27. Dana 19. decembra 2012. god., Vrhovni sud je doneo rešenje kojim se zahtev za reviziju podnosioca odbija kao neosnovan.

28. U izreci rešenja Vrhovni sud je naveo: *„Protiv rešenja drugostepenog suda tužilac je podneo reviziju bez navođenja razloga za koje se može podneti revizija uz predlog da se osporena rešenja izmene, tako da se tužbeni zahtev tužioca odbija kao neosnovan."*

Navodi podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva je naveo da su mu odlukama sudova prekršena prava koja su regulisana Zakonom o radu i garantovana Ustavom Kosova.

30. Podnosilac zahteva se obraća Sudu zahtevom:

„Da mu se isplati novčana nadoknada za period od 03.09.2003. god., pa sve do 31.04.2004. god., u iznosu od 848 evra, kao i kamata od 03.09.2003. god., pa sve do konačne isplate.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

32. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu nije naveo koja su mu konkretna prava regulisana Zakonom o radu i garantovana Ustavom prekršena odlukama redovnih sudova, iako član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo kaže:

“Podnosilac podneska dužan je da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

33. Sa druge strane, pravilo 36.2. Poslovnika propisuje: "Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

34. U konkretnom slučaj, podnosilac zahteva ne pokazuje na koji način i kako su redovni sudovi prekršili njegova prava regulisana Zakonom o radu, niti je pružio dokaze o navodnim kršenjima Ustavnih prava.

35. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud u odnosu na odluke koje su donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, presude Evropskog suda za ljudska prava od 21. januara 1999).

36. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način, kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi slučaj

Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, koji je usvojen 10. jula 1991. god.).

37. U stvari, podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode na ustavnim osnovama jer nije pokazao na koji način i kako su redovni sudovi prekršili njegova prava zagarantovana Ustavom. Ustavni sud na osnovu priloženog ne može da zaključi na koji način i kako su odgovarajući postupci redovnih sudova bili nepravični ili uprljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. god.).

38. Iz gorenavedenih razloga Sud konstatuje da zahtev podnosioca zahteva ne ispunjava uslove člana 48. Zakona i pravila 36. stava 2. (b) i (d) Poslovnika o radu, i kao takav je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 48. Zakona, i pravilom 36. stavom 2. (b) i (d) Poslovnika o radu, dana 12. septembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 53/11, KI 25/12, KI 100/12 i KI 49/13, Isa Grajqevci, Fehmi Ajvazi, Musli Nuhiu i Ramadan Imeri, datum 14 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 196/2009, od 23. juna 2009. god.; Rev. br. 111/2009, od 2. juna 2009. god.; Rev. br. 370/2008, od 23. februara 2009. god. i Rev. br. 264/2008, od 10. decembra 2009. god.

Slučajevi KI53/11, KI25/12, KI100/12 i KI49/13, odluka od 14. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, prihvatljiv zahtev, fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, privremena naknada, Energetska korporacija Kosova, legitimno očekivanje, pravo na imovinu, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 Poslovnika o radu. Podnosioci između ostalog navode da su odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, kojima je usvojena odluka Energetske korporacije Kosova za jednostrani prekid naknade, koju je navedena korporacija obavezna da im plati, bile nepravične i povredile su njihova prava na imovinu i pravično i nepristrasno suđenje garantovana Ustavom.

Sud je između ostalog naveo da su podnosioci, kao radnici, s jedne strane i Energetska korporacije Kosova, kao poslodavac, s druge strane, zaključili sporazum o prevremenom prekidu radnog odnosa; i obaveza navedene korporacije kao poslodavca bila je da podnosiocima, kao bivšim radnicima isplati određeni novčani iznos, do trenutka uspostavljanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu. U međuvremenu, Energetska korporacija Kosova jednostrano je odlučila da podnosiocima prekine mesečnu naknadu, koja je predviđena za isplatu, prema sporazumu koji su potpisali Energetska korporacija Kosova i podnosioci. Zbog nastalih okolnosti, stranke su se odlučile za sudsko rešavanje nesporazuma, i slučaj je na kraju rešen u Vrhovnom sudu Kosova, u korist Energetske korporacije Kosova, a na štetu podnosilaca. Ustavni sud je između ostalog naveo su očekivanja podnosilaca u vezi sa mesečnom naknadom bila "legitimna" i odluke Vrhovnog suda Kosova, koje su potvrdile jednostrano postupanje Energetske korporacije Kosova, povredile su to "legitimno očekivanje". Iz iznetih razloga, Sud je zaključio da su u ovom slučaju povređeni pravo na imovinu i pravo na pravično i nepristrasno suđenje, garantovani Ustavom i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

PRESUDA
u
slučajevima
br. KI53/11, KI25/ 12, KI100/12 i KI49/13
Podnosioci
Isa Grajqevci, Fehmi Ajvazi, Musli Nuhiu i Ramadan Imeri
Ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda
rev. br. 196/2009, od 23. juna 2009;
rev. br. 111/2009, od 2. juna 2009;
rev. br. 370/2008, od 23. februara 2009. i
rev. br. 264/2008, od 10. decembra 2009.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahteve su podneli Isa Grajqevci, Fehmi Ajvazi,Musli Nuhiu i Ramadan Imeri (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporene odluke

2. Osporene odluke su presude Vrhovnog suda, rev. br. 196/2009, od 23. juna 2009; rev. br. 111/2009, od 2. juna 2009; rev. br. 370/2008, od 23. februara 2009. i rev. br. 264/2008, od 10. decembra 2009**.** koje se osporavaju od strane podnosilacaIse Grajqevcija,Fehmija Ajvazija,Muslija Nuhiuai Ramadana Imerija.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenih presuda Vrhovnog suda, kojima je navodno povređeno pravo podnosilaca na

svojinu i na pravično suđenje, garantovano članom 46. Ustava, u vezi sa članom 1. protokolom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP) i članom 31. Ustava u vezi sa Ustavom u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

4. Sadašnji slučaj je identičan sledećim slučajevima, o kojima je Ustavni sud već odlučio (u daljem tekstu: identični slučajevi):

a) slučaj br. KI 40/09, „Imer Ibrahimi i 48 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“,

b) slučaj br. KI 58/09 „Gani Prokshi i 15 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“,

c) slučaj br. KI 08/10 „Isuf Mërlaku i 25 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 17 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“,

d) slučaj br. KI 76/10 „Ilaz Halili i 19 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova“ i

e) slučaj br. KI 132/10 „Istref Halili i 16 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosovo protiv 17 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo“.

5. Ustavni sud je našao u svim ovim identičnim slučajevima da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo (Zaštita imovine) u vezi sa članom 1. Protokola 1. EKLJP-a, kao i člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) u vezi sa članom 6. EKLJP-a u odnosu na neke od podnosilaca zahteva.

6. Sledstveno tome, Sud je odlučio da proglasi nevažećim presude koje je doneo Vrhovni sud u tim identičnim slučajevima i da vrati te slučajeve Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda.

Pravni osnov

7. Zahtevi su zasnovani na članu 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu

Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

8. Između aprila 2011. godine i aprila 2013. godine, podnosioci su podneli zahteve Ustavnom sudu.

9. Predsednik Suda je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović.

10. Dana 5. jula 2013. godine, Veće za razmatranje je, shodno pravilu 37. Poslovnika o radu, iznelo Sudu preporuku o spajanju zahteva KI25/12, KI100/12 i KI49/13 sa zahtevom KI53/11 i o prihvatljivosti zahteva. Istog dana, Sud je većao o spojenim zahtevima.

Kratak pregled činjenica

11. Uopšteno, činjenice ovih zahteva su identične onima u slučajevima navedenim pod stavom 4.

12. U stvari, tokom 2001. i 2002. god., podnosioci zahteva su potpisali sporazum o privremenoj nadoknadi plate za prekid radnog odnosa sa svojim poslodavcem Energetskom korporacijom Kosova (u daljem tekstu: KEK).

13. Član 1. sporazuma predviđa da, u skladu sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova br. 26/83, 26/86 i 11/88) i zaključkom Invalidske komisije EKK-a, korisnik (tj. svaki od podnosilaca zahteva) ima pravo na privremenu nadoknadu zbog prevremenog prekida radnog odnosa do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

14. Pored toga, član 2. sporazuma predviđa da mesečni iznos koji se isplaćuje svakom podnosiocu zahteva iznosi 206 nemačkih maraka.

15. Takođe, član 3. sporazuma predviđa da će „isplata prestati dana kada kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje otpočne sa radom. Od tog dana, korisnik svoja prava može ostvariti u kosovskom fondu za

penzijsko i invalidsko osiguranje (kosovski invalidski penzioni fond), a EKK je oslobođena odgovornosti prema korisniku, u skladu sa ovim sporazumom."

16. Izvršni odbor EKK je 1. novembra 2002. god. usvojio odluku o uspostavljanju penzijskog fonda, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3. te odluke predviđa sledeće: „Penzijski fond nastavlja da postoji na neodređeno vreme, shodno uslovima i odgovornostima definisanim zakonima o penziji, koje usvaja Odbor za penzijski fond EKK-a, u skladu sa ovom odlukom, ili dok zakonski uslovi za postojanje i funkcionisanje fonda ne budu u skladu sa penzijskim propisima ili pravilima koje usvoji BAK."

17. Izvršni odbor EKK-a je 25. jula 2006. god. poništio gorenavedenu odluku o uspostavljanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo je finansiranje i funkcionisanje dopunskog penzijskog fonda, počevši od 31. jula 2006. god.

18. Prema odluci od 25. jula 2006. god., svim korisnicima je zagarantovana celokupna isplata u skladu sa statutom Fonda. Odluka dalje navodi da će radnici EKK-a, za koje Ministarstvo rada i socijalne zaštite potvrdi da su radno nesposobni, uživati prava koja predviđa Ministarstvo.

19. EKK je 14. novembra 2006. god. obavestila Centralni bankarski organ da je „odluka o ukidanju penzijskog fonda EKK-a zasnovana na odluci Izvršnog odbora EKK-a i odluci Odbora za upravljanje penzijama... zbog finansijskog rizika koji šema donosi za EKK u budućnosti."

20. U leto 2006. godine, EKK je prekinula isplatu predviđenu sporazumima bez ikakvog obaveštenja.

21. Podnosioci zahteva su tužili EKK pred Opštinskim sudom u Prištini, zahtevajući od Suda da naloži EKK-u isplatu neisplaćene naknade i da nastavi da plaća 105 evra (jednako 206 nemačkih maraka) do sticanja uslova za prekid isplate.

22. Opštinski sud u Prištini je usvojio tužbe podnosilaca zahteva i naložio novčanu nadoknadu. Opštinski sud u Prištini je zaključio *(npr.: presuda C. br. 183/2007 od 21. marta 2007. god., u predmetu prvog podnosioca Ise Grajqevcija)*da uslovi predviđeni članom 3. sporazuma nisu ispunjeni. Član 3. sporazuma predviđa novčanu nadoknadu dok

podnosilac zahteva ne ostvari svoje pravo, „što podrazumeva pravo na penzionu šemu.“

23. EKK je izjavila žalbu na presude Opštinskog suda Okružnom sudu, tvrdeći, *između ostalog*, da presuda Opštinskog suda nije pravična jer su sporazumi sa podnosiocima zahteva potpisani zbog invaliditeta podnosilaca zahteva i da oni ne mogu da traže produžetak radnog odnosa zbog svog invaliditeta. EKK je ponovila da je Sud u obavezi da odluči u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama prema kojoj podnosioci zahteva imaju pravo na invalidsku penziju.

24. Okružni sud je odbacio žalbe EKK-a kao neosnovane.

25. EKK je tražila reviziju od Vrhovnog suda, navodeći grubo kršenje Zakona o parničnom postupku i pogrešnu primenu materijalnog prava. EKK je ponovio da podnosioci zahteva imaju pravo na penziju, kako je predviđeno Zakonom 2003/40 i da je nastavila da isplaćuje mesečnu nadoknadu iz humanitarnih razloga i nakon što je Zakon stupio na snagu. EKK je dalje tvrdio da starosno doba podnosioca zahteva nije relevantno, već da je njegov invaliditet relevantan.

26. Vrhovni sud je odbio kao neosnovane tužbe podnosilaca i poništio presude Okružnog suda i Opštinskog suda. Vrhovni sud je zaključio da je prekid radnog odnosa bio zakonit, shodno članu 11. stavu 1. Uredbe UNMIK-a 2001/270 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu.

27. U presudi o prvom podnosiocu zahteva, *Isa Grajqevci*, rev. br. 196/2009, od 23. juna 2009. god., Vrhovni sud je naveo: „*Uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužena strana ispunila obaveze prema tužitelju, koja isplaćuje naknadu za platu u skladu sa navedenim periodom, odnosno do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, počevši od 1. januara 2004. god.,sud zaključuje da je tužena strana ispunila obaveze predviđene sporazumom. Samim tim, sud smatra da su navodi tužitelja da je tužena strana u obavezi da mu isplati privremenu naknadu za platu posle uspostavljanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu neosnovani jer su ugovorne strane do sticanja uslova za rešenje - uspostavljanja navedenog fonda, ispunile svoje ugovorene obaveze...*“

28. Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 15. maja 2009. god., objavilo sledeće saopštenje: *„Zaključak Vrhovnog suda Kosova, u svom*

obrazloženju npr.: presude rev. br. 338/2008, da u Republici Kosovo postojiFond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji funkcioniše od1. januara 2004. god. nije tačan i neosnovan je.Dajući ovu izjavu, imamo u vidu činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br.2003/213 o penzijama za lica saograničenim sposobnostima na Kosovu, kojom se za trajno nesposobna lica reguliše da mogu koristiti ovu šemu u skladu sauslovima i kriterijumima predviđenim ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da podvučem da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje fondaza penzijsko i invalidsko osiguranje u zemlji.Uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosovopredviđeno je odredbamaZakona o penzijskim i invalidskim fondovima, koji je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova."Isto obaveštenje, u vreme kada je napisano, između ostalog objašnjava da postoji„*invalidska penzija koja iznosi 45 evra, kako je regulisano Zakonomo invalidskim penzijama (korisnici su sva lica sa potpunim i trajnim invaliditetom)",kao i „penzije definisane doprinosom, u iznosu od 82* evra*, koji je regulisan odlukom Vlade (korisnici su svi penzioneri koji su dostigli starosnu granicu od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)."*

Navodi stranaka

29. Podnosioci zahteva tvrde da je prekid isplate u suprotnosti sa potpisanim ugovorom.

30. Podnosioci zahteva takođe tvrde da je dobro poznato da Kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još nije osnovan. S druge strane, u prvobitnom slučaju br. KI 40/09, EKK je osporio navode podnosilaca tvrdeći da je bilo šire poznato da je Penzijsko invalidski fond funkcionisao od 1. januara 2004. god.

31. Prema EKK-u, podnosioci zahteva su automatski pokriveni od nacionalne invalidske šeme na osnovu UNMIK uredbe br. 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu (Zakon br. 2003/23).

32. KEK je dodatno tvrdio da je 31. avgusta 2006. god izdao Obaveštenje kojim su svi korisnici Dopunskog penzijskog fonda EKK obavešteni da je Fond ukinut. U istom obaveštenju je potvrđeno da je svim korisnicima garantovano puna nadoknada saglasno Statutu DPF, tačnije 60 meseci isplate ili dok korisnici ne navrše 65 godina starost, saglasno sa odlukom Upravnog odbora penzionog fonda od 29. avgusta 2006. god.

33. EKK je takođe tvrdio da podnosioci zahteva nisu osporili uputstva za invalidsku penziju niti potpis za prevremeni prekid radnog odnosa saglasno zaključcima Invalidske komisije.

34. Ukratko rečeno, podnosioci zahteva tvrde da su njihova prava na svojinu i na pravično suđenje prekršena odlukom EKK-a, kojom je jednostrano poništio njihove sporazume. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu dobili pravno sredstvo za takvo kršenje pred redovnim sudovima.

Prihvatljivost zahteva

35. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva zadovoljili uslove za prihvatljivost koji su određeni Ustavom i Zakonom.

36. U vezi sa tim, Sud se upućuje na član 113. stav 7. Ustava, koji određuje:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prova i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“;*

37. Sud se takođe poziva na član 47. stav 2. i član 49. Zakona. Član 47. stav 2. predviđa da *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon sto su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“* Član 49. predviđa da *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci (...)“*

38. Sud primećuje da u ovom slučaju, kao i u identičnim slučajevima, podnosioci zahteva još uvek trpe štetu od jednostranog poništenja sporazuma koji su potpisali sa EKK-om. Oni su izneli isti argument kao i prethodni podnosioci zahteva da je dobro poznato da fond za penzijsko i invalidsko osiguranje do danas nije uspostavljen i radi se o kontinuiranoj situaciji. S obzirom da okolnosti na koje se podnosioci zahteva žale i dalje postoje, rok od četiri meseca, kako je propisano članom 49. Zakona ne važi za ove slučajeve.

39. Ustavni sud takođe primećuje da je podnosilac zahteva Ramadan Imeri bio stariji od 65 godina u trenutku podnošenja svog zahteva ovom sudu. U stvari, prema obaveštenju koje je izdalo Ministarstvo rada i socijalne zaštite 15. maja 2009. god., lica koja su dostigla starost za penzionisanjeod 65 godina i koja imaju najmanje 15 godina radnog iskustva, imaju pravo na penziju u mesečnom iznosu od 82 evra.

40. Suštinu ovog obaveštenja potvrdio je predstavnik Ministarstva na javnoj raspravi koju je Ustavni sud održao 30. aprila 2010. god. u slučaju „Ibrahimi i drugi“. Sledstveno tome podnosioci zahteva imaju pravo na penziju od trenutka kada su napunili 65 godina.

41. Stoga, zahtev podnosioca Ramadana Imerija je delimično prihvatljiv. Što se tiče ostalih podnosilaca zahteva, Ustavni sud ne nalazi razlog za neprihvatljivost zahteva, pošto su oni ovlašćene strane, nemaju pravna sredstva koja bi iscrpili i četvoromesečni rok ne važi za ove zahteve.

Suštinski aspekti zahteva

i. Što se tiče zaštite imovine

42. Podnosioci zahteva tvrde da su njihova prava kršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume, iako uslovi propisani članom 3. (tj. uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko invalidsko osiguranje) nisu ispunjeni. U suštini, podnosioci zahteva tvrde da su povređena njihova imovinska prava.

43. Na početku, trebalo bi podsetiti na članove 46. i 53. Ustava, i član 1. protokola br. 1. EKLJP-a.

Član 53. [Tumačenje odredabi ljudskih prava] Ustava određuje:

„*Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava*“.

Član 46. [Zaštita imovine] Ustava glasi:

1. *Garantuje se pravo na imovinu.*
2. *Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
3. *Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriše.*“

Član 1. Protokola br. 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima predviđa:

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni."

44. U skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, podnosilac zahteva može da uputi na povredu člana 1. Protokola br. 1. samo u pogledu spornih odluka u vezi sa njegovom „imovinom" u smislu ove odredbe.

45. Štaviše, „imovina" može predstavljati bilo „postojeću imovinu", bilo aktivu, uključujući potraživanje, u pogledu kojih podnosilac zahteva može tvrditi da ima bar „legitimno očekivanje" za pribavljanje delotvornog uživanja imovinskog prava. Nasuprot tome, nada priznavanja imovinskog prava koje je bilo nemoguće uživati na delotvoran način ne može se smatrati "imovinom" u smislu člana 1. Protokola br. 1, niti može biti smatran uslovnim zahtevom koji ističe kao rezultat neispunjavanja ovog uslova" (vidi presude u identičnim slučajevima).

46. Stvar koja se mora ispitati u svakom slučaju jeste da li okolnosti slučaja, gledano u celini, daju podnosiocu zahteva pravo na materijalan interes zaštićen članom 1. Protokola 1. EKLJP-a (vidi presude u identičnim slučajevima).

47. Sud primećuje da su, u vreme kada su zaključeni sporazumi između podnosilaca zahteva i EKK-a, takve vrste sporazuma regulisane konkretno članom 74. stavom 3. Zakona o obligacionim odnosima, objavljenom u Službenom listu SFRJ 29/1978 a izmenjenom u 39/1985, 45/1989, 57/1989.

Član 74. (3) Zakona o obligacionim odnosima predviđa sledeće:

"Nakon zaključenja pod raskidnim uslovom, ugovor prestaje da važi nakon što takav uslov postane važeći."

48. Stoga, suština ovog pitanja je to da li je raskidni uslov pod kojim su sporazumi potpisani ispunjen. Odgovor na to pitanje omogućiće Ustavnom sudu da proceni da li okolnosti ovog slučaja, gledano u celini,

daju podnosiocima zahteva pravo na materijalan intereszaštićen članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.

49. Ustavni sud konstatuje da je nesporno između strana da je uspostavljanje i funkcionisanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje „raskidni uslov“ po kojem su sporazumi potpisani.

50. U tom pogledu, Sud, takođe konstatuje da je, prema Ministarstvu rada i socijalne zaštite, uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje trebalo da se predvidi Zakonom o fondovima za penzijsko i invalidsko osiguranje. On je bio u procesu izrade i usvajanja u Vladi Kosova.

51. Ustavni sud smatra da su podnosioci zahteva, kada su potpisivali sporazume sa EKK-om, imali legitimno očekivanje da će imati pravo na mesečnu naknadu do uspostavljanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

52. Takvo legitimno očekivanje zagarantovano je članom 1. Protokola br. 1 Konvencije, njegov karakter je konkretan, a ne čista nada, i zasniva se na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, tj. sporazumu sa EKK-om (*vidi presude u* identičnim slučajevima*“*; takođe, *mutatis mutandis*Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (odluka), br. 38794/98, stav 73, ESLJP 2002-VII).

53. Stoga, Ustavni sud smatra da podnosioci zahteva imaju „legitimno očekivanje“ da će se njihov zahtev rešavati u skladu sa važećim zakonima, posebno gorenavedenim odredbama Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu, što je kasnije i potvrđeno (vidi presude u identičnim slučajevima).

54. Međutim, jednostrano poništenje sporazuma, pre ispunjenja raskidnog uslova, prekršilo je novčani interes podnosilaca zahteva, koji je priznat zakonom i koji je predmet zaštite u članu 1. Protokola br. 1 (vidi presude u identičnim slučajevima).

55. Sledstveno tome, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 46. Ustava, u vezi sa članom 1. Protokola 1. EKLJP-a.

ii. Što se tiče prava na pravično suđenje

56. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu ispeli da dobiju pravni lek za povredu svojih imovinskih prava pred redovnim sudovima.

57. Sud se poziva na član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, i na član 6. EKLJP-a:

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava glasi:

„1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.“*

Član 6. EKLJP-a glasi:

“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ..., ima pravo na pravičnu ... raspravu ... pred ... sudom.“

58. Sud ponavlja da nije njegov zadatak na osnovu Ustava da postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrte instance u pogledu odluka koje donesu redovni sudovi, uključujući Vrhovni sud. Generalno, „sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“ (član 102. Ustava). Preciznije, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantne propise kako procesnog tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

59. Sa druge strane, „Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnost zakona sa Ustavom“ (član 112. stav 1. Ustava). Samim tim, Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vodeni na takav način da su podnosioci zahteva imali pravično suđenje (vidi, pored ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

60. Prema jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava, član 6. stav 1. EKLJP obavezuje sudove da obrazlože svoje presude, ali se to ne može shvatiti kao uslov po kojem se mora detaljno opisati odgovor na svaki argument. Mera do koje postoji dužnost da se iznese obrazloženje može varirati u skladu sa karakterom odluke.

61. Štaviše, potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, raznovrsnost podnesaka koje parničar može izneti pred sudove i razlike koje postoje među državama potpisnicama u pogledu pravnih odredaba, običajnih

pravila, zakonskih mišljenja i izlaganja i sastavljanja presuda. Samim tim, pitanje da li sud nije ispunio obavezu da navede razloge, koja proizilazi iz člana 6. Povelje, može se odrediti samo u svetlu okolnosti predmeta (vidi presude u identičnim slučajevima).

62. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva su zahtevali od redovnih sudova da reše njihov imovinski spor sa EKK-om. Podnosioci zahteva su se posebno osvrtali na odredbu člana 3. sporazuma, tvrdeći da Zakon o penziji kojim se uspostavlja fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije usvojen. Tu činjenicu je potvrdio predstavnik nadležnog Ministarstva rada i socijalne zaštite.

63. Međutim, Vrhovni sud nije pokušao da analizira zahtev podnosilaca zahteva sa te tačke gledišta, uprkos eksplicitnom upućivanju na to pred svakom drugom sudskom instancom. Umesto toga, Vrhovni sud je smatrao da je nesporna činjenica da je tužena strana (EKK) ispunila obaveze prema tužitelju, odnosno da je isplatila naknadu za platu, u skladu sa određenim periodom, a koji je bio do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, počevši od 1. januara 2004. god.

64. Nije zadatak Ustavnog suda da odluči koji bi način bio najodgovarajući za redovne sudove da se bave argumentom podnosilaca zahteva, tj. ispunjenje raskidnog uslova iz člana 3. sporazuma, čije ispunjenje je regulisano i članom 74. stavom 3. Zakona o obligacionim odnosima, gledano zajedno sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1983. god.

65. Međutim, Sud smatra da Vrhovni sud, zanemarivanjem ocene ovog stanovišta u celini, iako je bilo konkretno, odnosno i važno, nije ispunio svoje obaveze predviđene članom 6. stavom 1. EKLJP-a (vidi presude u identičnim slučajevima).

66. Na osnovu gorenavedenog, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

IZ TIH RAZLOGA,
SUD JEDNOGLASNO:

I. PROGLAŠAVA

a) potpuno prihvatljivimzahteveKI53/11, KI25/12 i KI100/12, podnete od strane navedenih podnosilaca: Ise Grajqevcija,Fehmija Ajvazija i Muslija Nuhiua;

b) delimično prihvatljivim zahtev KI 49/13 podnet od strane podnosioca Ramadana Imerija;

II. NALAZI

a) da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

b) da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima;

III. PROGLAŠAVA NEVAŽEĆIM presude Vrhovnog sudau slučajevima ovih podnosilaca zahteva:

Isa Grajqevci, rev. br. 196/2009, od 23. juna 2009.
Fehmi Ajvazi, rev. br. 111/2009, od 2. juna 2009.
Musli Nuhiu, rev. br. 370/2008, od 23. februara 2009.
Ramadan Imeri, rev. br. 264/2008, od 10. decembar 2009.

IV. VRAĆA ove presude Vrhovnom suduna ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda, shodno pravilu 74. (1) Poslovnika o radu.

V. NALAŽE Vrhovnom sudu da podnese informacije Ustavnom sudu o preduzetim merama za izvršenje presude Ustavnog suda u skladu sa pravilom 63. (5) Poslovnika o radu.

VI. DOSTAVLJA ovu presudu stranama;

VII. OBJAVLJUJE ovu presudu u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona;

VIII. **OGLAŠAVA** da ova presuda stupa na snagu odmah;

IX. **OSTAJE** u potpunosti posvećen pitanju očekujući izvršenje tog naloga.

Sastavljeno u Prištini, dana 14. oktobra 2013. god.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 64/13, Fane Bytyqi, datum 21 Novembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Kosovske energetske korporacije (u daljem tekstu: KEK) br. 192, od 19. novembra. 2007. god.

Predmet 64/13, odluka od 12. septembra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, poništenje odluke KEK-a i oslobađanje od obaveza plaćanja duga za utrošenu električnu energiju, zahtev da se njen indentitet ne otkrije.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilac zahteva je dana 25. aprila 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevala ocenu ustavnosti odluke KEK-a.

Podnosilac zahteva je navela da sporna odluka krši njena elementarna prava zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava. dlukom predsednika (br. GJR. 64/13, od 29. aprila 2013. god.), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom (Br. KSH. KI64/13), imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovaoda je podnosilac zahteva povukla tužbu pred Vrhovnim sudom i time je propustila da preduzme proceduralne korake u redovnom sudskom postupku koji je regulisan zakonom. Veoma je verovatno da se slučaj proglasi neprihvatljivim, jer se takva radnja shvata kao odricanje od prava na dalji postupak i poricanje povrede. Shodno tome sud je stava da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva propisana članom 113.7 Ustava.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici održanoj 12. septembra 2013 god., proglasio zahtev neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI64/13
Podnosilac
Fane Bytyqi
Ocena ustavnosti odluke Kosovske energetske korporacije (u daljem tekstu: KEK) br. 192, od 19. novembra. 2007. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Fane Bytyqi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava odluku KEK-a br. 192, od 19. novembra 2007. god., jer sporna odluka krši njena elementarna prava zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) od 25. aprila 2013. god. je poništenje odluke KEK-a i oslobađanje od obaveza plaćanja duga za utrošenu električnu energiju.

4. Osim toga, podnosilac zahteva traži da Sud ne otkrije njen identitet.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-

121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.,(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 25. aprila 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, i isti je registrovan pod oznakom KI64/13.

7. Dana 17. maja 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

8. Odlukom predsednika (br. GJR. 64/13, od 29. aprila 2013. god.), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom (Br. KSH. KI64/13), imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

9. Dana 12. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Dana 13. novembra 2007. god., KEK je doneo odluku br.192, kojom je nalažio da se podnosilac zahteva isključi sa električne mreže za napajanje zbog neisplaćenih računa za utrošenu električnu energiju za period od 2003. god., pa sve do novembra 2007. god.

11. Dana 05. decembra 2007 god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv odluke KEK-a br. 192, od 13. novembra 2007. god., u kojoj je tražio da se odluka EKK-a ukine kao protivzakonita.

12. Dana 27. juna 2008. god., Opštinski sud je doneo rešenje [C. br. 2842/2007], kojim se proglašava nenadležnim sudom u odlučivanju po ovom pravnom pitanju, te shodno odredbama članova 16, 17. i 21. Zakona o parničnom postupku (ZPP), ovo pitanje tretira kao upravni spor i predmetne spise prosleđuje Vrhovnom sudu Kosova.

13. Nepoznatog dana, podnosilac zahteva je podneo žalbu ombudsmanu u kojoj je naveo da odluka KEK-a br. 192 krši njena prava, te traži ubrzavanje postupka pred Vrhovnim sudom.

14. Dana 28. maja 2010. god., ombudsman je pismenim putem tražio od Vrhovnog suda da se predmet podnosioca tretira sa prioritetom i da se o njemu odluči po ubrzanom postupku.

15. Dana 30. juna 2010. god., podnosilac zahteva je povukao tužbu protiv KEK-a od 13. novembra 2007. god.

16. Dana 2. jula 2010. god., Vrhovni sud je doneo rešenje [A. br. 1229/2008]., kojim dalji postupak po ovoj pravnoj stvari obustavlja jer je tužilja (podnosilac), dobrovoljno povukla tužbu.

17. Dana 17. decembra 2010. god., ombudsman je doneo odluku o neprihvatljivosti žalbe podnosioca, jer je na osnovu uvida u spise predmeta koji se vodio pred Vrhovnim sudom ustanovio, da je podnosilac dana 30. juna 2010. god., samovoljno povukla tužbu u Vrhovnom sudu Kosova.

18. Ombudsman je u odluci o neprihvatljivosti zaključio: *„Budući da dokazi koje ste podneli ne dokazuju da postoji kršenje ljudskih prava ili zloupotreba položaja, ombudsman u skladu sa članom 19. tačka 1.5. Zakona br.03/L-195., odlučuje da prekine dalju istragu, imajući u vidu da je slučaj rešen na drugi način u skladu sa vašom voljom.“*

Tvrdnje podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva tvrdi da se nekoliko puta obraćala administraciji KEK-a, gde je tražila da joj se poništi dug koji ona ima na osnovu utrošene električne energije, ali da ona sumnja da je njen zahtev ikada bio razmatran.

20. Podnosilac navodi, da za ponovno priključenje na mrežu, KEK insistira da podnosilac isplati nagomilani dug.

21. Podnosilac dalje navodi, da se na osnovu ovakvih radnji organa zaključuje da je ona žrtva kršenja elementarnih prava zagarantovanih Ustavom Kosova i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

22. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži:

    a) *„Da ukine odluku KEK-a, br. 192, od 13.11.2007. god., kao protivzakonitu;*

    b) *Da se oslobodi plaćanja starog duga;*

c) Da nastavi da plaća račun samo za utrošenu električnu energiju.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

24. U tom smislu, Sud primećuje da član 113.1. i član 113.7. Ustava predviđa:

> *“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. (...)*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*
>
> Štaviše, i član 47.2. Zakona predviđa: *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”*

25. U tom smislu, načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnih ljudskih prava.

26. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je povukla tužbu pred Vrhovnim sudom i time je propustila da preduzme proceduralne korake u redovnom sudskom postupku koji je regulisan zakonom. Veoma je verovatno da se slučaj proglasi neprihvatljivim, jer se takva radnja shvata kao odricanje od prava na dalji postupak i poricanje povrede.

27. Sud želi da naglasi da je obrazloženje pravila iscrpljivanja pravnih sredstava to da se omogući navedenim organima, uključujući i sudove, mogućnost sprečavanja i ispravljanja navodne povrede Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasno pravno sredstvo protiv povrede ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis, ESLJP*, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

28. U tom smislu, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo raspoloživa pravna sredstva koja je imao prema važećem zakonu, kako je predviđeno članom 113.7. Ustava i članom 47.2. Zakona.

29. Što se tiče zahteva podnosioca da se njegov identitet ne otkrije, Sud je odbio kao neosnovan, jer on nije pružio prateću dokumentaciji i informacije koje bi opravdale njegov zahtev.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 47.2. Zakona i pravilom 36. (1) a) Poslovnika o radu, 12. septembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev da mu se ne objavi identitet kao neosnovan;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 103/13, Mazllum Zena, datum 21 Novembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 297/2010, od 2. maja 2013. god. i presude Okružnog suda u Peći, AC. br. 73/2009, od 28. juna 2010. god.

Slučaj KI103/13, odluka od 16. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pravo na rad i obavljanje profesije, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu sudski organi svojim odlukama povredili prava garantovana članom 49 Ustava. Štaviše, podnosilac zahteva traži od Suda poništavanje presude Vrhovnog suda, Rev.br. 297/2012, od 2. maja 2013. god., i presude Okružnog suda u Peći, AC.br. 73/2009, od 28. juna 2010. god.
Sud primećuje da podnosilac zahteva ni na jedan način nije dokazao da su osporene presude povredile pravo garantovano članom 49 Ustava. Podnosilac zahteva nije objasnio kako su mu i zašto sudski organi povredili ustavna prava. Stoga, Sud je zaključio da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, jer nije očigledno osnovan i Sud ga je kao takvog proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI103/13
Podnosilac
Mazllum Zena
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 297/2010 od 2. maja 2013. god. i presude Okružnog suda u Peći AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mazllum Zena, iz sela Radoste, opština Orahovac.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 297/2010 od 18. aprila 2013. god., i presudu Okružnog suda u Peći, AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god. Podnosilac je presudu Vrhovnog suda rev. br. 297/2010, primio 25. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 297/2010 od 2. maja 2013. god. i presude Okružnog suda u Peći AC.br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., u vezi sa navodnom povredom prava na rad.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu

15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. jula 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 5. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao zamenika predsednika Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova (član)i Arta Rama-Hajrizi (član).

7. Dana 13. septembra 2013. god., Ustavni sud je preko Sekretarijata obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 16. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 1. juna 2002. god., podnosilac zahteva je zaključio ugovor o radu (ugovor: br. 630, od 24. juna 2002. god.) sa regionalnom vodovodnom kompanijom Hidrosistem Radonić u Đakovici (u daljem tekstu: poslodavac). Prema ugovoru o radu br. 630 g. Mazllum Zena je zaposlen na radnom mestu inkasant/monter na određeno vreme, od 1. juna 2002. god., do 31. avgusta 2002. god., kako bi mu se nakon tri meseca radni odnos produžio na neodređeno vreme, ako isti obavi radne zadatke u skladu sa uslovima predviđenim u ugovoru.

10. Dana 25. jula 2002. god., podnosilac zahteva je dobio opomenu zbog neuručivanja i zbog nesravnjenih računa, kao i zbog neefikasnosti na poslu, slabog inkasiranja ispod 37 %. Izrečena mu je poslednja opomena pre mogućeg udaljavanja, gde se kao uslov za njegovo neudaljavanje tražilo prikupljanje finansijskih sredstava za više od 70% i poboljšanje ponašanja prema potrošačima.

11. Dana 5. novembra 2003. god., poslodavac (obaveštenje: br. 2008) je prekinuo radni odnos podnosiocu zahteva zbog nepravilnosti pronađenih u području u kojem je podnosilac zahteva prikupljao finansijska sredstva.

12. Dana 19. novembra 2003. god., podnosilac zahteva je protiv obaveštenja br. 2008, uložio žalbu svom poslodavcu, odnosno navedenom direktoru

kompanije zbog: a) povrede Zakona o upravnom postupku, b) pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i c) povrede materijalnog zakona. Poslodavac nije odgovorio na žalbu podnosioca.

13. Dana 10. decembra 2003. god., podnosilac zahteva je protiv obaveštenja poslodavca br. 2008, podneo tužbu Opštinskom sudu u Đakovici, kako tvrdi podnosilac, jer mu je poslodavac prekinuo radni odnos bez pokretanja disciplinskog postupka, stoga, obaveštenje o prekidu radnog odnosa smatra nezakonitim.

14. Dana 30. septembra 2004. god., Opštinski sud u Đakovici (presuda: C.br. 876/2003), je usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva i poništio je kao protivzakonitu odluku br. 2008 poslodavca, obavezujući ga da podnosioca zahteva vrati na prethodno radno mesto kao"inkasant/monter" sa svim pravima koja proizilaze iz radnog odnosa. U nastavku sledi obrazloženje presude:

> *„Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i Uredbe UNMIK-a br. 2000/49, od 19. avgusta 2000. god., o osnivanju upravnog odeljenja za komunalne usluge, član 1.2, odeljenje će biti odgovorno za nadzor nad upravljanjem i regulisanjem pravne materije u vezi sa komunalnim uslugama na Kosovu, uključujućisnabdevanje, prenošenje i korišćenje vodosnabdevanja, što se može pružiti od javnog privatnog preduzeća, kao i drugih institucija koje pružaju takve usluge. Iz ovoga proizilazi da se prema Uredbi UNMIK-a br 2001/27, član 1.2, radni odnos u javnoj službi ne može uređivati ovom uredbom.Da bi se radniku prekinuo radni odnos u vezi sa ovim pitanjem, trebalo je pokrenuti disciplinski postupak od strane odgovarajućeg organa, utvrditi povrede radnih zadataka ili eventualne nepravilnosti koje bi učinile radnika odgovornim, a zatim da mu se izrekne disciplinska mera".*

15. Protiv ove presude, poslodavac je uložio žalbu Okružnom sudu u Peći.

16. Dana 5. decembra 2005. god., Okružni sud u Peći (presuda: AC. br. 8/2005), je preinačio presudu Opštinskog suda u Đakovici C. br. 876/2003 od 30. septembra 2004. god., i odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca, kojim je tražio poništavanje odluke poslodavca br. 2008 od 5. novembra 2003. god.).

17. Podnosilac zahteva je protiv presude Okružnog suda u Peći Ac. br. 8/2005 od 5. decembra 2005. god., podneo reviziju Vrhovnom sudu, zbog bitnih povreda paničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

18. Dana 21. juna 2006. god., Vrhovni sud (presuda rev. br. 43/2006), je usvojio kao osnovanu reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva i odlučio je da se predmet vrati Okružnom sudu u Peći na ponovno suđenje, zbog nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. U nastavku sledi obrazloženje presude:

> *"Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je našao da se ovakav stav drugostepenog suda za sada ne može prihvatiti kao pravilan i zakonit, jer, prema oceni ovog revizijskog suda, zbog pogrešne primene materijalnog prava, nije utvrđeno činjenično stanje, iz kojih razloga nema uslova da se u skladu sa odredbom člana 395. stav 1. ZPP-a, preinači osporena presuda, stoga, u smislu stava 2. ovog člana, u vezi sa članovima 399, i 374. ovog zakona, trebalo je poništiti osporenu presudu i predmet vratiti istom sudu na ponovno suđenje.*
>
> *[...]*
>
> *Što se tiče raskida radnog odnosa zbog teških slučajeva lošeg ponašanja ili nezadovoljavajućeg ispunjavanja radnih zadataka, predviđenih članom 11.2. Uredbe o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu (UOZRK), osporena presuda ne daje obrazloženje na šta se odnose teške povrede radnih zadataka ili neprihvatljiva ponašanja i sa kojim dokazima je to utvrđeno u prvostepenom sudu, zbog činjenice da je prvostepeni sud zaključio da prema izvedenim dokazima nije utvrđeno takvo stanje koje može poslužiti kao osnov za raskid radnog odnosa tužioca. U slučajevima kada se primenjuje ova odredba, prema članu 11.5. ove uredbe (a), poslodavac pismenim putem obaveštava zaposlenog da namerava da raskine ugovor o radu. To obaveštenje mora sadržati razloge zbog kojih se ugovor raskida i održava se sastanak između poslodavca i zaposlenog i na tom sastanku poslodavac zaposlenom daje usmeno objašnjenje o razlogu za raskid ugovora. Ako je zaposleni član sindikata, on ima pravo da predstavnik sindikata prisustvuje tom sastanku. U prvostepenom postupku nisu utvrđene činjenice da se postupilo u smislu ovih odredaba, prema tome nije dovoljno da se zaposlenom dostavi jedna pismena opomena u kojoj će se istaknuti eventualne povrede radnih zadataka ili teški slučajevi lošeg ponašanja,nego u skladu sa gorenavedenim odredbama ove uredbe, treba utvrditi činjenice o tome na šta se odnose te povrede, odnosno ponašanja, te da se o njima obavesti zaposleni i da se sudu predlože dokazi sa kojima su takve činjenice utvrđene."*

19. Dana 15. juna 2007. god., Okružni sud u Peći (presuda: AC.br. 333/2006), je ponovo preinačio presudu Opštinskog suda u Đakovici C. br. 876/2003, od 30. septembra 2004. god. i predmet je vratio istom sudu na ponovno suđenje.

20. Dana 19. juna 2008. god., Opštinski sud u Đakovici (presuda C. br. 422/2007), je ponovo usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnosioca i poništio kao protivzakonitu odluku poslodavca br. 2008 od 5. novembra 2003. god., obavezujući poslodavca da vrati podnosioca zahteva na prethodno radno mesto inkasanta/montera, sa svim pravima koja proizilaze iz radnog odnosa, od dana kada ova odluka postane konačna.

21. Poslodavac je protiv presude C. br. 422/2007 od 19. juna 2008. god., Opštinskog suda u Đakovici uložio žalbu Okružnom sudu u Peći.

22. Dana 28. juna 2010. god., Okružni sud u Peći (presuda: AC.br. 73/2009), je preinačio presudu Opštinskog suda u Đakovici C1. br. 422/2007, od 19. juna 2008. god., i odbio je kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, kojim je tražio poništavanje odluke poslodavca br. 2008 od 5. novembra 2003. god. u nastavku sledi obrazloženje presude:

23. Protiv presude AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., Okružnog suda u Peći, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

24. Dana 2. maja 2013. god., Vrhovni sud (presuda rev. br. 297/2012) je odbio kao neosnovanu reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva, ostavljajući na snazi presudu Okružnog suda u Peći AC. br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., iz dole navedenih razloga:

> *"Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je drugostepeni sud pravilno utvrdio da je prvostepeni sud potpuno utvrdio činjenično stanje na kome je pogrešno primenio materijalno pravo, kada je našao da je tužbeni zahtev tužioca osnovan. Presuda ne sadrži bitne povrede odredaba parničnog postupka, na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.*
>
> *Drugostepeni sud je dao dovoljno razloga o odlučujućim činjenicama koje prihvata i ovaj sud, kojima se ne dovodi u sumnju zakonitost osporene presude. Drugostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo kada je našao da su ispunjeni zakonski uslovi utvrđeni u članu 11.1, tački (y), članu 11.3, tačka (b)*

Osnovnog zakona o radu Kosova da se tužiocu prekine radni odnos zbog nezadovoljavajućeg ispunjavanja radnih zadataka, koji obuhvataju ponovljene greške zbog kojih se poremećuje normalan tok radnog odnosa.Ovakve povrede radnih zadataka su utvrđene na osnovu izveštaja njegovih rezultata rada, stanja u kompaniji, njegovog dosijea kao i poslednjom opomenom izrečenom 25.07.2003. god., zbog neefikasnosti na radu, odnosno slabog inkasiranja, zbog pasivnosti na radu, kao i njegovog ponašanja sa potrošačima.

Zbog ovih povreda, tužilac je opomenut posljednjom pismenom opomenom koja je određena kao poslednja opomena pre udaljavanja sa radnog mesta. Ponašanja sa potrošačima se dokazuju činjenicama koje se nalaze u spisima predmeta, kao što su: zahtevi podneti tuženoj od strane potrošača, kao i računi za isplatu duga od strane potrošača, jer u evidenciji tužene oni su evidentirani kao dužnici.

Ovaj sud ocenjuje da je tužena u ovom slučaju u celosti postupila na osnovu člana 11.5, tačke (a) i tačke (b) gorenavedenog zakona, posebno prema tački (b) kojom je predviđeno da će poslodavac održati sastanak sa zaposlenom kojom prilikom poslodavac objašnjava usmeno zaposlenom razloge o raskidu ugovora. Ako je zaposleni član nekog sindikata, ima pravo da prisustvuje predstavnik sindikata. U slučaju tužioca, obaveštenje o raskidu radnog odnosa tužiocu je saopšteno u prisustvu predstavnika sindikata, kome je dostavljeno ovo obaveštenje, prevedeno od strane prevodioca."

Navodi podnosioca

25. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu sudski organi svojim odlukama povredili prava garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.

26. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda poništavanje presude Vrhovnog suda rev. br. 297/2012 od 2. maja 2013. god., i presude Okružnog suda u Peći AC.br. 73/2009 od 28. juna 2010. god., zbog njihove pristrasnosti.

Prihvatljivost zahteva

27. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost

koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

28. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa uslovima iz člana 113. stavova 1. i 7. Ustava. Podnosilac zahteva u ovom slučaju je pravno lice i dokazao je da je ovlašćena stanka, kao što se traži gorenavedenim ustavnim odredbama.

29. Sud, takođe, primećuje da li je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio uslove iz člana 113.7. Ustava i člana 47.2. Zakona, u vezi sa iscrpljenjem delotvornih pravnih sredstava. Podnosilac je podneo Sudu dovoljno dokaza da je ispunio uslov iz člana 113.7. Ustava, člana 47.2. Zakona i pravila 36.1. (a) Poslovnika.

30. Podnosilac zahteva, takođe, treba da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona i pravila 36.1. (b) Poslovnika, u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa predmeta se jasno primećuje da je poslednja odluka za slučaj podnosioca bila presuda Vrhovnog suda rev. br. 228/2012, od 2. maja 2013. god., koji je primio 25. juna 2013. god. Podnosilac je zahtev Sudu podneo 16. jula 2013. god., što znači da je zahtev podnet u predviđenom roku od 4 (četiri) meseca predviđenom gorenavedenim odredbama.

31. Sud, takođe, ocenjuje da li je podnosilac zahteva u svom zahtevu precizirao i pojasnio koja prava i slobode tvrdi da su povređena (član 48. Zakona), kojim aktom i od strane kog suda ili javnog organa. Podnosilac je u svom zahtevu pomenuo član 49. Ustava i povredu osnovnih ljudskih prava, navodeći da su mu navedena prava povređena osporenim odlukama sudskih ograna.

32. Međutim, podnosilac zahteva treba uverljivo da argumentuje da činjenice za koje tvrdi da su izazvale povredu njegovih prava i sloboda garantovane Ustavom, na neosporan način, u svojoj suštini sadrže elemente povrede nekog prava.

33. U tom smislu, Sud se takođe poziva na pravilo 36 (1) c) i pravilo 36 (2) Poslovnika koje predviđa da:

"(1)) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

e) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

f) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;

g) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

h) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju,"

34. Sud podseća da jedan od uslova za prihvatljivost je da zahtev podnosioca treba da bude očigledno osnovan, kako bi se ovaj Sud upustio u ocenu merituma zahteva.

35. Sud primećuje da podnosilac zahteva ni na jedan način nije dokazao da osporene presude sadrže povredu člana 49. i povredu osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom. Podnosilac zahteva nije objasnio kako su mu i zašto sudski organi povredili prava iz gorenavedenih odredaba Ustava.

36. Nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene svoju tvrdnju o povredi nekog ustavnog prava, navodeći član kojim tvrdi da je počinjena povreda njegovih prava. Tvrdnju o povredi ustavnih prava treba pokrenuti na osnovu ustavnog argumentovanja, kako bi žalba bila osnovana.

37. Vrhovni sud je u ovom slučaju pružio dovoljno razloga u svojoj presudi, razmatrajući i analizirajući u celosti okolnosti slučaja, na osnovu kojih je odlučio da ostavi na snazi presudu drugostepenog suda, što je potpuna nadležnost tog suda da oceni zakonitost sudskih odluka donetih od strane sudova nižih stepena.

38. Dužnost Ustavnog suda u vezi sa navedenim povredama ustavnih prava je da ocenjuje da li su postupci, u njihovoj celini, bili pravični i u skladu sa zaštitom izričito određenom Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane sudova nižih stepena. To je uloga redovnih sudova, da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava, (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

39. Dakle, Sud ne može da smatra da su relevantni postupci sprovedeni pred Vrhovnim sudom i ostalim sudskim instancama, bili na neki način nepravični ili nepravedni (Vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).

40. Iz gore navedenih razloga, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost, niti po osnovu prihvatljivosti, niti po osnovu merituma zahteva, jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da su mu osporenom odlukom povređena prava i slobode garantovane Ustavom.

41. Kao rezime, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.7 Ustava, shodno članu 48. Zakona, u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d) i u skladu sa pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 16. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 70/13, Asllan Bahtiri, datum 21 November 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P.br.529/2008 od01 decembra 2010 godine

Predmet KI-70/13, odluka od 17. oktobra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, van roka, res judicata, pravosnažnost,pravo na odbranu, krivično delo.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Okružnog suda u Prištini P.br.529/2008 od01 decembra 2010 godine,kojom je podnosilac zahteva oglašen krivim za krivično delo ubistva i pravosnažno osuđen na kaznu zatvora od dve godine i osam meseci (2 godine i 8 meseci), a čiju je fizičku kopiju podnosilac zahteva odbio da primi.

Podnosilac zahteva je smatrao da mu je prekršeno pravo na odbranu za delo za koje se optužuje, kaže se da je (delo) izvršeno u Nemačkoj 1998 godine, dok mu se sudi na Kosovu; zahtevao je da se vrati u Nemačku i da se tamo održi suđenje gde se nalaze i dokazi“

Presuda Okružnog suda u Prištini P..br. 529/2008 od 01 decembra 2010 godine, je potvrđena presudom Vrhovnog suda Kosova, Ap.br. 77/2011, od 18 januara 2012 godine. presuda je postala pravosnažna 18 januara 2012 godine, a podnosilac je Ustavnom sudu podneo zahtev dana 14 maja 2013 godine

Odlučujući o zahtevu podnosioca Asllan Bahtiri, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, zaključio da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona i pravilom 36. (1b) Poslovnika o radu jer je zahtev podnet van roka od četri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI70/13
Podnosilac
Asllan Bahtiri
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P.br.529/2008 od01. decembra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Asllan Bahtiri iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/2008 od 01. decembra 2010 godine, koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 77/2011, od 18. januara 2012. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini P. br. 529/2008 od 01. decembra 2010. godine, kojom je podnosilac zahteva oglašen krivim za krivično delo ubistva i pravosnažno osuđen na kaznu zatvora od dve godine i osam meseci (2 godine i 8 meseci), a čiju je pisanu verziju podnosilac zahteva odbio da primi.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od

15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 14. maja 2013. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR.70/13 od 27 maja 2013), sudija Arta Rama-Hajrizije imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH.70/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy(predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 25. jula 2013. godine, Ustavni sud je zahtevao dopunsku dokumentaciju od Osnovnog suda u Prištini.

8. Dana 30. jula 2013. godine, Osnovni sud u Prištini je obavestio Ustavni sud da je presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/2008 od 01. decembra 2010. godine, postala pravosnažna 18. januara 2012. godine.

9. Dana 17. oktobra 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Arte Rama-Hajrizi, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija:Altay Suroy(predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Presudom Okružnog suda u Prištini, P. br. 529/2008 od 01 decembra 2010. godine, podnosilac zahteva je oglašen krivim za izvršenje krivičnog dela ubistva i pravosnažno osuđen na kaznu zatvora od dve godine i osam meseci (2 godine i 8 meseci).

11. Presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/2008 od 01 decembra 2010 godine, je potvrđena presudom Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 77/2011, od 18. januara 2012. godine. presuda je postala pravosnažna 18. januara 2012. godine, a podnosilac zahteva je odbio da primi pisanu verziju presude.

Tvrdnje podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva smatra da je *"prekršeno pravo na odbranu za delo za koje se optužuje, kaže se da je (delo) izvršeno u Nemačkoj 1998.*

godine, dok mu se sudi na Kosovu; zahtevao je da se vrati u Nemačku i da se tamo održi suđenje, gde se nalaze i dokazi.“

13. Podnosilac od Ustavnog suda zahteva sledeće:

“Zahtevam da mi predmet vratite na ponovno suđenje i da sednice prikažete na televiziji, kao što se neke osobe prikazuju na televiziji, ali da se snimi, jer sam ja izgubio poverenje u pravdu, a tako niko ni sa kim ne može da manipuliše. Sud svaku odluku donosi “u ime naroda”, pa, prema tome, ne mora ništa da se krije od naroda.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Kako bi bio u mogućnosti da razmotri zahtev podnosioca, Ustavni sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i Zakonom.

15. U vezi sa istim, Ustavni sud se poziva na član 49. (Rokovi) Zakona, koji predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog…”.

16. Na osnovu dodatne dokumentacije koju je dostavio Osnovni sud u Prištini, Ustavni sud je utvrdio da je presuda Okružnog suda u Prištini P. br. 529/2008 od 01. decembra 2010. godine, postala pravosnažna 18. januara 2012. godine, dok je podnosilac zahteva 14. maja 2013. godine predao podnesak Sekretarijatu Ustavnog suda.

17. Iz toga proizilazi da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona i pravilom 36. (1b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva“.*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7, Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36.(1b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 17. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 84/13, Gani Sopaj, Ahmet Sopaj i Nazmije Sopaj, datum 21 Novembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 294/2010, od 10. aprila 2013. god.

Predmet KI 84/13, rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2013. god.,

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosioci, Gani Sopaj, Ahmet Sopaj i Nazmije Sopaj, podneli su zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo osporavajući odluku Vrhovnog suda Republike Kosova, Rev. br. 294/2010, od 10. aprila 2013. god., koja je navodno bila doneta u suprotnosti sa članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava, "[...] jer je za isti predmet, isti predsedavajući sudija doneo različite odluke i to je u suprotnosti sa ustavnim pravom na pravično i nepristrasno suđenje."

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije podneo dokaz da su relevantni postupci bili na neki način nepravični i proizvoljni. Stoga, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI84/13
Podnosioci
Gani Sopaj, Ahmet Sopaj i Nazmije Sopaj
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, rev. br. 294/2010, od 10. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Ganija Sopaja, Ahmeta Sopaja i Nazmije Sopaj (u daljem tekstu: podnosioci), zastupljeni od strane g. Sehada Halitija, advokata iz Suve Reke.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju odluku Vrhovnog suda, rev. br. 294/2010, od 10. aprila 2013. god., koja je uručena podnosiocima 5. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahtevaju ocenu ustavnosti odluke Vrhovnog suda, rev. br. 294/2010, pošto je ona navodno povredila njihova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 47. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u

daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 13. juna 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 20. juna 2013. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR.KI-84/13, imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH.KI-84/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 8. jula 2013. god., Vrhovni sud je obavešten o zahtevu.

8. Dana 18. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 20. septembra 2000. god., jedan od podnosilaca zahteva, g. Gani Sopa, je podneo zahtev radi potvrđivanja prava na svojinu Opštinskom sudu u Suvoj Reci.

10. Dana 10. jula 2003. god., Opštinski sud u Suvoj Reci (presuda C. br. 113/2000) je usvojio zahtev podnosioca kao osnovan. Štaviše, sud je smatrao da je na osnovu kupoprodajnog ugovora podnosilac zahteva vlasnik sporne katastarske parcele i tužena, opština Suva Reka, je obavezna da prizna podnosiocu imovinsko pravo. Javni pravobranilac opštine Suva Reka je uložio žalbu na ovu presudu Okružnom sudu u Prizrenu.

11. Dana 9. decembra 2004. god., Okružni sud u Prizrenu (presuda Ac. br. 355/2003) je odbio žalbu javnog pravobranioca kao neosnovanu i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Suvoj Reci od 10. jula 2003. god. Javni pravobranilac opštine Suva Reka je izjavio reviziju Vrhovnom sudu na presudu Opštinskog suda u Suvoj Reci i Okružnog suda u Prizrenu.

12. Dana 25. januara 2006. god., Vrhovni sud (odluka rev. br. 63/2005) je usvojio reviziju kao osnovanu. Vrhovni sud je poništio odluke sudova nižih stepena i vratio predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu. U tom smislu, Vrhovni sud je našao *"[...] da su presude sudova nižih*

stepena donete sa bitnom povredom Zakona o parničnom postupku, odnosno člana 354. stava 2. tačke 14. u vezi sa članom 375. stavom 1. Zakona o parničnom postupku, te zbog ovih nedostataka presuda se ne može ispitati."

13. Dana 15. juna 2007. god., Opštinski sud u Suvoj Reci (presuda C. br. 69/07) je tokom ponovnog postupka odbio kao neosnovan zahtev podnosilaca da su oni vlasnici sporne parcele na osnovu nasleđivanja. Opštinski sud u Suvoj Reci je našao da: *"Podnosioci zahteva nisu pružili realni dokaz sudu u vezi sa svojim zahtevom o sticanju svojine. Dakle, osporena nepokretnost je upisana na ime društvenog preduzeća [...]"*. Štaviše, Opštinski sud u Suvoj Reci nalazi da: *"Prema mišljenju suda, meštani sela Bukoš nisu imali pravo svojine na spornoj nepokretnosti i nisu imali pravo da je prodaju precima podnosilaca oni nisu imali zakonsko pravo za otuđenje sporne nepokretnosti, jer oni nisu bili vlasnici, jer je svojina na jedan način bila upisana a i sada je upisana kao društvena svojina."* Podnosioci zahteva su se žalili na ovu presudu Okružnom sudu u Prizrenu.

14. Dana 6. marta 2008. god., Okružni sud u Prizrenu (odluka Ac. br. 361/2007) je usvojio žalbu podnosilaca i vratio je predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu. Okružni sud u Prizrenu je našao da: *"Na ponovnom odlučivanju po ovoj pravnoj stvari, prvostepeni sud treba da oceni izjave svedoka i da istovremeno traži od geodetskog veštaka u Suvoj Reci ili od Agencije za katastar i geodeziju u Prištini da se izjasni u vezi sa tim da li parcele iz tapije koja se nalazi u spisima predmeta odgovaraju spornoj parceli i da se pruži objašnjenje u vezi saovim zakonskim relevantnim činjenicama [...]"*.

15. Dana 3. decembra 2009. god., Opštinski sud u Suvoj Reci (C. br. 81/08) je usvojio zahtev podnosilaca i našao da su podnosioci zahteva vlasnici sporne parcele na osnovu nasleđivanja. Opštinski sud u Suvoj Reci je našao da *"Na osnovu dokaza u spisima predmeta, a posebno na osnovu posedovnog lista (tapija) i svedoka, zahtev podnosilaca je osnovan."* Javni pravobranilac opštine Suva Reka je uložio žalbu na ovu presudu Okružnom sudu u Prizrenu.

16. Dana 29. jula 2010. god., Okružni sud u Prizrenu (presuda Ac. br. 37/2010) je usvojio žalbu javnog pravobranioca kao osnovanu i ukinuo je presudu Opštinskog suda u Suvoj Reci od 3. decembra 2009. god. Okružni sud je odlučio da zahtev podnosilaca treba da se odbije kao neosnovan, jer ne postoji pismeni ugovor o prenosu imovine i nema verodostojnih izjava svedoka da su prodavci imovine bili legitimni vlasnici imovine. Štaviše, Okružni sud je našao da *"Postojeći Zakon o*

obligacionim odnosima, kao i Zakon primenjiv u 1970. godini, kada se navodna kupovina izvršila, tražilo se postojanje ugovora u pisanoj formi o svojini nad nepokretnošću.Ugovori kojima nedostaje pisana forma kao takvi smatraju se nevažećim.Ovo je razlog zašto je Vrhovni sud Kosova u postupku revizije uputio sudove nižih stepena da provere da li je ugovor zaključen na zadovoljavajući način.Naredni postupci su otkrili nepostojanje pisanog ugovora." Podnosioci zahteva su izjavili reviziju Vrhovnom sudu na ovu presudu.

17. Dana 10. aprila 2013. god., Vrhovni sud je odbio reviziju podnosilaca zahteva kao neprihvatljivu. Vrhovni sud je našao da *"Iz zapisnika sa glavne rasprave od 11.04.2007. god., proizilazi da su tužioci vrednost spora odredili u iznosu od 500 DM, odnosno 250 € i izjavili su da ukoliko sud smatra drugačije, onda se vrednost spora može utvrditi po službenoj dužnosti. U spisima predmeta ne postoji sudska odluka o određivanju vrednosti spora, tako da vrednost spora ostaje u iznosu od 250 €.Članom 211.3. Zakona o parničnom postupku predviđeno je da se ne dozvoljava revizija u imovinsko-pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na potraživanja u novcu, na predaju stvari ili na izvršenje neke druge činidbe, ako vrednost predmeta spora navedena u tužbi tužioca ne prelazi iznos od 3.000 €. Imajući u vidu odredbu člana 211.3. Zakona o parničnom postupku da revizija nije dozvoljena u imovinsko-pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na potraživanja u novcu, na predaju stvari ili na izvršenje neke druge činidbe, ako vrednost predmeta spora naveden u tužbi tužioca ne prelazi iznos od 3.000 €, dok su vrednost predmeta spora tužioci utvrdili u zapisniku o glavnoj raspravi u iznosu od 250 €, a tužba je podneta sudu 21.09.2000. god., prema oceni ovog suda, revizija tužilaca u ovoj pravnoj stvari nije dozvoljena i kao takva se odbacuje."*

Navodi podnosilaca

18. Podnosioci zahteva tvrde da su *"odluke Vrhovnog suda, rev. br. 294/2010, i rev. br. 63/2005, u suprotnosti sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], jer je za isti predmet, isti predsedavajući sudija doneo različite odluke i to je u suprotnosti sa ustavnim pravom na pravično i nepristrasno suđenje."*

19. Osim toga, podnosioci zahteva tvrde da *"kada su dve odluke prvostepenog suda donete u korist podnosilaca zahteva, Vrhovni sud je usvojio reviziju tužene (javni pravobranilac opštine Suva Reka), a sada, kada je odluka drugostepenog suda doneta u korist tužene, isti*

predsedavajući sudija Vrhovnog suda odbija reviziju, tvrdeći da vrednost sporne parcele ne prelazi 3.000 €."

Prihvatljivost zahteva

20. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

21. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36. (1) c) Poslovnika, koje predviđa da *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (...) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

22. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjenicama ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinjene od strane redovnih sudova, osim u meri u kojoj su iste mogle povrediti prava i slobode garantovane Ustavom (ustavnost). Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova, da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

23. Ukratko rečeno, Sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci, gledano u celini, bili tako sprovedeni da su podnosioci zahteva dobili pravično suđenje (vidi, između ostalog, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

24. U tom smislu, Sud primećuje da podnosioci zahteva nisu potkrepili zahtev na ustavnim osnovama i nisu pružili dokaze da su njihova osnovna prava i slobode bila povređena od strane redovnih sudova. Vrhovni sud je pružio podnosiocima zahteva dobro obrazloženu presudu zašto je revizija bila odbijena drugi put. Sud, takođe, primećuje da, kada je odluka od 25. januara 2006. god., doneta od strane Vrhovnog suda, primenjiv Zakon o parničnom postupku u svom članu 382. je predvideo da *"revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu, na predaju stvari ili izvršenje neke druge činidbe, ako vrednost predmetnog spora pobijenog dela pravosnažne presude ne prelazi 5.000 dinara."* Međutim,kada je odluka od 10. aprila 2013. god., doneta od strane Vrhovnog suda, Zakon o parničnom postupku je izmenjen i primenjiv

Zakon o parničnom postupku je u svom članu 211.3. predvideo da *"revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima, u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na zahteve u novcu, predaju stvari ili izvršenje neke druge činidbe, ako vrednost predmetnog spora navedenog u tužbenom zahtevu ne prelazi 3.000 €."*

25. Stoga, Ustavni sud ne može da zaključi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

26. Sve u svemu, podnosioci zahteva nisu pokazali kako su i zašto njihova prava garantovana Ustavom bila povređena. Sama izjava da je Ustav bio povređen, ne može da se smatra ustavnom žalbom. Dakle, u skladu sa pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu, zahtev očigledno neosnovan i stoga je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 36.1. (c) i pravilom 56.2. Poslovnika o radu, dana 18. octobra 2013., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 126/13, Shaqir Vula, datum 21 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 293/2012, od 17. maja 2013. god.

Slučaj KI126/13, odluka od 21. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pogrešna primena materijalnog prava, očigledno neosnovan zahtev.

Podnosilac zahteva navodi da su tokom postupaka u redovnim sudovima njegova ustavna prava bila povređena, jer navedeni sudovi nisu primenili primenljive odredbe zakona. Prema zahtevu podnosioca i prema pregledu činjenica, podnosilac tvrdi da su *prvostepeni, žalbeni i revizioni sud pogrešno primenili materijalno pravo*". Prema podnosiocu, u svim fazama postupka, dotični sudovi nisu uspeli da "*pruže neophodno pravno obrazloženje zasnovano na zakonu*".

U ovom slučaju, Sud zaključuje da se podnosilac zahtev uglavnom žali na odluke redovnih sudova zbog pogrešne primene materijalnog prava, zbog nedostatka obrazloženja u navedenim odlukama, i zbog drugih razloga koji imaju veze sa njegovim pravom na rad.

U ovom slučaju, kao i u brojnim drugim slučajevima, Sud podseća podnosioca zahteva da Ustavni sud nije sud četvrtog stepena da ocenjuje zakonitost i ispravnost odluka donetih od strane redovnih sudova, osim ako postoje uverljivi dokazi da su takve odluke donete na vidljivo nepravičan i nejasan način. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (vidi Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I.)

Dakle, u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika o radu, zahtev podnosioca se smatra kao očigledno neosnovan i kao takav je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI126/13
Podnosilac
Shaqir Vula
Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 293/2012, od 17. maja 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shaqir Vula, diplomirani pravnik, sa prebivalištem u Đakovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva je osporio sledeće sudske odluke: presudu Vrhovnog suda Kosovo u Prištini rev. 293/2012 od 17. maja 2013. god.; presudu Okružnog suda u Peći Ac. br. 132/2012 od 12. juna 2012. god. i presudu Opštinskog suda u Đakovici C. br. 292/2008 od 20. septembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva se odnosi na navodne povrede ustavnih prava podnosioca zahteva u vezi sa njegovim pravom na pravično i nepristrasno suđenje (član 31. Ustava; član 6.1. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP)) i njegovo pravo na rad i obavljanje profesije (član 49. Ustava).

4. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da poništi presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 293/2012 od 17. maja 2013. god.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 19. avgusta 2013. god., podnosilac je podneo svoj zahtev Sudu.

7. Dana 30. avgusta 2013. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI126/13, imenovao sudiju Arta Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH. KI 126/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 12. septembra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

9. Dana 21. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Ovaj zahtev se podnosi Sudu u vezi sa prekidom radnog ugovora podnosiocu zahteva na radnom mestu opštinskog javnog pravobranioca.

11. Prema pregledu o činjenicama podnosioca zahteva, podnosilac je bio imenovan za opštinskog javnog pravobranioca u skladu sa odlukom Skupštine Opštine za period od 2003. do 2006. god. Tokom ovog perioda, podnosilac zahteva je imao radni ugovor za gorenavedeni vremenski rok.

12. Nakon isteka prvog radnog ugovora za period od 2003 do 2006. god, podnosilac zahteva je nastavio da radi kao opštinski javni pravobranilac u skladu sa odlukom Skupštine Opština Đakovica 01 br. 112-21266/2007 od 1. juna 2007. god., koja predviđa:

"Produžava se radni ugovor podnosiocu na radnom mestu opštinskog javnog pravobranioca u trajanju do okončanja konkursne procedure za ovo radno mesto."

13. U cilju kontinuiteta radnog mesta, podnosiocu je produžen radni ugovor sve do okončanja perioda zaposlenja za radno mesto na kome se podnosilac zahteva trenutno nalazi.

14. Podnosiocu je zatim tri puta produženo zaposlenje sa tri uzastopna radna ugovora za period od tri (3) meseca.

15. Dana 31. marta 2008. god., produženi radni ugovor je prekinut.

16. Nakon toga, podnosilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Đakovici, presuda C. br. 56/2010 od 7. aprila 2011. god., kojom je odbijena tužba podnosioca zahteva kao neosnovana.

17. Nakon toga, podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Peći, presuda Ac. br. 132/2012 od 12. juna 2012. god., kojom je konačno odbijena žalba podnosioca.

18. Podnosilac je protiv odluke drugostepenog suda podneo reviziju Vrhovnom sudu. Podnosilac je tražio od Vrhovnog suda razmatranje odluke Okružnog suda u Peći i odluke Opštinskog suda u Đakovici.

19. Dana 17. maja 2013. god., Vrhovni sud (presuda: rev. 293/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za reviziju. U svom obrazloženju, Vrhovni sud, navodi da je „podnosilac zahteva bio imenovan za Opštinskog javnog pravobranioca u skladu sa odlukom Skupštine Opštine za period od 2003 do 2006. god. Radni ugovor mu je obnovljen ugovorom ZK-01/17 od 7. januara 2008. god., sa konačnim prekidom do 31. marta 2008. god. Podnosilac zahteva (tužilac) je obavešten 13. marta 2008. god., od strane opštine Đakovica da će njegov radni ugovor biti prekinut 31. marta 2008. god., i da neće biti obnovljen. Prema dokumentima Suda, podnosilac zahteva je zasnovao radni odnos svojevoljno i razumeo je da su ugovori bili na određeno vreme.

20. Štaviše, Vrhovni sud je našao da:

"[I] pored toga što se u reviziji navodi da presuda sadrži bitne povrede odredaba parničnog postupka, one nisu precizirane, već je samo parafraziran sadržaj člana 182. ZPP da revizija nema

obrazloženje za ovaj pravni osnov, dok ovaj sud, na osnovu člana 215. ZPP, izuzev razmatranja sposobnosti da se bude stranka i pravilnog zastupanja stranke u postupku, po službenoj dužnosti ne razmatra postojanje drugih bitnih povreda odredaba parničnog postupka. Iz tog razloga je zaključeno da ovaj navod revizije nije osnovan."

21. U vezi sa "*pogrešnom primenom materijalnog prava u reviziji*" sud je utvrdio da *"tužilac nije imao primedbi na poslednjem radnom ugovoru od 07.01.2008. god., za period od 01.01.2008. god., do 31.03.2008. god., i samovoljno ga je potpisao, što je u suprotnosti sa navedenim navodom i čini navod neosnovanim."* Prema tome, Vrhovni sud je utvrdio da tvrdnje u reviziji ne mogu biti usvojene i u slučaju podnosioca, tvrdnje u reviziji nisu dovele u pitanje osnovanost ili zakonitost presuda sudova nižih stepena. Na osnovu toga, Vrhovni sud je u skladu sa članom 222. ZPP, odlučio da odbije reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac tvrdi da su tokom gorenavedenih postupaka, njegova ustavna prava bila povređena, jer navedeni sudovi nisu primenili primenjive odredbe zakona.

23. Prema zahtevu podnosioca i prema pregledu činjenica podnosilac tvrdi da *"[su] prvostepeni, žalbeni i revizioni sud pogrešno primenili materijalno pravo."*

24. Prema podnosiocu, u svim fazama postupka, dotični sudovi nisu uspeli da *"pruže neophodno pravno obrazloženje zasnovano na zakonu."*

25. Podnosilac zahteva u nastavku tvrdi da odluka o neobnavljanju njegovog radnog ugovora "*direktno krši odredbe Administrativnog uputstva br. MJS/OSJS-2003/02 – PROCEDURE O UGOVORIMA o sprovođenju Administrativnog naređenja 2003/02 – sprovođenje Uredbe UNMIK-a br. 2001/36 o javnoj službi Kosova, koja pod tačkom 4 koja se odnosi na obnavljanje ugovora predviđa: 'Ugovor zaposlenog normalno treba da se produži za period od tri godine kada njegovo obnavljanje dolazi kao rezultat okončanja prvog radnog ugovora, pod uslovom da „4a. 1 da je budžet za radno mesto raspoloživ ili će po svemu sudeći biti na raspolaganju, 4a. 2 ne postoje disciplinski postupci protiv zaposlenog zbog ozbiljnih povreda."*

26. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da:

a) njegovo zaposlenje nije trebalo da se prekine sve dok se ne izvrši ocenjivanje njegovog rada, kako bi poslodavcu olakšalo odlučivanje da li da produži radni ugovor ili da popuni radno mesto putem javnog oglašavanja.

b) je tokom zaposlenja kao opštinski javni pravobranilac, podneo godišnje izveštaje o radu, koji su ocenjeni kao uspešni, bez ikakvih primedbi na rezultat njegov rada i

c) njegov ugovor nije trebalo da se prekine, jer je on obavljao posao na zadovoljavajući način.“

Prihvatljivost zahteva

27. Kako bi bio u stanju da razmotri zahtev podnosioca, Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

28. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka za podnošenje zahteva Sudu. U ovom slučaju, podnosilac zahteva je fizičko lice, dakle Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ispunio uslov propisan u članu 113.(7) Ustava koji predviđa da: “*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa […]”*

29. Sud, takođe, primećuje da je podnosilac zahteva ispunio uslove utvrđene u članu 113. (7) Ustava i u članu 47. (2) Zakona, kao i pravilu 36.1. (a) Poslovnika u vezi sa iscrpljenjem pravnih sredstava predviđenim zakonima na snazi.

30. Sud dalje primećuje da je podnosilac podneo zahtev u roku propisanom u članu 49. Zakona i pravilu 36.1. (b) Poslovnika o podnošenju zahteva u roku od četiri (4) meseca. Podnosilac zahteva je poslednju odluku (rev. 293/2012, 17. maja 2013. god.) primio 02. jula 2013. god., a zahtev je podneo Sudu 19. avgusta 2013. god., što znači da je zahtev podnet u skladu sa gorenavedenim odredbama.

31. Za potrebe prihvatljivosti, Sud, takođe, mora uzeti u obzir da li zahtev podnosioca ispunjava uslove za prihvatljivost propisane u pravilu 36. 1 (c) i u odredbama pravila 36.(2) Poslovnika, koje predviđaju:

36.(1) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

36.(2) "Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravdan,

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,

c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) *da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

32. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da se podnosilac zahteva uglavnom žali na odluke redovnih sudova zbog pogrešne primene materijalnog prava, zbog nedostatka obrazloženja u navedenim odlukama i zbog drugih razloga koji imaju veze sa njegovim pravom na rad.

33. Sud mora podsetiti podnosioca zahteva da Ustavni sud nije sud četvrtog stepena da ocenjuje zakonitost i ispravnost odluka donetih od strane redovnih sudova, osim ako postoje uverljivi dokazi da su takve odluke donete na vidljivo nepravičan i nejasan način. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava.(Vidi Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

34. U zahtevu podnosioca nema dokaza koji ukazuju da je neko od njegovih Ustavom garantovanih prava bilo povređeno. Tokom redovnog postupka, podnosiocu zahteva je pružena mogućnost da predstavi svoj slučaj sa činjenicama i dokazima u tim sudovima u vezi sa njegovim tvrdnjama o povredi navedenih prava. Nije dužnost Suda da ocenjuje odluke redovnih sudova, samo zato što podnosilac zahteva nije bio zadovoljan ishodom prethodnih odluka.

35. Dakle, u skladu sa pravilom 36. (2) (b) Poslovnika o radu, zahtev podnosioca se smatra kao očigledno neosnovan i tako takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113. (7) Ustava, u skladu sa pravilom 36. (2) b) i 56. (2) Poslovnika o radu, dana 21. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 142/13, Fadil Maloku, datum 21 Novembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti odluke predsednice Republike Kosovo, br. 686-2013, od 6. septembra 2013. god.

Slučaj KI142/13, odluka od 22. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, upravni spor, pravo na izbor i učešće, opšta načela, ograničenje prava i osnovnih sloboda, univerzalna deklaracija, iscrpljenje pravnih sredstava.

Podnosilac zahteva tvrdi da odluka predsednice Republike Kosovo br. 686-2013, od 6. septembra 2013. god., krši ustavna prava podnosioca garantovana članom 21 stav 1, 2, 3 i 4 [Opšta načela], članom 22 stav 1, 2 i 3 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23 [Ljudsko dostojanstvo], članom 45 stav 3 [Pravo na izbor i učešće]; članom 55 stav 5 [Ograničenje prava i osnovnih sloboda]; članom 4 stav 1 tačka (d) [Zabrana ropstva i prinudnog rada] i članom 18 [Granice korišćenja ograničenja prava] EKLJP i članom 19 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

U ovom slučaju Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku predsednice Republike Kosovo, br. 686-2013, od 6. septembra 2013. god., u vezi sa prekidom mandata podnosioca kao člana Centralne izborne komisije Republike Kosovo. Podnosilac u ovom slučaju nije uspeo da dokaže da je protiv osporene odluke iscrpeo delotvorna pravna sredstava koja su predviđena važećim zakonima.

Stoga, u ovom smislu, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost, kao što je propisano članom 113.7 Ustava i zahtev je proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI142/13
Podnosilac
Fadil Maloku
Zahtev za ocenu ustavnosti odluke predsednice Republike Kosovo, br. 686-2013, od 6. septembra 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g. Fadila Malokua, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku predsednice Republike Kosovo, br. 686-2013, od 6. septembra 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti odluke predsednice Republike Kosovo sa br. 686-2013 od 6. septembra 2013. god., u vezi sa prekidom mandata podnosioca kao člana Centralne izborne komisije Republike Kosovo (u daljem tekstu: CIK).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon); pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 9. septembra 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 24. septembra 2013. god., predsednik Suda je odlukom br. GJR.142/13, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca i odlukom br. KSH.142/13 imenovao je članove veća za razmatranje, u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Prof. dr Ivan Čukalović i Prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 8. oktobra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva, Kancelariju predsednika Republike Kosovo i Kancelariju CIK-a o registraciji zahteva.

8. Dana 22. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 6. septembra 2013. god., predsednica Republike Kosovo (odluka: br. 686-2013) je prekinula podnosiocu mandat člana CIK-a. Podnosilac zahteva je u CIK-u predstavljao parlamentarnu grupu Koalicije za novo Kosovo.

10. Odluka predsednice o prekidu vršenja funkcije člana CIK-a se zasniva na članu 139. tački 4. Ustava, na članu 61. stavu 5. tački (a) Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo, kao i na dopisu parlamentarne grupe Koalicije za novo Kosovo, sa br. protokola 728, od 20. avgusta 2013. god., i na dopisu sa br. protokola 743, od 3. septembra 2013. god.

Navodi podnosioca zahteva

11. Podnosilac zahteva tvrdi da odluka predsednice Republike Kosovo br. 686-2013 od 6. septembra 2013. god., krši ustavna prava podnosioca

garantovana članom 21. stav 1, 2, 3. i 4. [Opšta načela]; članom 22. stav 1, 2. i 3. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata]; članom 23. [Ljudsko dostojanstvo]; članom 45. stav 3. [Pravo na izbor i učešće]; članom 55. stavom 5. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda]; članom 4. stavom 1. tačkom (d) [Zabrana ropstva i prinudnog rada] i članom 18. [Granice korišćenja ograničenja prava] EKLJP i članom 19. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

12. Podnosilac, takođe, tvrdi da je odluka br. 686-2013 od 6. septembra 2013. god., u suprotnosti sa članom 61.5. tačka (a) Zakona o opštim izborima. Podnosilac zahteva tvrdi da ovaj član nema nikakve veze sa njegovim radom kao član CIK-a. Štaviše, on tvrdi da je navedena odluka u suprotnosti i sa članom 61. tačkom (e) koji se odnosi na mandat i imenovanje članova CIK-a.

Ocena prihvatljivosti zahteva

13. Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

14. Podnosilac zahteva je u ovom slučaju fizičko lice, koji svoj zahtev zasniva na članu 113.7. (Individualni zahtevi) Ustava.

15. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. stav (7) koji predviđa da:

> *113.7. "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

16. Iz spisa predmeta, Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku predsednice Republike Kosovo br. 686-2013 od 6. septembra 2013. god., u vezi sa prekidom mandata podnosioca kao člana Centralne izborne komisije Republike Kosovo.

17. Podnosilac zahteva u ovom slučaju nije uspeo da dokaže da je protiv osporene odluke iscrpeo delotvorna pravna sredstva koja su predviđena važećim zakonima.

18. Stoga, u ovom smislu, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost, kao što je propisano članom 113.7. Ustava.

19. Načelo subsidijarnosti nalaže da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava ili, ukoliko postoji kršenje, da se ispravi takvo kršenje osnovnog prava. U suprotnom, podnosilac zahteva je odgovoran kada se njegov slučaj proglasi neprihvatljivim od strane Ustavnog suda, ako on ili ona propuste da iskoriste redovne postupke ili ako ne prijave ustavne povrede u redovnom postupku. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Republike Kosovo obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava (vidi rešenje o neprihvatljivosti KI41/09 od 21. januara 2010. god., AAB-RIINVEST D.O.O. Priština protiv Vlade Republike Kosovo, i vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25 803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

20. Na osnovu gorenavedenih razloga, Sud zaključuje da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo delotvorna pravna sredstva predviđena zakonom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47.2. Zakona i pravilom 36. (1) a) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 22. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i

III. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20.(4) Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 69/13, Hysen Muqa, datum 26 Novembar.2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god.

Slučaj KI 69/13, rešenje od.16 Oktobar 2013.

Ključne reči: Individualni zahtev, zahtev podnet van roka, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva, u zahtevu podnetom 14. maja 2013. god., traži "ocenu ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu, P. br. 132/08, od 30. decembra 2008. god., i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god. Na osnovu ovih odluka, podnosilac zahteva je proglašen krivim za krivično delo ugovaranje nesrazmerne imovinske dobiti i osuđen je kaznom zatvora u trajanju od 18 meseci".

Sud smatra da zahtev nije podnet u zakonskom roku u skladu sa članom 49. Zakona, jer je presudu Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 157/2009, podnosilac zahteva primio 27. oktobra 2011. god., dok je svoj zahtev, Sekretarijatu Ustavnog suda, podneo 14. maja 2013. god., što znači da je zahtev podnet oko godinu i po dana nakon roka utvrđenog zakonom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI69/13
Podnosilac
Hysen Muqa
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Hysen Muqa, sa prebivalištem u Vraniću, selu u opštini Suva Reka.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda u Prizrenu P. br. 132/08 od 30. decembra 2008. god., i presudu Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god., koju je podnosilac zahteva primio 27. oktobra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu P. br. 132/08 od 30. decembra 2008. god. i presude Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god. Na osnovu ovih odluka, podnosilac zahteva je proglašen krivim za krivično delo ugovaranje nesrazmerne imovinske dobiti i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 18 meseci.

Pravni osnov

4. Član 113.7, Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 14. maja 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 27. maja 2013. god., predsednik je odlukom br. GJR.KI-69/13, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI-69/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 6. juna 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 26. juna 2013. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da u što kraćem roku podnese Sudu dokaz koji ukazuje kada je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova Ap.br. 157/2009 od 25. maja 2011. god.

9. Dana 24. jula 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac primio presudu Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 157/2009 od 25. maja 2011. god.

10. Dana 16. oktobra 2013, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 30. decembra 2008. god., Okružni sud je presudom P. br. 132/08 proglasio krivim podnosioca zahteva i pet drugih optuženih, za krivično delo ugovaranje nesrazmerne imovinske dobiti iz člana 270. Krivičnog zakona Kosova. Podnosilac zahteva je osuđen na 1 (jednu) godinu i 6 (šest) meseci kazne zatvora.

12. Protiv presude P. br. 132/08 od 30. decembra 2008. god., Okružni javni tužilac u Prizrenu je izjavio žalbu. Žalba Okružnog javnog tužioca se zasnivala na pretpostavci da su "kazne izrečene optuženima izuzetno blage i da su od strane prvostepenog suda potcenjene otežavajuće

okolnosti, te stoga i predlaže da se presuda preinači i da se optuženima izreknu veće kazne.”

13. Dana 25. maja 2011. god., Vrhovni sud Kosova, odlučujući na osnovu žalbe Okružnog javnog tužioca u Prizrenu, doneo je presudu Ap. br. 157/2009, prilikom čega je odbio žalbu Okružnog javnog tužioca kao neosnovanu, sa obrazloženjem da je “prvostepeni sud na pravilan i potpun način utvrdio činjenično stanje i pravilno je primenio krivični zakon, kada je našao da su drugi optuženi, i u ovom slučaju i podnosilac zahteva počinili krivično delo ugovaranje nesrazmerne imovinske dobiti u saučesništvu iz člana 270. u vezi sa članom 23. Krivičnog zakona. Vrhovni sud, takođe, nalazi da su izrečene kazne pravilne i u razmeri sa društvenom opasnošću izvršenih dela...“

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva tvrdi da su presuda Okružnog suda u Prizrenu P. br. 132/08, od 30. decembra 2008. god., i presuda Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 157/2009, od 25. maja 2011. god., nezakonite jer se zasnivaju isključivo na jednom jednostranom kvazi dokazu, prilikom čega su odlučili u suprotnosti sa odredbom člana 31. Ustava i člana 6.1. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

16. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji predviđa:

> “*Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog”.*

17. Na osnovu dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, Sud nalazi da zahtev nije podnet u predviđenom roku u skladu sa članom 49. Zakona, jer je presudu Vrhovnog suda Kosova Ap. br. 157/2009, podnosilac zahteva primio dana 27. oktobra 2011. god., dok je svoj zahtev u Sekretarijatu Ustavnog suda podneo 14. maja 2013. god., što

znači da je zahtev podnet oko godinu i po dana van roka određenog zakonom.

19. Dakle, zahtev treba da se odbaci kao neprihvatljiv, zbog nepoštovanja zakonskog roka predviđenog članom 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7. Ustava, član 49. Zakona, i u skladu sa pravilom 36.1. Poslovnika o radu, dana 16. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 73/13, KI 102/13, KI 105/13, KI 106/13, KI 113/13, KI 117/13, KI 130/13, Hamdi Ademi i 6 drugih, datum 26 Novembar 2013- Ocena ustavnosti odluke ASC-11-0069 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova od 22. aprila 2013. god. i presude SCEL-09-0001 Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda, od 10. juna 2011. god.

Slučaj KI 73/13, KI 102/13, KI 105/13, KI 106/13, KI 113/13, KI 117/13, KI 130/13, odluka od 18. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na naknadu, proces privatizacije

Podnosioci su podneli zahteve zasnovano na članu 113.7 Ustava Kosova, tvrdeći da su njihova prava garantovana Ustavom povređena odlukama Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, koja je razmotrila zahteve i donela odluke u vezi sa listom radnika koju je objavila Kosovska agencija za privatizaciju. U listi koju je objavila Kosovska agencija za privatizaciju navedeno je koji bivši radnici DP "Ramiz Sadiku" u Prištini imaju pravo na deo prihoda od privatizacije navedenog DP. Podnosioci zahteva su se žalili Ustavnom sudu, navodeći da oni treba da budu uvršteni u listu koju je objavila Kosovska agencija za privatizaciju, odnosno da dobiju jedan deo prihoda od privatizacije DP "Ramiz Sadiku" u Prištini. Podnosioci nisu naveli nijednu ustavnu odredbu posebno, ali tvrde da imaju pravo na dobijanje jednog dela prihoda od privatizacije DP "Ramiz Sadiku" u Prištini.

Sud je zaključio da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zasnovano na pravilu 36 (1) c) Poslovnika o radu, jer podnosioci nisu izneli činjenice koje na određeni način opravdavaju navode o povredi prava garantovanih Ustavom. Sud je svoju odluku obrazložio, ponavljajući da nije njegova obaveza, prema Ustavu, da deluje kao žalbeni sud, ili kao sud četvrtog stepena, u odnosu na odluke koje su doneli redovni sudovi. Sud je dalje obrazložio da podnosioci zahteva niti su ukazali da je Posebna komora delovala proizvoljno ili na nepravedan način, niti su jasno naglasili koja su to prava i slobode za koje tvrde da su povređene od strane Posebne komore. Zbog navedenih razloga, Sud je odlučio da zahtev podnosilaca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučajevima
KI73/13,
KI102/13,
KI105/13,
KI106/13,
KI113/13,
KI117/13
KI130/13
Podnosioci
Hamdi Ademi i 6 drugih
Ocena ustavnosti odluke ASC-11-0069 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, od 22. aprila 2013. god. i presude SCEL-09-0001 Sudskog veća Vrhovnog suda, od 10. juna 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci

1. Zahteve su podneli Hamdi Ademi iz sela Glavnik kod Podujeva; Fejzullah Humolli iz sela Donje Lupče kod Podujeva; Rifat Agushi; Selman Tahiri; Ismail Maksuti; Ukë Rrustemi iz Podujeva; i Ferat Haliti iz Obilića (u daljem tekstu: podnosioci).

Osporene odluke

2. Podnosioci zahteva osporavaju odluku ASC-11-0069 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Posebna komora), od 22. aprila 2013. god. i presudu SCEL-09-0001 Sudskog veća Posebne komore, od 10. juna 2011. god. Nije poznat dan kada su odluke uručene podnosiocima.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke koja se odnosi na navodno pravo podnosilaca zahteva na jedan deo prihoda dobijenih iz privatizacije Društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku" Priština (u daljem tekstu: DP "Ramiz Sadiku").

Pravni osnov

4. Zahtevi su zasnovani na članu 113. (1) i (7) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2). Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosioci zahteva su podneli svoje zahteve počevši od 16. maja 2013. god., do 21. avgusta 2013. god.

6. Dana 10. juna i 29. avgusta 2013. god., Sud je obavestio podnosioce u vezi sa registracijom zahteva. Istih dana, Sud je obavestio Posebnu komoru i Kosovsku agenciju za privatizaciju u vezi sa zahtevima (u daljem tekstu: KAP).

7. Dana 10. septembra 2013. god., predsednik je naložio spajanje zahteva KI102/13, KI105/13, KI106/13, KI113/13, KI117/13 i KI130/13 sa zahtevom KI73/13.

8. Dana 10. septembra 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 16. septembra 2013. god., Sud je u skladu sa pravilom 37. Poslovnika obavestio podnosioce o spajanju zahteva.

10. Dana 17. oktobra 2013. god., nakon razmatranja, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica u odnosu na zahteve

KI102/13 (Fejzullah Humolli),

KI105/13 (Rifat Agushi),
KI106/13 (Selman Tahiri),

11. Podnosioci zahteva su nekad bili zaposleni kao radnici u DP "Ramiz Sadiku."

12. Dana 27. juna 2006. god., DP "Ramiz Sadiku" je privatizovano.

13. U martu mesecu 2009. god., podnosioci zahteva su tražili od Posebne komore da budu ubačeni u spisak zaposlenih koji imaju pravo na deo prihoda od privatizacije DP "Ramiz Sadiku".

14. Dana 10. juna 2011. god., Sudsko veće Posebne komore (presuda SCEL-09-0001) je odbilo zahteve podnosilaca, smatrajući da podnosioci zahteva nisu ispunili uslove iz člana 10.4. UNMIK-ove uredbe 2003/13 sa izmenama i dopunama, jer su dostigli starosnu granicu za penzionisanje pre privatizacije DP "Ramiz Sadiku".

15. U julu mesecu 2011. god., podnosioci zahteva su se žalili Žalbenom veću Posebne komore protiv presude Sudskog veća.

16. Dana 22. aprila 2013. god., Žalbeno veće Posebne komore (presuda ASC-11-0069) je odbilo žalbe podnosilaca i potvrdilo je presudu Sudskog veća.

Pregled činjenica u odnosu na zahteve
KI73/13 (Hamdi Ademi)
KI113/13 (Ferat Haliti)
KI117/13 (Ismail Maksuti)
KI130/13 (Ukë Rrustemi)

17. U martu mesecu 2009. god., podnosioci zahteva su tražili od Posebne komore da budu ubačeni u spisak zaposlenih koji imaju pravo na deo prihoda od privatizacije DP "Ramiz Sadiku".

18. Dana 10. juna 2011. god., Sudsko veće Posebne komore (presuda SCEL-09-0001) je odbilo zahteve podnosilaca, smatrajući da podnosioci zahteva nisu ispunili uslove iz člana 10.4. UNMIK-ove uredbe 2003/13 sa izmenama i dopunama, jer su dostigli starosnu granicu za penzionisanje pre privatizacije DP "Ramiz Sadiku".

19. Podnosioci zahteva su se žalili Žalbenom veću Posebne komore na presudu Sudskog veća *"zbog: Pogrešnih činjenica, povrede materijalnog prava i povrede procesnog prava."*

20. Dana 18. novembra 2011. god., Žalbeno veće Posebne komore je naložilo (ASC-11-0069-A0076) podnosiocima zahteva da u roku od četrnaest (14) dana od prijema navedenog naloga: i) (...); ii) navedu dane kada su primili žalbene presude; i iii) ako podnosioci zahteva nisu uspeli da podnesu kompletne ili prepravljene žalbe koje ispunjavaju uslove propisane u članu 28.2. (f) UNMIK-ovog AN 2008/6 (u vezi sa članom 58.2. leg. cit.) (...), Žalbeno veće Posebne komore treba da odbaci žalbu po osnovu neprihvatljivosti.

21. Dana 22. aprila 2013. god., Žalbeno veće Posebne komore (presuda ASC-11-0069) je odbilo žalbe podnosilaca zahteva i potvrdilo presudu Sudskog veća (SCEL-09-0001) u celosti za deo koji se odnosi na žalbe podnosilaca zahteva.

Primenljiv zakon

"UREDBA BR. 2003/13 O PROMENI PRAVA KORIŠĆENJA NEPOKRETNE IMOVINE U DRUŠTVENOJ SVOJINI

Član 10
Prava zaposlenih

10.4 Za potrebe ovog Člana smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije i ako je ustanovljeno da je bio na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno stavu 10.6".

Navodi podnosilaca

22. Podnosioci zahteva tvrde "*da su oni radili u DP "Ramiz Sadiku" u Prištini dugi niz godina do 28. februara 1990. god., kada su ih srpske snage nasilno udaljile sa posla i diskriminisale.*"

23. Podnosioci zahteva tvrde da su njihova prava garantovana Ustavom bila povređena na njihovu štetu od strane KAP-a i PKVS, jer su oni doprinosili DP "Ramiz Sadiku" dugi niz godina, i stoga navode da imaju pravo na deo iz prihoda privatizacije DP. Podnosioci zahteva nisu naveli nijednu ustavnu odredbu posebno.

Ocena prihvatljivosti

24. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove utvrđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji određuje:

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način ".*
> *(...)*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

26. Sud se, takođe, poziva na član 49. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)".*

27. Sud primećuje da su se podnosioci zahteva žalili na presudu Sudskog veća Posebne komore i na konačnu odluku Žalbenog veća Posebne komore koje su donete 22. aprila 2013. god. Podnosioci zahteva su podneli svoje zahteve Sudu u različitim danima meseca maja, jula i 21. avgusta 2013. god.

28. Dakle, Sud smatra da su podnosioci zahteva ovlašćene stranke i da su iscrpeli sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećem zakonu i zahtevi su podneti u roku od četiri meseca.

29. Međutim, Sud se dalje poziva na član 48. Zakona koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

30. Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36.(1) c) Poslovnika, koji predviđa:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *...*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan*

31. Podnosioci zahteva uopšteno tvrde da *"su oni doprineli DP "Ramiz Sadiku" dugi niz godina i stoga navode da imaju pravo na deo prihoda od privatizacije DP."*

32. Kao što je gore navedeno, Žalbeno veće Posebne komore (presuda ASC-11-0069) je potvrdilo presudu Sudskog veća, koje smatra da podnosioci zahteva nisu ispunili uslove iz člana 10.4. UNMIK-ove Uredbe 2003/13 sa izmenama i dopunama, pošto su navršili godine za odlazak u penziju pre privatizacije DP "Ramiz Sadiku".

33. Sud smatra da je obrazloženje pruženo u presudi Žalbenog veća Posebne komore, odgovarajući na tvrdnje podnosilaca zahteva, jasno i dobro obrazloženo.

34. Sud smatra da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje navode o povredama odredaba Ustava, jer činjenice koje su oni izneli ni na jedan način ne ukazuju da su im Sudsko veće i Žalbeno veće Posebne komore uskratili prava garantovana Ustavom.

35. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28, vidi takođe slučaj br. *KI70/11, podnosioci Faik Hima, Magbule Himai Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).*

36. Ustavni sud, takođe, naglašava da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u nadležnosti redovnih sudova; uloga Ustavnog suda je samo da obezbedi usaglašenost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena" (vidi slučaj Akdivar protiv Turske, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. god., stav 65, vidi takođe slučaj KI86/11, *podnosilac Milaim Berisha, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. god.).*

37. Štaviše, nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica sa ocenom redovnih sudova, i, kao opšte pravilo, to je uloga redovnih sudova da ocenjuju njima iznete dokaze. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravedni u celosti, uključujući način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj *Edwars protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. god.).

38. Sud primećuje da podnosioci zahteva niti su ukazali da je Posebna komora delovala proizvoljno ili na nepravedan način niti su jasno naglasili koja su to prava i slobode za koje tvrde da su povređene od strane Posebne komore. U stvari, podnosioci zahteva niti su izgradili slučaj niti su podneli dokaze o tome da su imali pravo na deo prihoda, bez obzira na to što su navršiligodine starosti za penzionisanje pre privatizacije DP "Ramiz Sadiku".

39. Sve u svemu, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu opravdali i dokazali glavnu tvrdnju da pravo na deo prihoda postoji i nakon odlaska u penziju pre privatizacije. Dakle, oni nisu potkrepili nijedan navod o povredama njihovih osnovnih prava i sloboda.

40. Štaviše, nezadovoljstvo podnosilaca sa ishodom slučaja ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi odredaba Ustava (vidi slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. god.).

41. Stoga, zahtevi su očigledno neosnovani i, u skladu sa pravilom 36.(1)(c) Poslovnika o radu, moraju biti odbijeni kao neprihvatljivi.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113 (1) Ustava, član 49. Zakona, i u skladu sa pravilom 36. (1) c) Poslovnika o radu, dana 17. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 80/13, Raim Gashi, datum 26 Novembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Pml. no. 33/2013, od 30. aprila 2013. god.

Predmet KI 80/13, rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan,

Podnosilac, Raim Gashi, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo, osporavajući presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pml. br. 33/2013, od 30. aprila 2013. god., koja je navodno bila doneta u suprotnosti sa "[...] odredbama krivičnog postupka, članom 403. stav 1, tačka 8 i 12 Krivičnog zakona Kosova [...]". Podnosilac zahteva tvrdi da "[...] presuda Okružnog suda P. br. 212/2009, od 19.03.2010. god., i presuda Vrhovno suda Kosova, Ap. br. 304/2010, od 27.06.2012. god., sadrže bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 403. stav 1, tačka 8 i 12 of the PZKPK, koje su apsolutne prirode. Obe presude su zasnovane na neprihvatljivom dokaz– identitet mog klijenta nije potvrđen – pošto on nije počinilac. Krivični zakon je, takođe, povređen, zbog činjenice da je on proglašen krivim za krivično delo koje on nije počinio i za koje se u spisima predmeta ne nalaze dokazi. Cela presuda je izgrađena i zaključena na jednoj grupi ljudi u Uroševcu i zatim je, bez ikakve osnove, optuženi Raim Gashi uključen, iako nema nikakve veze sa optuženima."

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije podneo dokaz da su relevantni postupci bili na neki način nepravični i proizvoljni. Stoga, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa članom 113 (1) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI80/13
Podnosilac
Raim Gashi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pml. br. 33/2013, od 30. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Raim Gashi (u daljem tekstu: podnosilac), zastupljen od strane g. Fazlija Balaja, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, Pml. br. 33/2013, od 30. aprila 2013. god., koja mu je uručena 17. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda, koja je navodno doneta u suprotnosti sa *"[...] odredbama krivičnog postupka, član 403. stav 1, tačka 8 i 12 Krivičnog zakona Kosovo [...]"*. Podnosilac zahteva nije precizirao koje su odredbe Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) bile povređene.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 47. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u

daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 5. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 20. juna 2013. god., predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Almiroa Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 5. jula 2013. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva sledeća dodatna dokumenta:

    a. presudu Vrhovnog suda, Pml. br. 33/2013, od 30. aprila 2013. god.;
    b. presudu Vrhovnog suda, AP. br. 304/2010, od 27. juna 2012. god.;
    c. presudu Okružnog suda u Prištini, P. br. 212/2009, od 19. marta 2010. god. i
    d. punomoćje.

8. Dana 15. jula 2013. god., podnosilac zahteva je podneo tražene dokumente.

9. Dana 11. septembra 2013. god., Vrhovni sud je obavešten o zahtevu.

10. Dana 18. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 22. marta 2010. god., Okružni sud u Prištini (presuda P. br. 212/2009) je proglasio podnosioca zahteva krivim da je počinio krivično delo iz člana 244.1. [Falsifikovani novac] u vezi sa članom 23. [Zajedničko izvršenje] i člana 328.2. [Neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja] Privremenog krivičnog zakona Kosovo (u daljem tekstu: PKZK). Podnosilac zahteva se žalio Vrhovnom sudu protiv ove presude.

12. Dana 27. juna 2012. god., Vrhovni sud (presuda Ap. br. 304/2010) je odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je presudu Okružnog suda u

Prištini. Vrhovni sud je ocenio da: *"Na osnovu gorenavedenog i na osnovu drugih okolnosti i razloga pruženih od strane prvostepenog suda u osporenoj presudi, Vrhovni sud je našao da je prvostepeni sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i pravilno je primenio krivični zakon prilikom proglašavanja optuženog krivim za krivično delo falsifikovanje novca, prema članu 244. stav 1, u vezi sa članom 23. PKZK i stoga je odbio kao neosnovanu žalbu u vezi sa ovim navodima".* Podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti.

13. Dana 30. aprila 2013. god., Vrhovni sud (presuda Pml. br. 33/2013) je odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti kao neosnovan. Vrhovni sud je ocenio da *"[...] su navodi u zahtevu za zaštitu zakonitosti neosnovani. Povrede navedene od strane zastupnika osuđenog nisu osnovane, jer su na osnovu spisa predmeta, policajci (...) saslušani u svojstvu svedoka, pošto su ovi policajci učestvovali u pretresu kuća optuženih (...), i oni su svedočili o događajima i predmetima nađenim za vreme pretresa, dok su krivičnu prijavu podneli (...) istražitelji koji su podneli krivičnu prijavu, (...) neposredni nadzornik, (...) načelnik opštih istraga, i (...) načelnik regionalnih istraga, dakle, policajci/svedoci nisu podneli krivičnu prijavu i njihovo svedočenje je u skladu sa članom 158. stavom 1. PKZK, i navodna povreda člana 403. stav 1, tačka 8. PZKPK, nije osnovana."*

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva tvrdi da *"[...] presuda Okružnog suda P. br. 212/2009, od 19.03.2010. god., i presuda Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 304/2010, od 27.06.2012. god., sadrže bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 403. stava 1, tačaka 8. i 12. PZKPK, koje su apsolutne prirode. Obe presude su zasnovane na neprihvatljivom dokazu – identitet mog klijenta nije potvrđen – pošto on nije počinilac. Krivični zakon je, takođe, povređen, zbog činjenice da je on proglašen krivim za krivično delo koje on nije počinio i za koje se u spisima predmeta ne nalaze dokazi. Cela presuda je izgrađena i zaključena na jednoj grupi ljudi u Uroševcu i zatim je, bez ikakve osnove, optuženi Raim Gashi uključen, iako nema nikakve veze sa optuženima."*

Prihvatljivost zahteva

15. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

16. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona Suda, koji predviđa *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

17. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36. (1) c) Poslovnika o radu, koje predviđa: *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (...) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

18. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona, osim i samo ako su povredili prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, ovaj Sud ne treba da deluje kao sud četvrtog stepena, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

19. Ukratko rečeno, Sud može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

20. U tom smislu, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao tvrdnju kako i zašto bi navedene greške u činjenicama i u zakonu (zakonitost) počinjene od strane Okružnog i Vrhovnog suda povredile neko od njegovih prava i sloboda zaštićene Ustavom (ustavnost). Sud dalje smatra da je tvrdnja podnosioca zahteva da su presude ovih sudova donete u suprotnosti sa Privremenim zakonom o krivičnom postupku Kosova samo prirode zakonitosti, a ne i ustavnosti.

21. Dakle, Ustavni sud ne može da zaključi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

22. U zbiru, podnosilac zahteva nije izgradio i nije dokazao slučaj na povredi nekog od njegovih prava garantovanih Ustavom. Dakle, jer je zahtev, shodno pravilu 36.1.c Poslovnika o radu, očigledno neosnovan i, prema tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona o Sudu, pravilom 36.1.c i pravilom 56.2 Poslovnika o radu, dana 18. Oktobar 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.(4) Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 67/13, Shaqir Prevetica, datum 26 Novembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 228/2012 od 12. marta 2013. god.

Slučaj KI67/13, odluka od 12. septembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pravo na rad i obavljanje profesije, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva navodi da je odlukama redovnih sudova povređeno njegovo pravo na rad, garantovano članom 49 Ustava. Podnosilac od suda traži naknadu za izgubljeno vreme na poslu. Štaviše, podnosilac se žali na odluke redovnih sudova u vezi sa a) odbacivanjem njegove tužbe kao neblagovremene i b) nalazima sudova u vezi sa navodima bivše Kosovske povereničke agencije da je HTK Kosova, bivša Sloga u Prištini privatizovana i da je likvidacija gore navedenog preduzeća stupila na snagu 11. aprila 2007. god., naglašavajući da do 25. aprila 2013. god. likvidacija navedenog preduzeća nije počela jer dvadeset posto (20%) od prihoda od prodaje preduzeća njenim zaposlenima još uvek nije isplaćeno.

Sud podseća da nije njegova dužnost da ocenjuje zakonitost odluka donetih od strane redovnih sudova, osim ako su takve odluke donete na proizvoljan i neobrazložen način. Dužnost Suda je da oceni da li su postupci, u celini, bili u skladu sa Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999 – I).

Konačno, Sud zaključuje da zahtev podnosioca ne ispunjava sve uslove za prihvatljivost. Stoga, u skladu sa članom 48 Zakona i pravilom 36 (2) a) i b) Poslovnika o radu, zahtev je proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI67/13
Podnosilac
g. Shaqir Prevetica
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo rev.br. 228/2012 od 12. marta 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shaqir Prevetica, sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda, rev. br. 228/2012, od 12. marta 2013. god. (u daljem tekstu: osporena odluka), koja je podnosiocu zahteva uručena 25. aprila 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke kojom je podnosiocu zahteva navodno povređeno pravo na rad koje se garantuje članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2)

Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 8. maja 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 27. maja 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca u predmetu i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 19. juna 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 12. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je radio u Turističkom ugostiteljskom preduzeću "Kosova"(u daljem tekstu: TUP "Kosova") sve dok isti nije upućen na socijalnu pomoć.

10. Dana 12. decembra 2001. god., Bord direktora TUP"Kosova" (odluka br. 117), je odlučio da od 1. januara 2002. god. podnosioca zahteva uputi na plaćenu socijalnu pomoć, omogućavajući mu isplatu ličnog dohotka od 70% (sedamdeset posto) od prosečne plate zaposlenih u ovoj ugostiteljskoj kompaniji. U toj odluci se navodi: *"Kompanija će mu ovaj status obezbediti iz svojih sredstava do funkcionisanja odgovarajuće državne institucije za konačno regulisanje njegove zakonske penzije."*

11. Dana 10. septembra 2002. god., Opštinski sud u Prištini (rešenje, C. br. 46/02) je odbacio tužbu podnosioca kao neblagovremenu.

12. Dana 1. februara 2005. god., Okružni sud u Prištini (rešenje, Ac. br. 592/2002) je ukinuo rešenje Opštinskog suda i predmet je vratio istom sudu na ponovno suđenje.

13. Dana 6. juna 2005. god., Opštinski sud (rešenje C. br. 130/05), je odbacio tužbu podnosioca zahteva kao neblagovremenu.

14. Dana 21. novembra 2007. god., Okružni sud (rešenje, Ac. br. 56/2006), je opet ukinuo rešenje Opštinskog suda u Prištini i vratio predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

15. Dana 1. aprila 2009. god., Opštinski sud (rešenje Cl. br. 05/2008) je prekinuo postupak daljeg suđenja parnične stvari, „jer se TUP "Kosova" bivša "Sloga" u Prištini privatizovala i likvidacija gorenavedenog preduzeća je stupila na snagu 11. aprila 2007. god."

16. Dana 20. jula 2009. god., Okružni sud (rešenje, Ac.cbr. 1178/2009), je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Opštinskog suda, kojim je tužba odbačena kao neblagovremena.

17. Dana 12. marta 2013. god., Vrhovni sud (rešenje, rev. br. 228/2012) je odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv rešenja Okružnog suda. Vrhovni sud je svoju odluku obrazložio:

> *"Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je zaključio da je prvostepeni sud pravilno primenio odredbe parničnog postupka, kada je našao da je žalba neblagovremena. Odredbom člana 208. u vezi sa članom 176, stav 1. ZPP, predviđeno je da protiv rešenja prvostepenog suda, stranke mogu izjaviti žalbu u roku od petnaest dana, od dana uručenja kopije rešenja, dok član 186. stav 2. navedenog zakona predviđa da je žalba neblagovremena, ukoliko je podneta nakon isteka zakonskog roka za njeno podnošenje. Punomoćnik tužioca, advokat Ali Qosaj, kopiju rešenja prvostepenog suda, Cl. br. 5/2008, od 01.04.2009. god., primio je 02.04.2009. god., dok je tužilac žalbu podneo 30.06.2009. god., što znači da je žalba podneta nakon zakonskog roka predviđenog odredbom člana 176. stav 1, u vezi sa članom 208. ZPP, kako su pravilno ocenili nižestepeni sudovi, koji su pružili dovoljno razloga u njihovim rešenjima, koje, kao pravilne i na zakonu zasnovane, prihvata i ovaj revizijski sud."*

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da mu je odlukama redovnih sudova povređeno pravo na rad koje je garantovano članom 49. Ustava.

19. Podnosilac zahteva traži od Suda, naknadu za izgubljeno vreme, uključujući vremenski period od 1. januara 2002. god. do danas, zbog prekida radnog odnosa od strane poslodavca.

20. Štaviše, podnosilac zahteva se žali na odluke redovnih sudova u vezi sa: *a)odbacivanjem njegove tužbe kao neblagovremene; i b) nalazima sudova u vezi sa navodima bivše Kosovske povereničke agencije "da je HTK "Kosova" bivša "Sloga" u Prištini privatizovana i da je likvidacija gorenavedenog preduzeća stupila na snagu 11. aprila 2007. god.", naglašavajući da do 25. aprila 2013. god., likvidacija navedenog preduzeća nije počela jer dvadeset posto (20%) od prihoda od prodaje preduzeća njenim zaposlenima još uvek nije isplaćeno.*

Prihvatljivost zahteva

21. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i posebno navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

22. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7, koji određuje:

> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

23. Sud se takođe poziva na član 49. [Rokovi] Zakona, koji predviđa:

> *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.*"

24. Sud primećuje da je podnosilac zahteva fizičko lice, ispoštovao procedure kroz sve instance koje su na raspolaganju i podneo zahtev u predviđenom roku od četiri meseca.

25. Sledstveno, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom i podneo zahtev na vreme.

26. U svakom slučaju, Sud mora da se pozove na član 48. Zakona, koji predviđa:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

27. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 36.(1) c) i pravilo 36.(2) a) i b) Poslovnika, koja predviđaju:

36 *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

36 (2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

i) da zahtev nije prima facie opravdan;

j) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

28. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi povredu njegovog prava na rad koje je garantovano članom 49. Ustava.

29. Sud takođe primećuje da je Vrhovni sud, odgovarajući na tvrdnje podnosioca zahteva *„zaključio da je prvostepeni sud pravilno primenio odredbe parničnog postupka, kada je našao da je žalba neblagovremena"*.

30. Sud smatra da je odluka Vrhovnog suda dobro obrazložena i opravdana i da podnosilac zahteva nije precizno razjasnio kako i zašto mu je odlukom Vrhovnog suda povređeno pravo na rad.

31. U stvari, podnosilac zahteva nije objasnio i nije dokazao, naime, da je njegova žalba podneta blagovremeno i shodno tome da je bilo povrede njegovog prava na rad.

32. Sud primećuje da se podnosilac zahteva samo žali na odluke redovnih sudova, u vezi sa zaključkom da žalba nije podneta u zakonskom roku, kao što se zahteva odredbama primenjivog zakona.

33. Sud podseća da nije njegova dužnost da ocenjuje zakonitost odluka donetih od strane redovnih sudova, osim ako su takve odluke donete na proizvoljan i neobrazložen način.

34. Dužnost Suda je da oceni da li su postupci, u celini, bili u skladu sa Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

35. U ovom slučaju, podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz *prima facie* koji bi pokazao da navodna povreda pomenuta u zahtevu predstavlja povredu njegovog ustavnog prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

36. Stoga, Sud ne može da smatra da su odgovarajući postupci sprovedeni pred Vrhovnim sudom, na neki način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).

37. Konačno, Sud zaključuje da zahtev podnosioca ne ispunjava sve uslove za prihvatljivost i, stoga, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. (2) a) i b) Poslovnika o radu, zahtev je očigledno neosnovan i neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. (1) c) i 36 (2) a) i b), i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 12. septembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i

III. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20.(4) Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 86/13, Malush Krusha, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 157/2011, od 04. aprila 2013. god.

Predmet KI 86/13, odluka od 13. septembra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Podnosilac zahteva je dana 17. juna 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda

Podnosilac u zahtevu navodi da mu je tokom postupka pred sudovima povređno osnovno načelo ravnopravnog tretiranja stranaka u postupku.
Odlukom predsednika (br. GJR. KI 86/13, od 20. juna 2013 god.), sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika (br. KSH. KI86/13), imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

Sud je tokom razmatranja slučaja zaključio da i ako je podnosilac zahteva naveo da su mu odlukama redovnih sudova povređena prava garantovana ustavom i zakonima Republike Kosovo, isti nije dostavio nijedan relevantan dokaz ili činjenicu koja ukazuje da su sudski organi prekršili njegova ustavom zagarantovana prava.

Shodno tome podnosilac zahteva nije dokazao iz kojih razloga i na koji način su njegova prava zagarantovana ustavom povređena. Sama izjava da je Ustav prekršen, ne može se smatrati ustavnom žalbom.

Prema tome, Ustavni sud je na sednici održanoj 13. septembra proglasio zahtev očigledno neosnovaim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI86/13
Podnosilac
Malush Krusha
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 157/2011, od 04. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Malush Krusha,iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva),
koga pred sudom zastupa Bujar Krusha iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda u Prištini rev. br. 157-2011, od 04. aprila 2013. god., koja je podnosiocu uručena 15. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) od 04. aprila 2013. god. je utvrđivanje prava vlasništva nad imovinom.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.(u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56, stavu 2, Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 17. juna 2013 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, i isti je registrovan sa oznakom KI 86/13.

6. Odlukom predsednika (br. GJR. KI 86/13, od 20. juna 2013 god.), sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika (br. KSH. KI86/13), imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 02. jula 2013 god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 13. septembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Dana 15. juna 2009 god., Opštinski sud u Đakovici usvojio je tužbeni zahtev tužilaca I. Xh., i S. Xh., iz Đakovice, i doneo je presudu [C. br. 263/05], kojom je utvrdio da je tužilac I. Xh., vlasnica ¼ idealnog dela katastarske parcele br. 1098/1. Istom presudom Sud je obavezao tuženog (podnosioca zahteva), da prizna pravo tužiocu, i da dozvoli da se gorepomenuta nepokretnost upiše na ime tužioca u odeljenju za geodeziju i katastar.

10. Opštinski sud je dalje utvrdio da je S. Xh., vlasnik katastarske parcele br. 1098/2, i nosilac prava trajnog korišćenja. Sud je obavezao tužene G. K., N. Q., E. K., B. K., V. N., N. A., B. K., da tužiocu priznaju ovo pravo, i omoguće da se gorepomenuta nepokretnost upiše na ime tužioca u odeljenju za geodeziju i katastar.

    a) Opštinski sud je u izreci presude naveo, da je tokom trajanja postupka, izvođenjem dokaza i saslušanjem svedoka utvrdio, da je D. B. K., (danas pokojni), bio vlasnik parcele br. 1098, površine 0.10,72 ha., i da je posle njegove smrti u ostavinskom postupku njegovim sinovima H. K., i SH. K., pripalo po ½ idealnog dela pomenute nepokretnosti, te da je na osnovu ove fizičke deobe došlo do formiranja novih parcela sa brojevima 1098/1 (koja je pripala sinu H. K.) i 1098/2 (koja je pripala drugom sinu SH. K).

b) Posle smrti H. K., ostavinskim rešenjem [T. br. 62/60], parcelu br. 1098/1 su nasledili njegovi sinovi A. K., G. Z., I. Xh., kao i ćerka N., koja je u međuvremenu preminula, a njen deo imovine su nasledili sinovi B. K., i Sh.Xh., koji su u ostavinskom postupku proglašeni naslednicima ½ idealnog dela nepokretnosti ostavljene od njihovog pravnog predhodnika.

c) Opštinski sud je na osnovu raspoloživih spisa u predmetu ustanovio da je na osnovu ugovora [leg. br. 6/67], koji se u spisima predmeta vodi kao ugovor o deobi iz 30.01.1967. god., A. K. (otac podnosioca koji je nasledio pokojnog H. K., koji je bio prvi naslednik D. B. K., i dobio parcelu br. 1098/1), i podnosilac zahteva, podelili celokupnu nepokretnost evidentiranu kao parcele br. 1098/1 i br. 1098/2, obe u površini od 0.10,72 ha.

d) U konkretnom slučaju, Opštinski sud je utvrdio da ugovor [leg. br. 6/67], kao takav nema zakonski osnov, iz činjenice što je A. K., uzeo od nepokretnosti veću površinu koja mu nije mogla pripadati na osnovu zakona (znači isti je uzeo u celosti katastarske parcele br. 1098/1 i br. 1098/2, u ukupnoj površini od 0.10,72 ha), iako mu u stvari nije pripadalo više od ¼ idealnog dela katastarske parcele br. 1098/1, KZ Đakovica-grad, prema gorepomenutom ostavinskom rešenju [T. br. 62/60].

e) Opštinski sud je stava da je zaključeni ugovor o deobi [Leg.br.6/67], od 30.01.1967 godine, bez ikakvog pravnog osnova koji svakako ne proizvodi pravno dejstvo u predmetnom sporu, i nema uopšte uticaja na drugačije odlučivanje u ovom pitanju.

f) Opštinski sud je u presudi zaključio: *„da su navodi punomoćnika podnosioca, da je podnosilac zahteva, pravo stalnog korišćenja dve gorepomenutih parcela stekao na osnovu ostavinske odluke T. br. 33/97, kojoj je prethodio jedan ugovor zaključen između njega i njegovog oca još 30.01.1967.godini, delimično stoje i to samo za deo od ¼ idealnog dela katastarske parcele br. 1098/1, KZ Đakovica-grad, zbog toga što njegov pravni prethodnik (na osnovu rešenja T. br. 62/60), mogao preneti na oca (otac podnosioca zahteva), dok je otac (otac podnosioca) mogao preneti na ovde tuženog (podnosioca) samo ¼ idealnog dela katastarske parcele br. 1098/1, KZ Đakovica-grad, jer je samo na ovom idealnom delu bio vlasnik „de lege“ i „de fakto“, i upravo ovde dolazi do izražaja dobro poznato pravno načelo da: „niko ne može otuđivati-preneti na drugog više prava nego što sam ima“.*

11. Dana 28. jula 2009. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu na rešenje Opštinskog suda u Đakovici [C. br. 263/05], od 15. juna 2009. god. U obrazloženju podnosilac navodi da je tokom postupka pred Opštinskim sudom došlo do bitne povrede odredaba postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, kao i pogrešne primene materijalnog prava, te predlaže sudu da presudu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

12. Dana 10. decembra 2012 god., Okružni sud u Peći je doneo presudu [Ac. br. 352/09], kojom je žalbu podnosioca odbio, a presudu Opštinskog suda u Đakovici [C. br. 263/05], od 15. juna 2009. god., potvrdio u celosti.

13. U obrazloženju, Okružni sud je naveo: „da je *Okružni sud našao da je prvostepeni Sud, izvođenjem potrebnih dokaza pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje a pravilnom ocenom dokaza pravilno je primenio materijalno pravo kada je našao da je tužbeni zahtev tužilaca osnovan o čemu je u presudi dao materijalno-pravne i činjenične razloge u pogledu značajnih činjenica valjanih za pravedno rešnje ove stvari, koje prihvata i ovaj sud.*“

14. Dana 19.januara 2011 god., podnosilac je ulažio zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova, protiv presude Opštinskog suda u Đakovici [C. br. 263/05] i Okružnog suda u Peći [Ac. br. 352/09].

15. Dana 04. aprila 2013. god., Vrhovni sud Kosova je doneo presudu [Rev. br. 157/2011], kojom je zahtev za reviziju podnosioca odbijen kao neosnovan.

16. Vrhovni sud je u presudi naveo „*da je ispitao napadnute presude Opštinskog i Okružnog suda u smislu člana 215. Zakona, te je utvrdio da je zahtev za reviziju podnosioca neosnovan*.“

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva navodi *„da prema odredbi člana 24. Ustava Republike Kosova, svi građani Kosova su ravnopravni pred zakonom. Svako uživa pravo na ravnopravnu zakonsku zaštitu bez diskriminacije*.“

18. Podnosilac dalje navodi da mu je tokom postupka pred sudovima povređno osnovno načelo ravnopravnog tretiranja stranaka u postupku.

19. Podnosilac tvrdi da činjenično stanje nije utvrđeno na pravedan način. Da je to stanje utvrđeno samo na osnovu izjava suprotne strane. *„U tom sporu meni nije omogućeno izjašnjavanje i utvrđivanje činjenica da sam ja jedini naslednik sada mog pokojnog oca A. K., iz Đakovice.“*

20. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži:

> *„Da presudu Opštinskog suda u Đakovici, C. br. 263/05, od 31. januara 2011, presudu Okružnog suda u Peći, Ac. br. 134/2011, od 19. aprila 2011., i presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 157/2011, od 04. aprila 2013, poništi kao nezakonite odluke, a na osnovu kojih su meni na najflagrantniji način povređena prava, predviđena Ustavom Republike Kosova.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

22. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona o Ustavnom sudu koji kaže:

> "Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

23. Pored toga, Sud uzima u obzir i pravilo 36. (1) c) Poslovnika o radu kojepredviđa: *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve (...) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.“*

24. Iako je podnosilac zahteva naveo da su mu odlukama redovnih sudova povređena prava garantovana Ustavom i zakonima Republike Kosovo, isti nije dostavio nijedan relevantan dokaz ili činjenicu koja ukazuje da su sudski organi prekršili njegova ustavom zagarantovana prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

25. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis,* García Ruiz

protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način, kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

27. Međutim, nakon razmatranja dokumentacije koju je dostavio podnosilac zahteva, Ustavni sud ne može doći do zaključka da su postupci i odluke regularnih sudova bili nepravični ili arbitrarni (vidi,*mutatis mutandis,* Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

28. Shodno tome podnosilac zahteva nije dokazao iz kojih razloga i na koji način su njegova prava zagarantovana ustavom povređena. Sama izjava da je Ustav prekršen, ne može se smatrati ustavnom žalbom. Prema tome, u skladu sa pravilom 36. (1) c) Poslovnika o radu, zahtev je očigledno neosnovan i zbog toga je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravila 36. stav (1) c) Poslovnika o radu, dana 13. septembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 93/13, Mustafë Osmani, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Predmet KI 93/13, odluka od 21. oktobra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, Ocena ustavnosti ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Podnosilac zahteva je dana 01. jula. 2013. god., podnelo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

Podnosilac zahteva nije naveo koja su mu ustavom zagarantovana prava povređena osporenom odlukom, već od suda samo traži da mu Sud prizna pravo na 20% od privatizacije društvenog preduzeća Ramiz Sadiku.

Odlukom predsednika br. GJR. KI.93/13 od 05. avgusta 2013 god., sudija Altay Suroyje imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br.KSH.KI 93/13, imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.
Nakon razmatranja dokumentacije koju je podnosilac dostavio sudu, Sud je stava da podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode na ustavnim osnovama jer nije pokazao na koji način i kako su redovni sudovi prekršili njegova prava zagarantovana Ustavom.

Sud smatra da je obrazloženje pruženo u presudi Žalbenog veća Posebne komore, odgovarajući na tvrdnje podnosilaca zahteva, jasno i dobro obrazloženo.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici održanoj 21.oktobra 2013 god., proglasio zahtev neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 93/13
Podnosilac
Mustafa Osmani
Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC-ll-0069, od 22. aprila 2013 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gdin Mustafa Osmani, rođen 20. oktobra 1946. god., iz sela Lauša, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda
Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu:
Žalbeno veće Posebne komore) ASC-ll-0069, od 22. aprila 2013. god., koja je podnosiocu
uručena 21.juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ostvarivanje prava na udeo od 20% od privatizacije društvenog preduzeća Ramiz Sadiku (u daljem tekstu: D.P. Ramiz Sadiku), u Prištini.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.,(u daljem tekstu: zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 01. jula 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 05. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 26. avgusta 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Posebnu komoru Vrhovnog suda o registraciji zahteva.

8. Dana 21. oktobar 2013 god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti**.**

Pregled činjenica

9. Dana 27. juna 2006. god., „DP. Ramiz Sadiku“ je završilo proces privatizacije.

10. Dana 12. marta 2009 god., podnosilac zahteva podneo je žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda na konačnu listu radnika koji su stekli pravo na udeo od 20 %, koju je sačinila Agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: Agencija).

11. U žalbi podnosilac je naveo da je žrtva diskriminacije, ali pri tome on nije dostavio dokaze Posebnoj komori kojima bi potkrepio svoju tvrdnju.

12. Dana 10. juna 2011. god., Sudsko veće Posebne komore odbacilo je žalbu podnosioca kao neosnovanu. U obrazloženju svoje odluke Sudsko veće je navelo *„da je na osnovu uvida u spise predmeta koje je dostavila Agencija i podnosilac, utvrđeno da u postupku pred Agencijom postoje dva zahteva sa istim imenima, jedan je Mustafa Osmani (podnosilac*

zahteva), koji je rođen u Lauši 20. oktobra 1946. god., i koji na osnovu evidencije Agencije nije kvalifikovan da ostvari pravo na udeo od 20%, i drugo lice sa istim imenom i prezimenom koje je rođeno 1939. god. i koje na osnovu evidencije Agencije ispunjava uslove da se nađe na spisku.“

13. Nepoznatog datuma podnosilac ulaže žalbu Žalbenom veću Posebne komore na odluke Sudskog veća Posebne komore od 10. juna 2011. god.

14. U toku postupka saslušanja pred Žalbenim većem Posebne komore, podnosilac nije podneo dokaze kojima bi opravdao svoju tvrdnju da je bio radnik u “DP Ramiz Sadiku“, već je samo ponovio žalbene navode od 12. marta 2009. god.

15. Dana 22. aprila 2013. god, Žalbeno veće Posebne komore donelo je presudu [ASC-ll-0069], kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu jer podnosilac nije uspeo da dokaže svoje tvrdnje na osnovu člana 10.4. UNMIK uredbe 2003/13.

Relevantan zakon

16. *“UREDBA BR. 2003/13 O PROMENI PRAVA KORIŠĆENJA NEPOKRETNE IMOVINE U DRUŠTVENOJ SVOJINI*

Član 10
Prava zaposlenih

Član 10.4. „Smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije, i ako je ustanovljeno da je bilo na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno članu 10.6.“

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu samo sa jednim zahtevom:

„Da želi da i njemu pripadne 20% od privatizacije, kao što je pripalo i svim njegovim kolegama“

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji određuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

20. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu nije naveo koja su mu ustavna prava prekršena presudom Žalbenog veća posebne komore [ASC-ll-0069], od 22. aprila 2013. god., iako član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo kaže:

> *"Podnosilac podneska dužan je da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

21. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (1) c) Poslovnika o radu:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *[...]*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan*

22. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud u odnosu na odluke koje su donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj García Ruiz protiv Španije br. 30544/96 ESLJP, presude od 21. januara 1999).

23. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način, kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi slučaj Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, koji je usvojen 10. jula 1991. god.).

24. Sud smatra da je obrazloženje pruženo u presudi Žalbenog veća Posebne komore, odgovarajući na tvrdnje podnosilaca zahteva, jasno i dobro obrazloženo.

25. Činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja ne može samo po sebi predstavljati argumentovan navod povrede Ustavom zagarantovanih prava (vidi, slučaj, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, br. 5503/02 ESLJP,presuda od 26. jula 2005. god.).

26. U konkretnom slučaju podnosilac zahteva nije utemeljio svoje navode na ustavnim osnovama jer nije pokazao na koji način i kako su redovni sudovi prekršili njegova prava zagarantovana Ustavom.

27. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se odbije kao neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36. (1) c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. (1) a) Poslovnika o radu 21. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 58/13, Sadik Bislimi, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Uroševcu, C. br. 6/2008, od 5. novembra 2012. god.; rešenja Opštinskog suda u Uroševcu, C. br. 364/2009, od 19. decembra 2012. god. i rešenja Osnovnog suda u Uroševcu, C. br. 534/10, od 15. marta 2013. god.

Slučaj KI58/13, odluka od 16. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pravo na pravično suđenje, pravo na pravičan proces, preuranjen zahtev, iscrpljenje delotvornih pravnih sredstava

Podnosilac se u suštini žali protiv odluka prvostepenog suda, gde predmet osporavanja nije u sva tri predstavljena slučaja isti. Podnosilac navodi da su redovni sudovi njihovim odlukama povredili njegova ustavna prava garantovana članom 31 Ustava. Podnosilac između ostalog traži od Suda nadoknadu nastale štete u domaćinstvu (aparati za domaćinstvo) od strane EKK, zbog prekida električne energije, uklanjanje prepreka sa njegove imovine koju omete električna mreža EKK i nadoknadu za nastalu štetu zbog prekida isplate penzije.

U ovom slučaju Sud naglašava da je podnosilac zahteva imao mogućnosti da navodne povrede ustavnih prava, o pristrasnosti suda, pokrenutih pred Ustavnim sudom, podnese pred sudovima viših stepena, kao što su Apelacioni sud i Vrhovnog sud. Iz gore iznetih razloga, Sud je zaključio da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, koji se traže članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) a) Poslovnika, stoga, u skladu sa članom 46 [Prihvatljivost] Zakona, zahtev je proglašen neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI58/13
Podnosilac
g. Sadik Bislimi
Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Uroševcu C. br. 6/2008 od 5. novembra 2012. god.; rešenja Opštinskog suda u Uroševcu C. br. 364/2009 od 19. decembra 2012. god. i rešenja Osnovnog
suda u Uroševcu C. br. 534/10 od 15. marta 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sadik Bislimi, sa prebivalištem u Uroševcu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Opštinskog suda u Uroševcu C. br. 6/2008 od 5.
novembra 2012. god.; C. br. 364/2009 od 19. decembra 2012. god. i odluku Osnovnog
suda u Uroševcu C. br. 534/10 od 15. marta 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena, od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), ustavnosti presude Opštinskog suda u Uroševcu C. br. 6/2008 od 5. novembra 2012. god.; rešenja Opštinskog suda u Uroševcu C. br. 364/2009 od 19. decembra 2012. god. i rešenja

Osnovnog suda u Uroševcu C. br. 534/10 od 15. marta 2013. god., kojima podnosilac zahteva navodi da mu je prekršeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 16. decembra 2008. god. koji je studio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 18. aprila 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 29. aprila 2013. god., predsednik Ustavnog suda, odlukom br. GJR.58/13 je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca kao i odlukom br. KSH.58/13 je imenovao Veća za razmatranje u sastavu članova: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

7. Dana 8. maja 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva pod br. KI58/13 i tražio je od podnosioca dopunu istog potrebnom dokumentacijom.

8. Dana 18. juna 2013. god., podnosilac je podneo popunjen obrazac zahteva kome su nedostajale sudske odluke najviših stepena.

9. Dana 26. juna 2013. god., Sud je ponovo tražio od podnosioca zahteva dodatnu dokumentaciju.

10. Dana 10. jula 2013. god., g. Kushtrim Bislimi, u ime podnosioca zahteva, putem elektronske pošte (e-mail) obaveštava Sud da su tražene odluke, zajedno sa popunjenim obrascem, dostavljene Sudu 14. juna 2013. god.

11. Dana 16. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 28. decembra 2007. god., podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Uroševcu protiv Energetske korporacije Kosova (u daljem tekstu: EKK), u vezi sa nastalim štetama zbog prekida električne energije tokom vremenskog perioda od 1. januara 2003. god. do 31. oktobra 2007. god.

13. Dana 5. novembra 2012. god., Opštinski sud u Uroševcu (presuda C. br. 6/2008) je odbio tužbeni zahtev podnosioca podnetog protiv EKK-a, u vezi sa nadoknadom štete u vrednosti od 2.761,47,00 evra nastalih zbog prekida električne energije za vremenski period od 1. januara 2003. god. do 31. oktobra 2007. god. Navedeni sud je u skladu sa članom 319. stavom 1. i članom 322. Zakona o parničnom postupku (ZPP) konstatovao da dokazi podneti od strane podnosioca ne predstavljaju dovoljan osnov za usvajanje njegovog tužbenog zahteva, stoga ga je odbio kao neosnovan. Protiv ove presude, podnosiocu je dozvoljeno pravo na žalbu u roku od 15 dana od dana prijema presude.

14. Dana 12. novembra 2009. god., podnosilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Uroševcu u vezi sa ometanjem posedovanja, korišćenja njegove privatne svojine zbog smetnji za koje navodi da mu izaziva distributivna mreža električne energije kojim upravlja EKK.

15. Dana 19. decembra 2012. god., Opštinski sud u Uroševcu (rešenje, C. br. 364/09) je odbacio tužbeni zahtev podnosioca kao neblagovremen, kako navodi navedeni sud, jer je podnosilac propustio zakonski rok za podnošenje tužbe.

16. Dana 20. decembra 2010. god., podnosilac je podneo tužbeni zahtev Osnovnom sudu u Uroševcu protiv Vlade Kosova, odnosno Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, u vezi sa zahtevom za nadoknadu štete nastale zbog prekida isplate penzije za 13 (trinaest) godina zaredom.

17. Dana 15. marta 2012. god., Osnovni sud u Uroševcu (rešenje C. br. 534/10) je odbacio tužbu podnosioca kao neosnovanu, kako naglašava navedeni sud, jer je tužba nejasna, nerazumljiva i zahtevi nisu definisani.

18. Podnosilac u svom zahtevu je pomenuo da je protiv odluka prvostepenog suda ostvario pravo na žalbu pred drugostepenim sudom. Međutim, podnosilac zahteva nije dostavio nijednu odluku drugostepenog, niti trećestepenog suda, iako je Ustavni sud to više puta zahtevao od njega.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi svojim odlukama povredili ustavna prava garantovana članom 31. Ustava.

20. Podnosilac zahteva, između ostalog, traži od Ustavnog suda: nadoknadu nastale štete u domaćinstvu (aparati za domaćinstvo) od strane EKK zbog prekida električne energije; uklanjanje prepreka sa njegove imovine koju ometa električna mreža EKK i nadoknadu za nastalu štetu zbog prekida isplate penzije.

Prihvatljivost zahteva

21. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

22. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113. stav 7. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] koji
određuje da:

> *"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

23. Član 47. (2) Zakona o sudu, takođe, predviđa da:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*

24. Štaviše, pravilo 36. (1) a) Poslovnika predviđa da:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*

a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.

25. Ustavni sud, iz spisa predmeta, primećuje da se podnosilac zahteva u suštini žali protiv odluka prvostepenog suda, gde predmet osporavanja nije u sva tri predstavljena slučaja isti.

26. U prvom slučaju (presuda C. br. 6/2008 od 5. novembra 2012. god.) podnosilac zahteva se žali na nastale štete od strane EKK-a zbog prekida električne energije; u drugom slučaju (rešenje C. br. 364/09 od 19. decembra 2012. god.) on se žali zbog ometanja posedovanja njegove privatne svojine, isto tako od strane organa EKK-a, i u trećem slučaju (rešenje C. br. 534/10 od 15. marta 2013. god.) žali se na nastalu štetu zbog prekida isplate penzije 13 (trinaest) godina zaredom.

27. U ovom slučaju, Sud naglašava da je podnosilac zahteva imao mogućnosti da navodne povrede ustavnih prava, o pristrasnosti suda, pokrenutih pred Ustavnim sudom, podnese pred sudovima viših stepena, kao što su Apelacioni sud i Vrhovni sud. Pošto je Ustavni sud više puta tražio od podnosioca zahteva popunjavanje i kompletiranje zahteva relevantnom dokumentacijom, ocenjuje da teret odgovornosti pada na stranku/stranke u slučaju nekomletiranja zahteva.

28. Ocenjujući iz ove perspektive, Ustavni sud smatra da je zahtev podnosioca preuranjen, jer nisu iscrpljena sva raspoloživa pravna sredstva prema zakonima na snazi.

29. Stoga, u skladu sa principom subsidijarnosti, Sud smatra da je podnosilac zahteva obavezan da iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom, kao što se predviđa članom 113.(7) Ustava i drugim zakonskim odredbama koje su gore navedene.

30. U stvari, cilj pravila iscrpljenja pravnih sredstava je da pruži priliku redovnim sudovima da isprave navedene povrede Ustava. Pravilo iscrpljenja sredstava je na funkcionalan način isprepleteno sa karakterom supsidijarnosti procesnog okvira ustavnog prava (vidi, *mutatis mutandis,*Selmouni protiv Francuske [GCl, § 74; Kudla protiv Poljske [GCl, § 152; Andrashik i drugi protiv Slovačke [dec.]).

31. Kad god se osporava odluka na osnovu pravnog stava koji je neprihvatljiv sa stanovništva ljudskih prava i osnovnih sloboda, redovnim sudovima, koji su doneli odluku, treba pružiti mogućnost preispitivanja osporene odluke. To znači da, uvek kada se navodi

povreda ljudskih prava, ne mora da znači da ovaj navod treba da stigne do Ustavnog suda pre nego što se razmotri od strane redovnih sudova.

32. Na osnovu gorenavedenih razloga, Sud utvrđuje da zahtev ne ispunjava uslove za prihvatljivost prema članu 113.7. Ustava, članu 47.2. Zakona i pravilu 36.1. (a) Poslovnika o radu, stoga, u skladu sa članom 46. [Prihvatljivost] Zakona, zahtev se kao takav smatra neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, u skladu sa članom 47.2. Zakona i u skladu sa pravilom 36. (1) a) i 56. (2) Poslovnika o radu, dana 16. oktobra 2013. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 81/13, Kosovska agencija za privatizaciju, datum 05 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo, DHPGJS. br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god.

Slučaj KI81/13, odluka od 22. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, opšta načela, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva tvrdi da su sudski organi, odnosno Žalbeno veće PKVS, rešenjem AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god., povredili ustavna prava garantovana članom 102, stav 3 Ustava kao i pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31 Ustava i članom 6 EKLJP. Podnosilac zahteva posebno tvrdi da je Žalbeno veće PKVS, kada je odučilo o žalbi KAP, ne razmatrajući predmet imovinskog spora, u vezi sa nadležnošću Opštinskog suda u Prištini, odlučilo u suprotnosti sa članom 102.3 Ustava, i u suprotnosti sa uslovima iz člana 6 EKLJP.

Sud je u ovom slučaju zaključio da odgovarajući postupci sprovedeni u Posebnoj komori Vrhovnog suda nisu na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni, jer je navedeni sud argumentovao i uverljivo obrazložio svoju ocenu u vezi sa donetom odlukom *(vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).* Sve u svemu, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost, jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je osporena odluka povredila njegova prava garantovana Ustavom. Stoga, u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika o radu, Sud je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI81/13
Podnosilac
Kosovska agencija za privatizaciju
Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo DHPGJS. br. AC-II-12-0212 od 7. marta 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: Podnosilac),
zastupljena od strane g. Shefika Kurteshija.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda
Republike Kosovo br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god. (u daljem tekstu: PKVS), koju
podnosilac zahteva je primio 23 marta 2013.god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća PKVS br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god., u vezi sa imovinskim sporom i nadležnostima Kosovske agencije za privatizaciju koje imaju veze sa društvenom imovinom.

Pravni osnov

4. Član 113.7, u vezi sa članom 21.4, Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu
Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009.
god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike
Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 7. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 20. juna 2013. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI81/13,
imenovao sudiju Snezhanu Botusharovuza sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik
Ustavnog suda je odlukom br. KSH. KI 126/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno
od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 9. jula 2013. god., Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva i PKVS o upisu zahteva pod br. .

8. Dana 22. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i
preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva tvrdi da je preduzeće Euro Vetfarm d.o.o iz Prištine (tužilac) protiv tužene, preduzeće za snabdevanje i proizvodnju lekova, “Vetfarm” a.d., sa sedištem u Beogradu, podnelo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini. Predmet razmatranja ove pravne stvari je bilo pravo na priznavanje svojine prema ugovoru Ov. br. 23887/2009 od 3. septembra 2009. god., overenom od strane Opštinskog suda u Beogradu, u vezi sa kupoprodajom nepokretnosti (kuće-zgrade) u

površini od 0.09,68 ha i pravo na zajedničko korišćenje dvorišta u površini od 0.12,26 ha.

10. Dana 19. februara 2010. god., Opštinski sud u Prištini (presuda, C. br. 2134/2009) je usvojio kao osnovan tužbeni zahtev podnet od strane preduzeća Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini (tužilac). Ovom presudom je potvrđeno da je preduzeće Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini, na osnovu ugovora o kupoprodaji nepokretnosti, steklo pravo svojine nad nepokretnošću koja se nalazi u Prištini, u ul. Xhemail Priština br. 5, po kulturi kuća-zgrada, sa površinom od 0.09,68 ha i pravo na zajedničko korišćenje dvorišta u površini od 0.12,26 ha, a na ukupnoj površini kuće i dvorišta od 0.21.94 ha. Nepokretnost je upisana kao katastarska parcela br. 4724 i zavedena prema posedovnom listu br. 1590, prema potvrdi o imovinskim pravima nad nepokretnostima UL-71914059-1590 ZK Priština.

11. Opštinski sud u Prištini je presudom C. br. 2134/2009 obavezao tuženu, preduzeće "Vetfarm" a.d. u Beogradu da prizna imovinsko pravo preduzeću Euro-Vetfarm d.o.o. u Prištini i pravo na trajno korišćenje navedene nepokretnosti. Isto tako, ovom presudom je obavezao Odeljenje za geodeziju, katastar i imovinu u Prištini da navedenu nepokretnost upiše i prenese sa tužene "Vetfarm" a.d. u Beogradu, na tužioca Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini, u roku od 15 (petnaest) dana od dana pravosnažnosti presude.

12. Dana 26. aprila 2010. god., Opštinska katastarska kancelarija u Prištini (u daljem tekstu: OKK), na osnovu zahteva preduzeća Euro Vetfarm d.o.o., pod br. reference: 05-952-1776, od 8. aprila 2010. god., prema presudi C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., Opštinskog suda u Prištini, je tražila od KAP davanje saglasnosti za upis nepokretnosti u zemljišne knjige na ime novog vlasnika (tužioca) Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini. OKK u Prištini je takođe tražila od KAP objašnjenja u vezi sa navedenom nepokretnošću, da li nepokretnost pripada nekom akcionarskom društvu ili društvenom preduzeću, kao i tačan naziv preduzeća koja je u OKK u Prištini upisano kao "Vetfarm" i "Vetprom".

13. Dana 8. juna 2010. god., podnosilac zahteva (KAP), nakon što je obaveštena od strane OKK u Prištini u vezi sa presudom C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., Opštinskog suda u Prištini, podnela je žalbu PKVS, tražeći poništavanje sprovođenja presude C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., i usvajanje predloga za uvođenje privremene mere u vezi sa upisom sporne nepokretnosti na ime novog vlasnika Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini od strane OKK Prištine. Žalba

podnosioca zahteva (KAP) je zasnovana na činjenici da, prema Zakonu 03/L-067, KAP je nadležna da upravlja društvenim preduzećima na Kosovu.

14. Dana 1. jula 2012. god., sudsko veće PKVS (rešenje, SCA-10-0043) je usvojilo zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere, zabranjujući OKK u Prištini prenos i upis nepokretnosti u zemljišne knjige prema nalogu presude C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., Opštinskog suda u Prištini, sve dok PKVS ne donese presudu u vezi sa ovim predmetom.

15. Dana 15. jula 2010. god., Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini je protiv rešenja sudskog veća PKVS, u vezi sa uvođenjem privremene mere, uložio žalbu Žalbenom veću PKVS-a. Ovo preduzeće je preko uložene žalbe tražilo da se preinači rešenje SCA-10-0043 od 1. jula 2010. god., PKVS-a i da ostane na snazi presuda C. br. 2134/2009 Opštinskog suda u Prištini od 19. februara 2010. god. Organi Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini su osporili rešenje sudskog veća PKVS, tvrdeći da PKVS nije nadležan da sudi u predmetima koji imaju veze sa akcionarskim društvima, već samo sa društvenim preduzećima.

16. Dana 22. marta 2011. god., Žalbeno veće PKVS (rešenje ASC-10-0049) je odbilo žalbu preduzeća Euro Vetfarm d.o.o. u Prištini i potvrdilo je rešenje sudskog veća PKVS SCA-10-0043 od 1. jula 2010. god., u vezi sa usvajanjem zahteva podnosioca (KAP) o uvođenju privremene mere, koji zabranjuje prenos i upis nepokretnosti u zemljišnim knjigama u KOK u Prištini.

17. Dana 7. marta 2013. god., Žalbeno veće PKVS (rešenje AC-II-12-0212) je nakon razmatranja predmeta u celosti, odbacilo kao neprihvatljivu žalbu podnosioca zahteva uloženu protiv presude C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., Opštinskog suda u Prištini. Obrazloženje rešenja Žalbenog veća PKVS glasi:

> *"KAP u žalbi tvrdi da je 26. aprila 2010. god., obavešten o presudi Opštinskog suda. Iz spisa predmeta se jasno može videti da je tuženoj (DP za proizvodnju i snabdevanje lekovima export-import Vetfarm Beograd) presuda Opštinskog suda uručena 25. marta 2010. god., koja je 6. aprila 2010. god., podneskom podnetim Opštinskom sudu u Prištini, izjavila da odustaje od žalbe. U to vreme, KPA je bila osnovana i funkcionalna. Neosporna je činjenica da podnosilac žalbe nije podneo žalbu PKVS u roku od 60 dana, protiv presude Opštinskog suda. Činjenica da li je na vreme*

obaveštena o presudi nije dokazana od strane KAP i teret dokazivanja pada na nju.
[...]
Žalbeno veće ocenjuje da zbog neblagovremene žalbe sada nema mogućnost da se izjasni, da li je u vezi sa ovom tužbom ovaj sud imao nadležnost i da li je pravni naslov (ugovor o kupovini imovine) na osnovu koga se traži prenos sporne nepokretnosti bio zasnovan na zakonu, jer neblagovremna žalba KAP-a proceduralno ometa Žalbeno veće da nastavi i razmotri meritum žalbene presude.
Dakle, kao što je već u ovakvim slučajevima odlučeno u sudskoj praksi Žalbenog veća PKVS (ASC-11-0094), ne može se smatrati opravdanim poništenje presude koja je postala konačna na osnovu neblagovremene žalbe uložene od strane KAP nakon više od dva meseca od roka koji je istekao za podnošenje žalbe, a naročito nakon povlačenja tužbe od strane punomoćnika koga je odredila tužena stranka.

Jedan od osnovnih principa svakog primenjivog zakona je pružanje pravne sigurnosti za stranke preko zakona i sudskih odluka. Konačne odluke za koje stranke svesno propuštaju zakonske rokove da ih ospore, ili odustaju od žalbi, ne mogu biti predmet sudskih uplitanja da bi se kasnije promenile, samo jer stranka nakon isteka roka, u nekom momentu, ima interes da ih promeni, jer ovo prouzrokuje pravnu nesigurnost za uključene stranke. U ovom predmetu, razmatranje merituma neblagovremene žalbe KAP, koja nije bila uključena u postupku pred Opštinskim sudom, uložene protiv žalbene presude, povredićе pravo stranaka u postupku na pravično suđenje na osnovu člana 6. (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (slična stanovišta o ovom pitanju ima sud u Strazburgu u slučaju Brumarescu protiv Rumunije o povredi člana 6. Konvencije i prava na pravično suđenje, u slučaju uplitanja u konačnu presudu zbog podnošenja pravnog leka van roka).

Štaviše, u ovom predmetu, KAP je uložila žalbu protiv presude Opštinskog suda u Prištini, u postupcima u kojima ona nije bila stranka. Tužena stranka je preduzeće iz Republike Srbije, dakle, kao što je sada odlučeno sudskom praksom Žalbenog veća (AC-II-12-0058), u ovakvim slučajevima žalba je neprihvatljiva i zbog činjenice da na osnovu 5.2 dodatka ZPK, tužena sa sedištem van zemlje (bez obzira na njen nerazjašnjen pravni status i status sporne nepokretnosti koju ima u Prištini), ne može biti stranka u postupcima pred većima PKVS.

18. Dana 27. marta 2013. god., podnosilac zahteva, protiv rešenja Žalbenog veća PKVS br. AC-II-12-0212 od 7. marta 2013. god je podneo predlog Kancelariji državnog tužilaštva za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti. Podnosilac zahteva je u predlogu za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti naveo da je rešenje Žalbenog veća PKVS protivzakonito, jer nije zasnovano na zakonskim argumentima i obrazloženje rešenja nije dovoljno i nije uverljivo i iz tih razloga osporava tvrdnje Žalbenog veća PKVS o odbacivanju žalbe kao neblagovremene od strane navedenog stepena.

19. Dana 25. aprila 2013. god., Kancelarija glavnog državnog tužioca (obaveštenje KML C. br. 44/13 od 12 aprila 2013. god.) obaveštava podnosioca zahteva da nije našao pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su sudski organi, odnosno Žalbeno veće PKVS (rešenje AC-II-12-0212 od 3. marta 2013. god.) povredili ustavna prava garantovana članom 102. stavom 3. Ustava, kao i pravo na "pravično i nepristrasno suđenje" garantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je: Opštinski sud u Prištini, odlučujući o navedenom imovinskom sporu, počinio povredu odredaba člana 5.1. (a) (i) i 5.1. (a) (ii) Zakona o KAP- u (Zakon br. 03/L-067) i koji je na snazi i koji predviđa da:

    5.1 (a) "Agencija je ovlašćena da upravlja sa:

    (i) preduzećima u Društvenom vlasništvu, bez obzira da li su one podvrgnute transformaciji; i

    (ii) celokupnom imovinom koja se nalazi na teritoriji Kosova, bilo da su ona organizovana kao pravna lica (entiteti) ili ne, koja obuhvata imovinu u društvenom vlasništvu u ili posle 22. marta 1989. god, bez obzira da li je ona bila podvrgnuta Transformaciji prema članu 5.1(b) dole; i [...]

22. Podnosilac zahteva tvrdi da: *"I pored zakonskih obaveza određenih članom 102.3. Ustava Kosova da: "sudovi odlučuju na osnovu Ustava i zakona", Opštinski sud u Prištini je, počinio povredu člana 5.1. i 29.1. Zakona o KAP- u (Zakon br. 03/L-067), zakon koji je bio na snazi u vreme podnošenja tužbe, kao i člana 75.3, 76. i 77.1. Zakona o parničnom postupku (Zakon br. 03/L-006); člana 4.1. tačke 4. i 5. Uredbe UNMIK-a 2008/4 o PKVS, o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, dakle, tvrdi da je razmatranje i donošenje presude C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., bilo protivzakonito i da krši Ustav i zakone na snazi u Republici Kosovo."*

23. Podnosilac zahteva, posebno tvrdi da: *"Žalbeno veće PKVS, kada je odlučilo o žalbi KAP-a, ne razmatrajući predmet imovinskog spora, u vezi sa nenadležnošću Opštinskog suda u Prištini, odlučilo je u suprotnosti sa članom 102.3. Ustava i u suprotnosti sa uslovima iz člana 6. EKLJP, pravo koje je garantovano i članom 31. Ustava, odbacujući žalbu podnosioca zahteva kao neblagovrmenu."*

24. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da je žalba PKVS uložena u zakonskom roku, pošto je 26. aprila 2010. god., po prvi put obaveštena o presudi C. br. 2134/2009 od 19. februara 2010. god., Opštinskog suda u Prištini od strane OKK u Prištini.

Prihvatljivost zahteva

25. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

26. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa:

> *113.7 „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

27. I članom 21. stavom 4. Ustava koji predviđa:

> *21.4 „Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva."*

28. Ustavni sud nakon što je pregledao sve dokaze i argumente koje je izneo podnosilac zahteva, primećuje da: podnosilac zahteva uglavnom se žali protiv odluke Žalbenog veća PKVS kojom je odbačena žalba podnosioca kao neblagovremena. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi tražio od Žalbenog veća PKVS da proglasi nevažećom presudu Opštinskog suda u Prištini zbog toga što je rešio slučaj nad kojim nije imao jurisdikciju.

29. Za potrebe prihvatljivosti, Sud, takođe, mora uzeti u obzir da li zahtev podnosioca ispunjava uslove za prihvatljivost propisane u pravilu 36. (1) c) i u odredbama pravila 36.(2) Poslovnika, koje predviđaju:

36(1) "Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

36(2) "Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

e) da zahtev nije prima facie opravdan,

f) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,

g) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

h) *da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

30. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da „je Žalbeno veće PKVS odlučilo u suprotnosti sa Ustavom i primenjivim zakonima u Republici Kosovo", Sud smatra da rešenje Žalbenog veća Posebne komore u suštini ne sadrži povrede ustavnih prava, jer podnosilac zahteva nije uspeo da obrazloži zašto i kako je ova odluka Veća bila neobrazložena i proizvoljna.

31. Sud podseća da slučaj treba da se izgradi na osnovu ustavnog argumenta da bi Sud mogao da interveniše.

32. Obrazloženje odluke Žalbenog veća PKVS se uglavnom zasniva na principu garantovanja pravne sigurnosti konačnih sudskih odluka, podržavajući obrazloženje odluke u skladu sa sudskom praksom ESLJP u vezi sa predmetima analogne prirode. U nastavku sledi zaključak Veća u vezi sa predmetom:

> *"Jedan od osnovnih principa svakog primenjivog zakona je pružanje pravne sigurnosti za stranke preko zakona i sudskih odluka. Konačne odluke za koje stranke svesno propuštaju zakonske rokove da ih ospore, ili odustaju od žalbi, ne mogu biti predmet sudskih uplitanja da bi se kasnije preinačile, samo jer stranka nakon roka u nekom momentu ima interes da ih preinači, jer ovo prouzrokuje pravnu nesigurnost za uključene stranke. U ovom predmetu, razmatranje merituma neblagovremene žalbe KAP, koja nije bila uključena u postupku pred Opštinskim sudom, uložene protiv žalbene presude, će prekršiti pravo stranaka u postupku na pravično suđenje na osnovu člana 6. (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (slična stanovišta o ovom pitanju ima sud u Strazburu u slučaju Brumarescu protiv Rumunije o povredi člana 6. Konvencije i prava na pravično suđenje, u slučaju uplitanja u konačnu presudu zbog podnošenja pravnog sredstva van roka).*

33. Dok, što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa činjenicom da: *"Opštinski sud u Prištini, odlučujući u vezi sa sporom, počinio je povredu člana 5.1. i 29.1. Zakona o KAP-u (Zakon br. 03/L-067), koji je bio na snazi u vreme podnošenja tužbe, kao i člana 75.3, 76. i 77.1. Zakona o parničnom postupku (Zakon br. 03/L-006); člana 4.1. tačka 4. i 5. Uredbe UNMIK-a 2008/4 o PKVS koja ima veze sa pitanjima koje se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju",* Sud naglašava da osnova žalbe podnosioca sadrži navode koji se odnose na bitne povrede primenjivih zakonskih odredaba i povrede parničnog postupka."
34. Stoga, Sud smatra da takvi navodi mogu da budu u oblasti zakonitosti.

35. Sud naglašava da nije njegova dužnost da ocenjuje zakonitost i tačnost odluka donetih od strane redovnih sudova, osim ako postoje uverljivi dokazi da su takve odluke donete na vidljivo nepravičan i nejasan način.

36. Dužnost Suda, u vezi sa navodnim povredama ustavnih prava, je da analizira i oceni da li su postupci, gledano u celini, bili pravični i u skladu sa zaštitom izričito utvrđeni Ustavom. Dakle, Ustavni sud nije sud četvrtog

stepena, prilikom razmatranja odluka donetih od strane sudova nižih stepena. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava *(vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).*

37. U ovom slučaju, podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje da navodnepovrede navedene u zahtevu, predstavljaju povreda ustavnih prava *(vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).*

38. Štaviše, Sud ne može da smatra da su odgovarajući postupci sprovedeni u Posebnoj komori Vrhovnog suda na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni *(vidi, mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).*

39. Sve u svemu, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost, jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je osporena odluka povredila njegova prava i slobode garantovane Ustavom.

40. Dakle, u skladu sa pravilom 36. (2) b) i d) Poslovnika o radu, zahtev podnosioca se smatra kao očigledno neosnovan i tako takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. (7) Ustava i u saglasnosti sa pravilom 36. (2) b) i d) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, 22. oktobra 2013. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 28/12, Fehmi Ymeri, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 200/2010, od 10. janura 2010. god.

Slučaj KI28/12, odluka od 25. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije.

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22 zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosilac između ostalog navodi da je povređeno njegovo pravo na rad i obavljanje profesije.

Sud između ostalog navodi da bavljenje greškama u činjenicama ili zakonu spada u nadležnost redovnih sudova i ne može da deluje kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena. Sud je dalje objasnio da podnosilac nije pružio nikakav dokaz da su njegova prava i slobode garantovane Ustavom bile povređene. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava i pravilima 36 (1) c) i 56 (2) Poslovnika o radu odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI28/12
Podnosilac
Fehmi Ymeri
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 200/2010, od 10. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Fehmi Ymeri (u daljem tekstu: podnosilac) sa prebivalištem u Prištini. U postupku pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) podnosioca zahteva zastupa g. Habib Hashani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 10. januara 2012. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 7. februara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda, rev. br. 200/2010 povredila pravo na rad i obavljanje profesije, kao što je garantovano odredbama člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 23. marta 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 25. aprila 2012. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI28/12, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH. KI28/12, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 22. oktobra 2013. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Veće za razmatranje iznelo je Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Dana 10. juna 2000. god., šef izborne komisije je obavestio podnosioca zahteva da je izabran za mesto direktora za restruktuiranje Energetske korporacije Kosovo (EKK).

9. Neodređenog dana, specijalni predstavnik generalnog sekretara, u to vreme g. Bernard Kushner, imenovao je podnosioca zahteva za direktora za restruktuiranje u Energetskoj korporaciji Kosovo (EKK) od 24. jula 2000. god.

10. Dana 16. septembra 2002. god., podnosilac zahteva je podneo obaveštenje o ostavci, uglavnom zbog teškog stanja kroz koje prolazi Energetska korporacija Kosova.

11. Dana 9. maja 2003. god., odlukom generalnog direktora EKK-a, ref. br. 1579, g. Charles Brown, podnosilac zahteva je obavešten da je nakon ostavke sa mesta direktora za restruktuiranje, rukovodstvo EKK-a pokušalo da pronađe novo odgovarajuće radno mesto, ali bez uspeha. Štaviše, ovim dopisom, podnosilac zahteva je obavešten da se njegov radni odnos sa EKK-om okončava 10. avgusta 2003. god.

12. Dana 30. maja 2003. god., podnosilac zahteva je odgovorio generalnom direktoru EKK-a, gde izražava svoje razočarenje odlukom i traži

poništenje odluke 1579 od 9. maja 2003. god., u vezi sa prekidom njegovog radnog odnosa.

13. Dana 3. juna 2006. god., generalni direktor EKK-a traži od podnosioca zahteva da poštuje odluku br. 1579 od 9. maja 2003. god.

14. Dana 20. maja 2009. god., Opštinski sud u Prištini je odlukom C1.br. 257/2008 usvojio tužbu podnosioca zahteva i poništio odluku br. 157 od 9. maja 2003. god., u vezi sa prekidom radnog odnosa i naložio je EKK-u da vrati podnosioca zahteva na njegovo prethodno radno mesto. Sud je naglasio da je nakon ostavke podnosioca zahteva sa mesta direktora za restruktuiranje, poslodavac bio obavezan da mu pronađe drugo odgovarajuće mesto u EKK-u u skladu sa članom 12. Uredbe UNMIK-a 2001/27.

15. Dana 14. maja 2010. god., Okružni sud u Prištini je odlukom Ac. br. 49/10 odbacio žalbu EKK-a i potvrdio poslednju odluku Opštinskog suda.

16. Dana 10. januara 2010. god., Vrhovni sud je odlukom rev. I. br. 200/2010 usvojio reviziju EKK-a i odbacio je odluku sudova nižih stepena.

17. Vrhovni sud Kosovo je u svojoj presudi naveo „*da su sudovi nižih stepena, na osnovu izvedenih dokaza, pogrešno primenili materijalne odredbe, kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca osnovan, zbog čega je u skladu sa članom 224.1. Zakona o parničnom postupku revizija tužene prihvaćena i obe presude sudova nižih stepena su preinačene, a tužbeni zahtev tužioca je odbačen.*“

18. Štaviše, Vrhovni sud je naveo da *“u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu, član 11.1. tačka b) propisuje da ugovor o radu prestaje pisanim sporazumom između zaposlenog i poslodavca. Čin ostavke tužioca sa mesta direktora za restruktuiranje je oblik prestanka radnog odnosa u skladu sa gorenavedenom odredbom. Tužena je trebalo da izrazi dobru volju i da dodeli tužiocu drugo radno mesto, ali nije bila obavezna. To je bilo pravo tužene da povodom ostavke sa mesta sa posebnim odgovornostima imenuje tužioca na drugo radno mesto koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, za koje je tužena bila angažovana, ali nije imala mogućnost. Dakle, ocena sudova nižih stepena da tužena nije primenila postupak prestanka radnog odnosa prema tužiocu zbog ekonomskih promena u skladu sa članom 12. Uredbe br. 2001/27, Vrhovni sud ne može da prihvati, jer u slučaju tužioca, radni odnos je prestao u skladu sa članom 11. stavom 1. tačkom b) ove Uredbe”.*

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo na rad i obavljanje profesije bilo povređeno, zbog činjenice jer se *"njegova ostavka odnosila na ostavku sa mesta direktora za restruktuiranje, a ne i iz EKK-a"*. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da je EKK bio obavezan da mu pronađe drugo odgovarajuće radno mesto u okviru kompanije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

21. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (1) c) Poslovnika o radu koje predviđa:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve (...) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

23. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane redovnih sudova, osim u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, ovaj Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).

24. Sve u svemu, Sud može samo da razmatra li su dokazi bili predstavljeni na takav način da su postupci uopšte, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi između ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

25. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio nikakav dokaz da su njegova prava i slobode bile povređene od strane redovnih sudova. Vrhovni sud je pružio podnosiocu zahteva dobro obrazloženu presudu o tome kako poslodavac nije bio obavezan da mu pronađe drugo radno mesto u okviru EKK-a nakon njegove ostavke sa goredodeljene pozicije u ovoj instituciji.

26. Dakle, Ustavni sud ne može da zaključi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

27. Sve u svemu, podnosilac zahteva nije pokazao kako su i zašto njegova prava garantovana Ustavom bila povređena. Sama izjava da je Ustav bio povređen ne može se smatrati ustavnom žalbom. Prema tome, u skladu sa pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu, zahtev je očigledno neosnovan i, stoga, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, i pravilima 36.1. (c) i 56.2. Poslovnika o radu, dana 22. oktobra 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 79/12, Tanasko Đorđević i ostali, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, MIc Rev. 377/2009, od 8. maja 2012. god.

Slučaj KI 79/12, odluka od 19. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, poništenje ugovora o poklonu, imovinski spor.

Podnosioci su podneli zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava, navodeći da je presudom Vrhovnog suda Kosova, MIc Rev. 377/2009, od 8. maja 2012. god., kojom je preinačena presuda Okružnog suda u Prizrenu i odbačena tužba podnosilaca o poništenju ugovora o poklonu nepokretnosti, uključenih u navedenom ugovoru, prekršeno pravo na imovinu garantovano članom 46 Ustava.

Nakon razmatranja slučaja u celosti, Ustavni sud ne može da zaključi da li su odgovarajući postupci u Vrhovnom sudu na neki način bili nepravični ili proizvoljni. Ustavni sud ponavlja da nije sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane nižestepenih sudova. To je uloga redovnih sudova, da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava.

Sud primećuje za zahtev podnosilaca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, jer podnosioci zahteva nisu uspeli da dokažu da su im osporenom odlukom povređena prava i slobode garantovane Ustavom. Stoga, sud je zaključio da je zahtev podnosilaca, u skladu sa pravilom 36.2 (a) i (b) Poslovnika o radu, očigledno neosnovan i sledstveno tome, neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 79/12
Podnosilac
Tanasko Đorđević i ostali
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo MIcRev. 377/2009, od 8. maja 2012. god.

STAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su gd. Tanasko Đorđević, gđa. Miloratka Jelić, gd.Srboljub Đorđević, gđa. Serafina Đorđević, gđa. Jagoda Janković i gd. Milorad Đorđević iz Prizrena, koje na osnovu ovlašćenja zastupa gd. Bashkim Nevzati, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosovo MIcRev. 377/2009, od 8. maja 2012. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 12. jula 2012. god., kojom je preinačena presuda Okružnog suda u Prizrenu i odbačena tužba podnosioca zahteva o poništenju ugovora o poklonu nepokretnosti uključenih u navedenom ugovoru Leg. br. (Posl. br. Ov.) 956/59 od 7. oktobra 1959. god., zaključen između pretka tužilaca kao poklonadavca i opštine Prizren u svojstvu poklonoprimca.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosovo MIcRev. 377/2009, od 8. maja 2012. god., tvrdeći da je povređen član 46 [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 24. avgusta 2012. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 27. septembra 2012. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva, Opštinski sud u Prizrenu, Okružni sud u Prizrenu i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ocene ustavnosti odluka u vezi sa slučajem br. KI 79/12.

7. Odlukom predsednika (br. GJR. 79/12, od 4. septembra 2012. god.), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 79/12, imenovano je veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani, članovi veća.

8. Dana 19. novembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 7. oktobra 1959. god., zaključen je ugovor Leg. br. 956/59 o poklonu između Jovanke Miletić Dejanović, iz Prizrena, kao poklonodavca, na jednoj strani i ondašnjeg Narodnog odbora opštine Prizrena, kao poklonoprimaoca, na drugoj strani, prema kome je poklonodavac poklonio poklonoprimaocu katastarske parcele: br. 4/168/2 u površini od o. 47,00 ha; br. 5/229 u površini od o. 30,00 ha; br. 5/236 u površini od 0.92,00 ha; i br. 5/316 u površini od 0.38,00 ha u katastarskoj zoni Prizren, koje su bile upisane na ime pretka tužilaca.

10. Na osnovu ugovora, ova parcela je prešla u društveno vlasništvo na ime Skupštine Opštine Prizren.

11. Bivša vlasnica gore opisane nepokretnosti je preminula 15. marta 1967. god., ostavljajući za sobom Grozdanu Đorđević, koja je, takođe, umrla i

za sobom ostavila tužioce kao naslednike u redovnim sudovima, koje pred sudom zastupa podnosilac zahteva.

12. Neodređenog dana tokom 1997. god., naslednici sada pokojne Jovanke Jovanović, tužbom su pokrenuli postupak u Opštinskom sudu u Prizrenu, radi poništenja ugovora i vraćanja nepokretnosti, nakon što su zaključili da je ugovor o poklonu potpisan pod pretnjom i nije predstavljao njenu slobodnu volju. Tužioci su u ovom postupku tražili od Opštinskog suda u Prizrenu povraćaj vlasništva nad katastarskom parcelom br. 5/316 koja je sada upisana na ime SO Prizren kao katastarska parcela br. 2035 u površini od 0.38,67 ha, katastarske parcele 5/236 koja je sada upisana na ime PIK "Progress-Export" iz Prizrena, i katastarske parcele br. 5070 sa površinom od 0.94,74 ha koja je upisana na ime M.K.

13. Opštinski sud u Prizrenu, nakon razmatranja dokaza i svedočenja svedoka, doneo je presudu C. br. 1067/97 od 12. decembra 2007. god., kojom je usvojio tužbu i tužbeni zahtev tužilaca i našao da je ugovor o poklonu nepokretnosti Leg. br. 956/59, od 7. oktobra 1959. god., zaključen između Jovanke Miletić Dejanović, iz Prizrena, kao poklonodavac, s jedne strane i opštine Prizren, kao poklonoprimac sa druge strane, nevažeći.

14. U svojoj odluci, Opštinski sud u Prizrenu je naglasio:

> *"Sud je ocenio izjave navedenih svedoka, zato što se njihove izjave u potpunosti slažu i potvrđuju činjenicu da je ugovor o poklonu zaključen pod pritiskom i nije bio izraz dobre volje poklonodavca. Stoga je ugovor, kao takav, apsolutno ništavan u smislu Zakona o prometu nepokretnosti, Zakon koji je primenjiv na Kosovu u smislu Uredbe br. 1999/24".*

15. Tuženi (SO Prizren i PIK „Progress-Export") su se blagovremeno, pojedinačnim žalbama protiv ove presude, obratili Okružnom sudu u Prizrenu *"osporavajući istu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešnog i nepotpuno utvrđivanja činjenično stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se osporena presuda ukine i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje".*

16. Dana 1. decembra 2008. god., Okružni sud u Prizrenu, odlučujući po žalbi, doneo je presudu Ac.br. 143/04, kojom je odbio kao neosnovane žalbe tuženih i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 1067/97.

17. Okružni sud u Prizrenu je u svojoj presudi, između ostalog, naglasio *"Prvostepeni sud je potvrđivanjem odlučujućih činjenica pravilno odlučio kada je potvrdio da je ugovor o poklonu Leg. br. 956 / 59 ništavan. O ovome su u presudi prvog stepena dati ubedljivi razlozi sa kojima se i ovaj sud slaže u potpunosti i kao takve ih prihvata."*

18. Protiv presude Okružnog suda u Prizrenu, Javni tužilac Kosova je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti *" zbog bitnih povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se presude nižestepenih sudova ukinu i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje".* U isto vreme je i opština Prizren podnela reviziju "*zbog bitnih povreda parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se preinače presude nižestepenih sudova, tako što će se odbiti tužbeni zahtev tužilaca ili da se predmet poništi i da se pitanje vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje".*

19. Dana 8. maja 2012. god., Vrhovni sud Kosovo je doneo presudu MIcRev. br. 377/2009 kojim je našao da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo i preinačio je presude ovih sudova.

20. U delu obrazloženja svoje presude, Vrhovni sud je naglasio:

> *"Ugovor o poklonu koji je zaključen 30.9.1959. god., kako proizilazi iz kopije ugovora, a koji se nalazi u spisima predmeta, i u ovom slučaju ne mogu da se primene odredbe Zakona o obligacionim odnosima, koji je stupio na snagu 1.10.1978. god., čije se odredbe prema članu 1106. ovog Zakona neće primeniti u obligacionim odnosima pre stupanju na snagu ovog Zakona".*
>
> [...]
>
> *"Čak i da se pretpostavlja da je nedostajao izraz volje od strane ugovorene stranke zbog pretnje, greške ili prevare, prema opštim pravilnima građanskog prava, ovakav ugovor bi bio relativno nevažeći i poništavanje ugovora zbog ovih razloga može da se zatraži u roku od godinu dana od dana saznanja o opasnosti, prestanka uzroka pretnje, dok se ovakvo pravo gubi u objektivnom roku od tri godine".*
>
> [...]

"Zbog činjenice da su istekli svi rokovi za zahtevanje relativne ništavnosti ugovora, rokovi koji su prekluzivni, u ovom slučaju se ne može tražiti ništavnost ugovora nakon isteka roka od preko 38 godina, kao što su postupili tužioci u ovom slučaju".

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosova, MIcRev.br. 377/2009, od 8. maja 2012. god., tvrdeći da *"na osnovu člana 54. Ustava Republike Kosovo, svako uživa pravo za sudsku zaštitu u slučaju povrede ili negiranja nekog prava garantovanog Ustavom ili zakonom, kao i pravo na delotvorna pravna sredstva ako se tvrdi da je takvo pravo povređeno".*

22. Podnosioci zahteva tvrde da je Vrhovni sud sa odlukom MIcRev.br. 377/2009 povredio član 46 [Zaštita Imovine] Ustava, koji naglašava da svako fizičko i pravno lice ima pravo na svoju imovinu i niko ne može da se liši svoje imovine.

Prihvatljivost zahteva

23. Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti određene Ustavom, i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku o radu Suda.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. 7 Ustava koji propisuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

25. Sud se, takođe, poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

26. Štaviše, pravilo 36 (1) c) i (2) a) i b) Poslovnika o radu, propisuje:

"*(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*

[...]

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

k) da zahtev nije prima facie opravdan;

l) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

27. U ovom slučaju, Sud primećuje da podnosioci zahteva osporavaju odluku Vrhovnog suda, kojom tvrde da su im povređena prava i slobode garantovana Ustavom i međunarodnim instrumentima, kao posledica pogrešne konstatacije činjenica i pogrešne primene zakona od strane Vrhovnog suda.

28. Nakon razmatranja slučaju u celosti, Ustavni sud ne može da zaključi da su odgovarajući postupci u Vrhovnom sudu na neki način bili nepravični ili proizvoljni (Vidi, *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).

29. Ustavni sud ponavlja da nije sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane nižestepenih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

30. Podnosioci zahteva nisu podneli nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredunjegovih ustavnih prava (Vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosioci zahteva ni na koji način nisu podržali svoj zahtev da su njihova prava garantovana članom 46 Ustava povređena.

31. Dakle, Sud primećuje da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, jer podnosioci zahteva nisu uspeli da dokažu da su im osporenom odlukom povređena prava i slobode garantovane Ustavom.

32. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca, u skladu sa pravilom 36.2 (a) i (b) Poslovnika o radu, očigledno neosnovan i shodno tome neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa članom 113.7 ustava, Članom 20 zakona, i Pravilom 36.2 i 56.2 Poslovnika o radu, dana 19. novembra 2013 god. većinom glasova:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani

KI 122/13, Rizah Llumnica, datum 06.Decembar 2013 –Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 12/2011, od 8. aprila 2013. god.

KI122/13, Rešenje o neprihvatljivosti, od 21. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, izgradnja slučaja, *prima facie* dokaz, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

Podnosilac, g. Rizah Llumnica, podneo je zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 12/2011, od 8. aprila 2013. god., navodeći da su povređena njegova ustavna prava garantovana članom 46 [Zaštita imovine] i članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Sud je došao do zaključka da zahtev ne ispunjava uslove prihvatljivosti, obzirom da podnosilac zahteva nije potkrepio njegovu tvrdnju, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih prava iz Ustava. Sledstveno tome, Sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 1) (c) i (2) b) i d) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaj br. KI122/13
podnosilac
Rizah Llumnica
Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 12/2011, od 8. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo gd. Rizah Llumnica iz Prištine, zastupljen od strane gd. Halil Palaj (podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosovo,rev. br. 12/2011, od 8. aprila 2013. god., koja mu je uručena 21. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena presuda Vrhovnog suda povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno članove 46. [Zaštita imovine] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i

pravilu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 13. avgusta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 30. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama.

7. Dana 11. septembra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio je potvrdu koja potvrđuje dan prijema obaveštenja o presudi Vrhovnog suda. Istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud o zahtevu.

8. Dana 24. septembra 2013. god., podnosilac je podneo traženu potvrdu o prijemu obaveštenja.

9. Dana 21. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje razmotrilo je izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 4. jula 2001. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv Opštine Prištine radi utvrđivanja njegovog prava na nepokretnu imovinu.

11. Dana 8. juna 2007. god., Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 733/01) je odbio tužbu podnosioca kao neosnovanu.

12. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini, zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne i nepotpune primene materijalnog prava.

13. Dana 21. septembra 2010. god., Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 146/2008) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca, sa obrazloženjem da se *"žalbeni navodi ne odnose na tužbeni zahtev, na utvrđivanje prava svojine, već se isključivo odnose na postupak i na rešenje o eksproprijaciji od 1976. godine",* što su dva različita postupkai da je *„tužilac mogao protiv pomenutog rešenja da pokrene samo upravni spor u smislu člana 3. Zakona o upravnim sporovima."*

14. Dana 27. oktobra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu zbog pogrešne primene materijalnog prava, tvrdeći da je *"ova nepokretnost bila privatno vlasništvo oca, dede i pradede tužioca, gde je živeo sa svojom porodicom i ne postoji zakon na svetu i u državama sa funkcionalnom demokratijom, koji se takođe primenjuje u Republici Kosovo, koji bi mogao da mu negira pravo na imovinu i priznavanje prava na imovinu."*

15. Dana 8. aprila 2013. god., Vrhovni sud (presuda rev. br. 12/2011) je odbacio kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva, jer *"vrednost ove sporne stvari nije definisana u ovoj tužbi, dok je podnosilac platio sudsku taksu na tužbu u iznosu od 20 DM, dakle, u skladu sa evidencijom o sudskim taksama Opštinskog suda u Prištini, koje se nalazi u spisima predmeta, ukazuje vrednost spora iznosi između 25-250 evra, utvrđeno je da vrednost spora od 250 evra, za koje je plaćena sudska taksa u iznosu od 20 DM, ne prelazi iznos predviđen u skladu sa odredbom člana 382. stava 2. ZPP u vezi sa članom 2. pod tačkom (i) UNMIK-ovog Administrativnog uputstva br. 2001/10."*

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 46. i 31. Ustava, tvrdeći da je *"garantovano pravo na imovinu bilo povređeno, jer njegova imovina, koja je bila vlasništvo oca Rizaha Llumnice više od 80 godina, nije eksproprisana za javne interese, već za lične interese inspektora državne bezbednosti. Pravo na privatnu imovinu je sveto, nedodirljivo i neprikosnoveno pravo."*

17. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Ustavnog suda da *"poništi presudu Vrhovnog suda Kosova rev. br. 12/2011 od 08.04.2013. god. i da naloži ocenu merituma revizije."*

Prihvatljivost zahteva

18. Pre svega, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost zahteva.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji utvrđuje:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".*
> *(...)*

"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

20. Pore toga, Sud se poziva i na član 49. Zakona, koji predviđa:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci".

21. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio zaštitu svojih prava pred Opštinskim i Okružnim sudom i konačno, pred Vrhovnim sudom Kosova. Sud, takođe, primećuje da je podnosiocu presuda Vrhovnog suda uručena 15. jula 2013. god. i da je podnosilac podneo svoj zahtev Sudu 21. maja 2013. god.

22. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, da je iscrpeo sva pravna sredstva raspoloživa važećim zakonima i da je zahtev podnet u roku od četiri meseca.

23. Shodno tome, Sud zaključuje da zahtev ispunjava uslove za prihvatljivost utvrđene članom 113.7. Ustava i članom 49. Zakona.

24. Međutim, Sud mora uzeti u obzir član 48. Zakona koji predviđa da:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena (...)".

25. Pored toga, Sud se takođe poziva i na pravilo 36. Poslovnika o radu, koje predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]
(c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...],
(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
[...], ili
(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

26. Sud primećuje da je podnosilac zahteva osporio pred Vrhovnim sudom presudu Okružnog suda, zbog pogrešne primene materijalnog prava. Podnosilac zahteva pred Ustavnim sudom osporava presudu Vrhovnog suda, jer je *"garantovano pravo na imovinu" i „pravo na pravično i nepristrasno suđenje"* bilo povređeno osporenom odlukom.

27. Sud dalje primećuje da je Vrhovni sud odbio reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu, jer je *„vrednost spora od 250 evra, za koje je plaćena sudska taksa u iznosu od 20 DM, ne prelazi iznos predviđen u skladu sa odredbom člana 382. stav 2. ZPP u vezi sa članom 2. pod tačkom (i) UNMIK-ovog Administrativnog uputstva br. 2001/10"*. Dakle, vrednost spora utvrđena na ovaj način od strane Vrhovnog suda je iznosila 250 evra, što je daleko ispod granice od 800 evra, kako bi revizija bila dozvoljena prema Zakonu o parničnom postupku.

28. Sud smatra da je opravdanje pruženo u presudi Vrhovnog suda jasno i dobro obrazloženo u odgovoru na tvrdnje podnosioca zahteva.

29. S druge strane, podnosilac zahteva nije tačno objasnio zašto i kako je odluka Vrhovnog suda, kojom je odbijena revizija zbog nedovoljne novčane vrednosti, povredila njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava.

30. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28, vidi takođe slučaj br. KI70/11, podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti *od* 16. decembra 2011. god.).

31. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi bili predstavljeni na takav način i da li su postupci, gledano u celini, bilo sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, *inter alia*, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.).

32. Sud smatra da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Vrhovni sud, bili pravični i obrazloženi (vidi, *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. god.).

33. Sve u svemu, podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih

prava iz Ustava (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. god.).

34. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan i kao takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36. (1) c) i (2) b, d) i 56. 2. Poslovnika o radu, dana 21. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 17/13, Bujar Bukoshi, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 562/12 od 8. oktobra 2012. god.

Slučaj KI 17/13, odluka od 18. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za povlačenje zahteva, imunitet članova Vlade, ljudsko dostojanstvo, odluka o brisanju zahteva sa liste

Podnosilac je podneo zahtev zasnovano na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da je za sve radnje i odluke koje je doneo kao ministar zdravlja u Vladi Republike Kosovo, imao funkcionalni imunitet, i one su bile u skladu sa zakonom koji se primenjuje na Kosovu. Stoga, on ne može biti krivično gonjen. Takođe, podnosilac navodi da je potvrđivanje optužnice bilo javno, i to je poljuljalo njegovu reputaciju, vršeći povredu njegovog ljudskog dostojanstva. Štaviše, podnosilac traži od suda da uvede privremene mere, obustavljajući krivične istrage protiv njega u redovnim sudovima, dok ovaj sud ne donese konačnu odluku. Dana 14. marta 2013. god. sud je odlučio da odbije zahtev za privremenu meru.

Kasnije, podnosilac zahteva je tražio od suda da obriše zahtev sa liste, navodeći da ga je u krivičnom predmetu, u kojem se pojavljuje u svojstvu optuženog lica, Osnovni sud u Prištini, nakon okončanog sudskog razmatranja prvostepenog suda, oslobodio svih optužbi Tužilaštva.

Sud primećuje da ne postoje posebne okolnosti koje se odnose na zaštitu ljudskih prava podnosioca zahteva, koje bi zahtevale dalje razmatranje zahteva. Dakle, sud smatra da ne postoji predmet za odlučivanje.

ODLUKA O BRISANJU ZAHTEVA SA LISTE PREDMETA
u
slučaju br. KI17/13
Podnosilac
Bujar Bukoshi
Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ka, br. 562/12 od 8. oktobra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bujar Bukoshi, sa prebivalištem u Prištini, zastupljen od strane g. Besnika R. Berishe, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Ka. br. 265/12, Okružnog suda u Prištini, donetu 8. oktobra 2012. god., koja je dostavljena podnosiocu 10. oktobra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocenu ustavnosti odluke Ka. No 265/12 Okružnog suda u Prištini, koji je potvrdio optužnicu protiv podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva tvrdi da su *"optužbe protiv njega u optužnici neustavne, jer radnje i odluke koje je on donosio spadaju u okviru nadležnosti ministra zdravlja."*

4. Podnosilac zahteva u nastavku traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: sud) da uvede privremene mere, obustavljajući krivične istrage protiv njega sve dok ovaj sud ne donese konačnu odluku.

Pravni osnov

5. Član 113.7. Ustava, članovi 22, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29. Poslovnika o radu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu)

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. februara 2013. god., podnosilac je podneo zahtev sudu.

7. Dana 13. februara 2013. god., podnosilac je podneo dodatna dokumenta sudu.

8. Dana 25. februara 2013. god., predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI. 17/13, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Predsednik suda je istog dana, odlukom br. KSH. KI. 17/13, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.

9. Dana 8. marta 2013. god., sud je obavestio podnosioca i Apelacioni sud

   u Prištini kao naslednika Okružnog suda o registraciji zahteva.

10. Dana 14. marta 2013. god., Ustavni sud je doneo odluku Rk 388/13, kojom je odbio zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere.

11. Dana 7. oktobra 2013. god., shodno pravilu 32. Poslovnika o radu, podnosilac zahteva je podneo zahtev za povlačenje zahteva navodeći da *„je u krivičnom predmetu, u kojem se g. BUKOSHI pojavljuje u svojstvu optuženog lica, Osnovni sud u Prištini, nakon okončanog sudskog razmatranja prvostepenog suda, g. BUKOSHIJA oslobodio svih optužbi Tužilaštva.“*

    [...]
    „Stoga, budući da sada imamo novu procesnu situaciju, u krivičnoj stvari protiv g. BUKOSHIJA, u našem interesu, proizilazi da je nepotreban dalji postupak po zahtevu K-117/13.“

12. Dana 18 novembra 2013. god., u svetlu gorenavedenih događaja, sudija izvestilac preporučuje Veću za razmatranje da prekine dalje ispitivanje zahteva.

Ocena suda

13. Da bi mogao da odluči o daljim koracima koje treba da napravi nakon dopisa podnetog od strane zastupnika podnosioca, Sud se poziva na pravilo 32. Poslovnika o radu suda.

14. Član 23. Zakona propisuje da:

"Ustavni sud će doneti odluku o pitanjima koja su mu podnešena na zakonit način od strane ovlašćenih stranaka, bez obzira na povlačenje stranke iz postupka"

15. Pravilo 32. Poslovnika o radu glasi kao što sledi:

Pravilo 32.

Povlačenje podnesaka ili odgovora

(1) Strana može povući podneti podnesak ili odgovor u bilo koje vreme, ali ne više od nedelju dana pre početka rasprave ili u bilo koje vreme pre nego što Sud donese odluku bez održavanja rasprave.

(2) Bez obzira na povlačenje podneska, Sud može odrediti donošenje odluke o podnesku.

(3) Sud će u tim slučajevima doneti odluku bez rasprave i jedino na osnovu podneska, odgovara i dokumenata priloženih podnesku.

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.

(5) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti strane u postupku o povlačenju odluke Suda u slučajevima povučenih podnesaka i o bilo kojoj odluci o odbijanju podneska pre donošenja konačne odluke.

16. Sud primećuje da ne postoje posebne okolnosti koje se odnose na zaštitu ljudskih prava podnosilaca zahteva koje bi zahtevale dalje razmatranje zahteva. Dakle, Sud smatra da ne postoji predmet za odlučivanje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 23. Zakona i pravilom 32. Poslovnika o radu, jednoglasno, dana 18. novembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA BRIŠE zahtev sa liste predmeta.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KO 08/13, Opština Klina, datum 06 Decembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Upravnog veća Vrhovnog suda Kosova, A. br. 811/2006, od 14. marta 2007. god. i petnaest (15) drugih odluka i zahtev za uvođenje privremene mere

Slučaj KO08/13, odluka od 10. septembra 2013. god.

Ključne reči: zahtev državnih organa, zahtev za privremenu meru, građanska parnica, zaštita imovine, lokalna vlast, lokalna samouprava i teritorijalno uređenje, neovlašćena stranka

Podnosilac u ovom slučaju tvrdi da je šesnaest presuda Upravnog veća Vrhovnog suda Kosova, počinilo povredu njegovih prava garantovanih članovima: 12, 46, 121, 123 i 124 Ustava, kao i članom 1 Protokola 1 i EKLJP. Podnosilac zahteva tvrdi da imovina u svih šesnaest slučajeva, obuhvaćenih ukidanjem dozvola za privremenu izgradnju i nalozima za rušenje Inspektorata direkcije za urbanizam, pripada opštini za javne svrhe. Podnosilac zahteva tvrdi da presude Vrhovnog suda direktno utiču na mogućnost da podnosilac zahteva koristi svoja imovinska prava i reguliše opštinsko zemljište.

Sud primećuje da zahtev podnet od strane opštine Klina, shodno članu 113.4 Ustava, ne "*osporava ustavnost zakona ili akata Vlade*", već šesnaest odluka Vrhovnog suda u upravnom postupku. Kao takve, Sud smatra da odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo u upravnom postupku nisu zakoni ili akti Vlade u smislu člana 113.4 Ustava (vidi *mutatis mutandis*, opština Đakovica protiv Okružnog privrednog suda, br. KO123/10, rešenje od 21. maja 2012. god.).

Kao posledica toga, Sud nalazi da podnosilac zahteva u ovom slučaju nije ovlašćena stanka,u skladu sa članom 113.1 Ustava, da osporava odluke Vrhovnog suda jer te odluke nisu ni zakoni niti akti koje bi podnosilac zahteva mogao da osporava shodno članu 113.4 Ustava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KO08/13
Podnosilac
Opština Klina
Ocena ustavnosti
odluke upravnog veća Vrhovnog suda Kosovo, A. br. 811/2006, od 14. marta 2007. god. i petnaest (15) drugih odluka
i
zahtev za uvođenje privremene mere

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je opština Klina. Ona je zastupljena od strane g. A. Sh.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava sledećih šesnaest odluka, u vezi sa šesnaest različitih trećih lica, upravnog većaVrhovnog suda Kosovo:

    a. A.br. 811/2006, od 14. marta 2007. god.;
    b. A.br. 752/2006, od 14. marta 2007. god.;
    c. A.br. 755/2006, od 14. marta 2007. god.;
    d. A.br. 635/2006, od 14. marta 2007. god.;
    e. A.br. 753/2006, od 14. marta 2007. god.;
    f. A.br. 754/2006, od 14. marta 2007. god.;
    g. A.br. 751/2006, od 14. marta 2007. god.;
    h. A.br. 750/2006, od 28. januara 2009. god.;
    i. A.br. 749/2006, od 28. januara 2009. god.;
    j. A.br. 638/2006, od 28. januara 2009. god.;

k. A.br. 747/2006, od 28. januara 2009. god.;
l. A.br. 637/2006, od 28. januara 2009. god.;
m. A.br. 636/2006, od 28. januara 2009. god.;
n. A.br. 746/2006, od 28. januara 2009. god.;
o. A.br. 748/2006, od 28. januara 2009. god. i
p. A.br. 579/2006, od 28. januara 2009. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnostigorenavedenih osporenih odluka, kojima su podnosiocu zahteva navodno povređena prava garantovana Ustavom, odnosno članom 12. [Lokalna vlast] u vezi sa članovima 123. i 124. [Lokalna samouprava i teritorijalna organizacija], član 46. [Zaštita imovine] i član 121. [Imovina]. Pored toga, podnosilac zahteva navodi povredu njegovih prava na slobodno korišćenje imovine iz člana 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Štaviše, podnosilac zahteva od Ustavnog suda da uvede privremene mere prema članu 27. Zakona o Ustavnom sudu sve dok Sud ne donese odluku o zahtevu kako bi se sprečila nepopravljiva šteta opštinskoj javnoj imovini koja bi rezultirala izvršenjem odluka MŽSPP i presudama Vrhovnog suda.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.4. Ustava, članovima 40. i 41. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo,, br. 03/L-121, od 16. decembra 2008, koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god.,(u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 55, i 56. stavovi 2. i 3. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 24. decembra 2009. god., podnosilac zahteva je dostavio dopis Sudu, sa namerom da dopis predstavlja podnet zahtev.

7. Dana 30. decembra 2009. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da podnese popunjen zvanični obrazac i da odredi ovlašćenog zastupnika.

8. Dana 9. januara 2013. god., Sud je obavestio podnosioca da, pošto nije primio nikakav odgovor na zahtev Suda od 30. decembra 2009. god., zahtev nije bio registrovan u Sudu, jer je Sud smatrao zahtev nepotpunim.

9. Dana 23. januara 2013. god., podnosilac je podnela popunjen obrazac zahteva, zajedno sa punomoćjem zastupnika, kao i odgovarajuće sudske odluke. Podnosilac zahteva tvrdi da dopis Suda od 30. decembra 2009. god., nije primljen i da, stoga, popunjen zahtev nije podnet u to vreme.

10. Dana 23. januara 2013. god., zahtev je registrovan u Sudu.

11. Dana 30. januara 2013. god., podnosilac zahteva je podnela dodatne argumente u vezi sa zahtevom i pojasnila da je zahtev zasnovan na članu 113.4. Ustava, a ne na članu 113.7.

12. Dana 30. januara 2013. Suda je odlukom br. GJR1.83/13, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i odlukom br. KSH.183/13 je imenovao Veće za razmatranje u sastavu članova: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

13. Dana 26. marta 2013. god., Vrhovni sud je obavešten o zahtevu.

14. Dana 14. novembra 2013, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja

15. Dana 18. aprila 2003. god., Skupština Opštine Klina (01 br. 350-107/03) je usvojila revidirani detaljni urbanistički plan za opštinu Klina.

16. Dana 14. marta 2005. god., na osnovu revidiranog urbanističkog plana, Bord direktora podnosioca zahteva je doneo odluku (1/3 BR. 353-247/2005) ukidajući sve postojeće dozvole za izgradnju privremenih objekata. Bord direktora je opravdao odluku, pozivajući se na to da su svi postojeći privremeni objekti bili izgrađeni na imovini u vlasništvu opštine, koja je opštini potrebna za javne svrhe.

17. Tokom 2005. god., nakon odluke Borda direktora od 14. marta 2005. god., Inspektorat opštinske direkcije za urbanizam i javne službe u opštini Klina, izdao je pojedinačne naloge za rušenje privremenih objekata u opštini, kako za slučajeve gde su privremene građevinske dozvole ranije izdate, tako i za slučajeve gde dozvola nije ni postojala. Vlasnici privremenih objekata su dobili rok od 15 dana da ukloni svoje objekte, u suprotnom, Inspektorat će sprovesti prinudno izvršenje svog naloga.

18. Najmanje šesnaest (16) lica, čija je imovina uništena kao posledica ovih naloga Inspektorata direkcije za urbanizam, je podnelo administrativne žalbe predsedniku izvršnog odbora opštine Klina u skladu sa članom 35. Uredbe UNMIK-a 2000/45 o samoupravi opština na Kosovu.

19. Predsednik izvršnog odbora (PIO) Kline, odbacio je kao neosnovane žalbe svih šesnaest pojedinaca. U skladu sa Uredbom UNMIK-a 2000/45, svih šesnaest pojedinaca, podneli su žalbe na ove odluke PIO Kline centralnom upravnom organu, Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja.

20. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja (MŽSPP), usvojilo je žalbe svih šesnaest podnosilaca i poništio je odluke PIO Klina o njihovim žalbama. MŽSPP je donelo sledeće pojedinačne odluke:

    a. A-106/05, od 20. marta 2006. god.;
    b. A-78/05, od 06. marta 2006. god.;
    c. A-83/05, od 15. marta 2006. god.;
    d. A-76/05, od 01. marta 2006. god.;
    e. A-80/05, od 01. marta 2006. god.;
    f. A-84/05, od 15. marta 2006. god.;
    g. A-81/05, od 13. marta 2006. god.;
    h. A-77/05, od 03. marta 2006. god.;
    i. A-85/05, od 14. marta 2006. god.;
    j. A-75/05, od 27. marta 2006. god.;
    k. A-82/05, od 14. marta 2006. god.;
    l. A-70/05, od 23. marta 2006. god.;
    m. A-71/05, od 24. marta 2006. god.;
    n. A-79/05, od 06. marta 2006. god.;
    o. A-86/05, od 16. marta 2006. god. i
    p. A-69/05, od 16. marta 2006. god.

21. U svih šesnaest slučajeva, MŽSPP je obrazložilo da predsednik izvršnog odbora Kline, u svojim odlukama u vezi sa žalbama žalilaca nije uspeo da utvrdi činjenično stanje na pravilan i potpun način i nije uspeo da obrati dužnu pažnju na pravila postupka, i samim tim je doneo nepravične odluke. MŽSPP je vratilo nazad slučajeve svih šesnaest podnosilaca upravnom organu na odlučivanje (tj. podnosiocu zahteva) na razmatranje i preispitivanje njenih odluka.

22. Podnosilac zahteva (tj. opština Klina) je uložila žalbe na svih šesnaest odluka MŽSPP upravnog većaVrhovnog suda. Podnosilac zahteva u svojoj žalbi tvrdi da odluke MŽSPP nisu bile u skladu sa zakonom i da je zakon bio primenjen na štetu opštine Klina. Podnosilac zahteva je tvrdio

da je MŽSPP trebalo da izvrši uvid na licu mesta, kako bi pravilno utvrdilo činjenice.

23. Dana 14. marta 2007. god., u sedam slučajeva, a 28. januara 2009. god., i u devet preostalih slučajeva, Upravno veće Vrhovnog suda je odbacilo žalbe podnosioca kao neosnovane u svih šesnaest slučajeva. Relevantni brojevi slučajeva i datumi presuda Vrhovnog suda su gore navedeni u stavu 2.

24. U svih šesnaest slučajeva, Upravno veće Vrhovnog suda je obrazložilo da:

> *"Sud zaključuje da u ovom pravno–upravnom pitanju postoje protivrečnosti koje se nisu izbegle tokom odlučivanja od strane organa prvog stepena [Inspektorata direkcije za urbanizam], zato što se nisu uzeli u obzir dokazi u spisima predmeta i nisu pruženi razlozi za odlučujuće činjenice, bitne za pravilno odlučivanje po ovom pravnom pitanju, a posebno potvrđivanje činjenice i da li je odobren urbanistički plan za grad Klinu, da li je doneta odluka od strane opštine Klina za opoziv privremenih dozvola, da li se u ovom slučaju bavimo uklanjanjem privremenog objekta ili nasilnog rušenja objekta koji se predstavlja u fazi nasilnog izvršenja što ne bi trebalo da bude situacija u ovom slučaju, već i zbog činjenice da nije konstatovano da li je istekao rok dozvole prema kojoj je izvršeno postavljenje privremenog objekta.*
> *[...] Zbog ovih razloga, a u cilju izbegavanja navedenih propusta u osporenom rešenju upravni tuženi organ[odnosno MŽSPP] je poništio osporenu odluku, davajući uputstva da se u ponovnom postupku izbegavaju propusti u cilju donošenja pravilne i zakonske odluke."*

25. Izgleda da podnosilac zahteva nije preduzela nikakve postupke u vezi sa ovih šesnaest žalbi nakon odluka MŽSPP i presuda Upravnog veća Vrhovnog suda.

Navodi podnosioca

26. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da je šesnaest presuda Upravnog veća Vrhovnog suda Kosova, broj i datum su gore navedeni u stavu 2, počinilo povredu njenih prava garantovanih Ustavom. Naime, podnosilac zahteva navodi povredu članova 12, 46, 121, 123, i 124. Ustava, kao i člana 1. Protokola 1. EKLJP.

27. Podnosilac zahteva tvrdi da imovina u svih šesnaest slučajeva, obuhvaćenih ukidanjem dozvola za privremenu izgradnju i nalozima za rušenje Inspektorata direkcije za urbanizam, pripada opštini za javne svrhe. Podnosilac zahteva tvrdi da presude Vrhovnog suda direktno utiču na mogućnost da podnosilac zahteva koristi svoja imovinska prava i reguliše opštinsko zemljište.

28. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da je opštinsko zemljište o kome je reč bilo uzurpirano tokom 1990-ih u vreme kada je status Autonomne Pokrajine Kosova bio ukinut i da je donošenjem ovih presuda, Vrhovni sud legitimisao ovo nezakonito uzurpiranje opštinskog zemljišta.

29. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da su presude Vrhovnog suda počinile povredu njenih prava na lokalnu samoupravu garantovanih Ustavom. Podnosilac zahteva tvrdi da odluke MŽSPP i presude Vrhovnog suda ne mogu da se primene, jer je zemljište o kome je reč opštinska javna imovina koja ne može da se vratiti odgovarajućim privatnim licima. Podnosilac zahteva tvrdi da bi sprovođenjem ovih odluka i vraćanjem imovine, došlo do *'urbanog haosa i nepopravljivih posledica"* za opštinu Klina.Podnosilac zahteva tvrdi da se u međuvremenu situacija u opštini izmenila i da sva obuhvaćena imovina ima drugu namenu od one koju je imala u vreme kada su sprovedeni početni nalozi za rušenje.

30. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da ukine presude Vrhovnog suda i odluke MŽSPP u ovih šesnaest slučajeva.

Prihvatljivost zahteva

31. Kako bi Sud bio u stanju da razmatra zahtev podnosioca, potrebno je da prvo ispita da li je ispunio uslove za prihvatljivost utvrđene Ustavom i dodatno obrazložene Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

32. Sud se poziva na član 113. (1) Ustava, koji predviđa:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."*

33. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa uslovima člana 113. (4) Ustava.

34. Član 113. (4) predviđa:

"4. Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu Opštinu."

35. Sud primećuje da zahtev podnet od strane opštine Klina shodno članu 113.4. Ustava ne *"osporava ustavnost zakona ili akata Vlade",* već šesnaest odluka Vrhovnog suda u upravnom postupku.

36. U tom smislu, Sud podseća na član 4. Ustava, koji, između ostalog, predviđa:

"1. Kosovo je demokratska Republika koja se zasniva na načelo podele vlasti i kontrole balansa među njima, kao što je i određeno ovim Ustavom.

[...]

4. Vlada Republike Kosovo je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli.

5. Sudska vlast je jedinstvena i nezavisna i sprovode je nezavisni sudovi.

[...]"

37. Kao takve, Sud smatra da odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo u upravnom postupku nisu zakoni ili akti Vlade u smislu člana 113. (4) Ustava (vidi, *mutatis mutandis*, opština Đakovica protiv Okružnog privrednog suda, br. KO123/10, rešenje od 21. maja 2012. god.).

38. Međutim, čak i kad bi podnosilac zahteva podneo svoj zahtev na osnovu člana 113.7. u vezi sa članom 21.4. (pravna lica) Ustava, po pitanju ocene ustavnosti osporenih odluka, Sud bi opet smatrao zahtev neblagovremenim, jer od dana objave odluka (28. januara 2009. god.) do prvog dana pokušaja podnošenja zahteva (24. decembra 2009. god.) je prošlo više od četiri meseca.

39. U tom smislu, član 49. Zakona jasno predviđa da: *" Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta..."*

Što se tiče zahteva za uvođenje privremene mere

40. Sud primećuje da podnosilac zahteva takođe traži od Suda uvođenje privremene mere.

41. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2. [Pravni efekat odluka] Ustava, koji propisuje: *"Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu."*

42. Sud, takođe, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

> *"Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu."*

43. Štaviše, pravilo 54.1. Poslovnika, predviđa:

> "*U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.*"

44. Konačno, pravilo 55. *(1)* Poslovnika glasi:

> *"Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima.".*

45. Kako bi Sud uveo privremene mere, treba da, u skladu sa pravilom 55. *(4)* Poslovnika, zaključi da:

> *"(a) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie*
> *slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije*
> *utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili*
>
> *(c) privremena mera je u javnom interesu.*

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."

46. Sud zaključuje da, pošto se zahtev podnosioca odbacuje kao neprihvatljiv, onda je zahtev o privremenoj meri bespredmetan, prema tome, zahtev za uvođenje privremene mere treba da se odbije.

47. Kao posledica toga, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka, u skladu sa članom 113. (1) Ustava, da osporava odluke Vrhovnog suda jer te odlukue nisu ni zakoni niti akti koje bi podnosilac zahteva mogao da osporava shodno članu 113.4. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. (1) i (4) Ustava, članovima 27. i 40. Zakona i u saglasnosti sa pravilima 36. (3) (c), 55. i 56. (2) i (3) Poslovnika o radu, 14. novembra 2013. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 85/13, NTHQD „Driloni Comerce“, datum 12 Decembar 2013- Oena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. E. br. 4/2010, od 21. januara 2013. god.

Slučaj KI 85/13, rešenje od 18. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 13. juna 2013. god. traži “ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. E. br. 4/2010, od 21. januara 2013. god.“, koja je podnosiocu dostavljena 15. februara 2013. god.

Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1) c) Poslovnika o radu, koje propisuje “Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan”.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI85/13
Podnosilac
N. T. SH. Q. D. "Driloni Commerce" Priština
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, rev. E. br. 4/2010 od 21. januara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je N. T. SH. Q. D. "Driloni Commerce" privatno preduzeće iz Prištine, zastupljeno od strane advokata Sabrija Kryeziua iz Lipljana.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu (Sud) je presuda Vrhovnog suda Kosovo, rev. E. br. 4/2010 od 21. januara 2013. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 15. februara 2013. god.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 47. Zakona i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

4. Dana 13. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

5. Dana 20. juna 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

6. Dana 23. jula 2013. god., Sud je obavestio podnosioca da je njegov zahtev registrovan u Sudu.

7. Dana 23. jula 2013. god., Sud je obavestio i Vrhovni sud o zahtevu.

8. Dana 1. oktobra 2013 god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja

9. Neodređenog dana, podnosilac zahteva je podneo tužbu Okružnom privrednom sudu u Prištini protiv dva privatna preduzeća za naknadu štete u iznosu od 616. 478 evra.

10. Dana 8. juna 2009. god., Okružni privredni sud u Prištini je doneo presudu br. II.C br. 422/2008 i odbio tužbu podnosioca kao neosnovanu. U svom obrazloženju, Okružni privredni sud je, između ostalog, naveo da *"sud nije usvojio predlog tužioca [odnosno podnosioca] za izvođenje dokaza izvršenjem superveštačenja, jer podnosilac zahteva nije predstavio dokaze-račune tražene od strane finansijskog veštaka."*

11. Dana 3. novembra 2009. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv gorenavedene presude, tvrdeći, između ostalog, da je njegov zahtev za superveštačenje "*bio odbijen bez ikakvog obrazloženja…"*

12. Dana 18. maja 2010. god., Vrhovni sud je doneo presudu Ae. br. 200/2009 i odbio žalbu podnosioca zahteva od 3. novembra 2009. god. kao neosnovanu. U obrazloženju, Vrhovni sud je naveo da "*na strani 3, poslednji pasus pismenog finansijskog veštačenja, proizilazi da je veštak 28. januara 2009. god., kontaktirao sa zakonskim zastupnikom tužioca, i da je pravni zastupnik tvrdio da on ne poseduje drugu dokumentaciju u vezi sa sporom. Zakonski zastupnik nije predstavio dokumentaciju koju je tražio veštak… niti je izneo primedbe na dokumentaciju primljenu od strane prvotuženog."*

13. Dana 17. juna 2010. god., podnosilac je podneo zahtev za reviziju protiv presude Vrhovnog suda od 18. maja 2010. god. Podnosilac je ponovio da

je njegov zahtev za obavljanje superveštačenja, podnet Okružnom sudu, nezakonito odbijen.

14. Dana 21. januara 2013. god., Vrhovni sud je doneo presudu, rev. E. br. 4/2010, i odbio zahtev podnosioca za reviziju protiv presude Vrhovnog suda od 18. maja 2010. god., kao neosnovan. Vrhovni sud je potvrdio da "*tvrdnje u reviziji nisu održive... prema oceni ovog suda, žalbena presuda je jasna, obrazloženje sadrži razloge za presudne činjenice, a izreka nije kontradiktorna sa obrazloženjem i da je drugostepeni sud u svom obrazloženju pružio dovoljno odgovora... koje i ovaj sud prihvata.*"

Navodi podnosioca

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo na jednakost pred zakonom garantovano članom 3. Ustava bilo povređeno, jer je njegov zahtev za dodatno veštačenje odbijen.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

17. Sud primećuje da se u suštini podnosilac zahteva žali da je njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. stavom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Konvencija), bilo povređeno.

18. Član 31.1. Ustava navodi:

> "*1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih*."

19. Sud podseća da je načelo jednakosti oružja deo šireg koncepta pravičnog suđenja u smislu člana 6. stava 1. Konvencije. Načelo zahteva "pravičnu ravnotežu" između stranka: da svakoj stranki treba dozvoliti razumna mogućnost da predstavi svoj slučaj pod uslovima koji je ne dovode u nepovoljniji položaj naspram protivničke strane (*vidi presudu ESLJP u slučaju Gorraiz Lizarraga i drugi protiv Španije, br. 62543/00, stav 56, ESLJP 2004-III*).

20. Sud smatra da načelo jednakosti oružja nije povređeno u ovom slučaju. Redovni sudovi su detaljno razmotrili tvrdnje podnosioca zahteva i doneli konkretne zaključke da podnosilac zahteva nije nikad predstavio neki dokaz koji bi opravdao davanje iskaza drugog veštaka. Dakle, nema dokaza koji bi potkrepili tvrdnju podnosioca.

21. Štaviše, Ustavni sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (*vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I, vidi takođe rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08 od 7. februara 2011. god.*).

22. Konačno, podnosilac zahteva nije izgradio slučaj na povredi bilo kojeg od njegovih prava garantovanih Ustavom, niti je podneo neki *prima facie* dokaz o takvoj povredi (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

23. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. 1. (c) Poslovnika o radu, koje predviđa da *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve f: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava i pravilom 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Da OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 183/13, Kosovska Agencija za Privatizaciju, datum 12 Decembar 2013- ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo, DHPGJS. br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god. i zahtev za uvođenje privremene mere

Slučaj KI183/13, odluka od 14. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravno lice, građanska parnica, pogrešna primena materijalnog prava, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7, u vezi sa članom 21.4 Ustava, navodeći da rešenje Žalbenog veća PKVS pod br. AC-II-12-0008 od 23. maja 2013. god., kojim je odbačena žalba KAP-a kao neprihvatljiva i presuda Opštinskog suda u Prištini C. br. 503/2005 od 5. novembra 2007. god., sadrže sledeće povrede:*i) Povredu ustavnosti i zakonitosti utvrđenu u poglavlju VII, član 102, stav 3, Ustava Republike Kosovo, kojim je utvrđeno da sudovi sude po Ustavu i zakonu.ii) Povredu Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP), član 6, kojim se predviđa pravično i nepristrasno suđenje i KAP izražava stav da je Žalbeno veće PKVS donelo rešenje br. Ac-II-12-0008 povredom člana 102, stav 3, s obzirom da zakonsko obrazloženje nije zasnovano na zakonskim dokazima i obrazloženje nije dovoljno i ubedljivo. Ovu činjenicu potkrepljujemo relevantnim dokazima kojima se potvrđuje suprotno od onog što je navelo Žalbeno veće - da je žalba KAP-a uložena van zakonskog roka i da je kao takvu treba odbaciti kao neprihvatljivu.*

Podnosilac zahteva je 24. oktobra 2013. god. podneo zahtev u jednoj od filijala Pošte Kosova, koju je Sud primio 28. oktobra 2013. god. U ovom slučaju kao dan (datum) podnošenja zahteva će se smatrati 24. oktobar 2013. god., dan kada je zahtev podnet filijali Pošte Kosova. Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost, jer je isti podnet van vremenskog roka propisanog Zakonom i Poslovnikom o radu.

Podnosilac zahteva takođe traži od Suda uvođenje privremene mere.Međutim, posto se zahtev podnosioca odbacuje kao neprihvatljiv, zbog proceduralnih uslova, zahtev za privremenu meru je bespredmetan, dakle zahtev za uvođenje privremene mere je odbijen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI183/13
Podnosilac
Kosovska agencija za privatizaciju
Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo, DHPGJS. br. AC-II-12-0212, od 7. marta 2013. god.
i
zahtev za uvođenje privremene mere

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: podnosilac), zastupljena od strane g. Agrona Kajtazija, pravnika.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo br. AC-II-12-0008, od 23. maja 2013. god., (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) i presudu Opštinskog suda u Prištini C. br. 503/2005 od 5. novembra 2007. god. Podnosilac zahteva je presudu ŽVPKVS primio 17. juna 20013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća PKVS br. AC-II-12-0008, od 23. maja 2013. god., u vezi sa navodnim

povredama člana 102.3. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

4. Između ostalog, podnosilac zahteva traži od Suda uvođenje privremenih mera.

Pravni osnov

5. Član 113.7. u vezi sa članom 21. Ustava, član 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 16. decembra 2008. god., koji je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); pravilo 55, pravilo 56. (2) i (3) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 24. oktobra 2013. god., podnosilac je podneo zahtev preko Pošte Kosova.

7. Dana 28. oktobra 2013. god., zahtev podnosioca je stigao u Sud preko poštara Pošte Kosova.

8. Dana 31. oktobra 2013. god., predsednik Suda je odlukom br. GJR1.83/13, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i odlukom br. KSH.183/13 je imenovao Veće za razmatranje u sastavu članova: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 2. oktobra 2013. god., Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva i PKVS o registraciji zahteva.

10. Dana 14. novembra 2013, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 8. aprila 2005. god., tužioci, g. B. M. i gđa B. M., podneli su tužbu Opštinskom sudu u Prištini, radi poništenja ugovora o kupoprodaji nepokretnosti, (br. 96/62 od 13. januara 1962. god., br. 3243163 od 28. decembra 1963. god., br.3022/63 od 5. februara 1963. god.), zaključenih između prethodnika tužilaca i tuženih.

12. Dana 5. novembra 2007. god., Opštinski sud u Prištini doneo je presudu C. br. 503/2005), kojom je usvojio kao osnovanu tužbu tužilaca i obavezao je tuženu, preduzeće NSH. KBI "Kosova Export" iz Kosova Polja da vrati tužiocima u posed tražene nepokretnosti.

13. Presuda je uručena tuženoj 12. novembra 2007. god., koja nije uložila žalbu.

14. Dana 2. aprila 2008. god., Katastarska agencija Kosova je rešenjem br. 952/4, odbila zahtev tužilaca za prenos navedenih parcela. Tužioci su podneli zahtev za prenos navedenih parcela u njihov posed na osnovu dobijenog slučaja presudom Opštinskog suda u Prištini C.br. 503/2005 od 5. novembra 2007. god. Zahtev tužilaca je odbijen od strane Katastarske agencije Kosova, zbog tvrdnji Agencije da "zahtevu nedostaju relevantni dokazi kojim bi se opravdao pravni osnov zahteva tužilaca."

15. Dana 8. juna 2008. god., tužioci su, protiv rešenja o odbijanju prenosa parcela u njihov posed, uložili žalbu PKVSK.

16. Dana 9. juna 2010. god., sudsko veće PKVS, donelo je rešenje SCC-08-0168, kojim je odbio tužbu tužilaca kao neprihvatljivu, jer je u vezi sa predmetom tužbe sada već odlučeno rešenjem Opštinskog suda u Prištini. Navedeno rešenje je primljeno od strane zastupnika tužilaca i od tužene 18. juna 2010. god.

17. Dana 1. februara 2012. god., podnosilac zahteva, kao zastupnik DP. KBI "Kosova Export" iz Kosova Polja, protiv pravosnažne presude Opštinskog suda u Prištini C.br. 503/2005 od 5. novembra 2007. god., uložio je žalbu Žalbenom veću PKVS, kojom je tražio poništenje navedene presude, zbog nedostatka primarne jurisdikcije tog suda da sudi o predmetu.

18. Dana 31. juna 2013. god., Žalbeno veće PKVS je rešenjem AC-II-12-0008, odbacilo kao neprihvatljivu žalbu podnosioca zahteva, uloženu protiv presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 503/2005 od 5. novembra 2007. god., jer je uložena van zakonskog roka.

19. U nastavku, zaključak Žalbenog veća PKVS u vezi sa obrazloženjem rešenja: "*Prema tome, žalba KAP-a je neprihvatljiva, s obzirom da je osporena presuda postala pravosnažnom i da se nalazila se u fazi izvršnog postupka, odnosno njeno osporavanje je bilo moguće samo vanrednim sredstvima i u predviđenom zakonskom roku.*"

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da rešenje Žalbenog veća PKVS pod br. AC-II-12-0008 od 23. maja 2013. god., kojim je odbačena žalba KAP-a kao neprihvatljiva i presuda Opštinskog suda u Prištini C. br. 503/2005 od 5. novembra 2007. god., sadrže sledeće povrede:

i) Povredu ustavnosti i zakonitosti utvrđenu u poglavlju VII, član 102, stav 3, Ustava Republike Kosova, kojim je utvrđeno da sudovi sude po ustavu i zakonu.

ii) Povredu Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP), član 6, kojim se predviđa pravično i nepristrasno suđenje i

KAP izražava stav da je Žalbeno veće PKVS donelo rešenje br. Ac-II-12-0008 povredom člana 102, stav 3, s obzirom da zakonsko obrazloženje nije zasnovano na zakonskim dokazima i obrazloženje nije dovoljno i ubedljivo. Ovu činjenicu potkrepljujemo relevantnim dokazima kojima se potvrđuje suprotno od onog što je navelo Žalbeno veće - da je žalba KAP-a uložena van zakonskog rokai da kao takvu treba odbaciti kao neprihvatljivu."

21. Štaviše, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da donese presudu kojom će proglasiti zahtev prihvatljivim, kao i da poništi rešenje AC-11-12-0008 od 23. maja 2013. god., doneto od strane Žalbenog veća PKVS i presudu Opštinskog suda u Prištini C. br 503/2005 od 5. novembra 2007. god.

Prihvatljivost zahteva

22. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

23. Zahtev podnosioca se zasniva na članu 113. stavu 7. Ustava, koji propisuje:

113.7 "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

I na članu 21. stavu 4. Ustava, koji propisuje:

21.4 "Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva."

24. Radi prihvatljivosti, u ovom slučaju, Sud se poziva na član 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuje:

"*Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci...*"

25. Štaviše, pravilo 36. (1) tačka b) [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, predviđa:

b) "zahtev se podnosi u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva"

26. Na osnovu spisa predmeta, jasno je da je konačna odluka o predmetu podnosioca rešenje Žalbenog veća PKVS AC-U-12-0008 od 23. maja 2013. god., za koju podnosilac zahteva tvrdi da je primio 17. juna 2013. god.

27. Podnosilac zahteva je 24. oktobra 2013. god., podneo zahtev u jednoj od filijala Pošte Kosova, koju je Sud primio 28. oktobra 2013. god. U ovom slučaju, kao dan podnošenja zahteva će se smatrati 24. oktobar 2013. god., dan kada je zahtev podnet filijali Pošte Kosova.

28. U cilju računanja roka, Sud se poziva na odredbe pravila 27. (3) i (6) [Računanje vremenskih rokova] Poslovnika, koje propisuje:

Pravilo 27

"Vremenski rok određen Ustavom, zakonom ili Poslovnikom će se računati na sledeći način:

[...]

3) Kada je rok određen u mesecima, isti ističe na kraj istog kalendarskog dana u mesecu kada se desio taj događaj ili radnja od kada počinje računanje;

[...]

(6) Kada se u suprotnom rok završi u subotu, nedelju ili na dan službenog praznika, isti će se produžiti do isteka prvog sledećeg radnog dana ".

29. U tom kontekstu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije uspeo da podnese svoj zahtev u roku od četiri (4) meseca, jer je zahtev trebalo da se podnese zaključno sa četvrtkom, tj. 17. oktobra 2013. god., da bi isti bio u skladu sa zakonskim rokom od četiri meseca.

Što se tiče zahteva za uvođenje privremene mere

30. Sud primećuje da podnosilac zahteva takođe traži od Suda uvođenje privremenih mera.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2. [Pravni efekat odluka] Ustava, koji propisuje:*" Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu."*

32. Sud, takođe, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

"Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu."

33. Štaviše, pravilo 54.(1) Poslovnika, predviđa:

"*U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.*"

34. Konačno, pravilo 55. (1) Poslovnika glasi:

"Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima.".

35. Kako bi Sud uveo privremene mere, treba da, u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika, zaključi da:

"(a) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie
slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije
utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili

(c) privremena mera je u javnom interesu.
Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."

36. Sud zaključuje da je, pošto se zahtev podnosioca odbacuje kao neprihvatljiv, zahtev za privremene mere bespredmetan, dakle zahtev za uvođenje privremenih mera treba da se odbije.

37. Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za prihvatljivost, jer je isti podnet van roka propisanog Zakonom i Poslovnikom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, u saglasnosti sa članovima 27. i 49. Zakona i pravilima 36. (1) b), 55, 56. (2) i (3) Poslovnika o radu, dana 14. novembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 10/12, Rasim Kozmaqi, datum 12 Decembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 297/2011, od 19. decembra 2011. god.

Slučaj KI10/12, odluka od 25. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na penziju

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22 zakona i pravilu 56 Poslovnika o radu. Podnosilac nije precizirao nijednu odredbu Ustava, on samo navodi da mu je povređeno njegovo pravo garantovano Ustavom.

Sud je između ostalog naveo da bavljenje greškama u činjenicama ili zakonu spada u nadležnost redovnih sudova i ne može da deluje kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena. Sud je dalje obrazložio da zbog činjenice što je podnosilac nezadovoljan ishodom slučaja, ne može podneti argumentovan zahtev o povredi prava garantovanih Ustavom. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI10/12
Podnosilac
Rasim Kozmaqi
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 297/2011, od 19. decembra 2011. god.
STAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Rasim Kozmaqi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je presudaVrhovnog suda Republike Kosova, rev. br. 297/2011, od 19. decembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Osnovno pitanje predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 297/2011, od 19. decembra 2011. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, članovi 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. i pravila 54, 55. i 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Februara 2012. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu i isti je registrovan pod br. KI10/12.

6. Dana 7. februara 2012. god., odlukom GJR.KI KEK IV predsednik Suda je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i sudije Altaya Suroya (predsedavajući), Ivana Čukalovića i Envera Hasanija za članove Veća za razmatranje.

7. Dana 17. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Energetska korporacija Kosova (EKK) - Penzijski fond je doneo odluku u vezi sa zahtevom za penziju koji je namenjen podnosiocu g. Rasimu Kozmaqiju na osnovu kojeg se g. Rasimu Kozmaqiju odobrava zahtev za prevremenu penziju u EKK-u i to prema kategoriji "B", i sve to u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/35 i u skladu sa Statutom Penzijskog fonda EKK-a.

9. U gorenavedenoj odluci je utvrđeno da će isplata penzije za g. Kozmaqija početi od 1. jula 2003. god. i da će se okončati 1. avgusta 2008. god., dok će visina penzije iznositi 105,00 € mesečno. U odluci se, takođe, naglašava da stranka nezadovoljna odlukom, može da uloži žalbu u roku od 15 dana i ona se može uputiti -"Komisiji za razmatranje sporova", preko uprave Penzijskog fonda.

10. Iz dokumentacije koju je podneo podnosilac zajedno sa zahtevom, Sud nalazi da protiv odluke Penzionog fonda, nije uložena žalba.

11. Nakon 1. avgusta 2008. god., EKK je prekinuo isplatu penzije g. Rasimu Kozmaqiju i ova činjenica se konstatuje iz presude Opštinskog suda, presude Okružnog suda i presude Vrhovnog suda.

12. Dana 29. januara 2010. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu CI br. 342/2008 kojom je odobren žalbeni zahtev tužioca g. Rasima Kozmaqija i obavezao tuženu EKK da mu isplati penziju prema odluci, sve dok postoje uslovi za njenu isplatu.

13. Protiv ove presude EKK je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini.

14. Okružni sud u Prištini je doneo presudu Ac. br. 784/2009 kojom je odbio kao neosnovanu žalbu EKK i potvrdio presudu Opštinskog suda sa obrazloženjem da:

> "*Prema konstataciji ovog suda zaključak prvostepenog suda* je *pravedan i zahtev tužioca* je *neosnovan. Prvostepena presuda* je *zasnovana na pravednom i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju iz kojeg* je *usledila i pravedna primena materijalnog prava. "*

15. Protiv ove presude je podnet zahtev za reviziju Vrhovnom sudu.

16. Dana 19. decembra 2011. god., Vrhovni sud Kosova je odobrio reviziju i u obrazloženju presude Vrhovnog suda je rečeno: "*Takav pravni stav sudova nižih instanci ne može se prihvatiti kao pravičan i zakonit, jer prema oceni ovog suda, na takvo utvrđeno činjenično stanje, pogrešno je primenjeno materijalno pravo, kada su dva suda nižih instanci našla da je tužbeni zahtev tužioca osnovan.*"

Navodi podnosioca o ustavnim kršenjima

17. Podnosilac zahteva nije precizirao nijednu odredbu Ustava Republike Kosovo. On samo navodi da mu je osporenom presudom učinjena nepravda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

19. Sud, takođe uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se određuje:

> "(1) *Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve*:
>
> c) *samo ako zahtev nije očigledno neosnovan*."

20. Pozivajući se na zahtev podnosioca i navodna kršenja ustavnih prava, Ustavni sud konstatuje da je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom i ona koja je imao na raspolaganju i da je zahtev podnet u zakonskom roku predviđenom članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, stoga, u ovim okolnostima, Sud će razmotriti osnovanost navodnih ustavnih kršenja onako kako je predstavio podnosilac u zahtevu.

21. U tom smislu, Sud naglašava da Ustavni sud nije činjenični sud i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje činjeničnog stanja na pravilan i potpun način u punoj nadležnosti redovnih sudova, kao u ovom konkretnom slučaju Vrhovnog suda, odbijajući reviziju tužioca ili Okružnog suda u Prištini, odbijajući žalbu žalioca i da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima, pa stoga, ne može da deluje kao sud četvrtog stepena (vidi, *mutatis mutandis,* i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R. J. D, 1996-IV, stav 65).

22. Prosta činjenica da se podnosioci zahteva ne slažu sa ishodom slučaja ne može da im služi kao pravo da podnesu argumentovani zahtev za povredu člana 31. Ustava ili člana 6. EKLJP (Vidi, *mutatis mutandis,* presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god., ili Tengerakis protiv Kipra, br. 35698/03, odluka od 9. novembra 2006. god., § 74).

23. Podnosilac zahteva nije podneo nijedan validan argument kojim bi potkrepio svoje navode o kršenju člana 49. Ustava i, osim navoda da je imao zakonitu odluku o penziji i zahtev da se nastavi sa isplatom te penzije, nije obrazložio kako mu je prekršeno pravo garantovano Ustavom. Pored toga, redovni sudovi, u redovnim i zakonskim postupcima, su konstatovali da su bili u potpunosti ispunjene sve obaveze koje proizilaze iz odluke tužene EKK i to u korist tužioca g. Kozmaqi. U stvari, podnosilac zahteva nije ni osporio postupke i proces u celini, već je osporio konačni ishod sudskog postupka, koji nije bio povoljan za njega.

24. Štaviše, kako bi se neka presuda ili rešenje javnog organa proglasilo neustavnim, podnosilac zahteva bi trebalo da dokaze *prima facie* pred Ustavnim sudom da će "*odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj kršenja zahteva za pravično suđenje, i ako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno arbitrarnom*" (vidi, ESLJP, Khamidov protiv Rusije, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175)·

25. Ustavni sud u presudi Vrhovnog suda, rev. 316/2011, od 14. juna 2012. god., nije našao elemente proizvoljnosti ili navodnog kršenja ljudskih prava, kao što je naveo podnosilac zahteva.

26. Što se tiče navoda o kršenju prava garantovanog članom 24. Ustava [Jednakost pred zakonom], za koje podnosilac zahteva navodi da je kršeno, argumentujući to činjenicom da je Vrhovni sud u identičnom

slučaju doneo drugačiju presudu, Sud konstatuje da je u slučaju koji je naveo podnosilac, sproveden sudski postupak bio sustinski drugačiji.

27. Sud naglašava da podnosilac zahteva nije podneo u svojstvu dokaza akt individualnog sporazuma sklopljenog između njega i EKK-a, kao što su to podneli podnosioci zahteva iz grupe zaposlenih EKK-a, takođe, bivši penzioneri ove kompanije, u kome se naglašava da će im se penzije isplaćivati "*sve do* osnivanja *i funkcionisanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosova"* (vidi presude Ustavnog suda od 23. juna 2010. god., podnete od strane g. Imera Ibrahimija i 48 drugih, i podnosioca g. Ganija Prokshija i 15 drugih), već je imao odluku za penziju na tačno određeno vreme koju je primio i nije je osporio, stoga Sud nije našao argumente da ovaj zahtev razmatra kao gorepomenute slučajeve ovog suda koje su podnele grupe bivših zaposlenih EKK-a.

28. U ovim okolnostima, podnosilac žalbe "*nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju".* Stoga Sud, u skladu sa pravilom 36. stavom 2, tačkom c) i tačkom d), nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan i sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i u saglasnosti sa pravilom 56.2. Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 23/12, Fehmi Krasniqi, datum 12 Decembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 317/2011, od 19. decembra 2011. god.

Slučaj KI23/12, odluka od 25. novembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na penziju.

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22 zakona i pravilu 56 Poslovnika o radu. Podnosilac nije precizirao nijednu odredbu Ustava, on samo navodi da mu je povređeno njegovo pravo garantovano Ustavom.

Sud je između ostalog naveo da bavljenje greškama u činjenicama ili zakonu spada u nadležnost redovnih sudova i ne može da deluje kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena. Štaviše, podnosilac nije pružio nikakav dokaz o povredi prava i sloboda garantovanih Ustavom. Sud je dalje obrazložio da zbog činjenice što je podnosilac nezadovoljan ishodom slučaja, ne može podneti argumentovan zahtev o povredi prava garantovanih Ustavom. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI23/12
podnosilac
Fehmi Krasniqi
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 317/2011, od 19. decembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fehmi Krasniqi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je presuda Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 317/2011, od 19. decembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Osnovno pitanje predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, rev. br. 317/2011 od 19. decembra 2011. god., kojom je podnosiocu zahteva odbijena revizija podneta protiv presude Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 343/2010, od 4. juna 2011. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, članovi 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. i pravila 54, 55. i 56. (2)Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 7. marta 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu i isti je registrovan pod br. KI23/12.

6. Dana 15. novembra 2012. god., odlukom GJR KI23/12 i odlukom GJR.KI KEK IV, predsednik Suda je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca, i sudije Altaya Suroya (predsedavajući), Ivana Čukalovića i Envera Hasanija za članove Veća za razmatranje.

7. Dana 17. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Dana 12. februara 2004. god. Energetska korporacija Kosova (u daljem tekstu: EKK) - Penzijski fond, je doneo odluku br. 43/21 u vezi sa zahtevom za penziju koji je namenjen podnosiocu g. Fehmiju Krasniqiju na osnovu kojeg se g. Fehmiju Krasniqiju odobrava zahtev za prevremenu penziju u EKK i to prema kategoriji "B", i sve to u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/35 i u skladu sa Statutom Penzijskog fonda EKK-a.

9. U gorenavedenoj odluci je utvrđeno da će isplata penzije za g. Krasniqiju početi od 13. februara 2004. god. i da će se okončati 29. februara 2009. god., dok će visina penzije iznositi 105,00 € mesečno. U odluci se, takođe, naglašava da stranka nezadovoljna odlukom, može da uloži žalbu u roku od 15 dana i ona se može uputiti "Komisiji za razmatranje sporova", preko uprave Penzijskog fonda.

10. Iz dokumentacije koju je podneo podnosilac zajedno sa zahtevom, Sud nalazi da protiv odluke Penzionog fonda, nije uložena žalba.

11. Nakon 1. marta 2009. god., EKK je prekinuo isplatu penzije g. Fehmiju Krasniqiju i ova činjenica se konstatuje iz presude CI . br. 529/2009 Opštinskog suda.

12. Dana 19. januara 2010. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu CI br. 529/2009 kojom je odbijen žalbeni zahtev tužioca iz Prištine, putem kojeg on zahtevao od Suda da “obaveže tuženu EKK da mu isplati penziju prema odluci br. 171/129 od 23.10.2003, počev od 01.12.2008. pa sve dok postoje uslovi za njenu isplatu.”

13. U obrazloženju ove presude, Opštinski sud u Pistini je, između ostalog, konstatovao:

"Između stranaka nije bila sporna činjenica da je *tužilac ostvario dopunsku penziju* od 60 *meseci, u mesečnom iznosu* od *105 evra,* a *nije bila sporna ni činjenica* da je *posle* 60 *meseci tužiocu prestala ova isplata, odnosno zaključno* sa *danom 01.12.2008. godine." Sud je, takođe konstatovao* da je *"potvrđena činjenica* da je *tužena u potpunosti ispunila obaveze prema tužiocu, predviđene odlukom* za *penzionisanje tužioca" i* da *"tužbeni zahtev tužioca* za *nastavljanje isplate penzije i nakon datuma 1. marta 2009. god. proizilazi neosnovan, stoga je i odlučio* da *isti odbije kao takav.“*

14. Protiv ove presude g. Krasniqi je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini.

15. Dana 4. juna 2011. god. Okružni sud u Prištini je doneo presudu Ac. br. 343/2010 kojom je odbio kao neosnovanu žalbu g. Fehmija Krasniqija sa obrazloženjem da je:

> “*Prema konstataciji ovog suda zaključak prvostepenog suda* je *pravedan i zahtev tužioca* je *neosnovan. Prvostepena presuda* je *zasnovana na pravednom i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju iz kojeg* je *usledila i pravedna primena materijalnog prava.”*

16. Protiv ove presude g. Krasniqi je podneo zahtev za reviziju u Vrhovnom sudu.

17. Dana 19. decembra 2011. god., Vrhovni sud Kosova, odlučujući prema zahtevu podnosioca, doneo je presudu rev. 317/2011, kojom je odbio kao neosnovanu reviziju podnetu od strane podnosioca protiv presude Okružnog suda u Prištini.

18. U obrazloženju presude, Vrhovni sud je naglasio:

"Vrhovni sud Kosova, polazeći od *takvog stanja stvari je našao* da *su sudovi nižih stepena pravilno sprovodili materijalno pravo kada su našli* da je *tužbeni zahtev tužioca neosnovan*."

Navodi podnosioca o ustavnim kršenjima

19. Podnosilac zahteva nije precizirao nijednu odredbu Ustava Republike Kosovo. On samo navodi da mu je osporenom presudom učinjena nepravda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

21. Sud, takođe uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, gde se određuje:

> "(1) *Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve*:
>
> c) *samo ako zahtev nije očigledno neosnovan*."

22. Pozivajući se na zahtev podnosioca i navodna kršenja ustavnih prava, Ustavni sud konstatuje da je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom i onih koje je imao na raspolaganju i da je zahtev podnet u zakonskom roku predviđenom članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, stoga, u ovim okolnostima, Sud će razmotriti osnovanost navodnih ustavnih kršenja onako kako je predstavio podnosilac u zahtevu.

23. U tom smislu, Sud naglašava da Ustavni sud nije činjenični sud i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje činjeničnog stanja na pravilan i potpun način u punoj nadležnosti redovnih sudova, kao u ovom konkretnom slučaju Vrhovnog suda, odbijajući reviziju tužioca ili Okružnog suda u Prištini, odbijajući žalbu žalioca i da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima, pa stoga, ne može da deluje kao sud četvrtog stepena (vidi, *mutatis mutandis,* i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R. J. D, 1996-IV, stav 65).

24. Prosta činjenica da se podnosioci zahteva ne slažu ishodom slučaja ne može da im služi kao pravo da podnesu argumentovani zahtev za povredu člana 31. Ustava ili člana 6. EKLJP (Vidi, *mutatis mutandis,* presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god., ili Tengerakis protiv Kipra, br. 35698/03, odluka od 9. novembra 2006. god., § 74).

25. Podnosilac zahteva nije podneo nijedan validan argument kojim bi potkrepio svoje navode o kršenju člana 49. Ustava i, osim navoda da je imao zakonitu odluku za penziju i zahtev da se nastavi sa isplatom te penzije, nije obrazložio kako mu je prekršeno pravo garantovano

Ustavom. Pored toga, redovni sudovi, u redovnim i zakonskim postupcima, su konstatovali da su bili u potpunosti ispunjene sve obaveze koje proizilaze iz odluke tužene EKK i to u korist tužioca g. Krasniqi. U stvari, podnosilac zahteva nije ni osporio postupke i proces u celini, već je osporio konačni ishod sudskog postupka, koji nije bio povoljan za njega.

26. Štaviše, kako bi se neka presuda ili rešenje javnog organa proglasilo neustavnim, podnosilac zahteva bi trebalo da dokaze *prima facie* pred Ustavnim sudom da će "*odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj kršenja zahteva za pravično suđenje, iako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno arbitrarnom*" (vidi, ESLJP, Khamidov protiv Rusije, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175)·

27. Ustavni sud, u presudi Vrhovnog suda rev. 317/2011 od 19. decembra 2011. god., nije našao elemente proizvoljnosti ili navodnog kršenja ljudskih prava, kao što je naveo podnosilac zahteva.

28. Što se tiče navoda o kršenju prava garantovanog članom 24. Ustava [Jednakost pred zakonom], za koje podnosilac zahteva navodi da je kršeno, argumentujući to činjenicom da je Vrhovni sud u identičnom slučaju doneo drugačiju presudu, Sud konstatuje da je u slučaju koji je naveo podnosilac, sproveden sudski postupak bio sustinski drugačiji.

29. U stvari, u slučaju podnosioca Z. B. (za koji se navodi da je identičan), takođe jedan od penzionera EKK-a, Opštinski i Okružni sud su odlučili u korist podnosioca Z. B, dok, nakon revizije podnete od strane EKK-a, Vrhovni sud je (rev. br. 152/2009, od 12. aprila 2010. god.), odobrio kao osnovanu reviziju EKK-a, dakle, kao osnovanu reviziju tužene stranke a ne tužioca, te u ovim okolnostima Sud ne može da konstatuje da je bilo kršenje člana 24. Ustava.

30. Sud, takođe, naglašava da podnosilac zahteva nije podneo u svojstvu dokaza akt individualnog sporazuma sklopljenog između njega i EKK-a, kao što su to podneli podnosioci zahteva iz grupe zaposlenih EKK-a, takođe, bivši penzioneri ove kompanije, u kome se naglašava da će im se penzije isplaćivati "*sve do osnivanja i funkcionisanja Fonda za penzijsko invalidsko osiguranje Kosova"* (vidi presude Ustavnog suda od 23. juna 2010. god., podnete od strane g. Imera Ibrahimija i 48 drugih, i podnosioca g. Ganija Prokshija i 15 drugih), već je imao odluku za penziju na tačno određeno vreme koju je primio i nije je osporio, stoga Sud nije našao argumente da ovaj zahtev razmatra kao

gorepomenute slučajeve ovog Suda, koje su podnele grupe bivših zaposlenih EKK-a.

31. U ovim okolnostima, podnosilac žalbe "*nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju"*. Stoga Sud, u skladu sa pravilom 36. stavom 2, tačkom c) i tačkom d), nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan i sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i u saglasnosti sa pravilom 56.2. Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 06/13, Sylejman Mustafa, datum 12 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god.

Slučaj KI 06/13, odluka od 16 oktobar 2013.

Ključne reči: Individualni zahtev, odluka o uklanjanju zahteva sa liste.

Podnosilac zahteva, u zahtevu podnetom 21. januara 2013. god., traži "ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je odlukama Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) promenjen status iz invalida OVK u status civilnog ratnog invalida.

Sud konstatuje da, uzimajući u obzir odluku sa br. 02-02/103, od 24. juna 2013. god., donetu od strane MRSZ o potpunom sprovođenju presude Vrhovnog suda, A. br. 804/2011, od 12. oktobra 2011. god., Sud zaključuje da podnosilac zahteva sada nema slučaj ili nerešen spor u vezi sa ustavnostima odluka MRSZ i predmet je faktički bespredmetan.

DLUKA O BRISANJU ZAHTEVA SA LISTE PREDMETA
u
slučaju br. KI06/13
Podnosilac
Sylejman Mustafa
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sylejman Mustafa iz sela Reznik, opština Vučitrn.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god., za koje podnosilac zahteva naglašava da je primio 18. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta podnetog 21. januara 2013. god., Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je odlukom Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) promenjen status invalida OVK u status civilnog invalida rata.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon) i na pravilima 32. i 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 21. januara 2013. god., Sud je primio zahtev g. Sylejmana Mustafe i registrovao ga pod br. KI 06/13.

6. Dana 30. januara 2013. god., odlukom br. GJR.KI-06/13, predsednik Suda je za sudiju izvestioca imenovao sudiju Kadrija Kryeziua. Istog dana, predsednik je imenovao veće za razmatranje u sastavu: Robert Carolan (predsedavajući) i sudije Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović u svojstvu članova veća.

7. Dana 4. marta 2013. god., Sud je obavestio Vrhovni sud Kosova i podnosioca zahteva o registraciji zahteva.

8. Dana 29. marta 2013. god., Sud je tražio od MRSZ i od podnosioca zahteva da dostave Sudu sve odluke MRSZ koje imaju veze sa statusom podnosioca zahteva kao invalida OVK ili sa njegovim statusom kao civilnog invalida rata.

9. Dana 5. aprila 2013. god., MRSZ je podnelo Sudu sve odluke koje je posedovalo u vezi sa podnosiocem zahteva.

10. Dana 8. aprila 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu sve odluke koje poseduje u vezi sa utvrđivanjem njegovog statusa invalida OVK i civilnog invalida rata.

11. Dana 28. maja 2013. god., Sud je tražio od MRSZ da obavesti Sud u vezi sa postupcima preduzetim na sprovođenju rešenja Vrhovnog suda A. br. 1408/2011, od 27. decembra 2012. god.

12. Dana 12. juna 2013. god., generalni sekretar MRSZ je podneo dopis sa objašnjenjem Sudu.

13. Dana 25. jula 2013. god., MRSZ je preko elektronske pošte dostavio Sudu odluku MRSZ u vezi sa priznavanjem prava na invalidsku penziju OVK za podnosioca zahteva.

14. Dana 23. septembra 2013. god., MRSZ je podnelo Sudu odluku sa br. 02-02/103 MRSZ u vezi sa poništenjem odluke prvostepenog suda br. 02-02/103 od 24. juna 2013. god.

15. Dana 26. septembra 2013. god., MRSZ je preko elektronske pošte dostavio dopis Sudu u kome naglašava da je odluka sa br. 02-02/103 poništena i ista nije izvršena.

16. Dana 16. oktobra 2013, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

17. Dana 11. oktobra 2002. god., MRSZ, Odeljenje za socijalnu zaštitu, postupajući na osnovu zahteva podnosioca u vezi sa njegovim zahtevom za "benificije za invalide rata", izdalo je odluku sa brojem dosijea 02-02/103, na osnovu koje je podnosiocu zahteva odbijen njegov zahtev sa obrazloženjem da je "Centralna lekarska komisija konstatovala invalidnost ispod 40%."

18. Dana 17. februara 2003. god., MRSZ, Odeljenje za socijalnu zaštitu, donelo je odluku sa brojem dosijea 02-02/103, na osnovu koje je podnosiocu zahteva odbijena žalba sa obrazloženjem da "nakon ponovne ocene lekarske komisije, stepen invalidnosti ostaje nepromenjen."

19. Dana 14. aprila 2003. god., MRSZ, Odeljenje za socijalnu zaštitu, postupajući na osnovu žalbe podnosioca zahteva, izdalo je odluku sa brojem dosijea 02-02/103, na osnovu koje je podnosiocu zahteva usvojen zahtev za beneficije za invalide rata.

20. Dana 15. februara 2007. god., MRSZ, Odeljenje za porodice palih boraca, ratnih invalida i civilnih žrtava, donelo je odluku pod br. 02-02/103, kojom se podnosiocu zahteva priznaje pravo na invalidsku penziju OVK.

21. Dana 20. marta 2008. god., MRSZ, Odeljenje za porodice palih boraca, ratnih invalida i civilnih žrtava, donelo je odluku pod br. 02-02/103, kojom se podnosiocu zahteva priznaje pravo na penziju civilnih invalida rata.

22. Dana 19. oktobra 2010. god., MRSZ, Odeljenje za porodice palih boraca, ratnih invalida i civilnih žrtava, donelo je odluku pod br. 02-02/103,

kojom je podnosiocu zahteva priznato pravo na penziju civilnih invalida rata.

23. Dana 10. decembra 2010. god., MRSZ, Odeljenje za porodice palih boraca, ratnih invalida i civilnih žrtava, postupajući po žalbi podnosioca zahteva, na osnovu odluke pod br. 02-02/103, odbio je žalbu kao neosnovanu sa obrazloženjem da Komisija nalazi da je stepen invaliditeta 45 %.

24. Dana 15. februara 2011. god., Vrhovni sud Kosova postupajući na osnovu tužbe podnosioca zahteva, doneo je presudu A. br. 61/2011, prilikom čega je odbio tužbu sa obrazloženjem da "Sud nalazi da postupak koji je prethodio osporenom rešenju je pravilno primenjen od strane prvostepenog organa."

25. Dana 15. aprila 2011. god., Vrhovni sud Kosova na osnovu presude sa br. A. br. 259/2011, usvaja tužbu podnosioca zahteva prilikom čega poništava odluku MRSZ br. 02-02/103, od 10. decembra 2010. god., sa obrazloženjem da "odluka ima mnogo nedostataka koji imaju veze sa bitnim povredama odredaba Zakona o upravnom postupku". Vrhovni sud dalje obavezuje tuženu stranku da na ponovnom postupku postupa prema primedbama datim u ovoj presudi i da nakon što odstrani gorenavedene nedostatke donese pravilnu odluku, zasnovanu na zakonu.

26. Dana 18. avgusta 2011. god., MRSZ, odlučujući ponovo na osnovu žalbe podnosioca zahteva o poništavanju odluke prvostepenog organa pod br. 02-02/103, od 19. oktobra 2010. god., odbio je žalbu kao neosnovanu.

27. Dana 12. oktobra 2011. god., Vrhovni sud Kosova, postupajući po tužbi podnosioca zahteva, doneo je presudu A. br. 804/2011, prilikom čega je usvojio tužbu, poništavajući odluku MRSZ br. 02-02/103, od 18. avgusta 2011. god., sa obrazloženjem da je "osporena odluka pravno nejasna". Vrhovni sud dalje obavezuje tuženu stranku da na ponovnom postupku postupa prema primedbama datim u ovoj presudi i da, nakon što odstrani gorenavedene nedostatke, donese pravilnu odluku, zasnovanu na zakonu.

28. Dana 23. novembra 2011. god., Ministarstvo rada i socijalne zaštite, postupajući ponovo na osnovu žalbe podnosioca zahteva o poništavanju prvostepene odluke pod br. 02-02/103, od 19. oktobra 2010. god., odbio je žalbu kao neosnovanu.

29. Dana 27. decembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova, postupajući ponovo na osnovu tužbe podnosioca zahteva, doneo je rešenje A. br. 1408/2011 prilikom čega je odbacio tužbu sa obrazloženjem da je tužba nedozvoljena, jer je ova stvar presuđena.

30. Dana 12. juna 2013. god., generalni sekretar MRSZ je podneo Sudu dopis kojim je od direktora Odeljenja za porodice palih boraca i invalida rata tražio da se u celosti sprovede presuda Vrhovnog suda br. 804/2011, od 2. oktobra 2011. god.

31. Dana 24. juna 2013. god., MRSZ, preko odluke sa br. 02-02/103, podnosiocu zahteva priznaje pravo na invalidsku penziju OVK. MRSZ je u svojoj odluci naglasilo da je "na osnovu presude br. 804/2011 Vrhovnog suda Kosova od 12.10.2011. god., utvrđeno da je zahtev zasnovan shodno članu 4. stavu 2, kao i članu 7. i 8. Zakona o statusu i pravima porodica palih boraca, invalida, veterana, pripadnika OVK i civilnih žrtava i njihovih porodica, sa stepenom invalidnosti od 45 %."

32. Dana 23. septembra 2013. god., MRSZ je doneo odluku pod br. 02-02/103 odbijajući žalbu podnosioca zahteva koji traži od MRSZ da mu se prizna pravo prema novom statusu od 2001. god. MRSZ odbija žalbu i poništava u celosti prvostepenu odluku sa br. 02-02/103 od 24. juna 2013. god., zbog: *„prekoračenja nadležnosti o promeni statusa Sylejman Mustafe iz civilnog invalida rata u invalida OVK"*.

33. Dana 26. septembra 2013. god., direktor Odeljenja za porodice palih boraca, invalida rata i civilnih žrtava MRSZ, preko elektronske pošte je dostavio Sudu odluku o poništenju odluke MRSZ sa br. 02-02/103 od 23. septembra 2013. god., ostavljajući na snazi prvostepenu odluku od 24. juna 2013. god., kojom se podnosiocu zahteva priznaje pravo na penziju invalida OVK.

Navodne povrede ustavom garantovanih prava

34. Podnosilac navodi da su rešenjem Vrhovnog suda Kosovo, A. br. 1408/2011 od 27. decembra 2012. god. njegova prava zagarantovana Ustavom povređena, povrede koje podnosilac nije naveo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

35. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom.

36. Ovom prilikom, Sud uzima u obzir i pravilo 32. (Povlačenje podnesaka ili odgovora) Poslovnika, gde se predviđa:

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili ne predstavlja predmet ili spor.

37. Sud smatra da donošenje odluke pod br. 02-02/103 od 24. juna 2013. god., od strane MRSZ o sprovođenju u celosti presude Vrhovnog suda, A. br. 804/2011, od 12. oktobra 2011. god., koja je predmet zahteva podnosioca, ukazuje da je položaj podnosioca značajno izmenjen i da zahtev sada ne sadrži obrazloženje te cilj koji je podnosilac zahteva tražio da postigne je apsolutno postignut. U vezi s tim, Sud smatra da nema merituma da dalje razmatra ovaj predmet.

38. Međutim, Sud ima nadležnost i dužnost da reši ovu stvar, posebno uzimajući u obzir svoj Poslovnik o radu.

39. U stvari, pravilo 32. (4) Poslovnika navodi da Sud može da odbaci zahtev kada nađe da su tvrdnje bez predmeta razmatranja ili da više ne predstavljaju predmet ili spor. Ovo pravilo u relevantnom delu predviđa sledeće:

Pravilo 32
Povlačenje podnesaka ili odgovora

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.

(5) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti strane u postupku o povlačenju odluke Suda u slučajevima povučenih podnesaka i o bilo kojoj odluci o odbijanju podneska pre donošenja konačne odluke.

40. Takođe, Evropska konvencija o ljudskim pravima, koja se prema članu 22. stavu 1. tački 2. Ustava Kosova direktno primenjuje u Republici Kosovo, u relevantnom delu predviđa sledeće:

Član 37.
„Brisanje predstavki“

2. Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da izbriše predstavku sa liste
predmeta ako se na osnovu okolnosti može zaključiti:

a. da podnosilac predstavke ne namerava da dalje učestvuje u postupku;
b. da je stvar razrešena; ili
c. da iz svakog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti sa ispitivanjem predstavke.

41. Uzimajući u obzir odluku pod br. 02-02/103 od 24. juna 2013. god., donetu od strane MRSZ o sprovođenju u celosti presude Vrhovnog suda, A. br. 804/2011 od 12. oktobra 2011. god., Sud zaključuje da podnosilac zahteva sada nema predmet ili nerešen spor u vezi sa ustavnošću odluka MRSZ i predmet je faktički bez predmeta razmatranja.

42. Odluka Suda ne sprečava stranku da prilikom pojavljivanja novih dokaza, u vezi sa predmetom, pokrene novi postupak u Ustavnom sudu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7. Ustava, članu 23. Zakona i u skladu sa pravilom 32. Poslovnika o radu, dana 16. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA BRIŠE zahtev

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 192/13, Hatixhe Avdyli, datum 12. Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 11/2013, od 23. jula 2013. god.

KI192/13, Odluka o privremenoj meri od 9. decembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, neosnovan zahtev

U svojoj presudi, Vrhovni sud je usvojio reviziju tuženika V. A. i preinačio presude Opštinskog suda u Prištini i Okružnog suda u Prištini tako što je odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan. Podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini za poništavanje ugovora o kupoprodaji stana, da se potvrdi da podnosilac zahteva ima pravo da koristi stan i da se obaveze tuženik da dozvoli podnosiocu zahteva slobodno posedovanje stana i da isti snosi troškove postupka.
Osim zahteva za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, podnosilac traži od Ustavnog suda Republike Kosovo da uvede privremenu meru, naime da obustavi dalje radnje ili izvršenje dok Sud ne donese odluku o zahtevu.
Sud primećuje da podnosilac zahteva ne iznosi nijedan argument niti pokazuje bilo kakav dokaz zašto i kako bi bila privremena mera neophodna da se izbegne bilo kakav rizik ili nepopravljiva šteta, ili da je takva mera u javnom interesu, kao sto se to zahteva članom 27 Zakona o Ustavnom sudu. Stoga, Sud zaključuje da zahtev za privremenu meru mora da se odbije kao neosnovan.

Ovaj zaključak ne sprečava Ustavni sud da oceni prihvatljivost zahteva.

ODLUKA O PRIVREMENOJ MERI
u
slučaju br. KI192/13
Podnosilac
Hatixhe Avdyli
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 11/2013
od 23. jula 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Hatixhe Avdyli (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Prištini, koju zastupa g. Skender Musa, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova rev. br. 11/2013, od 23. jula 2013. god., koja je podnosiocu zahteva uručena dana 17. oktobra 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 11/2013, od 23. jula 2013. god. U svojoj presudi, Vrhovni sud je usvojio reviziju tuženika V. A. i preinačio presude Opštinskog suda u Prištini i Okružnog suda u Prištini tako što je odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan. Podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini za poništavanje ugovora o kupoprodaji stana, da se potvrdi da podnosilac zahteva ima pravo da koristi stan i da se obaveže tuženik da dozvoli podnosiocu zahteva slobodno posedovanje stana i da isti snosi troškove postupka.

4. Pored toga, podnosilac zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, naime da obustavi dalje radnje ili izvršenje dok Sud ne donese odluku o zahtevu.

Pravni osnov

5. htev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon), pravilima 54, 55. i 56. (3) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. novembra 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 29. novembra 2013. god., predsednik Suda je na osnovu odluke GJR. KI 192/13 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca.

8. Dana 3. decembra 2013. god., predsednik Suda je na osnovu odluke KSH. KI 192/13 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 4. decembra 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva. Istog dana, Sud je takođe obavestio i Vrhovni sud o zahtevu.

10. Dana 5. decembra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu u punom sastavu preporuku o odbijanju zahteva za privremenu meru u iščekivanju konačnog ishoda zahteva.

Kratak pregled činjenica

11. U periodu 1988 i 1989. godine, podnosiocu zahteva je kao zaposlenoj u društvenom preduzeću “Amortizeri”(u daljem tekstu: DP)dodeljen stan u Prištini. Odluke o dodeljivanju stana su poništene od strane Suda udruženog rada u Prištini i potvrđene od strane Suda udruženog rada na Kosovu.

12. Dana 26. jula 1990. god., podnosiocu zahteva je raskinut ugovor o radu od strane privremenih organa DP-a.

13. Dana 8. oktobra 1992. god., privremeni organi DP-a odlučili su da dodele stan zaposlenom V. A. i sledstveno zaključen je ugovor o korišćenju stana. Na osnovu kupoprodajnog ugovora, uverenog u Opštinskom sudu u Prištini dana 28. decembra 1995. god., V. A. je stekao svojinsko pravo nad stanom.

14. Nakon rata na Kosovu, V. A. je napustio stan koji je kasnije zauzela podnosilac zahteva.

15. Dana 9. decembra 2004. god., Direkcija za stambena i imovinska pitanja je izdala nalog (HPCC/REC/41/2004) o iseljenju podnosioca zahteva iz stana.

16. Zbog toga, neodređenog dana, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini, zahtevajući poništenje gorenavedenog kupoprodajnog ugovora i da se potvrdi da podnosilac zahteva ima pravo da koristi stan i da obaveže prvooptuženog da dozvoli podnosiocu zahteva slobodno posedovanje stana.

17. Dana 10. novembra 2006. god., Opštinski sud u Prištini je u svojoj presudi (C. br. 1502/2005) odlučio da usvoji tužbeni zahtev podnosioca zahteva.

18. Dana 31. oktobra 2008. god., nakon žalbe podnete od strane V. A., Okružni sud u Prištini je presudom (Ac. br. 367/2007) poništio odluku Opštinskog suda u Prištini i vratio predmet na ponovno suđenje.

19. Dana 12. maja 2009. god., Opštinski sud u Prištini je presudom (C. br. 2038/2008) usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao osnovan, poništio kupoprodajni ugovor i dodatno potvrdio da je podnosilac zahteva nosilac prava na korišćenje stana.

20. Dana 18. juna 2012. god., Okružni sud u Prištini (Ac. br. 1087/2009) je odbio žalbu tuženika V. A. i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini (C. br. 2038/2008 od 12. maja 2009. god.).

21. Dana 23. jula 2013. god., nakon revizije podnete od strane tuženika V. A., Vrhovni sud je presudom rev. br. 11/2013 odlučio da usvoji reviziju tuženika i preinačio presude Opštinskog suda u Prištini (C. br. 2038/2008 od 12. maja 2009. god.) i Okružnog suda u Prištini (Ac. br.

1087/2009 od 18. juna 2012. god.), tako što je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva podnet Opštinskom sudu.

Navodi podnosioca zahteva i zahtev za privremenu meru

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog suda, kojom su preinačene presude sudova nižih stepena, povređena njena Ustavom zagarantovana prava, naime članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

23. Podnosilac zahteva, pored zahteva za poništenje presude Vrhovnog suda rev. br. 11/2013 od 23. jula 2013. god., takođe zahteva od Suda da uvede privremenu meru, naime [...] "*da obustavi dalje radnje ili izvršenje dok Ustavni sud Kosova ne donese odluku o slučaju.*"

24. Podnosilac zahteva ne iznosi nijedan argument o tome zašto bi privremena mera bila neophodna.

Ocena zahteva za privremenu meru

25. Kako bi dozvolio privremenu meru u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika o radu, Sud mora da utvrdi da:

> *„(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili*
> *(..)*
>
> *Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."*

26. U vezi s tim, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne iznosi nijedan argument niti pokazuje bilo kakav dokaz zašto i kako bi bila privremena mera neophodna da se izbegne bilo kakav rizik ili nepopravljiva šteta, ili da je takva mera u javnom interesu, kao što se to zahteva članom 27.

Zakona o Ustavnom sudu. Stoga, Sud zaključuje da zahtev za privremenu meru mora da se odbije kao neosnovan.

27. Ovaj zaključak ne sprečava Ustavni sud da oceni prihvatljivost zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 27. Zakona, i u skladu sa pravilima 55. (4) i 56. (3) Poslovnika o radu, dana 5. decembra 2013. god., jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

II. DA DOSTAVI odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20. 4. Zakona; i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 82/13, Ekrem Musliu, datum 17 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 212/2011, od 15. aprila 2013. god.

KI82/13, rešenje o neprihvatljivosti od 12. decembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem Vrhovnog suda Kosova (Rev. br. 212/2011, od 15. aprila 2013. god.) kojim je odbačena revizija kao nedozvoljena, jer vrednost predmeta spora koji je tužilac naznačio u tužbi ne prelazi iznos od 1.600 DM, odnosno 800 EUR, prekršena njegova prava garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 46 [Zaštita imovine] Ustava.

Podnosilac zahteva ne objašnjava kako i zašto rešenje Vrhovnog suda povređuje njegova Ustavom zagarantovana prava.

Stoga, Sud smatra da podnete činjenice od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredama ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio njegovu tvrdnju.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI82/13
Podnosilac
Ekrem Musliu
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev. 212/2011, od 15. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ekrem Musliu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Gnjilanu, zastupljen od strane g. Shemsedin Piraj.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Vrhovnog suda Kosova, Rev. 212/2011, od 15. aprila 2013. god., uručeno podnosiocu zahteva 29. aprila 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosovo (Rev. 212/2011, od 15. aprila 2013. god.), kojim je odbačena kao nedozvoljena revizija podnosioca, jer vrednost predmeta spora koji je tužilac naznačio u tužbi ne prelazi iznos od 1.600 DM, odnosno 800 €.

4. Podnosilac zahteva tvrdi da je gore navedeno rešenje povredilo njegova prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 46 [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. juna 2013. god., podnosilac je preko pošte podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 20. juna 2013. god., predsednik suda je odlukom GJR. KI 82/13 je imenovao zameniku Ivan Čukalović za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik suda je odlukom imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 2. jula 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva, i tražio je dostavljanje popunjenog obrasca zahteva, punomoćje za zastupanje pred Ustavnim sudom, kao i kopiju presude Okružnog suda Ac. Nr. 41/11 od 6. maja 2011. god. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.

9. Dana 23. jula 2013. god., podnosilac zahteva je preko pošte podneo Sudu sva tražena dokumenta, uključujući punomoćje za zastupanje pred Ustavnim sudom.

10. Dana 18. novembra 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Neodređenog dana, M. B. je Opštinskom sudu u Gnjilanu podneo tužbu, preko koje je tražio potvrđivanje prava na trajno korišćenje dela nepokretnosti katastarske parcele br. 3173 u površini od 0.00.87 ha.

12. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je podneo protiv tužbu, preko koje je tražio potvrđivanje svojine na nepokretnosti katastarske parcele br. 3171 u površini od 0.02.89 ha, i takođe je tražio da se za deo ove nepokretnosti u površini od 0.00.87 ha, koju je koristio M.B., obaveže da mu preda u posedovanje i vlasništvo.

13. Dana 3. novembra 2010. god., Opštinski sud u Gnjilanu (presuda C. br. 81/06), nakon utvrđivanja činjeničnog stanja i razmatranja materijalnih dokaza, usvojio je kao osnovan zahtev tužioca-protivtuženog M. B., potvrđujući da je isti stekao pravo na trajno korišćenje površine od 0.00.87 ha i odbio je kao neosnovanu protivtužbu podnosioca zahteva.

14. Protiv presude Opštinskog suda u Gnjilanu (C. br. 81/06 od 3. novembra 2010. god.,), podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Gnjilanu.

15. Dana 6. maja 2011. god., Okružni sud u Gnjilanu je preko presude (Ac. br. 41/11), odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Gnjilanu (C. br. 81/06 od 3. novembra 2010. god.).

16. Opštinski sud u Gnjilanu je ocenio da [...] "*iz ovog utvrđenog stanja, a na osnovu odredbe člana 470. stav 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravnim, prvostepeni sud je našao da je tužbeni zahtev tužioca-protivtuženog [...] osnovan, jer je podnosilac zahteva ovu kupljenu nepokretnost koristio još od 1966. god., na nesmetan način sve do 2000. god., kao legitimni vlasnik i savesan držalac, znajući da ova nepokretnost, kao i deo površine od 87 m² pripada njemu, jer se ista nalazi unutar zidova ograde, onako kako se sporazumeo sa bivšim vlasnikom-prodavcem [...]*".

17. Okružni sud u Gnjilanu je zaključio da *[...] „prvostepeni sud prilikom donošenja ove presude nije počinio potvrdu odredaba parnično postupka, za koje se ovaj sud uglavnom brine, činjenično stanje je pravilno i na potpun način utvrdio, a i pravilno je primenio materijalno pravo, dakle iz ovoga i proizilazi zaključak ovog suda da ne stoje žalbeni navodi [...]*".

18. Protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu (Ac. br. 41/11, od 6. maja 2011. god.), podnosilac zahteva, navodeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, podnosi reviziju Vrhovnom sudu Kosovo.

19. Dana 15. aprila 2013. god., Vrhovni sud Kosova je doneo rešenje Rev. 212/2011, kojim je odbacio kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva.

20. Vrhovni sud Kosova u svom rešenju smatra da je zahtev za reviziju nedozvoljen jer *[...] "iz spisa predmeta rezultira da je vrednost ovog*

spora u tužbi tužioca-protiv-tuženog 300 DM [...] Prema odredbama člana 382. stav 3 ZPP, kao i člana 2 pod tačkom (J) Administrativnog Naređenja UNMIK-a o valuti koja je dozvoljena na Kosovu, koji je stupio na snagu 21. juna 2001. god., revizija nije dozvoljena u pravno-imovinskim sporovima, u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na potraživanja u novcu, na predaju stvari ili na izvršenje neke činidbe, ako vrednost predmeta spora koju je tužilac naznačio u tužbi ne prelazi iznos od 1.600 DM, odnosno 800€."

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem Vrhovnog suda, Rev. br. 212/2012, od 15. aprila 2013. god. povređene odredbe Zakona o parničnom postupku.

22. Prema podnosiocu zahteva, gore navedeno rešenje, kojim je Vrhovni sud odlučio da odbaci kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva, jer vrednost predmeta spora koji je tužilac naznačio u tužbi ne prelazi iznos od 1.600 DM, odnosno 800 EUR, je neosnovano i nema podrške u spisima predmeta.

23. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da rešenje Vrhovnog suda, kojim je odbačena revizija kao nedozvoljena, za njega predstavlja [...] *"lišenje korišćenja njegovog osnovnog prava, te se, kao takvo, treba tretirati kao povreda člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 46 [Zaštita imovine]Ustava Republike Kosovo."*

24. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Ustavnog suda da se:

    "I. PROGLASI kao prihvatljiv zahtev zastupnika tuženog-protivtužioca, Ekrem Musliu iz Gnjilana.

    II. PROGLASI kao neustavno rešenje Vrhovnog suda Republike Kosovo u Prištini, Rev.br. 212/2011 od 15. aprila 2013. god.

    III. NAREDI Vrhovnom sudu Republike Kosova u Prištini da prosledi predmet na odlučivanje prema reviziji podnete od strane zastupnika tuženog-protivtužioca".

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Kako bi bio u stanju da razmotri zahtev podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove

prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

26. U tom smislu, član 113. 7 Ustava predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

27. Pored toga, član 49. Zakona predviđa da *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku."*

28. U ovom slučaju, Sud primećuje da se podnosilac zahteva, da bi zaštitio svoja prava, obratio Okružnom sudu u Gnjilanu i konačno, Vrhovnom sudu Kosova. Sud, takođe, primećuje da je podnosiocu zahteva presuda Vrhovnog suda uručena 29. aprila 2013. god., i da je on podneo zahtev Sudu 10. juna 2013. god.

29. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka i da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva prema primenjivom zakonu i da je zahtev podnet u roku od četiri meseca.

30. Međutim, Sud, takođe, treba da uzme u obzir pravilo 36 Poslovnika, koje predviđa:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...], ili*
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
> *[...]*

31. Podnosilac zahteva tvrdi da je rešenje Vrhovnog suda, kojim je odbačena revizija kao nedozvoljena, jer vrednost predmeta spora koji je tužilac naznačio u tužbi ne prelazi iznos od 1.600 DM, odnosno 800 EUR, neosnovano i za podnosioca zahteva predstavlja [...] *"lišenje korišćenja njegovog osnovnog prava, te se, kao takvo, treba tretirati kao povreda člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 46 [Zaštita imovine]Ustava Republike Kosovo".*

32. Međutim, podnosilac zahteva ne objašnjava kako i zašto odluka Vrhovnog suda, kojom je odbijena revizija kao neprihvatljiva, povređuje njegova Ustavom zagarantovana prava.

33. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da prema Ustavu, nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi, *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije*,br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28; vidi, takođe, slučajKI70/11 podnosilaca *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*,rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.*)*.

34. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi podneti na takav način i da su postupci uopšteno, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (Vidi, *inter alia*,slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. god.*)*.

35. Na osnovu spisa slučaja, Sud primećuje da je obrazloženje pruženo u poslednjem rešenju Vrhovnog suda jasno, kao i nakon razmatranja svih postupaka, Sud je, takođe, našao da postupci u redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (Vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*,br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. god.).

36. Na osnovu gore navedenih razloga, Sud smatra da podnete činjenice od strane podnosioca zahteva, ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredama ustavnih prava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36 (2), b) i 56 (2) Poslovnika o radu, dana 18 novembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr Enver Hasani

KI 132/13, Muharrem Shabani, datum 17 Decembar 2013- Ocenu ustavnosti odluku Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Predmet KI 132/13, odluka od 21. oktobra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, Ocena ustavnosti odluke Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Podnosilac zahteva je dana 27. avgusta. 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti odluke sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

Podnosilac zahteva je naveo da pomenuta odluka krši njegovo pravo na rad i pravo na ljudsko dostojanstvo.

Odlukom predsednika br. GJR. KI.132/13 od 03. septembra 2013 god., sudija Kadri Kryeziu je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br.KSH.KI 132/13, imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

Nakon razmatranja dokumentacije u konkretnom slučaju Sud je primetio da podnosilac zahteva nije podneo žalbu Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda na odluku Sudskog veća posebne komore na šta je on prema zakonu imao pravo.

U tom smislu, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo raspoloživa pravna sredstva koja je imao prema važećem zakonu, kako je predviđeno članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI132/13
Podnosilac
Muharrem Shabani
Ocena ustavnosti odluke Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju SCEL-09-0001, od 24. februara 2011 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Shabani Muharrem iz sela Bradaš, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Sudskog već Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Sudsko veće Posebne komore) SCEL-09-0001, od 24. februara 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ostvarivanje prava na udeo od 20% od privatizacije društvenog preduzeća Ramiz Sadiku (u daljem tekstu: D.P. „Ramiz Sadiku“), u Prištini.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 20. i 22.7. zakona br. 03/L-121 o

Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.,(u daljem tekstu: zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. avgusta 2013 god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 03. septembra 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 17. septembra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Posebnu komoru Vrhovnog suda o registraciji zahteva.

8. Dana 21. oktobar 2013 god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva imao je zasnovan radni odnos u D.P. „Ramiz Sadiku“ od 15. avgusta 1974. god., pa sve do 10. jula 1994 god.

10. Dana 08. marta 1995 god., Fond za penzisko i invalidsko osiguranje doneo je odluku kojom se podnosiocu zbog bolesti dodeljuje invalidska penzija.

11. Dana 27. juna 2006. god., D.P. „Ramiz Sadiku“ je završilo proces privatizacije.

12. Dana 27. marta 2009 god., Agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: Agencija), je objavila konačnu listu radnika koji su stekli pravo na udeo od 20% od privatizacije D.P. „Ramiz Sadiku“.

13. Dana 18. februara 2010. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda na konačnu listu radnika koju je sačinila Agencija jer se on kao bivši radnik nije nalazio na listi.

14. Podnosilac je u žalbi naveo da on zbog bolesti nije mogao da u zakonskom roku podnese prigovor na preliminarnu listu.

15. Dana 24. februara 2011. god., Sudsko veće Posebne komore donelo je odluku SCEL-09-0001 kojom ježalbu podnosioca odbilo kao neprihvatljivu.

16. U obrazloženju svoje odluke Sudsko veće Posebne komore je navelo: *„Imajući u obzir da je žalba podnosioca primljena 18. februara 2010 god., što znači posle isteka krajnjeg vremenskog roka za podnošenje žalbi, ne postoji mogućnost da se omogući vraćanje u predhodno stanje, odnosno da se o žalbi podnosioca razmatra kao da je podneta u vremenskom roku. Imajući to u vidu, Sudsko veće posebne komore žalbu podnosioca odbija kao neprihvatljivu.“*

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva navodi da pomenuta odluka krši njegovo pravo na rad i pravo na ljudsko dostojanstvo jer je 20 godina radio u pomenutom preduzeću.

18. Podnosilac se obraća Ustavnom sudu sa zahtevom:

> *„Da želi da i njemu pripadne 20% od privatizacije na koje on ima pravo prema zakonu na snazi.“*

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

20. U tom smislu, Sud primećuje da član 113.7. Ustava predviđa:

> *„7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*
>
> Štaviše, i član 47.2. Zakona predviđa: *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”*

21. U tom smislu, načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako

bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnih ljudskih prava.

22. U konkretnom slučaju Sud primećuje da podnosilac zahteva nije podneo žalbu Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda na odluku Sudskog veća posebne komore SCEL-09-0001, od 24. februara 2011. god., na šta je on prema zakonu imao pravo.

23. Sud navodi da član 10.6. (presude, odluke i žalbe), Zakona br. 04/L-033, o Posebnoj komori, kaže da:

> *"Stranka ima pravo da uloži žalbu na presudu ili odluku sudije pojedinca, podveća ili specijalnog veća - ili suda koji ima nadležnost nad potraživanjem, pravnoj stvari,postupku ili predmetu iz stava 4. člana 4. ovog Zakona - žalbenom veću, podnošenjem žalbenom veću i svim stranama svoj žalbeni zahtev u roku od dvadeset i jednog (21) dana."*

24. Sud želi da naglasi da je obrazloženje pravila iscrpljivanja pravnih sredstava to da se omogući navedenim organima, uključujući i sudove, mogućnost sprečavanja i ispravljanja navodne povrede Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasno pravno sredstvo protiv povreda ustavnih prava. (vidi slučajSelmouni protiv Francuskebr. 25803/94, *ESLJP*, odluka od 28. jula 1999. god.).

25. U tom smislu, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo raspoloživa pravna sredstva koja je imao prema važećem zakonu, kako je predviđeno članom 113.7. Ustava i članom 47.2. Zakona.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 36. (1) a) Poslovnika o radu 21.oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 111/13, Ajshe Leka, datum 17 Decembar 2013- Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 250/2012 od 07. juna 2013 godine

Predmet KI-111/13, odluka od 22. oktobra 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata, ljudsko dostojanstvo.. pravo na rad i obavljanje profesije.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 250/2012 od 07. juna 2013 godine, kojom je okončan imovinsko pravni spor između podnosioca zahteva i Glavnog Centar porodične medicine u Gnjilanu (u daljem tekstu GCPM u Gnjilanu) nastao usled tužbenog zahteva podnosioca zahteva da GCPM u Gnjilanu (tužena) na ime nematerijalne štete za duševnu bol i povredu dostojanstva podnosiocu zahteva isplati iznos od 6000,00 evra, sa kamatom u visini od 3.5% godišnje, kao i troškove postupka u iznosu od 623,00.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Ajshe Leka, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni,da su odluke redovnih sudova u potpunosti obrazložene. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI111/13
Podnosilac
Ajshe Leka
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
rev. br. 250/2012 od 07. juna 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Ajshe Leka,iz Gnjilana (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa advokat g. Shabi Isufi iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosovarev. br. 250/2012 od 07. juna 2013. godine, kojom je usvojena kao osnovana revizija tužene i preinačena presuda Okružnog suda u Gnjilanu, Ac. br. 198/2011, od 08. maja 2012. godine i presuda Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 442/2007, od 22. aprila 2012. godine, tako što se odbija kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva, a kojom je prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen veći broj članova Ustava Republike Kosovo.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovarev. br. 250/2012 od 07. juna 2013. godine, kojom je okončan imovinsko-pravni spor između podnosioca zahteva i Glavnog centra porodične medicine u Gnjilanu (u daljem tekstu: GCPM u Gnjilanu) nastao usled tužbenog zahteva podnosioca zahteva da GCPM u Gnjilanu (tužena) na

ime nematerijalne štete za duševni bol i povredu dostojanstva podnosiocu zahteva isplati iznos od 6000,00 evra, sa kamatom u visini od 3,5% godišnje, kao i troškove postupka u iznosu od 623,00 evra.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 23. jula 2013. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 111/13 od 05. avgusta 2013), sudija. Kadri Kryeziuje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 111/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući) Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 12. septembra 2013. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 22. oktobra 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Kadrija Kryeziua, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija:Robert Carolan (predsedavajući) Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 13. februara 2006 godine, GCPM u Gnjilanu je rešenjem br. 04-164, razrešio dužnosti podnosioca zahteva sa mesta glavne bolničarke u GCPM u Gnjilanu. Dok je odlukom GCPM u Gnjilanu br 04-467 od 28. februara 2007. godine, podnosiocu zahteva prekinut radni odnos u GCPM u Gnjilanu.

10. Protiv odluke GCPM u Gnjilanubr. 04-467 od 28. februara 2007. godine, podnosilac zahteva je podnela žalbu Nezavisnom nadzornom odboru Kosova.

11. Nezavisni nadzorni odbor Kosova doneo je odluku br. A. 02/58/2007 od 03. jula 2007. godine, kojom je poništio rešenje i odluke GCPM u Gnjilanu i obavezao poslodavni organ - Opštinu Gnjilane, da u roku od 15 dana od dana prijema ove žalbene odluke omogući ostvarivanje na osnovu ugovora o radu br. 04-370, od 25. marta 2005. godine.

12. Obzirom da GCPM u Gnjilanu nije izvršio odluku Nezavisnog nadzornog odbora br. A.02/58/2007 od 03. jula 2007. godine, podnosilac zahteva podnosi predlogom za izvršenje Opštinskom sudu u Gnjilanu radi izvršenja odluke Nezavisnog nadzornog odbora.

13. Dana 06. marta 2007. godine, Opštinski sud u Gnjilanu rešenjem E. br. 861/06, od 08. decembra 2006. i rešenjem Ac. br. 143/07 od 25. aprila 2007. godine dozvolio je izvršenje i obavezao GCPM u Gnjilanuda podnosioca zahteva vrati na posao, sa svim pravima i obavezama koje proizilaze iz radnog odnosa.

14. Dana 05. jula 2007. godine, podnosilac zahteva je vraćena na posao.

15. Dana 18.07.2007. godine, podnosilac zahteva je Opštinskom sud u Gnjilanu, podnela tužbu za nadoknadu materijalne i nematerijalne štete, protiv GCPM u Gnjilanu (tužene), dok dana 17.08.2007. godine, podnosilac zahteva preko ovlašćenog zastupnika Shabi Isufi, advokata iz Gnjilana, izvršila preciziranje i dopunu tužbe i tužbenog zahteva protiv gorenavedene tužene.

16. Presudom Opštinskog suda u Gnjilanu C. br. 442/07, od 22. aprila 2011. godine, delimično je usvojena tužba podnosioca zahteva. U izreci presude Sud je obavezao GCPM u Gnjilanu da podnosiocu zahteva isplati iznos od 6.000,00 evra na ime nematerijalne štete za duševni bol i povredu dostojanstva i autoriteta podnosioca zahteva, kao i troškove postupka u iznosu od 623,00 evra.

17. Dana 13. maja 2011. godine, GCPM u Gnjilanu je podneo žalbu protiv presude Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 442/07, od 22. aprila 2011. godine.

18. Presudom Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 198/11, od 28. maja 2012. godine, odbijena je žalba GCPM u Gnjilanu i potvrđena je presudu Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 442/07, od 22. aprila 2011. godine.

19. Dana 01. juna 2012. godine, GCPM u Gnjilanu je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

20. Dana 07. juna 2012. godine, podnosilac zahteva je predlogom E. br. 1156/12, od Opštinskog suda u Gnjilanu zahtevao odobravanje izvršenja pravosnažne presude Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 442/07 od 22. aprila 2011. godine.

21. Dana 28. juna 2012. godine, GCPM u Gnjilanu (tužena), sada dužnik je podnela prigovor Opštinskom sudu u Gnjilanu protiv predloga podnosioca zahteva E. br. 1156/12. U prigovoru GCPM u Gnjilanu je izneo *„da je u zakonskom roku podneo zahtev za reviziju u Vrhovnom sudu Kosova u Prištini, i u praksi se često dešava da Vrhovni sud Kosova, u toku odlučivanja u vezi sa revizijom poništi ili preinači presude nižih instanci.“*

22. Dana 20. jula 2012. godine, Opštinski sud u Gnjilanu, je doneo rešenje E. br. 1156/2012, kojim je prigovor GCPM u Gnjilanu odbio kao neosnovan.

23. Dana 31. jula 2012. godine, Opštinski sud u Gnjilanu, donosi rešenje E. br. 1156/2012, kojim *“ODOBRAVA se izvršenje presude Opštinskog suda u Gnjilanu C. br. 442/2007, od 22.04.2011. god., i OBAVEZUJE se Ministarstvo za privredu i finansije - Trezor u Prištini da od žiro računa Opštine Gnjilane prenese sredstva na žiro račun 1150090462000105 PCB-filijala u Gnjilanu koji pripada poveriocu Ajshe Leka iz Gnjilana i to iznos od 6.000,00 € na ime nematerijalne štete i iznos od 854,68 € na ime troškova parničnog i izvršnog postupka, a u ukupnom iznosu od 6.854,68 € (šest hiljade i osam sto pedeset i četiri evra i šesdeset i osam centi).“*

24. Dana 31. jula 2012. godine, GCPM u Gnjilanu podnosi žalbu protiv rešenja Opštinskog suda E. br. 1156/2012 od 20. jula 2012. godine.

25. Dana 06. avgusta 2012. godine, podnosilac zahteva podneo je odgovor na žalbu GCPM u Gnjilanu (tuženog) od 31. jula 2012. godine.

26. Dana 19. septembra 2012. godine, Okružni sud u Gnjilanu donosi rešenje kojim odbija žalbu GCPM u Gnjilanu (tuženog-dužnika), kao neosnovanu,a rešenje Opštinskog suda u Gnjilanu E. br. 1156/2012, od 31.07.2012 godine, potvrđuje u celosti.

27. Dana 07. juna 2013. godine, Vrhovni sud Kosova u Prištini, presudom rev. br. 250/12, usvojio je kao osnovanu reviziju GCPM u Gnjilanu (tužene-dužnika), i preinačuje presudu Okružnog suda u Gnjilanu, Ac. br. 198/2011, od 28. maja 2012. godine i presudu Opštinskog suda u Gnjilanu, C. br. 442/2007, od 22. aprila 2011. godine, tako što se odbija

kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva (tužilje), da GCPM u Gnjilanu (tužena) na ime nematerijalne štete za duševni bol i povredu dostojanstva podnosiocu zahteva (tužilji) isplati iznos od 6000,00 evra, sa kamatom u visini od 3,5% godišnje, kao i troškove postupka u iznosu od 623,00 evra.

28. U obrazloženju presude Vrhovni sud navodi:*„Uzimajući u obzir da je potpuno izvršeno vraćanje na prethodno stanje, tako što je tužilja vraćena na njeno radno mesto glavne bolničarke, na kojem je radila prethodno, nadoknađena je razlika između ovog radnog mesta i radnog mesta bolničarke gde je određena odlukom tužene, Vrhovni sud Kosova nalazi da je neosnovan tužbeni zahtev tužilje za duševne bolove i povredu dostojanstva i autoriteta tužilje od strane tužene prilikom promene njenog radnog mesta, jer bi to bilo u suprotnosti sa odredbom člana 200 ZOO, gde je predviđena nadoknada u novcu za duševni bol, iz razloga što prihvatanje tužbenog zahteva tužilje u konkretnom slučaju za duševne bolove favorizuje ciljeve tužilje koji nisu u skladu sa prirodom i društvenim ciljem ove vrste nadoknade predviđene ovom pravnom odredbom. Vrhovni sud nalazi da na ni jedan način, tužilji nije povređeno dostojanstvo i njen autoritet kada joj je promenjeno radno mesto od glavne bolničarke na bolničarku, tako da je iz ovih razloga ovaj sud našao da je tužbeni zahtev tužilje neosnovan, te i s razloga što su sudovi niže instance pogrešno primenili materijalno pravo, obe presude tih sudova treba da se preinače i da se takav tužbeni zahtev odbije kao neosnovan.“*

29. Dana 10. jula 2013. godine, GCPM u Gnjilanu kao tužena strana na osnovu presude Vrhovnog suda Kosova u Prištini, podnosi predlog Osnovnom sudu u Gnjilanu za protivizvršenje presude i rešenja nižih sudova.

Navodi podnosioca zahteva

30. Podnosilac zahteva navodi da odluka Vrhovnog suda rev. br. 250/2012, od 07. juna 2013. godine, krši odredbe iz člana 22, 23, 27, 49. i 54. Ustava Kosova na sledeći način;

> *“Povreda dostojanstva tužilje se sastoji u činjenici da Vrhovni sud Kosova u Prištini nije imao u vidu činjenicu da su Opštinski sud i Okružni sud u Gnjilanu, njihovim presudama pravilno primenili odredbe Zakona o parničnom postupku i Zakona o obligacionim odnosima, jer udaljavanjem tužilje sa posla u vreme kada je bila trudna, njoj su nanete duševne patnje, koje su kao posledica prouzrokovale porođaj sa carskim rezom, a s druge strane, prema*

veštaku psihijatru, tužilja je takođe pretrpela gubljenje dostojanstva i prestiža u društvu zbog ogovaranja u vezi njenog udaljavanja sa posla bez zakonske osnove.“

“Povreda člana 27. Ustava Republike Kosova, se sastoji u činjenici da je tužilja Ajshe Leka, nakon neljudskog i ponižavajućeg tretiranja od strane direktora tužene dana 08.02.2007. god., sutradan 09.02.2007. god., suspendovana i izdaje joj se rešenje o suspendovanju sa posla.“

“Povreda člana 49. Ustava Republike Kosova, se sastoji u činjenici da postupcima tužene i presudom Vrhovnog suda Kosova, tužilji se krši pravo na rad i pravo vršenja profesije na radnom mestu medicinske sestre.“

“Povreda člana 54. Ustava Republike Kosova, sastoji se u činjenici da Vrhovni sud Kosova u Prištini, njegovom presudom, uz pogrešno tumačenje odredaba člana 199, 200. i 202. Zakona o obligacionim odnosima (stari zakon), odbija tužbeni zahtev bespravno, uz usvajanje protivzakonitog akta i na ovaj način tužilji Ajshe Leka iz Gnjilana, onemogućava sudsku zaštitu čime joj se krši pravo garantovano Ustavom i zakonom i na ovaj način se definitivno krše prava iz člana 22. Ustava Republike Kosova, koja se odnose na neposrednu primenu međunarodnih dogovora i instrumenata.“

31. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

“Zaštita prava čoveka podnosioca zahteva, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova u Prištini, rev. br. 250/2012, od 07.06.2013. god., o pravednoj primeni zakona i zaštita materijalnog prava.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Podnosilac zahteva navodi da su članovi 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata), 23. (Ljudsko dostojanstvo), 27. (Zabrana mučenja, surovog neljudskog ili ponižavajućeg postupanja), 49. (Pravo na rad i obavljanje profesije) i 54. (Sudska zaštita prava) Ustava kao osnova za njen podnesak.

33. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

34. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

35. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

36. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njenih ustavnih prava (vidi: Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 22, 23, 27, 49. i 54. Ustava Republike Kosova,podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

37. Podnosilac zahteva tvrdi da su joj povređena prava (Sudska zaštita prava) pogrešnim primenom zakona od strane Vrhovnog suda, ne navodeći jasno na koji je način presuda prekršila ustavna prava podnosioca zahteva.

38. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Vrhovnim sudom Kosova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

39. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom rešenjem navodno povređena ustavna prava i slobode.

40. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Pravilnika o radu koja predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 22. oktobra 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 99/13, Liman Maloku, datum 17 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god.

Slučaj KI 99/13, Rešenje od 17. decembra 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 10. jula 2013. god. traži: " ocenu ustavnosti odluke Vrhovnog suda, kojom su potvrđene odluke redovnih sudova. Tim odlukama proglašeni su nevažećim ugovori o kupoprodaji nepokretnosti, zaključeni između podnosioca zahteva i vlasnika parcela".

Sud zaključuje da podnosilac nije obrazložio navod o kršenju prava garantovanih Ustavom, niti je dovoljno potkrepio svoje tvrdnje.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI99/13
Podnosilac
Liman Maloku
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Liman Maloku iz opštine Klina, koga sa punomoćjem zastupa g. Xhafer Maloku iz opštine Klina.

Osporena odluka

2. Osporava se presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 28. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na ocenu ustavnosti odluke Vrhovnog suda rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god., kojom se potvrđuju odluke redovnih sudova. Putem kojih odluka su proglašeni nevažeći ugovori o kupoprodaji nepokretnosti zaključeni između podnosioca zahteva i vlasnika parcela.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56.2. Poslovnika o radu.

Postupak pred Sudom

5. Dana 10. jula 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. avgusta 2013. god., predsednik je odlukom GJR. br. 99/13, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. 99/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 26. avgusta 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registraciji ovog predmeta.

8. Dana 26. septembra 2013. god., Sud je zahtevao od osnovnog suda u Peći i od podnosioca zahteva da dostave dostavnicu, kojom se dokazuje kada je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova rev. br. 195/2011, 28. februara 2013. god.

9. Dana 4. oktobra 2013. god., Osnovni sud u Peći dostavio je Sudu pismo kojim se dokazuje da je podnosiocu zahteva uručena presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god., dana 26. juna 2013. god.

10. Dana 21. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 7. januara 2003. god., podnosilac zahteva je zaključio četiri ugovora o kupoprodaji nepokretnosti sa prodavcima za sledeće parcele:

- D. B iz Kline, katastarska parcela br. 1933/2, sa površinom od 0.14,29 ha, upisana u posedovnu listu br. 452 KZ Drsnik;
- D. V iz Kline, katastarska parcela br. 1933/5, sa površinom od 0.18,92 ha, upisana u posedovnu listu br. 453 KZ Drsnik;
- D. S iz Kline, katastarska parcela br. 1933/3, sa površinom od 0.14,29 ha, upisana u posedovnu listu br. 450 KZ Drsnik;
- D. R iz Kline, katastarska parcela br. 1933/4, sa površinom od 0.14,29 ha upisana u posedovnu listu br. 451 KZ Drsnik (u daljem tekstu: prodavci nepokretnosti).

U ime svih navedenih prodavaca nepokretnosti, ugovore je potpisao M. M, sa generalnim punomoćjem od 8. januara 2003. god.

12. Dana 7. oktobra 2009. god., Opštinski sud u Klini je preko presuda:

- C. br. 196/06,
- C. br. 197/06,
- C. br. 149/06 i
- C. br. 198/06,

postupio po tužbi D. B, D. V, D. S i D. R o poništenju ugovora navedenih u stavu 11, jer prodavci nepokretnosti tvrde da nisu potpisali punomoćje na osnovu koga je M. M potpisao navedene Ugovore u njihovo ime, Opštinski sud u Klini je usvojio njihovu tužbu.

13. Opštinski sud u Klini proglašava nevažećim ugovore o kupoprodaji nepokretnosti i nalaže da u spisima opštine Klina sve parcele navedene u stavu 11, vrate u zemljišne knjige na ime prodavaca nepokretnosti. Opštinski sud je u svom obrazloženju u gorenavedenim presudama, nakon razmatranja činjenica, u nastavku naglasio:

> "*Ugovoru o transakciji nedostaje volja saglasnosti od jedne ugovorene stranke i zaključeno je da nije obavezujući dogovor (član 26. ZOO). Prema tome, Ugovor o transakciji se proglašava nevažećim u skladu sa članom 103. stavom 1. ZOO.*"

14. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Peći na presude Opštinskog suda u Klini, koje su navedene u stavu 12.

15. Okružni sud u Peći, postupajući po žalbi, doneo je sledeće presude:

- Ac. br. 19/10, od 7. septembra 2011. god.,
- Ac. br. 20/2010, od 9. marta 2011. god,
- Ac. br. 22/2010 od 9. marta 2011. god.,
- Ac. br. 21/10, od 7. septembra 2011. god.,

koje su u svojim obrazloženjima potpuno iste i odbio je žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. Okružni sud u Peći je u svom obrazloženju naglasio:

> "*Osporena presuda nije obuhvaćena suštinskim povredama odredaba parničnog postupka, koje istražuje drugostepeni sud po službenoj dužnosti, prema članu 194. ZPP-a.Takođe činjenično*

stanje je od strane prvostepenog suda potvrđeno uredno i u potpunosti, tako da urednost potvrđenog činjeničnog stanja se ne dovodi u sumnjunijednim žalbenim navodom i iz tog razloga je od strane prvostepenog suda pravilno primenjeno materijalno pravo. Ovo stanovište je Okružni sud zauzeo iz činjenice što ugovor koji je poništen nije zaključen na način utvrđen na osnovu člana 26. Zakona o obligacionim odnosima (ZOO)..... Iz gorenavedenih razloga, a na osnovu člana 103. ZOO, s pravom je prvostepeni sud poništio predmetni ugovor, koji je u suprotnosti sa pravnim poretkom, utvrđenim Ustavom, obaveznim odredbama i društvenim moralom."

16. Iz činjenica predstavljenih u obrascu zahteva, može se videti da se podnosilac zahteva Vrhovnom sudu obratio zahtevom za reviziju samo protiv presude Okružnog suda u Peći Ac.br 21/10 od 7. februara 2011. god.

17. Dana 28. februara 2013. god., Vrhovni sud, odlučujući u vezi sa zahtevom podnosioca o reviziji, doneo je presudu rev. br. 195/2011, kojom odbija reviziju kao neosnovanu, protiv presude Okružnog suda u Peći Ac. br. 21/10 od 7. februara 2011. god. U svom obrazloženju, Vrhovni sud, u nastavku naglašava:

"*...Vrhovni sud je prihvatio u potpunosti pravno stanovište sudova nižeg stepena, s obzirom da presude ne sadrže bitne povrede odredaba parničnog postupka, na koje ovaj Sud pazi po službenoj dužnosti, ali ni povrede iz člana 182. stava 2. Zakona o parničnom postupku, na koje se poziva ova revizija... Prema oceni Vrhovnog suda, u konkretnom slučaju sporni ugovor je apsolutno ništavan, koji je u stvari zaključen bez njegovog znanja i volje, prema tome u suprotnosti je sa zakonom i drugim imperativnim odredbama.*"

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu presudom Vrhovnog suda Kosovo rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god. povređena prava zaštićena Ustavom, i to članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 24. [Jednakost pred Zakonom] Ustava.

19. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda da donese sledeću odluku:

"Želim da mi se omogući pravično i nepristrasno suđenje, a to se može postići samo ako se omogući moje suočavanje sa Blagojem Dabižljevićem, kojom prilikom će izići na videlo istina...".

20. Podnosilac je takođe zahtevao suđenje gde bi mogao da se suoči sa B. D i da se potvrdi da je on isplatio 175.000 evra B. D.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Da bi bio u mogućnosti da presudi o zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu i Poslovniku o radu.

22. U tom smislu, član 113, paragraf 7. Ustava predviđa:

> *26 Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

U vezi sa navedenim uslovima, Sud primećuje da je podnosilac zahteva fizičko lice, a i ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava.

23. Sud, takođe, treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva u skladu sa uslovima iz člana 113.7. Ustava, kao i člana 47.2. Zakona, iscrpeo sva pravna sredstva. U ovim slučajevima, podnosilac zahteva je podneo činjenice da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstava prema zakonima na snazi.

24. Podnosilac zahteva, takođe, treba da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva unutar utvrđenog roka. Iz spisa predmeta se vidi da nema dokaza koji bi povrgavali tvrdnje podnosioca zahteva da je on primio presudu Vrhovnog suda Kosova 28. juna 2013. god. Prema tome zahtev je podnet u roku od četiri (4) meseca, kao što je određeno Zakonom i Poslovnikom o radu.

25. U vezi sa zahtevom, Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36.2 Poslovnika, koje predviđa:

> *"(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,*

[...], ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

26. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28, vidi i slučaj br. KI70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

27. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *između ostalog*, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, zahtev od 10. jula 1991. god.).

28. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje u presudama donetim od strane Okružnog suda u Peći jasno, kao i da je nakon razmatranja svih postupaka, Sud, takođe, našao da su postupci pred Vrhovnim sudom bili pravični i neproizvoljni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije,br. 17064/06, ESLJP, zahtev od 30. juna 2009. god.). Štaviše, presuda Vrhovnog suda Kosova rev. br. 195/2011, od 28. februara 2013. god., je jasna i dobro obrazložena. Sudovi su se izričito bavili zahtevom podnosioca da B. D svedoči u suđenju i obrazložili da njegovo svedočenje nije relevantno, čak i kad bi ga našli i doveli da svedoči na suđenju jer nesporno je da je podnosilac zahteva uplatio novac u piramidalnoj šemi. Sudovi su obrazložili da je jedino sporno to da li je advokat u stvari imao ovlašćenje da proda spornu nepokretnost.

29. Štaviše, podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie*dokaz koji ukazuje na povredu njegovih prava prema Ustavu (vidi Vanek protiv Republike Slovačke,odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99, od 31. maja 2005. god.).

30. Činjenice podnete od strane podnosioca zahteva nisu ni na koji način opravdale tvrdnju o povredama ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoje tvrdnje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.7. Ustava, člana 20. Zakona i pravila 36.2. (b) i (d) Poslovnika o radu, 21. oktobra 2013. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KO 115/13, Ardian Gjini i jedanaest drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 17 Decembar 2013- Ocena ustavnosti zaključka br. 04-P-170 predsedništva Skupštine Republike Kosovo od 22. jula 2013. god.

Slučaj KO 115/13, rešenje od 14. novembra 2013. god.

Ključne reči: zahtev podnet od strane 12 poslanika Skupštine Republike Kosovo, *ratione materiae*, rešenje o neprihvatljivosti

Podnosioci zahteva u zahtevu podnetom 29. jula 2013. god. traže ocenu ustavnosti zaključka predsedništva Skupštine. Podnosioci zahteva tvrde da osporeni zaključak nije u saglasnosti sa članom 67 Ustava.

Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije pokrenuo postupak pred Ustavnim sudom u pravnom okviru propisanom članom 113.7, stoga, u skladu sa članom 36, stav 3 (f) zahtev je proglašen neprihvatljivim zbog neusklađenosti ratione materiae sa Ustavom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KO115/13
Podnosioci
Ardian Gjini i jedanaest drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti zaključka br. 04-P-170 predsedništva Skupštine Republike Kosovo od 22. jula 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev su podneli Ardian Gjini, Daut Haradinaj, Ramiz Kelmendi, Time Kadrijaj, Kymete Bajraktari, Ramiz Lladrovci, Donika Kada-Bujupi, Ahmet Isufi, Xhevdet Neziraj, Teuta Haxhiu, Blerim Shala i Burim Ramadani - svi poslanici Skupštine Republike Kosovo.

Osporene odluke

2. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost zaključka predsedništva Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsedništvo Skupštine) br. 04-P-170 od 22. jula 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ustavnost zaključka predsedništva Skupštine. Podnosioci zahteva tvrde da osporeni zaključak nije u saglasnosti sa članom 67. Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.5. i 67. Ustava, članu 42. Zakona i pravilu 36. Poslovnika o radu.

Postupak pred Sudom

5. Dana 29. jula 2013. god., podnosioci su podneli zahtev Sudu.

6. Istog dana, predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Takođe, istog dana, odlukom br. KSH. KO115/13, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 5. avgusta 2013. god., Sud je obavestio podnosioce zahteva da je zahtev registrovan u Sudu.

8. Istog dana, Sud je obavestio predsednika Skupštine o zahtevu i pozvao Skupštinu da odgovori i/ili dostavi bilo koji dokument za koji smatra da je neophodan u roku od trideset dana.

9. Dana 7. avgusta 2013. god., Sud je primio sledeće dokumente od predsednika Skupštine: transkript sa sastanka predsedništva održanog dana 22. jula 2013. god., zapisnik sa sastanka predsedništva takođe održanog dana 22. jula 2013. god. i zaključka br. 04-P-170 od 22. jula 2013. god.

10. Dana 14. novembra 2013. god., Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica onako kako su ih izneli podnosioci zahteva

11. Nakon izbora od 2010. god., Alijansa za budućnost Kosova (AAK) je ušla u Skupštinu sa 13 poslanika koji čine parlamentarnu grupu AAK-a, da bi se kasnije smanjila na 12 poslanika nakon povlačenja poslanika Ukë Rugove.

12. Nakon istih izbora, pokret Vetëvendosje je ušao u koaliciju u Skupštini sa Pokretom za ujedinjenje tako što su zajedno formirali parlamentarnu grupu od 14 poslanika.

13. Pokret Vetëvendosje je onda postao treća najveća stranka i AAK četvrta najveća stranka u Skupštini Kosova.

14. U septembru 2011. god., Pokret za ujedinjenje sa svoja dva poslanika se povlači iz parlamentarne grupe Vetëvendosje.

15. Dana 5. jula 2013. god., poslanica Alma Lama je javno potvrdila svoje povlačenje iz parlamentarne grupe Vetëvendosje.

16. Povlačenje dva poslanika Pokreta za ujedinjenje i poslanice Alme Lame je ostavilo parlamentarnu grupu Vetëvendosje sa 11 poslanika, jedan poslanik manje od parlamentarne grupe AAK-a. U tom trenutku, parlamentarna grupa AAK je postala treća po veličini parlamentarna grupa u Skupštini.

17. Parlamentarna grupa AAK-a je 15. jula 2013. god. podnela zahtev predsedništvu Skupštine, koji glasi kao što sledi:

> "*Na osnovu člana 67. tačke 3. Ustava Republike Kosovo, nakon izmene broja poslanika u parlamentarnim grupama, tražim od Vas da sprovedete postupke u skladu sa Ustavom do imenovanja potpredsednika Skupštine iz redova parlamentarne grupe Alijanse za budućnost Kosova (AAK).*
> *Pošto Poslovnik o radu Skupštine nije usklađen sa Ustavom, onda treba da se poštuje princip pravne hijerarhije na Kosovu.*
> *Takođe, sedišta u Skupštini i redosled u zvaničnim dokumentima treba da se organizuju prema trenutnoj političkoj snazi u Skupštini.*"

18. Uz zahtev podnosioci zahteva su podneli kopiju zahteva upućenog predsedništvu Skupštine od 15. jula 2013. i nazvali ga „dokazom br. 1".

19. Dana 22. jula 2013. god., predsedništvo Skupštine je nakon razmatranja zahteva donelo osporeni zaključak koji glasi kao što sledi:

> *"Predsedništvo ne podržava zahtev parlamentarne grupe AAK o imenovanju potpredsednika Skupštine Republike Kosovo iz redova poslanika ove parlamentarne grupe."*

20. U prilogu njihovog zahteva podnosioci zahteva su takođe podneli kopiju osporenog zaključka od 22. jula 2013. i nazvali su ga „dokazom br. 2".

Argumente koje su izneli podnosioci zahteva

21. Podnosioci zahteva tvrde da zahtev ispunjava uslove za prihvatljivost predviđene u članu 113.5. Ustava koji glasi kao što sledi:

> *"Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je*

usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja." [Srpska verzija se razlikuje od engleske i albanske verzije]

22. Podnosioci zahteva, *inter alia*, tvrde da, „*definicija izraza 'odluka Skupštine' onako kako se upotrebljava u članu 113.5. Ustava nije navedena ni u Ustavu niti u Zakonu o Ustavnom sudukoji reguliše procedure predviđene članom 113.5. Ustava…*" Podnosioci zahteva stoga tvrde da je neophodno da se analiziraju ustavna i zakonska svojstva zaključka i organa koji je doneo zaključak, tj. predsedništvo Skupštine.

23. Nakon brojnih argumenata u zahtevu, podnosioci zahteva su zaključili da osporeni zaključak predsedništva Skupštine u sadašnjom slučaju treba da se tumači kao „odluka koju je usvojila Skupština", onako kako se opisuje u članu 113.5. Ustava.

24. Podnosioci zahteva tvrde da zaključak predsednika Skupštine predstavlja odluku o ustavnim pravima političkog subjekta pošto je donet kao odgovor na zahtev parlamentarne grupe za ostvarivanje jednog navodno Ustavom zagarantovanog prava.

25. Dalje, podnosioci tvrde da zaključak predstavlja odluku koja ima pravne i ustavne posledice po političkom subjektu na tri načina:

    i. *Zaključak predstavlja odluku konačnog karaktera, koja se odnosi na pitanja i/ili ustavna prava, koja su u isključivoj nadležnosti Ustavnog suda;*

    ii. *Zaključak ne može da se ospori ili da podlegne kontroli redovnih sudova, pošto se odnosi na ustavna pitanja koja su u isključivoj nadležnosti Ustavnog suda.*

    iii. *Shodno tome, na osnovu gorenavedenih tačaka (i) i (ii), zaključak može da se ospori samo u Ustavnom sudu.*

26. Konačno, podnosioci zahteva tvrde da odluke predsedništva treba da se smatraju „*odlukom koju je usvojila Skupština"*prema tumačenju člana 113.5. Ustava. U tom smislu podnosioci zahteva navode:

    "Ocenjujemo da činjenica da sastav organa koji je doneo zaključak odražava sastav Skupštine, proizilazi da zaključak sadrži ustavna i pravna svojstva „odluke Skupštine", onako kako je to utvrđeno članom 113. stavom 5. Ustava. Tačnije rečeno, prema članu 67.

Ustava, Predsedništvo Skupštine odražava sastav Skupštine i političku snagu i veličinu parlamentarnih grupa predstavljenih u Skupštini. Shodno tome, odluke Predsedništva odražavaju političku volju parlamentarnih grupa predstavljenih u Skupštini. Iz tog razloga, u slučaju kada odluka Skupštine ne može da se razmotri ili ne može da podlegne odlučivanju od strane Skupštine, ta odluka – u smislu člana 113. stava 5 – treba da se oceni kao odluka Skupštine."

27. Što se tiče merituma slučaja, podnosioci zahteva tvrde da je nakon povlačenja tri poslanika člana parlamentarne grupe Vetëvendosje, ostavljajući tu grupu sa ukupno 11 poslanika, parlamentarna grupa AAK sa 12 poslanika postala treća po veličini stranka u Skupštini. Stoga, prema podnosiocima zahteva, parlamentarna grupa AAK ima pravo da ima svog predstavnika u predsedništvu Skupštine umesto parlamentarne grupe Vetëvendosje.

28. Podnosioci zahteva takođe tvrde da pravo koje potiče iz člana 67. Ustava *"pripada parlamentarnim grupama, a ne pojedincima ili političkim partijama"* i da su ove grupe živi organi koji mogu da menjaju s vremena na vreme u sastavu i u veličini uključujući gašenje ili formiranje nove parlamentarne grupe nakon početka saziva. U podršci njihovog argumenta oni se oslanjaju na član 20.2. Poslovnika o radu Skupštine. Taj član glasi:

"... poslanik ima pravo da ravnopravno učestvuje u jednoj parlamentarnoj grupi, da se povuče iz iste, da formira novu parlamentarnu grupu, da se priključi drugoj parlamentarnoj grupi ili da deluje kao nezavisan poslanik."

29. Podnosioci zahteva takođe navode da:

"... se prava parlamentarnih grupa ne stiču samo u slučaju konstituisanja novog saziva ... ona podležu dinamikama preko kojih može da prođe jedna parlamentarna grupa tokom vremenskog trajanja jednog saziva. To znači da jedna parlamentarna grupa, u kojoj se desila promena u redosledu prema veličini ili koja se ugasila, ne može da nastavi sa održavanjem pozicije koju je stekla samo zbog redosleda i ili/njene veličine u momentu kada je jedna takva pozicija ili mogućnost za predlaganje za jednu takvu poziciju data jednom članu ove parlamentarne grupe."

30. Podnosioci zahteva zaključuju da:

"... u momentu kada se dogode izmene u redosledu parlamentarnih grupa, predsednik Skupštine i/ili Predsedništvo Skupštine imaju obavezu da – po službenoj dužnosti – započnu postupak za popunjavanje slobodnog mesta kandidatom koji se predlaže od strane parlamentarne grupe koja ispunjava ustavne i zakonske uslove utvrđene članom 67. Ustava."

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Kako bi se utvrdilo da li može da se zahtev razmotri od strane Ustavnog suda, mora da se proceni da li je isti prihvatljiv.

32. Podnosioci su podneli zahtev shodno članu 113.5. Ustava, koji predviđa sledeće:

"Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja." (srpska verzija se razlikuje od engleske i albanske verzije)

33. Postupak za slučajeve definisane pod članom 113. 5. Ustav dalje se elaboriše u Zakonu o Ustavnom sudu, konkretno u članu 42. koji definiše tačnost podneska gde se navodi:

"*1. Uz podnesak podnesen u skladu sa članom 113, stavom 6. Ustava se, između ostalog, podnose i sledeće informacije:*

1.1. imena i potpisi svih poslanika Skupštine koji osporavaju ustavnost zakona ili odluke donesene od strane Skupštine Republike Kosovo;
1.2. Ustavne ili odredbe nekog akta ili zakona koje se tiču ovog zakona i
1.3. dokazi na kojima se zasniva spor."

34. Sud primećuje da je zahtev podnet od strane 12 poslanika Skupštine Kosova, što znači da je više od minimuma koji se zahteva članom 113.5. Ustava.

35. Sud dalje primećuje da je osporeni zaključak usvojen dana 22. jula 2013. god. od strane predsedništva Skupštine, i da je zahtev podnet 29. jula 2013. god., u vremenskom roku propisanom članom 113.5. Ustava

36. Pitanje koje se postavlja ovim zahtevom je to da li je zaključak predsedništva Skupštine „... odluka koju je usvojila Skupština...“

37. Član 113.5. Ustava dozvoljava Ustavnom sudu da odluči samo o ustavnosti „... *bilo kog zakona koji je usvojila Skupština...“* Taj član ne ovlašćuje Sud da odlučuje o tome da li su interni akti ili odluke Skupštine u saglasnosti sa Ustavom.

38. Član 80.1. Ustava definiše način na koji Skupština usvaja odluke, i to ovako:

> *“...odluke ... se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj Ustav drugačije nalaže.”*

39. Ne postoje druge odredbe u Ustavu koje definišu odluke usvojene od strane Skupštine.

40. Sud dalje primećuje da član 70.1. Ustava predviđa:

> *„Poslanici Skupštine su predstavnici naroda i ne podležu nikakvom prinudnom mandatu“.*

41. Sledstveno, poslanici Skupštine su predstavnici naroda sa individualnim mandatom i da Skupština koju oni formiraju ima zakonodavna ovlašćenja, kao što se određuje članom 4.2. Ustava.

42. Član 67.6. Ustava predviđa da:

> *„Predsedništvo je odgovorno za administrativno funkcionisanje Skupštine, na način koji je propisan Poslovnikom o radu Skupštine.“*

43. Sledstveno, mandat poslanika Skupštine i autoritet Skupštine se razlikuje od odgovornosti i autoriteta predsedništva Skupštine.

44. U tom pogledu, Sud bi želeo da podseti da je već razmotrio pitanje mandata poslanika u svojoj presudi od 30. marta 2011. god. (slučaj br. KO29/11, Sabri Hamiti i drugi poslanici), i to kao što sledi:

> *„79. U ovom smislu, Sud se poziva na član 70. [Mandat poslanika] Ustava koji određuje da "Poslanici Skupštine su predstavnici naroda [...] ". Pored toga, sto se tiče njihove obaveze kao poslanika, član 74. [Vršenje funkcije] Ustava predviđa da*

"poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa Ustavom, zakonima i odredbama rada Skupštine."

45. Takođe, u presudi u slučaju br. KO-98/11 u vezi sa imunitetom poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednika Republike Kosovo i članova Vlade Republike Kosovo, Sud podseća da:

„88. U Ustavu se izraz "mandat" koristi i u odnosu na poslanike Skupštine pri čemu oni, kao predstavnici naroda, ne podležu nikakvom prinudnom mandatu. Mandat poslanika je individualan i počinje od dana objavljivanja rezultata izbora. Dok mandat Skupštine počinje konstitutivnom sednicom novoizabranog saziva Skupštine, mandat svakog poslanika može početi ranije. Mandat poslanika se završava ukoliko dođe do bilo koje od okolnosti propisanih u članu 70. stavu 3. Ustava. Mandat poslanika odražava njegovu/njenu predstavničku funkciju."

46. Odluka predsedništva Skupštine se razlikuje od odluke Skupštine za koju je potrebna većina glasova poslanika Skupštine koji su prisutni i koji glasaju.

47. Da bi jedan akt Skupštine bio odluka, treba da prođe kroz proces glasanja u Skupštini onako kako se predviđa članom 65.1. Ustava.

48. Zaključak predsedništva od 22. jula 2013. god. nije usvojen većinom glasova poslanika Skupštine.

49. Takođe treba napomenuti da, kao što se propisuje članom 67. Ustava, dok se tri potpredsednika predlažu od strane tri najveće parlamentarne grupe, oni u stvari moraju da se biraju većinom glasova svih poslanika, kao što se propisuje članom 67.3. Ustava.

50. Sledstveno, nadležnost ili autoritet Suda za tumačenje ustavnih zahteva ne može da se proširi tako što bi uključio i interne akte skupštinskih organa ili odluke pojedinih članova ili službenika Skupštine.

51. Imajući na umu sva ova pitanja, Sud zaključuje da je zahtev sledstveno neprihvatljiv jer isti nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, stoga, u skladu sa članom 113. 5. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. Poslovnika o radu, dana 14. novembra 2013. god.

ODLUČUJE

I. Jednoglasno, DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Većinom glasova, da odbaci zahtev kao neprihvatljiv jer nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom;

III. Ova odluka će biti dostavljena podnosiocima zahteva i predsedniku Skupštine Kosova;

IV. Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 109/13, Nurije Salihu, datum 19 Decembar 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova, Ac. br. 1717/2012, od 22. aprila 2013. god.

Slučaj KI109/11, rešenje o neprihvatljivosti od 27. decembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Apelacionog suda kojom su ustavna prava podnosioca povređena u vezi sa neplaćanjem naknade za prekovremeni rad koji je podnosilac obavljala u Okružnom privrednom sudu u Prištini na poslovima higijeničara objekta u vremenskom periodu od 17. jula 2003. god. do 1. oktobra 2003. god., i od 1. decembra 2003. god. do 15. decembra 2003. god.

Podnosilac zahteva tvrdi da joj je presudama prvostepenog i drugostepenog suda "počinjena povreda legitimnog prava da dobije naknadu za obavljen posao", ne dostavljajući potom dalja objašnjenja kako je ovo moglo uticati na povrede Ustava.

U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije dovoljno argumentovao svoju tvrdnju i ne može da se zaključi da je zahtev osnovan, stoga, Sud u skladu sa pravilom 36 (1) c) nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI109/13
Podnosilac
Nurije Salihu
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova, Ac. br. 1717/2012, od 22. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Nurije Salihu (u daljem tekstu; podnosilac) iz Prištine. Podnosilac je tražila da joj se ne otkrije identitet.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., koju je podnosilac primila 15. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Apelacionog suda kojom su ustavna prava podnosioca povređena u vezi sa neplaćanjem naknade za prekovremeni rad koji je podnosilac obavljala u Okružnom sudu u Prištini na poslovima higijeničara objekta u vremenskom periodu od 17.07.2003. god. do 1.10.2003. god., i od 1.12.2003. god. do 15.12.2003. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara

2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. jula 2013. god., podnosilac je podnela zahtev Sudu.

6. Dana 06. avgusta 2013. god., predsednik Suda je odlukom imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 6. septembra 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Apelacioni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 21. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnosilac je bila zaposlena u Okružnom privrednom sudu u Prištini na radnim zadacima higijeničara.

10. Podnosilac je u zahtevu naglasila da je predsednik Suda tražio od nje da obavlja prekovremeni rad higijeničara za vremenski period od 17. jula 2003. god. do 1. oktobra 2003. god. i od 1. decembra 2003. god. do 15. decembra 2003. god., jer je trebalo da zameni svoju koleginicu, obećavajući joj da će joj se ovaj prekovremeni rad nadoknaditi.

11. Dana 19. novembra 2004. god., podnosilac je uložila žalbu Komisiji za žalbe Ministarstva javne uprave zahtevajući neplaćenu naknadu, ali ona nije nikad primila odgovor.

12. Dana11.01.2005. god., podnosilac zahteva se obratila Nezavisnom nadzornom odboru, ali nije dobila nikakav odgovor.

13. Dana 03. decembra 2007. god., podnosilac je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prištini radi nadoknade materijalne štete u vrednosti od 540 evra koji njen poslodavac nije nadoknadio.

14. Dana 10. novembra 2009. god., Opštinski sud u Prištini presudom CI. br 517/2007 je odbio tužbu podnosioca kao neosnovanu. U obrazloženju ove presude, sud je naglasio da: *"Odredba člana 376. stava 1. Zakona o obligacionim odnosima je predvidela da „potraživanje naknade*

prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo.“ U ovom predmetu, tužilja traži naknadu za prekovremeni rad za period od 17.07.2003. god. pa do 1.10.2003. god. i od 01.12.2003. god. do 15.12.2003. god. - koja joj nikad nije plaćena, zbog čega se sudu u vezi sa ovom naknadom obratila tek 03.12.2007. god., što znači, nakon isteka roka od 3 godine, što njen zahtev za naknadu čini zastarelim i pripada kategoriji naknade materijalne štete, stoga je sud ovaj zahtev odbio u celosti u skladu sa gorenavedenom odredbom Zakona o obligacionim odnosima.“

15. Dana 22. aprila 2013. god., Apelacioni sud u Prištini je svojom presudom Ac. br. 1717/2012, odlučujući prema žalbi podnosioca, odbio kao neosnovanu žalbu tužilje, dok je presudu Opštinskog suda u Prištini CI 517/2007 od 10.11.2009. god., potvrdio. Apelacioni sud je konstatovao da: ”*Na osnovu ovog činjeničnog stanja, Apelacioni sud je našao da je prvostepeni sud, izvođenjem neophodnih dokaza, na pravilan i potpun način utvrdio činjenično stanje i pravilnom ocenom dokaza, pravilno je primenio materijalno pravo, kada je našao da je tužbeni zahtev neosnovan i u obrazloženju je naveo dovoljno pravnih i činjeničnih razloga za relevantne činjenice, važne za pravilno odlučivanje ove stvari, koje prihvata i ovaj sud.“*

Navodi podnosioca zahteva o ustavnim povredama

16. Podnosilac tvrdi da joj je presudama prvostepenog i drugostepenog suda “*počinjena povreda legitimnog prava da dobije naknadu za obavljen posao”, ne dostavljajući potom dalja objašnjenja kako je ovo moglo uticati na povrede Ustava.*

17. U ovom pravcu, podnosilac zahteva smatra da su odluke prvostepenog i drugostepenog suda prekršile član 28.2. Ustava (prisilni rad).

18. Podnosilac je takođe zatražila da njen identitet bude zaštićen zbog ličnih razloga.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da oceni i ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

20. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7. Ustava gde se predviđa:

Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

21. U tom smislu, Sud smatra da je zahtev podnet Sudu od strane pojedinca u roku od 4 meseca kako je predviđeno članom 49. Zakona, nakon iscrpljenja raspoloživih pravnih sredstava i da je pogodan za razmatranje u Ustavnom sudu.

Ocena zahteva

22. Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava presudu Apelacionog suda Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., kojom je odbijena kao neosnovana žalba protiv presude Opštinskog suda u Prištini CI br. 517/2007 od 10.11.2009. god.

23. Sud ističe da Ustavni sud nije sud činjenica i da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja puna nadležnost redovnih sudova. Pošto u konkretnom slučaju Apelacioni sud koji je prilikom odlučivanja prema žalbi podnosioca žalbe, doneo presudu Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., uloga Suda je samo da obezbedi usaglašenost sa pravima koja se garantuju Ustavom i ostalim pravnim instrumentima i, stoga, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis,* između ostalog, Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65.

24. Sud smatra da je presuda Apelacionog suda u dovoljnoj meri obrazložena i da je Sud žalbu podnosioca tretirao u pravičnom sudskom procesu, koji nije popraćen eventualnim kršenjima ljudskih prava zagarantovanih Ustavom.

25. Štaviše, kako bi se neka odluka javnog organa proglasila neustavnom, podnosilac bi trebalo da dokaže *prima facie* pred Ustavnim sudom da će ”odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj povrede zahteva na pravično suđenje, iako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno proizvoljnom (vidi ESLJP, Khamidov protiv Rusije, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175.

26. Ustavni sud u presudi Apelacionog suda Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., nije našao elemente proizvoljnosti niti bilo kakve navodne povrede ljudskih prava, kao što je tvrdio podnosilac.

27. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva da su joj presudom Apelacionog suda povređena legitimna prava garantovana Ustavom, prema članu 28.2. Ustava, Sud konstatuje da član 28. Ustava [Zabrana ropstva i prinudnog rada] jasno utvrđuje da:

1. Niko se ne sme držati u ropstvu ili položaju sličnom ropstvu.

2. Niko se ne sme primorati da obavlja prinudni rad. Prinudnim radom se ne smatra rad ili usluga koja je određena zakonom za osobe koje su kažnjene pravosnažnom odlukom, tokom izdržavanja kazne i u slučaju vanrednog stanja, objavljenog na osnovu pravila određenih ovim Ustavom.

3. Trgovina ljudskim bićima je zabranjena.

28. Imajući u vidu ovu ustavnu normu, Sud primećuje da se ”prinudni rad”, kao ustavna definicija upotrebljena u ovoj normi, ne može tumačiti odvojeno od punog sadržaja člana 28. Ustava i u tom smislu korišćena ustavna terminologija se odnosi na situacije kada se posao nameće nasiljem, pod pretnjom i sa posledicama po pojedinca ako se ne obavi i takav je zabranjen (u uslovima ropstva, trgovine ljudima, itd.) i kada se obavlja protiv volje. Dakle, u ovim okolnostima, Sud ne nalazi da je u slučaju podnosioca zahteva bilo povrede člana 28. Ustava, kao što se tvrdi u zahtevu.

29. Evropski sud za ljudska prava (čiju sudsku praksu je prema članu 53. Ustava, Ustavni sud obavezan da primenjuje kada odlučuje o pitanjima ljudskih prava) u slučajevima Karol Mihal protiv Slovačke (zahtev br. 23360/08) u odluci od 28. juna 2001. god., i Van der Mussele protiv Belgije, § 34) je konstatovao da ”kada utvrđuje da li tražena usluga od podnosioca zahteva spada u definiciju “prinudnog rada”, Sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja u svetlu osnovnih ciljeva iz člana 4. Konvencije” i, da bi odgovorio na pitanja ovog slučaja da li je obavljen posao od stane podnosioca zahteva bio “nasilan” i “prinudan“, Sud treba da uzme u obzir da li se posao obavljen od strane podnosioca zahteva sproveo pod pretnjom bilo kog kažnjavanja, da li je posao obavljen protiv volje podnosioca zahteva i da li se podnosilac zahteva dobrovoljno ponudio da obavlja navedeni posao (vidi Karol Mihal protiv Slovačke, zahtev br. 23360/08 stav 43. i Van der Mussele protiv Belgije, § 34), stoga, iste uslove je sproveo i Ustavni sud, konstatujući da prekovremeni rad obavljen od strane gđe Salihu ne spada u okvir člana 28.2. Ustava Kosova, jer nije obavljen pod pretnjom kažnjavanja, nije naložen nasilno i deo je normalnog posla koji je ona obavljala, ali sa dodatnim obimom.

30. Iz gorenavedene informacije, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva inicirao sudski spor za neplaćanje novčane nadoknade od pretrpljene štete zbog obavljenog rada, koji je u vreme izvršenja od strane sudova tretiran prema primenljivim zakonom o obligacionim odnosima i podnosilac ni na koji način nije mogao izvesti dokaze pred ovim sudom u vezi sa neplaćanjem novčane nadoknade i navodne povrede člana 28.2. Ustava, jer u stvari ova dva pitanja u smislu ocene ustavnosti su različita pitanja.

31. U ovim okolnostima, podnosilac žalbe nije dovoljno argumentovao svoju tvrdnju i ne može da se zaključi da je zahtev osnovan, stoga, Sud u skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c, nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan.

32. Što se tiče zahteva podnosioca da joj se ne otkrije identitet, Sud primećuje da je ona u obrascu zahteva naglasila da su razlozi „potpuno lične prirode", a da nije pružila nikakvo objašnjenje. U ovim okolnostima, Sud ne nalazi da je zahtev podnosioca osnovan i ne može da pruži pravo neotkrivanja identiteta bez opravdanog razloga.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7. Ustava, članom 47. Zakona o Sudu, pravilom 36. (1. c) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 21. octobar 2013, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev za neobjavljivanje identiteta;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.(4) Zakona;

V. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 116/13, Isni Thaçi, datum 19 Decembar 2013– Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, PML. br. 91/2013, od 21. juna 2013. god.

Slučaj KI116/13, rešenje o neprihvatljivosti od 27. decembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom je odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrđeno je rešenje Apelacionog suda, tako što je ostavljeno na snazi određivanje pritvora protiv podnosioca zahteva za šta podnosilac zahteva tvrdi da je to odluka koja nije obrazložena na zakonit način.

Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda PML. br. 91/2013 povređen član 53 Ustava [Tumačenje odredbi ljudskih prava], kao i član 5.1 i 5.3 Evropske konvencije o ljudskim pravima "kao rezultat nepružanja potrebnog obrazloženja u donetoj presudi u vezi sa odbijanjem zahteva za zaštitu zakonitosti".

Ustavni sud ne može da utvrdi povredu člana 53 Ustava povodom donošenja presude Vrhovnog suda, koja je na poseban način akt koji osporava podnosilac zahteva, i zbog činjenice da podnosilac ni jednom prilikom u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti nije istakao neku povredu ljudskih prava garantovanih Ustavom.

Podnosilac zahteva je zasnovao svoj zahtev za zaštitu zakonitosti na povredama člana 103. 2 Ustava, kojim se utvrđuje pravni osnov za sudove na Kosovu za donošenje odluka, i na povredama odredaba Zakona o krivičnom postupku, koja su u stvari pitanja zakonitosti a nisu ustavna pitanja.

Sud u skladu sa pravilom 36 (2) c) i d) nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI116/13
Podnosilac
Isni Thaçi
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, PML. br. 91/2013, od 21. juna 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Isni Thaçi iz sela Buroja, opština Srbica, koga zastupa Advokatska kancelarija "Sejdiu & Qerkini", sa sedištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova PML. br. 91/2013 od 21. juna 2013. god., koju je podnosilac zahteva primio istog dana.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda kojom je odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrđeno je rešenje Apelacionog suda, tako što je ostavljeno na snazi određivanje pritvora protiv podnosioca zahteva za šta podnosilac zahteva tvrdi da je to odluka koja nije obrazložena na zakonit način.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i

pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 29. jula 2013. god., zastupnik podnosioca je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 5. avgusta 2013. god., predsednik Suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 9. septembra 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 22. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 24. maja 2013. god., podnosilac zahteva je uhapšen pod sumnjom da je počinio u saizvršilaštvu krivično delo "ratni zločini protiv civilnog stanovništva sa brojnim tačkama optužbe."

10. Dana 24. maja 2013. god., pretpretresni sudija je rešenjem GJPP br. 27/2012 odbio zahtev tužioca od 24. maja 2013. god. za određivanje pritvora, i NALOŽIO *"meru bezbednosti KUĆNI PRITVOR protiv okrivljenog Hysnija Thaçija za vremenski period od jednog (1) meseca od 23. maja 2013. god. do 23. juna 2013. god.*

11. Specijalni tužilac Republike Kosovo je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv ovog rešenja.

12. Dana 31. maja 2013. god., Apelacioni sud, odlučujući po žalbi tužioca, doneo je rešenje KP/KV br. 766/2013 i preinačio rešenje Osnovnog suda u Mitrovici i odredio okrivljenima pritvor od mesec danaumesto mere kućnog pritvora.

13. Rešenje Apelacionog suda o određivanju pritvora za podnosioca zahteva nije priloženo zahtevu koji je podnet Ustavnom sudu od strane podnosioca.

14. Dana 4. juna 2013. god., zastupnik okrivljenog g. Isni Thaçi je Vrhovnom sudu Kosova podneo „zahtev za zaštitu zakonitosti" protiv

rešenja K. P./KV br. 766/2013 zbog povrede člana 103.2. Ustava Kosova, člana 187. Zakona o krivičnom postupku (br. 04/L-125) i člana 384.2. Zakona o krivičnom postupku Kosova.

15. Dana 21. juna 2013. god., Vrhovni sud Kosova je ODBIO zahtev za zaštitu zakonitosti i POTVRDIO rešenje Apelacionog suda KP/Kv br. 766/2013 od 31. maja 2013. god.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda PML. br. 91/2013 povređen član 53. Ustava [Tumačenje odredbi ljudskih prava], kao i član 5.1. i 5.3. Evropske konvencije o ljudskim pravima "*kao rezultat nepružanja potrebnog obrazloženja u donetoj presudi u vezi sa odbijanjem zahteva za zaštitu zakonitosti*".

Prihvatljivost zahteva

17. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

18. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

19. U tom smislu, ocenjujući formalne uslove za prihvatljivost, Sud nalazi da je zahtev podnela ovlašćena stranka, u roku predviđenom članom 49. Zakona o Ustavnom sudu, i pošto su iscrpljena pravna sredstva na raspolaganju u ovoj fazi krivičnog postupka koji se vodi protiv podnosioca zahteva, zahtev se smatra pogodnim za razmatranje u Sudu.

20. Sud primećuje da podnosilac zahteva izričito osporava presudu Vrhovnog suda PML. br. 91/2013 od 21. juna 2013. god., kojom je odbijen kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrđeno rešenje Apelacionog suda KP/Kv br. 766/2013 od 31. maja 2013. god., na osnovu koga je podnosiocu zahteva izrečena mera pritvora.

21. Podnosilac zahteva izričito tvrdi da je presudom Vrhovnog suda povređen član 53. Ustava i član 5.1. i 5.3. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Sadržaj ustavne odredbe i osporenih odredaba Konvencije

22. a) Ustav Republike Kosovo

Član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava]

"*Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.*"

b) Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 5 .1– Pravo na slobodu i sigurnost

1. Svako ima pravo na slobodu i bezbednost ličnosti. Niko ne može biti lišen slobode osim u sledećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

a. u slučaju zakonitog lišenje slobode na osnovu presude nadležnog suda;

b. u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudske odluke ili radi obezbeđenja ispunjenja neke obaveze propisane zakonom;

c. u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja lica pred nadležnu sudsku vlast zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično delo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se predupredilo izvršenje krivičnog dela ili bekstvo po njegovom izvršenju;

d. u slučaju lišenja slobode maloletnog lica na osnovu zakonite odluke u svrhu vaspitnog nadzora ili zakonitog lišenja slobode radi njegovog privođenja nadležnom organu;

e. u slučaju zakonitog lišenja slobode da bi se sprečilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog lišenja slobode duševno poremećenih lica, alkoholičara ili uživalaca droga ili skitnica;

f. u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode lica da bi se sprečio njegov
neovlašćeni ulazak u zemlju, ili lica protiv koga se preduzimaju mere u cilju

deportacije ili ekstradicije;

[.....]

5.3. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode shodno odredbama iz stava 1.c ovog člana biće bez odlaganja izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom određeno da obavlja sudske funkcije i imaće pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti jemstvima da će se lice pojaviti na suđenju.

23. U pogledu tvrdnji pokrenute od strane podnosioca zahteva o povredi gorenavedenih odredaba, Sud naglašava:

Ustav Republike Kosovo predviđa:

Član 102. [Opšta načela sudskog sistema]

1. Sudsku vlast u Republici Kosovo sprovode sudovi.
[.....]
3. Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.

Član 103. [Organizacija i Jurisdikcija Sudova]

2. Vrhovni sud Kosova je najviša sudska vlast.

Zakonik o krivičnom postupku Kosova propisuje:

Član 432. -Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

1. Protiv pravnosnažne odluke ili zbog povrede odredaba postupka koji je prethodio njenom donošenju, može se nakon konačnog završetka postupka podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

1.1 na osnovu povrede krivičnog zakona;

1.2 zbog suštinske povrede odredaba krivičnog postupka shodno članovima 384. stava 1. ovog zakonika; ili

1.3 na osnovu drugih povreda odredaba krivičnog postupka, ako su te povrede uticale na zakonitost sudske odluke.

2. Protiv odluke o zahtevu za zaštitu zakonitosti ili zbog pogrešnog ili nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja koji je pred Vrhovnim sudom Kosova prethodio njenom donošenju, zahtev za zaštitu zakonitosti nije dozvoljen.

3. Uprkos odredbama stava 1. ovog člana, glavni državni tužilac može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bilo koje povrede zakona.

4. Uprkos odredbama stava 1. ovog člana, zahtev za zaštitu zakonitosti može da bude podnet u toku krivičnog postupka koji nije konačno završen samo protiv konačnih odluka koje se odnose na određivanje ili produženje sudskog pritvora.

24. Član 435. Zakona o krivičnom postupku Kosova {br. 04/L-123} u stavu 1. predviđa da *„O zahtevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Kosova na sednici veća.“*

25. Uzimajući u obzir tvrdnje o ustavnim povredama, kao što su podnete od strane podnosioca zahteva, kao i na osnovu gorenavedenih pravnih odredaba, Ustavni sud zaključuje:

Što se tiče tvrdnje o povredi člana 53. Ustava

26. Tumačenje ljudskih prava garantovanih Ustavom, prema Ustavu, trebalo bi uvek da se vrši u skladu sa odlukama ESLJP i ova ustavna obaveza pripada svim institucijama Republike Kosovo kada odlučuju o pitanjima pod svojom nadležnošću, a koje imaju veze sa ljudskim pravima.

27. Podnosilac je u svom zahtevu naglasio povredu ove ustavne odredbe, ali Sud primećuje da on nije predstavio činjenice u vezi sa ovom povredom. Naglašavanje člana 53. Ustava, bez pružanja konkretnih dokaza vezano sa vrstom povrede, eventualnom težinom povrede, posledicama izazvane povredom, samo po sebi ne predstavlja povredu ili umanjenje nekog prava garantovanog Ustavom, a ni nepridržavanje sudske prakse ESLJP.

28. Štaviše, Ustavni sud ne može da utvrdi povredu člana 53. Ustava povodom donošenja presude Vrhovnog suda, koja je na poseban način akt koji osporava podnosilac zahteva, i zbog činjenice da podnosilac ni jednom prilikom u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti nije istakao neku povredu ljudskih prava garantovanih Ustavom.

29. Podnosilac zahteva je zasnovao svoj zahtev za zaštitu zakonitosti na povredama člana 103. 2. Ustava, kojim se utvrđuje pravni osnov za sudove na Kosovu za donošenje odluka, i na povredama odredaba Zakona o krivičnom postupku, koja su u stvari pitanja zakonitosti a nisu ustavna pitanja.

30. Međutim, ako se sudski postupak posmatra kao celina, Sud primećuje da se sudovi, a posebno prvostepeni, u velikoj meri pozivaju na sudsku praksu ESLJP (na primer Punzelt protiv Češke Republike, Stogmüller protiv Austrije, itd.). Stoga, u ovakvim okolnostima, ne može da se zaključi da je došlo do povrede člana 53. Ustava.

Što se tiče člana 5.1. i 5.3. EKLJP

31. Podnosilac zahteva, takođe i o navodnim povredama člana 5.1. i 5.3. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji se prema članu 22. Ustava Kosova direktno primenjuje u Republici Kosovo, ne pruža činjenice o pravnom osnovu povrede, o neusklađenosti presude sa odredbama Konvencije ili uverljivo pravno argumentovanje o proizvoljnosti ove presude.

32. Podnosilac zahteva je naglasio da, prema praksi ESLJP-a, odluke sudskih organa treba da su obrazložene i treba da rešavaju pitanja pokrenuta od strane žalilaca te upravo zbog toga, podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda povredila njegova ljudska prava.

33. Sud ovom prilikom podseća da zahtev za zaštitu zakonitosti, prema Zakoniku o krivičnom postupku, *"ne može da se podnese zbog pogrešnog ili nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja", a da li je mera pritvora ili hapšenja izrečena u skladu sa* zakonom, zavisi od ispunjenja uslova predviđenih zakonom i od potpunog i pravičnog utvrđivanja činjeničnog stanja, što je dužnost redovnih sudova.

34. Međutim, podnosilac zahteva nije osporio ove dve odluke pred Ustavnim sudom, čak štaviše, nije ni podneo rešenje Apelacionog suda kao sastavni deo zahteva kojim je pritvor naložen i navedeni su razlozi za to, s druge strane Vrhovni sud je u svojoj presudi zaključio da je obrazloženje u rešenju Apelacionog suda bilo jasno i u potpunosti zakonito.

35. Propuštajući da priloži rešenje Apelacionog suda, podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju o ustavnoj povredi.

36. U obrazloženju ove presude, Vrhovni sud je između ostalog naglasio: *"Vrhovni sud nalazi da osporeno rešenje Apelacionog suda uopšteno pruža dovoljno objašnjenja za sve materijalne činjenice. Apelacioni sud detaljno utvrđuje osnovanu sumnju protiv okrivljenih, kada se na izričit način pozvao na nalaze Osnovnog suda u vezi sa ovim predmetom.Apelacioni sud je, takođe, potpuno i u detalje objasnio zašto je sudski pritvor jedina moguća mera u sadašnjoj situaciji.*

*Dakle, Vrhovni sud nalazi da svi uslovi iz člana 187. Zakonika o krivičnom postupku u celosti ispunjeni od strane Apelacionog suda u svom obrazloženju. Konačno, Vrhovni sud nalazi da je rešenje u celosti sastavljeno u skladu sa članom 370. i ne postoje proceduralne povrede u osporenom rešenju iz nekog drugog člana Zakonika o krivičnom postupk*u."

37. Štaviše, Vrhovni sud je dodao: "*Zakon ne određuje upotrebu nekog sredstva protiv rešenja Apelacionog suda. Rešenje se smatra pravosnažnim, protiv koga, ako se odnosi na određivanje sudskog pritvora, može da se podnese zahtev za zaštitu zakonitosti u skladu sa članom 432. stavom 4. Zakona o krivičnom postupku. Dakle, Vrhovni sud nalazi da nije bilo proceduralnih povreda u vezi sa ovim predmetom."*

38. U odnosu na sve tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa presudom Vrhovnog suda Kosova, Sud smatra da: "Ustavni sud nije činjenični sud i ovom prilikom želi da naglasi da je pravilna i potpuna konstatacija činjeničnog stanja puna nadležnost redovnih sudova, u ovom slučaju Apelacionog suda, rešenje KP/Kv br. 766/2013 od 31. maja 2013. god., donetog nakon žalbe tužioca u slučaju, kao i Vrhovnog suda, presuda PML. br. 91/2013 od 21. juna 2013. god., i da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi saglasnost sa pravima koja se garantuju Ustavom i drugim pravnim instrumentima i stoga, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena" (vidi, *mutatis mutandis,* između ostalog Akdivar protiv Turske, 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65.

39. Sud dalje smatra da kako bi se neka presuda ili rešenje javnog organa proglasilo u suprotnosti sa Ustavom, podnosilac zahteva bi trebalo da dokaže *prima facie* pred Ustavnim sudom da će „odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj povrede zahteva za pravično suđenje, i ako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno arbitrarnom" (vidi ESLJP, Khamidov protiv Rusije, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175.

40. Ustavni sud u presudi Vrhovnog suda PML. br. 91/2013 od 21. juna 2013. god.,nije našao elemente proizvoljnosti, a ni navodne povrede ljudskih prava, kao što je tvrdio podnosilac zahteva.

41. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije "u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju", stoga, u skladu sa pravilom 36. stavom (2) tačkama c) i d), Sud nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan i

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7. Ustava, članom 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. (1) c) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 16. decembra 2013, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 88/13, Nazmi Mustafi, datum 24 Decembar 2013- Ocena ustavnosti odluke Apelacionog suda Kosova K.P./K.V. nr-186/2013 od01. juna 2013. godine.

Predmet KI-88/13, odluka od 22 oktobra 2013. godine.

Ključne reč: individualni zahtev, očigledno neosnovan, krivični postupak, kaucija, pritvor.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući ocenu ustavnosti odluke Apelacionog suda Kosova K.P./K.V. nr-186/2013 od01. juna 2013. Godine , a kojim je podnosiocu zahteva sud zamenio meru obezbeđenja prisustva okrivljenog u krivičnom postupku, tako što je ukinuo meru obezbeđenja kaucije u iznosu od 25000 hiljada evra i odredio meru pritvora kao meru obezbeđenja prisustva okrivljenog u krivičnom postupkuPodnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,Povrede Ustava Republike Kosova,Povrede odredbi člana 274. 275 stava 1, člana 276 i člana 277 (posebno bitne povrede stava 4), a u vezi sa članom 39.3 stav 1, člana 281. stav 1 i 2 podstav 1. tačka (i), (ii), (iii), Zakona o krivičnom postupku Kosova

Odlučujući o zahtevu podnosioca Nazmi Mustafi, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni, da su odluke redovnih sudova u potpunosti obrazložene. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaj br. KI88/13
Podnosilac
Nazmi Mustafi
Ocena ustavnosti odluke Apelacionog suda Kosova K.P./K.V. nr-186/2013 od01. juna 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gd. Nazmi Mustafiiz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Apelacionog suda Kosova K.P./K.V. br. 186/2013 od 01. juna 2013. god., kojom je odbijena njegova žalba kao neosnovana.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke o zameni kaucije sudskim pritvorom, koja je navodno povredila prava podnosioca na slobodu i bezbednost, kao što je garantovano članom 29. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. (7) Ustava, članovima 22. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

god.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 24. juna 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesaza sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Enver Hasani.

7. Dana 22. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

8. Dana 02. aprila 2012. god., podnosilac zahteva je uhapšen i naložen je njegov pritvor, koji je razmotren i produžen nekoliko puta.

9. Dana 03. decembra 2012. god., glavna rasprava pred Okružnim sudom u Peći je počela.

10. Dana 14. februara 2013. god., dozvoljeno je uslovno oslobađanje podnosioca zahteva pod uslovom da položi kauciju i da preda svoje putne isprave.

11. Dana 23. maja 2013. god., nakon što je podnosilac bio osuđen kaznom, Okružni sud u Peći je (presudom P. br. 346/12) odredio pritvor protiv podnosioca sve dok presuda ne postane pravosnažna.

12. Okružni sud je obrazložio svoju odluku na sledeći način:

> *(...) okrivljeni Nazmi Mustafi je sada u sasvim drugačijoj poziciji. On ostaje kažnjen zbog ozbiljnih krivičnih dela i on je prihvatio jedinstvenu kaznu od 5 godina zatvora. On takođe treba da plati dosta visoku novčanu kaznu, koja se može pretvoriti u kaznu zatvora, ukoliko se ne isplati tokom izdržavanja kazne. Njemu je takođe zabranjeno da drži javnu kancelariju za vremenski period od 3 godine nakon njegovog oslobađanja. Na kraju, pošto je kažnjen, njegov posao u STRK će se sada prekinuti. Veće smatra da, kada se sve ove okolnosti kombinuju, pružaju nam pregled o okrivljenom koji je ustvari jasan, i ovo na drugoj strani predstavlja substancijalnu opasnost za bekstvo.*

(...)

Veće takođe treba da utvrdi da li bi alternativne mere bile dovoljne da obezbede prisutnost okrivljenog na Kosovu do trenutka kada presuda postane pravosnažna. Mišljenje veća je da je položaj okrivljenog sada izmenjen na dramatičan način, tako da bi bilo koja druga mera osim pritvora bila neadekvatna, zato što bi takve mere predstavljale mogućnost bekstva i bile bi nedovoljne da obezbede prisutnost okrivljenog na Kosovu, kako bi žalba bila u toku, i uklonile gorepomenute opasnosti.

13. Podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv presude, uglavnom zbog toga što *„odluka kojom je nametnut sudski pritvor protiv Nazmi Mustafe sadrži logično neslaganje i protivrečnost u svom obrazloženju i ne postoje razlozi koji ukazuju da postoji opasnost od bekstva, naprotiv, postoje posebne okolnosti koje se protive toj opasnosti i da je prethodno rešenje o kauciji još uvek na snazi.“*

14. Dana 01. juna 2013. god., Apelacioni sud Kosova (K.P/K.V. br. 186/2013) je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu.

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka Apelacionog suda Kosova (K.P./K.V. br. 186/2013) od 01. juna 2013. god., rezultirala sa tri povrede:

“Povrede člana 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda,
Povrede Ustava Republike Kosova,
Povrede odredaba člana 274, 275. stava 1, člana 276. i člana 277. (posebno bitne povrede stava 4), a u vezi sa članom 39.3. stav 1, člana 281. stav 1. i 2. podstav 1. tačka (i), (ii), (iii) Zakona o krivičnom postupku Kosova.”

16. Podnosilac zahteva posebno tvrdi da

„Rešenja Osnovnog suda u Peći i Apelacionog suda Kosova su pravno neosnovana, bez pravnog obrazloženja na izreci, ona su sastavljena na osnovu pretpostavki, kopije su jedno drugog, politički su motivisana, diskriminatorska, motivisana da zaštite zločince, sa zloupotrebom miliona evra, u cilju sprečavanja

otkrivanje istine, od onih koje sam krivično gonio i ispitivao, ja sam žrtva prljavih poslova i neuspeha pravosuđa na Kosovu.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Podnosilac zahteva uglavnom tvrdi da su član 5. (Pravo na slobodu i sigurnost) EKLJP i više članova Krivičnog zakona bili povređeni.

18. Pre svega, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost zahteva koji su određeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

19. U tom smislu, član 113. Ustava propisuje:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način“.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

20. Pored toga, član 49. Zakona predviđa:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku“.

21. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio utočište da bi zaštitio svoja prava pred Apelacionim sudom Kosova. Sud, takođe, primećuje da je presuda Apelacionog suda od 23. maja 2013. god. i da je podnosilac podneo svoj zahtev Sudu 19. juna 2013. god.

22. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, da je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom i da je podneo zahtev u roku od četiri meseca.

23. Međutim, Sud, takođe, mora da uzme u obzir član 48. Zakona, koji predviđa:

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

24. Štaviše, pravilo 36. Poslovnika predviđa:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan“.

„(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...] ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih
prava, ili

[...] ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju“.

25. Podnosilac zahteva uopšteno tvrdi da odluka Osnovnog i Apelacionog suda *nisu zakonski osnovane (...) sastavljene su na osnovu pretpostavki, (...) i politički su motivisane (...).* U stvari podnosilac ne dostavlja argument na osnove ustavnosti, on se samo ne slaže sa odlukom Apelacionog suda i poziva se na *„kršenje člana 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda“ i na „kršenje Ustava Republike Kosova.“*

26. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinili redovni sudovi, osim ukoliko su i kada su te greške mogle prekršiti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

27. Sud primećuje da je Apelacioni sud odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca sa sledećim obrazloženjem:

„Sud se slaže sa ocenom prvostepnog suda da je jedina relevantna okolnost o određivanju restriktivnih mera protiv okrivljenih opasnost od bekstva, dok ostali uslovi na osnovu člana 281. stav 1, podstav 2, tačke (ii) i (iii) ZKPK-a, (razlog da se veruje da će okrivljeni omesti napredovanje krivičnog postupka, i opasnost od ponavljanja krivičnog dela), dalje ne postoje, pošto je tužilac završio sa izlaganjem dokaza.”

„Prvostepeni sud je sa pravom dao glavnu težinu promeni okolnosti prouzrokovanih krivicom svih okrivljenih, i očekivane oštre kazne

ako presuda postane pravosnažna. Ovim je ranije utvrđena opasnost značajno povećana."

"U vezi sa Nazmi MUSTAFOM [podnosilac]*, glavni faktori koji posebno sačinjavaju opasnost od bekstva su njegov pristup dovoljnim finansijskim izvorima van zemlje. Njegovi argumenti da mora da brine o bolesnim članovima svoje porodice, i da je on jedini izdržavalac porodice nisu bili ubedljivi, jer bi u slučaju pravosnažnosti zatvorske kazne protiv njega on bio odvojen od svoje porodice tokom izdržavanja kazne. U ovakvoj situaciji on ne bi bio u stanju da i dalje izdržava porodicu."*

"Činjenica da se on odazivao svim pozivima, i da je prisustvovao svim sudskim sednicama dok je bio na slobodi uz kauciju uzeto je u obzir od strane prvostepenog suda na pravedan način, u njegovu korist. Međutim, zadnjim okrivljivanjem nastala je jedna nova situacija, koja dovodi do zaključka da se motivacija okrivljenog da pobegne od pravde ne može na dovoljan način kontrolisati kaucijom."

„Tvrdnja o tome da je rešenje o kauciji još uvek na snazi ne stoji. Jasno je da novo rešenje nakon donošenja presude na osnovu člana 393. stav 3, vezano za stav 281. stav 1. Zakona o krivičnom postupka Kosova prevazilazi i zamenjuje prethodno rešenje o kauciji."

(...)

„Imajući u vidu opasnost od bekstva, sud ne vidi ni jednu alterantivnu meru, ili neku kombinaciju, koja bi bila dovoljna za otklanjanje opasnosti."

28. Sud primećuje da je Apelacioni sud *„dao glavnu težinu promeni okolnosti izazvanih osudom*" podnosioca, smatrajući daneočekivane okolnosti vode do *„zaključka da motiv okrivljenog da izbegne pravdu, ne može dovoljno da se kontroliše samo uz kauciju"* i da odluka o sudskom pritvoru *„prevazilazi i zamenjuje prethodno rešenje o kauciji."*

29. Sud smatra da je pruženo obrazloženje od strane Apelacionog suda u odgovoru na tvrdnje podnosioca zahteva, jasno i dobro obrazloženo. U stvari, Apelacioni sud je u potpunosti odgovorio na tvrdnje podnosioca zahteva da *izrečen sudski pritvor* (...) *sadrži logičnu nedoslednost i protivrečnosti u obrazloženju,* kao i to da ne postoji opasnost od bekstva.

30. Sud dalje smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao da neočekivana osuda ne predstavlja novu okolnost sa relevantnom težinom da promeni činjenično stanje gde samo kaucija nije dovoljna da spreči opasnost od bekstva.

31. Dakle, tvrdnje da je presuda Apelacionog suda povredila njegova prava i slobode zaštićene Ustavom i član 5. EKLJP su neosnovane. (Vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.)

32. Sud podseća da Ustavni sud nije apelacioni sud koji razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

33. Dakle, Ustavni sud ne nalazi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva, br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.).

34. Sve u svemu, zahtev je očigledno neosnovan i kao takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. (1) i (2) b) i d) Poslovnika o radu, dana 22. oktobra 2013. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 101/13, Veton Berisha, datum 24 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0005, ASC-09-0007, ASC-09-0008, od 9. avgusta 2012. god.

Slučaj KI 101/13, Rešenje od 26. decembra 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 7. jula 2013. god., traži " ocenu ustavnosti osporene odluke kojom se navodi da je podnosiocu zahteva povređeno pravo na pravično suđenje, garantovano članom 31 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu Ustav), kao i članom 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija)".

Sud zaključuje da podnosilac nije potkrepio tvrdnje na ustavnim osnovama, i nije dokazao da je njegova osnovana prava i slobode povredila Posebna komora Vrhovnog suda.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI101/13
Podnosilac
Veton Berisha
Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-10-0038,
od 14. maja 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Veton Berisha, sa prebivalištem u Prištini, koji je vlasnik i zastupa građevinsko preduzeće„Exterier“ (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Posebne komore Vrhovnog suda, ASC-10-0038, od 14. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena prava na pravično suđenje zagarantovana članom 31. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. i članu 21.4. Ustava, članu 22. Zakona, br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 7. jula 2013. god., podnosilac je podneo svoj zahtev Sudu.

6. Dana 5. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca, kao i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 16. septembra 2013. god., Sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova o registraciji zahteva.

8. Dana 16. septembra 2013. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da dostavi punomoćje da zastupa preduzeće „Exterier“.

9. Dana 18. septembra 2013. god., podnosilac zahteva dostavio je Sudu “Informacije o poslovanju”, koje ukazuje da je podnosilac zahteva vlasnik građevinskog preduzeća „Exterier“.

10. Dana 18. oktobra 2013, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 30. januara 2001. god., građevinsko preduzeće „Exterier“ iz Prištine je zaključilo ugovor sa Aerodromom Priština u vezi sa izvođenjem građevinskih radova na izgradnji stambenog objekta u Prištini, ul. Tirana br. 69, u vrednosti od 1.200.000,00 DM (milion i dvesta hiljada maraka).

12. Dana 26. aprila 2005. god., građevinsko preduzeće „Exterier“je tražilo od Posebne komore da donese odluku u vezi sa nekoliko dodatnih troškova koji su urađeni radi izgradnje gorenavedenog objekta.

13. Dana 14. februara 2007. god., Posebna komora Vrhovnog suda (presudom SCC-05-0132) odbila je zahtev kao neosnovan, dok u tački 3. izreke presude naglašava: *„Presuda je konačna i obavezujuća i protiv nje nije dozvoljena žalba.“*

14. Dana 7. maja 2007. god., podnosilac zahteva je podneo Javnom tužilaštvu Kosova *„zahtev za zaštitu zakonitosti od strane javnog tužioca Kosova Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova SCC-05-0132 od 14. februara 2007. god.“* zbog *„pogrešne primene materijalnog prava – član 356. ZPP“*.

15. Dana 9. oktobra 2007. god., Javno tužilaštvo Kosova je naglasilo da *„unašem zahtevu za dostavljanje spisa iz Posebne komore Vrhovnog suda radi njihovog uviđaja, u vezi sa vašom inicijativom za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv navedene presude u zahtevu, navedeni spisi nam nisu dostavljeni, sa obrazloženjem da je svaka presuda koju donese Posebna komora konačna, dakle, takvi zahtevi treba da se odbiju.“*

16. Dana 30. juna 2009. god., 22. februara 2010. god., i 29. marta 2010. god., podnosilac je zahtevao od Posebne komore razmatranje presude SCC-05-0132, od 14. februara 2007. god., zbog usvajanja Uredbe UNMIK-a 2004/04 i Administrativnog uputstva UNMIK-a 2008/06 od 11. juna 2008. god., koje omogućavaju pravo na žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda.

17. Dana 14. maja 2013. god., Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda je odlukom ASC-10-0038 odbacilo zahtev kao neprihvatljiv sa obrazloženjem da podnosilac zahteva *„...nije iskoristio zakonski rok od 30 dana za podnošenje zahteva za ponavljanje postupka, dakle, zahtev se odbacuje kao neprihvatljiv“*.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom odlukom Žalbenog veća Posebne komore povređena prava zaštićena Ustavom, naime član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], kao i član 6. Evropske konvencije.

19. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda: *“Poništiti odluku Posebne komore* Vrhovnog *suda ASC- 10—0038 od 14. maja 2013. god. i omogućiti nam ponovno suđenje pred Posebnom komorom Vrhovnog suda.“*

Prihvatljivost zahteva

20. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji utvrđuje da:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *...*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Sud se takođe poziva i na član 48. Zakona koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi* koja *to prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

23. Sud takođe uzima u obzir i pravilo 36. (1) c) Poslovnika, koje određuje da:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

24. Sud primećuje da je "pogrešna primena materijalnog prava - član 356. ZOP" bila glavna tvrdnja podnosioca zahteva u njegovom zahtevu za zaštitu zakonitosti. Pred Ustavnim sudom podnosilac zahteva, prvi put, tvrdi da su mu odlukom Žalbenog veća Posebne komore povređena prava zaštićena Ustavom, naime članom 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), članom 53. (Tumačenje odredbi ljudskih prava), kao i članom 6. Evropske konvencije.

25. Međutim, Sud primećuje da, osim što je naveo ustavne i zakonske odredbe, podnosilac zahteva nije objasnio kako i zašto je njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje povređeno odlukom Žalbenog veća Posebne komore, kojom je zaključeno da je *"presuda konačna, obavezujuća i da žalba nije dozvoljen*a."

26. U stvari, Sud primećuje da je Žalbeno veće Posebne komore zaključilo da je "presuda konačna, obavezujuća i da žalba nije dozvoljena" i objasnilo je da podnosilac zahteva "*nije iskoristio zakonski rok za podnošenje zahteva za ponavljanje postupka*" i državni tužilac je isto tako naveo da "*svaka presuda, koju donosi Posebna komora je konačna."*

27. Štaviše, Sud naglašava da su odluka SCC-05-0132, od 14. februara 2007. god., odluka ASC-10-0038, od 14. maja 2013. god., Posebne komore Vrhovnog suda i obaveštenje državnog tužioca dobro argumentovane i obrazložene odgovarajući na zahtev podnosioca. Samo pozivanje na povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje nije dovoljno potkrepljivanje tvrdnji na ustavnoj osnovi.

28. Dakle, Ustavni Sud ne može da deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova, da tumače i sprovode relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

29. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci uopšteno, gledano u celosti, sprovedeni na takav način, da se podnosiocu zahteva pružilo pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

30. Shodno tome, Ustavni sud smatra da su relevantni postupci bili pravični i argumentovani (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06, od 30. jula 2009. god.).

31. Jednom rečju, podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje na ustavnim osnovama i nije dokazao da su bilo koja njegova osnovna prava i slobode povređene od strane Posebne komore Vrhovnog suda.

32. Shodno tome, zahtev je neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavovima 1. i 7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36.1. (c) Poslovnika o radu, dana 18. oktobra 2013. god. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 119/13, Milija Mirković, datum 26 Decembar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-11-0003-A0001 od 16 maja 2013. godine

Predmet KI-119/13, odluka od 21. oktobra 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan,pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući ocena ustavnosti rešenje Apelacionog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-11-0003-A0001 od 16 maja 2013. godine, kojim je okončan imovinsko pravni spor između podnosioca zahteva i većeg broja pravnih lica u vezi nepokretnosti katastarskih parcele br. 622, u površini od 0.87.83 ha i br. 1387, u površini od 0.93.31 ha, upisanih u posedovnom listu br. 162 koje su oduzete od pravnih prethodnika podnosioca zahteva rešenjem o uzimanju zemljišta 21 decembra 1964. godine na osnovu zemljišnog maksimuma.

Podnosilac zahteva je smatrao da je u gore navedenom odlukom Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, prekršeno je načelo pravičnog i nepristrasnog suđenja, garantovano Ustavom i međunarodnom konvencijom o ljudskim pravima i slobodama, obzirom da je Sud sam predložio proširenje tužbenog zahteva na drugog tuženog, a zatim odbio tužbu zbog nedostatka pasivne legitimacije, što znači Sud je doveo u zabludu stranku, a kao posledicu toga, odbio je tužbeni zahtev, stoga je prekršeno načelo pravičnog i nepristrasnog suđenja

Odlučujući o zahtevu podnosioca MilijaMirković, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni,da su odluke redovnih sudova u potpunosti obrazložene. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI119/13
Podnosilac
MilijaMirković
Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-11-0003-A0001, od 16 maja 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Milija Mirković iz sela Brnjica, Opština Priština, (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa advokat Shefki Sylajiz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporeno je rešenje Apelacionog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-11-0003-A0001 od 16. maja 2013. godine, kojim je potvrđena presuda Posebne komore Vrhovnog suda Kosova SCC-09-155 od 16. decembra 2010. godine, a kojom je prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen član 46. Ustava Republike Kosovo

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenje Apelacionog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-11-0003-A0001 od 16. maja 2013. godine, kojim je okončan imovinsko-pravni spor između podnosioca zahteva i većeg broja pravnih lica u vezi sa nepokretnostima katastarskih parcele br. 622, u površini od 0.87.83 ha i br. 1387, u površini od 0.93.31 ha, upisanih u posedovnom listu br. 162 koje su oduzete od

pravnih prethodnika podnosioca zahteva rešenjem o oduzimanju zemljišta 21. decembra 1964. godine na osnovu zemljišnog maksimuma.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 05. avgusta 2013. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 119/13 od 30. avgusta 2013), sudija Arta Rama-Hajrizije imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika Br. KSH.119/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy, (predsedavajući) Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 04. oktobra 2013. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 21. oktobra 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Arte Rama-Hajrizi, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija:Altay Suroy(predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Pravnom prethodniku podnosioca zahteva Stanoju Mirkoviću su rešenjem o oduzimanju zemljišta 21. decembra 1964. godine. na osnovu zemljišnog maksimuma oduzete katastarske parcele br. 622, u površini od 0.87.83 ha i br. 1387, u površini od 0.93.31 ha, upisane u posedovnom listu br. 162.

10. Dana 10. avgusta 2009. godine podnosilac zahteva je na osnovu Zakona o vraćanju poljoprivrednog zemljišta iz 1991. godine, podneo tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju protiv tuženog PIK „Kosova Export Import“ sa sedištem u Kosovom Polju.

11. Podnosilac zahteva je u tužbenom zahtevu zahtevao priznavanje prava svojine nad nepokretnostima, upisanim kao katastarska parcela br. 622, na mestu zvanom „Deja“, u površini od 0.87.28 ha i katastarska parcela br. 1387, na mestu zvanom „Pojatište Lazovi“, u površini od 0.97.31 ha i upis katastarskih parcela na njegovo ime u katastarskim knjigama Katastarske kancelarije opštine Priština.

12. Posebna komora Vrhovnog suda Kosova rešenjem SCC-09-0155, od 01. aprila 2010. predložila proširenje tužbenog zahteva i na Poljoprivrednu korporaciju DP „Devet Jugovića“ u Devet Jugovića.

13. Podnosilac zahteva je postupajući prema predlogu Suda proširio tužbeni zahtev, i na Poljoprivrednu zadrugu DP „Devet Jugovića“ u Devet Jugovića.

14. Proširenje tužbenog zahteva osporili su predstavnik Kosovske agencije za privatizaciju, kao administrator koji upravlja društvenim preduzećem (DP) „PIK Kosova Export“ u Kosovom Polju i predstavnik Poljoprivredne zadruge.

15. Presudom Posebne komore Vrhovnog suda Kosova SCC-09-155, od 16 decembra 2010. godine tužbeni zahtev podnosioca zahteva je odbijen zbog nedostatka pasivne legitimacije prvo tuženog društvenog preduzećem (DP) „PIK Kosova Export“ u Kosovom Polju, istovremeno se odbija zahtev podnosioca zahteva za proširenje tužbe protiv PZ „Devet Jugovića“, jer ni Kosovska agencija za privatizaciju, kao *de facto* rukovodilac PIK „Kosova Export“ (glavni tuženi), ni DP „Devet Jugovića“, nisu dali saglasnost u vezi sa zahtevom za proširenje tužbe protiv novog tuženog - DP „Devet Jugovića“.

16. Podnosilac zahteva je protiv presude prvostepenog suda SCC-09-155, od 16. decembra 2010. godine izjavio žalbu Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, međutim Žalbeno veće je presudom ASC-11-003-A 001 od 16. maja 2013. god., odbilo žalbu iz istih razloga, zbog nedostatka pasivne legitimacije, pozivajući na članove 192. i 196. Zakona o parničnom postupku navodeći;

> *“... da su članovi 192. i 196. Zakona o parničnom postupku toliko jasni da nema prostora za tumačenje. Saglasnost novog tuženog je obavezna kako bi se proširila tužba protiv njega/nje. Ovo ne zavisi od Suda, kao što je naveo zastupnik tužioca. Štaviše, ukoliko je tuženi već ušao u spor primarne stvari, saglasnost prvog/glavnog tuženog je takođe obavezna.“*

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva smatra da *"... nije trebalo odbiti proširenje tužbenog zahteva radi racionalnosti postupka, i pravilnog rešavanja spora, s obzirom da podizanje nove tužbe samo protiv društvenog preduzeća „Devet Jugovića" zahteva troškove i dodatno vreme dok se ne reši ta tužba, a veoma je poznato odugovlačenje postupka po sudovima."*

18. Podnosilac zahteva dalje navodi "*... da je u gorenavedenim postupcima Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, prekršeno načelo pravičnog i nepristrasnog suđenja, garantovano Ustavom i međunarodnom konvencijom o ljudskim pravima i slobodama, obzirom da je Sud sam predložio proširenje tužbenog zahteva na drugog tuženog, a zatim odbio tužbu zbog nedostatka pasivne legitimacije, što znači Sud je doveo u zabludu stranku, a kao posledicu toga, odbio je tužbeni zahtev, stoga je prekršeno načelo pravičnog i nepristrasnog suđenja."*

19. Podnosilac zahteva ističe da je na ovaj način prekršen i član 46. Ustava Republike Kosovo, kojim je garantovano pravo na imovinu;

> *"Tužiocu je pravo na imovinu uskraćeno na proizvoljan način, kada mu je imovina oduzeta na osnovu zemljišnog maksimuma i uneta je u Fond poljoprivrednih zemljišta PIK „Kosova Export", Kosovo Polje. Povratak ove imovine garantuje Zakon o vraćanju zemljišta iz 1991. god."*

20. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

> *"Tražimo da se presuda Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, SCC-09-0155, od 10.09.2009. god. i rešenje Apelacionog veća PKVSK, ASC-11-0003-A0001, od 16.05.2013. god. proglase nevažećim i predmet vrati na ponovno razmatranje."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Podnosilac zahteva navodi da su članove 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), i 46. (Zaštita imovine) Ustava, kao osnova za njegov podnesak.

22. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

23. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

24. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

25. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njenih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 31. i 46 . Ustava Republike Kosova, podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su joj povređena prava (Zaštita imovine) pogrešnim primenom zakona od strane Posebne komore Vrhovnog suda, ne navodeći jasno na koji je način presuda prekršila ustavna prava podnosioca zahteva.

27. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Posebnom komorom Vrhovnim sudom i Apelacionim većem Posebne komore Vrhovnog suda Kosova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

28. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom rešenjem navodno povređena ustavna prava i slobode.

29. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Pravilnika o radu koje predviđa da *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7, članovima 20. i 48. Zakona, i pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 21. oktobra 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 42/13, Shahire Beqiraj, datum 26 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 170/2010, od 7. februara 2013. god.

Slučaj KI 42/13, Rešenje od 16. decembra 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva navodi da su presudom Vrhovnog suda, Rev.br.170/2010 od 7. februara 2013. god. povređena njena prava garantovana članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo, zbog nesporazuma oko prava svojine, između podnosioca zahteva i A.B., u vezi sa određivanjem prava svojine, upisane u katastarskim parcelama br. 510/2, 870/1 i 892/2, iz posedovnog lista br. 213 KZ u selu Vrelo.

Sud zaključuje da činjenice koje je podnosilac dostavio nisu ni na jedan način obrazložile navode o kršenju ustavnih prava, i podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje na potreban način. Stoga, zahtev je očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI42/13
Podnosilac
Shahire Beqiraj
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 170/2010, od 7. februara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Shahire Beqiraj iz sela Vrela, opština Istok.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosovo, rev. br. 170/2010, od 7. februara 2013. god., za koju nije navela kada je primila.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 170/2010, od 7. februara 2013. god., kojom je, prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen član 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), zbog nesporazuma oko prava svojine između podnosioca zahteva A. B. u vezi sa određivanjem prava svojine upisane kao katastarske parcele br. 510/2, 870/1 i 892/2 u posedovnom listu br. 213 KZ u selu Vrelo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. i članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. novembra 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56.2. Poslovnika o radu.

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 20. marta 2013. god., podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik je odlukom br. 42/13, imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi, za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. 42/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 4. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 19. juna 2013. god., podnosilac zahteva je podnela Sudu dodatni dokument "Zapisnik o saslušanju oštećene".

9. Dana 21. oktobra 2013 god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Dana 26. februara 1982. god., Opštinski sud u Istoku, odlučujući po predlogu R. B. o fizičkoj podeli njegove imovine, doneo je odluku pod br. 28/82 i odlučio da raskine porodičnu zajednicu između R. B., C. B. i SH. B.

11. Dana 28. juna 1988. god., Opštinski sud u Istoku je doneo rešenje N. br. 125/88, kojim je usvojio predlog za fizičku podelu imovine R. B., gde podnosiocu zahteva pripada ¼ kuće i cela parcela koja je upisana prema posedovnom listu pod br. 213 KZ Vrelo, kao i ½ od 1/10 zemlje od svih parcela koje su upisane prema zajedničkom posedovnom listu pod br. 269 KZ Vrelo.

12. Dana 12. septembra 2008. god., Opštinski sud u Istoku, odlučujući u pravno-parničnom sporu A. B. o utvrđivanju svojine, doneo je presudu na osnovu nasledstva C. br. 41/02, potvrđujući:

> "*A. B., na osnovu fizičke podele porodične zajednice i imovine, vlasnik je nepokretnosti koja uključuje katastarske parcele br. 510/2..., br. 870/1... i br. 892/4... prema posedovnom listu br. 213 KZ Vrelo*".

U svom obrazloženju, Opštinski sud u Istoku, dalje naglašava: "*Ovaj sud je ocenio da je tužbeni zahtev tužioca osnovan i kao takav se usvaja kao u izreci ove presude.*"

13. Dana 22. aprila 2010. god., Okružni sud u Peći, postupajući na osnovu žalbe uložene od strane podnosioca zahteva i R. Q. protiv presude C. br. 41/02 od 12. septembra 2008. god., doneo je presudu Ac. br. 490/08 i odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva. U svom obrazloženju, Okružni sud u Peći dalje naglašava:

> "*... Pravni stav prvostepenog suda kao pravičan i zasnovan na zakonu usvaja i drugostepeni sud, jer osporena presuda nije uključena u bitnim povredama odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2 ZPP koje drugostepeni sud primećuje prema službenoj dužnosti na osnovu člana 365. stava 2. ZPP.*"

14. Dana 14. juna 2010. god., podnosilac zahteva i njena sestra Raze Qufaj, preko svog opunomoćenika, obratile su se tužiocu Republike Kosovo da pokrene "zahtev za zaštitu zakonitosti" nakon što utvrdi "... *bitnu povredu odredaba parničnog postupka drugostepenog suda iz člana 194. ZPP, jer je od prvostepenog suda tolerisao bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 182. stav 2 tačka 1, ZPP...*"

15. U spisima predmeta ne postoji nikakav dokument koji ukazuje da li je tužilac Republike Kosovo odlučio u vezi sa zahtevom o zaštiti zakonitosti.

16. Dana 7. februara 2013. god., Vrhovni sud Kosova, postupajući u vezi sa revizijom podnosioca zahteva i njene sestre, presudom rev.br. 170/2010, odbija reviziju kao neosnovanu. Vrhovni sud u svom obrazloženju dalje naglašava:

> "*... sudovi nižih stepena, potvrđujući na pravilan i potpun način činjenično stanje, pravilno su i na potpun način potvrdili činjenično stanje, pravilno su primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo, kada su našli da je tužbeni zahtev osnovan. Presuda prvostepenog suda, kao i pobijana presuda, sadrže dovoljno razloga o relevantnim činjenicama, koje su važne za*

pravično suđenje ovog pravnog pitanja, a koje priznaje i ovaj Sud...“

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova rev. br. 170/2010 od 7. februara 2013. god., navodeći povredu člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i traži od Ustavnog suda sledeće:

“Želim da mi se omogući i dokaže da u postupku pred redovnim sudovima nije sproveden postupak na osnovu zakona i Ustava, a koji je okončan na moju štetu i na nepravedno sticanje imovine mog protivnika.“

“Odnosno, da se zaključi da u mom slučaju nije sproveden sudski postupak koji bi obezbedio jednakost stranaka u postupku.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kao prvo, kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca, Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. U tom smislu, član 113, paragraf 7. Ustava predviđa::

27 Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

U vezi sa ovim uslovima, Sud primećuje da je podnosilac zahteva fizičko lice, a i ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava.

20. Sud, takođe, treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva, u skladu sa uslovima iz člana 113. (7) Ustava, kao i člana 47. (2) Zakona, iscrpela sva pravna sredstva. U ovom slučaju, podnosilac zahteva je podnela činjenice da je iscrpela sva raspoloživa pravna sredstva prema zakonima na snazi.

21. Podnosilac zahteva treba, takođe, da potvrdi da je ispunila uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u određenom roku. Iz spisa predmeta se može videti da je zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca, kao što je utvrđeno Zakonom i Poslovnikom o radu.

22. U vezi sa zahtevom, Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36.2. Poslovnika o radu, koje predviđa da:

> *"(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...], ili*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
> *[...], ili*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"*

23. S tim u vezi, Sud podseća da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [DHM], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I, vidi i rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08, od 7. februara 2011. god.).

24. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, između ostalog, Evropska komisija za ljudska prava, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. jul 1991. god.).

25. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje dato u rešenju donetom od strane Okružnog suda u Peći jasno, kao i da je nakon razmatranja svih postupaka, Sud takođe našao da postupci u Vrhovnom sudu nisu bili nepravični ili proizvoljni (Vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije,odluka Evropskog suda za ljudska prava o prihvatljivosti zahteva, br. 17064/06, od 30. juna 2009. god.). Štaviše, presuda Vrhovnog suda rev. br. 170/2010 od 7. februara 2013. god., je jasna i dobro obrazložena.

26. Štaviše, podnosilac zahteva nije podnela nikakav *prima facie* dokaz koji bi potvrdio povredu njenih prava prema Ustavu (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne argumentuje na kakav način su povređeni članovi 22. i 31. Ustava.

27. Na osnovu gorenavedenih razloga, Sud je uveren da činjenice podnete od strane podnosioca zahteva, nisu ni na koji način opravdali tvrdnju o povredi ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju, stoga je zahtev očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7. Ustava, i shodno članu 20. Zakona i u skladu sa pravilom 36. 2. (b) i (d) Poslovnika o radu, dana 21. oktobra 2013. god.:

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20. 4. Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 98/13, Muharrem Alija, datum 26 Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god.

KI98/13, rešenje o neprihvatljivosti od 12. decembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zaštita imovine, jednakost pred zakonom, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosilac traži ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god.), kojom su potvrđene presude Opštinskog suda u Đakovici i Okružnog suda u Peći.

Presudom Opštinskog suda u Đakovici odbijena je tužba podnosioca zahteva i drugih tužilaca za utvrđivanje vlasništva nad nepokretnosti njihovih predaka, ili nadoknade drugom adekvatnom nepokretnošću ili plaćanjem protivvrednosti.

Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god.) povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno član 46 [Zaštita imovine], član 3 [Jednakost pred zakonom] i član 24.1 [Jednakost pred zakonom] Ustava.

Sud smatra da predstavljene činjenice od strane podnosioca zahteva ne opravdavaju ni na jedan način tvrdnju o povredi ustavnih prava i da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI98/13
Podnosilac
Muharrem Alija
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, Rev. 121/2010. od 19. februara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Muharrem Alija, sa prebivalištem u Peći (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

sporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosovo, Rev. 121/2010, od 19. februara 2013. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 11. marta 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god.) kojom su potvrđene presude Opštinskog suda u Đakovici i Okružnog suda u Peći.

4. Presudom Opštinskog suda u Đakovici odbijena je tužba podnosioca zahteva i drugih tužilaca o utvrđivanju vlasništva nad nepokretnosti njihovih predaka, nadoknadi drugom adekvatnom nepokretnošću ili plaćanjem protivvrednosti.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2)Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. jula 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. avgusta 2013. god., odlukom predsednika GJR.KI 98/13 sudija Arta Rama-Hajrizi imenovana je za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika KSH.KI 98/13 imenovano je veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 27. avgusta 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio je da dostavi povratnicu kao dokaz o datumu prijema presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.

9. Dana 29. avgusta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu kopiju povratnice, kao dokaz datuma prijema presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god., uručena podnosiocu zahteva 11. marta 2013. god.

10. Dana 19. novembra 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva, zajedno sa svojim bratom D. A. i unukom XH. K., u svojstvu naslednika pokojnog M. A., protiv Kompanije za pijaću vodu *"Hidrosistem Radonić"* i Kompanije za navodnjavanje "*Radonić-Dukagjin"* u Đakovici, podneli su tužbu Opštinskom sudu u Đakovici sa zahtevom da se utvrdi da su suvlasnici u jednakim delovima nepokretnosti upisane kao parcela sa br. 933 u površini od 0.92.00 ha i parcele sa br. 933/2 u površini od 0.14.68 ha.

12. Prema podnosiocu zahteva, gore navedena nepokretnost je bila vlasništvo njegovog oca, koji je istu koristio dok je bio živ, tvrdeći da su

kasnije i njegovi naslednici nastavili sa korišćenjem iste nepokretnosti sve dok ista nije preplavljena vodom iz jezera Radonić.

13. U tužbi je dalje precizirano da su Kompanija za pijaću vodu "*Hidrosistem Radonić"* i Kompanija za navodnjavanje *"Radonić-Dukagjin"* u Đakovici [...] *" obavezne da im priznaju i da im za ovaj deo navedenih parcela predaju u posed tužiocima kao zamenu i naknadu, drugu adekvatnu nepokretnost ili da im plate iznos od 33.952,00 € na ime protivvrednosti delova navedenih parcela [...]*"

14. Na osnovu Istorijata službe za katastar i nepokretnost u Đakovici (br. 01-952-2-58, od 16. februara 1995. god.) nakon promene stanja nepokretnosti na osnovu upravnih odluka iz 1933. godine (godina kada je nepokretnost upisana na ime oca podnosioca zahteva) pa nadalje, parcele br. 933 i 933/2 na osnovu odluka o eksproprijaciji Sekretarijata opštine Đakovica od 18. decembra 1978. god., odnosno 7. marta 1978. god., za potrebe izgradnje hidrosistema *"Radonić"*, su prešle u društveno vlasništvo Društvenog preduzeća Vodoprivredne organizacije *"Metohija"*, pravni prethodnik Društvenog *preduzeća "Hidrosistem Radonić"* u Đakovici. Godine 1993, parcele br. 933 i 933/2 se sjedinjuju u posedovnom listu br. 1, na ime Društvenog preduzeća *"Hidrosistem Radonić"*.

15. Dana 26. maja 2008. god., Opštinski sud u Đakovici je presudom (C. br. 495/05) odbio u celosti kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva.

16. Opštinski sud u Đakovici je u svojoj presudi (C. br. 495/05, od 26. maja 2008. god.) obrazložio da je pravni prethodnik prve tužene, odnosno Društvenog preduzeća za pijaću vodu *"Hidrosistem Radonić"* u Đakovici, predmetnu nepokretnost stekao na osnovu [...] "*valjanog pravnog posla i to na originalan način prema SO Đakovice. Ovaj stav Suda čini još uverljivijim i činjenica da se prema članu 3. stav 1 Zakona o uknjiženju nepokretnosti u društvenoj svojini („Službeni list" SAP Kosova br. 37/71) koji je primenjen i prema Uredbi UNMIK-a br. 1999/24 predviđa da se uknjiženje nepokretnosti u društvenoj svojini vrši na osnovu pravosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa (u ovom slučaju upravnog organa) kojom se utvrđuje da je nepokretnost prešla u društvenu svojinu.* [...]*U ovom slučaju, treba naglasiti i činjenicu da je predmetna nepokretnost, pre nego što je preplavljena vodama Hidrosistema pravnog prethodnika prvotužene, bila u društvenoj svojini mesne zajednice Gërgoc i javni nekategorizovani put koji spadaju u poseban režim svojine nad kojima*

fizička lica ni na koji način ne mogu da steknu pravo svojine, jer su u javnoj upotrebi".

17. Opštinski sud, takođe, smatra da podnosilac zahteva i tužioci nisu uspeli da dokažu da su ispunili svoje obaveze, odnosno da su platili redovan godišnji porez i do okončanja glavnog ročišta nisu uspeli da dokažu sudu da su nasledili predmetnu nepokretnost od njihovog pravnog prethodnika.

18. Protiv presude Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 495/05, od 26. maja 2008. god.), podnosilac zahteva D. A. i XH. K., tvrdeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešnu i nepotpunu konstataciju činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, uložio je žalbu Okružnom sudu u Peći.

19. Dana 10. decembra 2009. god., Okružni sud u Peći je doneo presudu (Ac. br. 223/09), kojom je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i drugih tužilaca i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 495/05, od 26. maja 2008. god.).

20. Okružni sud u Peći je konstatovao da je prvostepeni sud na potpun i pravilan način utvrdio činjenično stanje, konstatujući da je 1978. godine, nepokretnost prešla u društveno vlasništvo na osnovu pravosnažne odluke nadležnog organa, i zaključio je da je na pravilan način primenjeno materijalno pravo.

21. Okružni sud u Peći je, takođe, konstatovao da je tužba podnosioca zahteva o povraćaju nepokretnosti po prvi put podneta 1996. godine, odnosno 18 godina od vremena kada je nepokretnost prešla u društveno vlasništvo i da je neprekidno bila u vlasništvu pravnih lica, ocenjujući da je [...] *"precima tužioca i tužiocima prestalo pravo svojine na osnovu člana 45. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima.To, jer se na osnovu člana 226 (268) Zakona o udruženom radu, tačno predviđa da, ako je nepokretnost postala društvena stvar, a u ovom slučaju društvena svojina bez pravne osnove,povraćaj iste može da se traži u roku od 5 godina, počev od dana saznanja, a najkasnije u roku od 10 godina".*

22. Protiv presude Okružnog suda (Ac. br. 223/09 od 10. decembra 2009. god.), podnosilac zahteva i drugi tužioci, tvrdeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primeni materijalnog prava, podnose reviziju Vrhovnom sudu Kosovo.

23. Dana 19. februara 2013. god., Vrhovni sud Kosovo je presudom (Rev. br. 121/2010) odbio podnetu reviziju protiv presude Okružnog suda (Ac. br. 223/2009 od 10. decembra 2009. god.), kao neosnovanu.

24. Vrhovni sud Kosova je ocenio da su [...] *"sudovi nižih stepena, na osnovu pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo, da osporena presuda i presuda prvostepenog suda ne sadrže bitne povrede parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, kao i da su sudovi nižih stepena u svojim presudama pružili dovoljno razloga o značajnim činjenicama za pravilno presuđivanje ove pravne stvari, koje prihvata i ovaj Sud".*

25. Vrhovni sud Kosovo je u svojoj presudi dalje konstatovao da [...]*"sudovi nižih stepena su pravilno ocenili da je prvotužena vlasništvo stekla na autentičan način, na osnovu pravosnažne odluke od strane nadležnog organa, u ovom slučaju, od strane upravnog organa".*

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god.) povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno član 46 [Zaštita Imovine], član 3 [Jednakost pred Zakonom] i član 24.1 [Jednakost pred Zakonom] Ustava.

27. U vezi sa svojom tvrdnjom o povredi člana 46 [Zaštita Imovine] Ustava, podnosilac zahteva navodi da je njegovo pravo garantovano Ustavom negirano, jer je vlasnik sporne nepokretnosti bio njegov predak i da su on i drugi tužioci bili njegovi pravni naslednici.

28. U vezi sa njegovom tvrdnjom o povredi člana 3 [Jednakost pred Zakonom] i člana 24.1 [Jednakost pred Zakonom] Ustava, podnosilac zahteva navodi da princip jednakosti pred zakonom nije poštovan, jer je u ovom slučaju prednost data [...] *"društvenim organizacijama bivše Jugoslavije u odnosu na zahteve fizičkog lica".*

29. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Ustavnog suda da se: *"presuda Vrhovnog suda Rev. br. 121/2010 od 19.02.2013. god., proglasi neustavnom i da se kao takva ukine, sa predlogom da se usvoji zahtev tužilaca o nadoknadi, bilo drugom adekvatnom imovinom ili u protivvrednosti".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

31. U tom smislu, član 113, paragraf 7. Ustava predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

32. Pored toga, član 49. Zakona predviđa *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku."*

33. U ovom slučaju, Sud primećuje da se podnosilac zahteva, kako bi zaštitio svoja prava, obratio Opštinskom sudu u Đakovici i Okružnom sudu u Peći, i na kraju Vrhovnom sudu Kosova. Sud, takođe, primećuje da je podnosiocu zahteva presuda Vrhovnog suda uručena 11. marta 2013. god., i da je on podneo zahteva Sudu 10. jula 2013. god.

34. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka i da je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema primenjivom zakonu i da je zahtev podnet u roku od četiri meseca.

35. Međutim, Sud, takođe, treba da uzme u obzir pravilo 36 Poslovnika o radu, koje predviđa:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*
>
> *"(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...], ili*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."*

36. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god.), kojom su potvrđene presude Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 495/2005 od 26. maja 2008. god.) i Okružnog suda u Peći (Ac. br. 223/2009 od 10. decembra 2009. god.), povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno član 46 [Zaštita Imovine], član 3 [Jednakost pred Zakonom] i član 24.1 [Jednakost pred Zakonom] Ustava, tvrdeći da gore navedene presude *[...] "ignorišu pravo svojine kao osnovno i garantovano pravo Ustavom Republike Kosovo i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, kao i činjenicu da u vezi sa eksproprijacijom nije sproveden nikakav postupak."*

37. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da prema Ustavu, nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi takođe slučaj KI70/11 podnosilaca *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

38. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje *(*vidi između ostalog, slučaj Edwards protiv *Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.*)*.

39. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje pruženo u poslednjoj presudi Vrhovnog suda jasno, i da je nakon razmatranja svih postupaka, Sud, takođe, našao da postupci u redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. god.).

40. Štaviše , Vrhovni Sud svojom presudom je potvrdio da *"sudovi nižih stepena su pravilno ocenili da je prvotužena vlasništvo stekla na autentičan način, na osnovu pravosnažne odluke od strane nadležnog organa [...]"*.

41. Na osnovu gore navedenih razloga, Sud smatra da predstavljene činjenice od strane podnosioca zahteva ne opravdavaju ni na jedan način tvrdnju o povredi ustavnih prava i da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36(2) b) i d) i 56 (2) Poslovnika o radu, dana 19 novembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani

KI 97/13, Tahir Bytyqi, datum 26 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude:Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 13/2013 od 30. aprila 2013. god.

Predmet KI97/13, odluka od 16. oktobra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Republike Kosovo, članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. i pravilima 28. I 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova.

Podnosilac zahteva je dana 08. jula 2013., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevao ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova.

Podnosilac u zahtevu je tvrdio da su mu je presudom Vrhovnog suda Kosova prekršen sledeći član Ustava Kosova:član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 97/13, od 05. maja 2013), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca, istog dana odlukom predsednika KSH 97/13, imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro RodriguesiIvan Čukalović.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da ne postoji ništa u zahtevu što ukazuje da su suđenja bila pristrasna ili da su postupci bili nepravični, podnosilac zahteva ne objašnjava zašto i kako je izvršeno kršenje njegovih prava, on ne potkrepljuje *prima facie* navod po ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju da su njegova prava i slobode zagarantovane članom 31. Ustava kršene od strane redovnih sudova. Prema tome Sud nalazi da navodi podnosioca nisu potkrepljeni i treba da se odbiju kao očigledno neosnovani.

Uzimajući u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici 16. oktobra 2013 god., odlučio da zahtev odbaci kao neprihvatljiv jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI97/13
Podnosilac
Tahir Bytyqi
Ocena ustavnosti presude:Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 13/2013 od 30. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Tahir Bytyqi iz sela Škoza, Opština Mališevo (u daljem tekstu: Podnosilac zahteva), koga pred Ustavnim sudim Kosova zastupa advokat Rexhep Hasani iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 13/2013 od 30. aprila 2013 dostavljena podnosiocu 23. maja 2013, kojom je odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti podnesen od strane podnosioca zahteva.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 13/2013 od 30. aprila 2013, kojom su podnosioca povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

4. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Kosova zahteva uvođenje privremene mere *"zabrana-obustava početka izdržavanja izrečene kazne do donošenja konačne odluke Ustavnog suda."*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 27. i 48. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009..(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 08. jula 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 05. maja 2013 godine, odlukom predsednika (br. GJR. KI 97/13), sudija Kadri Kryeziuje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. KI 97/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro RodriguesiIvan Čukalović.

8. Dana 30. avgusta 2013. godine Ustavni sud jeobavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presuda po predmetu br. KI 97/13.

9. Dana 16. oktobra 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Kadrija Kryeziu, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

10. Istovremeno Veće za razmatranje je predložilo sudu u punom sastavu da odbije zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

Pregled činjenica

11. Dana 17. novembra 2011. godine, protiv podnosioca ovog zahteva je Okružno javno tužilaštvo u Prizrenu pokrenulo optužnicu P. P. br. 256/2011 zbog osnovane sumnje da je dana 27. septembra 2011. godine, izvršio krivično delo ubistvo u pokušaju iz člana 146, u vezi sa članom 20. i neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja iz člana 328. stav 2. KZK-a.

12. Dana 02. februara 2012. godine, Okružni sud u Prizrenu presudom P. br. 283/2011 potvrđuje podignutu optužnicu P. P. br. 256/2011 od 17. novembra 2011. godine, i podnosilac zahteva je oglašen krivim za krivično delo ubistvo u pokušaju iz člana 146. i neovlašćeno vlasništvo, kontrolu, posedovanje ili upotrebu oružja iz člana 328. stav 2. KZK-a i osuđuje se jedinstvenom zatvorskom kaznom u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) meseci.

13. Dana 23. marta 2012. godine protiv ove presude Okružnog suda u Prizrenu P. br. 283/2011, od 02. februara 2012. godine u zakonom predviđenom roku, podnosilac zahteva je podneo žalbu preko svojih branilaca, advokata Hysena Gashija i Rexhepa Hasanija, pobijajući osporenu presudu po nekoliko zakonskih osnova.

14. Dana 26. septembra 2012 godine, odlučujući o žalbi Vrhovni sud Kosova, presudom A. P. br. 162/2012., odbija kao neosnovanu žalbu podnetu od strane podnosioca zahteva i potvrđuje presudu Okružnog suda u Prizrenu P. br. 283/2011, od 02. februara 2012. godine.

15. Dana 15. januara 2013. godine podnosilac zahteva podnosi vanredni pravni lek zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova zbog suštinskih povreda odredaba ZKPK-a i zbog pogrešne primene odredaba PKZK sa predlogom da se usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti kao osnovan, kao i da se ukinu osporene presude (P. br. 283/2011, od 02. februara 2012. godine i A. P. br. 162/2012. godine) i da se predmet vrati na ponovno suđenje.

16. Dana 30. aprila 2013 godine, Vrhovi sud Kosova presudom Pml. br. 13/2013 odbija kao neosnovan vanredni pravni lek - zahtev za zaštitu zakonitosti. Vrhovni sud je ustanovio da su pitanja koja je podnosilac zahteva pokrenuo u zahtevu za zaštitu zakonitosti o povredama zakona na štetu osuđenog neosnovana.

> *"Nisu održivi navodi branioca osuđenog T. B. da isti nije imao umišljaj da liši života nepoznato lice, R. T, već je to uradio iz nehata i u afektu, jer, kao što se vidi iz fotodokumentacije i drugih dokaza, meta napada nije bilo prvenstveno vozilo, već oštećeni R. T. O nameri optuženog govore i činjenice da je u nemogućnosti da zaustavi vozilo gađanjem sekirom, osuđeni je nekoliko puta pucao iz pištolja u pravcu vozila, koje se kretalo, tom prilikom ga je pogodio u različite delove glave u najvitalniji deo tela i kao posledica toga su izazvane teške povrede, stoga se u ovom slučaju uopšte ne može govoriti i tome da je osuđeni izvršio radnje u nehatu i u afektu, kao što navodi branilac osuđenog."*

"Što se tiče navoda branioca osuđenog Tahira Bytyqija da oštećeni nije saslušan ni u jednoj fazi krivičnog postupka i nije mogao da svedoči o svim činjenicama i okolnostima ovog teškog slučaja, ovaj Sud ocenjuje da ni u ovom smislu nisu učinili povrede postupka ni prvostepeni niti drugostepeni sud, zbog činjenice što je bilo nemoguće saslušati oštećenog Rrahmana Telakua i uzeti njegovu izjavu ili pred organom optužnice ili na sudskim pretresima, zbog njegovog teškog zdravstvenog stanja, dok je drugim dokazima koji se nalaze u spisima predmeta utvrđeno činjenično stanje, za šta je i dato dovoljno razloga na strani devet presude prvostepenog suda, koje je usvojio drugostepeni sud, koje je kao takve, prihvata i veće ovog suda..."

Tvrdnje podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva traži da se;

"... navedene presude koje su priložene ovom zahtevu, ponište sa jedinim ciljem utvrđivanje ustavnog prava iz člana 31. stava 4. Ustava Republike Kosovo odnosno pravo da se suoči sa oštećenim (...), jer smatra da mu je nepravedno negirano i povređeno pravo na suočavanje sa osobom zbog koje je optužen i osuđen."

Zahtev za privremenu meru

18. Podnosilac isto tako zahteva;

"Da Ustavni sud Republike Kosovo donese ODLUKU o uvođenju privremene mere prema Osnovnom sudu u Đakovici, odeljenje u Mališevu, o zabrani-obustavi izvršenja kazne zatvora u trajanju od 3 godine i 6 meseci, prema osuđenom Tahiru Bytyqiju, kazna koja je izrečena pravosnažnom presudom Okružnog suda u Prizrenu, P. br. 283/2011, od 02.02.2012. god., sada u nadležnosti Osnovnog suda u Đakovici, sa izvršnim brojem PED. br. 4/13."

19. Sud, isto tako, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

"Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu."

20. Veće za razmatranje je predložilo Sudu u punom sastavu da odbije zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Uovom slučaju, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] koji predviđa:

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.(...)*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

22. Sud se isto tako poziva na član 48. Zakona, koji predviđa da:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

23. Štaviše, pravilo 36. (2) b) Poslovnika određuje da:

> *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."*

24. Podnosilac zahteva uglavnom navodi da mu je presudom prvostepenog suda i presudama drugostepenog suda povređeno pravo garantovano članom 31. stav 4. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

25. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom suduprotiv presude Okružnog suda u Peći *„zbog bitnih kršenja odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa predlogom da se ista preinači u pogledu pravne kvalifikacije, tako da se optuženom izrekne mnogo blaža kazna."*

26. Vrhovni sud, nakon što je sveobuhvatno analizirao osnove žalbe, našao je da su *„gorenavedeni žalbeni navodi neosnovani"*.

27. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Vrhovnog suda "*zbog bitnih kršenja odredaba ZKPK, kao i zbog pogrešne primene odredaba KZK sa predlogom da se usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti kao osnovan i da se ukinu osporene presude i predmet da se vrati na ponovno suđenje.*" Vrhovni sud (Pml. br. 13/13 od 30. aprila 2013. god.) je nakon razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti našao da je zahtev neosnovan.

28. Ustavni sud dalje primećuje da je presuda Okružnog suda u Prizrenu (P. br. 283/2011 od 02. februara 2012. god.) obrazložena i ovaj Sud nije primetio da je tokom postupka suđenja u predmetu bilo procesnih kršenja koja bi rezultirala povredom osnovnih prava podnosioca zagarantovanih Ustavom. Podnosiocu su pružene sve mogućnosti za odbranu tokom celog procesa suđenja u slučaju.

29. Što se tiče zahtev podnosioca za saslušanje svedoka na strani 9 presude prvostepenog suda možemo videti izjavu sudsko-medicinskog veštaka koji je u sudskom pretresu izjavio da "*i ukoliko bi se saslušala izjava oštećenog, u zavisnosti od njegovog zdravstvenog stanja zbog zadobijenih povreda, postojala bi velika verovatnoća da je njemu narušena mentalna i psihička sposobnost. Svedočenje oštećenog bi se dovelo u pitanje u pogledu njegove pouzdanosti, a ovu činjenicu je potvrdio i javni tužilac, koji je bio u Univerzitetskom kliničkom centru Kosova u Prištini radi saslušanja oštećenog R. T. i koji je na osnovu sopstvenog uvida utvrdio da je nemoguće obaviti njegovo saslušanje. (...) Prema tome i sudsko veće, imajući u vidu da je činjenično stanje utvrđeno u celosti i imajući u vidu nemogućnost saslušanja oštećenog R. T. iz gorenavedenih razloga, istog nije saslušao tokom sudskog pretresa, jer je i bez njegovog saslušanja, činjenično stanje po mišljenju i zaključku ovog suda utvrđeno na potpun način.*

30. Sud smatra da podnosilac zahteva nije argumentovao i dokazima potkrepio navodno kršenje njegovih prava od strane Okružnog i Vrhovnog suda.

31. Štaviše, Sud primećuje da, da bi slučaj *prima facie* ispunio uslove za prihvatljivost zahteva, podnosilac zahteva treba da dokaže da postupci pred Okružnim i Vrhovnim sudom, gledano u celini, nisu sprovedeni na način na koji bi podnosilac zahteva imao pravično suđenje ili da su ostala kršenja ustavnih prava mogla biti izvršena od strane redovnih sudova tokom suđenja.

32. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinili redovni sudovi, osim ukoliko su oni povredili prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost).

33. Stoga, Sud ne treba da postupa kao sud trećeg stepena, u ovom slučaju, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

34. U svakom slučaju, podnosilac zahteva ne objašnjava zašto i kako je izvršeno kršenje njegovih prava, on ne potkrepljuje *prima facie* navod po ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju da su njegova prava i slobode zagarantovane članom 31. Ustava kršene od strane redovnih sudova.

35. Ustavni sud ne može da smatra da su relevantni postupci pred Okružnim i Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

36. Dakle, Sud nalazi da podnosilac zahteva niti je izgradio niti dokazao *prima facie* slučaj niti po meritumu ni po prihvatljivosti zahteva.

37. U svemu, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članovima 27. i 48. Zakona, i Pravilom 36. (2) b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 16. oktobra 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. ODBIJA SE zahtev za uvođenje privremenih mera;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 54/13, Gani Alidema, datum 27 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 177/2010, od 8. januara 2013. godine

Predmet 54/13, odluka od 16. oktobra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Republike Kosovo, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilac zahteva je dana 10. aprila 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevao ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova.

Podnosilac u zahtevu je tvrdio da su mu presudom Vrhovnog suda Kosova prekršeni sledeći članovi Ustava Kosova:član 24. (Jednakost pred zakonom) i 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava, kao i član 6. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Konvencije o ljudskim pravima i član 10. (Pravo na jednako i pravično javno suđenje) Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 54/13, od 16. aprila 2013), sudija Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca, istog dana odlukom predsednika KSH 54/13, imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da podnosilac zahteva nije dostavio neophodne dokaze koji bi potkrepili njegovu tvrdnju da su Vrhovni sud i ostali nadležni sudski organi prekršili osnovna ljudska prava zagarantovana UstavomIz toga proizilazi da je zahtev podnosioce zahteva očigledno neosnovan.

Uzimajući u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici 16. oktobra 2013 god., odlučio da zahtev odbaci kao neprihvatljiv jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI54/13
Podnosilac
Gani Alidema
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 177/2010, od 8. januara 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Gani Alidema iz sela Požaranje, Opština Vitina(u daljem tekstu: Podnosilac zahteva), koga pred Ustavnim sudom Kosova zastupa advokat g. Gafur Elshani iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena je presuda Vrhovnog suda Kosova rev. br. 177/2010 od 08. januara 2013. Godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova rev. br. 177/2010 od 08. januara 2013. godine, kojom su prema tvrdnjama podnosioca prekršeni članovi 24. i 31. Ustava Republike Kosovo, kao i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLJP) i član 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu UDLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem

tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 10. aprila 2013. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 54/13 od 16. aprila 2013. god.), sudija Ivan Čukalovićje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH.KI54/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy(predsedavajući), Snezhana Botusharovai Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 05. juna 2013. godine Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti odluka po predmetu KI-54-13.

8. Dana 16. oktobara 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Veće za razmatranjeje iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 22. oktobra 2008. godine, B. R. podnosi tužbu za utvrđivanje vlasništva Opštinskom sudu u Gnjilanu protiv podnosilaca zahteva, sa zahtevom da utvrdi da je B.R., vlasnik poslovnog lokala br. 19 koji se nalazi u Gnjilanu, ul. „Dardania I“ - „Trgovinski centar“, prizemni sprat, u površini od 51.21 m², izgrađen na katastarskoj parceli br. 3299, 3300, 3302, 3304 i 3307, KZ Gnjilane na osnovu ugovora o kupoprodaji.

10. Dana 06. novembra 2008. godine, podnosilac zahteva, je podneo pismeni dogovor na tužbu u kome u potpunosti osporava tužbeni zahtev B. R., i predlaže sudu da odbaci tužbeni zahtev kao pravno neosnovan.

11. Opštinski Sud u Gnjilanu presudom C. br. 564/08, od 28. aprila 2009. godine, usvojio je tužbu B. R., i potvrdio da je B. R., vlasnik gorenavedene nepokretnosti.

12. Protiv gorenavedene presude podnosilac zahteva ulaže žalbu Okružnom sudu u Gnjilanu dana 18. juna 2009. godine., sa predlogom da se

presuda Opštinskog suda C. br. 564/08 od 28. aprila 2009. poništi i vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

13. Odlučujući po žalbi podnosioca zahteva Okružni sud u Gnjilanu je presudom Ac. br. 198/2009, od 06. aprila 2010. godine, odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda u Gnjilanu C. br. 564/08, od 28. aprila 2009. godine.

14. Protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 198/2009, od 06. aprila 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo reviziju, sa predlogom da se ponište presude nižih sudova i to: presuda C. br. 564/08 Opštinskog suda u Gnjilanu i presuda Ac. br. 198/09 Okružnog suda u Gnjilanu, kao i da se predmet vrati na ponovno razmatranje i odlučivanje.

15. Vrhovni Sud Kosova je sa presudom rev. br. 177/2010, od 01. januara 2013. godine, odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu Ac. br. 198/2009 od 06. aprila 2010. godine.

Tvrdnje podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su članovi 24. (Jednakost pred zakonom) i 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava, kao i član 6. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Konvencije o ljudskim pravima i član 10. (Pravo na jednako i pravično javno suđenje) Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima povređeni ovom presudom Vrhovnog suda i tvrdi sledeće:

> "*Podnosilac smatra da su mu povređena prava na pravedno i nepristrasno suđenje, jer stranke u sporu nisu tretirane na ravnopravan način i sudovi nisu razmotrili dokaze i činjenice koje je nudio podnosilac zahteva.*"

17. Podnosilac zahteva navodi da je:

> *"Presudom revizije rev. 177/2010, od 08.01.2013. godine, Revizioni sud se, na stranici tri obrazloženja presude, poziva na nepostojeće dokaze,navodno da je podnosilac revizije kupio navodno lokal br. 13, a ne lokal br. 19, iako su tokom celog postupka stranke u sporu vodile spor za lokal br. 19."*

18. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Kosova da:

"Iste presude poništiti i slučaj vratiti na ponovno suđenje na nepristrasan način i u skladu sa dokazima. "

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

20. U vezi sa tim sud se poziva član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

    „Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

21. Štaviše, pravilo 36. (2.b), Poslovnika određuje da:

    "(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

    b)da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava."

22. Navodi podnosioca zahteva o pozivu: *"... na nepostojeće dokaze, inavodno da je podnosilac revizije kupio navodno lokal br. 13, a ne lokal br. 19, iako su tokom celog postupka stranke u sporu vodile spor za lokal br. 19."* tiču se pogrešno i nepotpuno utvrđenih materijalnih dokaza od strane redovnih sudova.

23. Sud podseća da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitosti) navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim u meri u kojoj su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

24. Zadatak suda u vezi sa navodnim povredama Ustavnih prava je da proveri da li su postupci, u njihovoj celini, bili pravedni i u saglasnosti sa zaštitnim merama jasno određenim u Ustavu. Stoga, nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

25. Stoga, Sud ne treba da deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

26. U ovom slučaju ne postoje *prima facie*dokazi da je Vrhovni sud na pogrešan način procenio dokaze koje je podnosilac zahteva podneo (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). U stvari, podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je Vrhovni sud Kosova prekršio član 6. Konvencije o ljudskim pravima, članove 24. i 31. Ustava, kao i član 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Podnosilac nije dostavio neophodne dokaze koji bi potkrepili njegovu tvrdnju da su Vrhovni sud i ostali nadležni sudski organi prekršili osnovna ljudska prava zagarantovana Ustavom.

27. Iz toga proizilazi da je zahtev podnosioce zahteva očigledno neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36. (2) b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 16. oktobra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 151/13, Sitkije Morina, datum 27 Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 176/2012, od 18. aprila 2013. god.

KI151/13, rešenje o neprihvatljivosti od 23. decembra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, neprihvatljiv zahtev, preuranjen zahtev, očigledno neosnovan

U svojoj presudi, Vrhovni sud, u delu koji se odnosi na nadoknadu materijalne štete, odlučio je da potvrdi presude sudova nižih stepena, pri čemu je osiguravajuće društvo bilo obavezno da isplati podnosiocu zahteva nadoknadu plus određenu kamatu. Što se tiče dela koji se odnosi na nadoknadu nematerijalne štete, odnosno troškove rehabilitacije i određene kamate, sud je odlučio da se predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

Podnosilac zahteva navodi povredu člana 24.2 [Jednakost pred zakonom], člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 102.3 [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i odredbe Zakona o parničnom postupku.

Sud smatra da podnosilac zahteva ne može da tvrdi da je žrtva povreda ustavnih prava, dok je postupak koji ima veze sa materijalnom štetom još uvek nerešen pred sudom i, štaviše, odluka Vrhovnog suda koja potvrđuje presude sudova nižih stepena u vezi sa nematerijalnom štetom je odluka koja je doneta u njenu korist.

Kao rezime, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI151/13
Podnosilac
Sitkije Morina
Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda, rev. br. 176/2012
od 18. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Sitkije Morina, zastupljena od strane g. Sahita Bibaja (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda, rev. br. 176/2012 od 18. aprila 2013. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 24. maja 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 176/2012 od 18. aprila 2013. god. U svojoj presudi, Vrhovni sud, u delu koji se odnosi na nadoknadu materijalne štete, odlučio je da potvrdi presude sudova nižih stepena, pri čemu je osiguravajuće društvo bilo obavezno da isplati podnosiocu zahteva nadoknadu u iznosu od 1.500,00 € plus određenu kamatu. Što se tiče dela koji se odnosi na nadoknadu nematerijalne štete, odnosno troškove rehabilitacije i određene kamate, sud je odlučio da se predmet vrati na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2)Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 24. septembra 2013. god., podnosilac je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 30. septembra 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Veće za razmatranje je sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 17. oktobra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za zastupanje pred Ustavnim sudom.

8. Dana 23. oktobra 2013. god., podnosilac je podnela Sudu punomoćje.

9. Dana 28. oktobra 2013. god., Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.

10. Dana 5. decembra 2013. god. veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i preporučilo je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 3. juna 2005. god., podnosilac zahteva, kao saputnik u automobilu, bila je žrtva saobraćajnog udesa, prilikom čega je pretrpela telesne povrede.

12. Dana 2. maja 2007. god., podnosilac zahteva je Opštinskom sudu u Orahovcu podnela tužbu protiv osiguravajućeg društva za nadoknadu štete.

13. Dana 17. oktobra 2007. god., Opštinski sud u Orahovcu je svojom presudom (C. br. 129/07) usvojio tužbu podnosioca zahteva.

14. Kao rezultat žalbe koju je uložilo osiguravajuće društvo 8. juna 2009. god., Okružni sud u Prizrenu je u svojoj presudi (Ac. br. 82/08) delimično potvrdio presudu Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 129/07, od 17. oktobra 2007. god.) u vezi sa materijalnom štetom, a deo koji se odnosi na naruženost i rehabilitaciju vraćen je na ponovno suđenje.

15. Shodno tome, dana 27. avgusta 2009. god., Opštinski sud u Orahovcu, svojom presudom (C. br. 188/09) usvojio je tužbu podnosioca zahteva i obavezao je osiguravajuće društvo da plati podnosiocu zahteva nadoknadu u iznosu od 1.500,00 € za naruženost i 1.200,00 € za fizioterapeutsko–klimatsku rehabilitaciju, počev od 2. maja 2007. god., do konačne isplate duga, uključujući troškove postupka u iznosu od 1.050,00 €.

16. Na presudu Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 188/09, od 27. avgusta 2009. god.), osiguravajuće društvo je uložilo žalbu Okružnom sudu u Prizrenu.

17. Dana 5. marta 2012. god., Okružni sud u Prizrenu, u svojoj presudi Ac. br. 64/2010, odbacio je žalbu osiguravajućeg društva kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 188/09, od 27. avgusta 2009. god.).

18. Dana 19. aprila 2012. god., na presudu Okružnog suda u Prizrenu (Ac. br. 64/2010, od 5. marta 2012. god.), osiguravajuće društvo je podnelo reviziju Vrhovnom sudu.

19. U svojoj reviziji podnetoj Vrhovnom sudu, osiguravajuće društvo navodi sledeće:

> *[...]*
> *"Usvajanje tužbenog zahteva za medicinsku rehabilitaciju nije se zasnovalo na dokazima i činjenicama i nikakvim dokazom se nije dokazalo da je tužilac bio na fizioterapeutskoj rehabilitaciji i tretmanu.*
>
> *[...] Isto tako, prvostepeni sud donosi odluku u suprotnosti sa zakonskim odredbama i to kada se radi o odluci o troškovima postupka, kao i o kamati od 20%, kamata koja je nezakonita i u suprotnosti je sa sudskom praksom. Ova kamata je neprihvatljiva u sudskoj praksi i ista stvara elemente neosnovanog sticanja, jer je dosuđen iznos niži u odnosu na presuđenu kamatu, za koju se ne zna da li je mesečna ili godišnja ili se radi o kamati koja će se obračunati samo u vreme naknade."*

20. Dana 18. aprila 2013. god., Vrhovni sud je u svojoj presudi rev. br. 176/2012 odlučio:

> I. Odbija se kao neosnovana revizija tužene izjavljena protiv presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 64/2010 od 05.03.2012. god., koja se odnosi na nematerijalnu štetu na ime naruženosti u iznosu od 1.500 € sa kamatom koju plaćaju banke na štedne uloge preko godinu dana bez posebne namene, počev od dana 17.10.2007. god. dana prijema presude prvostepenog suda pa sve do konačne isplate.
>
> II. Usvaja se kao osnovana revizija tužene i ukida se presuda Okružnog suda u Prizrenu (Ac. br. 64/2010 od 05. marta 2012. god.), kao i presuda Opštinskog suda u Orahovcu (C. br. 188/09 od 27. avgusta 2009. god.), u delu izreke u vezi sa odlučivanjem o materijalnoj šteti na ime rehabilitacije i na ime dosuđene kamate za nematerijalnu štetu, kao i za troškove parničnog postupka, tako da se u ovom delu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

21. Pozivajući se na deo odluke o odbacivanju revizije u vezi sa nematerijalnom štetom, Vrhovni sud je našao da:

> [...]
> *"Drugostepeni sud je u žalbenom postupku prihvatio u celosti utvrđene činjenice i pravno stanovište prvostepenog suda navodeći da pobijana presuda ne sadrži bitne povrede parničnog postupka i da relevantne činjenice sadrže dovoljna obrazloženja, dakle, odbio je žalbu tužene kao neosnovanu i potvrdio je presudu prvostepenog suda."*
> *[...]*

22. Što se tiče dela odluke o usvajanju revizije u vezi sa materijalnom štetom, koju je podnelo osiguravajuće društvo, Vrhovni sud je našao da:

> *[...]*
> *"Prvostepeni sud u delu izreke koja se tiče materijalne štete, znači u ime fizioterapeutske–klimatske rehabilitacije, je na pogrešan način primenio materijalno pravo, jer se nije u potpunosti utvrdilo činjenično stanje, kada se u ime fizioterapeutske rehabilitacije utvrdio iznos od 1.120 € i ovaj sud za sada ne može prihvatiti jedan takav zaključak sudova nižih stepena.*

Na osnovu nalaza medicinskog veštaka [...], tužilja ima potrebe za fizioterapeutskim-klimatskim lečenjem, ali prvostepeni sud nije utvrdio činjenicu da li je tužilja bila na fizioterapeutsko-klimatskom lečenju kako bi utvrdio da je tužilja pretrpela materijalnu štetu u vezi sa rehabilitacijom.

Dakle, u cilju utvrđivanja ovih činjenica, prvostepeni sud je obavezan da u ponovnom postupku ukloni navedene nedostatke, tako što će u vezi sa troškovima za klimatsko lečenje tužilji narediti da sudu dostavi dokaze od strane odgovarajuće institucije koja se bavi fizikalnom terapijom, kako bi se utvrdio isplaćen iznos za ovaj vremenski period. Ukoliko je tužilja bila u rehabilitacionoj instituciji potrebno je da se dokaže da je bilo materijalne štete u vezi sa rehabilitacijom i da nakon utvrđivanja ovih okolnosti, kao i drugih eventualnih dokaza, sud donese pravilnu i zakonsku odluku.

Isto tako, u slučaju utvrđivanja kamate u ime nematerijalne štete za naruženost i fizioterapeutsko-klimatsku rehabilitaciju, prvostepeni sud je odredio kamatu od 20%, počev od dana podnošenja tužbe bez dostavljanja jasnih i potpunih razloga u vezi sa utvrđivanjem visine kamate, kao i dana obračunavanja kamate za nematerijalnu štetu.

Imajući u vidu da je presuda prvostepenog suda ukinuta u delu koji se odnosi na materijalnu štetu, trebalo je da se ukine i odluka u vezi sa troškovima postupka."

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 24.2. [Jednakost pred Zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 102.3. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i odredbe Zakona o parničnom postupku.

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su joj presudom Vrhovnog suda, odnosno u delu gde je odlučio da usvoji reviziju podnetu od strane osiguravajućeg društva i da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu: [...] *"povređena njena prava na pravično i nepristrasno suđenje, pošto stranke u postupku nisu jednako tretirane i gorenavedeni sud nije razmotrio dokaze i činjenice pružene od strane tužilje, odnosno u odgovoru na reviziju, pošto prema primenjivom zakonu..." [...]*

25. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da *[...]"kao prvo, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena u smislu člana 211.1. Zakona o parničnom*

postupku, jer je revizija izjavljena protiv presude prvostepenog suda, a ne protiv presude drugostepenog suda kao što se predviđa zakonom. I, kao drugo, revizija je izjavljena za predmet spora koji ne prelazi vrednost od 3.000 evra, što je u suprotnosti sa članom 211.2. Zakona o parničnom postupku. I prema drugom navedenom uslovu, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena.“

26. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Suda:

> *„Da konstatuje da je pravosnažnom presudom Vrhovnog suda rev. br. 176/2012 od 18.04.2013. god., tačka II izreke presude, došlo do povrede Ustava i primenjivog zakona i prava na pravično i nepristrasno suđenje, u suprotnosti sa Ustavom i zakonom.*
>
> *Da se presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 176/2012 od 18.04.2013. god., tačka II izreke, ukine i da se revizija tužene odbaci kao nedozvoljena zakonom.”*

27. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva i zahteva upućenog Sudu, tvrdnje podnosioca zahteva treba da budu podeljene kao sledeće:

    A. Tvrdnje u vezi sa odlukom Vrhovnog suda da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu i

    B. Tvrdnja o prihvatljivosti revizije.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Pre svega, kako bi Sud bio u stanju da sudi u vezi sa zahtevom podnosioca, potrebno je da ispita da li je podnosilac ispunila uslove za prihvatljivost određene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku.

Što se tiče prve tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa odlukom Vrhovnog suda da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu

29. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. stav 7, Ustava, koji propisuje da:

> *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”*

30. Član 47. (2) Zakona o Ustavnom sudu, propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*

31. U ovom predmetu, Vrhovni sud u svojoj presudi rev. br. 176/2012 usvojio je reviziju osiguravajućeg društva za deo koji se odnosi na materijalnu štetu, kojom je odlučio da ukine presude Opštinskog suda u Orahovu (C. br. 188/09, od 27. avgusta 2009. god.) i Okružnog suda u Prizrenu (Ac. br. 64/2010, od 5. marta 2012. god.) i da vrati predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

32. Dakle, zahtev je preuranjen, jer je predmet podnosioca zahteva koji se odnosi na troškove rehabilitacije, kamatu i troškove postupka u vezi sa materijalnom štetom i dalje u toku u redovnom sudskom postupku.

33. U tom smislu, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju svojih zakonskih ovlašćenja i njihova je ustavna obaveza i privilegija da tumače pitanja činjenica i zakona koji su relevantni za slučajeve pokrenute pred njima.

34. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima,
uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava.
Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek protiv kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekat principa
subsidijarnosti Ustava (Vidi slučaj KI 41/09, podnosilac zahteva AABRIINVEST Univerzitet D.O.O., rešenje o neprihvatljivosti od 21. januara 2010. god. i vidi, *mutatis mutandis*, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, ESLJP, odluka od 28. jula 1999. god.*)*.

35. Načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnog prava (vidi, slučaj KI 07/09, podnosioci zahteva Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj,rešenje o neprihvatljivosti od19. maja 2010. god.).

36. Shodno tome, Sud ne može da oceni nikakvu povredu ustavnih odredaba, a da se redovnim sudovima ne pruži mogućnost da okončaju nerešen postupak i isprave navodne povrede.

Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva o neprihvatljivosti revizije Vrhovnog suda

37. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud trebao da odbaci reviziju podnetu od strane osiguravajućeg društva kao neprihvatljivu. U tom smislu, podnosilac tvrdi da *[...] "kao prvo, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena u smislu člana 211.1. Zakona o parničnom postupku, jer je revizija izjavljena protiv presude prvostepenog suda, a ne protiv presude drugostepenog suda kao što se predviđa zakonom. I, kao drugo, revizija je izjavljena za predmet spora koji ne prelazi vrednost od 3.000 evra, što je u suprotnosti sa članom 211.2. Zakona o parničnom postupku. I prema drugom navedenom uslovu, revizija je trebalo da se odbaci kao nedozvoljena."*

38. U tom smislu, Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

39. Ustavni sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama i zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim u onoj meri u kojoj one mogu povrediti prava i slobode garantovane Ustavom (ustavnost).

40. U tom smislu, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god., stav 28; vidi takođe slučaj br. KI70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

41. Štaviše, Vrhovni sud je u svojoj presudi za deo koji se odnosi na nematerijalnu štetu odbacio reviziju podnetu od strane osiguravajućeg društva i potvrdio presudu sudova nižeg stepena. Za ovaj deo, Vrhovni sud je obavezao osiguravajuće društvo da isplati podnosiocu zahteva iznos od 1.500,00 € plus određenu kamatu, odluka koja je u korist podnosioca zahteva. Dok za deo koji se odnosi na materijalnu štetu, odnosno troškove rehabilitacije plus određenu kamatu, Vrhovni sud je odlučio da vrati predmet na ponovno suđenje prvostepenom sudu.

42. Shodno tome, Sud smatra da podnosilac zahteva ne može da tvrdi da je žrtva povreda ustavnih prava, dok je postupak koji ima veze sa materijalnom štetom još uvek nerešen pred sudom i, štaviše, odluka Vrhovnog suda koja potvrđuje presude sudova nižih stepena u vezi sa nematerijalnom štetom je odluka koja je doneta u njenu korist.

43. Kao rezime, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sačlanom 49. stavom 2, Zakona i pravilom 36.(1) a) i 36.(2) c) Poslovnika, dana 23. decembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 79/13, Sokol Haziraj, datum 27 Decembar 2013– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. Mlc. br. 217/2010, od 15. aprila 2013. god. i presude Okružnog suda Ac.br.240/2010, od 14. maja 2010. god.

Slučaj KI79/13, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, izgradnja slučaja, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravno sredstvo.

Podnosilac, g. Sokol Haziraj, podneo je zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. Mlc. br. 217/2010, od 15. aprila 2013. god. i presudu Okružnog suda, Ac.br.240/2010, od 14. maja 2010. god. kojima su, kako podnosilac tvrdi, povređena njegova prava garantovana Ustavom i to članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; i članom 32 [Pravo na pravno sredstvo]. Podnosilac tvrdi da njegova žalba uopšte nije razmotrena u Okružnom sudu, a Vrhovni sud je odbacio njegovu reviziju kao nedozvoljenu, sa obrazloženjem da on ranije nije uložio žalbu u nižestepenom sudu.

Sud je došao do zaključka da zahtev ne ispunjava kriterijume prihvatljivosti, obzirom da podnosilac nije uspeo da izgradi slučaj o povredama prava na koja se poziva, niti je podneo bilo kakav dokaz koji potvrđuje navodne povrede Ustava. Sledstveno tome, Sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI79/13
Podnosilac
Sokol Haziraj
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, rev. Mlc. br. 217/2010, od 15. aprila 2013. god. i presude Okružnog suda Ac. br. 240/2010, od 14. maja 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Sokol Haziraj (podnosilac) sa prebivalištem u Prištini, zastupljen od strane g. Nasera Pecija, advokata.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. Mlc. br. 217/2010, od 16. aprila 2013. god. i presudu Okružnog suda Ac. br. 240/2010, od 14. maja 2010. god.

3. Podnosilac zahteva je primio presudu Vrhovnog suda Kosova (rev. Mlc. br. 217/2010) dana 13. maja 2013. god.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenih presuda u vezi sa tvrdnjom podnosioca o povredama njegovih prava garantovanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

5. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 22. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 5. juna 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 20. juna 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 9. jula 2013. god., Sekretarijat je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i u isto vreme tražio dokaz kojim se potvrđuje da je stranka dala punomoćje advokatu za zastupanje pred Sudom.

9. Dana 19. jula 2013. god., podnosilac zahteva je podneo dokaz o punomoćju advokata za zastupanje stranke pred Sudom.

10. Dana 22. jula 2013. god., Sekretarijat je obavestio Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

11. Dana 4. septembra 2013. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da podnese originalni dokument svoje žalbe za Okružni sud u Prištini.

12. Istog dana, Sekretarijat je tražio od Osnovnog suda u Prištini da potvrdi da li je podnosilac zahteva uložio žalbu za Okružni sud u Prištini u vezi sa predmetom C. br. 397/06.

13. Dana 6. septembra 2013. god., Osnovni sud u Prištini je podneo odgovor Sudu.

14. Dana 10. septembra 2013. god., podnosilac zahteva je podneo odgovor Sudu.

15. Veće za razmatranje je 18. oktobra 2013. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

16. Dana 25. aprila 2008. god., podnosilac zahteva, u svojstvu umešača, preko svog punomoćnika, podnosi podnesak Opštinskom sudu u Prištini kojim predlaže da se usvoji u celosti tužbeni zahtev tužioca J. G. protiv tuženih N. V. i N. G. kojim se tražila overa ugovora o kupoprodaji nepokretnosti katastarskih parcela br. 653/1 i br. 653/2 na mestu zvanom "Novo Lojze", opština Priština, zaključenog u Prištini 10. oktobra 1996. god., između J. G. i N. V., overenog u Opštinskom sudu u Prištini i da se isti proglasi ništavnim.

17. Podnosilac zahteva je u celosti podržao tvrdnje tužioca J. G. u ovom slučaju, prema kome, ugovor zaključen između njegovog punomoćnika N. G., kao prodavca, i N. V., kao kupca, je zaključen nakon opozivanja punomoćja koje je overeno u Opštinskom sudu VR. br. 4896/96, dana 14. avgusta 1996. god., i da je o tome obavešten punomoćnik.

18. Podnosilac zahteva je tvrdio da je jedan deo ove nepokretnosti od 0.05,00 ha kupio 1991. god., preko ugovora od J. G., zašta je platio ugovorenu cenu i stupio u posed tog dela, i koji je koristio bez smetnji do 2006. god. Prema njemu, to ugovor između N. G i N. V. čini fiktivnim u odnosu na njega prema članu 66. Zakon o obligacionim odnosima.

19. Dana 22. decembra 2009. god., Opštinski sud u Prištini je presudom C.br. 397/2006, nakon što je utvrdio činjenično stanje na glavnoj raspravi, odbio kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca i u isto vreme se odbija kao neosnovan *"predlog umešača Sokola Haziraja iz Prištine, da se tužbeni zahtev tužioca usvoji u potpunosti kao osnovan"* zato što *"nije mogao da utvrdi činjenicu da je umešač Sokol Haziraj iz Prištine, stupio u posed jednog dela sporne predmetne nepokretnosti prema ugovoru o kupoprodaji sastavljenom u Prištini 10.09.1991. god., između njega i tužioca J. G."*

20. Dana 3. februara 2010. god., podnosilac zahteva ulaže žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv presude Opštinskog suda (C. br. 397/2009), zbog bitne povrede odredaba postupka i pogrešne primene materijalnog prava, tačnije povrede člana 66. i 88. ZOO.

21. Protiv iste presude i tužilac J. G. je uložio žalbu.

22. Dana 15. maja 2010. god., Okružni sud u Prištini je presudom AC. br. 240/2010 odbio žalbu tužioca J. G. kao neosnovanu, jer je *"činjenično stanje pred Opštinskim sudom utvrđeno na pravilan i potpun način, pošto nije postojalo bitnih povreda koje ovaj sud primećuje prema službenoj dužnosti i da je materijalno pravo primenjeno na pravilan*

način, žalba tužioca je odbijena, dok je osporena presuda potvrđena prema članu 195. stav 1. tačka d) ZPP.“

23. Dana 21. jula 2010. god., podnosilac zahteva podnosi reviziju Vrhovnom sudu Kosova zbog bitnih povreda parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava. Prema njemu, Okružni sud nije uopšte odlučio u vezi sa žalbom umešača i s tim u vezi *“uopšte nije doneo odluku.“ ... “U skladu sa članom 190. ZPP, drugostepeni sud je bio obavezan da odlučuje o žalbi na sudskom veću ili na osnovu razmatranja stvari na sudskom ročištu. Što se tiče žalbe umešača, drugostepeni sud nije odlučio ni na jedan način, stoga je i počinio povredu iz člana 182. stav 1. ZPP, što je razlog za reviziju određen članom 214. stav 1. tačka (a) ZPP.”*

24. Protiv iste presude, tužilac J. G. je podneo reviziju.

25. Dana 16. aprila 2013. god., Vrhovni sud Kosova je presudom rev. Mlc. br. 217/2010 odbacio reviziju podnosioca nedozvoljenu, jer je *“ista podneta protiv presude prvostepenog suda, u delu koji se odnosi na umešača u postupku, protiv koje, u skladu sa članom 211.1. ZPP, nije dozvoljena revizija. U spisima predmeta ne postoje dokazi da je umešač u postupku uložio žalbu protiv presude prvostepenog suda, a takav dokaz nije podneo ni revizijom.“*

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da je bilo kršenje članova 31. i 32. Ustava, jer „njegova žalba uopšte nije razmotrena“ pred Okružnim sudom, dok je Vrhovni sud odbacio njegovu reviziju kao nedozvoljenu “sa obrazloženjem da žalba nije prethodno uložena.“

27. Podnosilac zahteva traži od Suda da *“usvoji zahtev kao prihvatljiv i da poništi presudu rev. Mlc. br. 217/2010, od 14.04.2013. god.”*

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Kako bi bio u stanju da razmatra zahtev podnosioca, Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

29. Član 113. 7. Ustava određuje da:

> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih*

organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

30. Pored toga, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci…".

31. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio zaštitu njegovih prava pred Opštinskim i Okružnim sudom i konačno pred Vrhovnim sudom Kosova. Sud takođe primećuje da je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda 13. maja 2013. god., dok je zahtev Ustavnom sudu podneo 5. juna 2013. god., što podrazumeva da je zahtev podnet u skladu sa gorenavedenom odredbom.

32. Štaviše, pravilo 36. (1) Poslovnika predviđa da:

"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
…
(c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

33. U nastavku, shodno pravilu 36. (2), Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan, kada zaključi:

„(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.
…
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju"

34. Sud se, takođe, poziva na član 48. Zakona koji previđa da: *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

35. U vezi sa iscrpljenjem delotvornih pravnih sredstava, Sud je tražio razjašnjenje od Osnovnog suda u vezi sa podnošenjem ove žalbe, koji je u svom odgovoru razjasnio da *"smo parnični predmet C. br. 397/2006, dostavili po žalbi Apelacionom sudu 1. jula 2013. god."*, što znači 25 dana nakon što je podnosilac podneo svoj zahtev Sudu.

36. Iz odgovora od Osnovnog suda primećuje se da je predmet još na razmatranju pred redovnim sudovima.

37. Sud želi da naglasi da je obrazloženje za pravilo o iscrpljenju pravnih sredstava, kao što ga tumači Evropski sud za ljudska prava (vidi: član 53. Ustava), da pruži navedenim organima, uključujući i Sud, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorno pravno sredstvo protiv povrede ustavnih prava (vidi, slučaj KI 41/09, podnosilac zahteva AAB/RIINVEST Univerzitet D.O.O, Priština, rešenje od 27. januara 2010. god.; isto tako, *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

38. U ovom slučaju, podnosilac zahteva tvrdi da redovni sudovi nisu uopšte razmotrili njegovu žalbu, vršeći tako povredu članova 31. i 32. Ustava i traži od Suda *"da poništi presudu rev. Mlc. 217/10."*

39. Sud primećuje da je Vrhovni sud odbacio reviziju podnosioca zahteva protiv presude Okružnog suda u Prištini kao nedozvoljenu, jer podnosilac zahteva nije podneo dokaz o podnošenju žalbe za Okružni sud protiv presude Opštinskog suda u Prištini u vezi sa predmetom C. br. 397/2006.

40. Što se tiče tvrdnji u vezi sa presudom Vrhovnog suda (rev. Mlc. br. 217/2010) kojom se odbija kao nedozvoljena revizija podnosioca zahteva, Sud upozorava da ne može da se bavi činjeničnim ili greškama u zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane sudova nižih stepena i Vrhovnog suda, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićena Ustavom (ustavnost). Dakle, Ustavni sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

41. Dakle, Sud može samo da razmatra da li su postupci, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. jul 1991. god.).

42. Sud primećuje da zaključak Vrhovnog suda u njegovoj presudi (rev. Mlc. 217/2010) *"ne sadrži dokaza da je umešač u postupku uložio žalbu protiv presude prvostepenog suda, a takav dokaz nije podneo ni u reviziji",* i s druge strane, podnosilac zahteva, takođe, nije uspeo da podnese Sudu originalan dokument žalbe za koju tvrdi da je podneo. U

svom odgovoru na zahtev Suda za podnošenje žalbe u originalu kao dokaz, podnosilac zahteva, izjavljuje da *"jedinu originalnu kopiju žalbe koju sam posedovao u svojstvu punomoćnika umešača, tražio mi je Osnovni sud u Prištini i dostavio sam je njima. Sada posedujem samo kopiju."*

43. Shodno tome, podnosilac zahteva nije uspeo da izgradi svoj slučaj o povredi njegovih prava na koje se poziva i nije ni podneo nikakav dokaz koji ukazuje na navodne povrede Ustava (vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99, od 31. maja 2005. god.).

44. U celini, Sud primećuje da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove za prihvatljivost ni po osnovu prihvatljivosti niti po osnovu merituma jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da su mu osporenim odlukama povređena prava zagarantovana Ustavom.

45. Konačno, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan i kao takav neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7. Ustava, pravilom 36. (2) b) i d) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 18. oktobra 2013. god.,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 100/13, Selim Hajra, datum 27 Decembar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 29/2009, od 25. januara 2012. god.

KI100/13, Rešenje o neprihvatljivosti, od 18. oktobra 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, izgradnja slučaja, *prima facie dokaz,* prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja, pravo na rad i obavljanje profesije, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

Podnosilac, g. Selim Hajra, podneo je zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. I. br. 29/2009, od 25. januara 2012. god., kojom su, kako tvrdi, povređena njegova ustavna prava garantovana članom56 [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja]; članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije]; članom 46 [Zaštita imovine]; članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; kao i članom 1 protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Sud je došao do zaključka da zahtev ne ispunjava uslove prihvatljivosti, obzirom da podnosilac zahteva nije uspeo da izgradi slučaj o povredama prava na koja se poziva, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na takve povrede. Sledstveno tome, Sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (2) a) i b) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI100/13
Podnosilac
Selim Hajra
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo rev. I. br. 29/2009, od 25. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Selim Hajra (u daljem tekstu: podnosilac) iz sela Krasalić, opština Srbica.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova rev. I. br. 29/2009 od 25. januara 2012. god., koju je podnosilac primio 13. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke kojom su podnosiocu navodno povređena prava garantovana Ustavom odnosno članom 56. [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja]; član 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije]; član 46. [Zaštita imovine]; član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; kao i član 1. Protokola I Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) član 22. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2013. god.) u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 11. jula 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 5. avgusta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 4. septembra 2013. god., Sekretarijat je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

8. Istog dana, Sekretarijat je obavestio Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

9. Dana 18. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Dana 28. marta 2003. god., podnosilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ) preko koje je tražio *"povratak na radno mesto i nadoknadu ličnih dohodaka"*.

11. Prema njemu, podnosilac je bio u stalnom radnom odnosu kod MRSZ od 11. juna 1970. god., do 1. oktobra 2001. god., dok je lične dohotke ostvarivao do 1. oktobra 1999. god. Za naredni period nije ostvario lične dohotke. Dana 25. septembra 2000. god., MRSZ je objavio konkurs za prijem novih radnika, i većina prethodnih radnika nisu uspeli da dobiju zaposlenje, navodno vršeći tako povredu *"zakona na snazi o radnom odnosu, kršeći pravni status tužioca koji je do tog trenutka bio u radnom odnosu kod tužene... i u isto vreme tužena ne donosi nikakvu odluku o prekidu radnog odnosa."*

12. Dana 23. septembra 2004. god., Opštinski sud je presudom Cl. br. 105/2003, odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca, pošto u njemu nema *„nijednog dokazada je tužilac kod tužene bio nekad u nekom eventualnom obaveznom odnosu"*. Prema Opštinskom sudu, podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu u Republičkom fondu Srbije

za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih u Prištini sve do napada NATO-a kada je i ostvarivao svoje dohotke.

13. U nastavku, Opštinski sud konstatuje: *"Niti raniji odseci niti Ministarstvo rada i socijalne zaštite nemaju kontinuitet niti su sledbenici bilo koje kosovske institucije iz perioda pre rata, što znači da nisu pravni sledbenici tadašnjeg Republičkog fonda (Srbije) za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih na Kosovu - čiji je radnik bio tužilac."* Opštinski sud dolazi do zaključka da je *"tužbeni zahtev tužioca upućen subjektu koji nema nikakvu obavezu prema tužiocu, s obzirom da nijednom nisu utvrđeni materijalno-pravni odnosi, iz kojih bi proizašla međusobna prava i obaveze."*

14. Protiv presude Opštinskog suda (Cl. br. 105/2003), podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini zbog povreda proceduralnih odredaba; pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene odredaba materijalnog prava, tražeći da se ova presuda poništi i da se o predmetu odluči na meritoran način ili da se vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.

15. Dana 5. juna 2008. god., Okružni sud u Prištini je presudom Ac. br. 874/06, odbio kao neosnovanu žalbu punomoćnika tužioca Selim Hajra iz Prištine i potvrdio je presudu Opštinskog suda (Cl. br. 105/2003). Prema ovom sudu, *"Prvostepeni sud je pravilno i na potpun način utvrdio činjenično stanje zaključivši da tužena ima pasivnu legitimnost u ovoj pravnoj stvari... dakle, prvostepeni sud je pravilno odlučio kada je odbio tužbeni zahtev tužioca kao neosnovan."* U nastavku je Okružni sud konstatovao da je *"prijem novih radnika izvršen je u skladu sa pravnim pravilima primenljivim za građanske službe na Kosovu, kojima je propisano da se Odsek brine da se zaposlenje oslanja na stručnu spremu, sa sposobnosti i zasluge, i u skladu sa uslovima konkursa od 25.09.2000. god."*

16. Dana 21. novembra 2008. god., podnosilac izjavljuje reviziju Vrhovnom sudu na presudu Okružnog suda (Ac. br. 874/2006) zbog *"pogrešne primene materijalnih odredaba."*

17. Dana 25. januara 2012. god., Vrhovni sud Kosova je presudom rev. I. br. 29/2009 odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca izjavljenu na presudu Okružnog suda u Prištini (Ac. br. 874/2006), smatrajući *"kao pravičnim i zakonitim pravni stav i obrazloženje sudova nižih stepena prema kome je odbijen tužbeni zahtev tužioca."*

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da su mu tokom postupka u redovnim sudovima povređena prava garantovana Ustavom u vezi sa članom 56. [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja]; članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije]; članom 46. [Zaštita imovine]; članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], kao i članom 1. Protokola I EKLJP.

19. Podnosilac traži od Suda *"da me tužena vrati na posao i prethodne radne zadatke"* i *"da mi tužena isplati lične dohotke, počev od 1. oktobra 1999. god., pa do odlaska u penziju - sa zakonskom kamatom i sudskim troškovima."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

21. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa uslovima člana 113.7. Ustava. Podnosilac zahteva je fizičko lice i dokazao je da je ovlašćena stranka u skladu sa gorenavedenom odredbom.

22. Sud takođe, utvrđuje da li je podnosilac zahteva dokazao da je ispunio uslove iz člana 47.2. Zakona i pravilo 36. (1) a) Poslovnika, u vezi sa iscrpljenjem pravnih sredstava. Podnosilac zahteva je podneo Sudu dovoljno dokaza da je ispunio uslove predviđene gorenavedenim odredbama.

23. Podnosilac zahteva, takođe, treba da dokaže da je ispunio uslove člana 49. Zakona i pravila 36.1. (b) Poslovnika, u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom predviđenom roku. Iz spisa predmeta se jasno primećuje da je poslednja odluka o predmetu podnosioca rešenje Vrhovnog suda rev. br. 29/2009 od 25. januara 2013. god., koje je podnosilac primio 13. juna 2013. god., dok je podnosilac podneo zahtev sudu 11. jula 2013. god., što podrazumeva da je zahtev podnet u roku od 4 meseca predviđenog gorenavedenim odredbama.

24. Dalje, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

25. U smislu prihvatljivosti, Sud, takođe treba da ispita da li je podnosilac ispunio uslove za prihvatljivost utvrđene pravilom 36. (1) c) i 36. (2) a) i b), koji predviđaju sledeće:

1) *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*

c) Samo ako zahtev nije očigledno neosnovan"

2) *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*

a) da zahtev nije prima facie opravdan;
b)da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;"

26. Prema Ustavu, nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost), za koje se navodi da su počinili sudovi nižih stepena i Vrhovni sud, osim ako i u meri u kojoj su iste mogle da povrede prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, Ustavni sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [DHM], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1;).

27. Dakle, Sud može samo da razmatra da li su postupci, gledano u njihovoj celosti, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. juli 1991. god.).

28. U ovom slučaju, podnosilac navodi da su redovni sudovi počinili povredu člana 56. Ustava [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja], koji se aktivira samo u slučajevima zvaničnog objavljivanja vanrednog stanja prema kome:

"1. Odstupanje od Ustavom zaštićenih prava i osnovnih sloboda, se, na osnovu ovog Ustava, može ograničiti samo nakon objavljivanja vanrednog stanja i samo onoliko koliko je to neophodno u datim okolnostima.

2. Odstupanje od prava i osnovnih sloboda garantovanih članovima 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 33, 34, 37 i 38 ovog Ustava, nije dozvoljeno pod nikakvim okolnostima."

29. Podnosilac zahteva nije pružio nikakav dokaz za objavljivanje vanrednog stanja tokom perioda kada tvrdi da mu je počinjena povreda ljudskih prava i Sud nema dokument ili drugu informaciju da to potvrdi.

30. Štaviše, Sud ne može da konstatuje da su podnosiocu zahteva povređena njegova ustavna prava za koje navodi da su mu povređena, dok mu sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne daje pravo da pokrene prihvatljiv zahtev za povredu navedenih članova Ustava (vidi Memetović protiv Vrhovnog suda Kosova KI 50/10, 21. mart 2011. god.; vidi, *mutatis mutandis*, presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

31. Nakon razmatranja postupaka Vrhovnog suda, koji je odbacio reviziju podnosioca zahteva, izjavljenu na presudu Okružnog suda, kao neosnovanu zbog povreda, uglavnom navedenih u presudi Opštinskog suda, Ustavni sud ne nalazi da su odgovarajući postupci na neki način bili nepravični ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva, Nbr. 17064/06, od 31. maja 2009. god.).

32. Kao zaključak, podnosilac zahteva nije uspeo da izgradi predmet o povredi prava na koje se poziva, niti je podneo nijedan *prima facie* dokaz koji ukazuje na takvu povredu (vidi, Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99, od 31. maja 2005. god. i slučaj KI 70/11, Faik Hima, Magbule Hima, Bestar Hima, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda br. 983/08 od 7. februara 2011. god., rešenje o neprihvatljivosti od 13. decembra 2011. god.).

33. Dakle, proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan i kao takav neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7. Ustava, pravilom 36. (2) a) i b) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 18. oktobra 2013. god.,

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 159/13, Ferat Neziri, datum 30 Decembar 2013 -Ocenu ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju

Predmet KI 159/13, odluka od 05. decembra 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Podnosilac zahteva je dana 14. oktobra 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

Podnosilac u zahtevu ne navodi koja su mu Ustavna prava prekršena osporenom presudom već samo navodi da je žrtva diskriminacije.

Dana 14. oktobra 2013 god., predsednik je odlukom br.GJR.KI 159/13 imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik je odlukom br.KSH. br 159/13 imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama Hajrizi.

Nakon razmatranja dokumentacije Sud je primetio da je podnosilac propustio rokove koji su predviđeni zakonom i poslovnikom o radu.

U tom smislu, Sud zaključuje da je zahtev podnosilac van vremenskog roka.

Uzimajući u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je zahtev odbio kao nedopustiv za razmatranje.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI159/13
Podnosilac
Ferat Neziri
Ocena ustavnosti presude ASC-11-0069 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, od 22. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ferat Neziri iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu ASC-11-0069 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće Posebne komore), od 22. aprila 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ustavna ocena presude koja navodno onemogućuje podnosioca da ostvari pravo na udeo od 20% od privatizacije društvenog preduzeća „Ramiz Sadiku“ (u daljem tekstu: DP “Ramiz Sadiku“), u Prištini.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br. 03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 14. oktobra2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 28. oktobra 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 08. novembra 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi dokaze kada je sporna presuda njemu uručena.

8. Dana 11. novembra 2013 god., Sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda o registraciji zahteva.

9. Podnosilac nije odgovorio na zahtev Suda od 08. novembra 2013. god.

10. Dana 05. decembra 2013 god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti**.**

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je imao zasnovan radni odnos u DP „Ramiz Sadiku“ od 08. septembra 1977. god., do 05. marta 1990. god.

12. Dana 27. juna 2006. god., DP „Ramiz Sadiku“ je završilo proces privatizacije.

13. Dana 13. marta 2009. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda na konačnu listu radnika koju je sačinila Agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: Agencija), jer se on kao bivši radnik nije nalazio na listi.

14. U žalbi Posebnoj komori Vrhovnog suda, podnosilac je naveo da je u DP „Ramiz Sadiku“, radio više od 12 (dvanaest) godina, i kao dokaz svoje tvdnje priložio je radnu knižicu.

15. Agencija je dopisom Posebnoj komori odgovorila na žalbu podnosioca tvrdeći da podnosilac ne ispunjava uslove da se nađe na listi radnika koji su ostvarili pravo na udeo od 20% od privatizacije, jer se u evidenciji Agencije nalazi kopija odluke na osnovu koje se utvrđuje da je podnosilac 05. maja 1994. god. stekao pravo na invalidsku penziju. Štaviše, Agencija je na osnovu uvida u dokumentaciju utvrdila da je podnosilac rođen 01. maja 1938. god., pri čemu je on u momentu privatizacije napunio 65 godina života.

16. Dana 15. marta 2010. god., tokom postupka saslušanja pred Sudskim većem posebne komore, podnosilac je potvrdio navode Agencije i ponovio da se na osnovu odluke iz 1994. godine, on nalazi u invalidskoj penziji I (prvog) stepena.

17. Takođe, Sudsko veće je na osnovu raspoložive dokumentacije i uvida u lični indentifikacioni dokument podnosioca utvrdilo da je on rođen 1. maja 1938. god., čime je u momentu privatizacije on bio stariji od 65 godina, čime je stekao pravo na starosnu penziju.

18. Dana 10. juna 2011. god., Sudsko veće posebne komore donelo je odluku SCEL-09-0001, kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neprihvatljivu.

19. U obrazloženju svoje odluke Sudsko veće Posebne komore je navelo "*da je tokom postupka saslušanja i izvođenjem dokaza utvrdilo, da je podnosilac u momentu privatizacije DP „Ramiz Sadiku" (koja je obavljena 27. juna 2006. god.) bio stariji od 65 godina života. Shodno tome, Sudsko veće Posebne komore je stava da žalba podnosioca ne ispunjava uslove predviđene u članu 10.4. UNMIK uredbe 2003/13.*"

20. Dana 22. marta 2012. god., podnosilac je podneo žalbu Žalbenom veću Posebne komore na odluku Sudskog veća posebne komore SCEL-09-0001.

21. Dana 22. aprila 2013. god., Žalbeno veće posebne komore donelo je presudu ASC-11-0069, kojom je žalbu posnosioca odbilo kao neosnovanu.

Relevantan zakon

22. UNMIK uredba br.2003/13, od 9. maja 2003. god., O PROMENI PRAVA KORIŠĆENJA NEPOKRETNEIMOVINE U DRUŠTVENOJ SVOJINI

Član 10.4 (Prava zaposlenih)

„Smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije, i ako je ustanovljeno da je bilo na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno članu 10.6.“

Tvrdnje podnosioca zahteva

23. Podnosilac u zahtevu ne navodi koja su mu ustavna prava prekršena osporenom presudom već samo navodi da je žrtva diskriminacije.

24. Podnosilac se obraća sudu predlogom:

„Da Posebna komora Vrhovnog suda Kosova donese presudu kojom će priznati moje pravo na 20% od privatizacije DP “Ramiz Sadiku.“

Ocena prihvatljivosti

25. Sud navodi, da bi bio u mogućnosti da odluči po žalbi podnosioca, prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji propisuje:

„7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

27. Sud primećuje da je podnosilac zahteva uložio žalbu pred KAP-om, a kasnije pred Sudskim većem i Žalbenim većem Posebne komore. Podnosilac zahteva je iscrpeo sva pravna sredstva koja su propisana članom 113. (7).

28. Sud se takođe poziva i na član 49. Zakona koji predviđa.

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)”.

29. Sud, takođe, uzima u obzir pravilo 36. (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> ...
> *b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva...".*

30. Na osnovu podnetih dokumenata, Sud konstatuje da je podnosilac podneo svoj zahtev 14. oktobra 2013. god., međutim, pošto posnosilac nije odgovorio na zahtev Suda te nije dostavio dokaze kada je presuda njemu uručena, Sud će kao datum uručenja presude računati datum kada je Žalbeno veće Posebne komore donelo presuduASC-11-0069, a u ovom slučaju to je 22. aprila 2013. god., shodno tome podnosilac je podneo svoj zahtev sudu 1 mesec i 22 dana nakon isteka zakonskog roka propisanog članom 49. Zakona i pravilom 36. (1) b) Poslovnika.

31. Iz toga proizilazi da je zahtev van vremenskog roka.

32. Dakle, zahtev treba da se odbaci kao neprihvatljiv u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36. (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. (1) b) Poslovnika o radu 05. decembra 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

INDEKS PRAVNIH POJMOVA

IZRAZ		BROJ STRANICE
Administrativni akt	**A**	29;
Apstraktna Ocena Ustavnosti Zakona		71, 76, 173, 308, 491;
Budžet Republike Kosovo (budžetske implikacije, komisije)	**B**	267 – 269; 280, 283, 284, 311, 394, 396 - 406; 590;
Centralna Banka Kosova	**C**	401, 547;
Centralna Izborna Komisija		272, 596, 597;
DP (Društvenog Preduzeća)	**D**	161 – 168; 420, 531, 604, 606 - 608; 610, 611, 635, 636, 650, 702, 731, 732, 811, 873 - 876;
EKLJP - Evropska Konvencija za Zaštitu Ljudskih Prava i Osnovnih Sloboda	**E**	14, 17, 20, 21, 41, 51 – 56; 58, 60, 64, 68, 70, 72, 74, 82, 85, 97, 101, 104, 105, 111, 126, 134, 137, 139, 143, 145, 162, 172, 176, 184, 186, 192, 211, 214, 224, 225, 227, 231, 237, 239, 240, 260, 270, 290, 300, 301, 305, 306, 313 – 315; 324 – 327; 329, 330, 340 - 342; 360, 361, 371, 391, 423, 429, 431, 432, 448, 449, 452 - 458; 461, 462, 465, 466, 472 – 474; 482, 484, 485, 489, 508, 509, 543, 545, 551 - 556; 561, 587, 594, 597, 602, 646, 651, 652, 653, 655, 684, 686, 689, 697, 699, 700, 701, 703, 712, 718, 781, 786, 787, 790, 791, 793 – 798; 800 – 802; 812, 829, 840, 841, 843, 845, 864, 865, 868;
ESLJP - Evropski Sud za Ljudska Prava		23, 30, 38, 39, 55, 63, 69, 72 - 75; 81, 82, 89, 97 - 105; 112, 121, 128, 135, 136, 144, 145, 163, 171, 177, 178, 186, 200, 212, 224, 235 - 239; 301 - 330; 395, 404, 416, 421, 422, 432 -

		434; 445, 456, 466, 473, 474, 482, 491, 500, 511 - 513; 534, 542, 545, 553, 554, 562, 572 – 586; 592 - 618; 624, 632, 637, 646, 655, 656, 663, 670, 677, 678, 697, 698; 712, 718, 719, 741, 747, 756, 763, 764, 780, 789 - 791; 800, 806, 813, 820, 821, 829, 838, 844, 845, 853 - 863; 869, 870;
Evropski Sistem Centralnih Banaka (ESCB)		405;
Ex officio (po službenoj dužnosti)		263, 318, 344, 353, 362, 381, 384, 385, 434, 540, 569, 583, 590, 692, 705, 761, 762, 772, 827, 835;
Generalna Skupština Ujedinjenih Nacija	**G**	305;
Haška Konvencija o Građanskim Aspektima Međunarodne Otmice Dece	**H**	40, 44 – 46; 48 – 50; 60, 62, 63;
Imunitet	**I**	506, 509, 679, 774;
Integritet		14, 17, 21, 265, 289, 295, 334, 335, 343, 344;
Inter alia		39, 43, 46 - 48; 54, 55, 69, 133, 142, 188, 189, 191, 192, 200, 273, 275, 279, 309, 311, 314, 377, 405, 432, 445, 451, 456, 466, 471, 491, 496, 497, 500, 505, 519, 548, 678, 696, 741, 764, 770, 772; 780, 791;
Jednakost pred Zakonom	**J**	14, 16, 17, 20, 21, 37, 77, 81, 82, 106, 108, 111, 159, 161, 176, 203, 211, 271, 299, 312, 324, 395, 403, 407, 412, 423, 429, 432, 461, 462, 507, 697, 712, 719, 733, 762, 822, 827, 829, 840, 843, 846, 851;
Katastarska Agencija Kosova	**K**	702;

Konfiskacija (zapleniti)		323, 342, 348, 349, 386, 455;
Kosovska Energetska Korporacija (KEK)		79 - 83; 546 – 555; 558 - 561; 639 - 644; 660 - 663; 710 - 713; 716 - 720;
Kosovska Povereničkа Agencija (KPA)		618, 622, 811;
Kosovska Agencija za Privatizaciju (KAP)		172, 173, 211, 212, 214, 453, 454, 506, 525, 651, 653, 656, 682 – 684; 696, 697, 703, 705, 754, 755, 801 – 803; 873, 938 – 941;
Krivični Zakona Kosova - KZK		32, 37, 95, 97, 289 - 296; 315 - 334; 352, 356, 370, 379, 383, 388, 452, 456, 497, 602, 612, 615, 789, 797, 834, 837;
(Privremeni) Krivični Zakon Kosova -PKZK		84, 86, 93, 94, 103, 289, 294, 296, 332, 333, 356, 357, 383, 388, 614, 615, 834;
(Zakon o) Krivičnom Postupku Kosova - ZKPK		94, 95, 301, 314, 323, 385, 386, 451 - 456; 613, 615, 789 - 799; 834, 836; 837;
(Privremeni Zakon o) Krivičnom Postupku Kosova - PZKPK		87, 94, 103, 298, 612, 615, 616;
KFOR		266, 358, 504 – 507; 509, 510;
Međunarodno Pravo	**M**	276 – 279; 288, 304, 305, 313, 317, 319, 321, 325, 331, 340 – 345; 360, 371, 384, 390, 437, 438, 442, 507, 552;
Međunarodni Sporazumi		14, 16, 21, 28, 60, 123, 126, 139, 143, 171, 176, 178, 260 – 288; 330, 331, 391, 405, 441, 442, 597, 749, 815, 816, 819;
MINISTARSTVO/MINISTAR		
Ministarstvo Pravde Austrijske		44, 45, 59;

Federacije

Ministar Spoljnih Poslova i Komonvelta (Engleska) 275;

Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave 251 - 254;

Ministarstva za Finansije 403, 753;

Ministarstvo Ekonomije (ME) 753;

Ministarstva Javne Uprave 251;

Ministarstvo Javnih Službi 778;

Ministarstvo Kulture, Omladine i Sporta 243, 244;

Ministarstvo Obrazovanja, Nauke i Tehnologije 192;

Ministarstvo (Ministar) Pravde 42, 45 – 55; 59, 65, 384, 516, 519;

Ministarstva (Ministar) Rada i Socijalne Zaštite (MRSZ) 107 - 109; 125, 207, 547, 548, 550, 553, 555, 642, 721, 722, 725, 866, 867;

Ministarstvu Sredine i Prostornog Planiranja 686, 688 - 690;

Ministarstvo za Transport i Telekomunikaciju 76;

Ministarstvo (Ministar) Zdravlja 679, 680;

Mutatis mutandis 22, 23, 30, 38, 39, 69, 75, 76, 82, 89, 97, 98, 105, 112, 121, 128, 135, 136, 144, 145, 157, 163, 171, 177, 178, 186, 200, 212, 235, 237, 238, 314, 416, 421, 422, 433, 434, 445, 456, 466, 474, 491, 500, 511, 512, 525, 534, 541, 542, 553, 554, 562, 572, 573, 584, 585, 598, 610, 616, 618, 624,

		631, 632, 644, 646, 656, 662, 663, 670, 677, 684, 691, 698, 712, 718, 741, 756, 764, 780, 791, 800, 806, 813, 820, 829, 838, 844, 845, 853, 854, 862, 869, 870;
Nadležnost Redovnih Sudova	**N**	62, 81, 97, 112, 135, 136, 527, 534, 610, 658, 707, 712, 714, 718, 780, 791;
Nadoknada (naknada, pravo na, štete, monetarna, plata)		38, 131 – 134; 155, 167, 168, 188 – 190; 191, 195 - 197; 217, 203, 205, 217 - 221; 230, 234, 236, 315, 322, 323, 328 - 330; 340, 341, 349, 356, 360, 361, 371, 443, 472, 495, 502, 503, 505 -507; 509, 539, 540, 541, 543, 546 – 549; 603, 639, 642, 643, 752, 754, 777 - 779; 782, 821, 823, 825, 827, 833, 836, 846 – 849; 866;
Nepokretna Imovina (nekretnine)		19, 34, 36, 140 – 143; 174, 175, 410, 413, 437, 441- 446; 471, 479, 529 – 531; 582, 583, 608, 629, 636, 649, 651, 667, 674, 675, 701, 737, 738, 760 - 764; 808, 811, 818 - 827; 842, 859;
Nezavisni Nadzorni Odbor Republike Kosova (NNOK)		215, 218, 227, 228, 230, 233, 752, 778;
Nezavisni Sindikat		201, 235, 568 – 570;
Ništavan (Null)		21, 36, 140, 143, 175, 176, 291, 292, 388, 410, 440, 484, 487 – 489; 583, 654, 667 – 669; 762, 859;
Ocena Ustavnosti Odluke	**O**	14, 24, 32, 40, 71, 77, 84, 91, 100, 106, 114, 123, 130, 138, 146, 153, 159, 165, 171, 180, 188, 195, 203, 214, 227, 241, 247, 260, 289, 394, 407, 417, 423, 437, 448, 461, 468, 476, 484, 493, 502, 505, 521, 527, 536, 543, 558, 674, 579, 586, 594, 599, 604, 612, 618, 626, 633, 639, 646, 658, 664, 672, 679, 684, 694, 699,

708, 714, 721, 729, 735, 743, 779, 758, 766, 776, 793, 801, 808, 815, 822, 831, 840, 846, 856, 864, 872;

OEBS - Organizacija za Evropsku Bezbednost i Saradnju 266;

Ombudsman Republike Kosova 229, 231, 255, 538, 560, 561;

Opšta Načela Sudskog Sistema 14, 17, 21, 271, 507, 701, 789, 851;

Oslobodilačka Vojska Kosova (OVK) 721 - 726;

Ovlašćeno lice (stranke) 37, 66, 81, 88, 96, 110, 121, 126, 150, 157, 162, 168, 177, 185, 211, 236, 262, 265, 272, 276, 277, 281, 282, 296, 297, 308, 338, 339, 343, 345 - 347; 349, 352, 353, 358, 359, 363 - 365; 368, 374, 382, 444, 453, 465, 473, 481, 490, 509, 510, 519, 562, 609, 675, 682, 690, 797, 805, 836;

Neovlašćenog Lica (stranke) 150, 342, 357, 358, 361, 364, 382, 519, 787;

OKRUŽNI SUD

Okružni Sud u Gnjilanu 38, 138 – 144; 738, 740, 750, 752 – 754; 842, 843;

Okružni Sud u Mitrovici 227 – 229; 231 - 236; 240;

Okružni Sud u Peći 14, 16, 20 – 23; 100 – 105; 130 – 133; 136, 153 – 156; 214 - 219; 222, 223, 225, 439, 440, 564 - 570; 587, 589, 630, 631, 761, 762, 764, 795, 818, 820 - 823; 826 - 829; 836;

Okružni Sud u Prištini 78, 80 – 87; 180 - 184; 190 – 205; 208 – 212; 241 – 244; 251, 258, 424, 426, 427 - 452; 454; 463, 465, 466, 470, 471, 479 – 481; 496, 497, 502, 503, 506, 511, 512, 516, 518, 540,

	574 – 577; 615, 620, 621, 661, 674, 679, 680, 696, 710 - 718; 729 - 732; 776 - 778; 858, 859 - 862; 867, 870;
Okružni Sud u Prizrenu	40, 42, 45 – 74; 91 – 98; 117 - 120; 172 – 175; 408 - 413; 530, 533, 540, 581, 582, 599 - 602; 664 - 668; 834 - 837; 849 - 853;
Okruži Sud u Reid imm Innkreis u Republici Austriji	42, 43, 46, 47;

OPŠTINSKI SUD

Opštinski Sud u Dečane	215. 216, 218, 222 – 225; 437 – 442; 445;
Opštinski Sud u Dragašu	73, 74;
Opštinski Sud u Đakovici	102, 103, 130 – 133; 567, 569, 587, 589, 628 – 631; 822 – 829;
Opštinski Sud u Gnjilanu	138 – 145; 737, 738, 750 – 754; 842, 843;
Opštinski Sud u Istoku	817, 818;
Opštinski Sud u Klini	34 – 36; 761;
Opštinski Sud u Mališevu	528 – 530;
Opštinski Sud u Orahovcu	529, 531 – 534; 848 – 850; 853; 859;
Opštinski Sud u Peći	14, 16, 19 – 23; 155, 156;
Opštinski Sud u Prištini	80, 83, 86 – 89; 182 - 184; 188 – 193; 197 – 199; 207 - 209; 424, 426, 427, 429, 430, 434, 451, 453, 468 – 475; 478 – 480; 482, 496, 497, 505, 506, 516 – 518; 539, 547, 560, 620, 621, 646, 648 - 655; 661, 674, 675, 699 - 703; 710, 716, 717, 729, 732,

	778, 779, 780, 862, 866, 870;
Opštinski Sud u Prizrenu	73, 117 – 119; 173, 174, 407 – 412; 666, 667, 674;
Opštinski Sud u Suvoj Reci	581 – 583;
Opštinski Sud u Srbici	227 – 231; 235, 236;
Opštinski Sud u Uroševcu	639 – 642;

OPŠTINA

Opština Dečane	441;
Opština Dragaš	72;
Opština Đakovica	101, 588, 589, 684, 825;
Opština Glogovac	107, 109;
Opština Gnjilane	247 – 250; 252, 255 – 258; 752;
Opština Istok	816;
Opština Junik	214 – 219; 222 - 225;
Opština Klina	36, 684 - 691; 759;
Opština Mališevo	532;
Opština Mitrovica	247 – 251; 254;
Opština Orahovac	92, 565;
Opština Peć	19 – 23; 165 – 168;
Opština Podujevo	196, 479, 485, 634, 744;
Opština Priština	505, 538, 539, 649, 674, 809, 811;
Opština Prizren	172 - 175; 407 - 412; 530, 665 – 668;
Opština Srbica	229 – 231; 237, 784, 865;

Opština Suva Reka		49, 581 – 583; 600;
Opština Vitina		247 – 249; 251 - 254; 841;
Opština Vučitrn		124, 722;
Parlamentarna Grupa	**P**	275, 303, 596, 769 – 770; 772;
Ponovno Suđenje		21, 47, 49, 87, 165, 168, 210, 426, 427, 429, 482, 518, 530, 533, 568, 569, 577, 581, 582, 620, 621, 630, 667, 668, 732, 804, 834, 837, 844, 846, 847, 849 - 854;
Posebna Komora Vrhovnog Suda		24, 25, 146 –151; 159 - 162; 165 - 169; 417 – 421; 484 – 491; 604 - 611; 633 – 637; 646, 647, 699, 700, 743 – 746; 801 – 813; 872 – 876;
Poslanici Skupštine Kosova		260, 262, 263, 272, 273, 279, 280, 282, 284, 287, 289, 291, 304, 307, 308, 309, 312, 387, 390, 392, 394, 396, 405, 766, 767 - 769; 771, 772, 773, 774, 781, 825;
Potpredsednici iz Predsedništva Skupštine		769, 774;
Pravni Osnov		17, 25, 33, 41, 72, 79, 86, 93, 101, 108, 116, 124, 131, 140, 148, 154, 161, 167, 173, 182, 190, 197, 205, 216, 228, 242, 249, 263, 291, 397, 409, 419, 425, 439, 450, 463, 469, 477, 486, 494, 503, 516, 523, 528, 537, 545, 559, 565, 575, 580, 588, 595, 600, 606, 613, 619, 627, 635, 641, 648, 651, 659, 666, 673, 681, 686, 695, 701, 709, 715, 723, 731, 737, 744, 751, 759, 767, 777, 784, 794, 802, 809, 817, 824, 833, 841, 848, 858, 865, 874;

Pravno Lice	176, 299, 325, 340, 360, 354, 371, 374, 430, 441 - 443; 552, 571, 669;
Pravna Sredstva (Pravo na korišćenje)	14, 22 - 38; 45, 52, 71, 75, 76, 81, 84, 89, 91 -98; 121, 127, 134 - 136; 150, 163, 175, 185, 188,194, 199, 211, 222, 232 –237; 245, 256, 289, 295 - 305; 314, 341, 360, 371, 391, 407, 415, 416, 430, 444, 454, 465, 475, 476, 481, 482, 490, 499, 511, 521, 524, 533, 550, 558, 562, 563, 571, 574, 577, 591, 594, 597, 598, 609, 622, 637, 639, 643, 644, 653, 655, 662, 669, 676, 704, 711, 718, 740 - 747; 763, 780, 786, 797, 805, 819, 828, 836, 852, 853, 861 - 877;
Pravni Akti (podzakonski aktom)	14, 149, 273, 278 – 283; 309, 431, 553, 571, 684, 693, 772;
Pravo na Imovinu	38, 330, 340, 359, 361, 370, 407, 414, 510 - 513; 527, 543, 551, 664, 675, 677, 812;
Pravo na Penziju (starost, fond, invalidnost , penzija , invalidsko osiguranje)	79 - 83; 109, 111, 124 – 126; 539, 543, 546 – 555, 610, 611, 620, 639, 644, 708, 710 – 714; 716 - 719; 723 - 726; 745, 867, 868, 875;
Pravo na Pristup Javnim Dokumentima	14, 17, 21;
Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje	14, 17, 21, 32, 37 - 41; 51, 52, 56, 70 - 74; 91- 97; 100 - 108; 111, 123, 126, 138 - 145; 154, 159, 161, 167, 180, 181, 203, 211, 214, 219, 223, 227, 231, 236, 237, 299, 324, 341, 342, 361, 371, 423, 429, 433, 448 - 455; 458, 461, 462, 484, 485, 489, 491, 499, 507, 510, 543, 545, 554, 579, 580, 583, 587, 641, 646, 652, 672, 673, 677, 697, 735 - 740; 762, 804 - 819; 831, 832, 836, 840, 843, 846, 851 - 857; 864 - 868;

Pravo na Rad i Obavljanje Profesije	24, 28, 77, 81, 195, 196, 199, 200, 203, 210, 211, 227, 231, 524, 570, 587, 617, 619, 658, 659, 749, 755, 863, 865, 868;
Pravo na Život	14, 17, 21, 313, 314, 327;
Pravo na Vlasništvo	19, 142, 342, 414, 442, 531, 533, 582, 649, 738, 826, 829;
Predsjednik Republike i Vlada Republike Hrvatske	277;
Predsednik Republike Kosovo	267, 268, 272, 276, 277, 281, 292, 293, 294, 308, 388, 398, 403, 406, 594 – 597; 774;
Predsednik Skupštine Republike Kosova	218, 229, 230, 263, 264, 266, 286, 292, 293, 308, 388, 397, 399, 406, 768, 770, 772, 775;
Premijer Vlade Kosova	221, 229, 230, 233, 237, 265, 266, 281, 294, 398;
Premoć Ustava	14, 16, 21, 147;
Presuda	41, 215, 228, 262, 291, 544, 556;
Rešenje o Neprihvatljivosti	16, 25, 33, 72, 78, 85, 92, 101, 107, 115, 124, 131, 139, 147, 154, 160, 166, 172, 181, 189, 196, 204, 396, 408, 418, 424, 438, 449, 462, 469, 477, 485, 494, 503, 516, 522, 528, 537, 559, 565, 575, 580, 587, 595, 600, 605, 613, 619, 627, 634, 640, 647, 659, 665, 673, 685, 695, 700, 709, 715, 736, 744, 750, 759, 767, 777, 784, 794, 802, 816, 823, 832, 841, 847, 857, 865, 873;
Prima facie	22, 31, 82, 97, 99, 104, 105, 128, 163, 177, 178, 212, 395, 404, 431, 435, 437, 445 - 448; 454, 456, 458, 459,

		466, 572, 592, 623, 624, 654, 656, 670, 672, 677, 692, 698, 706, 712, 719, 733, 756, 764, 780, 791, 813, 821, 831, 837, 838, 845, 864, 869, 870;
Privremene Mere		135, 146, 152, 292, 423, 424, 430, 435, 437, 439, 440, 442, 445 – 449; 453, 454, 458, 459, 649, 650, 679 – 681; 684 – 687; 691 – 693; 699, 700, 705 - 707; 733, 832, 833, 835, 836;
Ratione temporis	**R**	502, 513;
Res Judicata		38, 141, 145, 407, 416, 574;
Revizija		36, 77 - 81; 83, 119, 142, 175, 268, 411, 428, 429, 479, 505, 506, 540, 567 - 569; 583 – 586; 589, 590, 621, 630, 661, 668, 675, 677, 696, 697, 711, 715, 717, 719, 732, 736 - 739; 752, 753, 762, 818, 826, 827, 843, 844, 849, 851, 852, 854, 856, 860, 862, 867, 870;
Regionalna Kompanija Vodovoda ”Mitrovica”		248 - 252;
Regionalna Kompanija Vodovoda “Hidrosistem Radonjić” u Đakovici		566, 824, 825;
Regionalno Preduzeće za Otpad ”Uniteti”		248 – 252;
Skupština Republike Kosovo (autoritet, nadležnosti)	**S**	111, 218, 260, 262 - 274; 280 – 286; 288 – 304; 307, 308, 309, 310, 312, 319, 321, 323, 326, 387, 388, 390, 391, 394, 396 - 398; 400, 403, 406, 766 - 768; 770 - 774;
Sloboda Izražavanja		14, 17, 21;

Službeni List Republike Kosova		23, 31, 39, 56, 76, 83, 90, 105, 113, 122, 129,137, 145, 152, 158, 164, 170, 179, 187, 194, 201, 213, 226, 240, 246, 259, 286, 328, 333, 388, 389, 406, 416, 422, 447, 460, 467, 475, 483, 492, 501, 514, 520, 526, 535, 542, 556, 563, 573, 578, 585, 593, 603, 611, 617, 632, 638, 645, 657, 663, 671, 678, 683, 693, 698, 707, 713, 720, 728, 742, 748, 757, 765, 775, 782, 792, 800, 807, 814, 830, 839, 845, 855, 863, 871, 877;
Službeni List- Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija; SAPK		333, 388, 488, 546, 552, 825;
Stambene i Imovinske Zahteve (komisija)		34, 38, 39, 411 - 415;
Sudska Zaštita Prava		14, 17, 21, 24, 28, 123, 126, 133, 138, 139, 143, 171, 176, 203, 210, 224, 227, 231, 237, 238, 669, 755;
Sudski Savet Kosova		24 – 30;
Suspenzija (Obustaviti)		146, 149, 151, 197, 272, 434, 448, 680, 731, 733, 832, 836;
Tužilac	**T**	30, 40, 46 - 54; 65, 68, 86 - 98; 103, 110, 141, 142, 156, 157, 174, 184, 185, 299, 411, 441, 464, 473, 517, 518, 589, 628, 648 - 652; 665 - 668; 701, 702, 735 - 740; 785, 804, 805, 818, 822, 823, 826, 833, 859, 860;
Univerzitet u Prištini (javni)	**U**	193, 521 - 524; 526;
Univerzitet AAB-Riinvest (Privatan)		30, 135, 473, 482, 525, 598, 853, 862;
Uredbe UNMIK – a		38, 45, 46, 50, 51, 53, 59, 61 – 67; 79, 119, 168, 192, 289, 294, 296,

		297, 333, 334, 356, 357, 361, 370, 388, 413, 415, 420, 489, 505, 506, 509 - 511; 547 – 549; 567, 590, 653, 655, 661, 675, 677, 688, 710, 716, 739, 804, 825, 875;
Univerzalna Deklaracija o Ljudskim Pravima		85, 171, 254, 331, 594, 840 – 845;
Ustavni Sud Slovenije		279;
Vlada Republike Kosova (autoritet, nadleznosti, odluka, propisi)	**V**	30, 135, 263 - 265; 266, 267, 269, 281 – 283; 293, 298, 302, 304, 305, 307; 398, 402, 505, 507, 511, 513, 549, 551, 553, 679, 684, 691;
Vladavina Prava		231, 310, 313, 314, 326, 331, 399, 402;
Vrhovni sud Kosova		21 - 29; 32, 33, 36, 40 - 42; 57, 77, 100, 106, 114, 123, 138, 146, 159, 165, 171, 417, 423, 448, 461, 476, 484, 493, 502, 515, 527, 536, 543, 564, 579, 586, 599, 603, 604, 612, 618, 626, 633, 646, 657, 664, 672, 684, 694, 699, 708, 714, 721, 729, 735, 743, 749, 758, 783, 801, 808, 815, 822, 831, 840, 846, 856, 864, 872;
Zabrana Diskriminacije (zakon protiv diskriminacije)	**Z**	14, 17, 211, 300, 313, 319;
Zabrana Mučenja, Surovog, Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja		14, 17, 21, 755;
Zakon o Radu		134, 209, 430, 536 – 548; 568, 570, 661;
(Zakon o) Parničnom Postupku		20, 36, 47, 50, 71, 76, 118, 119, 141, 142, 156, 163, 182, 184, 198, 208 – 210; 244, 302, 306, 328, 329, 411, 427, 463 - 471; 473 - 475; 479, 488, 489, 504, 527, 532, 534, 540, 548,

	560, 569, 581, 583 – 585; 589, 590, 621, 623, 642, 653, 655, 661, 667, 674, 677, 738, 739, 754, 761, 762, 811, 818, 826, 827, 846 – 854; 860;
(Zakon o) Izvršnim Postupcima	143, 156, 196, 198, 201, 219 – 222; 232 - 234; 236, 437, 438, 440 – 432; 445, 446, 479, 702, 753;
Zakon o Upravnim Sporovima	29, 127 - 129, 674, 717;
Zakon o Opštim Izborima u Republici Kosovo	596, 597;
Zakon o Lokalnoj Samoupravi	260, 270, 271, 684, 690;
Zaštitu Zakonitosti	47, 49, 58, 60, 65, 103, 156, 157, 180, 184, 324, 411, 412, 441, 444, 448, 449, 452, 464, 493, 497, 498, 500, 518, 615, 652, 668, 783, 785, 786 – 791; 804, 805, 818, 832, 834, 837;
Zaštita Imovine	14, 17, 21, 139, 143, 176, 203, 210, 340, 341, 359 – 361, 370, 371, 412, 507, 527, 533, 534, 545, 551, 665, 669, 672, 673, 685, 732, 735, 736, 739, 740, 812, 813, 822, 827, 829, 864, 865, 868;
Zdravlje (socijalna zaštita, sistem zaštite)	106, 110, 111, 123, 126,159, 160, 311, 450;

INDEKSI ČLANOVIMA USTAVA

Član	Naslov/Imenovanje	Odluka/Broj stranica
	POGLAVLJE I OSNOVNE ODREDBE	
1	Definicija države	260; 270; 290; 298
2	Suverenitet	269; 290; 298
3	Jednakost pred zakonom	16; 20; 21; 152; 153; 156; 260; 270; 287; 399; 403; 697; 733; 822; 827
4	Oblik Vladanja i Podela Vlasti	146; 398; 587; 691
5	Jezici	146
7	Vrednosti	16; 20; 21; 403; 407; 408; 412
12	Lokalna Vlast	674; 676; 679; 684; 686; 689
16	Primat Ustava	16; 21
18	Ratifikacija Međunarodnih Sporazuma	264; 266
19	Sprovođenje Međunarodnog Prava	399; 403; 437; 438
20	Prenošenje Suverenosti	268; 269
	POGLAVLJE II OSNOVNA PRAVA I SLOBODE	
21.4	Osnovni principi	16; 17; 21; 123; 126; 225; 229; 239; 245; 247; 466; 549; 566; 585; 587; 639; 645; 689; 712; 792; 227;

		239; 241; 247; 249; 439; 473; 558; 653; 699; 723; 803
22	Neposredna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata	16; 17; 21; 60; 123; 126; 139; 143; 145; 330; 465; 466; 472; 755; 815; 816; 819
23	Ljudsko dostojanstvo	16; 17; 21; 123; 126; 172; 176; 178; 755
24	Jednakost pred zakonom	16; 17; 21; 77; 81; 82; 106; 108; 111; 146; 159; 161; 172; 176; 178; 203; 210; 211; 247; 249; 290; 298; 323; 324; 408; 412; 423; 429; 461; 462; 507; 712; 719; 762; 822; 827; 840; 841; 843; 846; 851
25	Pravo na život	17; 21
26	Pravo na Lični Integritet	17; 21
27	Zabrana Mučenja, Nečovečnog i Ponižavajućeg	17; 21; 742; 744; 755
28	Zabrana Ropstva i Prinudnog Rada	779; 781
29	Pravo na Slobodu i Bezbednost	783; 794
31	Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje	17; 21; 32; 37; 41; 52; 53; 56; 66; 68; 69; 70; 71; 72; 74; 91; 95; 97; 100; 101; 104; 106; 108; 111; 123; 126; 139; 143; 145; 152; 153; 156; 159; 161; 164; 167; 180; 181; 184; 210; 211; 214; 219; 224; 227; 231; 237; 239; 298; 324; 341; 423; 429; 448; 449; 452;

		453; 455; 461; 462; 472; 484; 485; 489; 491; 510; 545; 554; 579; 580; 587; 602; 643; 652; 672; 673; 697; 718; 735; 736; 739; 740; 762; 802; 804; 805; 812; 815; 816; 819; 831; 836; 840; 841; 843; 846; 851; 856; 857; 860
32	Pravo na Pravno Sredstvo	178; 180; 181; 184; 227; 231; 237; 238; 239; 290; 298; 324; 391; 461; 462; 494; 499; 507; 733; 856; 857; 860; 864; 865; 868
36	Pravo na Privatnost	84; 85; 87; 442; 443; 448; 449; 452; 453; 455; 457
41	Pravo na Pristup Javnim Dokumentima	17; 21
45	Pravo na Izbor i Učešće	585; 587
46	Zaštita Imovine	17; 21; 139; 143; 145; 172; 176; 178; 340; 341; 391; 408; 412; 507; 533; 534; 545; 551; 665; 669; 672; 673; 684; 686; 689; 733; 736; 739; 740; 812; 822; 827; 864; 865; 868
47	Pravo na Obrazovanje	524
49	Pravo na Rad Obavljanje Profesije	28; 77; 81; 195; 196; 199; 200; 203; 210; 211; 227; 231; 237; 238; 239; 524; 564; 570; 571; 587; 618; 621; 622; 659; 718; 755; 864; 865; 868
50	Prava Deteta	60
51	Zdravstvena i Socijalna zaštita	106; 111; 123; 126
53	Tumačenje Odredaba za Ljudska	61; 486; 490; 499; 507;

	Prava	551; 783; 786
54	Sudska Zaštita Prava	17; 21; 28; 66; 123; 126; 139; 143; 145; 171; 176; 203; 210; 211; 224; 227; 231; 237; 238; 239; 391; 493; 494; 507; 669; 733; 755
55	Ograničenje Ljudskih Prava i Osnovnih Sloboda	325; 585; 587
56	Prava i Osnovnih Sloboda Tokom Vanrednog Stanja	507; 864; 865; 868

POGLAVLJE III
PRAVA PRIPADNIKA I NJIHOVIH ZAJEDNICA

POGLAVLJEIV
SKUPŠTINA REPUBLIKE KOSOVA

65	Ovlašćenja Skupštine	264; 266; 287; 294; 312; 390; 398
67	Izbor Predsednika i Potpredsednika	755; 758; 763; 766; 767

POGLAVLJE V
PREDSEDNIK REPUBLIKE KOSOVA

POGLAVLJE VI
VLADA REPUBLIKE KOSOVA

93	Nadležnosti Vlade	398

POGLAVLJE VII
PRAVOSUDNI SISTEM

102	Opšti Principi Sudskog Sistema	17; 21; 507; 652; 653; 699; 701; 788; 846; 851
103	Organizacija i Nadležnost Sudova	637; 772; 775; 777; 788

POGLAVLJE VIII
USTAVNI SUD

112	Opšti Principi	256; 389; 394
113.1	Nadležnost i Ovlašćene Strane	81; 88; 96; 110; 121; 143; 146; 150; 157; 162; 168; 186; 444; 453; 454; 461; 468; 490; 502; 518; 606; 612; 690
113.5		
113.7		287; 291; 308; 309; 397; 768; 771
		17; 24; 33; 40; 71; 79; 84; 91; 100; 108; 114; 121; 123; 130; 138; 146; 153; 173; 180; 188; 196; 199; 205; 211; 216; 229; 241; 407; 415; 417; 425; 430; 439; 450; 476; 477; 481; 486; 494; 501; 504; 515; 516; 521; 522; 524; 527; 536; 543; 558; 565; 574; 579; 588; 594; 601; 604; 613; 619; 626; 633; 643; 653; 658; 664; 672; 679; 695; 699; 708; 714; 723; 731; 737; 743; 749; 759; 766; 784; 793; 794; 803; 808; 819; 831; 840; 847; 856; 864; 872
116	Pravni Efekat Odluka	146; 151; 434; 458; 692; 705

POGLAVLJE IX
EKONOMSKI ODNOSI

119	Opšti Principi	389; 394
120	Javne finansije	389; 394; 400; 403
121	Nekretnine	431; 432; 437; 438; 442; 533; 534; 627; 684; 686; 689

POGLAVLJE X
LOKALNA VLADAVINA I TERITORIJALNA ORGANIZACIJA

123	Opšti Principi	260; 270; 684; 686; 689
124	Organizacija i Funkcionisanje Lokalne Samouprave	223; 247; 249; 260; 684; 686; 689

POGLAVLJE XI
SEKTOR BEZBEDNOSTI

125	Opšti Principi	269

POGLAVLJE XII
NEZAVISNE INSTITUCIJE

139	Centralna Izborna Komisija	260; 587; 596

POGLAVLJE XIII
KONAČNE ODREDBE

POGLAVLJE XIV
PRELAZNE ODREDBE

156	Izbeglice i Interno Raseljena Lica	507